

פדרת כתבי רבינו האר"י זצ"ל

ס פ ר

ש ע ר ה כ ו נ ו ת

ח ל ק ש נ י

הוא השער הששי

מן השמונה שערים המפורסמים ובו מבואר הכונות של כל עניני שבת: התפלות וקריאת התורה והשלחן והקידוש והסעודות. ענין השינוים בין יום טוב לשבת. ענין ראש חדש ואסרו חג. ענין פסח וספירת העומר וחג השבועות. ענין ראש השנה יום כפור סוכות חנוכה ופורים. אשר חיבר הרב הגדול האלקי מוה"ר חיים וויטאל זצ"ל כפי מה שקיבל מפי רבו המקובל האלקי הרב הקדוש רבינו יצחק לוריא אשכנזי זיע"א אשר דיבר בקדשו כפי הקבלה האמיתית שקיבל מפי אריהו ז"ל.

והוא מכתבי הקודש שסידר הרב מוה"ר שמואל וויטאל זצ"ל. ולהיות כי ראינו שבכרך אחד אי אפשר להכליל גם הכוונות של שבת ומועדים לכן חלקנו אותם לשני חלקים.

עם ספר

י פ ה ש ע ה

על המקום, כל ענין באותו הדף ששייך לו.

מכבוד הרב הגדול קדוש יאמר לו מוה"ר שלמה בכ"ר יהודה הכהן זצ"ל.
עם הוספות:

הגהות ומראה מקומות על רוב מאמרי חז"ל בש"ס ובזוהר הקדוש ומכל כתבי רבינו האר"י זיע"א בעץ חיים ושמונה שערים ומספר עץ החיים עם פנים מאירות ומסבירות ותלמוד עשר הספירות למרן האר"י הלוי אשלג זיע"א בעהמ"ח ספר הסולם פירוש על הזוהר. מלוקטים ומסודרים ע"י הרב בעהמ"ח ספר מעלות הסולם על תיקוני הזוהר שליט"א.

הקדמת מהר"ר שמואל ויטאל ז"ל בנו של מהרח"ו ז"ל

אמר הצעיר שמואל, בן הרב הגדול המחבר כמהר"ר חיים ויטאל ז"ל. באשרי, כי אשרני הקב"ה, והנחני בדרך אמת ובמעגלי יושר, וזיכני והחייני וקיימני, לגמור את חיבורי הגדול, שחיברתי ביאור על חמשה חומשי תורה, וקראתי שמו תוצאות חיים. ואחריו תקנתי ספר שני, בדרושים נאים, עולת חדש בחדשו, למשמרות ערבי ראשי חדשים. וקראתי שמו מקור חיים. וגם מצאה ידי, לתקן סדר נאה ויאה, בהלכות גטין וחליצה ומאונין, כל חיך אומר לי לי, וקראתיו ספר חכמת נשים. מלבד ספר שאלות ותשובות, אשר עדין לא יצא טבעו, עד יגזור ה' בחיים.

ובראותי כי אחרי רדף דרכי ימי הזקנה, לכן אמרתי אני אל לבי, עד מתי יהיו ספרי אבא מארי ורבי, גנוזים תחת ידי, ואני וביתי נעבוד את ה', ואין לזולתי חלק בהם, להיות כי כל הקורא בהם ילאה, להיותם מפורדים ומפורדים כנתינתם בסיני, ואין מוקדם ומאוחר בתורה, אחת למעלה ושבע למטה, פתח בכד וסיים בחבית, אחת הנה ואחת הנה. והנה אבא מארי הרב זלה"ה, להיות לבו רחב כפתחו של אולם, וכל וז' לא אניס ליה, הוא המאסף, הוא המשביר בר לצמא ולרעב, לא שת לבו לקרבה אל המלאכה הזאת, ולתת סדר את כל ספריו.

וכעת העיר ה' את רוחי, וטרחתי ויגעתי ומצאתי, והוצאתי לאור משפט הספרים האלו, כאשר עיני כל העוסק בו תחזנה משרים. וחילקתי אותו לשמנה שערים, כרצון אבא מארי זלה"ה. האמנם שניתי דבריו בכמה מקומות, ותיקנתי השמנה השערים בדרכים אחרות, להיות נקל מאד בפני הקורא בהם, ומובטח אני בחסד עליון, שבאמצעות המלאכה הזאת, תימלא הארץ דעה את ה'.

בהיות שטרחתי מאד בגופי ובממוני, וגם אור עיני אינם כאתמול וכשלשום, כי כשל בעוני כחי, וקרבו ימי הזקנה, וכשל כח הסבל מלסבול, וחסרון כיס קשה מכולם. האמנם תהיה זאת נחמתי, כי אהיה מזכה את הרבים, עד ביאת משיחנו, ומלאו פני תבל בויו חכמת הקבלה, ובא לציון גואל אכ"ר.

ועוד זאת הוספתי לעשות בסוף הספר, מפתחות מפותחות פיתוחי חותם, תוספת מרובה על העיקר, כאשר עיניך תחזנה משרים.

פנינה יקרה

הננו מוכרים כאן בשם האדמו"ר האר"י הלוי אש"ל וצוק"ל בעל המחבר פירוש הפולם על הזהר הק'. שבכל מקום שכתוב בפסוק זה ענין של עליות בנה"י ובחג"ת הכוונה היא לנה"י וחג"ת דא"א. שבהלבשת זר"ן לנה"י דא"א מחזה ולמטה יש להם מוחין דנשמה ובהלבשת חג"ת שלו, יש להם מוחין דחיה, (עיון בע"ה ח"א שער המוחין דף ש"ב סוף פרק י"ב). ובשער הכוונות ענין הפסח דף ק"ג ד"ה (נמצא) וכוה מתיישבים כל הקרשיות המתעוררות בדרושים אלו. המו"ל.

	השער הראשון: יפתח בכל ההקדמות של החכמה, מראשית האין סוף, דרוש אחר דרוש, מקושרים כשלהבת, קשורה בגחלת, עד סוף עולם העשייה. וקראתי שמו:
שער ההקדמות	השער השני: יפתח בכל מאמרי חכמת האמת, כמו ספר יצירה. וספר התקונין. וספר הזהר. פרשה אחר פרשה כסדרה. וגם איזה מדרש של רשב"י ע"ה. או בשיר השירים, או ברות. או באיכה. או כדומה לאלו מדברי רשב"י ע"ה. וקראתי שמו:
שער מאמרי רשב"י	השער השלישי: יפתח בכל מאמרי חז"ל, בין בכל התלמוד. בין במדרש רבה ותנחומא. וספרי וספרא. ושאר המדרשים. איש על מקומו יבא בשלום. וקראתי שמו:
שער מאמרי חז"ל	השער הרביעי: יפתח בביאור הפסוקים. וסידרתי אותם פרשה אחר פרשה ונביא אחר נביא. ראשונים וגם אחרונים. והמה בכתובים דרך ישרה שיבור לו האדם. וקראתי שמו:
שער הפסוקים	השער החמישי: יפתח מכל פירוש המצות, מעשה ולא תעשה מסודרים על סדר הפרשיות, כל מצוה ומצוה במקומה וצבינה. וקראתי שמו:
שער המצות	השער השישי: יפתח מכל הכוונות שבתפילות. בימי החול, ושבת, וימים טובים. וימי גוראים, וחנוכה, פורים, ותלמוד תורה, ומצות ק"ש, וציצית, ותפילין, וכיוצא. וקראתי שמו:
שער הכוונות	השער השביעי: יפתח מהקדמות, לנבואה, ולרוח הקדש, וגם יתודים רבים, ואזהרות לתקון הנפש. ותיקונים למי שרוצה לשוב מחטאיו, כל אחד כמשפטו. וקראתי שמו:
שער רוח הקדש	השער השמיני: יפתח בענין הגלגולים, ומבואר בו כמה הקדמות בענין הנשמות, ושמותם וגלגולם של אנשים פרטיים, וגם כוללים, מאדם הראשון ע"ה, עד דורנו זה. והקדמות בענין שכר הצדיקים, ועונש הרשעים, ודרושים בענין היסודות והנבראים. וקראתי שמו בישראל:
שער הגלגולים	

ואלה שמותם כסדרם וצביונם:

בינ"ו אכ"ר

ה	שער ההקדמות	א	שער המצות
ו	שער מאמרי רשב"י	ב	שער הכוונות
ז	שער מאמרי חז"ל	ג	שער רוח הקדש
ח	שער הפסוקים	ד	שער הגלגולים

ב ש ע ר ה ס פ ר

זה כבר כמה שנים, שהמהדורה הראשונה מהספר הזה שהוצאנו לאור אולה לגמרי מן השוק, ולמרות הדרישה הרבה אחריו, לא יכולנו להתפנות ולהדפיסו שנית. כי שמנו את כל תשומת לבנו ומרצנו בהוצאה לאור של ספר הזה עם פירוש הפסולת בן עשרים ואחד הכרכים, וכעת, שת"ל זכינו לברך על המוגמר, שהוצאנו כבר לאור את כל הכרכים אשר נתקבלו בעולם בהכרה ובהוקרה רבה יותר מהמשוער, הפנינו את מרצנו וכובד עבודתנו לאפיק חדש, להוציא לאור פעם שניה את הספר, "תלמוד עשר הספירות" בן ששה עשר החלקים ואת ספר "בית שער הכוונות" עם האילן הקדוש, בצורה משוכללת ומתוקנת עם הוספות מהאדמו"ר זצ"ל.

הופעת הספר "תלמוד עשר הספירות" לאור העולם, היא מאורע חשוב וגדול מאד בעולמנו, בין חכמי התורה ומעיינים ישרים, שרחשי לבם הם לדעת את צפוניה של התורה ויעודנו בעולם.

הספר הזה פותח את חכמת הקבלה שבכתבי רבינו האר"י זצ"ל וזיע"א ונותן לכל אחד האפשרות להבין את סודות התורה בצביונם הרוחני למעלה מהמקום ולמעלה מהזמן בלי פחד שיתפס להגשמה, וכמו פירוש רש"י זצ"ל וזיע"א על התורה והש"ס, כן הפירוש הזה על כתבי רבינו האר"י כפי שעניינם תחזינה מישרים בלמודו. ידוע שלמוד שעה אחת בסודות התורה שקול לזכוך הנפש כנגד למוד שנה בפשט. ואנו בטוחים שהספר הזה יסייע מאד מאד לכל הלומדים בו להזדככות הנפש עד שנזכה לגאולה השלמה.

הספר הזה כולל את ארבעת החלקים הראשונים של כל הספר שהוא בן ט"ז חלקים. ובעזרת השם ית' אנו מקוים להדפיס בקרוב את שאר החלקים בארבעה ספרים נוספים בגודל הכרך הזה.

ויהי רצון שזכות רבנו הגדול זצ"ל תגן על כל ישראל ועלינו עד שנזכה לגאולה שלימה ומלאה הארץ דעה את ה' ויהיה ה' למלך על כל הארץ אמן.

ישיבת בית אולפנא רבתא עמור רבנים

חלוקת המאמרים וציוני המספרים

כרך זה מכיל ארבעה חלקים. כל חלק מחולק לפרקים; כל פרק לענינים ולסעיפים; הענינים הם ביחס לדברי האריז"ל; הסעיפים הם ביחס לפירוש "אור פנימי". וחלוקתם מסומנים במספרים; מספר כזה א' וכדומה בראש השורה. מציין את מספר הענין של אותו הפרק; מספר כזה א' וכדומה (קטנה בלי סוגר). שבתוך השורות של דברי האריז"ל מסמן הסעיפים של "אור פנימי" הקשורים עם דברי האריז"ל וסימן הקשר הזה ב"אור פנימי" בא בראש השורה כזה א'.

ציון זה * מראה מקומו של הספר, שנמצא בו דברי האריז"ל המובאים בתלמוד עשר הספירות.

חיים שאול דוויך הכהן

ראש ואב לכל חכמי המקובלים
המכונים מהספרדים דפעי"ק ירושלים ת"ו

בעז"י עיה"ק ירושלים סיון תרפ"ד

הן היום גדול נתכבדתי ראות פני כבוד
הרב הגאון המקובל האלקי כקש"ת אדמו"ר
יהודה הלוי אשלג שליט"א ורצה ממני ליתן
לו הסכמה על ספרו פנים מאירות ומסבירות
על העץ חיים הקדוש. וכשאני לעצמי, אין
בי לא דעת ולא תבונה, וקל וחומר בדברים
העומדיו ברומו של עולם. אמנם למען כ"ק
תורת המחבר שליט"א, באתי בהסכמתי. ויהי
רצון, שיפוצו מעינותיו חוצה, וכסא תורתו
יתגדל בהוד והדר, להוציא כל ספריו, רזי
דרזין, חידושין על אמיתת התורה וסודותיה,
עפ"י מרן הקדוש האר"י החי. ויתקיים בו,
לא ימוש מפיד, מזרעך, ומזרע זרעך, מעתה
ועד עולם.

ואשרי כל מחזיק בידו, להוציא לאור
תעלומות, תורה יצאה בהינומא כי שכרו
גדול, עץ חיים היא למחזיקים בה, ובפרט
המחזיק להגדיל חכמת האמת ולהאדירה,
ולהחזיק ביד לומדיה. כי הלימוד הקדוש
הזה ותפלה בכונה, מקרבים קץ הגאולה.

יוסף חיים זאנענפעלד

האב"ד לכל מקהלות אשכנזים בעה"ק ירושלים ת"ו

כמ"ש בזה"ק ברעיא מהימנא פרשת נשא
דף ככ"ה ע"ב, בהאי ספרא יפקון ישראל
מגלותא וכו'. ותקוני הוזה"ק תיקון ל'
בתחילתו האריך שם בזה, ובתיקון מ"ג
בתחילתו, שם כתב, שמבטל כמה גזירות
קשות מישראל ולקרב קץ הגאולה.

ולכן אנשי חיל עם קדוש, תחזקנה
ידיכם לעשות חברות קדושות, להרים דגל
התורה להחזיק בלימוד הקדוש הזה, אשר על
ידו אנו יוצאים מעבדות לחרות, משעבוד
לגאולה, ומאפלה לאור גדול, והיה ה' למלך
על כל הארץ, ויהיה ה' אחד ושמו אחד.

ונזכה לראות בקרוב ירושלים נוה
שאנן, ומקדש על מכוננו, וכהן בעבודתו
ולוי בדוכנו, בעגלא בזמן קריב, ויקוים בנו
מקרא שכתוב, כי עין בעין יראו בשוב ה'
את שיבת ציון, ובנין אפריון, וימלוך עלינו
במהרה מלך עליון. כ"ד החותם לכבוד
התוה"ק.

והנני מברך את כבוד אדמו"ר המחבר
שליט"א הנ"ל, בברכה משולשת האמורה מפי
אהרן ובניו הכהנים הקדושים פה ירושת"ו.
כ"ד הצב"י חיים שאול דוויך הכהן
בעהמ"ח ס' איפה שלימה על ס' אוצרות חיים
וספר בניהו בן יהודע והר"ב על ספר שפת
אמת ועלי נהר. (מקום החותם)

ב"ה. עיה"ק ירושלים ת"ו, יום ער"ח תמוז תפז"ר לפ"ק

אם כי אני איני מהבקיאים בצפוני התוה"ק, בכל זאת, יהיו שורותי אלה נאמרים
לכבוד התורה ולומדיה, אחד מיקירי ירושלים וחכמיה, העוסק בתורה לשמה ומגלה צפונה,
ה"ה האי גברא רבא ויקירא ידידי, הוא הקשור במוסרות לבבי, מאז בואו לקבוע דירתו בעיר
קדשינו עד עתה לא זזתי מחבבו, עד שהוקרתיו לאח ואחות וצחצחות, כי אמר לחכמה אחותי
את, ביראתו הקודמתו כקש"ת הרב הגאון ר' יהודה ליב אשלג שליט"א, רב בגבעת שאול
פרור ירושלים ת"ו.

האמת אני, שאני יודע מה ערכי, כי אפילו בפשט איני כדאי ליתן הסכמה, מכ"ש
בדבר שלא בי הוא, אבל כולי עלמא מכירים את כבוד שר המסכים הנ"ל, הכהן הגדול
בלימוד הקבלה, ומפורסם שמו. ויה"ר מלפני אבינו שבשמים, שכל ברכותיו יתקומו, ובעה"ח
המחכה לישועה קרובה.

הק' יוסף חיים זאנענפעלד

האב"ד לכל מקהלות אשכנזים בעה"ק ירושלים ת"ו
(מקום החותם)

קריאה מהנהלת הישיבה „קול יהודה“

מ"ט) אוי להם לבני אדם סתומי עין, עליהם נאמר עינים להם ולא יראו באור התורה. בהמות המה שאינם מסתכלים ואינם יודעים אלא בתבן של התורה שהיא כמו קליפה וחיצונית החכמה וכר עכ"ל. ופי' הגר"א ז"ל: החכמה הפנימית נקראת קדש, ותבן הוא לימוד הפשוט הנקרא תבנא דאורייתא, ומוץ הוא דקדוק המלות שהוא קליפה אחרונה של התורה, לא להבין הענין רק שימושי תיבות ודקדוקן. אע"ג שהכל הוא קדושת התורה, מ"מ נגד חכמת הקבלה המה קליפין. וכמו שכתוב בפרשת בראשית דדא קליפה לדא וכר עכ"ל.

הרה"ק מזידיטשוב ז"ל (בספרו סור מרע ועשה טוב) פירש הדברים הנ"ל ז"ל: והנה בלי ידיעת חכמת הקבלה הוא כבהמה וכר אחר שעושה המצוה בלי טעם רק מצות אנשים מלומדה, ודמיון לבהמות האוכלים חציר, שאין בו טעם אכילת אדם וכר. ואפילו הוא בעל עסקים גדול במר"מ וכדומה וטרוד הרבה לא יפטור מעסק חכמה זאת וכר ותשתדל לקמוץ זמן מהיום משאר דברים ולימודים, למען ישאר לך זמן לעסוק בחכמה זו כי היא יסודי התורה וכר כשם שאי אתה פטור מקביעות עתים לפשוטי התורה כי על זה שואלים קבעת עתים לתורה, ק"ו שאי אתה פטור מפנימית התורה כי מבלעדה האדם שור אוכל עשב וכר עכ"ל. ובספרו עטרת צבי פרשת בהעלותך כתב ז"ל וזאת נחלט ונשרש בנפשי אשר מי שלא ראה אור ספר הזהר לא ראה אור מימיו. מכל הדברים הללו אתה למד שמוכרחים לעשות כל מיני השתדלויות, ולחסוך זמן בכרי ללמוד את החכמה הקדושה הלזו, כי מבלעדה הרי

בתוקף אמונתינו בדברי רבותינו נ"ע שעתידה חכמה זו להתגלות באחרית הימים ואנו רואים שבמפנים ומבחוץ תקפו עלינו הצרות. מבפנים כיצד? הדור הצעיר הולך מאתנו, חזור הוא ברוח הפקרות ופריצות, ועושים שמות בתורתנו הקדושה. מבחוץ כיצד? בכל אלפי שנות גלויותינו לא היה עוד זמן נורא כזה אשר בזמן אחד תקפה שנאה כבושה את כל עמנו, בכל המקומות שהם נחותים שמה. מצב נורא כזה דורש מאתנו לקחת חשבון הנפש, ולעשות „אתערותא דלתתא“ בכדי לקרב קץ גלויותינו, להחיש פדות נפשנו, ולעשות השתדלות שתתרבה הדעת בקרב ישראל, וכל העם מקצה יעבדו את ה', וימלא אחרי כל חוקיו ומצותיו.

והנה ידוע הוא, כי הגורם לכל היסורים הנוראים של עניות וחרב ביזה והרג ר"ל, הוא מפאת חוסר השתדלות בלימוד חכמת הקבלה, שעל הפסוק (ישעיה מ') קול אומר קרא, ואמר מה אקרא, כל הבשר חציר, וכל חסדו כציץ השדה, יבש חציר נבל ציץ כי רוח ה' נשבה בו, אכן חציר העם. פירשו חכז"ל (תיקרוז תי' ל') היא אומרת מה אקרא „כל הבשר חציר“ כולם כבהמות נרמו האוכלים חציר. „וכל חסדו כציץ השדה“ כל חסד שעושים לעצמם הם עושים, המה הם העושים התורה יבשה, שאינם חפצים להשתדל בחכמת הקבלה, אוי להם שגורמים בזה עניות וחרב וביזה והרג ואבדן לעולם, ע"כ. הרי שסיבת הגברת הרע בגשמיות, הוא בגלל אי העבודה ושקידה על הלימוד הקדוש, של לימוד חכמת הקבלה, כי בלימוד התורה הנגלית בלחוד לא יוצאים ידי החובה. וכמ"ש שם (תיקון

מאמינים בחכמת הקבלה ויודעים שיש להם חסרון בהעדרה של חכמת הקבלה, אלא שחושבים שאין בזמן הזה מי שיבין בה, מחמת עומק המושג, וכנגד הכת הזאת כתב הרשב"י ע"ה (פרשת קדושים ועכ"ד מיבעי ליה לבר נש למילף מילי דאורייתא מכל בר נש אפילו ממאן דלא ידע, בגין דעל דא יתער באורייתא באורח קשוט וכו', שלמדנו שחייב האדם ללמוד מכל אדם, אפילו ממי שאינו יודע וכו'. ומצאתי כתוב מה שנגזר למעלה שלא יתעסקו בחכמת האמת בגלויה היה לזמן קצוב עד תשלום שנת ה' אלפים ר"ג, ומשם ואילך יקרא דרא בתראה והותרה הגזירה והרשות נתונה להתעסק בספר הזהר ומשנת ה' אלפים ג' מאות ליצירה מן המוכחר שיתעסקו ברבים גדולים וקטנים וכדאיתא ברע"מ, ואחר שבזכות זה עתיד לבא מלך המשיח ולא בזכות אחר אין ראוי להתרשל עכ"ל.

וזה לשון מהר"ח ז"ל בהקדמה לספר עץ חיים דף י"ג, ולא עוד, אלא שלא נברא האדם, אלא כדי שילמוד חכמת הקבלה, אלא שצריך שיהיה גופו נקי בתחלה, ע"י המצות המעשיות, שכל תכליתן לדבר זה, הם מוכרחים עכ"פ. ואח"כ תוכל הנשמה הנקראת נר ה' נשמת אדם, להאיר בגוף הזה, כנר הנתונה תוך עששית זכוכית, ומאירה, ונותנת לו כה, להבין סתרי התורה, ומגלה עמוקות מני חשך. ח"ס משי"ה מצות ה' ברה מאירת עינים, ר"ל להבין סתרי תורה על ידה, שהם תכלית הכל, כנזכר בזהר שיר השירים^א, אות ת"פ ע"פ הגידה לי שאהבה נפשי וכו', זכאין אינון כל דמשתדלין למנדע בחכמתא דמאריהון,

האדם נדמה כמו שור אוכל עשב, אשר אינם ראויים למאכל האדם. וכן השל"ה הקדוש אמר לבניו שכל מי שלא טעם טעם חכמת הקבלה לא טעם טעם יראת חטא מימיו. וכן אמר שגדול וחשוב היום שנתגלה בו קבלת רבינו האר"י ז"ל כיום שניתן תורת משה לישראל.

ועוד זאת: כי הירידה הגדולה של הדור — שעזבו את שמירת התורה, הוא גם כן הסיבת מניעת הלימוד הקדוש — חכמת הקבלה. ומובא בספר תורת שמחה (דף ב"ז) אשר הרה"ק ר' בונם מפרשיסחא ז"ל אמר לו להה"ק ר' העניך מאלכסנדר ז"ל, חידוש לי על עיר פראג שהיא מקום לומדים ותורה בין בעידנא דעסק בה ובין בעידנא דלא עסיק בה מגני ומצלי ואיך יורד שם היהדות מיום ליום אחורנית ר"ל, אבל הענין הוא דמקודם היה די בתורה הנגלית אבל עתה בעקבתא דמשיחא צריך להיות גם תורת הנסתר, כמו שאנו רואים נר דולק וקודם שכבה היא מתחזקת ביותר ושלחבת עולה יותר, כמו כן מקודם לא היה היצר הרע מתגבר כל כך, והיה די תורה בנגלה לתבלין לנגדו, אבל עתה קודם הגאולה היצר הרע מתגבר יותר וצריכים להתחזק גם בנסתר, עכ"ל.

ואמנם כן בכל משך גלוייתינו היינו מצויים ועומדים להסתיר את החכמה הקדושה הלזו המלאה רזין ורזי דרזין, אבל לעתות הללו אשר אנחנו עומדים בה, כבר באנו לעקבתא דמשיחא, ולכן להיפך עלינו לגלות את החכמה הקדושה הלזו, וכמ"ש הגאון הק' הרי אברהם אזולאי ז"ל בהקדמת ספרו אור החמה, שהמתרשלים מלעסוק בחכמת האמת נחלקים לד' כתות וכו' כת הג'

הגהות ומראה מקומות וביאורים

עשה תשובה, ולא נשאר לו אלא העבירות שרק המיתה מכפרת עליהן, על ידי זה, דהיינו המיתה, מסתלקים ממנו כל הדינים שבעולם. ולא עוד.

^א אשריהם כל אלו העוסקים בתורה, לדעת חכמת אדונם, והם יודעים ומסתכלים בסודות עליונים, כי כשאדם יוצא מהעולם הזה, והוא

דיומא כאן, ומחד בביה קברי. וחד למנדע ולאסתכלא בהאי עלמא דאיהו ביה, ועל מה אתתקן. ולבתר ברזין עלאין, לאשתמודע למארי. וכל דא יסתכל בר נש, מגו נהירו דאורייתא. ת"ח, כל מאן דאזול להתוא עלמא בלא ידיעה, אע"ג דאית ביה עובדין טבין סגיאין, מפקין ליה מכל תרעין דתהוא עלמא וכר. ת"ח מה כתיב, אם לא תדעי לך היפה בנשים, אם אנת אתיא בלא ידיעה, ולא אסתכלת בחכמה, עד דלא אתית להכא, ולא ידעת רזין דעלמא עילאה, אע"ג דאנת היפה בנשים, במצות ובמעשים טובים, לית אנת כדאי למעיל הכא, צאי לך וכר.

גם בפרשת פקודי דף רמ"ז ע"א, וז"ל ^ב, האי חיותא קרישא קיימא, כד נשמתא סלקא, ומטאת לגבה, כדין שאיל לה ברזא דחכמתא דמארה, וכפום האי חכמתא דרדיף אבתרא

ואינון ידעין ומסתכלים ברזין עלאין, בגין דבר נש כד נפיק מהאי עלמא, בהאי אסתלקו מיניה כל דינים דעלמא, ולא עוד אלא דמתפתחאן ליה תליסר תרעי דאפרסמונא דכיא, דכל חכמתא עילאה תליא בה, ולא עוד, אלא שהקב"ה חקיק ליה בההוא פורפירא, דכל דיוקנין גליפן תמן, בהאי עלמא ובעלמא דאתי, והקב"ה אשתעשע ביה בג"ע, ואחסין תרין עלמין, עלמא דין, ועלמא דאתי. חכמתא דאצטרדין ליה לבינ, חד למנדע ולאסתכלא ברזין דמריה, חד למנדע ליה לגופיה, ולאשתמודעא מאן איהו, והיך איהו, ותקונא דגופא היך אתתקן, והיאך איהו זמין למיעל בדינא קמי מלכא דכלא. וחד למנדע ולאסתכלא ברזין דנשמתין, מאן איהי ההיא נפש דביה, ומאן אתייא, ועל מה אתייא להאי גופא סרוחה,

הגהות ומראה מקומות וביאורים

אפילו יש בו הרבה מעשים טובים מוציאין אותו מכל השערים של העולם ההוא. בוא וראה מה כתוב, אם לא תדעי לך היפה בנשים, הקב"ה משיב לנשמה, אם את באת, ולא הסתכלת בחכמה מטרם שבאת לכאן, ואינך יודעת את סודות העולם העליון, צאי לך.

^ב חיה הקדושה הזו עומדת, וכשהנשמה עולה ומגעת אליה, אז היא שואלת הנשמה בסוד חכמת ארונה, וכפי החכמה שרדפה אחריה והשיגה כך נותנים לה שכרה. ואם האדם היה יכול להשיג חכמה ולא השיג דוחים הנשמה לחוץ, ואינה נכנסת, ועומדת תחת היכל ההוא בבושה, וכשמרימות כנפיהם אלו השרפים שמתחת החיה, אז כולם מכים בכנפיהם, ושורפים הנשמה, ונשרפת ואינה נשרפת ועומדת ואינה עומדת, ומאירה ואינה מאירה וכך דינים אותה בכל יום. ואע"פ שיש לה מעשים טובים דוחים אותה לחוץ, משום שאין שכר בעולם ההוא כאלו שמשתדלים בחכמה, להסתכל בכבוד אדונם, ואין שיעור לשכר של אלו היודעים חכמה להסתכל בכבוד אדונם, אשרי חלקם בעולם הזה ובעולם הבא.

אלא שפותחים לו י"ג שערים מסודות האפרסמון הטהור, שחכמה עלינה תלויה בהם. ולא עוד, אלא שהקב"ה חוקק אותו בבגד המלכות ההוא, שכל הצורות חקוקות שם (כמ"ש בזהר ב"ב אות י"ט ע"ש), והקב"ה משתעשע עמו בגן עדן, ומנחילו ב' עולמות, את העולם הזה ואת העולם הבא.

החכמה שהארם צריך לדעת אותה, אחת היא, לדעת ולהסתכל בסוד ארונה, ואחת היא, לדעת את עצמו, שידע מי הוא, ואיך נברא, ומאין הוא בא, ולאן ילך, ותקון הגוף איך מתתקן, ואיך הוא עתיד לבא בדין לפני מלך הכל, ואחד הוא, לדעת ולהסתכל בסודות הנשמה, מה היא נפש זו שבו, ומאין באה, ועל מה היא באה בגוף הזה, שהוא טפה סרוחה, שהיום כאן ומחר בקבר, ואחד הוא, להסתכל בעולם הזה, ולדעת העולם, שהוא נמצא בו, ועל מה יתתקן העולם ואחר זה, יסתכל בסודות העליונים של העולם העליון, לדעת את ארונה, וכל זה יסתכל האדם מתוך סודות התורה, בוא וראה, כל מי שהולך לעולם ההוא בלא ידיעת סודות התורה,

ואל יאמר האומר מי יודע עומק הדברים ומי יכול לעמוד לפני האר"י ז"ל להבין עמקי סודותיו, כי בחמלת ה' עלינו שלח לנו משמי מעונה עיר וקדיש ממנו יתד ממנו פנה הוא האיר עינינו באור גדול אור הפנים אור פני מלך חיים פנים מאירות ופנים מסבירות מורינו ורבינו המקובל האלקי כש"ת ר' יהודה הלוי אשלג זיע"א בעהמ"ח ספר הסולם פירוש על הזהר, וזהר חדש. וספר תלמוד עשר ספירות שש עשרה חלקים. שבדורנו זה זכינו להבין החכמה וללמדה ולהתקן על ידה. ובכן שמחו צדיקים והרנינו כל ישרי לב כי סתרי תורה אשר היו טמונים ונסתרים מעיני הקדמונים והראשונים יצאו ונגלו באלו הזמנים, ובזכות תורתנו נזכה לראות בנחמת ציון ויגאלנו גאולת עולם אמן.

ומלבד התקנות הגדולות הנאמרות בשער הספר הוספנו כמה מעלות מועילות: (א) השתדלנו להשלים המלים בכל מקום שהיה חצי תיבה וקו אחריו. (ב) שמנו נקודות לחלק בין הפסקות ובכל ענין שלם התחלנו בדיבור המתחיל. וכל הספר נדפס באותיות מרובעות.

וכדי להקל על אלו המבקשים קרבת ה' פתחנו ישיבה בשם קול יהודה בעיר הקודש ירושלים תובב"א ותל-אביב ללימוד חכמת הקבלה תורת הנסתר ספרי התנא האלקי רבי שמעון בר יוחאי זיע"א וספרי רבינו ר' יצחק לוריא זיע"א עם הביאורים של הסולם ותלמוד עשר ספירות למרן הר' יהודה הלוי אשלג זיע"א. ומדי יום ביומו לומדים בישיבתנו ספרי אורות אלו המאירים כספירים, כאור שבעת הימים. בכד לדעת להבין ולהשכיל בסודות התורה. ואנו נותנים אפשרות לכל מי שרוצה לחדור לעומק חכמה זו, אשר לאט לאט יתפסו את עומק המושגים האלה, לטעום מטעם עץ החיים ומדברי אלקים חיים.

ואדבק, הכי יהביה ליה אגריה, ואי יכיל לאדבקא, ולא אידבק, דחי ליה לבר, ולא עיילא, וקיימא תחות ההוא היכלא בטמירו בכסיפו, וכד נטלי גדפייהו, אינון שרפים דתחותא, כדין כלהו בטשי בגדפייהו, ואוקדון לה וכו', והכי אתדנת בכל יומא, נהירת ולא נהירת, ואע"ג דעובדין טבין אית ליה, בגין דלית אגרא בהוא עלמא, כאינון דמשתדלי בחכמתא, לאסתכלא ביקרא דמאריהו, ולית שיעורא דאינון דידיעי חכמתא ביקרא דמאריהו עכ"ל.

וז"ל הרמ"ח לוצאטו זצ"ל בהקדמתו לקל"ח פתחי חכמה, ואתה בן אדם בין תבין את אשר לפניך, והבט נא וראה שכל התקונים הגדולים המה תחת ידיך, ע"י עסק התורה וחכמת האמת. והנה החכמה הזאת בקרן זויות היא מונחת ואין דורש ואין מבקש, והכתוב מכריו בקשו את ה' אלהיכם, את דוד מלכם, שלא תהיה אצליכם כאבדיה שאינה מתבקשת, רק כאבדיה המתבקשת, דהיינו שאנו צריכים לבקש תקונים שיתקונו כל הקלקולים שעל ידי זה יבא משיחנו.

דברי גאוני וקדושי ארץ המועתקים כאן ועוד אלפי מאמרים המפורזים בזוהר הקדוש ובשאר ספרים, ובהקדמה למהרח"ו זצ"ל שלפנינו בספר ע"ת, אשר כולם כאחד רואים בעיני קדשם, שכל עיכוב גאולתנו, שכל הרע המסובב על ידי הגלות הגדול הזה, וכל ההזנחה הגדולה המתהווה בדורנו זה אחרון — שהוא אך ורק מחוסר לימוד קדוש זה, — כל אלה הניעו אותנו לקחת עלינו את המעמסה הקדושה הזאת, להשתדל בעזרה"י להרבות, ולהפיץ את חכמת האמת, להוציא לאור את כל כתבי רבינו האר"י ז"ל, ספר עץ חיים, וכל השמונה שערים, מבוא שערם עולת תמיד ופרי עץ חיים, לקוטי תורה וספר הלקוטים. וה' יהי בעזרנו.

אשר היא, ורק היא המסוגלת להביא פדות וישע לנפשנו, ולהשיב לב בנים על אבותם, לשמור התורה כחוקה וכהלכתה, חסכו כמה שעות משעות היום ועתות הערב למען ספוג את הדברים הקדושים אלה.

ואלה שלמרות רצונם וחשקם ללימוד קדוש זה, אין באפשרותם לבוא לישיבה שימו לבכם אל המטרה הקדושה הנשגבה, ותמכו את ישיבתינו למען נוכל להמשיך למלא ולהוציא לפועל את הרחבת הפצת לימוד חכמת האמת.

השתתפו בפועל ובמעשה להגדיל תורה ולהאדירה.

ואנו פונים בזה אל הקהל הרחב בבקשתנו זאת: אתם השרידים אשר ה' קורא אליכם מעומק לבכם, ונפשכם תשאף לזאת והנכם מתגעגעים וכמהים לקנות לב חכמה. אתם עם ה' אשר לבכם נשבר בקרבכם בראותם ובשומעכם על הצרות שבאו על כלליות עם ישראל. אתם החרדים לדבר ה' אשר לבכם מתפלץ ראות את הירידה הגדולה שירדנו במובן הרוחני, התורני והמוסרי — אתם כולכם החפצים לרומם את קרן ישראל, וקרן התורה והיהדות ולקרב קץ גלויותינו, הבו! באו חושרו לקחת לקח מתורת ה' מחכמת הקבלה,

הנהלת הישיבה קול יהודה

לוח ראשי תבות וקיצורים

א

בעזרת השם. בעוה"ב : בעולם הבא. בעוה"ז : בעולם הזה. בעוה"ר : בעונותינו הרבים. בעה"ח : בעץ החיים. בע"כ : בעל כרחו. בע"מ : בעל מנת. בע"ש : בערב שבת. בעש"ק : בערב שבת קודש. בע"ת : בעל תשובה. ב"פ : בי פעמים. בפ"ע : בפני עצמו. ברה"מ"ז : ברכת המזון. בר"ת : בראשי תיבות. ב"ש : בי שלשים. בשכמל"ו : ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. בת"ת : בתפארת.

ג

ג"א : גירסא אחרינא (גירסא אחרת נוסח אחר) ; גי אלפים ; גי אמצעיות. גר"ע : גולגלתא ועינים. גי : גימטריה, (צדפי האותיות למספרן). גי"ט קר"ע פ"ח : (וי תיקוני רישא) גולגלתא לבנה, טלא דבדולחא, קרומא דאוריא, רעוא דמצחא, עמר נקא, סקוחו דעינין, חוטמא. ג"ע : גן עדן ; גלוי עריות. ג"ע אח"פ : גולגלתא עינים, אוון, חוטם, פה. ג"פ : גי פעמים. ג"ר : גי ראשונות. ג"ש : גורה שוה. ג"ת : גי תחתונות.

ד

ד" : דף. ד"א : דבר אחר ; דרך אמת. ד"ה : דברי הימים ; דבור המתחיל. דהו"ג : זהוד וגבורה. דו"ג : דבר ונוקבא. דו"ק : הלכונן היטב ; דייק. ד"ו : דפוס זולצבך. דחז"ל : דברי חכמינו זכרם לברכה. ד"ט"ר : ד"י ראשונות. דכ"ז : דכל זה. דלפ"י : דלמי זה. ד"מ : דפוס מנטובא ; דרך משל ; דיני ממונות, דבר מצוה. דנת"א : דנקודות, תגין, אותיות. דע"כ : דעל כן ; דעל כרחי. דע"ס : דעשר ספירות. דעסמ"ב : דעיב סיג מיה בין. דפו"י : דפוס ישן. דצח"מ : דיומן, צומח, חי, מדבר. ד"ק : דפוס קרימונה. ד"ש : דרכי שלום. ד"ת : דברי תורה, דין תורה. דת"י : דעת, תפארת, יסוד.

ה

הי"ע : השם ירחם עליי. האר"י : האלקי רבינו יצחק. ה"ג : ה' גבורות. ה"ה : הוא הדין ; הרי הוא ; הלא הוא. שני ההי"ן של שם הוי"ה. הה"ד : הוא הוא דכתיב. ה"ח : ה' חסידים. ה"י : היה. ה"ים : הוד, יסוד, מלכות. (גי אותיות משם אלהים). הל"ל : הוי ליה למינה. ה"מ : ה' מקיפים ; הני מילי. ה"נ : הוא גמי. הנו" : הנוכר. הני"ל : הנוכר לעיל ; הנוכר למעלה. ה"ס : הוא סוד. ה"פ : הכי פשיטו ; ה' פעמים ; ה' פרצופין ; הכי פירושו. ה"ק : הקדוש. ה"ק : הכי קאמר ; ה' קצוות. הקב"ה : הקדוש ברוך הוא. הקס"ה : הקדמת ספר הזהר. ה"ר : ה' ראשונות ה' ראשונה. הרמ"ק : האלקי רבינו משה קורדוביור. השי"ת : השם יתברך. ה"ת : ה' תתאה. ה' תחתונות. התפ"א : התפשטות א' התפ"ב : התפשטות ב'.

א"א : אברהם אבינו ; אי אפטר ; אריך אנפין ; ארך אפים. אב"א : אהור באהור. אב"ג : אנה בכח גדולה. אבי"ע : אצילות בריאה יצירה עשיה (וד עולמות בעליונים). א"ג : אין גורסים ; ארבע גלויות. א"ד : אינו דומה ; איכא דאמרי (יש אומרים). אדה"ר : אדם הראשון. אדל"ג : אפשר ולא גרסינן. א"ה, א"ה, א"ה, א"ה"ע : אומות העולם. אה"ל : אור הלכנה. אר"א : אבא ואמא ; אחד ואחד. אר"ח : אור חזור. אר"י : אור ישר. א"י : ארץ ישראל. אר"מ : אור מקיף. אר"נ : אריך ונוקבא. אר"פ : אור פנימי. אחב"פ : אהור בפנים. אח"ז : אחר זה. אחז"ל : אמרו חכמינו זכרם לברכה. אח"כ : אחר כך ; אחרי כן. אח"פ : אוון חוטם פה. א"כ : אם כן ; אינו כדאי ; אין כאן. אכמ"ל : אין כאן מקומו להאריך. א"ל : אמר ליה. אלה"ה : גי אותיות משם אלהים. אמ"ר : אור מים רקיע. אנ"כ : אורות נצוצין כלים. א"ס : אין סוף. אע"ג : אף על גב. אע"פ : אף על פי. אעפ"כ : אף על פי כן. א"צ : אינו צריך. אצ"ל : אין צריך לומר. א"ק : אדם קדמון (שם עולם) ; אין קץ ; אמר קרא (כתוב במקרא). אקב"ו : אשר קדשנו במצותיו וצונו. א"ר : אמר רב ; אל רחום. ארגמ"ן : אוריא, רפאל, גבריאל, מיכאל, גוריאל (שמות מלאכים). אר"מ"ע : אש, רוח, מים, עפר (ארבע יסודות העולם). אשל"י : אדום, שחור, לבן, ירוק. א"ת : אם תאמר ; אל תאמר ; אל תקרא ; אי תימא. א—ת (האותיות מן א עד ת). א"ת ב"ש : אחד מצדפי אותיות הא"ב (הראשונה עם האחרונה, השניה עם זו שלפני האחרונה וכן הלאה). את"ל : אם תמצא לומר. אתעד"ל : אתערותא דלעילא. אתעדל"ת : אתערותא דלתתא.

ב

ב"א : בראשית א' ; בן אדם ; בנין אב ; ברוך אתה. בא"ד : באמצע דבור. באבי"ע : באצילות, בריאה, יצירה, עשיה. באד"ר : באורא רבא. באדר"ז : באורא זוטא. בא"י : ברוך אתה ה' ב"ב : בראשית ב'. בג"ד : בנין דא. בג"ה : בינה גבורה, הוד. בג"כ : בנין כך. ב"ד : בית דין. בד"א : במה דברים אמורים ; בדרך אחרת. בדו"ר : בדחילו ורחימו. ב"ה : בית המקדש ; בין השמשות. בהכ"נ : בית הכנסת. ב"המ"ק : בית המקדש. בוצד"ק : בוצינא דקרדנותא. בחי' : בחינה. בחי"א : בחינה א'. בחי"ב : בחי"ג בחי"ד : בחינה ב' גי'ד. בי"ע : בריאה, יצירה, עשיה. בכ"מ : בכל מקום ; בכמה מקומות. במ"א : במקום אחר. במ"ר : במדרש רבה. ב"נ : בר נש. ב"ן : מספר (שם הויה במילוי ההי"ן) בס' : בספר. בס"ד : בספרא דצניעותא ; בסיעתא דשמיא. בסו"ה : בסוד הכתוב. ב"ע : בריאות עולם. בע"א : בענף א'. בע"ה :

מאונים, עקרה, קשה, גדי, דלי, דגים, ט"ת : ט
תחתונות

י"א : יש אומרים ; יש אוסרים ; ירא אלהים ; ירחמנו
אל. יא"י : ישוב ארץ ישראל. יא"ל : יש אם למקרא ;
יש אם למסורת ; יזכרם אלהים לטובה. י"ג : יש
גורסים ; יין גפן ; מספר. י"ד : יש דורשים. י"ה :
(ב' אותיות הראשונות משם הויה). יה"א : ג' מלואים
של שם הוי"ו יודין והיין אלפין. יה"ב : יוהכ"פ : יום
הכפרים. יה"ד : יהי רצון. יו"כ : יום כפור. יו"ש :
ימין ושמאל. יחנר"ן : יחידה, חיה, נשמה, רוה, נפש.
י"ט : יצר טוב ; יש טעם ; יום טוב. יו"ט : יום
טוב. יול"א : יתברך ויתעלה לעולם אמן. יי"י : רמז
על יחוד הוי"ו ואדני. יי"י : יברכך יאר ישא. יכ"ק :
יום כפור קטן. י"ל : יש לומר. י"מ : יש מפרשים ;
יש מקומות ; יציאת מצרים. י"ס : יוד ספירות ; יש
ספרים ; יש טובים. יס"ג : יש ספרים גורסים.
יצה"ט : יצר הטוב. יצה"ר : יצר הרע. יש"א :
ימין, שמאל, אמצע. ישס"ת : ישראל סבא ותבונה.
ית' : יתברך ; יתעלה. ית"ש : יתברך שמו.

כ

כ' כבוד. כ"א : כי אם ; כל אחד ; כך אומר ; כתוב
אחד ; כלל אחד. כ"א"א : כתוב אחד אומר. כ"א"א :
כל אחד ואחד ; כל איש ואיש. כ"א"ל : כל אומה
ולשון. כ"אחז"ל : כך אמרו חכמינו זכרם לברכה.
כ"ב : אותיות התורה. כ"ג : כהן גדול. כ"ד : כזר
דבור ; כל דבר ; כך דרשו. כ"ד"א : כמה דאת אמר ;
כדא דאת אמרת. כ"ד"ש : כדרך שאמרו. כ"ה : כתוב
הכא. כ"ה"א : כן הוא אומר. כ"ה"ג : כהן גדול ;
כהאי גוונא. כ"ה"ג : כל המוסיף גורע. כ"ה"ג : כן
היא נוסחת. כ"ה"ק : כתבי הקודש. כו' וכו' : וכולה ;
(לאמור) : על הקורא לגמור כל הפסוק או המאמר,
שהוא רק חלק ממנו. כו"כ : כך וכך. כו"פ : כלל
ופרט. כו"פ"כ : כלל ופרט וכלל. כ"ז : כל זה ; כל
זמן ; כף זכות ; כלי זיין. כ"ח : כלי חיצון ; כתר
חכמה. כח"ב : כתר חכמה, בינה. כחב"ד : כתר,
חכמה, בינה, דעת. כח"ב תו"מ : כתר חכמה, בינה,
תפארת ומלכות. כ"י : כנסת ישראל ; כתב יד ; כן
ירבו. כ"כ : כל כך, כמו כן ; כתוב כאן. כל"ז :
כלי זיין. כל"י : כהן, לוי, ישראל. כ"מ : כל מה ;
כל מקום ; כן מצאתי ; כן משמע ; כן מוכח. כמ"א :
כמו שאתה אומר. כמ"ש"ה : כמו שאמר הכתוב. כ"ג :
כן נאמר ; כן נראה. כנה"ג : כנסת הגדולה. כנז' :
כנוצר. כנ"י : כנסת ישראל. כנ"ל : כנוצר לעיל ;
כן נראה לי. כנלע"ד : כן נראה לפי עניות דעתי.
כסה"כ : כסא הכבוד. כ"ע : כולי עלמא ; כתר
עליון. כ"פ : כלי פנימי ; כל פנים ; כך פרשו.
כצ"ל : כן צריך לאמור, להיות, לבאר. כ"ק : כלי
קודש. כ"ש : כל שכן ; כבוד שמו ; כל שעה ; כבוד
שבת. כ"ש"ד : כללו של דבר. כ"ש"כ : כל שכן.
כ"ש"ש : כל שעה ושעה ; כל שנה ושנה. כ"ש"ט :

ך

דאכ"מ : ואין כאן מקומו. דאכמ"ל : ואין כאן מקום
להאריך. דאל"כ : ואם לא כן ; ואהבת לרעך כמוך.
דבעוה"ר : ובעונותינו הרבים. ובש"ו : ובשערי. וגו' :
וגימור (ראה וכו'). דדו"ק : דייק (כמו התבונן היטב,
דייק בשעת העיון ולא בקרוב). דד"ל : ודי למבין.
דל"ב : ודי לחכימא ברמזא. והמ"י : והשכיל יבין.
דוה"ד : וזה הדין. דו"ל : וזה לשונו. וכה"א : וכן
הוא אמר. וכו' : וכולה ; וכולי. (כמו וגומה, סימן
להמשיך את המאמר או המספר עד הסוף אף אם אין
סיפו נזכר בכתב). ול"ב : ולי נראה. ובלע"ד : ונראה
לפי עניות דעתי. וע"ד : ועל דא. ועד"ז : ועל דרך
זה. ועכ"ז : ועם כל זה ; ועל כל זה. ו"ק : ו' קצוות.
וש"ב : ושם נסמן. ו"ת : ו' תחתונות. ות"י : ותיקונים.

ך

ז"א : זעיר אנפין ; זכות אבות ; זה אומר. זאה"ל :
זכור אותו האיש לטוב. זא"ז : זה אצל זה ; זה אל
זה ; זה את זה ; זה אחר זה (וכן זו) ; זב"ז : זה בזה.
זה"ז : זמן הוה. זה"ש : זה הוא שאמר. זר"ן : זעיר
וגוקבא. זה לשונו ; זכרו (זכרונו) לברכה. זל"ו : זה
לוה. ז"ח : זהר חדש. זכ"ל : ז' כוכבי לכת. זלמ"ו :
זה למטה מזה ; זה למעלה מזה. ז"מ : ז' מלכים.
זמ"ז : זה מזה. זמ"ן נק"ט : סדר ששת סדרי המשנה ;
זרעים, מועד, נשים, גיטין, קדשים, טהרות. ז"ס : זה
סוד. ז"ע : זה ענין. זעה"א : זקני עם הארץ. זע"ז :
זה על זה. ז"פ : ז' פעמים. זצ"ל : זכר צדיק לברכה.
ז"ק : זרע קודש ; זקף קטן. ז"ש : זה שכתב ; שאמר.
ז"ת : ז' תחתונות. זת"ז : זה תוך זה ; זה תחת זה.

ח

ח' : חלק ; חדש. ח"א : חלק א' ; חכמים אומרים ;
חד אמר. ח"ב : חלק ב' ; חכמה בינה. חב"ד : חכמה,
בינה דעת. חבת"ס : חכמה, בינה, תפארת, מלכות.
ח"ג : חלק ג' ; חלוסי גרסאות. ח"ד : חלק ד'. חד"ר :
חסד דין רחמים. ח"ה : חלק ה' ; חלול ה'. חה"ש :
חלול השם. חה"מ : חול המועד. ח"ו : חלק ו' ; חסר
ואו ; חס ושלום. חו"ג : חסדים וגבורות. חוה"מ : חול
המועד. חוהמ"ס : חול המועד טכות. חוהמ"פ : חול
המועד פסח. חו"ל : חול' ; חוץ לארץ. ח"ז : חלק ז' ;
חדש זה. חז"ל : חכמינו זכרם לברכה. חח"ן : חכמה
חסד וצנה. חכ"א : חכמים אומרים. חל"ה : חלק לעולם
חסד. חנ"ה : הנוכת הבית. חנכ"ל שצ"ם : שבעה
כוכבי הלכת ; חמה, נגה, כוכב, לבנה, שבתאי, צדק,
מאדים. ח"ס : חכמה שתימאה. ח"ע : חיי עולם.
חע"ה : חיי עולם הבא. חש"ח : חולם, שורק, חיריק.

ט

ט"א : טור א' ; טעם אחר. טו"ר : טוב ורע. ט"מ :
טומאת מת ; טעמא מאי ; טעמי מקרא. טנת"א :
טעמים נקודות תגין, אותיות. ט"ס : ט' ספירות.
ט"ר : ט' ראשונות. טש"ת, סא"ב, מע"ק, גד"ד :
י"ב המולות ; טלה, שור, תאומים, פרס, אריה, בתולה.

מצות עשה ; מראית עין ; מצות ערוב. מע"ה : מעלה
 עליו הכתוב. מע"ט : מעשים טובים. מעל"ע : מעת
 לעת (יום שלם). מ"צ : משיח צדק. מצפ"ץ : שם
 הויה באותיות א"ת ב"ש. מרע"ה : משה רבינו עליו
 השלום. מ"ש : מה שכתוב : מאי שנא. מלש"כ :
 מה שאין כן. מש"כ : מה שכתוב כאן. מ"ת : משנה
 תורה ; מתן תורה. מת"ל : מה תלמוד לומר.

כחר שם טוב. כש"ש : כמו שכתבתי שם. כ"ת : כתר
 תורה. כתה"ק : כתבי הקודש. כתחז"ל : כתקון
 חכמינו זכרם לברכה.

ל

ל"א : לשון אחר. לא"א : לא אמרו אלא. ל"ב :
 מספר. לבנ"ה : ל"ב נתיבות החכמה. ל"ג : לא
 גרסינן. ל"ד : לאו דוקא ; לפי דעת ; לא דמי. לד"א :
 לדעת אחרים ; לדבר אחר. לד"ה : לדברי הכל. ל"ה :
 לבנת הספיר ; למען השם. לה"פ : לחם הפנים. לו"ל :
 לפני ולפנים. לו"ו : לשון זכר. לויע"צ : לזכר עולם
 יהי צדיק. ל"כ : לא כתוב ; לא כן. לכאור"א : לכל
 אחד ואחד. לכ"ל : לכן נראה לי. לכ"ע : לכולי עלמא.
 לכ"ש : לא כל שכן. ל"מ : לא מצאתי. למה"ד :
 למה הדבר דומה. ל"נ : לי נראה ; לשון נקבה. לנ"ל :
 לכן נראה לי. לע"ע : לעת עתה. לעסמ"ב : לע"ב.
 ס"ג. מ"ה. ב"ן. לעת"ל : לעתיד לבוא. לפ"ג : לפרט
 גדול. לפמש"ה : לפני משורת הדין. לפ"ע : לפי
 ענינו. לפצ"ד : לפי עניות דעתו. לפ"ק : לפרט קטן.
 לפ"ש : לפי שעה. ל"צ : לא צריך. ל"ש : לא שנו ;
 לא שנה ; לא שייך ; ליל שמורים. לשה"ר : לשון
 הרע. לש"ש : לשם שמים. ל"ת : לא תעשה.

ג

ג"א : נוסחא אחרינא ; נביאים אחרונים. גא"כ : נאמר
 כאן. גג"ע, ר"ע : נפילים, גבורים, ענקים, רפאים,
 עמלקים. ג"ה : נצח תוד. גה"י : נצח, הוד, יסוד. גה"מ :
 נצח, הוד, יסוד, מלכות. גו"ב : גע וגו ; נעשה ונשמע.
 גוק' : נוקבא. גח"ש : גדי, חרם, שמתא. ג"ל :
 נראה לי. ג"מ : נפקא מינה. ג"נ : נח נפש. ג"ע :
 נוקבי עינים ; נשמתו עדין ; נוחו עדין. ג"צ : נחמת
 ציון. גק' : נקרא. ג"ר : נפש רוח ; נחת רוח ;
 נביאים ראשונים. גר"ן : נפש, רוח, נשמה. גרנח"י :
 נפש, רוח, נשמה, חייה, יחידה. גש"ב : ג' שערי בינה
 גת"א : נקודות, תגין, אותיות.

ס

ס"א : ספרים אחרים ; סטרא אחרא ; סתרי אותיות.
 ס"ב : סימן ברכה. ס"ג : (הו"ה) במילוי יודין ואלף
 בואו) ; סנהדרין גדולה. ס"ד : סוף דבר ; סלקא
 דעתך. סד"א : סלקא דעתך אמינא. סו"ה : סוד
 הכתוב. סו"ס : סוף סוף. ס"י : סימן. ס"י : ספרים
 ישנים ; ספר ישן ; סימן יפה ; ספר יצירה. ס"ל :
 סח לי ; סבירה ליה. ס"מ : סטרא מסאבותא. ס"נ :
 סכנת נפשות. ס"ע : סדר עבודה. ס"פ : סוף טעוק.
 ספ"י : סבר פנים יפות. ספ"י : ספירה. ס"ת : ספר
 תורה ; סתרי תורה ; סוף תיבה.

ע

ע' : עיין. ע"א : ענף א' ; עמוד א' ; ענין
 אחר. עאכ"כ : על אחת כמה וכמה. ע"ב :
 (הויה כמילוי יודין) ; שם ע"ב. עבג"מ : עור, בשר,
 גדין, עצמות, מוחא. ע"ג : ענף ג' ; עבודת גוללים ;
 על גב. ע"ד : על דבר ; על דרך ; על דעת. עד"ה :
 על דרך הכתוב ; על דרך האמת—האמור. עד"ז : על
 דרך זה. עד"מ : על דרך משל. עד"ר : על דרך רמז ;
 ע"ה : עליו השלום ; עשרת הדברים ; עם הארץ ;
 עין הרע ; עבד ה'. עה"ב : עולם הכא. עה"ז : עולם
 הוה. עה"ח : עץ החיים. עה"ר : עין הרע. עה"ש :
 עליו השלום. עו"א : עובדי אלילים. עוה"ב : עולם
 הבא. עוה"ז : עולם הזה. עומ"ש : עול מלכות שמים.
 עו"ג : עתיק ונוקבא. ע"ו : עבודה זרה ; על זה ; עם
 זה ; עבר זמנו. ע"ח : עץ חיים. ע"ט : על טעם ;
 עצה טובה ; עין טובה. ע"י : עיין ; עילאין. ע"י :
 על ידי ; על יד. עי"א : על ידי אחרים. עיה"ק : עיר
 הקודש. עיו"ט : ערב יום טוב. עיו"כ : ערב יום
 כפור. עי"ז : על ידי זה. עי"מ : עבור, ניקה, מוחין.
 עיקת"ו : עיר קדשנו תבנה ותכונן. ע"כ : על כן ;
 עד כאן ; עד כמה ; עבודת כוכבים ; עבד כנעני.

מ

מ"א : מקום אחר ; מקום אחד ; מדרש אגדה ; מלכים
 א' ; מים אחרונים ; מנהג אבותינו. מאה"ג : מאור
 הגדול ; מאור הגולה. מארו"ל : מאמר רבותינו זכרם
 לברכה. מ"ב : שם מ"ב אותיות ; מה בכך ; מתן
 בסתרי. מב"ב : מיתת בית דין ; משיח בן דוד. מב"ו :
 מלך בשר ודם ; מתנת בשר ודם. מב"י : משיח בן
 יוסף. מ"ג : מחזור גדול (כ"א שנים) ; מ"ד : מין
 דוכרין ; מאן דאמר ; מאי דכתיב ; מי דמי ; מה
 דעתך ; מי דבש. מד"א : מאן דאמר ; משום דרכי
 אמורי. מדה"ד : מדת הדין. מדה"נ : מדרש הנעלם.
 מדה"ר : מדת הרחמים. מד"ש : מפני דרכי שלום.
 מ"ה : מספר הויה במילוי אלפין ; משום הכי ; מלך
 העולם ; מלאך המות. מה"ד : מדת הדין. מהל"ל : מה
 הוה ליה למימר. מה"מ : מלאך המות ; מלך המשיח ;
 מגא הני מילי. מה"נ : מדרש הנעלם. מה"ש : מלאכי
 השרת. מו"ל : מוציא לאור. מול"מ : מטי ולא מטי.
 מו"מ : מעלה ומטה ; משא ומתן ; מגע ומשא. מו"ס :
 מוחא סתימאה. מוצי"ט : מוצאי יום טוב. מוצש"ק :
 מוצאי שבת קודש. מו"ש : מוצאי שבת. מ"ז : משנה
 ז'. מחז"ל : מאמר חכמינו זכרם לברכה. מ"ט. מקח
 טעות. מטטרו"ן : שם מלאך. מ"י : בי אותיות משם
 אלהים. מ"כ"ש : מכל שכן. מ"ל : מגא לן. מלה"ד :
 משל למה הדבר דומה. מלה"ש : מלאכי השרת. מל"ת :
 מצות לא תעשה ; מסיח לפי תומו. מ"מ : מכל מקום ;
 מארי מתניתין ; מארי מתיבתא ; מאי משמע ; מראה
 מקום ; מת מצוה ; משנה מקום. ממ"ה : מלך מלכי
 המלכים. ממ"ן : ממה נפשך. מ"ן : מין נוקבין.
 מנ"מ : מאי נפקא מינה ? מ"ס : מדת סדום ; מר
 סבר ; מוחא סתימאה. מסד"ו : מסורת הזהר. מ"ע :

עכא"א : על כל אחד ואחד ; עם כל איש ואיש.
 עכ"ד : עד כאן דבריו. עכ"ז : עד כל זה. עכ"ם :
 עבודת כוכבים. עכ"ל : עד כאן לשונו. עכ"פ : על
 כל פנים. ע"ל : עין לעיל. ע"מ : על מנת ; על
 משקל ; עשר מאמרות ; על מה ; על מחצה ; עשר
 מכות. עמוד"א : עמודא דאמצעיתא. עמ"ש : עין מה
 שכתבתי ; עד מאה שנים ; עול מלכות שמים. ענ"ב :
 עקודים, נקודים, ברידים. ע"ס : עשר ספירות ; על
 סמך. עמס"ב : ע"ב סיג מ"ה ב"ן. עע"ז : עובדי
 עבודה זרה. עעכו"ם : עובדי עבודת כוכבים ומזלות.
 ע"פ : על פי. עצה"ד : עץ הדעת. עצה"ט : על
 צד היותר טוב. ע"ק : עתיקא קדישא. ע"ר : ערב רב.
 ער"ה : ערב ראש השנה. ער"ח : ערב ראש חודש.
 ע"ש : עין שם ; ערב שבת ; על שלחן. עש"א : עד
 שיבוא אליהו. עש"ה : עין שם היטב. עש"מ : על
 שום מה. ע"ת : ערוב תחימים ; על תנאי.

ש

ש" : שורה, שעה. ש"א : שמואל א' ; שלישי אמצעי ;
 שלישי א'. ש"ב : שמואל ב' ; שער ב'. שבי"כ :
 שבירת כלים. ש"ג : שער ג' ; שיעור ג'. שג"ע : של
 גן עדן. שה"ש : שיר השירים. שו"ש : ששון
 ושמחה. שו"ת : שאלות ותשובות. ש"ח : שנאת
 חנם ; שבת חנכה. ש"ל : שיש לאמר ; שיש לברך.
 ש"כ : מספר. שכ"א : שכל אחד. שכא"א : שכל
 אחד ואחד. שמש"ב"י : שער מאמרי רבי שמעון
 בן יוחאי. ש"ג : שם נסמן. שנגל"ה : שורש, נשמה,
 גוף, לבוש, היכל. שנא"ן : (ד' חיות המרכבה) שור,
 נשר, אריה, אדם. שס"ה : מספר. ש"ע : שלישי
 עליון ; שמונה עשרה ; שמיני עצרת. ש"צ : שליח
 צבור. שצ"ם חנכ"ל : (ז' כוכבי לכת) שבתאי, צדק,
 מאדים, חמה, נוגה, כוכב, לבנה. ש"ר : שלוש רגלים ;
 שם ר' ש"ש : שם שמים. ש"ת : שמחת תורה ;
 שלישי הזאתון.

ת

ת"א : תרגום אונקלוס ; תרוץ אחד. תא"מ : תהלים,
 איוב, משלי. ת"ד : תיקונא דיקנא. תה"ד : תפלת
 הדרך. תה"ר : תהומא רבא. תה"ש : תפלת השחר.
 ת"ו : תם ונשלם. תובב"א : תבונה יתכונן במהרה
 בימינו אמן. תובי"ל : תם ונשלם ברוך ה' לעולם.
 תוה"ק : תורתנו הקדושה. תו"מ : תפארת ומלכות ;
 תרומות ומעשרות ; תיכף ומיד. ת"ו, שלב"ע : תם
 ונשלם שבה לאל בורא עולם. תושב"ב : תורה שבכתב.
 תשב"ע"פ : תורה שבעל פה. ת"ז : תקוני זהר.
 ת"ח : תא חזי ; תקונים חדשים ; תלמיד חכם.
 תזה"מ : תחית המתים. תכ"ב : תלת כלילן בתלת.
 תכ"ד : תוך כדי דבור. תכ"ה : תורת כהנים. ת"ל :
 תלמוד לומר ; תרי לישני (שתי גוססאות) ; תהלה לאל.
 ת"מ : תפלת מנחה. תע"ס : תלמוד עשר ספירות.
 ת"ע : תפלת ערבית. תרי"ג : (מספר) תרי"ג מצות.
 תק"ח : תקונים חדשים. ת"ש : תפילין של יד.
 תש"ר : תפילין של ראש. ת"ת : תפארת.

פ

פ"א : פרק א' ; פעם אחת ; פירוש אחר. פא"פ :
 פנים אל פנים ; פה אל פה ; פעם אחר פעם. פ"ב :
 פרק ב'. פב"א : פנים באחור. פב"פ : פנים בפנים.
 פ"ג : פרק ג'. פ"ד : פסק דין ; פרק ד'. פד"ה,
 פדה"ב : פדיון הבן. פו"א : פנים ואחור. פו"ח :
 פנימיות והיצוניות. פו"כ : פרט וכלל. פו"ר : פריה
 ורביה. פ"י : פירוש. פ"י : פושעי ישראל ; פועל
 יוצא. פלו" : פלוני. פלח"ק : פתיחה לחכמת הקבלה.
 פלפ"ס : פתיחה לפירוש הסלם. פמ"א : פנים
 מאירות. פמ"ס : פנים מסבירות. פ"נ : פקוח נפש.
 פדיון נפש. פס"ד : פסק דין. פ"פ : פתחון פה.
 פ"ק : פרק קמא ; פורים קטן ; פרט קטן. פר"א :
 פרקי רבי אליעזר. פרד"ס : פשט, רמז, דרוש, סוד.

צ

צא"ל : צריך אתה לדעת. צ"ג : ציון ג' ; צום גדליה.
 צ"ד : ציון ד' וכדומה. צח"מ : צומת, חי, מדבר.
 צ"ל : צריך לומר ; צריך להיות. צ"ע : צריך עיון.
 צעב"ח : צער בעלי חיים. צע"ג : צריך עיון גדול.

ק

ק' : קדוש ; קמא ; קהל ; קטן. ק"א : קונטרס
 אחרון. קב"ה : קודשא בריך הוא. קבו"ש : קודשא
 בריך הוא ושכינתיה. קה"מ : קריאת המגילה. קה"ק :
 קדש הקדשים. קה"ת : קריאת התורה. ק"ו : קל
 וחומר. קו"ח : קל וחומר. קוש"י : קוצו של יוד.
 קכ"ד : קדם כל דבר. קל"י : קליפות. קמ"ל : קא
 משמע לן. ק"פ : קרבן פסח. ק"ק : קדש קדשים ;
 קדשים קלים. קק"ק : קדוש, קדוש, קדוש. ק"ש :
 קריאת שמע ; קבלת שבת.

ר

ר"א : ר' אבא ; רבי אלעזר. ראב"ד : ראש בית

תפלה קודם הלמוד מהאר"י זיע"א

רבון העולמים ואדוני האדונים אב הרחמים והסליחות מודים
אנחנו לפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו בקידה ובהשתחוויה
שקרבתנו לתורתך ולעבודתך עבודת הקדש ונתת לנו חלק
בסודות תורתך הקדושה מה אנו ומה חיינו אשר עשית
עמנו חסד גדול כזה על כן אנחנו מפילים תחנונינו לפניך
שתמחול ותסלח לכל חטאתינו ועונותינו ואל יהיו עונותינו
מבדילים ביננו לביניך. וכן יהי רצון מלפניך ה' אלהינו
ואלהי אבותינו שתכונן את לבבינו ליראתך ולאהבתך
ותקשיב אזניך לדברינו אלה ותפתח לבבנו הערל בסודות
תורתך ויהיה למודינו זה נחת רוח לפני כסא כבודך כריח
נחוח ותאציל עלינו אור מקור נשמתנו בכל בקינתנו
ושיתנוצצו ניצוצות עבדיך הקדושים אשר על ידם גלית
דבריך אלה בעולם חכותם וזכות אבותם וזכות תורתם
ותמימותם וקדושתם יעמוד לנו לבל נכשל בדברים אלו
ובזכותם תאיר עינינו במה שאנו לומדים כמאמר נעים
זמירות ישראל: „גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך, כי ה'
יתן חכמה מפיו דעת ותבונה. יהיו לרצון אמרי פי והגיון
לבי לפניך ה' צורי וגואלי...”

ס פ ר

ש ע ר ה כ ו נ ו ת

ח ל ק ש נ י

סדר שבת

ותפלה מתבררים ברורי נצוצות חדשות, שלא נתבררו מעולם, עד העת ההיא, ובכל תפלה ותפלה מתבררים ניצוצות, שעדיין לא עלו בשום זמן. והנה כפי ערך הניצוצות המתבררות ועולות ממטה למעלה, בכל תפלה ותפלה, כך כפי ערך ההוא, הוא ערך הזווג העליון, ולקחתם המחין והמשכתם.

והיינו טעם החיוב הגדול, המוטל עלינו להתפלל בכל יום, ובכל שעה, לפי שבכל תפלה ותפלה, נעשין בחיי מחדשות, מה שלא נעשים בשום תפלה אחרת זולתה.

וגם כי על הדרך הזה, הוא ענין מצות הק"ש, שנצטיינו לקרותה, בבקר ובערב בכל יום תמיד, לפי שבכל ק"ש נעשה דבר מחדש למעלה, מה שלא נעשה כן בק"ש אחרת זולתה מעולם. האמנם כל זה הוא בבחינת הפרטית, אמנם בדרך הכלל, יתבאר לפנים בעיה, וגם נתבאר למעלה, איך כל הק"ש וכל התפלה של שחרית בימי החול, יש להם טונה אחד בדרך כלל. וכן כל התפלות דמנחה דחול, כוונה אחד להם. וכן כל הקריאת שמע

(א) ענין הק"ש והתפילה, שמתפללין בכל יום תמיד ג"פ, ערב ובקר וצהרים, בחול ובשבת ויר"ט. דע לך, כי יש הפרש ושינוי גדול בין התפילות של חול, אל תפלת השבת ויר"ט, ואל תפילת היר"ט, ואל חול המועד. ולא עוד, אלא אפילו ביר"ט עצמם, אין תפילת חג הפסח, דומה לתפלת החג השבועות, או לתפילת החג הסוכות וכיוצא בזה. ולא עוד, אלא כי גם בכל יום ויום בעצמו, אינו דומה תפילת השחר, לתפילת המוסף, או לתפילת מנחה, או לתפלת ערבית. ולא עוד, אלא שבימי החול עצמם, יש שנוי גדול בין תפלת יום זה, לתפלת יום שלאחריו, ולא ראי זה כראי זה, ואין לך שום תפלה מיום שנברא העולם, עד סוף העולם, שתדמה לחברתה כלל ועיקר.

הענין בקיצור הוא, לפי שתכלית מצות התפלה היא, לברר הבידורין של השבעה מלכי אדום שמתו, ובכל יום ויום, ובכל תפלה

הגהה

בין השבתות ויר"ט, ואח"כ נתחיל בעזרה"ש, מליל מצאי שבת ואילך, עד כנתת יום שבת כו'. זה החלי. פ"ח פרק כ"ז משער התפלה.

(א) א"ש: הסכמתי בדעתי, להעתיק אח"י כמה הקדמות, שיש בענין ההפרש של הג' תפילות חול בעצמם, ואח"כ ההפרש שיש

והתפלה של ערבית דחול, כוונה אחד להם. וכעד"ו בשבתות ובר"ח וי"ט, הבן זה מאד. ובדרוש התפילין למה אנו מניחין התפילין ביום ולא בלילה כו'. נתבאר שם הדרוש הזה.

גם דע, כי בכל תפלינו, אנו מעלים העולמות העליונות ומקשרים אותם זה בזה, כנזכר בפרשת בראשית, בענין ההיכלות. וג"כ בפרשת פקודי, אבל צריך שתדע, כי אין אנו יכולים להעלות עולמות ב"ע עד האצילות, לכלול אותם שם, אלא מבחי' הנפשות והרוחין והנשמות אשר בג' עולמות אלו, ואלו הם העולים עם השכינה למעלה, שהיא המלכות העליונה. וכמ"ש בתפלת ר"ה, כי הנשמות הם יותר פנימיים מן המלאכים, ולכן המלאכים אינם עולים רק בשבת לבד, וז"ס הן אראלם צעקו חוצה. ר"ל: צעקו, לסיבת שהם חוצה ולא מהפנים, לכן אינן יכולים לעלות עד המלכות. אבל בחי' העולמות בעצמם, אינם יכולים לעלות, עד ביאת המשיח בכ"א, כי אז יתעלו ויעלו העולמות עצמם. אבל עתה, לא יש עליה והתכללות העולמות למעלה, אלא בבחי' הנשמות בלבד, עם המלכות וכמ"ש לקמן, שאין שום חיצוניות עולה, רק נשאר במקומו, וחוזר להיות פנימיות.

השינויים שיש בג' תפלות: שחרית, מנחה, ערבית, דע, כי בחול, עולה רחל הנקבה בהוד, ויעקב יורד בנצח. ושם מזווגים ביחד, והו' בתפלת לחש. ואח"כ בחזרת התפלה בקר"ר, אז מאירים חסד וגבורה בז"ר, העומדים בנצח והוד כנזכר, וכמ"ש במקומו בחזרת התפלה דש"צ, ואז אנו מחברים את שניהם, על ידי היסוד. וז"ס ענין אמון, שאנו עונין בברכות חזרת התפלה. וענין זה הוא, בכל ג' התפילות. אבל יש חלוק ביניהם, והוא, כי בתפילה שחרית, עולין עד פנימיות נצח והוד דז"א. ובמנחה, עולים באמצעותם בלבד, ובערבית,

עולים בחיצונותם. וכמו שהודעתך בבאור שמות הספירות, איך יש בכל ספירה וספירה שלשה כלים: פנימי, ואמצעי, וחיצון. ועיין שם א' וגם בב' כונות בברכת אבות ב' ומשם תבין הענין היטב, עם היות ששם מדבר בג' בחינת אר"א, חיצון ואמצעי ופנימי. וכאן מדבר בז"א, אבל הדברים דומין זל"ו.

ונמצא, כי בתפלת ערבית, הם עומדים חיצוניות בחיצוניות, הוא סוד אחר באחור, כמבואר שם. ג' ולקמן בענין השינויים שיש בין תפלת החול והשבת, נתבאר ענין זה היטב, כי כאן צ"ע, ואינו מבואר. ובענין החילוק שיש, בין ד' ג"פ שאנו קורין ק"ש בכל יום, שם נתבאר ג"כ השינויים אחרים, שיש בין ג' תפלות וע"ש.

עוד יש שינוי אחר בענין הזווגים כולם דשבת חול, ונתבאר בסדר תפלת ערבית. וע"ש היטב.

עוד יש שני שינויים אחרים בין שחרית ומנחה וערבית חצות לילה, וכבר ביארנום למעלה.

עוד יש שינוי אחר בשלש התפלות הנז', והוא זה, כי בתפלת שחרית, בעת העמידה בלבד, שאתה מתפלל תפלת י"ח בלחש, אתה צריך לחבר שתי ידיך, ולהניח יד ימיןך על יד שמאלך, פני כף ימין על גבי אחורי כף שמאלית. וטעם הדבר הוא, לפי שבתפילת י"ח או הוא כניסת המוחין בנ"א כנודע, ואז הם יורדים ומתפשטים בכל גופו, ואז צריך לכלול ולחבק ימינא בשמאלא, ושמאלא בימינא. ולהמתיק יד השמאל עם יד הימין.

וכן בתפלת המנחה בעת העמידה בלבד, תאסור ותחבק שתי ידיך זה על ג"ו כנזכר, כי כבר הודעתך, כי עיקר תפלת המנחה, הוא העמידה בלבד. וכל אותם המזמורים שאומרים קודם תפלת המנחה, אינו אלא מנהג בעלמא.

הגחות ומראה מקומות

- (ב) לעיל ח"א שער העמידה דרוש ב' וד'.
- (ג) לעיל ח"א דרוש א' של תפילת ערבית.
- (ד) צ"ל ד"פ.

- (א) ע"ה ח"ב שער מ"ד: שער השמות סוף פ"א. שער ההקדמות דף קצ"ה סוף טור א' ד"ה ודף. תע"ס שיעור ט"ז מן אות קנ"ד.

אמנם טעם הצטרפות סגירתם בתפילת ערבית מתחילה ועד סוף הוא, לפי שעתה הוא סוד זמן לילה, שהוא זמן החשך. ואמנם ביום, היו נמשכים לרחל עינים מלמעלה. אבל בערבית שהוא זמן לילה, נחשכים עיני רחל. ובוזה תבין, כמה מאמרי הזוהר שאומרים ענין הלילה, איך החשך יכסה ארץ בלילה, ותבין מה הוא ענין החשך הזה, וגם למה הוא בלילה ולא ביום.

שינוי אחר שיש בין שחרית, ובין מנחה וערבית, וזווג דחצות לילה. הנה הזווג דתפלת שחרית, הוא מן יעקב ורחל, מן החזה דז"א ולמטה. והטעם הוא מובן, כמ"ש אצלנו בענין אצילות יעקב ורחל, שהם למטה מן החזה דז"א. כי הטעם הוא, לפי שהיסוד דאימא מתפשט עד החזה, ולכן האורות אשר למעלה מן החזה, בין אותם דאבא, בין אותם דאימא, הם אורות מכוסים וסתומים. אבל למטה מן החזה, שנשלם ונפסק היסוד דאימא, נתגלו האורות דאבא, ולכן יעקב יכול להעשות שם כנגדן מבחוק, כי הוא נעשה מאורות דאבא. ורחל גם היא ניתנה שם, כנגד האורות דאימא המגולים, כי היא נעשית מהם.

והנה כאשר אימא עלאה, נתפשטו כל הנה"י שבה תוך ז"א, ונעשו לו מוחין גמורים, שהוא בשחרית. הנה יש בענין הזה, ב' בחי': הא' היא בתפלת לחש, כי אז אימא עלאה, היא רובצת על הבנים וז"ו, והיסוד שלה הוא מושפל למטה. עד כנגד החזה דת"ת דז"א, כמבואר במקומו. ולכן אין אורות מגולים נמצאים ממנה. אלא ג' אחרונות לבר, שהם נה"י. ולכן גם יעקב ורחל, הם עומדים בחוץ כנגדם בנה"י דז"א בלבר. הבחי' הב' היא, בתפילת החזרה דש"ץ בקו"ר, כי אז אימא עלאה נוקפת למעלה ואינה רובצת, ואז היסוד שלה היא כדרכו, בין אמצע תרין רישי פרקין עלאין דנר"ה שלה, אשר מתלבשים בח"ב דז"א, ואז היסוד שלה מתלבש ברעת שבו, ונמצא, כי גם האורות

אבל בתפלת ערבית, תאסור ותחבק ידיך, מתחילה ועד סוף. פירוש: משעה שתתחיל ברכת אשר בדברו מעריב ערבים, עד שתשלים כל העמידה. והטעם הוא, לפי שהרשימו של החסדים, המתפשטים בגופא דז"א, כבר נשאר שם מן היום, ולכן צריך שבכל תפלת ערבית תחבק ידיך כנוכר.

גם צריך שתזוהר, בענין סגירת העינים, בכל ג' התפלות ממש. ע"ד החילוק הנזכר, בענין חיבוק ב' הידים. והענין הוא, כי תעצום ותסגור עיניך, בשחרית ובמנחה, בעת העמידה בלבר. ובתפלת ערבית, תסתום עיניך בכל התפלה, בין בברכות ק"ש, ובין בתפלת העמידה.

וסוד עצירת העינים, נרמזו במ"ש בסבא דמשפטים דף צ"ה ע"ב, וז"ל, ומהו עולימתא שפירתא דלית לה עיינין כו'. וביאור המאמר הזה, הוא מדבר בענין רחל נוקבא דז"א, כי היא נקראת עולימתא שפירתא, כמשיה ורחל היתה יפ"ת ויפת מראה, אבל לית לה עיינין, לפי ששיעור קומתה הוא מן החזה ולמטה דז"א, ואין כנגדה בחי' העינים דז"א, כדי להמשיך מהם אליה בחי' עינים ג"כ. אבל לאה, יש לה עינים, בסוד ועיני לאה רכות, לפי שמקום לאה הוא למעלה, במקום רישא דז"א, אשר שם יש בחי' העינים דז"א, ומשם הולכת הארתם ונמשכת בלאה, אשר היא כנגדם, ובורא ויוצר בה בחי' עינים, משא"כ ברחל התחתונה. (ה) ולכן הבתוב יחס העינים בלאה, ולא ברחל, כמ"ש ועיני לאה רכות. אמנם ברחל, הזכיר היופי, כמ"ש ורחל היתה יפ"ת ויפ"מ, ולא בלאה. והטעם הוא, לפי שלאה היא למעלה, במקום כיסוי האורות. אבל רחל, היא למטה מן החזה, אשר שם הוא גילוי אורות החסדים בתוך ז"א כנודע, כי שם נסתים יסוד דאימא, המלביש ומכסה את החסדים, ואז האורות ההם המגולים, מאירים בה ומיפים אותה. והרי נתבאר טעם סגירת העינים.

הגהות ומראה מקומות

שאר לנוקבא רק ק"ל אחד ועולה עי"ן לכן נקראת דלית לה עיינין כי אם עין אחד. ועיין בזה ע"פ פירוש הסולם משפטים דף ז' בהסולם ד"ה והנה.

(ה) ע"ה ח"ב שער כ"ה: דרושי הצלם פרק ב' כלל י"ב. שער מאמרי רשב"י זיע"א דף ד' ט"א ד"ה דע כי הכלה. הגהות צמח ז"ל וכיין

ערבית נתוספה בחי' האחרת, והוא, שנכנסין בו ר"ק דמוחין דאבא. ונמצא עתה, כי בחי' רחל אינה יוצאת, לפי שרחל יוצאת מסיום דמוחין דאימא אשר תחת החזה, והנה לא נכנסו רק ר"ק שלהם, ונשארו למעלה, ולא נתפשטו למטה, ולכן אינם יוצאות רק לאה, למעלה מן החזה. אבל בחי' יעקב, יכולה לעשות ולצאת למעלה מן החזה, לפי שהמקום הוא פנוי, כנודע כי מצד פנים דו"א מן החזה ולמעלה, אין עוד שם שום דבר. אבל בחי' רחל, אינה יכולה לצאת למעלה מן החזה דרך אחר דו"א, לפי ששם עומדת לאה, ונמצא זווג זה דערבית, שהם יעקב ולאה, ושניהם למעלה מן החזה.

ובחצות הלילה, אז הוא הזווג ד' באופן אחר, והוא זווג יעקב ולאה בפני הזו"א, והם שוים בקומתם, בכל אורך קומת ז"א. וטעם הדבר הוא, לפי שבתחילת הלילה, בקריאת שמע דערבית, לקחה לאה, אותם הארות של מוחין דר"ק דמצד אימא כנוכר, ואחר תפלת ערבית, נסתלקו המוחין דז"א, וחזרה לאה למקומה אב"א ומאז עד עתה בחצות הלילה, היו אר"א מתקנים ובונים אותה, בהיותה אב"א, כמבואר אצלנו, בסוד שכיבת הלילה וע"ש. ואז בחצות ראשונה של הלילה, היו נכנסים ומתפשטים בתוכה הנה"י דאר"א. ולכן בבואה עד חצות לילה, שחזרת פב"פ עם יעקב, להזדווג עמו כנוכר, יש בה כח, להתפשט ולהגדיל בכל קומת ז"א כולו.

גם ענין יעקב, הוא באופן זה, כי הנה בחצות הא' של הלילה, כשנכנסו נה"י דאר"א תוך לאה להגדילה כנוכר, הנה אז היא יוצאת בחי' יעקב מתוך לאה, ע"ד מ"ש בענין פורים, וע"ש. ולכן אותם התארות שקבל יעקב אז קודם חצות הלילה, נצטרפו עם אלו התארות, היוצאים עתה מתוך ז"א עצמו, אחר שנכנסו בו נה"י דאימא, כמו שיתבאר במקומו, בענין סוד שכיבת הלילה. וע"י הצטרפות כל אלו התארות, נגדל יעקב בכל אורך קומת ז"א כולו, ומזדווג עם לאה אחר חצות לילה פב"פ, מצד פנים דז"א, שוים כשיעור קומתו כנוכר.

שבחג"ת דז"א, הם מגולים, ולכן גם יעקב ורחל, הם יכולים לעלות מבחוץ, כנגד חג"ת דז"א, כנ"ל במקומו.

אבל במנחה, אין בז"א מוחין גמורים כמו בשחרית, לפי שאין נכנסין ומתפשטים בו ג"ר דמוחין, רק ר"ק דמוחין דאימא דגדלות, (ו) וגם הר"ק דמוחין דאבא דגדלות, אינם נכנסין כלל. ולכן אין במנחה בחי' יעקב נמצאת, כי איננו נעשה, אלא מן המוחין דמצד אבא. אמנם בחינת לאה לבריה יוצאת משם, מן החזה של ז"א ולמעלה, מן הארת המוחין דר"ק דמצד אימא. כי בתחילה בשחרית שנכנסו כל המוחין גמורים דאימא, לכן יצתה ג"כ רחל, למטה מן החזה, מלבד לאה שיצתה למעלה מן החזה, ולכן היו שם ב' זווגים: א' ב"ג מדות של רחמים דויעבור והוא דישראל ולאה, וב', הוא זווג דיעקב ורחל למטה מן החזה, בנפילת אפים. אבל עתה שאין שם רק מוחין דר"ק, נמצאו שהם עומדים למעלה בחצי העליון של קומת ז"א, א"כ אין שם מקום אצילות של יעקב ורחל למטה מן החזה, ולכן אין במנחה רק זווג א' של ז"א עצמו עם לאה, מן החזה ולמעלה. אמנם בחי' רחל, נשארת בסוד אב"א מן החזה ולמטה, וכיון שלאה חזרה פב"פ עם ז"א בזווג דמנחה, אז רחל רואה המקום פנוי, ונגדלת ועולה בכל שיעור קומת לאה ג"כ, ונמצאת שוה בקומתה עם ז"א כולה, בסוד אב"א.

נמצא, כי בתפלת המנחה, לא נכנסו בז"א, רק ר"ק דמוחין דגדלות דמצד אימא בלבד, כי בשחרית נכנסו כל המוחין, ואחר כך נסתלקו כלם כנודע. ובהגיע שעת המנחה, חזרו הר"ק דמוחין בלבד. ונמצא כי מה שנעשה ביחוד ק"ש דשחרית, ומה שנעשה בתפלת המנחה, הכל שוין. ולכן אין עתה יחוד ק"ש מעכב, כי כבר נעשה ע"י עמידה דמנחה.

אבל בערבית, כיון שבתחילה עשינו יחוד ק"ש דערבית, והנה אז ע"י הק"ש, נכנסו הר"ק דמוחין דאימא, וכאשר אנו מתפללין תפלת

הנחות ומראת מקומות

(ו) לעיל ח"א ענין תפילת המנחה דרוש א' דף של"ד ט"א ד"ה אבל יש ספק מסתפק בזה.

(ז) דרוש א'

כולל, בכל עליות אשר בתפילת החול והשבת. דע, כי בימי החול בתפלת שחרית, או זווג של יעקב עם רחל פב"פ. רק שיעקב יורד בנצח דו"א, ורחל עולה מן הבריאה, ועומדת בהוד דו"א. אבל ישראל עם לאה, הם אב"א. ובמנחה, או מזווג ישראל עם לאה בלבד פב"פ. אבל רחל, היא עמו אב"א. אמנם היא נגדלת שם, כנגד כל אחורי ז"א, ונמצא שהיא עומדת אב"א עם יעקב וישראל, כנזכר בדרוש שקדם.

ונודע, כי רישא דזכורא, הוּו דינין תקיפין, ואינן ניחין בסופה, כנזכר בפרשת תצוה, ובספרא דצניעותא. ושם ביארנו כי הטעם הוא, לפי שהחסדים שבז"א, בהיותם בראשו, הם אורות סתומים, תוך הנה"י דאימא. ועוד סיבה אחרת, כי הנה"י עצמו של אימא, הם דינים תקיפין, לפי שהנה"י הם דינים, להיותם לבר מגופא, ובפרט בהיותם מצד אימא, דדינין מתערין מינה. אבל בסיומו, שם מתגלים החסדים בגילוי, ולכך נמצא, כי לאה היוצאת למעלה, היא דינין, אבל רחל היוצאת מן החזה ולמטה, הוא רחמים.

גם זה עצמו, הוא מ"ש בס"ה פרשת ויצא, דלאה איקרי עלמא דאתכסיא, לפי שעומדת במקום אורות המכוסים. אבל רחל, נקראת עלמא דאתגליא, כי היא במקום אורות המגולים. וגם ז"ס קבורת רחל בדרך באתגליא, במקום פרשת דרכים. והענין הוא, כי שם במקום החזה, נקרא פרשת דרכים, כי שם הוא מקום נפרש ונחלק, בין בחי ישראל, ובין בחי יעקב, שהוא מן החזה ולמטה.

גם בזה תבין, מ"ש בס"ה פרשת ויצא, כי לאה נקראת עלמא עילאה, בינה, לפי שלאה יונקת דרך הפסק מחיצות נה"י של אימא עלאה שבתוך ז"א. ובכל זה נתבאר מ"ש למעלה, כי

לאה היא דינין. ולכך במנחה, אתערו דינין, לפי שהוא בחי זווגא של לאה. אמנם לפי שרחל נגדלת בסוד האחור, ולוקחת גם מקום לאה כנזכר, לכן עדיין הוא נקרא בחי יום, והדינים הם אז מתוקים, ואינם חזקים כמו בערבית, כמו שיתבאר.

הנה בתפלת ערבית, או חזרת רחל להקטין עצמה, ולהיות אב"א עם יעקב בלבד למטה מן החזה, ולכן אז הוא שליטת דינין גמורים, ואז הוא לילה וחשך ממש, וענין החשך הדינין התקיפין האלו, נמשך עד חצות לילה.

הנה בחצות לילה, אז לאה נגדלת פב"פ, עם בחי ישראל ויעקב, שהוא כל שיעור ז"א כולו. ואז לאה, כאלו היא ממש בחי רחל. ולכן אז נמתקים הדינים. וז"ס ליל זלילה, הנזכר בפרשת בא, בס"ה, בפסוק ליל שמורים וכו', הוא הלילה הזה כו'. והענין הוא, כי קודם חצות נקרא לאה, ליל. אבל אחר חצות לילה, אז לאה נקרא לילה. והענין הוא, כי כיון שהיא נגדלת גם מן החזה ולמטה, שהוא חצי התחתון של ז"א, לכן נקראת לאה חצות לילה, כי לוקחת לאה הנקראת לילה גם בחי החצי התחתון דז"א.

ובשבת בתפלת ערבית, או עומדים יעקב ורחל פב"פ, כנגד כל נה"י דז"א. משא"כ בתפלת שחרית דחול, שאינם רק איהו בנצח, ואיהי בהוד. ואחר תפלת ערבית, עולה רחל למעלה בהיכל אימא עלאה להגדילה בהיותה שם. ואז לאה פב"פ בכל אורך ז"א, שהם ישראל ויעקב, כמו שהוא אחר חצות לילה, בימי החול. וענין זה נהג, עד חצות לילה. ואח"כ בחצות לילה, לאה עולה למעלה בהיכלא דאימא עלאה, ורחל יורדת פב"פ בכל אורך ז"א, שהוא עם ישראל ויעקב.

ובזה יתבאר לך, סוד עונתן של ת"ח בליל שבת, שהוא דוקא אחר חצות לילה. ולע"ה עונתן בימי החול, אחר חצות לילה. והטעם הוא, לפי שקודם חצות לילה, אפילו בלילי

הנחות ומראה מקומות

(ז) פ"ח שער התפלה פרק ו' ד"ה סדר עליות עולמות.

שבתות, ואפילו לע"ה, נאסר הזווג. ח) לפי שאז רחל פב"פ למטה מן החזה בלבד, ומכ"ש בלילי החול קודם חצות לילה, שאז יעקב ורחל אב"א, ומן החזה ולמטה. אבל אחר חצות לילה, הותר הזווג לע"ה, לפי שאז היא לאה פב"פ, בכל קומת ז"א לגמרי. ובחצות ליל שבת, שאז גם רחל היא פב"פ עם כל ז"א לגמרי, ואז הוא רחמים גמורים, להיות בחי' רחל, וגם שהיא גדולה לגמרי, ולכן הותר הזווג אפילו לת"ח.

ובתפלת שחרית, אז עולה ז"א עצמו ג' מדרגות, שהם: נה"י דאימא, ואז גם נוקבא, עולה כנגדם בז"א עצמו. וכן בכל תפלה ותפלה, עולה ג' דרגין, כמבואר שם במקומו. עד שנמצא, כי בתפלת מוסף, אז ז"א הוא עם אר"א ממש כמותם. אבל נוקבא שהיא הנקרא רחל, היא בנה"י דאימא לבר. ובקק"ק דמוסף, עולה בחג"ת דאימא. ובאיה מקום כבודו, עולה בחב"ד דאימא, ואז היא ממש שוה עם ז"א.

ובמנחה דשבת, אז בחי' החצי העליון דז"א שהוא הנקרא בחי' ישראל כנודע, הוא לבדו עולה למעלה עם לאה, עד מזל הי"ג דדיקנא דא"א, ועם אר"א, ואח"כ בחזרה של תפלת המנחה אז בחי' ישראל ולאה, עולים עד מזל העליון הח' דדיקנא דא"א, ושם הם מזדווגים. אבל יעקב ורחל הם למטה מהם, בלי זווג.

(א) ההפך והשינוי שיש, בענין התפלה של ימי החול והשבת. הנה בחול, על ידי

תפלותינו, נכלל פנימיות האצילות למעלה, וחיצוניות האצילות, נעשה בחי' פנימיות, ואז פנימיות דבריאה, עולה אל האצילות, ונעשה שם בחי' חיצוניות, אל חיצוניות דאצילות, שחזר להיות פנימיות כנזכר. ואמנם ביום השבת, כל מה שנעשה בחול ע"י תפלות, הוא נעשה מאלי ומעצמו ביום השבת, ומה שניתוסף ע"י תפלה ביום שבת הוא, כי הנה בימי החול, אין חיצוניות הבריאה עולה אל האצילות כלל, אפילו ע"י תפלה, ומכ"ש חיצוניות שאר העולמות. אבל ביום שבת, ע"י תפלותינו, עולה גם חיצוניות הבריאה אל האצילות, ונעשה שם בחי' חיצוניות אל הפנימיות. ט)

עוד יש הפרש ושינוי אחר, בין חול לשבת. דע, כי בתחילה היתה הנקבה אב"א עם הזכר, ואח"כ ננסרה, וחזרה עמו פב"פ, ונזדווגו יחד, ואחר שחטא אדם, חזרה באחורי ז"א כמתחילה. והנה אחר החרבן, בימי הגלות, עומדת עמו אב"א, חוץ בזמן התפלה. כי אז על ידי תפלותינו, אנו גורמים להם לחזור פב"פ בברכת אבות, בתיבות מלך עוזר ומושיע ומגן, כמבואר אצלינו. ואחר התפלה, תיכף חזרת לעמוד אב"א. והנה חסידים הראשונים, היו שהיה שעה אחת קודם תפלה, ושעה אחת אחר תפלה, כדי לעכב הארה הגורמת להם, לעמוד פב"פ, שעה אחת אחר התפלה, ולא תחזור תיכף אל האחור. אבל בשבת, אז תמיד עומדים פב"פ, אלא שיש להם עליות. ע"כ י' מדרגות, כפי סדר התפלה כנ"ל.

הגהה

פע"ח פ"ז משער התפלה, ד"ה ההפך שיש בין חול ושבת.

(א) א"ש: עוד מצאתי בזה, הקדמה קטנה, והסכמתי להעתיקה פה, וז"ל ההפך כו' עיין

הגהות ומראה מקומות

ט) הגה"ה ונלע"ד חיים כי אין זה בכל אצילות רק בגי' דאצילות, כי הפנימית שבהן עולה לז"א ונעשה חיצוניות אל האמצעית כמבואר אצלינו בתפילות חול (פע"ח).
י) ג"א ל"ג ע"כ (כת"י).

ח) הגה"ה נלפע"ד חיים כי זהו דוקא בשעת תפלת ערבית, אבל אח"כ רחל עולה למעלה ואז לאה היא פב"פ עם ישראל ויעקב כמו בחול אחר חצות כנ"ל א"כ כמו שעה מותר בחול אחר חצות ג"כ מותר בשבת אחר תפלת ערבית עכ"ל

בענין ההבדלה מה שמבדילין בב"ה, מנהג טוב הוא, ומורי ז"ל נתן ד' זהובים לצדקה, כדי שיניחווהו אנשי הקהל, להוציא יין משלו, להבדיל עליו בב"ה. גם היה מדליק נר של שעוה, ומברך עליו בורא מאורי האש. ולא היה מבדיל על הנר שבבית, רק באבוקה מיוחדת. ודע, כי אין להטיל מים בכוס של ההבדלה בשום אופן. וכמ"ש בספר ב"ה, בשם מהר"י גיקיטליא ז"ל.

ובענין עצי בשמים, תכוין בהם בסוד הריח, הכונה שנתבארה אצלנו, בענין ריח ההדס בליל שבת עצמו, וע"ש. ואמנם מן אותם ב' אגודות הדס שיש לך מוכנים מן שבת כנודע, תזהר כאשר תקנה אותם, שיהיו בתוכם ג' הדסים משולשים כשרים. ועתה בליל מ"ש בעת ברכת עצי בשמים, תקח שלשה הדסים הגז' בידך, הם לברם, ותריח בהם, ויהיו שלשה הדסים אלו, קשרים קשר א', ואגודה אחת. ותכוין, כי ג' הדסים הם כנגד גר"ן, ותכוין להשאיר לך כח מן תוספת גר"ן שנתוספו לך בשבת, וזה נעשה לך עתה, ע"י ג' הדסים האלו, והריחך בהם. וכבר נודע, כי כל פעולות ליל מ"ש, הם כדי להשאיר חלק מן תוספת קדושת שבת לימי החול הבאים כמ"ש בע"ה.

ובענין ברכת בורא מאורי האש, היה נהג לכפוף ראשי אצבעותיו הימנים, אל תוך כפו הימנית, והגדול מכוסה תחתיהם. ויהיו נכפפים, כנגד פניו של האדם המברך. וגם יהיו נכפפים לפני הנר. והיותם ד' אצבעותיו, הוא בלא אצבע הגדול, הנקרא גדול, ונקרא בזהו. וסוד ב"ז נתבאר בס"ה פרשת ויקהל (ל) וע"ש.

הגהה

ענין ע"ש, ואח"כ ענין שבת עצמו. אבל כל מה שאבאר עתה בענין ימי החול, לא אבאר רק חלק הנוגע אל תכלית קדושת שבת, כמו שיתבאר בעזרה"ש. וזה החלי בהשי"ת, ליל מ"ש כו'.

(ב) ליל מ"ש, כבר ביארתי, כי מה שנהגו לומר בכל מ"ש, סדר האלפא ביתא, קודם תפלת ערבית, לא היה מורי ז"ל נהג לאומרה. ולא כל אותם השירים והמעלות כו', והמזמורים כלל ועיקר, וכמ"ש בסדר נוסח תפלת שחרית לעיל.

אותם הפסוקים של ויתן לך האלהים מטל השמים כו', הכתוב במחזורים במ"ש, בסדר ההבדלה, היה נהג מורי ז"ל לאומרם בכל מ"ש, בעת שמבדיל על הכוס בביתו. והנה נזכר בזהר, בהקדמת דפרשת בראשית, ענין זה (כ) וע"ש. אחר שאומרים ברכת הלבנה, צריך האדם לומר ג"פ, שלום עליכם. והענין הוא, כי הקטרוג הא' שבעולם, הוא אשר קטרגה הלבנה, באמרה אי אפשר לבי מלכים להשתמש בכתר א'. ולזה אחר ברכת הלבנה, אנו אומרים שלום עליכם כו', בלשון תפלה, שלא יהיה עוד קטרוג בעולם. גם דע, כי במ"ש קודם חצות לילה, אסור להתאבל ולבכות על החורבן, שלא כאותם שנוהגים היפך מזה, לומר קינות אחר תפלת ערבית במ"ש, ונותנים טעם לדבריהם, מפני שאז נחרב ב"ה בעת מ"ש כנודע. אבל דע לך, כי הוא אסור, לפי שקדושת שבת נמשכת כל הלילה ההיא, כמ"ש למטה בע"ה. וראיה לזה ענין סעודה ד', וכמ"ש ענינה בע"ה. ואפילו בבחי' תוספת נשמה, יש המשך קדושה בליל זה, במ"ש בע"ה. ולא עוד, אלא שאפילו אחר חצות לילה של מ"ש, לא היה מורי ז"ל מרבה בבכיה על החורבן, יותר משאר לילות, אף על פי שנחרב הבית בליל מ"ש כנזכר, אלא היה בוכה ומתאבל כבשאר הלילות.

(ב) א"ש: ראיתי לקחת דרך אבא מארי ז"ל, להתחיל מליל מ"ש, ואח"כ מנהגי יום הר. דע, כי יען שמיום הא' שבשבוע, מתחיל ר' ימי החול, לכן ראיתי לבאר בתחלה ענין ליל מוצ"ש, ואח"כ אבאר ענין ר' ימי החול, ואח"כ

הנחות ומראה מקומות

אות רנ"ט ואות רס"ט, ובסולם מאמר מאורי אש ומאמר הצפורנים. ובדפו"י דף ר"ח.

(כ) הקדמת הוזהר עם פירוש הסולם אות רנ"ט ובדפו"י דף י"ד: (ל) בזהר עם פירוש הסולם

ומדברי אלה תבין, מ"ש שם באותו המאמר בענין כפיסת האצבעות, שלא כדברי הנוהגים להסתכל באחורי האצבעות בהיותם פשוטים בלתי כפופים. גם שלא כאותם הנוהגים, לשים פני האצבעות זקופות כנגד הנר, ואח"כ כופפים אותם כנגד הנר. גם שלא כאותם הנוהגים לכפוף אותם כנוכח, אלא שמהפכים פני הכף כלפי מטה, כלפי הקרקע, ואחורי האצבעות, שהוא מקום הציפורנים, כלפי מעלה לשמים. אלא צריך לזקוף ירך הימנית ואצבעותיה כלפי מעלה, ופני האצבעות כנגד פניך, ואח"כ תכפוף ראשי אצבעותיה אל תוך הכף, ותשאיר אחורי אצבעותיה כנגד מעלה נגד הנר, אמנם אצבעותיה יהיו כפופות למטה ע"ג הגודל כנו. ויסתכל בצפורניו בלבד, ולא בתוך פני האצבעות. וכנוכח בזהר פרשת ויקהל. ובפרשת בראשית בדרך כ"א ע"א, וע"ש.

ענין קדושת ובא לציון, שנהגו לומר בליל מ"ש, הבונה היא, להמשיך הארת עולם האצילות אשר בסוד תוס' שבת, אל עולם הבריאה, כי שם בחי' קדושת ובא לציון גואל, כמבואר אצלנו בסדר תפלת שחרית בימי החול, בענין ביאור קדושת ובא לציון. וכוננתינו היא להמשיך תוספת הקדושה ההיא בבריאה, כדי שתתקיים כל ששת ימי החול, עד שבת האחרת. ולכן אין קדושת זו נאמרת בלילה אחרת. זולת זו, כי אין בידינו כח להמשיך הארת האצילות בבריאה, אלא בלילה הזה, ולא בשאר ימי החול.

ענין ויהי נועם, שנוהגים לומר בכל מ"ש. ובזה יתבאר ענין נפלא, להמשיך תוספות קדושת שבת, לכל ימי השבוע הבאה, עד שבת האחרת. (מ) הנה מזמור זה של ויהי נועם, צריך לאומרו כולו מעומד. (נ) ועל הפחות, תאמר פסוק זה מעומד, ואח"כ תשב. והטעם הוא, כי הכוונה עתה היא, לקבל אור החחר מן הבינה, הנקראת נועם ה', מסוד תוספות

שבת, ולכן צריך שיהיה מעומד, וזה ביאורו: דע, כי צריך להכין עצמו, לקבל אור תוספות השבת, ברי ימי החול. ובכך יהיה מכלל, והתקדשתם והייתם קדושים כר', וזה דבר גדול להתקדש האדם בימי החול מקדושת שבת.

וזה ענין הכנות: דע, כי הגה בכל יום שבת, נתוסף קדושה באדם, בנרין שלו. ויש מי שאין בו רק בחי' נפש בלבד כר', האמנם מי שיש לו שלשתם, יש בו ב' בחי': כי יש מי שזוכה לקחת תוספות קדושת שבת, מפאת נשמתו ממש. ויש מי שאינו מקבלו, רק מבחי' ע"ד כללות העולמות בלבד. ויש מי שיש לו נפש בלבד, ומקבל תוספות בחלק נפשו, מפאת נפשו ממש עצמה. אבל חלק תוספות קדושת רוחו ונשמתו, תמשך לו מפאת כללות העולמות בלבד. ועד"ז יובנו שאר החלוקות. ויש מי שיש לו נפש ורוח, ואין לו נשמה. ויש מיני נפשות, שכל עצמם אינם, רק מבחינת כללות העולמות, בסוד תוספות שבת, ואין להם רק אותה בחי' לבדה, ולא שורש ועצמות קדושת שבת. ולכן גם נפש זו, אינה יכולה לעלות, רק אותה הבחי' לבדה, לפי שאפילו שרשה ועצמותה, אינה אלא משם בלבד.

הרי נמצא, כי אין לך אדם, שאין לו תוספות נר"ן, כפי חלק הנוגע לו. ולכן צריך האדם לכונן, בדי שישאר לו איזה תוספות, מאותה הקדושה של שבת, לימי החול הבאים, וע"י כן יכונן דרכיו, אם יתמיד לבוין בהם היטב, ומובטח לו שלא יקסדג בו היצה"ר, ולא יחטיא אותו כל אותו השבוע, והכל תלוי כפי תוקף כוונתו בקדושה ובטהרה.

והנה ענין השארות תוספות הקדושה, הוא עד"ו, (ס) כי ביום א' של השבוע נשארת באדם, בחי' תוספות קדושת הנשמה. ובהתחלת ליל שני, תלך ממנו ותסתלק. וז"ס מ"ש במסכת תעניות, אנשי משמר לא היו מתענים ביום א', כדי שלא יצאו ממנוחה ועונג אל עינוי, וימותו. כי צריך להמשיך ביום ההוא, קצת

הנהרות ומראה מקומות

(ט) פס"ח שער השבת פרק א'. (ז) ובפס"ח כתוב א"צ לומר כולו מעומד. (ס) להלן דף כ"א ד"ה בענין מה שינתג.

קדושת נשמה ומנוחה ועונג שבת. ותוספות הרוח, נשאר עד סוף יום ב' בשבת, ואחר כך יסתלק. ותוספות הנפש, נשארת עד סוף יום ג' בשבת, ואח"כ תסתלק.

ובזה תבין טעם למה שאמרו רז"ל (ס) כי אם לא הבדיל בליל מ"ש, יבדיל והולך עד יום ג', ולא עוד. והטעם הוא, כי עד אז, נשאר בחי' תוספות שבת, והבן זה. (ע)

ומיום ד' ואילך, צריך לכוין באופן אחר, והוא, להכין עצמו, שיהיה ראוי ומוכן, לקבל תוספת נפש משבת הבא. וביום ה', יכוון להכין עצמו, שיהיה ראוי ומוכן, לקבל תוספות רוח, משבת הבא. וביום ו', יכוין להכין עצמו, שיהיה ראוי ומוכן לקבל, תוספת נשמה, משבת הבא. גם לסיבה זו, לא היו אנשי משמר, מתענים ביום ששי, מפני כבוד השבת. פ"י: כדי לקבל תוספות נשמת השבת.

הרי נמצא, כי יום השבת, הוא ד' וז', כי הנה ג' ימים הראשונים, הם מכלל השבת שעברה. וג' ימים אחרונים, הם מכלל השבת הבאה. נמצא, שיום השבת הוא ד', וע"י שיכוין כוונות אלו, בג' ימים האחרונים, יזכה לתוספות שבת הבאה. והרי ביארנו, כי בכל ה' ימים, צריך לכוין ענין קבלת תוספות שבת, או משבת שעברה, או משבת הבאה. וזה בענין ג' חלקי נר"ן, כל אחד ביומו.

ואמנם מה שצריך לעשות בו ימי החול, יתבאר לקמן בע"ה. ונתחיל בתחילה לבאר, הכוונה של ויהי נועם בליל מ"ש, שהוא שורש ועיקר לשאר הכוונות של ו' ימי החול, וכמ"ש בע"ה.

(פ) דע, כי ב' מיני תוספות קדושת שבת, נתוסף ביום שבת: הא' היא, ע"י כוונת התפלה. והב' היא, ע"י כוונת הסעודות. וכנגד המשכת תוספות קדושת שבת לימי החול, מבחי' הסעודות, אנו עושים סעודה ד' במ"ש. וכוונתה היא,

לכוין להמשיך אור קדושת סעודות שבת, לכל סעודות ימי החול. וכנגד המשכת תוספות קדושת שבת מבחי' התפלות, אנו אומרים מזמור זה של ויהי נועם, ועי"ז, אנו ממשיכים אותו נועם העליון בכל תפלות השבוע.

אמר חיים הכותב, נלע"ד, כי נודע, שהסעודות והמוזיקה, הוא חיצוניות העולמות. והתפלות הם פנימיות העולמות, ודי בזה.

וזה כונתו: בתחילה תכוין, כי ד' עולמות הם, וסדרן: אבי"ע. וכבר ביארנו, כי עולם האצילות, בבחי' פנימית, הוא שם אהי"ה דמלוי יודין, (צ) שהוא קס"א, ואחוריים של עולם האצילות, הוא ריבוע ואחוריים שם אהי"ה במלוי יודין, העולה בגימטריא תקמ"ד. ופנימיות עולם הבריאה, הוא האחוריים דאצילות, שהוא שם אהי"ה, העולה תקמ"ד כנוכר.

ואחוריים של הבריאה, הוא הויה דס"ג. ופנימיות היצירה, היא אחוריים דהויה דס"ג הנ"ל, שהם בגימטריא קס"ו. והם פנימיות היצירה. ושם הויה דמ"ה דמילוי אלפין, הוא חיצוניותו. והעשיה, הוא אחוריים של הויה דמ"ה הנזכר, העולה בגימטריא ק"ל. והוא פנימיות העשיה. והויה דב"ן דמילוי ההין, הוא חיצוניותו. וכל זה הוא בימי החול.

אבל ביום שבת, הפנימיות בעצמו של האצילות, מאיר בבריאה. וכן פנימיות הבריאה, מאיר ביצירה. וכן פנימיות היצירה, מאיר בעשיה. והנה עתה בוז הכוונה, להמשיך תוספות אור שבת בימי החול, לא יהיה לא המציאות של החול, ולא המציאות של השבת עצמו, כי זה א"א להיות. אבל יהיה הדבר ממוצע, כי

נקח חלק (ק) מהארת שבת לימי החול. וזה ענין ויהי נועם כו', הנה במלת ויהי נועם, תכוין להמשיך מן האצילות אל הבריאה. ובמלת ה' אלהינו עלינו, תמשיך מן הבריאה אל היצירה. ובמלת ומעשי ידינו כוננה עלינו,

הנחות ומראה מקומות

(ס) פסחים קו.

(פ) פע"ח שער השבת פרק כ"ד.

(צ) ע"ח ח"ב שער מ': פנימיות וחיצוניות סוף דרוש ט"ו ד"ה צ"ע.

(ע) ג"א ומיום ד' ואילך צריך לכוין באופן אחר והוא להכין עצמו שיקבל תוספות קדושת שבת הבא בג' חלקי נר"ן שלו (דפו"י).

(ק) ג"א קצת חלק (פע"ח).

תמשיך מן היצירה אל העשיה. ובמלת ומעשה ידינו כוננהו, תמשיך מן הבריאה, ר) אל העשיה. כי הנה השבת הוא בבריאה, ש) כנודע, דבשבת לביש מלכא לבושין דבריאה. ולכן כמו שכללנו היצירה בבריאה, כן צריך שנכלול העשיה בבריאה, כדי שתקבל משם אור הבריאה השבת, וזהו ע"י ומעשה ידינו כוננהו, אבל לפי שאין יכולת אל העשיה לעלות אל הבריאה, אלא ע"י היצירה, לכן תחילה נעלה את העשיה ליצירה, במלת ומעשה ידינו כוננה עלינו, ואח"כ תוכל לעלות אל הבריאה, וזה ע"י מלת ומעשה ידינו כוננהו.

ונמשיך מהם המלויים שבהם, כיצד: מילוי שם ב"ן, הוא בגימטריא כ"ו, הרי הוי"ה, וגי' מלויי ע"ב ס"ג מ"ה, שהם: מ"ו, ול"ז, וי"ט, הם בגי' ק"ב, כמנין אלהינו. ונמצא, כי אנו ממשיכין ולוקחים אותם, התחתונים תחילה, ואח"כ שלשה העליונים.

ואחר כך אנו ממשיכין אותם אל היצירה, הנקרא עלינו, שהוא האחוריים של הוי"ה דס"ג, שהם בגימטריא קס"ו, כמנין עלינו. וגם ת) השם עצמו, אנו ממשיכין עתה אל היצירה.

ומעשה ידינו כוננה עלינו: כאן תכוין להמשיך מן היצירה, אל העשיה, באופן זה: כי ומעשה, הוא בגימטריא ת"ך, ותכוין כי הוא באתב"ש א"ל, וגם ת"ך בגימטריא י"פ מ"ב, וכולם משם מ"ה דאלפין שביצירה. כי יש ביצירה י"ס, ותמשיך מן י"ס שביצירה, שהם י"פ מ"ה, תמשיך מהם עשרה מ"ב, כמו שידעת, שהוא ההוי"ה כפשוטו, ובמלוי, ובמלוי מלוי, הם מ"ב אותיות, ותמשיך אלו הי"פ מ"ב, אל העשיה, להעלות העשיה למעלה, בסוד תוספות קדושה, כנודע כי כל שם בן מ"ב, סגולתו היא להעלות למעלה.

ידינו: הוא נתינת מוחין בעשיה. והנה העשיה היא שם אדנ"י, א) והמוחין הם שם י"ה, כי העשיה היא נוקבא, ואין בנוקבא, רק תרין מוחין חר"ב. והנה י"ה אדנ"י, הוא בגי' פ, בגימטריא ידינו.

כוננה: הוא נתינת בתר אל העשיה, כנודע כי בתר המלכות, הוא ריבוע שם אדנות, כנה: א, אד, אדנ, אדני. והוא בגימטריא כונן, וזהו כוננה: כונן ה', כי העשיה היא ה' תתאה.

ובר"ת של ידינו כוננה, תכוין כי העשרה מ"ב שכוונת אליהם, למעלה, במלת ומעשה, הם ל' פעמים י"ד, כי כל מ"ב הוא ג"פ י"ד, כי הם ג' הידים, המעלים ממטה למעלה. וכן

ועתה נבאר המלות, ויהי נועם: תכוין בזה, להמשיך ויהי, מן נועם. פ"י: כי שם אהי"ה דיודין שבאצילות, הוא בגימטריא נעם ע"ה, והוא קס"א. ותמשיך ממנו בחי' ויהי, שהוא בגימטריא א"ל, שהם ג' יודין וא', שיש בשם אהי"ה הנזכר, ותמשיכנו אל הבריאה. לפי שבשבת עצמו, מאיר שם אהיה דיודין עצמו. אבל עתה, לא נמשך ממנו רק בחי' ויהי, שהוא סוד אל, היוצא מן שם אהי"ה הנזכר. וכבר נת"ל, כי שם זה הוא אור החזר מן בינה.

אח"כ תכוין, להמשיך זה בבריאה, ב'י' שמהן אשר בו, שהם סוד תוספות שבת עצמו, שהם ז' אותיות אהי"ה יה"ו, הנזכר בר"מ פירשת יתרו ע"ש. ותכוין, כי ויהי נועם הוא מציאות אהיה יה"ו עצמו הנ"ל, באופן זה: במלת ויהי, נרמז שם יה"ו, ותקח אות יר"ד הנוספת במלת ויהי, ותחברנו עם מלת נוע"ם, ויהיה ינע"ם, והוא שם אהיה במלוי יודין, העולה בגימטריא קס"א, ועם עשר אותיותיו הוא קע"א, כמנין של ינע"ם ע"ה. והרי נתבאר ענין יה"ו אהיה של הבריאה ג"כ.

ה' אלהינו עלינו: תכוין באן, להמשיך מהבריאה אל היצירה, באופן זה: כי בחי' ד' הויות, שהם: ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן, נוריד

הגהות ומראה מקומות

- ר) ג"א מן הבריאה עצמה אל היצירה (דפו"י).
- ש) זה לשון עולת תמיד והענין כי האצילות אינו מתלבש או רק ביי"ס דבריאה, ובהם מנהיג העולם בימים ההם, בלי אמצעות יצירה ועשיה
- עיי"ש בתחלת הספר ד"ה עשר ספירות דאצילות.
- ת) ג"א ועם שם זה אנו כמשיכים ליצירה (פע"ח).
- א) ג"א אל אדני (פע"ח).

ג"פ מ"ב, הם בונן, ועיניו יהיה ה"ו של כוננהו. פ"י: כי העשיה שהיא ה', תעלה ע"י כן למעלה מן היצירה הנקרא ו', ותהיה ה' על ו'. והנה ע"י כל ההמשכות האלו, הלואי ישאר איזה רושם הארה בעשיה בימי החול.

גם דע, כי צריך שתכוין, שה' פעמים, נרמזו אותיות נ"ו, בפסוק הזה, והם: אלהינו, עלינו, ידינו, עלינו, ידינו. וה"פ נ"ו, הם בגי' מנצפ"ך, שהם סוד ה"ג שבעשיה, שהיא בחי' נוקבא. ותכוין למתקם, ע"י האור הנמשך מן הבינה, הנקראת נועם כנוכר. ובברכת אבות דר"ה, בתיבות אלהינו ואלהי אבותינו כו', נתבאר ענין זה היטב.

גם תכוין, כי ג' מיני תוספות קדושת שבת הם, הא' הוא, מה שבא מאליו מפאת קדושת השבת בעצמה, וכנגדו אנו אומרים, ויהי נועם ד' אלהינו עלינו. וכנגד מה שתיקן האדם, והרויח ע"י מעשיו, באמצע ימי החול, כדי להמשיך עליו תוספות קדושת שבת בע"ש, אנו מתפללים, שגם מבחי' זה, ישאר ממנה איזה קדושה, וזהו מעשה ידינו כוננה עלינו. וכנגד מה שתיקן האדם, והרויח באמצע השבוע ע"י מעשיו, רק שעשה שום עון ונסתלק ממנו, אנו מתפללים שגם מבחי' זו ישאר אלינו, וזהו ומעשה ידינו כוננהו. ר"ל: שתהיה כונן ומתקן אל המעשה ידינו עצמו, אשר נפגם ע"י העון, וזהו כוננהו, ר"ל לו בעצמו.

גם תכוין בפסוק הזה של ויהי נועם כו', אל ב' מיני זווגים, הנעשים בימי החול. והם: זווג דא"א, וזווג דו"ן. וכונתינו עתה, להמשיך לב' הזווגים הנז', בחי' אור גדול, ממה שנשאר ביום השבת, כדי שבכחו יהיה להם מציאות זווג בימי החול. וכבר נתבאר, כי ענין ויהי נועם, הוא בחי' אור חוזר מתוספות קדושת שבת, בסוד ברח דודי ודמה לך לצבי. והנה מציאות השבת, הוא סוד הבינה, וז"ס ויהי נועם, פ"י: כי אנו ממשיכין הנועם ההיא של הבינה, לב' זוגי החול הנזכר.

ר"ת ידינו כוננה, הם בגימטריא ל'. וכן פשטיות מלת ידינו, מורה על בחינת הידים, להורות כי הם ג' הידים. (ב)

עלינו: תכוין, כי משם ההויה דמ"ה דאלפין שהמשכנו מן היצירה אל העשיה, הנה יש בו ג' אלפין. ונודע כי כל אות אלף, מורה על שם אהיה, ותכוין לעשות ג' שמות של אהיה, שהם בגימטריא ס"ג, ואז תכוין בהויה עצמה דס"ג, ואז תרבענה, ותקח האחוריים שלה לצורך העשיה, ונודע שהוא בגימטריא עלינו, שהוא קס"ו.

ומעשה ידינו כוננהו: הנה כבר המשכנו הכל עד העשיה, האמנם לפי שהעשיה היא בתוך הקליפות, לכן צריך תיקון אחר יותר עליון, והוא שנחזור להמשיך אליה מן הבריאה עצמה, ולהעלותה עד שם, כדי שישאר לה איזה דבר של תוספות שבת. וגם כי הבריאה, היא בחי' שבת, כנודע.

ולכן תכוין, כי ג' אותיות וע"ש, מן ומעשה, והם אותיות עש"ו, כי מכאן היה עשו אוחז כנגדו בקליפה, והם ב' בחי': הא' הוא אחוריים של הו"ה דע"ב דידין, שהם בגימטריא קפ"ד, ועם עשר אותיות קצ"ד, ובחי' זו תמשיך מן עולם ג) האצילות, שהוא שם הו"ה דע"ב דידין כנודע. גם ב' שמות אלהים עם י' אותיותיהם, הם בגימטריא קפ"ב, והם בגימטריא יעקב. והנה קצ"ד וקפ"ב, הם בגימטריא עשו, והם סוד הבריאה, הנקרא אלהים, כמנין הכס"א, והם ב' שמות אלהים, שהם זו"ן אשר שם. (ד) נשאר לנו ב' אותיות מ"ה מן ומעשה, ובחי' זו תמשיכה מן היצירה, כי שם שרשו של הויה דמ"ה, וכל בחינות אלה, תמשיכם אל העשיה, כדי שתוכל לעלות אל הבריאה, וזה תמשיך על ידינו, שהוא סוד י"ה אדנ"י כנ"ל. כוננהו: הוא חיבור כונן ה"ו. פ"י: כי במלת כונן, תכוין להמשיך ג"כ ג"פ מ"ב: א', מן הויה דע"ב דאצילות. והב', מהויה דס"ג דבריאה. והג', מן הו"ה דמ"ה דיצירה. והנה

הגהות ומראה מקומות

(ב) נ"א ל' ידים (כת"י). (ג) נ"א היצירה (דפו"י). (ד) הרי הכונה מאצילות לבריאה (פע"ח).

וביאר, מה ענין ב' זווגים אלו ואמר, כי הא' הוא, ומעשה ידינו כוננה עלינו, פי': כיון שמה שנעשה בשבת מעצמו, הוא נעשה בימי החול ע"י תפלותינו, וזהו ומעשה ידינו כוננה עלינו, ר"ל: שזה הזווג הנעשה בכח מעשה ידינו בימי החול, כוננה עלינו ע"י נועם הזה. ולפי שזה הזווג הוא עליון דאר"א, לכן אמר כוננה עלינו, כי אר"א הם עלינו, כי ישראל הם בז"א, שהוא למטה מאר"א: וכנגד זווג התחתון דור"ן, אמר ומעשה ידינו כוננהו, כי גם זווג זה הנעשה על ידי מעשה ידינו, גם הוא כוננהו, ר"ל: כונן ר"ה, שהם זר"ן.

ענין מ"ש, היא בחי' אור החוזר אשר אנו מקבלים הארתו עתה. ובחי' אור החוזר מפאת תפילת שבת, הוא ענין ויהי נועם כר', שהוא המשך אור הבינה הנקראת נוע"ם. ולפי שהזווג הנעשה בחול, אינו מעצמו, כנדוע כי מה שנעשה מעצמו ביום שבת, אנו עושים אותו על ידינו, בתפלתנו, בימי החול. ולכן אנו מתפללים, בתחילת ימי החול, ומעשה ידינו כוננה עלינו, שהוא זווג העליון, הנעשה בימי החול, על ידינו שיכוננהו על ידינו, ולהיות אור החוזר הזה מבחי' אימא עלאה, צ"ל פסוק זה מעומד כנ"ל. וכן לסיבה זו עצמה, יש בנו כח להאיר עתה בעולם הבריאה, קדושת ובא לציון גואל כנ"ל, משא"כ בשאר לילות החול. וכנגד אור החוזר מפאת סעודת שבת, אנו עושים סעודה בכל ליל מוצאי שבת, סעודה ד', והבן זה.

הנה נתבאר למעלה בענין ויהי נועם, כי כונתנו היא, להמשיך תוספות שבת, אל ימי החול הבאים, וזה מסוד אור החוזר מן הבינה הנקראת נועם, והוא סוד השבת, כי הבינה היא שבת. גם בארנו לעיל, כי המשך תוספות קדושה זו, היא בג' חלקי נר"ן, כי הנשמה מתקיימת עד יום א', והרוח עד סוף יום ב', והנפש

עד סוף יום ג'. וג' הימים האחרים, שהם ד' וה' ור', תכוין להמשיך לצורך השבת הבאה, בסוד הג' חלקים שהם נר"ן, והנה ז"ס מ"ש בספרי, זכור את יום השבת, מצוה היא, למנות בו ימי השבת, לומר א' בשבת, ב' בשבת כו'. וכ"כ הרמב"ן בחידושים על התורה. והענין הוא, להורות: כי כל ימי החול, תלויים, ונקשרים, ונמשכים מיום השבת, ומשם נמשכת להם הארתם וזכור היטב ענין זה, כי הוא מכלל רמ"ח מצות עשה, למנות ימי החול, עד"ז: א' בשבת, ב' בשבת כו'.

וכיון שנתבאר ענין הקדמה זו, צריכין אנו להודיעך, מה היא ההכנה, שיכין האדם, כדי שימשיך עליו תוספת הקדושה הנזכר, בר' ימי החול.

(ה) הנה ביום א' בשבת, כל עסקיך תהיה בבחינת מחשבה, שתהיה פנויה ונקיה מכל ליכלוך, שע"כ תתקיים כך באותו יום, תוספות הנשמה, ואמנם סוד המחשבה הזו היא, שבכל רגע היום ההוא, יכוין בהויה דס"ג, ובשם אהיה אשר אהיה, ובשם אהיה י"ו. כי כל בחי' אלו, הם בעולם הבריאה, אשר משם הוא חלק הנשמה. ביום ב' בשבת, תעסוק בדיבור בתורה, והכל לכוננת קבלת תוספות שבת, בבחינת הרוח.

וביום ג' בשבת, תעסוק במצות מעשיות, שהם כנגד חלק הנפש, ובפרט במצות הנעשות ע"י הרגלים, כמו הלויית המת, וביקור חולים, וכיוצא בזה.

וכן על דרך זה, יעשה בג' ימים האחרונים, והם: הד', במעשה, והה' בעסק התורה על ידי הדיבור, והו' במחשבה. (א) אמנם כונת ימים אלו, הם להכין לקבל תוספות שבת, בבחי' נר"ן, ביום עש"ק הבאה. וכל כונתיך ועסקיך יהיו אל פנייה זו, לקבל תוספות שבת בבחי'

הגהה

(א) א"ש: מזה יובן, מה שמוציאים מה שיהיו בב' זה, וכן נהגתי אני, כנלענ"ד.

הגהות ומראה מקומות

(ה) פע"ח שער השבת פרק א'.

יש בברכת המזון, כנגד ד' אותיות אדנות, וכל ברכה כנגד אות א' מהן, במילוי המלוי שלה. כיצד: בברכה א' מתחילה ועד סוף, יצייר נגד עיניו אל"ף למ"ד פ"א, ובהזכרת ההויה של ברוך א"י בו, יכוין בהויה בניקוד אלהים, זולת ההויה עצמה של הברכה, ובברכה הב', יצייר נגד עיניו, דלת למ"ד ת"ו, ואם הוא יום ר"ח, יצייר תי"ו במילוי יו"ד, ובהזכרת ה', יכוין עמו ג"כ שם אלהים כנ"ל, ובברכה הג', יצייר נגד עיניו, נר"ן וא"ו נר"ן, ובהזכרת ה', יכוין בשם א"ל.

ואמנם בשם זה של א"ל, הוא השינוי וההפרש שיש בימי השבוע, כי ביום א' יכוין כי א"ל זה, הוא סוד אל שד"י במילואו, העולה בגימטריא אל"ף, ושם זה הוא בבריאה, ויכוין, שהוא יונק מן שם יי"א"י דהויה דס"ג, שגם הוא א"ל בגימטריא, ועי"כ יעמיד עמו תוספות הנשמה, ביום ב' יכוין, כי א"ל זה הוא א"ל יהויה, שעולה גימטריא נ"ז עלמין, והוא ביצירה, כדי להעמיד הרוח, וביום ג', יכוין באל אדני, שעולה בגימטריא צ"ו עלמין, והוא בעשיה, כדי להעמיד הנפש, ובג' ימים האחרונים יכוין לזכות ולקבל ולא להעמיד וגם יכוין בהם מלמטה למעלה, כי ביום ד' יכוין בא"ל אדנות, לזכות לקבל תוספות הנפש בע"ש, וביום ה' באל הויה, שיזכה לקבל תוספות רוח בע"ש, וביום ו' בא"ל שדי, שיזכה לקבל תוספת נשמה ביום ההוא.

ונחזור למעלה, בכונה ברכת ד' של ברכת המזון, שיצייר יו"ד וא"ו דל"ת, ובהזכרת השם, יכוין לחבר עמו שם צבאות, האמנם בברכת המזון של שבת, יכוין בד' הברכות, כנגד ד' אותיות שם הויה במילוי מלויים, ע"ד הנוכח, כל ברכה באות א', ובד' ההזכרות, יכוין בד' הויות: ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן, ויכוין לכלול העולמות.

(ז) גם דע, כי הלילה של חול, היא סוד העשיה, וששת ימי החול, הם סוד היצירה, ויום השבת, הוא סוד הבריאה.

נר"ן, ודבר זה תועלת גדול, לקבל האדם תוספות קדושת שבת.

גם קבלתי כונה אחרת ממורי ז"ל בענין זה, והוא, כי כפי הנוכח נתבאר, כי יום ב' זה, הם סוד עולם היצירה, לכן תכוין בהם, להעלות שם הנפש, ברוח אשר ביצירה, ואז תעשה הכונה, לקבל רוח, ע"י שם מ"ב שביצירה, שהוא השם הנרמז בתפילת אנא בכת, לכן צריך שתקשור שם השולט באותו היום, עם השם השולט ביום שבת, כיצד: הנה ביום ב', מושל שם קר"ע שט"ן, ותכוין לחבר עמו שם שקוצי"ת, השולט ביום שבת, ותשלם את באות, כזה: קשר"ק עושצטינ"ת, ותכוין לקבל תוספות הרוח ביום שבת, וכן ביום ה', שהוא ג"כ הכונה לחלק הרוח, תכוין לחבר ולשלב, שם חק"ב טנ"ע, השולט ביום ה', עם שם שקוצי"ת שביום שבת, כנוכח ביום ב', כזה: חשק"ק בוטצניע"ת, וכונה זו תכוין בכל רגעי היום, ובפרט בעת שאתה קובע עסק תורתך בב' הימים האלו, ודע, כי מ"ש לעיל שהיא מ"ע למנות א' בשבת, ב' בשבת כו', הנה גם זה מועיל להכנת שבת.

בענין מה שינהג האדם עצמו, לקבל תוספות שבת, בכל ר' ימי השבוע, כבר נתבאר, כי ביום ב' זה, הוא לקבל תוספות הרוח, ולכן יעסוק בתורה בב' ימים אלו, כי ז"א נקרא תורה, ובו סוד בחי' רוח כנודע, גם נתבאר אצלנו, כי האדם בע"ש בעת קבלת שבת, מקבל תוס' נר"ן, ובמ"ש מסתלקים, אבל ע"י סעודת ליל מ"ש, חוזר האור להתפשט, מאצילות לבריאה, ומבריאה ליצירה, ומיצירה לעשיה, ועי"כ תחזיק תוספות נר"ן באדם, ומתעכבים באדם שלשתם, ביום א' מהשבוע, וליל ב' מסתלקת הנשמה, ונשארים נפש זרות, ובליל שלישי, מסתלקת הרוח, ובליל ד', מסתלקת גם הנפש, ואחר כך צריך עוד לעשות תיקון מחדש, ולקבל תוספת שלשתם, בשלשה ימים הנשארים, והם: ד' זה וי' וכל זה נעשה על ידי הכונה שתכוין בברכת המזון שבכל יום (ו) כיצד: הנה ד' ברכות

הגהות ומראה מקומות

(ו) פע"ח שער השבת פרק כ"ד ד"ה ועתה נבאר כונת (ז) פע"ה שער השבת אמצע פרק י"ט.

הויה דס"ג, הם פנימיות של הבריאה. ואחוריים דהויה דס"ג, העולים קס"ו, הם אחוריים לבריאה. והאחוריים הנזכר, עם הויה דמ"ה (ח) הם פנימיות היצירה. ואחוריים דמ"ה, העולים ק"ל, הם חיצוניות היצירה. ואחוריים הנזכר, עם הויה דב"ן, הם פנימיות העשיה. והאחוריים דהויה דב"ן, העולים קד"ם, הם חיצוניות העשיה.

גם כתוב כאן, כי יכוין, שבי תיבות ויהי נועם, יש בהם ז' אותיות, כנגד ז' מרגלאן, שהם אהיה יה"ה, כדאיתא בס"ה בפרשת יתרו בר"מ. והנה הם בבריאה, ויכוין להמליכם על ז' ימי השבוע, כל אות בשם א' ט) ונעם הוא חסר ו'. גם ה' אלהינו, הוא המילוי של ד' היות עסמ"ב, כי ביום שבת, האירו הד' היות שלימות מן אצילות אל הבריאה. ועתה רמ"ש, אנו לוקחים המלוים שלהם בלבד, שיאירו מן הבריאה אל היצירה.

גם מלת ומעשה, רומז אל העשיה, כי כן הבנת ומעשה, הוא לשון עשיה. גם כוננה בגי' ק"ל, שהוא אחורים דהויה דמ"ה, שהם חיצוניות היצירה, ופנימיות העשיה. ונודע, כי אחורים פשוטים ומילויים דהויה דמ"ה, שהם ע"ב ק"ל, הם מוחין אל הנוקבא, שסודו עשיה.

גם ומעשה הב', נחלק לב', והם: עשו, מ"ה. והנה עשו, הוא אחוריים דהויה דידין, והם קפ"ד, ועם עשר אותיות הם צדק. ואחוריים דהויה דס"ג, וגם הו' בתים הראשונים, זולת ההויה לבד, שעולים קע"ב, הם בגימטריא ב"פ אלהים. גם תוסיף עשר אותיות שבב' אלהים, הם קפ"ב. והנה קצ"ד וקפ"ב, הם עשו, והם אחורי או"א.

גם בידינו כוננה, תכוין בט"פ י"ד, שיש בגימטריא, אשר בגי' היות ע"ב ס"ג מ"ה, העולים בגימטריא כונ"ן, מן כוננהו.

גם ה"פ תמצא אותיות נ"ו בפסוק זה, והם בגימטריא ה"ג מנצפ"ך, ותכוין למתקם, על ידי י) שם אל, הנרמז במלת ויהי. ומקורו הוא

וז"ס, וביום הז' נתעלה וישב על כסא כבודו. ונודע, כי סוד הבריאה, היא ב' שמות אהי"ה יה"ו. והענין הוא, כי המלכות היא ז', וגם היא ד', מעילא לתתא, ומתתא לעילא. לפי שהמלכות עומדת בסוד נקודה, באחורי הת"ת. והנה אם נמנה מלמעלה, תהיה ד': חסד, גבורה, ת"ת, מלכות. ואם נמנה מלמטה, תהיה ד': יסוד, הוד, נצח, מלכות.

ועד"ז ג"כ, הם ר' ימי החול, כי אם תמנה מלמעלה למטה, ד' וד' ור', ושבת יהיה ד'. ואם תמנה מטה למעלה, ג' ב' א' שבת יהיה ד'. וגם הוא ז', באופן: שלעולם המלכות השבת, הם ד' וז', וזהו ג"כ סוד ב' שמות הנז', כי הנה הם מאירים במלכות, להעלותה למעלה. ביצד: הנה שלשה אותיות ראשונות אה"י, הם חג"ת, וה' אחרונה היא מלכות, וג' אותיות יה"ו, הם נה"י, וע"י ז' אלו שבבריאה, מעלים את המלכות עד הבריאה. ואח"כ הבריאה עצמה, שהיא סוד יום השבת, עולה באצילות. כבר הודעתך, כי בכל ד' עולמות אבי"ע, בחי' המלכות שבכל עולם מהם, ירדה בעת המיעוט, לסיבת הקטרוג, למטה, בהיכל ק"ק של עולם שלמטה ממנו. וכ"ז היה לתועלת העולמות, שיתקשרו יחד, סוף זה בראש זה, ויקבלו הארה זמ"ז. ובוה תבין סוד יום השבת מה ענינו, כי אז ניתוספה קרושה בכל העולמות. והיכל ק"ק שבבריאה עולה אל האצילות, ונעשה בחי' אצילות גמור לסיבה הנזכר, ועד"ז בכל העולמות.

ויהי נועם הנאמר במ"ש, כבר נתבאר ענינו אצלנו למעלה, ומצאתי בו דברים מחולפים. ואע"פ שנלע"ד שטעה השומע, לא אחדל מלכתבם.

הנה ההויה דע"ב דידין, עם אהיה דידין, הוא פנימיות של עולם האצילות. ואחוריים דאהיה דידין, שהם בגימטריא קדמ"ה, הם חיצוניות האצילות. והאחוריים הנזכר, עם

הגהות ומראח מקומות

(ח) בדפוס הישן חסר מן דמ"ה עד דמ"ה
ונראה שזה טעות הדפוס.
(ט) נ"א ביום א' (כת"י)
גם נעם בגימטריא אהי"ה דידין (דפ"י).

(י) נ"א ב' שמות א"ל שנרמזו בפסוק זה
כמבואר אצלנו שהם אל מן תיבת ויהי נועם.
גם נעם בגימטריא אהי"ה דידין (דפ"י).

להודות לה', שהוא ר"ת ט"ל, כמבואר שם, והרי זו כוונה אחת.

עוד תכוין כוונה שניה אח"כ, והיא זאוו, כי בתחילה תכוין בהויה דע"ב דיודין שבאצילות ותכוין שבכל אות ואות מהם, יש דגש ורפה. אח"כ תכוין בהויה דס"ג דבריאה, ותכוין שכל אות ואות, נקודה בשוא געיא, וסימנך ש"ג, ר"ל: שוא געיא. אח"כ תכוין בהויה דמ"ה שביצירה, ותכוין שכל אות ואות, נקודה שורק ו', בנדוע כי סוד אות ו', הוא ביצירה, שהוא כנגד הת"ת. אח"כ תכוין בהויה דב"ן דההין שבעשיה, ותכוין כי כל אות מהם, מנוקד בשוא קמץ.

והנה ב' הכונות אלו, הם הב' כוונות שביארנו בקבלת שבת עצמה, וכפי סדר ההוא עצמו, צריך שתכוין עתה, אבל החילוק הוא, כי עתה אין צורך להזכיר בפה שום דבר, רק בכונה בלב דוקא.

גם אין צריך לכוין באותם המזמורים והפסוקים, רק תכוין באותם השמות לבדם, אשר על ידיהם, תעלה עתה הדי' עולמות אבי"ע כנזכר.

(ל) גם דע, במש"ל בענין עלית ז"ת דעשיה, ע"י ז' קולות, וע"י ז' שמות של מ"ב, וצריך שתכוין, כי כל אות ואות מהם, נחלקת לכמה מיני הארות, כיצד: תכוין, כי אות א' דאבגית"ץ, ציורה יו"י כזה א. מ) ואות ב', ציורה ג' ויין, כזה ב. ואות ג', ציורה ג' נ) ויין, ג.

נועם, אהיה דיודין, שהוא קס"א, כנז"ל ב' שמות א"ל, שנרמזו בפסוק זה, כמבואר אצלנו, שהם א"ל, מן תיבת ויהי נועם, גם נועם בגי' אהיה דיודין, ובו שם ייא"י, העולה א"ל. (א) ענין ליל ו'. כבר ביארנו, שיכוין האדם בכל ו' ימי החול, לקבל תוספות השבת. ואמנם יום ו', הוא יותר נכון ומזומן, מכל שאר ימים. בסוד, והיה ביום ה' והכינו את אשר יביאו, רמז בונה, כי ביום הששי מכין לשבת. לפי שיום ו', הוא כנגד היסוד, המכין לצורך המלכות שהוא שבת, אספקלריא דלית לה מגרמה, אלא מה דיהיב לה יסוד. לכן צריך שתכוין להכין הכנה זו מע"ש, כדי שיבא יום השבת, וימצאהו מוכן. ואותה קב"ש תהיה על נכון וכראוי.

(כ) והנה יש הכנה א', שצריך שתקדים אותה מן הלילה של ליל ו', והיא ענין כוונה א', שראוי שתכוין בה במחשבה בלבד בלילה, בעת סדר ק"ש של ליל ו' שע"ה, ותכוין בה אחר שאמרת כל סדר השכיבה, קודם פסוק בידך אפקיד רוחי כו', אז תכוין לזו הכוונה: תחילה תכוין להעלות גי' דעשיה ביצירה, ואח"כ להעלות ז' אחרונות. והוא ע"י הכוונה שנבאר לקמן בענין קבלת שבת, במזמור הבו לה' בני אלים. כי הגי' עולים, ע"י ג"פ הבו. וז"ת, ע"י ז' קולות. ואח"כ תעלה היצירה בבריאה, גי' ע"י ג"פ באי כלה, וז"ת על ידי אותיות אהיה יהו, כמבואר שם ג"כ. ואח"כ תעלה הבריאה באצילות, ע"י כוונת פסוק טוב

הגהה

(א) א"ש: הנך רואה בעיניך, איך השומע שמע וטעה, ולא הארכת בתוסון הדרוש הזה, להיות כי כבר כונתו מבוארת למעלה היטב.

הגהות ומראה מקומות

הל' בצורת כ' ועליה ו' זקופה ועל הו' יוד. ב' פשוטה בצורת י"ו. הע' בצורת ג' כפופה וו' רבוצה וו' זקופה. הפ' בצורת כ"י. הצ' כפופה בצורת ג' כפופה. הצ' פשוטה בצורת ג' פשוטה. הק' בצורת כ"י. הש' בצורת ג' יודין ג' וויין וכל אחת מהופכת. הת' בצורת ד' ג' כפופה. הרי לך ביאור צורת כל האותיות.

(ג) נ"א ב' וויין (פע"ה וכת"י).

(כ) פע"ה שער השבת פרק ב'.

(ל) נ"א ע"ב (דפו"י).

(מ) בפע"ח כתוב: הבית"ן והכפ"ן בצורת ג' וויין. הגימל"ן והגז"ן כפופין בצירוף ב' ויין א' רבוצה, וחב' זקופה. הו' אינה מתחלקת אלא היא בצורתה, הויין בצורת י' ו'. הח' בצורת ג' ויין א' רבוצה וב' זקופה. הט' בצורת ב' דלתין א' ביושר וא' מהופך, היודין אין מתחלקים.

רחיצת פניו ידיו ורגליו במים חמין. וענין קבלת שבת בתפילת המנחה ביום ששי. ואח"כ קבלת שבת בשדה, וכאלה רבות, וכולם הם מכלל הכנת שבת.

וזה החלי בע"ה. ובתחילה נבאר ענין א' שאמר לי מורי ז"ל, שקבל מאדם אחד גדול, שאמר לו שקבלה היתה בירו מרבותיו, שכל מי שנקבר בע"ש, אחר שעה ה' מן היום, שאין לו חבוט הקבר. לפי שמן שעה הה', מתחיל תוספות קדושת שבת. ויש לו דין, כאלו נקבר ביום שבת עצמו. וא"ל, כי ז"ס ה' יתירה של יום הששי, כי בכל הימים לא נזכר בהם ה', כמו ביום א', ולא אמר האחד. וכן יום ב' כו'. אבל כאן נאמר ה', לרמז כי בה' שעות מיום ו', תיכף סמך אליו ויכולו השמים והארץ כו', ותיכף נחשב כאלו הוא יום שבת, ולכך סמך ה' ויכולו כו'. ומורי ז"ל הודה לדבריו, והסכים אליהם. (א)

פ) מנהגי מורי ז"ל, תיכף בסיימו תפלת שחרית דיום ו', היה הולך לבה"כ, או לבית מדרשו, אם היה שם ס"ת כשר, היה מוציאו, וקורא בו הפרשה, שנים מקרא ואחד תרגום. והוא היה קורא המקרא מתוך הס"ת, והיה לו תלמיד א', שהיה קורא לו התרגום, מתוך ספר התרגום, והוא אומר אחריו. וכן היה עושה, בכל פסוק ופסוק, עד שמשלים הפרשה. ולא היה עושה, כמו שיש מתייהרים לקרוא כל הפרשה כולה מקרא פ"א, ולשנותה מקרא פ"ב, אח"כ קורים כולה יחד תרגום פ"ג. אבל לכל פסוק ופסוק בפ"ע, היה קורא שמר"ת, והיה דוחק עצמו לקרותה ביום ו'. והיה אומר, כי ז"ס, והיה ביום ה' והכינו את אשר יביאו, זולת אם אירע לו שום אונס גדול מאד, שאז היה קורא הפרשה שמר"ת, אחר סיום תפלת שחרית דיום שבת, קודם סעודת שחרית, כמו

ואות ת', ציורה ת דלת נון. ואות ק, ציורה י"ן. ועד"ז תצירי כל שאר אותיות שם בן מ"ב. ואח"כ תאמר פסוק בידך אפקיד רוחי וכו', ותישן.

ענין לימוד המקרא בליל ו', נתבאר גבי ענין לימוד סדר המקרא, שבכל יום ויום, וע"ש בשער המצות, בפרשת ואתחנן במצות ת"ת, דף ט"ל ע"א.

ענין יום ה' בעצמו. כבר ביארנו ענין מ"ש הכתוב, והיה ביום הששי והכינו את אשר יביאו, כי יום הששי הוא מכין ליום השבת כנ"ל. והנה כמה מיני הכונות יש בע"ש לצורך השבת, אם במחשבה, ואם בדבור, ואם במעשה. וג' בחי' אלו, יתבארו בהמשך דברינו בע"ה. ענין המחשבה, כבר נתבארה למעלה, בענין סדר הכונה שיכוין בו' ימי החול, וע"ש, איך יום ששי תלוי במחשבה, באותם השמות, וזה לצורך הנשמה, וגם יתבארו דברים אחרים למטה בעזרת השם יתברך. ואם במעשה, דע, כי צריך האדם לזוהר לקנות כל צרכי שבת ביום ששי לסיבה הנזכר, ולא ביום ה'. וכמו שמצינו חכמי ישראל, (ס) שרבא מלח דג שיבוטא, ר"ן מכתף ועייל כו'. ובכל מה שיקנה, יזכיר ויאמר לכבוד השבת, והרי זה ענין מעשה.

גם תזהר בתיקון הנרות של שבת. אמנם הדלקת הנר, היא מצוה על האשה בעלת הבית כנודע, וגם זה הוא ענין מעשה.

ואם בענין הדיבור והלימוד בתורה, כבר ביארנו בסדר המקרא שנוהג בכל יום ויום, שצריך לקרות בכל ע' הששי, כ"ו פסוקים מפרשת השבוע, באותה הכוונה שנתבאר שם, בשער ה' שער המצות וע"ש. גם ביום ששי עצמו, צריך לקרות כל הפרשה כולה, במקרא ותרגום, באותה הכוונה שנתבאר שם. ועוד יש כמה מיני דברים, אם ענין הטבילה, ואם ענין

הגהה

(א) א"ש: נראה מדברי הרב ז"ל, שאפילו נקבר בחוץ לארץ.

הנחות ומראה מקומות

ס) שבת קי"ט. פ) פע"ה שער הנחגת הלימוד ד"ה מנהגים של מורי ז"ל.

ע) ג"א ליל הששי (דפו"י).

שהם ז' יודין, בוי' השמות האלו. וכבר ידעת, כי ז' שמות אלו, הם סוד שבעה שמות של שבת, בסוד שבעה אותיות של אהיה יהי', הנזכר בר"מ בפרשת יתרו. וצריך לכוין, כי בפשוטים, יש בהם שבעה יודין פשוטים, אבל תכוין ג"כ במלוייהם, ותוסיף עליהם שם י"ה, כי הוא סוד השבת, והרי הם ח' יודין, שהם בגימטריא נ"ל מנח"ל, ועם כללות הח' יודין עצמם, הרי נח"ל. ואח"כ תכוין לכלול כללות היודין בעצמם, ובכללותם כנזכר, והם ב' כללים, ותצרפם עם נח"ל, ויהיה בגימטריא מ"ם. והרי נמשכו המים לתוך המקוה.

אח"כ תכוין, שכל זה יהיה לכבוד שבת, והוא, כי הלא בח' שמות הנ"ל, שהם: ד' היות, וג' אהיה, ושם י"ה, יש בהם ל' אותיות, וזהו ל' של לכבוד. (ו) וכשתוסיף ב' כוללים, שהם כללות הו' שמות, וכללות שם י"ה, יעלו במספר כבוד. ומספר כל ח' השמות הנ"ל עצמן, הם בגימטריא שבת. וכשתעלה מן המים, תאמר אם תשיב משבת רגליך. (ב)

כונה אחרת, דע, כי צריך האדם לטבול ב' טבילות זו אחר זו. (מ) והא' היא, להפשיט בגדי החול של הנפש. והב' היא, לכבוד שבת לקבל התוספות. ובא' תכוין לשם אהיה דמלוי יודין, (ג) שהוא בגימטריא מקרה. ובב', תכוין לב' שמות: אהייה, יהי', הנזכר בר"מ בפרשת יתרו. ולוי' שמות היוצאים מו' אותיותיהם (ג) שהם אלו: יהייה, יהייה, בנקוד אלקים. מצפץ. ייה אדני. אל. מצפץ. אלהים. כי כל אלו השמות,

שצוה רבינו הקדוש לבנו. ולא כמו אותם הקורים אותה באמצע תפלת שחרית דשבת. (צ) ואחר קריאת הפרשה, היה טובל הטבילה של ע"ש, הנזכר בס"ה פרשת תרומה דף קל"ו ע"ב, דרב המנונא סבא ע"ה, הוה סליק מנהרא בכל ע"ש כו'. והיה אומר מורי ז"ל, כי כיון שכבר קרא הפרשה, כבר יש באדם כח לקבל תוספות קדושת השבת, ולכן לא היה טובל קודם שיקרא הפרשה, זולתי דרך מקרה. ואף גם מקרה זה, לא היה טובל, רק אחר שהתחילה שעה ה' מיום ר', כמו שביארנו לעיל, על ה' יתירה דיום הו'. והיה אומר מורי ז"ל, כי תוספות שבת, היה ניכר ומתגלה במצח האדם, תיכף אחר הטבילה הנזכר. אבל עיקר הגילוי, לא היה רק אחר חצי היום, ודוקא אם טבל כבר, והסיר ממנו קליפין דחול, ע"י כוונתו. כנודע שקליפין דחול, הם הם בגרי חול, של נפש האדם. ואפשר שכל מה שיהיה קרוב לליל שבת, יתגלה יותר תוספות שבת.

(ק) כונת הטבילה של ע"ש, הנה אחר שנכנסת תוך מי הים, או הנהר, או המקוה, קודם שתטבול, תכוין, כי המקוה הוא סוד שם אהייה דההין, העולה בגימטריא קנ"א, כמנין מקוה. כי שם מתקבצים כל שמות אהייה היותר עליונים ממנו כמ"ש.

ואח"כ תכוין, להמשיך במקוה הזה, את הנחל העליון, והוא ד' היות עסמ"ב, וג' אהיה, דיודין דאלפין דההין. כי כאשר הם פשוטים, יש אות יוד א' בכל שם מהם, ונמצא

הגהה

י"ה פשוט, כולם באחד הם כמנין שבת. כנלענ"ד עיין (בפע"ח כ"כ בפירוש).

(ג) א"ש: צ"ל במילוי ההיין, כן הוא בפע"ח.

הגהות ומראה מקומות

ממורי ז"ל שאם הוא בעל קרי צריך שיטבול ג' פעמים, א' להסיר הטומאה, ב' להסיר בגדי חול, ג' תוספת שבת. (ג) עיין בזהר יתרו אות תקל"ג בהסולם מאמר ב' מרגלן.

(צ) פע"ח שער השבת פרק ג'.
(ק) פע"ח שער השבת פרק ד'.
(ר) בדפו"י חסר מן וכשתוסיף עד ומספר.
(מ) וז"ל פע"ח ושמתני מן מר"י ארזין ששמע

הם סוד קדושת השבת. ותכוין, כי באלו השמות יש ה' יודין, הרי חמשים. וב' השמות של אהי"ה יהיו העיקרים, הם בגימטריא מ"ב, הרי הכל בגימטריא במים.

ובהעלותך מהטבילה הב', תכוין אל ד' היות עסמ"ב, ולג' אהי"ה דיודין דההין דאלפין כי כולם בגימטריא תרפ"ז. ותוסיף עליהם שם י"ה, והרי הכל בגימטריא שבת. כי סוד שבת, הוא עלית זור"ן באו"א, ואז הם סוד שם י"ה. וכשתעלה מהטבילה, אל תנגב עצמך במטפחת, כי מימי שבת צריך הגוף שישאב אותם.

ש) כונה ג', יכוין, כי המקוה בעצמו שהוא הכלי, הוא אהי"ה דההין, שהוא בגימטריא מקו"ת. וז"ס כלי ומלבוש אל שמות ההויה שבתוכו, שהם בחי' המים. והם סוד ד' היות עסמ"ב, ובהם ט' יודין, כמנן מים. ולפי שד' היות אלו, שהם סוד המים, שרשם היא הויה הא' של ע"ב, שהיא בחכמה. וכתיב בולם בחכמה עשית, וגם כי עיקר המים, הם במדת החסד, שעולה בגימטריא ע"ב, ולכן היו המים שבמקוה מ' סאה, כנגד הדי' יודין של הויה דע"ב, כי היא העיקרית.

גם צריך שיטבול, ויכוין להסיר ולהפשיט מעליו הרוח, שהיה שורה עליו בימי החול, וישרה עליו עתה רוח מן הבריאה, וזה ע"י אהי"ה דההין, שהוא בגימטריא מקו"ת.

גם יכוין, אל ב' שמות אהי"ה יהו, שסודם בעולם הבריאה, אשר מהם יוצאים ז' מרגלאן, שהם ז' שמות אחרים, הנזכרים בפרשת יתרו, בס"ה בר"מ, וכבר ביארנו למעלה. והם עולים בגימטריא תתמ"ט, ועם קנ"א של המקוה דאהי"ה דההין, הרי הכל אלף, והם סוד אלף עלמין של אורות, היוצאים מן הבינה, ומאירים למטה, ויכוין לקבל גם הוא הארה מהם.

גם ראוי לאדם, לטעום כל התבשילין, שמבשל בע"ש לכבוד השבת. כי הוא דוגמת האדם המכין סעודה למלך, וטועם התבשילין, אם הם טובים, ואם חסרין איזה תבלין, כדי שיתקנם, או כדי שיבשל תבשילים אחרים.

וכ"ז הוראה, שמקבל האורח בסבר פנים יפות. וז"ס טועמיה חיים זכו, שתקנו בתפילת מוסף דשבת, המתחיל תכנת שבת רצית קרבנותיה כו'. כי כל הטועם התבשילין של שבת מע"ש, זוכה לחיים עליונים.

ענין קבלת שבת, בתפלת המנחה דע"ש. דע, כי ענין זה הוא דבר גדול, להמשיך קדושת שבת, מעת תפלת המנחה דע"ש. ודע, כי מעת תפלת המנחה דע"ש, מתחילים העולמות לעלות, ולהכלל זה בזה. רק שיש כמה מיני בחי' של בללות העולמות, ובהם מדרגות רבות. אבל עתה הענין הוא, כי מעתה מתחילים העולמות לעלות ולהכלל זב"ז. והנלע"ד בזה הוא, כי הנה א"ל מורי ז"ל, כי בקבלת שבת בשדה, או נכוין, שכבר נכנסו תלת פרקין תתאין דאות ל' דצלם דאו"א. ונלע"ד, כי עתה נכנסים של אימא, ואז בקבלת שבת בשדה, נכנסים של אבא כנלע"ד.

וזה סדר הכונה: הנה קודם שתאמר פסוק אדני שפתי תפתח כו', דתפלת מנחה דע"ש. תכוין ותחשוב להעלות במחשבתך, כל חלק הנפשות שהם בעולם העשיה, ע"י שם יוד הו' וו הו', הנקרא הוי"ה דבין דמלוי ההין. ולהעלותם עד היצירה. וז"ס תוספות שבת דנפש, כי העשיה נכללת ביצירה, ונתוסף בה קדושת ואח"כ, להעלות היצירה, עם כל חלקי הרוחין שבה, אל עולם הבריאה. וזה ע"י הוי"ה דמ"ה דאלפין, וזהו תוספות רוח. ואח"כ להעלות הבריאה, וכל חלקי הנשמות שבה, אל עולם האצילות, וזה ע"י הוי"ה דס"ג, וזהו תוספות נשמה. ואח"כ תכוין לחבר כולם, עם בחי' נשמה לנשמה, שהוא נפש דמלכות דאצילות, ע"י שם הויה דע"ב דיודין אשר שם.

והאמת הוא, כי גם באצילות עצמו, יש רוח דאצילות, ונשמה דאצילות, ונשמה לנשמה כו'. אבל הלואי שבדורינו זה, יהיה מי שיוכל לזכות לנפש דאצילות. והרי בכח הכונה והמחשבה הזו, קבלו כל החלקים תוספות קדושה.

הנחות ומראה מקומות

ש) פע"ה שער השבת פ"ג ופ"ה.

וארבע זקיפות, ואין רצוני להאריך בהם כאן, אלא אבארם בקיצור. הנה ארבע כריעות הם: הא', אהיה דמילוי יודין. והשני, היא במילוי ת) יודין. והג', אהיה במילוי אלפין. והרביעי, אהיה במילוי התיך. והד' זקיפות הם: הא', הויה דע"ב. והשני, הויה דס"ג. והג', הויה דמ"ה. והרביעי, הויה דב"ן.

ובכריעה א' תכוין, לקבל מן המאציל שפע עליך, אל עולם האצילות, כדי שיהיה בו כח להעלות, ולכלול עמו את עולם הבריאה, א) אז בזקיפה ההיא תכוין, לזקוף ולהעלות את עולם האצילות למעלה, ע"י הויה דע"ב.

והכריעה הב', תכוין להוריד ב' מיני שפע אל עולם הבריאה: הא' הוא, כדי שיוכל לעלות ולכלול עמו את עולם היצירה. והשני הוא, כדי שיוכל הוא עצמו לעלות, ולהכלל בעולם האצ"י. ואז בזקיפה ההיא, תכוין לזקוף ולהעלות את עולם הבריאה, ע"י הויה דס"ג כנ"ל. וכעד"ז תכוין בכריעה וזקיפה הג' בעולם היצירה. וכן עד"ז תכוין בכריעה וזקיפה הרביעי, בעולם העשיה. אלא שבעשיה אין צורך רק להוריד שפע אחד בלבד, והוא לשתוכל העשיה להעלות ולהכלל באצילות, כי הרי אין עולם אחר למטה ממנו.

ובחתימת ברכת שים שלום, בבא"י המברך את עמו ישראל בשלום אמן, תכוין כזו ההויה, זו הכונה: כי היוד היא באצילות, והה"א בבריאה, והואו ביצירה, וההא בעשיה. ואז תכוין לכלול אותם כולם זה בזה ממטה למעלה פ"א, מן אות ה' אחרונה, עד אות יוד. ותכוין, כי אז יורד ג"כ תוספות נשמה לנשמה, ותוספות הנשמה, ותוספות הרוח, ותוספות הנפש. ונמצא כי תפילה אנו מעלים אותם, לקבל תוספת, כי סוד העליה והכללות, הוא עצמו תוספות הקדושה. ואח"כ תכוין להורידם עליך. ואחר כך תכוין להעלותם, והזהר שלא תכוין במחשבתך, בד' הכריעות ד' הזקיפות, להוריד בחי הנשמות, או להעלותם, אלא בענין העולמות עצמן כנ"ל. ואח"כ בברכת ברוך א"י המברך את עמו ישראל

ואח"כ תתחיל העמידה, ותכוין בכריעה הא' אשר בתיבת ברוך כנודע, להוריד עליך כח הנשמות ההם, אשר הם נפש דאצילות, וזה ע"י הויה דע"ב דיודין. ובתיבת יהו"ה, שהיא הזקיפה הא', תזקוף, ותכוין כי ע"י אלו הנשמות אתה מעלה את המלכות למעלה בסוד מ"ן. ותכוין ותזקוף את המלכות, ע"י הויה דע"ב דיודין כנזכר.

ואח"כ בכריעה ב' דמגן אברהם, תכוין להוריד עליך בחי הנשמה מן הבריאה, ע"י הויה דס"ג כנ"ל. ואח"כ תזקוף, ע"ד הנ"ל.

ובכריעה ג' דמודים, תכוין, להוריד ולהמשיך עליך הרוח מן היצירה, ע"י הויה דמ"ה כנ"ל, ותכוין בשם ההויה הנ"ל, במודים אבחנו לך שאתה הוא ה' אלהינו כו'. ובזקיפה, תכוין אל הנ"ל. ובכריעה ד', בהטוב שמך כו', תכוין להמשיך עליך הנפש מן העשיה, ע"י הויה דב"ן דהויה כנ"ל, ואח"כ תזקוף כנ"ל. ובאומרך המברך את עמו ישראל בשלום אמן, תכוין לחבר יחד כולם בחבור א'.

עוד קבלתי כונה זו ממרדכי ז"ל פעם אחרת, ויש בה איזה תוספות. הנה קודם שתתחיל אדני שפתי תפתח כו', תכוין במחשבתך לעלות, ולכלול הויה דב"ן דהויה שבעשיה עם היצירה, עם הויה דמ"ה דאלפין אשר שם. וכן היצירה בבריאה, ע"י הויית מילוי ס"ג. וכן הבריאה באצילות, ע"י הויה דע"ב דיודין. ותכוין ד' הויות אלו, בד' אותיות ההויה. ובכל עולם מארבע עולמות אלו, תכוין להעלות חלקי האלהות שבהם, ע"י מ"ן של הנשמות. כיצד: הרי בעשיה, תכוין ששם חלקי הנפשות, ותכוין לכלול נפשך בהם. וביצירה ורוחין, ותכוין שתכלול רוחך בהם. ובבריאה הנשמות, ותכלול נשמתך בהם. ובאצילות נשמתא לנשמתא, והיא נפש דאצילות, ותכלול חלקך אשר לך שם עמהם.

ואח"כ תתחיל להתפלל תפלת י"ה, ובכריעה א' ובזקיפה ההיא, תכוין אל מה שנתבאר בברכת אבות דתפילת שחרית דחול, בענין ד' כריעות

הגהות ומראה מקומות

(ת) ג"א אלף ויודין (דפו"י). (א) ג"א ל"ג אז (דפו"י).

בשלוש אמן, או בתויה הזה הוא שתכין בד' אותיותיה, בבחי' הנשמות כנוצר, וזכור זה ענין התפלת מנחה של ע"ש. (ב) הנה בתפלה הזו, המלכות עולה למקומה, כמו שהיתה קודם הקטרוג של הירח. ולכן יכוין כוונות אלו שנבאר. הנה נודע, כי ההויה דע"ב, היא החיות של עולם האצילות, בסוד כולם בחכמה עשית. והויה דס"ג, היא החיות של עולם הבריאה, כי אימא מקננא בכורסיא, לפי שהיא נקראת קו ירוק, המקיף כל העולם. וביאורו הוא: כמו שאימא נכנסים הנה"י שלה תוך ז"א, בסוד המוחין בבחי' אור פנימי בתוך ז"א, כך היא נעשית ג"כ בחינת מקיף, כי יוצא קו א' ממנה, ומקיף לכל עולם האצילות, ונעשית מסך מבדיל, בין אצילות לבריאה. וכן ער"ו, נעשית הת"ת ביצירה, ולכן הויה דמ"ה, חיות אל היצירה. וכן מלכות, מקננא באופן, ולכן ההויה דב"ן, היא חיות אל העשיה. ולכן בד' זקופות שבתפלת המנחה של ע"ש, יכוין אל הד' היות הנזכר, כמבואר אצלינו עיין שם. ובזקיפה הא' שהוא בהויה דע"ב שבאבא, תכוין להאיר משם, אל כל עולם האצילות, כדי שיכינו שם מקום, לקבל שם את עולם הבריאה, כאשר יעלה שם אח"כ, למעלה באצילות כנודע, ועד"ו תכוין בשאר הזקיפות, כ"א כפי מקומו.

ומצאתי בקונטרס אדם א', כי בזקיפה הא' שהיא הויה דע"ב, יכוין להביא הארה מן אצילות אל הבריאה. ובזקיפה ב' שהיא של ס"ג, ימשיך מן בריאה ליצירה. ובזקיפה ג', שהיא של מ"ה, ימשיך הארה מן יצירה אל עשית. ובזקיפה ד' שהיא של ב"ן לא מצאתי יותר.

ובברכת שים שלום, בד' אותיות של שם, יכוין לקשר העולמות ממטה למעלה, והכונה להעלות נפשו ורוחו ונשמתו למעלה.

אחר תפלת המנחה, היה מקיים מורי ז"ל מצות העירוב, כמו שיתבאר בע"ה. ענין העירוב, היה נזהר מורי ז"ל, לקיים מצוה זו בכל ע"ש, שלא כאותם הנהוגים לעשותה משנה לשנה

וכיוצא בזה. והיה מערב בכל ערב שבת, שני מיני ערובין: עירובי הצרות, על לחם אחד, ושיתופו מבואות, על לחם שני. ובסעודת ליל שבת, היה אומר המוציא, בפת של שיתופו מבואות. ובסעודת שחרית של שבת, היה אומר המוציא, בפת של עירובי חצירות.

ואמנם בענין סדר העירוב, בתחילה היה מברך על הפת ברכת העירוב, ואומר בדין ערובא יאה שרי לן כו'. ואח"כ היה מזכה הלחם ההוא לבני החצר, על ידי אדם אחד גדול. כי תחילה צריך שיערב לעצמו, ואח"כ יזכה לאחרים.

והנה ראיתי למורי ז"ל, שבשחרית יום שבת, היה מוליך עמו הטלית והחומש, מביתו לבהכ"נ, וגם היה מוליכו לבית הטבילה, אשר מחוץ לעיר צפת ת"ו, אותה הנודעת, ולא היה מקפיד חושש לחקור בענין העירוב, שנעשה בשיתוף כל מבואות צפת ת"ו, או אשר נעשה לבית הטבילה, אם היו נעשין כהלכתן או לאו.

אח"כ היה חותך וקוצץ צפורניו לכבוד שבת מידיו ומרגליו, והיה קוצצן בסדרן, ולא היה חושש ולא מקפיד אל אותו הסדר הנזכר בספר אבודרהם, בענין קציצת הצפרנים.

אח"כ היו מביאים לפניו עריבת מים חמין, ורוחץ בהם תחילה פניו, ואח"כ ידיו, והיה מנגב אותם במטפחת, ואח"כ רוחץ רגליו במים חמין הנזכר, ומנגב אותם. וטעם רחיצה זו, היא מה שרמזו בס"ה בפרשת ויקהל דף ר"ג ע"א, בענין מה שנעשה בכל יום ששי, כי מתקבצים אותם שבעים כוכבים כו', ואח"כ נעשים כעין מדורה אחד של אש, ורוצים להתקרב ולהתאחו, לקבל שפע מעולם האצילות. וכדין אתער חד שלהובא דאשא כו'.

והענין הוא, כי אותה המדורה של אש, היא סוד אותה קליפה הדקה, הנקראת קליפת נוגה, שהיא הקליפה היותר קרובה אל הקדושה. והקליפה, בראותה כי השפע של יום השבת שעבר, לקחוהו ו' ימי החול, בששת ימי

הגהות ומראה מקומות

(ב) פ"ח שער השבת פרק ה' מביא דרוש זה בשם מהר"ם נאגרה ז"ל.

המעשה, ועתה שהוא ע"ש, היא יודעת שתחזור הקדושה להתעלות, כדי להודווג שם למעלה ולקבל שפע, כדי לחזור ולהשפיע פעם אחרת שפע בעולמות התחתונות, ואז גם הקליפה היא עולה, כדי לשאול ג"כ פרנסתה, כי כיון שכבר גמרו כל ששת ימי החול לקחת חלקם, הנה הגיע זמנה ג"כ, לקחת אחריהם גם היא חלקה כהם, וזו היא הסיבה שבכל יומא שתיתאה סלקא הקליפה לעילא. ואמנם כדי שלא תערבב שמחה העליונה, ויבטל הכללות של העולמות, ותספת קדושתם העליונה, לכך נמשך מן הגבורות העליונות כח אחד, הנקרא שלהובא דאשא, ומוריד את הקליפה ההיא, אשר היא בחי' ההוא כוכבא, דאתעביד כעין חד מדורא דאשא למטה עד התהום.

והנה ששת ימי החול, הנה הם סוד ו"ק, הנקרא חג"ת נה"י. ואמנם המלכות, היא רבוקה עם היסוד, ונמצא כי הרגלים שהם נצח והוד, הנה הם מתפשטים למטה ממדת המלכות, והקליפה מקומה תוא למטה מן נה"י, ובראותה שנשלמו ששת ימי החול, וכבר נשלמו בחי' הירכים לינק, או רוצה היא לעלות, כי בא זמנה לקחת גם היא חלקה. וז"ס ענין קציצת הצפרנים בע"ש, ולרחוץ אח"כ הרגלים במים חמין, להורות על ההוא שלהובא דאשא, הנמשלת במים החמין כי היא המגרשת והרוחה את הקליפה, ואת הווחמא מן הרגלים העליונים, ומורידין אותם בתהום.

ואמנם צריך לכוין, כי כל זה הוא בעולם העשיה, בארם דעשיה, כי שם התדבקות ואחיות הקליפות, ולכן צריך לרחוץ גם את הפנים והידיים, כי כל מקומות אלו, הם מקום אחיות הקליפה, בקדושה דארם דעשיה. ולכן בתחילה צריך לרחוץ הפנים העליונים, ונרחין משם. ואח"כ רוחצין הידיים, ונרחין משם ג"כ. ואח"כ

רוחצים הרגלים, שהם למטה, ואז נגמרו להפריד ולהסתלק לגמרי משם. והנה נתבאר, כי המים חמין, הם בסוד שלהובא דאשא הנזכר בזהר, המגרשת את הקליפות. ולכן צריך שבשעת רחיצתך במים החמין, תכוין בסוד כוונת שלהבת י"ה, ר"ל: כי זו השלהבת, יוצאת משם י"ה, כדי לגרש ולהפיל הקליפה למטה.

(א) ונבאר, איך זו השלהבת, נמשכת משם י"ה, הנה שם י"ה, יש בו ג' מיני מלויים: ביודין, ובאלפין, ובהתין. כזה: יוד הי, יוד הא, יוד הה, ושלשתם יחד, הם בגימטריא אמן, כמנין יאהדונה". אחר כך תכה ב' אותיותיו זו בזו, בכל שלשה המלויים, כזה: יוד פעמים ה"י, הם בגימטריא שלש מאות. יוד פעמים ה"ה, הם בגימטריא מאתיים. יוד פעמים ה"א, הם בגימטריא ק"ך. ושלשתם יחד הם בגי' כת"ר. והענין הוא, כי ג' י"ה, הם שלשה מוחין. והם למעלה, בבחינת הכתר של הנקבה, כי כל בחי' מוחין שלה, הם משם י"ה, כנודע אצלנו. ואם נצרף כתר עם אמן, הרי הכל בגימטריא אשת"י, כי אז נקראת אשתו. אח"כ תקח שלשה מלויים בלבד, כזה: יה"א. גם תקח שני אותיות מילוי אות יו"ד, והם ו"ד. והרי הכל ודיה"א, והם בגימטריא כ"ו. ולפי שהשלשה יודין אין במלוייהם שינוי, לכן די לנו אם נקח מילוי א' לברו. אבל באות הו"א יש ג' שינויים במילואה, ולכן אנו לוקחין שלשה, שהם יה"א. והנה אם תחבר תשי"א, שהוא אשתי, עם כ"ו, יהיה הכל בגימטריא שלהבת. והרי נתבאר, איך משם י"ה, יוצאת זו השלהבת, והוא בסוד ב' מוחין של או"א, המתפשטים תוך נצח והוד כנודע. ותכוין להמשיך משם השלהבת הזו, כדי לגרש הקליפות.

גם דע, כי אותיות שלהבת, הם אותיות שבת לה, שהוא ב) סוד עלית שבת: ש' בת

הגהה

(א) א"ש: גם ענין זה נתבאר בשער הפסוקים בפרשת וירא.

הגהות ומראה מקומות

(ב) ג"א יסוד (דפ"י).

ודע, כי אין לפחות מן ד' בגדי לבן. והם: המלבוש העליון והתחתון, והאזור אשר על לבושו התחתון, והחלוק אשר על בשרו. וראיתי למורי ז"ל, בימי החורף היה לובש ביום השבת מפני הצינה, מלבוש א' של בגרי ארגמן, תחת המלבוש הלבן העליון, ולא היה חושש, רק לשיהיו לו ד' בגדי לבן, שהם לבוש העליון והתחתון, ואזור והחלוק כנ"ל, וכן כיוצא בזה. ומספר ד' בגדים אלו, הם כנגד ד' אותיות שם הוי"ה: כנוכר בס"ה, בסוד ח' בגדי כהונה, ד' של זהב, אדני"ו. וד' של לבן, יה"ה. ואלו ד' בגדי לבן, הם סוד בגדי עולם הבריאה, הנזכר בתיקונים בהקדמה, דמלכא לבש לבושין דבריאה ביומא דשבתא.

ודע, כי אלו הבגדים, הם בחינת אור המקיף מבחוץ, והוא סוד המלבושים. כמבואר אצלנו בתפילת שחרית, בברכת מלביש עדומים יע"ש. וטרם שנבאר ענין קב"ש, נבאר כמה מיני דרושים בענין השבת, ותוספת שבת, ואחר כך נחזור לבאר, ענין קבלת שבת בשדה. הנה ענין תוספות נשמה, שנתוסף בשבת הוא, כי צריך שתכוין, כי אותה הקליפה הנקראת ונוגה לו סביב, והוא סוד קליפת נוגה, אשר ביום שבת מתקדשת מקצתה. וזהו ענין סוד תוספות קדושה, ועיין במ"ש בס"ה, בפרשת ויקהל בדף ר"ג ע"א בזה. עוד ענין תוספות שבת, דע, כי כל מה שאנו מתקנים למעלה ע"י תפילת בימי החול, נעשה הדבר ההוא עצמו מאליו ביום השבת. וז"ס מה שאנו קורין אותו תוספות השבת, והוא, כי הנה בימי החול, אנחנו מעלים העולמות אל מקום הפנוי, שבין כל עולם ועולם. ובשבת נעשה הדבר הזה מאליו, ואנו מעלים לעולם הג' התחתונות, במקום שהיה הג' העליונות. ולמטה בענין חקל תפוחין, יתבאר ענין המקום הפנוי מה ענינו.

אם תשיב משבת רגליך כר. כבר הודעתך, איך מה שנעשה בימי החול ע"י תפלה, נעשה ביום השבת מאליו. והענין הוא, כי הנה בליל שבת, טרם שיתפללו בני תפלותיהם, נכללין

שהיא המלכות, העולה בנה"י, שהם סוד ש', בג' קוים שבה. או כשעולה אל חג"ת, שגם הם סוד ש'. וזהו שלהבת י"ה, כי ענין השבת, קדושתו נמשכת מן שם י"ה, שהוא אר"א, כנודע כי השבת נאמר בו כי קדש היא, לפי שעולין זרין עד אר"א ממש, הנקראים י"ה. וזו העליה, היא הגורמת לאותה השלהבת, שתתד ותגרש את הקליפה, כ"א הנחש היה כרוך על עקבו, לא היתה הקדושה יכולה לעלות.

עוד צריך לכוין, בענין רחיצת פ"ו במים חמין בע"ש. וחטעם הוא, כי השכינה בימי החול, רגליה יורדות מות, ועתה רוחצת רגליה מאותו הטינופת שנדבק שם, ועולים רגליה שהם הנה"י שבה, במקום החג"ת. ועד"ן נעשה בכל העולמות, בסוד רחצתי את רגלי איככה אטנפם, אם אחזור להודידה במקום הקליפות.

אח"כ צריך ללבוש בגדי שבת, ג) ודע, כי מורי ז"ל הוזהרני בענין זה שנאמר, ונלע"ד, שגם לכל בני"א הוא צריך לעשות כן, ותוא שיזהר ששום מין מלבוש וכיוצא בו, מכל מה שלבש האדם בימי החול, אין ראוי ללבושו ביום שבת, ואפילו החלוק של שבת, אין ראוי ללבושו בימי החול כלל.

גם הוזהרני, שבעת שאלביש החלוק של שבת בע"ש, שאכוין בשם קדוש זהריאל, וזהו השם של החלוק של השי"ת, כנזכר בספר פירקי היכלות דרבי ישמעאל. וכונה זו מעולה מאד אל האדם, כדי שימשיך את הקדושה אליו. גם צריך האדם ללבוש בגדי לבן, ולא של צבעים אחרים. וקבלתי ממורי ז"ל, שכפי הצבע וגוון המלבושים שלובש האדם ביום שבת בעולם הזה, כן ממש יתלבש האדם בעולם הבא אחר פטירתו תמיד ביום השבת. וא"ל, כי בקבלת שבת פ"א, נתגלה אליו נשמת חכם אחד שנפטר בימיו, וראהו לובש שחורים, וא"ל, לפי שבעולם הזה היה לובש שחורים ביום השבת, שלכך היו מענישים אותו שם, להלבישו אחר פטירתו בגדים שחורים, אף ביום השבת.

הנחות ומראה מקומות

ג) פע"ה שער השבת פרק ד'

דאורייתא, עכ"ז פטור הוא ממיתה. והטעם הוא, לפי שהוא מוציא את עצמו מחוץ לתחום הקדושה, שהוא שיעור ב' אלפים אמה, ב' מילין, (ה) כמ"ש אצלנו. ואינו פוגם רק את עצמו, שהוציא את עצמו מחוץ לתחום הקדושה, אל מקום הקליפה. אבל העושה מלאכה ביום השבת, חייב מיתה, לפי שגורם אל הקליפה הנקרא מלאכת חול, להכנס אל תוך קדושת שבת, וגורם רע לו ולזולתו, ולכן עונשו גדול מאד. (ו) וז"ס מחלליה מות יומת, והוא מלשון חלל, כנזכר בהקדמת דפרשת בראשית (ז) כי מכניס את הקליפה לתוך החלל והמקום של הקדושה, הנקראת שבת, וזהו לשון חילול שבת. (א) טעם למה כל השבת, הוא בסוד שביעית, והיא נקרא שביעי. דע, כי הנה בכל עולם מד' עולמות אביע, יש י"ס, והם י"ס (ח) דעשיה, וי"ס דיצירה כו'. והנה סדרן הוא זה, כי הג' ספירות עליונות שבבריאה, יש להם היכל א' כולל לשלשתן, ונקרא היכל ק"ק דבריאה, ועוד יש ו' היכלות אחרות לו' ספירות האחרים, מחסד עד היסוד. אבל ספירת המלכות דבריאה אין לה היכל בפ"ע, אמנם היא יורדת למטה, בהיכל ק"ק דיצירה, אשר עומד תחת הבריאה, וכעדי' בכל עולם ועולם, כיצד: מלכות דאצילות בהיכל ק"ק דבריאה, ומלכות דבריאה בהיכל ק"ק דיצירה כו'. וכעדי' בכלם. והנה ביום שבת, מתהפך הסדר, ונעשה

כל העולמות, ג' בג'. כיצד: נה"י דעשיה, נכללין ועוליין בחג"ת דעשיה, וחג"ת בחב"ד דעשיה. וחב"ד דעשיה, בנה"י דיצירה, ונה"י דיצירה, בחג"ת דיצירה כו', וכעדי' עד רום המעלות. ונמצא, כי בהעשות הדבר הזה, נשאר מקום דנה"י דעשיה ריקם, ומקום אויר פנוי. והמקום הנה, הוא המקום שאנו קורין אותו שיעור תחום שבת.

ונמצא, כי ע"י הכללות אלו העולמות, כל התכלית (ד) הוא, לצורך נה"י דעשיה, שיסתלקו למעלה, וישאר ביניהם ובין המקום של הקליפות מקום אויר פנוי ביניהם, שלא יתאחזו הקליפות. והטעם הוא, כי הנה"י הנה הם ירכין לבר מגופא, אשר שם הוא עיקר אחיות החיצונים. והרי זה דומה, למי שמרים ונושא רגליו למעלה, שלא יטנפו רגליו בטיט. וזמ"ש, אם תשיב משבת רגליך, ר"ל: אם תשיב רגליך למעלה, מסבת השבת, וכנודע בי הרגלים הם נה"י, כי אלו נתוספו מחדש, כי כל עיקרו של ז"א אינו רק ו"ק, חג"ת נה"י, ונתעלו ונעשו בבחינת חב"ד חג"ת, והוצרך להתחדש מחדש, בסוד תוספות את הנה"י. ועתה ביום שבת, חוזרין אלו הנה"י לעלות ולשוב למעלה אל מקומם ולהכלל שם. ואמנם היוצא מחוץ לתחום, הוא גורם אדרבא היפך מכל זה.

היוצא מחוץ לתחום, כבר נת"ל מה ענינו, ומה הוא פוגם. והנה אפילו למ"ד תחומין

ש ע ה י פ ה

(א) טעם למה כל השבת הוא בסוד שביעית. לא פורש בדברי רז"ל, היכל ק"ק דאצילות, היכן הוא עולה. ואפשר כי מעולם האצילות ולמעלה, לא רצה לדבר, כמו שמצינו לו כמה פעמים, ועיין בדרוש המעקה. וק"ק דבשלמא ג' עולמות עליונים נשלמים לו'

(א) טעם למה כל השבת הוא בסוד שביעית. לא פורש בדברי רז"ל, היכל ק"ק דאצילות, היכן הוא עולה. ואפשר כי מעולם האצילות ולמעלה, לא רצה לדבר, כמו שמצינו לו כמה פעמים, ועיין בדרוש המעקה. וק"ק דבשלמא ג' עולמות עליונים נשלמים לו'

הגהות ומראה מקומות

(ד) נ"א כל התפלות.
 (ה) שער המצות פורשת בשלח דרוש ב'. ועיי"ש בהגהות ומ"מ אות ע'.
 (ו) ויתלבן ויחזור לשורשו בקדושה, כן כתוב להלן ד"ה ונחזור לענינינו וכן הוא בפע"ח
 (ז) בהקסה"ז עם פירוש הסולם אות פ"ה ובדפו"י דף ו'. ועיי"ש בהסולם מאמר דטעין חמרי.
 (ח) נ"א דעשיה עליונות (דפו"י).
 (א) צ"ל על ידי.

(ד) נ"א כל התפלות.
 (ה) שער המצות פורשת בשלח דרוש ב'. ועיי"ש בהגהות ומ"מ אות ע'.
 (ו) ויתלבן ויחזור לשורשו בקדושה, כן כתוב להלן ד"ה ונחזור לענינינו וכן הוא בפע"ח

הפך מן הנזכר, כי אדרבא, היכל ק"ק דבריאה, מתעלה באצילות, ומתהפך להיות אצילות ממש. ואז נשארים בבריאה, ז' ספירות תחתונות בלבד. וכן היכל ק"ק דיצירה, מתעלה ומתהפך אל הבריאה ממש, ואז נשארים ז' ספירות בלבד ביצירה, בז' היכלין. לפי שהמלכות דיצירה, היא בהיכל א' עם ג"ר של עשיה. ונמצא, שאינם רק ז' היכלין לבד. וכעד"י, בכל ד' עולמות אבי"ע, וכן בכל בחי' פרטיות שבד' העולמות כנוכר, וכולם הם ביום שבת, בסוד ז' לבד, כי הג"ר שבכל עולם ועולם, ובכל בחי' ובחי', הם מתעלים כנוכר. וזהו הטעם, שכל שבת הוא בסוד שבעיות. (ט)

ענין השבת, (י) יש בו ב' בחינות: בחי' ז', ובחי' י"ג. הבחי' הא', שהיא בחי' הז', הוא באופן זה: כי הנה נתבאר במקומות רבים, כי ראשית העשיה הוא ממש סוף היצירה. ועד"י בכל עולם ועולם. והנה ביום שבת, עולים ג"ר דעשיה, ונכללין במלכות דיצירה, ונשארים בעשיה ז"ת בלבד, כי הג' ראשונות נתעלמו, ונכללו תוך המלכות דיצירה, ולא נשארו בגלוי רק הז"ת בלבד. והנה כאשר עלו ג"ר דעשיה ביצירה, אין הז"ת דעשיה נשארים במקומם הא' ממש, כי גם הם עולות, אחר מדרגת ג' ראשונות, ועולות כמותם ממש. המשל בזה, חב"ד נתעלו במלכות דיצירה, וחג"ת דעשיה, בחב"ד. ונה"י בחג"ת. ונמצאו מקום נה"י דעשיה, פנויים וריקנים לגמרי. וכעד"י בכל עולם ועולם, כי ג"ר דיצירה עלו במלכות דבריאה, וג"ר דבריאה במלכות דאצילות. וענין זה יתבאר לך, במה שהודעתך, כי ראש הבריאה הוא עצמו סוף האצילות וכן בכל עולם ועולם. וכמו שהענין הזה נהג בכל עולם, מד' עולמות אלו דאבי"ע. גם בעולם אצילות עצמו מיניה וביה, הנה הוא כלול, מכמה אלף אלפי אלפים, ורבי רבבות עולמות. וכולם הם נעשים בשבת, בבחי' ז' ז', עד רישא עלאה דלא אתידע.

הנקרא עתיק יומין. וז"ס, שאנו קורין את השבת שביעי. ויען כי בחי' כל השביעיות, הם ביסוד כנודע, לכן אומרים המלאכים אותו השיר, הנז' בספר פרקי היכלות, המתחיל האדרת והאמונה לחי העולמים כר', עולם שכולו שבת, ומנוחה לחיי העולמים. והטעם, כי בחי' השביעיות דשבת כולם הם בסוד היסוד, הנקרא חי העולמים. והנה כבר נתבאר, כי בהתעלות ג"ר דעשיה במלכות דיצירה, ויעלו אחריהם הז"ת כנ"ל בעשיה עצמה, מוכרח הוא, שנשאר בסוף העשיה מקום אויר פנוי וריקן, שיעור ג' ספירות תחתונות.

הנה בימי החול, שהג"ת דעשיה, היו בסוף העשיה, נמצא כי הקליפה אשר בעשיה, היתה דבוקה ממש בקדושה דעשיה. אבל ביום השבת, נשאר ביניהם מקום פנוי ומפורד ביניהם כשיעור הרחק ג' ספירות.

הנה מקום הקליפה עצמה, נקרא מדבר שם, כי איננו ראוי כלל לישוב, ולא לזריעה. ואותו המקום הפנוי שביניהם, נקרא שדה ראוי לזריעה, אך אינו בית ממש. לפי שבעוד שהיתה שם הקדושה, היה נקרא בית של ישוב. ועתה שנתעלית משם הקדושה, נקרא שדה ראוי לזריעה, לפי שכל דבר שבקדושה, בהסתלקו מן המקום אשר עמד שם בראשונה, נשאר שם איזה רושם קדושה בהכרח, ע"ד מה שנתבאר בענין שינת האדם בלילה, שאף גם שהנשמה הקדושה מסתלקת ממנו, נשאר באדם קצת חיות להחיותו ביני ביני, עד שתחזור הנשמה למקומה.

הנה שיעור המקום הפנוי הזה, הנה הוא ג' פרסאות, כי כל ספירה נקראת פרסה. והטעם הוא, כי כל העשיה בכללותה, היא מלכות, נוקבא, הנקראת אדני. והשפחה דילה שהיא העשיה כנודע, נקרא סנדלפון. והנה חיבור אדני וסנדלפון, הם בגימטריא פרסה. וז"ס שיעור מחנה ישראל, שהיה אורכו י"ב מילין, שהם ג' פרסאות. ושיעור הזה, הוא תחום שבת

הגהות ומראת מקומות

(ט) ג"ב א"מ וז"ס התעלות השכינה בשבת שהיתה בגלות בחול ועתה חזרה למקומה עכ"ל.

(י) פע"ח הקדמה לשער השבת פ"א.

בהם. והיסוד, הנה יש בו ב' בחינות, והם ב' נקבים: נקב הימין, להוציא טפת הזרע הקדוש. ונקב השמאל, להוציא ולדחות מי רגלים לחוץ, שהוא מזון הקליפות. ונמצא, כי באותו החצי של מים העכורים, יוכלו להתאחו. ועוד ט"א, כי חצי העליון דיסוד, נאחו בגוף ממש, ואין להם אחיזה בו. וחציו התחתון התלוי בין ב' ירכין, יכולין לשלוט בו. (מ) ונמצא, כי אחר שחטאו ישראל, נכנסו הקליפות בימי החול לפנים, בתוך הקדושה, כשיעור ב' ספירות וחצי, שהם יו"ד מילין.

ונמצא, כי ביום השבת, שמתעלין ג"ת דעשיה, במקום ג' אמצעות, עכ"ז לא נשאר מקום פנוי בין הקדושה והקליפה, רק שיעור חצי ספירה, שהוא שיעור חצי פרסה, ששיעורה

מן התורה, ולכן ישראל בדור המדבר, (ב) היו יכולים לצאת בשבת עד שיעור ג' פרסאות, שהם י"ב מילין, (כ) שהוא שיעור המקום הפנוי, בין סוף הקדושה דעשיה, אל מקום התחלת הקליפות ביום שבת.

ויו"ט מעלת שבת, כי הקדושה מתרחקת מן הקליפה, כ"ז השיעור כולו, ריחוק גמור לגמרי, בלתי שום התקרבות. ואחר שחטאו ישראל, גרמו שהקליפה תשלוט ותתאחו בימי החול, גם במקום נ"ה וחצי היסוד של העשיה. כי בתחילה לא היו אלא בסוף כל קדושת העשיה, ושם היו דבוקים ממש בסופה, ואחר שחטאו ישראל, נכנסו הקליפות לפנים כנגד נ"ה וחצי היסוד דעשיה. (ל) והטעם הוא, לפני שהנצח והוד הם ירכין, לבר מגופא, ולכן יכולין להתאחו

י פ ה ש ע ה

שבעה מלכים תחת כל בחי', בבניה ובז"א ובמלכות, בסיום כל אחד ממנו, בג' תחתונות שבהם, באחוריים, כי זה נקרא תחת יעיי"ש. וגם זה אפשר ליישבו, כי נודע שהמלכות מלבשת על נה"י דכל הפרצופים העליונים ממנה כולם, וכיון שכן, כשהם יונקים מן המלכות, היינו יונקים מנה"י דכל הפרצופים כולם, אע"פ שלפי האמת אינו אלא מפרצופין העליונים דז"א, מפרקין תתאין דנה"י. אמנם הא קשה, מ"ש רז"ל בספר הכוונות בדרוש ג' דכונת השחר ז"ל, כי הנה בעולם העשיה, יש אחיזה אל הקליפות, אפילו בפנימיותה, כי בעשיה וביצירה יש תערובת טוב בדע. ושם בשער ציור העולמות כתב רז"ל ז"ל, אלא שהפרש הוא, שבבריאה הקליפה מועטת

(ב) היו יכולים לצאת בשבת, עד שיעור שלש פרסאות, שהם י"ב מילין, שהוא שיעור מקום הפנוי בסוף הקדושה דעשיה, אל מקום התחלת הקליפות ביום שבת כו'. בכמה מקומות כתב רז"ל, שכל הקליפות שבכל עולם ועולם, הם יושבין בין הפנימיות דיושר של הנוקבא, לבין אור מקיף שלה דיושר, ואחוריהם לאור המקיף, כי אין להם יכולת להסתכל באור המקיף, ופניהם לאור הפנימי, לינק משם. ודרך זה הוא יניקת הקליפה מאורות הנוקבא, ומאורות דז"א שמתלבש בתוך הנוקבא, עיין בשער ציור העולמות פ"א, ובדרוש כונת ברכת השחר, ואפשר שכל זה, אחר שחטאו ישראל, לפי האמת דהשתא קאמר רז"ל, ועיין בפ"ח דשער חו"פ, שכתב רז"ל ז"ל, ובוזה תבין היות

הגהות ומראה מקומות

שהם נצח הוד שלטו בו וזה פגם בחצי היסוד ברוחב ר"ל בחצי התחתון וצ"ע. וז"ל הרב ש"ש ולענ"ד אין כאן קושיא עיין בע"ח שער ל"ג פ"ח ובשער המצות פרשת לך דשם כתב רבינו קליפת נוגה נשרשת בצינור שמאל ונאחות שם וסובבת את היסוד הקדוש ונקראת ערלה יע"ש ובוזה יובן דברי רבינו עכ"ל.

(כ) עיין ברכות נד: עירובין נ"ה:

(ל) א"מ וצ"ל בסוד מצות תחומין וצ"ע ששם אמר שהפגם ביסוד והוד וחצי נצח לבד.

(מ) נ"ב א"מ סותר תוך כדי דבור דכאן משמע שהפגם בחצי היסוד בארכו דהיינו מצד ב' נקבים ואח"כ אמר וגם כי הוא חצי היסוד הוא נאחו בגוף עצמו אך חצי הב' שנשאר בין הרגלים

הה'. והרי איך עלה מן ג' בחי' אל ד', ומן ד' אל ה', והם ג' אותיות שדה. אבל הקליפות הם להפך, כי אותיותיהם הם אותיות שקר, וכל מה שהולכים מתמעטין מספרם כמ"ש. והנה אותיות שדה, ואותיות שקר הם שוות, אלא שהם שלא כסדרן. והטעם הוא כמו שנבאר, כי הקדושה נקראת שדה, כי הולכת ומתגדלת. והקליפה נקראת שקר, כי הולכת ומתמעטת.

ועתה נבאר איך האותיות הם שוות, כי הנה אות ה' של שדה, ואות ק' של שקר, שניהם בציור א', רק שרגל שמאל של הה"א נתארך מעט, ונעשה ק'. גם אות ד' ואות ר', הם בציור א', ואין הפרש ביניהם, רק תג א', ועוקץ א', שבאחור אות ד'.

ועתה נבאר, ענין השינויים האלו. והנה נתבאר, כי כל אחיזת החיצונים, היא בנה"י, לפי שהם לבר מגופא. וכבר ביארנו, כי הקליפות שולטים בנה"י, ובפרט אחר שחטאו ישראל בעוה"ר. וז"ס ש' דשקר. ואח"כ רוצים הקליפה להתאחו יותר, ולקח לעצמה אותו העיבור שנתעברה המלכות ממנו כנוצר. והנה הקליפה, בתחילה היא סוד ר', כנודע בסוד אח"ר ואח"ד, כי אות ד' היא בקדושה, ואות ר' בקליפה, ואז הקליפה הנקראת אות ר', לוקחת אותו העיבור, שהוא סוד ו' שבתוך ההא של שדה, שהיא במלכות, ומחברו תוך אות ר' שלה,

ב' מילין. (א) והוא סוד תחום שבת דרבנן, שגזרו אחר שחטאו ישראל. אבל בתחילה שיעור תחומין דאורייתא, היה ג' פרסאות כמנין מחנה ישראל, והוא סברת ר"ע בתלמוד במסכת שבת.

ונבאר עתה ענין מלת שדה מה ענינה, הנה מלה זו, רומזת הוראה אל המלכות שהיא עולה ונגדלת מדרגה אחר מדרגה, כי הנה בתחילה היא בסוד ש' של שדה, שהוא סוד נה"י דו"א, הנרמזים בג' קוי אות ש', אשר אלו נעשים בה בחי' מוחין בשבת. ואחר כך נגדלת, והיא בבחי' ד' של שדה עמה, כי היא הרביעית אל נה"י. כנודע, כי בתחילה היתה שיעור נה"י בלבד, שהיא אות ש', ועתה היא בסוד ד', שהוא גם עם שיעור המלכות.

גם ענין היותה ד' רומז, כי בתחילה עלתה כשיעור ש', שהוא נה"י, ועלתה גם באחורי הת"ת דו"א. וגם ס' שיעור עלייתה, הם ד' מדות, ת"ת נה"י. והנה הר', היא ע' ציור ב' וויין, ולפי שיש בחי' ראש לזאת הר', שהם סוד המוחין, לכן הכח שיש ב'זו פ') הר' שיש בה ראש, גורם לאותו הקוץ שבאחורי אות הר' כנודע, אשר נעשה מאותו הראש של הר'. צ' ואח"כ נעשית ה' של שדה, לפי שהיא מתעברת ממנו, ונותן בה בחי' אותו העובר שבתוך אות ד', ונעשה ה'. ואותו העובר, הוא סוד ו' שבתוך

הגהה

(א) א"ש: צ"ע, כי תחום שבת, אינו אלא מיל בלבד. ואולי חשב ב' אלפים אמה, במקום ב' מילין, ועדיין צ"ע.

י פ ה ש ע ה

ומפ"ו אין תערובתם אלא בלבושין, ולא בפנימיותן, וגם זה אינו אלא בעשיה, ועיין בשער דרושי הקליפות פ"ב ופ"ג, כי הדברים מעורבים הם, והקב"ה יאיר עינינו.

הנהגות ומראה מקומות

(ז) ר"ל ע"י המוחין הרמוז בראש הר' עלתה עד התפארת דזכר כי תחילה בנה"י לבר ואח"כ כר' (פע"ח).

(ס) נ"א והנה שיעור (כת"י).

(צ) נ"א שיעור (דפו"י).

(פ) נ"א הר' (דפו"י).

ובזה יובן משו"ל (ק) השקר אין לו רגלים, כי אע"פ שהקליפה נאחזת, בתרין ירכין ורגלים, שהם נצח והוד, עיקר אחיזתה היא ברגל ההוד לבדו, רגל אחד, ולא בשתי רגלים, וז"ס נתגני שוממה כל היום דתה, תמורת הוד, כי ביום ה' שהוא הוד, נחרב בית המקדש באלף ה', וגם ז"ס, והודי נהפך עלי למשחית. אבל נצח, נאמר בו, וגם נצח ישראל לא ישקר, כי אין השקר נאחו ברגל הנקרא נצח. ולכן אות ק' של שקר, לא נתארך ממנו רק רגל שמאל לבד, שהוא סוד ההוד, ושם נחש כרוך על עקיבו, בסוד התפשטות רגל הק' כנודע.

ונחזור לענינינו, כי בענין חילול שבת, יש שני אופנים: האחד, הוא יציאת חוץ לתחום. והשני, הוא עשית איזה מלאכה מן המלאכות. והנה היוצא מחוץ לתחום, הנה הוא מעקר את נשמתו, ומוציאה מן הקדושה אל הקליפה, העומדת בסוף מקום תחום שבת כנ"ל. ולכן אינו חייב מיתה, כי לא פגם רק בנשמתו בלבד, ועונו ישא בגיהנם, ויתלבן, ויחזור לשורשו בקדושה. אבל העושה מלאכה בשבת, גורם להכניס הקליפה בפנים בתוך הקדושה, באותו המקום אשר משם הוא שורש נשמתו, וכיון שפגם בקדושה עצמה לכן חייב מיתה ממש, (ג) כי גורם ח"ו לטמא מקדש ה', כי ראתה זרים באו מקדשה ח"ו. (ב) והרי נתבאר ענין היום השבת, ענין ז'.

ואמנם היותו בחי י"ג, הטעם הוא, כי הנה בעלות ג"ר דעשיה ביצירה, הנה או

ונעשית אות ק'. ולא די שנעשית בה סוד אות ה', אלא שהיא פושטת אותה ה', שהיא העיבור שלקחה מן הקדושה, ומחברת עמו בחי הקליפה, בסוד נחש כרוך על עקיבו, ואז נעשית ק', בסוד הקליפה הנקראת קוף בפני אדם כנודע. והרי נתבאר, ב' אותיות ש"ק מן שקר.

ואח"כ הקב"ה ברחמיו הגדולים, חוזר וחוטף העיבור הקדוש ההוא ממנה, ואז נשארה היא בחי ר' כבתחילה, וז"ס ר' מן שקר, כי חוזרת להתמעט בסוד ר' כבתחילה. ונמצא, כי הקליפה הנקראת שקר, לוקחת את אות ר' של הקדושה, שבתוך אות ה' של שדה, שהיה בחי הקדושה, שנמשכה בסוד עיבור תוך אות ה' תתאה. וכאשר האשה מנאפת ולוקחתו, הנה היא מתעברת ממנו. והנה היא היתה תחילה אות ר', ומכנסת אותה הקדושה שהיא ר' הנזכר, תוך אות ר' שלה להתעבר בו, ולא עוד אלא שג"כ מערבת רע בטוב, שהוא קליפה המתחברת עם אות ר' זו, וע"כ מתארכת ונעשית ר' ארוכה, כעין ו פשוטה, ואז מן ר' נעשה ק'. אבל כאשר המלכות, אשת חיל העליונה, היתה מעוברת בתחילה בסוד אות ו', היתה היא צורת ה', שהיא טוב בלא רע.

הנה אות ה' זה מורה על ה' של הכל בן אדה"ר. וק' זה מורה על ק' של קין בן אדה"ר, שהוא מעורב ט"ר. והנשמות של הכל, הם מכניעים את הקליפה. והרי נתבאר ענין שדה ושקר מה ענינם.

הגהה

(ב) א"ש: נלענ"ד, כי גם המכניס מר"ה לרה"י, נכנס בכלל המלאכות הנזכר, כי גורם

ש ע ה

(ג) כי גורם חר"ש לטמא מקדש ה', כי ראתה זרים באו מקדשה. כתוב בהגהת א"ש, נלע"ד, כי גם המכניס מרה"ר לרה"י, נכנס

הגהות ומראה מקומות

(ק) ריש א"ב דר"ע. ילקוט תורה רמז ג'. ת"ז תקון כ"ה.

משא"כ ביום השבת, כי אז עיקר העליה, היא אל ז"א, אלא שאגב גררא דיליה, מעלה את נוקביה, עמו. ובכל מקום שנוכר בחינת האיש, אין הנקבה עולה בשם כלל. וז"ס ענין זכור ביום, ושמור בלילה. כי לילה הוא סוד הנקבה, לפי שאז זמן עלייתה. והיום הוא בחי' הזכר, שאז עיקר עלייתו.

ונבאר עתה ענין ליל השבת, בב' הבחי'. הא', הוא ענין ההארה היתירה, שיש אל ז"א באצילות במקומו ממש, עם שאינו עולה שום עליה. הנה נודע, כי בז"א דאצילות, יש בו מוחין פנימים ומוחין מקיפין. והנה עתה כבר יש בו בחי' מוחין פנימים, דצ' דצלם דגדלות א', שהוא יש"ס ותבונה, הנקראים בחי' גה"י דאו"א, כנוכר בדרוש פסח ויציאת מצרים א) וע"ש היטב. ואמנם ההארה הנוסף לו בליל שבת הוא, שהאורות מקיפים שלו בבחי' גדלות א', נכנסו בו בבחי' סוד מוחין פנימים, ואז יהיו המוחין הפנימים שלו יקירי הערך מאד, ומחמת כן ניתוספים לו אורות מקיפים אחרים גדולים במעלה, אל המקיפים הראשונים, שחזרו להיות פנימים כנוכר.

אבל ענין זה, אפשר להיות בב' מציאויות, או שז"א יגדל ראשו, ותעלה למעלה כנגד שיעור גובה כל מקום מוחין המקיפים, ועי"כ יתלבשו אותם המקיף בתוך ראשו, באופן כי ראשו היא העולה, ונגדלת למעלה ומלבשת המוחין המקיפין, אבל המקיפים נשארים במקומם למעלה. או אפשר, שז"א ראשו תעמוד למטה במקומו הא', והמוחין המקיפין, הם היורדים למטה, ונכנסים בתוך ראשו. אבל כיון שכבר ביארנו שבלייל שבת, אין שום עליה לז"א, א"כ מוכרח הוא, שהענין נעשה באופן זה, שהמוחין המקיפין יורדים למטה, ונכנסים בראש ז"א, בהיותה למטה במקומה, וראשו דז"א אינה עולה למעלה כלל ממקומו.

וצריכין אנו לבאר, ענין אלו המוחין המקיפים מה ענינם, כדי שתדע סדר הדרגת

היצירה, היא ר) בת י"ג ספירות. וכן הענין בכל עולם ועולם. וזלת העשיה, כי נשאר בסוד ז' בלבד, לפי שאין תחתיו עולם אחר, שיתעלו בו ג"ר של העולם ההוא. וזה הטעם, שהשבת נקרא יום אחד, כי אחד בגימטריא י"ג, לרמוז כי כל העולמות נעשין ביום זה, בסוד י"ג י"ג, וז"ס אתה אחד ושמך אחד כו', כמ"ש בתפילת מנחה דשבת וע"ש.

דרוש א

בענין קבלת שבת בשדה. הנה דבר זה מפורש בגמרא דשבת, (ש) בפ"ב ופי"ז, והביאו הרמב"ם בפרק ל' דשבת, וגם נתפרש בגמרא דקמא, בפרק הפרה, וז"ל, ואם היה רץ בע"ש פטור, מפני שהוא רץ ברשות. ושם אמרו בגמרא דר' ינאי כו', הוה אמרי בואו ונצא לקראת שבת מלכתא כו'. ואין ספק, כי אם הוא כסברת קצת קלי עולם, החושבים כי די בקבלת שבת תוך חצירו של אדם, לא היו אומר בואו ונצא, כנראה כי היו תוך העיר, והיו מתחברים לצאת השדה לקראת השבת, אורח הנכבד, וגם שא"כ, למה יפטרו את הרץ בע"ש תוך רה"ר מן הנוקים כיון שאין ריצתו לתכלית יציאתו מחוץ לעיר. ובפרט כי עלה דההיא, קאמר ההוא עובדא דרבי ינאי כו'.

וטרם שנבאר ענין קבלת שבת, נבאר לך הקדמה אחת, אשר בארנוה למטה בסוף ענין קבלת שבת בשדה, טרם ענין תפילת ערבית שבבית הכנסת, ויש בזה דרושים נפרדים וע"ש היטב. וזה ענין הקדמה הנו' ת) הנה ביום שבת, הוא בחי' עליית ז"א, וכמ"ש בע"ה. ובליל שבת, אז הוא זמן עליית נוקבא דז"א דאצילות שעולה בז"א, היא, וג' עולמות ביע אשר תחתיה, אשר כולם נקראים עלמא דנוקבא כנודע. אבל ז"א דאצילות, ומכ"ש שאר הפרצופים הגבוהים ממנו, אין להם שום עליה כלל בליל שבת, אבל יש להם הארה יתירה במקומם עצמם,

הגהות ומראה מקומות

(ת) פ"ח שער השבת פרק ז' וח'.

(א) להלן ענין הפסח דרוש ב'.

(ר) נ"א בן (דפו"י). עיין בהקס"ז דף ה'

במראות הסולם. (ש) שבת קיי"ט. ב"ק ל"ב.

שכל הלי' דצלם נחלקת לג' פרקין עילאין, ולג' אמצעיים, ולג' תתאין, אבל שיעור ארכן וקומתן, אינו רק כשיעור שלישי פ"ע של אות צ' דצלם כנזכר.

אמנם מ' דצלם, אין בה אפילו זה המציאות שנתבאר באות ל' דצלם, והענין הוא, כי הלי' דצלם, אעפ"י ששיעור קומתה אינו רק כשיעור השלישי העליון דצ' דצלם, עכ"ז בהיותה בחי' נה"י דאימא, לכן היא מתחלקת אל ט' פרקין: ג' אמצעים, וג' עילאין, וג' תתאין כנזכר, לפי שכל בחי' נה"י, בין אם יהיו גדולים או קטנים, יש בהם התחלקות פרקין פרקין כנזכר. (ד) אבל המ' דצלם, אשר הם מוחין מקיפין בלבד, בלי שום לבוש, לכן אין בהם התחלקות פרקים ע"ד אות ל'. אבל הם נכנסים כולם בפעם אחת, אבל גם שיעורם אינו, רק שיעור קומת שלישי עליון דצ' דצלם.

ודע, כי כל מה שנתבאר, הוא בין בצלם דאבא, ובין בצלם דאימא, והנה בעת קבלת שבת בשדה, תכוין, קודם שתקבל קבלת שבת, כי אז ניתוספה הארה יתירה בז"א, והיא זה, כי אז נכנסים לתוך ראשו, ג' פ"ת, של אות ל' דצלם דאימא, וג"ת של אות ל' דצלם דאבא. וענין זה נעשה, בסוד תוספות שבת, בעת קבלת שבת. וז"ס תוספות שבת, שיש אל ז"א עתה בקב"ש. ותכוין, כי ע"י קב"ש הזה, תכוין לקבל בחי' תוספות נפש יתירה, מבחי' ג' פ"ת אלן של אות ל', הנכנסים בז"א עתה בקבלת שבת, כנודע, כי ג"ת הם בחי' נפש כנודע. ונמצא, כי עתה אתה מקבל, בחינת נפש יתירה בלבד. ובסדר קבלת שבת, נבאר מקום זה האמיתי, שהוא בעת אומרו בואי כלה כו', וענין הרוח והנשמה, יתבאר במקומו, בענין ברכו ובענין

ירידתם וכניסתם תוך ראש ז"א, לאט לאט בסדר המדרגות בליל שבת. הנה נודע, כי המוחין פנימים ומקיפים דז"א, נקראים צלם, בסוד אך בצלם יתהלך איש. ואות צ' דצלם, היא בחי' המוחין פנימים שבו, וב' אותיות ל"מ דצלם, הם בחי' המקיפים אשר לו, הנחלקים לב' הבחי', שהם ב' אותיות, ל"מ דצלם, כי הלי' היא בחי' התלבשות אלו המוחין מקיפים תוך נה"י דאימא, וז"ס אות ל', בסוד ג' לבושי נה"י, וכל אחד כולל מעשר הם ל'. אבל המ', היא בחי' ד' מוחין מקיפין הם עצמם, בהיותם בלתי התלבשות תוך נצח הוד יסוד דאימא כלל, ואז הם ד' מוחין ולכן הם מ'.

גם נתבאר אצלינו, כי יש בז"א צלם מצד אימא, וצלם מצד אבא, ושניהם מתלבשים זה בתוך זה, אבא תוך אימא, מה שנכנס בליל שבת בז"א מצד המקיפים, הם ב' אותיות, ל' דצלם דאימא, ול' דצלם דאבא, והם נכנסות לאט לאט, דרך מדרגות, כמ"ש בעזרת השם יתברך.

והנה, אע"פ שאמרנו, כי ג' בחי', הם רמוזות בג' אותיות צלם, הכוונה היא לומר, שכל מה שיש באות צ', יש באות ל', ויש באות מ', אבל אין שיעור קומתם שוה, כי הלי' דצלם, אינה רק שלישי קומה בלבד מן צ' דצלם, והביאור הוא: כי אות צ' דצלם, הם בחי' מוחין הפנימים דז"א, המתלבשים בט' ספירות ז"א, כמנין צ', והם: ג"ר שבו, וג' אמצעיות, וג' אחרונות. נמצא שארכה שיעור ט' ספירות, כמנין אות צ'. אבל אות ל' דצלם שהם מוחין המקיפים, אין בהם בארכו, רק שיעור ג' ספירות לבד, כמנין ל' דצלם. אבל יש בהם מציאות א', דומה אל צ' דצלם, והוא כי כל ספירה מהם, נחלקת לג' פרקים, באופן,

י פ ה

ש ע ה

ושס"ה גידים. בצ', בל', במ', פרצוף שלם בכל א' יע"ש. ואם אין בו התחלקות פרקים, איך הוא פרצוף שלם. ובשער פרקי הצלם כתב רז"ל ז"ל, אמנם ט' ספירות הבינוניות, הם כנגד אותיות הראשונות מאלף ועד ט', וזהו מ' דצלם. ועיין עוד שם פ"ו.

(ד) אבל המ' דצלם, אשר הם מוחין מקיפין בלבד, בלי שום לבוש, לכן אין בהם התחלקות פרקים, ע"ד אות ל' כו'. ועיין מ"ש רז"ל בשער דרושי הצלם, בהגהה דפ"ר, וצריך להתיישב, כמ"ש רז"ל בשער הצלם פ"ד ז"ל, המוחין נחלקים לצלם, ובכל א' יש בו רמ"ח איברים,

תפוחין קדישין, שהוא בחי' נה"י. כמ"ש בע"ה, כי ענין יציאה לשדה, הוא סוד בחי' החיצוניות של נה"י דז"א, ששם עומדת הנוקבא.

גם הענין הוא, כמש"ל בדרוש השבת, הנקרא ז' וי"ג, ושם נתבאר, כי ג"ת של נה"י דעולם העשיה, נסתלקו ועלו במקום חג"ת דעשיה, וכעד"ז עלו כל המדרגות אשר עליהם, עד עולם האצילות ונמצא מקום נה"י דעשיה, מקום אויר ופנוי וריקן, מפסיק בין הקדושה שבעשיה, שמסתיימת עתה, במקום חג"ת דעשיה, ובין הקליפה, אשר למטה מכל מקום עולם העשיה לגמרי, וזה המקום הפנוי, הוא שיעוד ג' ספירות נה"י ב' דעשיה.

ג) ולכן בצאתך בשדה, להקביל השבת, תכוין, כי שדה הוא חק"ל, הוא סוד המקום הפנוי, אשר נקרא שדה של תפוחין, כנ"ל בדרוש הנזכר. (א) וחקל, הוא אותיות חלק, בב' פתחין, תחת הח' והל'. גם הם אותיות חלק, נקוד בב' נקודות סגול, תחת הח' והל', מלשון כי חלק ה' עמו, והכונה היא לרמוז, כי אותה הקדושה, אשר היתה תחילה למטה בנה"י דעשיה, הנה נתעלה למעלה, והם חזרו להיות שם למעלה, חלק מהם ממש, בב' נקודות סגול כאמור, ומקומם נשאר למטה פנוי וחלק, בב' נקודות פתחין, וריקן כנזכר. ותכוין, כי יציאה לשדה, הוא אל מקום הוזה הפנוי החלק הנזכר. ותכוין, כי חלק בגימטריא הויה דס"ג עם עשר אותיותיו שהם בגימטריא ע"ג, ועם שם אדנ"י, העולה בגימטריא ס"ה, והנה ע"ג וס"ה הם חק"ל. ד) וזה סדר עליהם: הנה קיצור סדר קב"ש הוא, שתצא לשדה, ותאמר, בואו ונצא לקראת שבת מלכתא, לחקל תפוחין קדישין. ובכלל דברינו, ובפרט בענין הקידוש של ליל שבת, יתבאר לך כונת תיבות אלו, שהם: חקל תפוחין

ופרוש סוכת שלום עלינו כו', וע"ש. והרי נתבאר ההארה יתירה שיש אל ז"א בליל שבת, והיא הבחי' הא'.

הבחי' הב', והוא ענין עליית נוקבא דז"א בליל שבת, עליה גמורה ממש, שלא כבחי' ז"א. וזה ענין עלייתה: הנה ב' בחי' יש, בד' עולמות אבי"ע, הא' היא בחי' הנשמות דבנ"א של כל העולמות, אשר משם נמשכות נשמות התחתונים אשר בעוה"ז, ובחי' זר' נקראת פנימיות כל העולמות. הבחי' הב', הוא בחי' המלאכים והעולמות עצמן, וההיכלות והרוחין קדישין אשר בהם. ובחי' זו נקראת חיצוניות העולמות. ולכן אמר הכתוב, הן אראלים צעקו חוצה, כי המלאכים הם מן החיצוניות העולמות. ואף גם באצילות עצמו, יש בו ב' בחי' אלו, והנשמות של הצדיקים יונקים מפנימיותו, והמלאכים יונקים מחיצוניותו. והנה כל בחי' מאלו, יש בה ב' הבחי', והם: אורות פנימיים, ואורות מקיפים, וזכור הקדמה זו, וכבר רמזנוהו בסוף הקדמת ביאור אדרת האזינו, וע"ש. גם רמזנוהו בהקדמת ביאור תפלת ר"ה בענין טעם היותם ב' ימים של ר"ה וע"ש.

והנה עתה קבלת שבת זו, היא בחוץ בשדה, לפי שבתחילה עולה בחי' חיצוניות העולמות, שהם בחי' ההיכלות והמלאכים, ולכן נעשה הדבר הוזה בחוץ בשדה. ואח"כ נעשה בחי' עליית פנימיות העולמות, ע"י התפילה בבה"כ, כמ"ש בע"ה. אבל עתה, הוא שאנו מעלים חיצוניות העולמות למעלה, מדרגה אחר מדרגה, כמ"ש בסדר קב"ש. וכל זה בבחי' אוד הפנימי של חיצוניות העולמות, והוא המקבל עתה תוספות קדושת שבת, והכל נעשה בחוץ בשדה. וז"ס הדבר, לצאת ממש בשדה, להקבל השבת, ותכוין בסוד המלכות, שהיא עתה שדה של

הגהה

(א) א"ש: כך מצאתי כתוב, האמנם ט"ק נפל, וצריך להגיה, כי שדה הוא תרגום חקל.

הנהרות ומראה מקומות

ב) שער המצות פרשת בשלח ורוש ב'.
ג) פ"ח שער השבת פרק ח'.
ד) ג"א כי חקל הוא הו"יה אחי"ה הו"יה יתרו אות תמ"ח.

אדנ"י, וכן המלואים דע"ב ס"ג מ"ה בין עולה חקל עם ג' אותיות דהו"יה מלא (פ"ח). ועיין בזהר

הנוכרת. הנה בתחילה תכוין, אל מש"ל, ענין ההארה היתירה שניתוסף עתה ב"א, שלא ע"י עלייתו למעלה, והוא, כי עתה נכנסין ג' פרקי תתאין, דאורות המקיפים של ל' דצלם דאימא ודאבא, תוך רישא ד"א. גם תכוין אל העליית הנוקבא, שעולה ממש עליה גמורה, היא, וג' עולמות ב"ע שתחתיה, הנקראים על שמה, עלמא דנוקבא.

וזה סדרן: הנה בתחילה, תשים נגד עיניך ד' העולמות אב"ע כסדרן, והם עסמ"ב. ואחר כך תתחיל ותאמר, מזמור לדוד הבו לה' בני אלים כו', ותכוין כי ע"י ג"פ הבו, הנזכר בזה המזמור, אנו מעלים חיצוניות דג"ר דעשיה, במלכות דעולם היצירה. ואז המלכות דיצירה, אשר נודע כי היא עומדת באחוריים דנה"י ד"א דיצירה, ובעלות חיצוניות ג"ר דעשיה שם עמהם, כולם מתקבצים ומתחברים שם, בסוד הרחיבי מקום אהלך כו', כנודע כי המלכות היא סוד א"י, הנקרא ארץ צבי, כמשא"ל ה) שנמשלה לצבי, מה צבי זה אין עורו מחזיק את בשרו, כך א"י כו'.

כי הנה בהיות הצבי חי, היה עורו מחזיק את בשרו, והיה אז מחזיק כפלי כפלים, ממה שמחזיק לאחר שחיתתו. וכן הענין בא"י, כי בהיותה בישיבה, היתה מחזקת בריות רבות בתוכה, אלף אלפים ורבי רבבות, ועתה אחר חורבנה נתכווצה, ואינה מחזקת אלא דבר מועט. וכן הענין במלכות דיצירה, כי היא מתרחבת, ומקבלת בתוכה כל ג' עליונות דעשיה. ונמצא, כי ג"ר דעשיה, גם הם עומדות כנגד אחורי נה"י ד"א דיצירה, אבל אינם עומדות, רק בתוך המלכות לבדה דיצירה כנוכר.

ונבאר ענין ג"פ הבו הבו הבו, הנה תכוין בתחילה בהוי"ה זו הא' של הבו לה' בני אלים, ותכוין, כי זו ההוי"ה היא מלאה בההיך, ועולה בגימטריא ב"ן. ונודע כי שם זה הוא בעשיה, ותכוין כי עולם זה הנקרא עשיה, הוא שעתה אתה רוצה להעלותו ביצירה כנוכר.

קדישין. ותעמוד מעומד במקום א' בשדה. ואם יהיה ע"ג הר א' גבוה, הוא יותר טוב, ויהיה המקום נקי, כפי מה שצריך, מלפניו כמלאו עיניו, ומאחוריו ד' אמות כו'. ותחזור פניך כנגד רוח מערב, ששם החמה שוקעת, ובעת שקיעתה ממש, אז תסגור עיניך, ותשים ירך השמאלית על החזה, ויד ימינך על גבי שמאל, ותכוין באימה וביראה, כעומד לפני המלך, לקבל תוספות קדושת שבת. ותתחיל ותאמר, מזמור הבו לה' בני אלים כו', כולו בנעימה. ואח"כ תאמר ג' פעמים, באי כלה באי כלה באי כלה שבת מלכתא. ואח"כ תאמר מזמור שיר ליום השבת וכר כולו. ואח"כ תאמר ה' מלך גאות לבש כו', עד לאורך ימים. ואז תפתח עיניך, ותבא לביתך, כמ"ש בעז"ה.

ועתה נבאר הפרטים, קודם שתאמר מזמור לדוד הבו לה' בני אלים, תכוין, כי עתה הוא עליית עולם העשיה ביצירה, רק שהוא בבחי' אור פנימי, של חיצוניות העולמות כנ"ל, ולא בבחי' אור המקיף.

וביאור הדבר הוא זה, דע ענין תוספות שבת על מתכונתו, הנה כל מה שנעשה בימי החול ע"י תפלותינו, הוא מה שנקרא עתה בחי' תוספות קדושת שבת, והוא, כי כבר נתבאר בסדר קרבנות תפילת שחרית דחול, כי הפנימיות של ג"ר דעשיה, עולות ונעשות חיצוניות, אל החיצוניות דג"ת דיצירה כו'. והחיצוניות של ג"ר דעשיה, הוא נשאר עתה בבחי' פנימיות. ולסבה זו הוצרך, ענין פטום הקטרת, כי ע"י סמני הקטורת, נשלמים י"ס דעשיה. ועד"ז עולות כל שאר המדרגות, זו במקום זה, עד רום המעלות. וכל בחינה זו, נקראת תוספות קדושת שבת, הנעשית בעת קב"ש, קודם שיהיה ליל שבת. אבל אח"כ בליל שבת, אז הוא עיקר קדושת שבת, ואינה תוספת. ולכן אז כל הג"ר דעשיה, בבחי' חיצוניותם ופנימיותם, עולים למעלה במקום ג"ת דיצירה. וכעד"ז כל שאר המדרגות ודי בזה.

ונחזור עתה לבאוריניו, ואל תשכח הקדמה

הנהות ומראה מקומות

ה) גיטין נז.

ע"י הארות אלו עולה הדעת דעשיה, ז) באותו מקום אשר כנגד היסוד דיצירה. אח"כ בהבו הב' והוא הבו לה' כבוד ועוז, תכוין להוריד מ"ג תיקוני א"א דיצירה, שלש הויות דמ"ה דמילוי אלפין, שהוא ביצירה כנודע, ותמשיכם אל בינה דעשיה, ועי"כ תעלה בינה דעשיה, אל ההוד דיצירה, ולכן תכוין בוו ההויה דהבו לה' כבוד ועוז, שהוא במילוי אלפין.

אח"כ בהבו הג', והוא הבו לה' כבוד שמו, תכוין להוריד מ"ג תיקוני א"א דבריאה, ג' הויות דס"ג אשר בבריאה כנודע, עד החכמה דעשיה, ועי"כ תעלה חכמה דעשיה, אל נצח דיצירה, ולכן תכוין בוו ההויה דהבו לה' כבוד שמו, שהיא במילוי ס"ג. ח)

והרי העלינו חב"ד דעשיה, בנה"י דיצירה. אבל הכתר דעשיה, אין אנו זוכרים אותו, והטעם הוא, כמו שהודעתך, כי כל בחי' כתר נעשית מעצמו, וזהו הטעם, שאין הכתר נמנה בכלל ה"ס, ואנו מזכירין הדעת במקומו, ואין להאריך כאן בזה.

אבל עם היות שהכתר נעשה מעצמו, עכ"ז צריך שתכוין באופן זה שנבאר, והוא, כי כאשר תכוין בהבו הא', להעלות הדעת דעשיה, ביסוד דיצירה, תכוין, כי הנה הכתר הוא בקו אמצעי, למעלה מן הדעת, וא"א אל הדעת לעלות, אם לא שבתחילה יעלה הכתר, ולכן מוכרח הוא, שבתחילת הכל עלה הכתר ליסוד דיצירה, ואחר כך כשאנו מעלים הדעת ביסוד דיצירה, אז הכתר מתעלה יותר, ועולה בהוד דיצירה, כדי לתת מקום אל הדעת, שיעלה ביסוד.

ואח"כ בהבו הב', אשר הכונה היא להעלות הבינה, בהוד דיצירה, תכוין, כי או מתעלה הכתר עד הנצח דיצירה, ואח"כ בהבו הג', אשר

אח"כ תכוין, כי ו) הם ג"פ הבו, וגם הם ג' הויות, ובהבו הא', תכוין שהוא בגימטריא י"ג, הכונה היא, שתכוין להוריד הארה מן י"ג תיקונים שבא"א דעשיה עצמה. וסוד ההארה זו, היא סוד שלש הויות, שבהם י"ב אותיות, ועם הכולל שלהם הם י"ג, כמנין הבו, וכמו שבי"ג התיקונים הם סוד ג' הויות, שבהם י"ב אותיות, וע"ה שבהם הם י"ג, כמו כן תכוין, כי ההארה שתוריד משם, יהיו ג"כ שלש הויות, שבהם י"ב אותיות, וע"ה הם י"ג, כמנין הבו, והטעם הוא, כי נודע שאי אפשר לשום בחי' לעלות למעלה ממדרגתה, עד שהורידו לה בתחילה הארה עליונה, לשתוכל אח"כ להתגדל ולעלות למעלה, כנוכח בענין קדושת נקדישך בתפילת שחרית דימי החול, ולכן אנו מורידין הארה זו הכוללת שלש הויות כמנין הבו, ויהיה שלשתן בסוד מילוי ההי"ן, לפי שהם מן א"א דעשיה, ותורידם משם עד מקום הדעת של עשיה, אשר הם עומדות בחי' החסדים והגבורות. (ב)

ונודע, כי החסדים הם שם מ"ה, והגבורות שם ב"ן, ולכן תוריד שלש הויות הנזכר במילוי ב"ן, אל אלו הגבורות אשר בדעת דעשיה, כי כנגד החסדים, אין אנו מורידין הויות דמ"ה, לפי שאין בעולם דעשיה, שם מ"ה דאלפין, אלא שם ב"ן דההי"ן. אבל עכ"ז בעלות הגבורה, גם החסדים עולים ביחד עמהם, ואח"כ תמשיך הארת מ"ה אל החסדים, כמו שיתבאר בע"ה. ונמצא, כי בוו ההויה של הבו לה' בני אלים, תכוין שהיא הויה דב"ן דההי"ן, ושהיא בדעת דעשיה, ותכוין להמשיך לו שלש הויות דההי"ן, כמנין הבו, מ"ג תיקונים דא"א דעשיה עצמה. וזמ"ש הבו לה', כי מנין הבו, צריך להמשיך אל זו ההויה, שהיא דעת דעשיה, ותכוין, כי

הגהה

(ב) א"ש: צריך להגיה, אשר שם עומדות בחי' החסדים והגבורות.

הנהות ומראה מקומות

(ו) נ"א כי יש כאן ג"פ הבו וג"פ הויה (ח) נ"א וכל אלו ההויות יהיו בשם ס"ג כי (פע"ח). ז) נ"א למעלה ביצירה במקום יסוד דיצירה כי שם מקומו באמצע (פע"ח). הרי הם נמשכים מן הכבוד שהוא גימטריא ל"ז מילוי ס"ג (פע"ח).

ונלעדי ששמעתי ממורי ז"ל, כי יש חילוק אחר בזה, והוא כי הג' היות שתמיכם מא"א דעשיה אל דעת דעשיה, כיון שהכל הוא עשיה, אתי שפיר. אבל כשתמיך מא"א דיצירה, אין צורך להמישכם עד בינה דעשיה, שהוא עולם אחר, ודי במה שתמישכם אל הוד דיצירה בלבד, ואח"כ תעלה בינה דעשיה עד שם. וכן כשתמיך ג' היות מא"א דבריאה, די להמישכם עד הנצח דיצירה, ואז חכמה דעשיה תעלה שם. אבל היותר נלעדי, הוא דרך הא'.

גם תכוין, כי ר"ת הבר לה' כבוד ועוז, הוא ר"ת כל"ה. וכן ר"ת הבר לה' כבוד שמו, הוא כלה. והענין הוא, ט) כי ב' הבר אלו, הם שם מ"ה ושם ס"ג. בנוכר. אבל העשיה עצמה, היא שם ב"ן, שהיא הנקבה הנתקנת, ונעשית כלה, ע"י שם מ"ה, שהוא ז"א בעלה, התתן, המקשט והמכונן את כלתו, ועושה אותה כלה.

וכן הב"ו הג', הוא באימא, שהיא הבריאה, שם ס"ג, המקשטת ומתקנת את בתה, בסוד ויבן ה' אלהים את הצלע כר, ועושה אותה תיקון הכלה.

ומה שתכוין בזה הכלה הוא, שתכוין בעשיה שהיא הויה דההין בגימטריא ב"ן, העולה לגבי נה"י דיצירה, שהם ג"ס תחתונות דיצירה, וחיבור ב"ן עם ג', הם בגימטריא כל"ה. כי כאשר הויה דב"ן עולה בנה"י, נעשית כל"ה. אח"כ תאמר, השתתוו לה' בהדרת קודש, והענין הוא, כי נודע שהדעת כלול מהחסדים וגבורות, והחסדים הם הויה דמ"ה, והגבורות הם הויה דב"ן. אבל הבינה, היא הויה דס"ג. והחכמה, היא הויה דע"ב. והנה עד עתה, אעפ"י שעלו ד"ר דעשיה, כסדרן האמיתי, שהוא חכמה בנצח, ובינה בהוד, וחסד וגבורה ביסוד, עכ"ל, ההארות שהמשכנו להם, היו שלא כסדר, לפי שג' הויות שהאירו בנצח, היו משם ס"ג, והיה ראוי שיהיה מהויה דע"ב. ובהוד ירדו ג' הויות דמ"ה, והיה ראוי שיהיו מס"ג. וביסוד ירדו ג'

עולה החכמה בנצח דיצירה, תכוין, כי אז מתעלה הכתר עד הת"ת דיצירה, ואז שם הוא מקומו האמיתי, שהוא בקו אמצעי, על גבי הדעת. וגם ט"א והוא, כי נודע, כי כל בחי כתר של עולם התחתון, או פרצוף התחתון, נעשה מן הת"ת שלמעלה ממנו, כנודע כי כתר דנוקבא דז"א, נעשה מת"ת דז"א. וכתר דז"א, נעשה מת"ת דאימא. וכן כאן כתר דעשיה, נעשה מת"ת דיצירה. והרי נתבאר עלית ד' ראשונות דעשיה, אל ארבע תחתונות דיצירה.

ועדיין צריך שאודיעך, סדר המשכת אלו ג' הויות, שנרמזו במלת הבר כנ"ל. הנה בהבו הא', כאשר אתה מוריד ג' הויות דב"ן, מן א"א דעשיה אל הדעת דעשיה, תכוין להורידם דרך קו ישר, מן הכתר דעשיה, אל הדעת דעשיה, שהוא קו אמצעי. וכשתוריד ג' הויות דמ"ה דאלפין בהבו הב', מן א"א דיצירה אל בינה דעשיה, תכוין, כי אלו ההארות הם מתפשטים, מן א"א דיצירה אל הבינה דיצירה, שהוא בקו שמאלי, ויורדת ההארה דרך קו השמאלי, אל ההוד דיצירה, ומשם נמשכת דרך קו שמאלי דעשיה, עד בינה דעשיה, ומאיר בה ואז ח) עולה בינה דעשיה, להוד דיצירה.

וטעם הדבר הוא, כי א"א הוא בקו אמצעי דיצירה, וצריך להטות הארתו דרך קו השמאלי, כדי שתמשך בבינה דעשיה. גם טעם ב', והוא, כי הבינה דעשיה קו שמאל, וצריכה לקבל הארה מבחי' השמאל דיצירה, ולכן צריך שהשפעתה תבא דרך השמאלי. וב' טעמים אלו, קרובים זה לזה.

ואח"כ כשתוריד בהבו הג', ג' הויות מא"א דבריאה, אל חכמה דעשיה, תמישכם דרך קו ימיני, והוא, שתמישכם מן א"א דבריאה, אל חכמה דבריאה, ומשם אל נצח דבריאה, ומשם לחכמה ולנצח דיצירה, ומשם לחכמה דעשיה, ואז תעלה חכמה דעשיה לנצח דיצירה.

הגהות ומראה מקומות

ס"ג נתקנת העשיה שהוא סוד מלכות ונעשית כלה (פע"ח).

ח) ג"א וע"ז עולה (פע"ח).

ט) ג"א והענין הוא כי הלא בשם מ"ה ובשם

גם לזו הסיבה, נאמר בהדרת קודש, כי שם באצילות, הוא ההדר האמיתי, והקדש האמיתי. ועוד במה שנודע, כי הויה זו, היא הויה דע"ב דיודין, הנקרא קדש, בסוד ד' יודין שבה, כי כ"א כלולה מעשר, הם ק"ש, והד' יודין עצמן, הרי קדש.

והנה ע"י זו ההשתחויה, גורמין שתמשך משם הארה א' בלבד, בסוד הבל היוצא משם, ויורד עד חכמה דעשיה, העומדת בנצח דיצירה כנוכר. ולכן ר"ת השתחוה לה' בהדרת קדש, הוא הבל. והענין הוא, כי מן פי היסוד דאצילות, יוצא ההבל הזה, הנמשך עד חכמה דעשיה כנוכר. ונלע"ד ששמעתי, כי הבל הזה יוצא מפי היסוד דנוקבא דאצילות, ולא מפי יסוד ז"א עצמו. גם כונה אחרת שמעתי מפי מורי ז"ל, בג"פ הבו הנוכר, והוא, שתכוין, כי הבו בגי' אחד, וג"פ הבו, הם בגימטריא ט"ל, כמנין יר"ד ה"א וא"ו, שמשם מקבלת אות ה' אחרונה. ותכוין, כי הם בגימטריא באי כלה, הם סוד באי כלה כמ"ש, וע"ש. ותכוין שהם סוד נה"י דיצירה, שמשם יבא תוספת קדושה אל העשיה. ותכוין בזה הפסוק, כי בו רמוזים קין והבל בני אדה"ל, אשר רוב נשמות בני אדם באים

הויות דב"ן, והיה ראוי י' שיהיו מ"ה. אמנם הדבר היה מוכרח להעשות כן, כפי הסדר הנוכר.

(ה) אבל עתה באמרו השתחוה לה' בהדרת קדש, נתקן גם הדבר הזה. והוא, כי צריך שתכוין, כי זו ההויה הד', של השתחוה לה', היא הויה דע"ב דיודין שבאצילות כנודע, ואנו ממשיכין אותה בנצח היצירה, אשר שם חכמה דעשיה, ואז ההויה דס"ג אשר שם, יורדת בהוד דיצירה, אשר שם בינה דעשיה. וההויה דמ"ה שהיתה שם, הנה היא יורדת עתה ביסוד דיצירה, ומאירה בחסדים אשר שם. וההויה דב"ן שהיתה שם, גם עתה נשארת שם, אלא שמאיר בגבורות אשר שם ביסוד דיצירה. והרי נתקן הכל על תיקונו. ולפי שזה הפסוק של השתחוה כו', הוא באצילות כנוכר, לכן יש לו מעלה על שאר העולמות, והוא, כי בשאר ג' עולמות, היינו אומרים בלשון הבו, ר"ל: הזדמנו ג' עולמות, להמשיך ולהוריד הארוותיהם למטה. אבל עתה שאנחנו באצילות, אנו אומרים אל ג' העולמות, השתחוה לה' שהוא עולם האצילות, והשתחוויתם אליו מרחוק, כעבד לפני רבו, וע"י ההשתחויה זו, תמשך להם הארה משם.

י פ ה ש ע ה

הם עומדים חכמה בנצח, בינה בהוד, דעת ביסוד. ובריש דרושינו זאת כתב וז"ל, ותכוין כי ע"י ג"פ הבו הנוכר, אנו מעלים חיצוניות גי' דעולם העשיה, במלכות דעולם היצירה, ואז המלכות דיצירה אשר נודע כי היא עומדת באחוריים נה"י דז"א דיצירה כו', כולם מתקבצים ומתחברים שם, בסוד הרחיבי מקום אהלך כו', וכן כתב בשלהי דבריו בדרושינו, המלכות עומדת באחורי נה"י יע"ש, וכבר נודע שכאשר המלכות עומדת באחורי נה"י, קו ימין שלה חז"ן, בא יבא בהוד קו שמאל שלה, וקו שמאל שלה בג"ה, בקו ימין נצח שלה, וא"כ איך יבא על נכון, כי הם הפכיות, אם הם במלכות אינם בנה"י.

(ה) אבל עתה באמרו השתחוה לה', הוא הויה דע"ב דיודין שבאצילות כנודע, ואנו ממשיכים אותה בנצח דיצירה, אשר שם חכמה דעשיה, ואז הויה דס"ג אשר שם, יורדת בהוד דיצירה, אשר שם בינה דעשיה כו'. מלבד כי כל ההמשכות הללו, דא"א דעשיה ודיצירה ודבריאה, והבל היוצא מפי היסוד דאצילות, כולם הם קו אמצעי, וברצון המאציל משתנים לגי' קוים. אך ק"ק, בהבו הראשון שאנו ממשיכים הארה מא"א דעשיה, אל הדעת דעשיה, להעלותו אל היסוד דיצירה, ונמצא אנו מעלים אותו למעלה יותר ויותר מן המקום אשר אנו המשכנו לו הארה ממנו. ועוד קשה מ"ש כי חב"ד דעשיה, העולים בנה"י דיצירה,

הנהרות ומראה מקומות

(י) נ"א וביסוד ירדו והיה ראוי שירדו עמהם ג"כ שם מ"ה (פע"ח).

ומקיפין בסוד א"מ, אל הז"ת שבו. ועוד ז' הבלים יותר תחתונים, יוצאין מן האור הפנימי עצמו דזעיר אנפין, אשר בתוך ז"ת שבו, ונמשכין ויוצאים דרך פי היסוד דז"א דאצילות. ואלו הו' הבלים, הם יורדים ונמשכים בעולמות התחתונים, אשר תחת עולם האצילות.

והנה תכוין, כי זה ההבל הנרמז בר"ת השתחוו לה' בהדרת קדש כזכור, שהוא ההבל היוצא מפי היסוד, תכוין עתה להמשיכו, ולחלקו לז' בחי' הבלים. וכבר ביארנו במ"א, כי אותיות המילוי דהויה דס"ג, הם בגימטריא הבל. כי כמו שהבל האדם גנוז בתוכו, ואח"כ יוצא לחוץ. כן מילוי ההויה, הוא גנוז תוך אותיות הפשוטות של הויה, ואח"כ יוצא ומתגלה. וא"כ נמצא, כי כל מילוי הויה דהויה, נקרא הבל. וגם זה המילוי של מ"ה דאלפין, היוצא בסוד הבל, מתוך פי היסוד דז"א דאצילות, כזכור, נקרא ג"כ הבל. והם סוד ואן אותיות מילוי, שהם אותיות ודאאו"א, ועם הכולל, הרי הם ז' הבלים, וכמ"ש בע"ה. וצריך שתמשיך ז' הבלים אלו, אל ז"ת דעשיה, (ל) ועי"כ יוכלו לעלות למעלה ממדרגתם כנ"ל.

גם צריך שתדע, כי אלו הו' ההבלים, הם בחי' החסדים, המתפשטים תוך ז"ת דז"א. והנה ה' החסדים, הם המתפשטים תחילה, מחסד עד חוד דז"א. ואח"כ כללות כל אלו הה', נכלל ומתקבץ ביסוד. ואח"כ כללות כולם פ"ב, נכלל

ש פ ה

מקיפין בסוד א"מ אל הז"א שבו כו'. בשער זרין פ"ד כתב רז"ל ז"ל, מן הפה דז"א יוצאים ז' הבלים דקהלת, והם מקיפין אל ז"ת דנוקבא דז"א יע"ש. ובדרוש ששי דכוונת התפילה כתב ז"ל, ועוד יש ז' בחינות נשיקין אחרים, והם נמשכים מן ראשו דז"א, אל תוך פיו, ויוצאים משם בסוד הבל הפה, וניתן אליה ונעשה בה בחי' א"מ אליה, יע"ש.

מהם, ולכן כל מי שמכיר בעצמו, מאיזו שורש נשמה מהם הוא, אם מקין או מהבל, יכוין לכלול עצמו בהם. וזוהו ר"ת הבו לה' בני, ר"ת הבל. ובני אלים הוא קין, בסוד ויראו בני האלהים את בנות האדם, דכלהו תולדות דקין כנודע.

גם השתחוו לה' בהדרת קודש, ר"ת הבל. ותכוין, כי אחר ג"פ הבו, שהם עליית ג"ר דעשיה אל היצירה כזכור, אז נעשו הנשמות הדרת קדש, ולכן נרמז הבל, בר"ת השתחוו לה' בהדרת קדש כזכור. ואחר אשר עלה היכל ק"ק, הכלול מג"ר דעשיה, אל היצירה, אז נאמר ובהיכלו כולו אומר כבוד. ר"ל: כי זה ההיכל הו' העליון שבעשיה, עלה אל היצירה הנקרא כבוד. ע"כ הכונה הזאת.

ונחזור אל ענין הא', כי הנה עתה אנו צריכין להעלות ז"ת דעשיה, למעלה ממקומם. כיצד: חג"ת דעשיה, עולות אל חב"ד (כ) דעשיה. ונה"י דעשיה במקום חג"ת. ומלכות, במקום נה"י. ונמצא עתה נשאר מקום מלכות של העשיה, היא לבדה מקום אויר ופנוי וריקן, וכונת עלייתם, הוא עי" ז' קולות שבזוה המזמור. (ו) והענין הוא, כי ההבל העליון, היוצא מפי יסוד דז"א דאצילות, הלא הוא הויה דמ"ה דאלפין, הנה הוא מתחלק לז' הבלים, וכמ"ש בהרבה מקומות, כי ההבלים הם כנגד ז"ת. (ז) אמנם יש ז' הבלים יותר עליונים, היוצאים מן הפה עצמו העליון דז"א דאצילות.

(ו) וענינם הוא, כי ההבל העליון היוצא מפי היסוד דז"א דאצילות הלא הוא הוא הויה דמ"ה כו'. לעיל סמוך ונראה כתב, ונלע"ד ששמעתי, כי ההבל הזה יוצא מפי היסוד דנוקבא דאצילות, ולא מפי היסוד דזעיר אנפין עצמו, יעייין שם, ואם נאמר שהם שני בחינות יותר קשה. (ז) ואמנם יש ז' הבלים יותר עליונים, היוצאים מן הפה עצמו העליון דז"א דאצילות.

הנחות ומראה מקומות

(כ) ג"א כח"ב (פ"ח). (ל) ג"א ועי" שם מ"ב דיצירה יעלו למעלה ממקומם (פ"ח).

ומתקבץ במלכות שבו. הרי הם ז' בחי' חסדים, והם סוד ז' ההבלים, היוצאים מפי היסוד, ששם הוא מקום עטרת יסוד, שהוא בחי' המלכות שבו, ששם הוא בחי' החסד הז', בסוד כללות הנזכר. ומשם יוצאים ז' חסדים, שהם ז' הבלים אלו לחוץ. והם הם עצמם, בחי' ששה אותיות מילוי הויה דמ"ה דאלפין, שהם ודאוא, וכללותם במלכות שבו, שהם שבעה בחי'. ואלו הם ההארות, שיורדים מן האצילות למטה כנ"ל.

אבל נודע, כי אין שום דבר עולה למעלה ממדרגתו, אם לא ע"י כח שם בן מ"ב, אשר למעלה ממנו. כי הוא סוד ג"פ י"ד, בסוד הידים האוחזים בדבר, ומעלים אותו למעלה. ונמצא, כי צריך עתה ב' בחינות, והם: בחי' א', הארת אלו הז' הבלים דאצילות, בז"ת דעשיה, כדי שיוכלו להעלות למעלה ממדרגתם. ואז נמשכת הבחי' הב', והוא ענין שם בן מ"ב (מ) שביצירה, אשר למעלה מן העשיה, וע"י עולות ז"ת דעשיה למעלה ממקום מדרגתם כנ"ל. וזכור היטב ענין ב' בחי' אלו, שיש בכל מקום שאיזה דבר עולה למעלה, ואל תשתכחהו. ונודע כי שם בן מ"ב דיצירה, הוא אבגית"ץ כו', היוצא מר"ת אנא בכח כו'. גם נודע, שמתחלק לו' שמות, והם מתחלקים מחסד עד מלכות. גם נודע, כי יש בחי' נשמה אל שם בן מ"ב הוה שביצירה, והוא סוד שבעה הויות: הא' מנוקדת כולה בסגול, והב' כולה בשבא, והשלישי כולה בחולם, כמ"ש.

ועתה נבאר כל אלו הכונות על הסדר: קול ה' על המים, תכוין כי זה הוא ההבל הא', הנמשך מן החסד, הנקרא מים. והבל זה, הוא אות הראשונה ממילוי אלפין, שהוא אות ר', שבאותיות ודאוא"א כנ"ל. גם תכוין, כי השם הוה ביצירה, הוא אבגית"ץ. גם תכוין בפנימיותו, שהיא זו ההויה, הנרמזת באומרו קול ה' על המים, ולכן תכוין, שהוא ההויה מנוקדת כולה בסגול. גם תכוין, כי ההבל הוה

הוא בחי' חסד, המתפשט בספירת החסד דז"א. ותכוין, כי בכח ההארות האלו, עולה ספירת החסד דעשיה, בחכמה דעשיה.

קול ה' בכת, כח הוא הגבורה דעשיה, העולה עתה בבינה דעשיה. ותכוין בהבל הב', והוא החסד המתפשט בגבורה שבז"א. והיא אות ד', שהוא אות ב' דמילוי שם מ"ה, שהוא ודאוא"א. ותכוין לשם קר"ע שט"ן. ותכוין בהויה זו הנזכר כאן, שהיא מנוקדת כולה בשבא.

קול ה' בהדר, הדר היא הת"ת דעשיה, העולה עתה בדעת דעשיה. ותכוין להאיר מחסד, המתפשט בת"ת דז"א דאצילות, והוא הבל הג'. והיא נ) אות א', אות ג' דמילוי ודאוא"א. והוא שם נגדיכ"ש. והויה זו, כולה מנוקדת בחולם.

קול ה' שובר ארזים, הוא הנצח דעשיה, העולה בחסד דעשיה עתה. ותכוין להאיר בו הבל הדר', והוא מן החסד, המתפשט מן הנצח דז"א דאצילות. והיא אות א' אות ד', דמילוי ודאוא"א. והוא בטרצת"ג. והויה זו כולה מנוקדת בחירק.

קול ה' חוצב להבות אש, הוא ההוד דעשיה, העולה בגבורה דעשיה. ותכוין להמשיך יארה, מן הבל הה', והוא מן החסד המתפשט בהוד דז"א דאצילות. והוא אות ר', אות ה' ממילוי ודאוא"א. והוא שם חק"ב טנ"ע. והויה זו כולה מנוקדת (ס) בקיבוץ.

קול ה' יחיל מדבר, הוא היסוד דעשיה, העולה בת"ת דעשיה. ותכוין להמשיך הארה, מן הבל הו', והוא מן החסד המתפשט מיסוד דז"א דאצילות. והיא אות א', אות ר' ממילוי ודאוא"א. והוא שם יג"ל פו"ק. והויה זו, כולה מנוקדת בשורק ואו.

קול ה' יחולל אילות, הוא המלכות דעשיה, העולה בנה"י דעשיה. ותכוין לכללות קיבוץ ה' חסדים, אשר בעטרת היסוד דז"א דאצילות. והוא הבל הז'. והוא כללות כל ר' אותיות, דמילוי ודאוא"א. והוא שם שקצי"ת. והויה

הנהות ומראה מקומות

(מ) נ"א מ"ה (דפ"י). (נ) נ"א ל"ג אות א' (דפ"י). (ס) נ"א מוסיף בקבוץ שפתים (דפ"י).

היא לרמות, אל מה שאמרנו לעיל, כי כל הנצוצות של הנשמות, של שרשי קין והבל בני אדה"ר, אשר משם רוב נשמות בנ"א, הנה הם עתה בסוד קדושת השבת, עולין אל הקדושה מהקליפה אשר ירדו שם ע"י חטא קין והבל כנודע.

ואמנם ענין עלית נצוצות אלו, הוא ע"י שם קדוש, אשר נרמז בר"ת ה' למבול ישב, הוא יל"י, והוא שם א' מע"ב שמות, ויסע ויבא ויט כנודע. וע"י שם זה, עולים נצוצות נשמות קין והבל, הטבועים תוך הקליפות בימי החול, כי בתחילה (פ) העלינו את העולמות, ועתה ע"י שם זה, אנו מעלים גם את הפנימיות שלהם, שהוא בחי' הנשמות כנודע כנ"ל. ואמנם מי שידוע בעצמו, כי שודש נשמתו הוא מבחי' קין, יכוין בר"ת יחיל ה' מדבר קדש, וגם בר"ת קול ה' יחיל מדבר, שהוא בגימטריא קין. ויכוין להעלות כל הניצוצות נשמת קין עמו, אותם שהם עתה למטה בקליפה. גם תכוין להעלות נפשך, מן העשיה אל היצירה.

ופ"א שמעתי ממורי ז"ל באופן זה, דע, כי בימי החול, אין אנו מעלים ע"י תפלות, רק בחי' הנשמות, שהם פנימיות העולמות בלבד, אבל חיזוניות העולמות, נשאר במקומם. אבל עתה בשבת, בקבלת שבת בשדה, אנו מעלים את חיזוניות העולמות. אבל פנימיות העולמות, עם היות שמכש"כ הוא שהוא עולה, אבל אינו נעשה על ידינו, רק מעצמו ומאליו. אבל עכ"ז, צריך לכוין בשם זה של יל"י, הנרמז בר"ת ה' למבול ישב, ולא להעלות את הנשמות, כי הרי מעצמם ומאליהם הם עולות כנזכר. אבל הכוונה היא, שיקבלו אור הגדול הנמשך להם, ע"י הכללות שנכללו ועלו למעלה, ואחר שהם נכללו מעצמם, אז אנו ממשיכין להם האור ההוא, אשר מאותו

זו מנוקדת בביקוד צבאות, כזה יהוה. ועיין למעלה בכונת ליל יום הששי, כי שם נתבארו כל אלו הכוונות. ושם ביארנו, כי צריך באלו השמות של מ"ב, לחלקם כל אות ואות מהם לכמה חלקים, כנזכר שם. וגם עתה צריך לכוין כך באותה הכוונה וע"ש.

וכשתגיע לשם שקוצי"ת, שהוא הז', תכוין לכלול בו כל ששה השמות הראשונות, כי שם זה שליט בשבת, לכן כולם נכללים בו. ושמעתי ממורי ז"ל פעם אחרת, כי שם שקוצי"ת, הוא בהיכל ק"ק דיצירה, ולכן כל ו' שמות האחרים נכללין בו.

עוד יש כוונות אחרות פרטיות, ואלו הן: בר"ת קול ה' על המים, בגימטריא קפ"ה, שהוא שם א"ל במילואו, אלף למ"ד. ונודע כי שם אל, בחסד. וגם קול זה, הוא בחסד כנזכר. גם נרמז בשם אל פעם אחרת בביאור, והוא אל הכבוד הרעים. הרי נרמזו ב"פ אל בזה הפסוק. וגם הרעים בגימטריא שכ"ה, שהם סוד שכ"ה דינין הנודעים אצלינו.

גם ר"ת הרעים ה' על מים רבים, הוא הרעים פ"ב בר"ת. והטעם הוא, כי השכ"ה דינין הם כפולים כנודע. ולכן תכוין כי ע"י ב' שמות (ע) אל אל הנזכר, מתמתקין אלו הב"פ שכ"ה דינין הנזכר. א"ל הנזכר המפורש בכתוב אל הרעים. א"ל הנרמז בר"ת כנזכר. וסוד ב' שכ"ה אלו, הם או בבינה והמלכות, אימא וברתא. או בלאה ורחל. (א)

קול ה' בכה, ר"ת הוא יב"ק, והוא חיבור הויה ואלהים. גם קול ה' בהדר, הוא ר"ת יב"ק, והוא חיבור הויה ואלהים. גם קול ה' יחיל מדבר, הוא ר"ת קין בגימטריא. גם ר"ת יחיל ה' מדבר קדש, הוא ר"ת קין בגימטריא.

גם ס"ת ה' למבול ישב, הוא הבל, והכוונה

הגהה

(א) א"ש: צ"ע דבשלמא בינה ולא הוה מחולקות האמנם מלכות ורחל הכל א' וצ"ע. (צ) הגהות ומראה מקומות

(צ) נראה שהיה לו גירסא מלכות ורחל, ובפעי"ח כתוב רחל ולא.

(ע) נ"א ל"ג אל אל (דפו"י).

(ס) נ"א לא העלינו (דפו"י).

המקום אשר עלו שם, ואנו ממשיכים להם הארה זו, ע"י כוונת שם יל"י הוה. גם תכוין, להעלות ניצוצי הנשמות הטבועים בעמקי הקליפה, כי אלו אינם יכולים לעלות מעצמם, כמו הנשמות האחרות כנזכר, וצריכין אנו להעלותם ע"י, וזה בכח שם יל"י הנזכר.

ואמנם כוונת שם יל"י הנזכר, דע, כי שם זה הוא השם הב', של שם בן ע"ב, של ויסע ויבא ויט. והנה שם בן ע"ב, הוא מתחלק ל' חלקים, כנגד ו' ככבי לכת, אשר למעלה מן הלבנה, וכל חלק מהם, יש בו י"ב שמות, כנגד י"ב מזלות. והנה מזל הב', הוא שור, והוא כנגד שם יל"י, שהוא שם הב' משם בן ע"ב כנזכר. ולכן בכח זה השם, עשו בו את העגל, כמבואר אצלינו בפסוק ידע שור קונוהו כו', ישראל לא ידע, כי שם זה נרמז שם יל"י בר"ת, כי בשם זה כתוב, ויצא העגל הזה, ובכחו נעשה בסוד השם שהיה כתוב בטס של זהב, כמשו"ל. (פ)

גם שם זה, הוא בגימטריא ו', כנגד חמשים שערי בינה, שהיא בחי' גבורה. ולכן כח שם הזה הוא, להעלות את ניצוצי הנשמות הטבועים בשרשי הקליפה, ואין בהם כח להעלות משם אל הקדש, ע"י שם בן מ"ב הנזכר לעיל, במנין ז' קולות שבזה המזמור, ועתה אנו מעלים ע"י שם זה, ודע, כי שם זה של יל"י שבפסוק זה, הוא בעשיה. (צ) אבל שם בן מ"ב, הוא ביצירה וזכור זה.

אח"כ, תאמר, באי כלה באי כלה באי כלה. אבל הכונה שתכוין עתה הוא, כי הנה במזמור הבו לה' בני אלים כו', עלו כל ה"ס דעשיה, למעלה ממקומם. ועתה, תכוין להעלות ה"ס דיצירה, ג"כ למעלה ממקומם. אבל הדבר נעשה להיפך, כי בעשיה עלו בתחילה ג' הראשונות, ואח"כ עלו ז"ת. ועתה ביצירה הוא להפך, כי תחילה ז"ת דיצירה,

ואח"כ עולים ג"ר. והטעם הוא, לפי שבעולם העשיה, נאחזות הקליפה מאד בהם, ולכן אם הו' התחתונות היו עולות בתחילה היו הקליפות דעשיה נאחזות בהם, ועולות עמהם, ונשארות דבוקות שם ח"ו ביום השבת. ולכן עולות תחילה ג"ר, ונתוסף בהם אור עצום וגדול, ואז כאשר באות ז"ת לעלות, ולהתקרב עם הג"ר, הם מקבלות משם אור הגדול ההוא, ועי"כ אין כח בקליפות לקבל האור הגדול ההוא, ונפרדות משם. (ק) אבל ביצירה, שאין שם פחד הזה, אנו מעלים אותן כסדרן האמיתי, שהוא שיעלו תחילה ז"ת, ואח"כ יעלו הג"ר. כי סדר העליה והכללות, הוא מתחיל ממטה למעלה כנודע. ונמצא, כי תחילה תכוין בכוונת הלב, להעלות ז"ת דיצירה למעלה ממקומם, ע"ד מ"ש בות' דעשיה. וזה יהיה, ע"י כוונת ז' שמות, היוצאין מן ז' אותיות: אהי"ה יה"ו, שהוא סוד שם בן מ"ב דבריאה. ואח"כ בבאי כלה, אז תכוין להעלות ג"ר דיצירה במקום המלכות של הבריאה, העומדת באחורי נה"י של הבריאה, ע"ד מ"ש בעליות ג"ר דעשיה וע"ש.

ועתה נבאר פרטן של דברים: בתחילה תכוין, כי ג"פ באי כלה, הם בגימטריא ט"ל, כמספר ג' אותיות יה"ו במילוי אלפין, ואז תכוין לכלול עמו שם אהיה, העולה למספר יה"ו. ואעפ"י שמילוי אהיה, אינו כמספר מילוי יה"ו, עכ"ז כפשטן עולים שוים, אהיה כ"א, כמו יה"ו כ"א. וזהו סוד, אהי"ה כטל לישראל. כי שם אהי"ה, הוא בגימטריא יה"ו, אשר במלוי הוא בגימטריא ט"ל. והנה עי"כ, אתה כולל שם אהי"ה עם יה"ו, שהוא סוד שם מ"ב שבבריאה. גם ממנו יוצא שם בן מ"ב אחר ג"כ שבבריאה, והוא ב' שמות, אהיה אשר אהיה, שגם הם בגימטריא אהי"ה יה"ו.

הנהרות ומראה מקומות

יצירה מבריאה שהרי גם בבריאה עולות גם כן תחלה, ואפשר שבשביל שבריאה נקראת חושך כדכתיב ובורא חושך ולכן צריך להתחיל מג"ר מפני פחד הקליפות ג"ל עכ"ל.

(פ) שער הפסוקים תשא דף קנ"ד ד"ה ויביטו.

(צ) לחלן בענין מזמור שיר ליום השבת ד"ה

גם תכוין כי.

(ק) א"מ לכאורה יש להקשות דא"כ מ"ש

ואז יוצאים משם ב' שמות, ב) מצפ"ץ מצפ"ץ. שהם הת"ת עם הנצח, כנודע אצלנו בביאור שמות כינוי הספירה, ג) כי הבחינה החיצונה שבת"ת. היא הויה. והבחי' הפנימית של נצח, היא ג"כ הויה. וכל זה הוא בוא"א, וב' הויות אלו, הם תמורתם מצפ"ץ מצפ"ץ, ומבחי' שם זה הם מתקרבים יחד. ועיין בקריש א' של קודם יוצר דערבית, ובתפילת העמידה של כל השבת, כי שם יש בזה קצת שינוים. ד)

ואחר שנתכוונת לכל זה במחשבותך, אז תאמר אח"כ באי כלה ג"פ ה) שבת מלכתא. ועתה תכוין, להעלות ג"ר דיצירה, בג"ת נה"י דבריאה, ר"ל במקום המלכות בבריאה, העומדת באהורי נה"י דבריאה. וצריך לומר ב"פ באי כלה הראשונים בקול רם, לפי שהם כנגד חכמה ובינה דיצירה העולים. ח) אבל באי

י פ ה ש ע ה

דבריאה כנו"ל, ובחב"ד דיצירה לא המשכנו להם שום הארה עליונה. ולע"ד, כי בחב"ד דעשיה, כיון שהיתה עלייה שלא כסדר, שדרך העליות להתחיל מן התחתונות, ושם היה התחלת העלייה מחב"ד, כדי לעלותם שלא כסדר מוכרח הדבר להמשיך להם הארות שלא כסדר מלמעלה. לא כן ביצירה כי כיון שעלו ז"ת מוכרח החב"ד להעלות, ואם לא יעלה, מה יעשה החג"ת דוחקו, הילכך

הגהות ומראה מקומות

א' דאהי"ה והוי"ה נקודה כמשפטה בחד ה' ראשונה דאהי"ה והוי"ה בנקוד אלקים בגבורה. י' דאהי"ה ומצפ"ץ בת"ת. י' דיה"ו ומצפ"ץ ביסוד. ה' אחרונה דאהי"ה וי"ה ואדני במלכות (פע"ח). ג) ע"ח ח"ב שער מ"ד שער השמות פרק ג'. ד) הגה"ה א"מ בפירוש המאמר בפרשת יתרו בר"מ דף צ"ב לא נזכר הסדר כך. וי"ל שיש כאן איזו ט"ס באזנו כנזכר בשער ט"ל פ"ט וצריך ישוב וכך צריך להגיה כמו שהגהתי עכ"ל. ועיין בפירוש הסולם שם. ה) נ"א באי כלה באי כלה באי כלה שבת מלכתא (כת"י). ו) ביפה שעה, צ"ל מא"א דעשיה.

ותכוין להעלות ג"כ רוחך, מן היצירה אל הבריאה.

ועתה אבאר לך, איך יוצאין הו' שמות, מב' שמות אלו. וכבר נתבאר ענינם, בפרשת יתרו בדף צ"ב בר"מ. וזו סדרן: הנה א' דאהי"ה, הוא בחד, ויורדת עד ה' תתאה דאהי"ה, שהיא במלכות. ר) ואז עולה ר' של יה"ו, שהוא היסוד, בה' זו של אהי"ה אחרונה, ואז יוצאין משם ב' שמות, יהו"ה ואל. ש) אח"כ יורדת ה' ראשונה ת) דאהי"ה, שהיא הגבורה, בה' תתאה דאהי"ה שהיא המלכות, ואז עולה ה' דיה"ו שהיא ההוד, בה' זו תתאה דאהי"ה, ואז יוצאים ב' שמות יהו"ה בנקוד אלהים. ואלהים. א)

אח"כ יורדת יוד של אהי"ה, שהוא הת"ת, בה' תתאה דאהי"ה שהיא המלכות, ואז עולה יוד דיה"ו, שהוא הנצח, בה' אחרונה דאהי"ה,

ח) אבל באי שבת מלכתא, צריך לאומרו בלחש כו'. לפי שהוא כנגד הרעת דיצירה, אשר איננו בכלל מספר הי"ס כנודע כו'. ולמה לעיל בדעת דעשיה, לא אמר הבו שהיא כנגד הרעת, שנאמר אותו בלחש. כי בודאי כמו שביצירה אין הרעת בכלל הי"ס, כן בעשיה. ועוד שינויים אחרים, כי בעשיה התחיל העליה מן הרעת, וביצירה הרעת הוא הג'. ועוד, שכדי להעלות חב"ד דעשיה, נמשך להם הארות גם ז) מא"א

ר) ששם המרגלא שלו היא י"ה אדני. ש) הוי"ה נקוד כמשפטה מא' דאהי"ה והיא בחד ואל מו' דיה"ו והוא בנצח (פע"ח). ת) נ"א דהוי"ה (דפו"י). א) הוי"ה בנקוד אלקים מה' ראשונה דאהי"ה והיא בגבורה, ואלקים מה' דיה"ו והוא בהוד (פע"ח).

ב) ב' שמות מרגלאין והם מצפ"ץ תמורת הוי"ה שבבחי' חיצונה דת"ת דו"א כו' ויוצא מי' דאהי"ה והוא בתפארת ומצפ"ץ אחר תמורת הוי"ה שבבחי' פנימית דנצח כנודע, ויוצא מי' דיה"ו והוא ביסוד, נמצא סדרם אחר שיצאו הוא כך:

שבבריאה ע"כ. ודע, כי עתה באמרך ג"פ באי כלה כו', תכוין לקבל סוד תוספת קדושת הנפש. ו)

אח"כ במזמור שיר ליום השבת כו', תכוין להעלות עולם הבריאה אל האצילות. וזה סוד מזמור שיר, ליום השבת. והענין הוא, כי האצילות נקרא יום שבת דכורא, כי ג' עולמות ביע"ע, הם עלמא דנוקבא, ואינם מכלל יום השבת.

גם תכוין, כי ר"ת מזמור שיר ליום השבת, הם אותיות למשה. כי נודע, כי האצילות נקרא משה, כנזכר בזהר פרשת פקודי, בסוד ויביאו את המשכן אל משה. וכוונתנו עתה, כי אנו מעלים עתה לעולם הבריאה, אל משה שהוא עולם האצילות.

גם תכוין, אל מה שביארנו בענין ישמח משה במתנת חלקו, כי כשעלה מרע"ה אל הר סיני לקבל התורה, נתנו אליו אלף חלקי אורה, הנרמזים באלף רבתי דאדם שת אנוש בדברי הימים. וכשחטאו ישראל בעגל, נסתלקו ממנו, בעון ישראל, ולא נשתייר בו רק חלק אחד מן האלף, והיא סוד האלף זעירא, דיקרא אל משה. ולפי שמשה לא אבדם ע"י חטא עצמו, אלא בעון ישראל, לכן הקב"ה משלים אליו אלו האלף חלקים, מחלקם של ישראל, שהם בחי' אותם האורות והעטרות והעדיים, שקבלו ישראל בהר סיני, ואח"כ נתנצלו ונתפרקו מהם, כמשה ויתנצלו בני ישראל את עדיים מהר חורב, ומשה נטלם, ונשלם בחלקם של ישראל. (א)

כלה שבת מלכתא, צריך לאמרה בלחש ולא בקול רם, לפי שהנה הוא כנגד הדעת דיצירה, אשר איננו מכלל מספר הי"ס כנודע.

ובזה תבין למה בספר התיקונים לא נזכר, רק שאומרים ב' זמנין באי כלה, ולא הזכיר הפעם הג', והטעם הוא, כי לא חשש להזכיר רק את הב"פ, הנאמרים בקו"ר, ולא דזכיר את הג' הנאמר בלחש, שהוא כנגד הדעת, שאינו מכלל הי"ס.

והנה כמו שבמזמור הכו לה' בני אלים, אמרנו שיכוין בהויה זו שהיא דההין, העולה ב"ן, לפי שהיא בעשיה. כן עתה, תכוין שהנה עתה אתה בעולם היצירה, ואתה רוצה להעלותו, והוא הויה דמ"ה דאלפין. והויה זו תכוין בה במלת בא"י, שהוא בגימטריא י"ג, כמנין אחד, והוא שם א' קדוש, יוצא מן המלוי דשם מ"ה דאלפין, שיש בה ג' אלפין וי"ד, וזה סדרו: יא"א, והוא בגימטריא בא"י, והוא בגימטריא אחד, כנזכר בס"ה פרשת פנחס בר"מ.

ופ"א שמעתי ממודי ז"ל, שצריך לכוין, כי בא"י הוא בגימטריא אחד, וג"פ בא"י הוא בגימטריא ט"ל, כמנין יה"ו דאלפין. ותכוין באי א', בנצח. באי ב', בהוד. באי ג', ביסוד.

וטעם אמרך בג' באי שבת מלכתא, הוא לרמוז אל ש' ב"ת, כי אז ביסוד כולל שלשתם, כנגד ג' קו"י השין, ואז נכללין שלשתן, וג"פ באי אלו, הם בבריאה, כי משם באים ליצירה. וזהו באי, כי המלכות עולה מן היצירה לנה"י

הגהה

האוהל, שמע מינה ויתנצלו בני ישראל כו', ומשה יקח.

(א) א"ש: מדסמוך לפסוק ויתנצלו את עדים מהר חורב, עם פסוק ומשה יקח את

יפה שעה

הדעת להעלות ראשון, וכיון שהוא ראש העולים צריך להזכירו בקול רם.

בלא שום הארה הוא עולה, וכיון שהארה הראשונה שהמשכנו הוא מא"א דעשיה, לדעת דעשיה, מצד היותו תחתיו קו אמצעי, צריך

הנהרות ומראה מקומות

רוח ובמוסף באיה מקום כבודו לתוספות נשמה לכל הג' מן תפארת מדת יום (פע"ח).

(ו) ובברכו תוספות רוח, ובפרוס תוספות נשמה. וכל אלו הם בסוד הלילה. ואח"כ בבוקר בנשמת יכוון תוספת נפש ובסמיכת גאולה לתפלה תוספת

גם תכוין באותיות למשה, רמו אל תיקון הנשמות, הבאות מן הבל, המתגלגל במשה ח) כנדע.

גם תכוין באותיות למשה, כי הנה מרע"ה, הוא משתדל בזהירות ובוזריות גדול בכל ע"ש להעלות כל ניצוצות הנשמות, הניתנות בעמקי הקליפה, ואינם יכולות לעלות משם. וכן הנשמות של בני אדם התחתונים, שאין בידם מע"ט, הראויים לעלות בסוד תוספות שבת, הנה מרע"ה בכל ע"ש, יורד הוא, וכמה רבבות נשמות צדיקים אחרים עמו, אשר בעולם הבא, כל א' כפי בחינתו, יורד ומעלה את הנשמות של התחתונים, של המתים, ושל החיים, כל אותם שאינם יכולות לעלות מעצמן כנזכר.

טוב להודות לה', הנה בפסוק זה, תכוין בתחילה, בר"ת של טוב להודות, שהוא ט"ל, והם ג"פ באי כלה הנזכר. וגם הם ענין ג"פ הבו הנ"ל. ועי"כ תעלה ג"ר דבריאה, למלכות דאצילות. והוא סוד שם יה"ו שבבריאה, אשר עולה במילואו ט"ל, והוא העולה לאצילות, הנקרא לה', שהוא הויה דע"ב דיודין דאצילות. וזהו טוב להודות לה', פי': כי הטל הנרמו בר"ת טוב להודות, עולה להויה שהוא האצילות כנזכר.

ואח"כ תכוין להעלות ז"ת דבריאה, למעלה ממדרגתם, ע"ד הנזכר ביצירה ובעשיה, וזה ע"י שם בן מ"ב דהויה דאלפין, שהם מ"ב אותיות שיש בפשוטו, ובמילוי, ובמילוי מילוי. ולכן תכוין בזה הויה של טוב להודות לה', אל הויה דמילוי אלפין, בבחי' מ"ב אותיות שבת, כנדע כי שם בן מ"ב דאצילות, הוא מ"ב אותיות שבהויה דמילוי אלפין.

גם תכוין בהויה זו, אל הויה דמילוי ס"ג שהוא בבריאה, והוא סוד עולם הבריאה, העולה עתה אל עולם האצילות. ובי' הכוונות האלה, אעפ"י שנראים סותרות זו לזו, צדקו יחדיו, כי הס"ג דבריאה, גרוע ממ"ה דאצילות.

והנה בכל ע"ש, בבוא ליל השבת, חוזר מרע"ה לקחת אותם הארות של אלף חלקים שלו עצמם שנאבדו ממנו, ולוקחם בסוד תוספות קדושת שבת. וכיון שלוקחם משלו, הוא מחזיר לישראל אותם הארות שלקה מחלקם. ואלו האורות נתנים לישראל בכל ע"ש, בסוד תוספות קדושת שבת, והבן זה. וז"ס ישמח משה במתנת חלקו, פי': כי משה הוא שמח עתה ביום השבת, במתנת חלקו עצמו הא' שנאבדו ממנו, ועתה נתנו לו במתנה ביום השבת. והכוונה לומר ולהגיד מעלת מרע"ה, כי אעפ"י שניתנו לו בתחילה, האורות והכתרים מחלקם של ישראל, הנה הוא שמח בחלקו, ודי לו בזה, ותיכף מחזיר הארותיהם של ישראל להם, ואינו נוטלם לעצמו, כי חפץ הוא לזכות את הרבים. ואינו אומר כיון שאני לא חטאתי, והם חטאו בעגל, ובעבורם אבדתי שלי, א"כ גם עתה אעכב את שלהם בידי. אמנם הוא שמח במתנת חלקו, ואז מחזיר להם חלקם. ונמצא, כי בזה ניכרת מעלת מרע"ה, כי עבד נאמן קראת לו, כי אעפ"י שהפקיד השי"ת בידו פקדון חלקם של ישראל, הנה עתה ביום שבת, הוא עבד נאמן להחזיר הפקדון לבעליו, והם ישראל.

וביאר מה ענין מתנת חלקו הנזכר ואמר, כי היא כליל תפארת אשר בראשו נתת, בעמדו לפניך על הר סיני, ונאבדה ממנו, ועתה חוזר השי"ת, ליתנה לו במתנה.

ונחזור לענינינו, כי הנה בכל ערב שבת, מקבלים ישראל תוספת נשמה, וקדושת שבת, מאותם האורות שלקה משה מישראל כנזכר. וזהו שאמר מזמור שיר ליום השבת, כלומר ראוי לשורר ולזמר על יום השבת, לפי שאז מחזירין חלקו של משה, ועי"כ אנו לוקחים חלקינו של תוספות שבת כנזכר, כי מה שיש לנו תוספת קדושה בשבת, הוא מה שיש למשה בימי החול, והבן זה.

הנהגות ומראה מקומות

ח) שער הפסוקים בראשית דף כ"ד בפסוק ותוסף ללדת את אחיו את הבל. נ"א רמו לתקון נשמת הבל המתגלגל במשה (פע"ח).

ועולה זה הס"ג, ע"י המ"ב של המ"ה הזה שבאצילות.

ופעם אחרת שמעתי ממורי ז"ל בלשון זה, כי ר"ת-מזמור שיר ליום השבת, הוא: למשה, לרמוז: כי הוא סוד עולם האצילות, ששם עולה המלכות, ומאירה, ומקבלת הארה מן נה"י דאצילות ע"כ.

בפרוח רשעים כמו עשב כו', יובן במ"ש בס"ה בפרשת תרומה, דיום השבת, איהו יומא דגלגולא דנשמתינ כו'. והענין הוא, כי בע"ש, אפילו אותם הנשמות הטבועות בעמקי הקליפה, הם עולות אל הקדש, ט) לכלול שם למעלה, אבל לא כל הנשמות יכולות לעלות, ואמנם או בעת ההיא, נדונים בב"ד העליון, כל הראוי לעלות עולה, והראוי לירד יורד. וז"ס שנקרא יומא דגלגולא דנשמתינ, כי אלו מתגלגלין לכאן ואלו לכאן. י) ונודע ענין צדיק ורע לו ורשע וטוב לו כו'. ולכן נזכר כאן, כל אלו הבחינות במזמור הזה, כנודע כי בפרוח רשעים, הוא בסוד רשע וטוב לו, וכיוצא בזה כל שאר דברי המזמור. ולכן הוזכר ענין הרשעים והצדיקים במזמור הזה, כי הרשעים אין להם מנוחה, אפילו ביום השבת, וזהו מ"ש בפרוח רשעים כו', להשמידם עדי עד. אבל הצדיקים, פורחים כתמר ביום זה, לעלות ולקבל האור המוכן לו, וזמ"ש צדיק כתמר יפרח כו'.

גם יש ענין גלגולא דנשמתינ, באופן אחר, וגם זה נרמז בס"ה בפרשת תרומה, דף קל"ו ע"א. וגם בפרשת משפטים, בסבא, בדף צ"א ע"א, וז"ל, כי בליל שבת, יש נשמות העולות מן ג"ע הארץ, אל ג"ע העליון. ויש נשמות שיורדות מלמעלה למטה בעולם הזה, להיות בסוד תוספות שבת אל נשמות התחתונים אשר בעוה"ז, אליון סלקין ואליון נחתין, וזהו הנקרא גלגולא דנשמתינ.

יהו"ה מלך גאות לבש כו', הנה ענין זה, הוא סוד אותו השיר שאומרים המלאכים להשי"ת, כנזכר בספר פרקי היכלות המתחיל

האדרת ואמונה לחי העולמים. והענין הוא, כי יש כמה נימין ושערין ברישיה דא"א, וכולם מושכים ממימי ים החכמה עילאה, מוחא סתימאה דרישא דא"א, וכולם הם גבורות ודינין קדישין, ולכן נקרא שערות. וז"ס האדרת שער שיש למעלה. והנה הנימין ההם, הם ת"י נימין, כמנין קדוש, כנזכר באדרת נשא. גם הם בגימטריא גאות, וזמ"ש גאות לבש. ושם ביארנו הטעם, כי הם סוד הויה דע"ב דיודין, וכל הויה מהם יש בה ד' יודין, כ"א כלולה מעשר, הם ת', ועשר אותיות המילוי, הרי ת"י, כמנין גאות. ונודע, כי בתוך אותם השערות, מתלבשין או"א, וגם ז"א כמ"ש, חמ"ש גאות לבש.

ונודע, כי או"א, הם סוד יום השבת, כנ"ל בסוד ושמרתם את השבת כי קדש היא לכם, כי כשעלה ז"א עד או"א, או נקרא קדש. והנה עלייתו היא ביום השבת, ונמצא, כי ביום השבת שעולה ז"א במקום או"א, אז הוא מתלבש באותם השערות דא"א, כדוגמת מה שהיו מתלבשין בהם או"א בימי החול, ונמצא, כי אלו השערות הם כדמות נהרות, המושכין מים החכמה מוחא סתימאה דא"א, וזמ"ש נשאו נהרות ה' כו', שהם סוד השערות העליונות, הנקראים מבויעין ונהרות, להמשיך המים הנזכר, ממוחא סתימאה. כנזכר בריש תיקון ע', כי השערות הם בציור נימין חלולים מבפנים, ובצורת ווי"ן, והאורות של מוחא סתימאה דא"א, נמשכין בתוך אלו השערות, ויוצאין אח"כ, דרך פיות השערות ולחוץ.

ונודע, כי כל שער הוא דין וגבורות, כי הנה יניקתם הם מן הגבורות העליונות, והנה הם כדמיון הנימין של הכינור המרימים קול, וזמ"ש מקולות מים רבים כו', פי': כי אימא עילאה נקראת מים רבים כנודע, ואלו השערות ממשיכים ממי ים החכמה העליונה, מוחא סתימאה דא"א, אל אימא עילאה, הנקראת מים רבים. וזהו מקולות מים רבים.

הנהות ומראה מקומות

ט) נ"א ליכלל (דפו"י). י) נ"א מוסיף וניזון במעשיהם אם הם ראויים לעלות אז (פע"ח).

בחי גבורות, נרמזו אותיות מנצפ"ך, בר"ת מקולות מים רבים כנ"ל, כי מים רבים, הם בחי מ"ן דמנצפ"ך. ואמנם בימי החול, אלו ההארות של השערות עליונות דאריך, ניתנות לאו"א. וביום שבת, עולה ז"א עד מקום או"א, ואז לוקח הוא ההארות ההם. ובתחילה עולה ולוקח הארות אימא, ואח"כ עולה יותר ולוקח גם הארות אבא, ולכן נזכרת אמי, טרם אבי כנ"ל.

ואח"כ תכוין בר"ת קולם ישאו נהרות, שהם אותיות קין שלא כתיקונו, לרמוז: כי עתה נתקנים ניצוצות נשמות שרש קין, ואחר כך (כ) חוזר להזכירו כתיקונו גמור, בר"ת נהרות קולם ישאו, שהם אותיות נקי, להורות: כי ניתקן כבר, מן קין נעשה נקי. גם תכוין אח"כ, ר"ת נאווה קדש יהו"ה, שהוא נק"י ג"כ, לרמוז אל הנזכר, כי כבר עתה נתקנו ניצוצות, ונשאר נקי מן הפסולת ומן הקליפה. גם תכוין, כי ר"ת יהו"ה לאורך ימים, אל שם יל"י, שהוא שם קדוש משם של ע"ב. וכבר נתבאר ענינו למעלה, בפסוק ה' למבול ישב. אבל שם היה בעולם העשיה, אבל עתה תכוין כי שם יל"י זה, הוא בעולם האצילות. הנקרא אורך ימים. וזמ"ש ה' לאורך ימים. ותכוין להעלות ע"י השם הזה, את ניצוצי נשמות הבריאה, שבתוך הקליפות, אותם שאין יכולים לעלות ע"י שם בן מ"ב.

גם תכוין, כי ר"ת יהו"ה לאורך ימים, הוא שם יל"י. וס"ת, הוא שם הכ"ס, שהוא בגימטריא אדנ"י. והכונה הוא, שתכוין, כי בכח שם יל"י, אתה מעלה את המלכות הנקראת אדנ"י. ותכוין, כי אורך ימים, הוא אריך, אשר יש בו ש"ע רבוא נהורין, ונותן ק"ן ריבויא נהורין לז"א כנזכר באדרא. (ל) ונשארים לעצמו כמנין אר"ך חסר חד ריבויא כנודע, ולכן נקרא אורך ימים. (מ)

הגהות ומראה מקומות

(כ) הבריאה באצילות נתקנו ניצוציו ונתיישר שמו. (ל) אדר"ר אות י"ט ואות קפ"ו, ובאדר"ו אות קי"ה. ע"ה ח"א שער א"א פרק י"ג וי"ד. (מ) לעיל דף מ"ו ד"ה ואמנם כוונת.

ולהיותם המים האלו, בחי גבורות דמנצפ"ך, שמהם נעשה אח"כ בחי המ"ן, לכן נרמזו בר"ת מקולות מים רבים, ר"ת בגי"מ מנצפ"ך. ולהיות כי שערות אלו מלבישים לאו"א, לכן נרמזו שניהם בפסוק הזה, כי ר"ת של אדירים משברי ים, הוא אמ"י. ור"ת של אדיר במרום ה', הוא אב"י. הרי כי נרמזו בו אבא ואימא. ואמרו אדירים משברי ים, הוא מלשון הנו"ל, האדרת והאמונה לחי העולמים, שהוא לשון התלבשות. ולהיות זה בליל שבת, לכן אנו עולים ממטה למעלה, ובתחילה נזכרת מלת אמ"י בפסוק, ואח"כ נזכר אבי.

גם ענין אחר, כי הנה עתה במזמור הזה, אנו עומדים בעולם האצילות. והנה ג"כ יש שם, שם בן מ"ב, ומעלה את עולם הבריאה. וזהו מקולות מים רבים, הם סוד ז' קולות, של ז' שמות שם בן מ"ב, אשר הוא יוצא מן או"א כנזכר בתיקנים, דכל שם בן מ"ב, הוא ברישא דמלכא, שהם סוד או"א הנקראים מים רבים. ואלו הקולות הם נמשכין מן או"א, הנקראים מים רבים, וזהו מקולות מים רבים, ולכן נרמזו בר"ת או"א, אדירים משברי ים, שהוא אמ"י. אדיר במרום ה', הוא אב"י.

והנה הקולות האלו, הם נמשכים מבחי השערות של או"א כנודע, וזמ"ש אדיר במרום ה', שהוא מלשון האדרת והאמונה. ומלשון אדרת שער. כי כבר ידעת, כי או"א אתכלילן במזלא דדיקנא דא"א, וזה המזלא, נעשה בחי מלבוש ואדרת אל או"א. ותכוין, כי על ידי הקולות האלו תעלה את הבריאה באצילות. גם תכוין ענין אחר, כי הנה סיום קוצא דשערי דרישא דא"א, משתלשל ונמשך עד רישא דז"א, ושם בסיום אותם השערות, הם בחי הפיות של אלו הצינורות והנהרות, המושכים המים ממוחא דא"א, אשר להיותם

(כ) בפע"ה סרק ה' משער השבת כתוב לכן תחלה נזכר שלא כסדרן שהוא נהרות קולם ישאו ר"ת נקי וקין מהופך וכו' ואח"כ נזכר כתיקונו שהוא קולם ישאו נהרות כי בעלות

ועליית בחי' חיצוניות העולמות. וענין זה, הוא הנקרא אצלנו תמיד, בשם תוספת שבת, הנקראת בשם נפש יתירה, לפי שכיון שהקדושה הזו נמשכת קודם זמנה הראוי לה, לכן נקראת, בחי' תוס' קדושה, שניתוסף מחדש, אע"פ שאינו זמנה. אבל כשיתקדש השבת עצמה, ויהיה ממש ליל שבת גמורה, אז אינו נקרא תוספת שבת, דק קדושת שבת עצמה. גם צריך שתדע, כי עד עתה כל המלכיות של כל עולמות, עדיין הן עומדות בסוד אחר באחור, עם נה"י דו"א, של אותו עולם, כפי מה שהוא.

(א) סוד קבלת שבת: יצא אל השדה, ויאמר, לכה דודי נצא השדה. ויכוין במלכות, הנקראת שדה, שהוא חקל תפוחין קדישין. ויכוין, כי חק"ל בגימטריא הוא הוי"ה אהי"ה, הוי"ה אדנ"י. גם ד' מילויים של ד' הויות, הם בגימטריא חק"ל. (ב)

גם יכוין, כי מלת הבו, הוא בגימטריא י"ג, והם ג' הויות שבג' עולמות, שבהם י"ב אותיות, וע"ה הם כמנין הבו, י"ג.

גם יכוין, להעלות ג"ר דעשיה, לנה"י דיצירה. המלכות דיצירה מתרחבת ומתפשטת, כדי לקבל בתוכה כל הג"ד דעשיה, כי היא נקראת ארץ צבי, שאין עודו מחזיק את בשדו. וג"ד דעשיה, נעשים מלבוש וחיצוניות אל נה"י דיצירה עד הלילה. ובחי' עלייה זו, נקראת תוספות שבת, מחול על הקדש.

ודע, כי לא עלו רק רוחניותם, אבל הכלים שלהם נשארו במקומם, ולכן העושה מלאכה בזמן תוספת שבת, אינו חייב מיתה, לפי שעדיין הכלים דעשיה נשארו למטה.

ואחר שהשלמת כל הסדר הנזכר, אז תכוין לפניך, בהויה א' דע"ב דמילוי יודין, כי עד עתה לא נתכונת, אלא בהויות רב"ן ודמ"ה וס"ג כנ"ל. ועתה תכוין בשם זה, שהוא באצילות, לומר: כי כבר עלינו עד עולם האצילות, וכל העולמות עלו עד שם, ונכללו שם. והנה להיות כי הויה זו היא באצילות, יש לה מעלה אחרת, והוא שתכוין בה, כי כל אות ואות שבה, היא מנוקדת בקמץ. והנה כל זה הוא תיקון השדה. והענין הוא בסוד חיצוניות של נה"י דו"א.

אח"כ תלך לביתך, ותכנס ותתעטף בטלית מצויצת בציציות כהלכתה, ותתעטף ראשך בו כנודע, סביב גרונו, וכנזכר במסכת שבת פ"ב ופ' י"ו ובהדמב"ם פרק ל' מהלכות שבת. ותקיף השולחן המסודר עם הלחם לסעודת שבת, ותקיפיהו כמה פעמים, עד שתחזור לומר כל מה שאמרת בהיותך בשדה, שהוא מזמור לדוד הבו לה' בני אלים כו', וג"פ באי כלה כו', ומזמור שיד ליום השבת כו'. והכונה שתכוין בזה הוא, כי שם בשדה לא נתקן רק בחי' חיצוניות, בבחי' א"פ שבו. ועתה נתקן לעלות גם בחי' אור מקיף, של בחי' החיצוניות. ואח"כ תקרא ארבעה פרקים ראשונים של מסכת שבת, ותכוין, שהם כנגד ד' אותיות יהו"ה, (מ) כי הם סוד תכשיטי הכלה העליונה.

הדי נתבאר ענין כללות העולמות זה בזה, בבחי' החיצוניות שלהם, ע"י קבלת שבת בשדה הנעשה על ידינו. ואח"כ אנו מעלים גם את אור המקיף של חיצוניות העולמות על ידי הקפת השולחן כנזכר, ועי"כ נשלם תיקון

הגהה

(א) א"ש: עוד מצאתי דרוש אחד קצר, בענין קבלת שבת, והוא קרוב אל האמור, וגם יש בו חידושים יתד, וכתבתי פה, וז"ל סוד כו', והוא מזולתו, ובפע"ח פ"ח מייחס הדרוש הזה להר"ם נאגרה ז"ל.

הגהות ומראה מקומות

(מ) ג"א כנגד ד' אותיות אדנ"י (פע"ח).

בא"י כלה, ע"ד מ"ש במלת הבו. גם יכוין אל ג' היות דע"ב ס"ג מ"ה, שהם י"ג אותיות ע"ה, ע"ד הנזכר במלת הבו.

ובקונטרס אדם א' מצאתי, כי מיצירה לבריאה, עולים תחילה הז"ת שביצירה, ע"י ז' שמות, היוצאים מן ז' אותיות: אהיה יהוה, הנקרא ז' מרגלאן דבריאה. והם ג' אותיות מצד ימין, וג' מצד שמאל, ואות ה' אחרונה דאהי"ה באמצען. והם כרמיון ז' קני מגורה, שכולם מאירים כנגד האמצעי. והם חג"ת מצד זה, ונה"י מצד זה, ומאירים נגד המלכות שהיא ז' באמצען.

וכך יכוין, שאות א' ואות ו', שהם חסד ויסוד, יביטו באמצעית, ויצאו משם ב' שמות: הויה פשוטה, מאות א', ושם א"ל, מאות ו'. ועל ידיהם, יעלו חסד ויסוד דיצירה.

ואח"כ הב' ההין, שהם גבורה והדר, יביטו באמצעית, ויוציאו ב' שמות: מן ה' ראשונה, הויה בניקוד אלהים. ומן ה' ב', שם אלהים. וע"י יעלו גבורה והוד דיצירה.

ואחר כך, הב' ידיו, שהם ת"ת ונצה, יביטו באמצעית, ויוציאו ב' שמות: מן יוד ראשונה, מצפ"ץ. ומן יוד ב', מצפ"ץ. וע"י יעלו ת"ת ונצה דיצירה.

ואח"כ ה' האמצעית, שהיא מלכות, תוציא שם י"ה אדני, וע"י עולה מלכות דיצירה. (א)

ולא יש מקום חלל בין הקליפה אל העשיה. אבל העושה מלאכה ביום שבת עצמו, חייב מיתה, לפי שבשבת עולים גם הכלים דעשיה, ונמצא, כי מקום ג"ת דעשיה נשאר מקום פנוי וריקן, ואין שם קליפה. ואמנם עכ"ז עדיין נשאר שם קצת רשימו של קדושה כנודע, ולכן חייב מיתה, כי העלה והכניס את הקליפה, (ג) למקום חלל הקדוש, וז"ס מחלליה מות יומת.

ונחזור לענין, כי בעלות ג"ר דעשיה אל היצירה, הרי יש ביצירה י"ג ספירות, כמנין הבו. וכן בכל ג' עולמות אבי"י, יש בכל אחד י"ג, וכנגדם הם ג"פ הבו. משא"כ בעולם העשיה, שאין בו רק ז' ספירות בלבד, ולכן אין הבו ד' כנגדו.

ובאומרו הבו לה' בני אלים, יכוין אל בחי' נשמות ניצוצי שרשי קין, הנקראות בני האלהים, כי עליהם נאמר ויראו בני האלהים כו'. ולפי שעתה הוא יום שבת שהוא רחמים, לא נזכר שם אלהים שהוא דין, רק אלים חסד ה', כי בה (ס) תלוי סוד הדין, כנודע שהוא סוד ה"ה, ה' על י', שהוא דין.

אח"כ, יכוין להעלות ג"ר דיצירה בבריאה, ע"ד הנ"ל. ויאמר ג"פ באי כלה. וכיון שעולים שם ג"ר, נמצאו בבריאה י"ג ספירות כמנין

הגהה

דרוש אחר, פירוש הנזכר לקמן ס"א ט"ב ד"ה ענין קדיש, דשם כתב באופן אחר: הויה. הויה. מצפ"ץ. יה אדני. מצפ"ץ. אלקים. אל. וברדאי דט"ס נפל שם, ולזה כתב כאן א"ש, וזה סדרן. וכן כתב שם בדרוש ג', בהגהת הר"מ, נ"ל ט"ס, וצ"ל, הויה. אל. הויה אלקים. מצפ"ץ. מצפ"ץ. יה אדני. כנז"ל עכ"ל. וכן סידר הרש"ש זלה"ה, בכוננת קבלת שבת דווקא, בסדר הכתום כנז"ל. אבל בסדרם האמיתי שלהם, כסדר הז' ספירות חג"ת נהי"ם, בסדר

(א) א"ש: הנה בדרושים נתבארו יותר, אלו הז' שמות, והם חולקים עם הדרוש הא', וזה סדרן: הויה. א"ל. והויה בנקוד אלקים. ואלקים. מצפ"ץ. מצפ"ץ. י"ה אדני. עכ"ל. פירוש דבריו: בדרושים אלו, היינו הדרוש הקודם, ד"ה ועתה אבאר לך איך יוצאים הז' שמות, ודרושינו זה שאנו בו, ודרוש דלקמן דרוש א', בענין ערבית ליל שבת קודש, דף ס"ט טור א', בכל אלו המקומות, ביאור בפירוש סדרם והכתום כסדר הנז"ל, והם חולקים עם

הגהות ומראה מקומות

(ג) נ"א ליסוד (דפו"י). (ס) נ"א כי בה' תלוי (כת"י).

אח"כ, תכוין להעלות ג"ר דיצירה, ע"י שתאמר ג"פ באי כלה. והנה ג"פ י"ג, עולה ט"ל, שהוא סוד יה"ו דמילוי אלפין, השולט בעולם היצירה.

אח"כ, תכוין להעלות הבריאה לאצילות, ע"י שתאמר מזמור שיר ליום השבת. והנה להעלות הג"ר, תכוין בר"ת טוב להודות, שהוא ט"ל, י"ג לכל א', ע"ד הנזכר בג"פ הבו. ולהעלות הו"ת, תכוין בתיבת ליהו"ה, שהוא היה דמ"ה דאלפין, ויש בה מ"ב אותיות כנודע.

ואחר כל הכונות האלו, יכוין לקבל שפע קדוש, מן האלף עלמין, דנפקין ונוצצין מן בינה. ואלו האלף, הם סוד ז' מרגלאן הנזכר, היוצאים מן ז' אותיות אהי"ה יה"ו שהם בבריאה, הנקראת יום השבת. והם עולים בגימטריא תתמ"ט, ועם הכונה שנתכוין בטבילה, (פ) אל שם אהיה דההין, שהוא בגימטריא קנ"א, הרי אלף. וע"י כ"ז, יזכה האדם לתוספת נר"ן בשבת.

האמנם ב' בחי' הם: הא' היא הנקרא תוספת שבת, וזאינה שבת עצמה, והוא מה שמקדים להיות בע"ש, בעת קבלת שבת כנזכר. ואז המלכות דאצילות, ננסרת מאחורי ז"א, ובאה עמו פב"פ, באותו המקום שהוא כנגד מה שהיתה עמו באחוריו. אבל אחר כך בהכנסת שבת ממש, אז מתעלים נה"י דז"א דאצילות בחג"ת שלו, ואז המלכות לוקחת מקומם.

אח"כ, תבא לביתך, ותתעטף בציצית, ותקיף השלחן, כמבואר אצלנו ע"ש. והנה תסדר השלחן ביי"ב ככרות, כנגד ב' ויין שבמלוי וא"ו. ותסבבנו, שהוא דוגמת הבריאה.

הגהה

ז' ברכות של העמידה, וכן בק"ש בפרשת הוי"ה. מצפץ. יה אדני. אל אלקים. מצפץ. (ע) ציצית, ולבישת ציצית, הם סדר הזה: הוי"ה. ש"ש.

הגהות ומראה מקומות

(ע) עיין בפירוש הסולם בזהר פרשת יתרו דף קל"ו מאמר ב' מרגלן.
(פ) נ"א שנתכוננת ערב שבת בטבילה (פע"ח).

ותסבבנו באור המקיף לכל המדות, ותאמר מזמור שיר ליום השבת.

ואח"כ תקרא ד' פרקים הראשונים ממסכת שבת, שיש בה כ"ד פרקים, כנגד כ"ד קישוטי כלה. ולמחרת, וגם לערב במנחה, ישלים הכ"ד פרקים קודם סעודה ג'. ותאמר באי כלה מימין, באי כלה משמאל, באי כלה מן האמצע שבת מלכתא, שהיא מקבלת מן ג' אבות. וג"פ באי, הם בגימטריא יה"ו במלוי אלפין, ומחברו עם השבת, שהוא אות ה' אחרונה.

אח"כ תסתכל באור הנר, אשר ברכו עליו להרליק נר של שבת. וזו הכונה שתכוין בעת הסתכלותך בו, הנה נודע כי שם א"ל אדני, הוא במלכות, הנקראת נוקבא. וזהו בהיותה בימי החול, אבל כאשר תעלה למעלה במקומה, אז יהיה לה שמות אחרים יותר מעולים, והכל יהיה כפי מעלת המדרגות אשר תעלה בה, וזכור הקדמה זו, לכל הפרטים שנבאר בענין יום שבת, כמה שינויים משתנית, וכמה מדרגות עולה.

והנה עתה שכבר יש תוספות קדושה של שבת כנ"ל, אח"כ מוכרח הוא, שהמלכות עלתה איזו מדרגה למעלה ממקומה. והנה השם שיש לה עתה, הוא זה, כי שם א"ל הנ"ל, שהיה פשוט, עתה נתעלה במילואו, ועתה נקרא בשם אל"ף למ"ד אדני. וכל זה הוא בגימטריא נ"ר, וכבר ידעת כי נר שבת רומז במלכות, ולכן תכוין, כי עתה, המלכות נקראת בשם הנזכר, העולה בגימטריא נ"ר. ואחר כך תכוין, כי ענין נר, הוא חיבור ו' שמות: יהו"ה אהי"ה, יהו"ה אלהי"ם, יהו"ה אדני, כי כל זה בגימטריא נ"ר.

נלע"ד ששמעתי ממורי ז"ל, כי ב' כונות אלו, הנז' במלת נ"ר, הם סוד ב' נרות של

ואותיות שדי עצמם הפשוטות, הם סוד ב' שמות אהי"ה, הא' במילוי יודין, קס"א. והב' במילוי ההין, קנ"א. ושניהם בגימטריא שי"ב, ועם ב' השמות אהי"ה הנזכר, הרי שדי, וסוד זה, נרמז בפסוק בין שדי ילין. והענין הוא, לרמוז: כי כל החיבורים והזיווגים האלו, הם ע"י היסוד, הנקרא שד"י, בין למעלה בין למטה, שהוא בבינה, או במלכות. אלא כי שד"י שבבינה, ההוא רפ"ה. ושד"י שבמלכות, הוא בדגש. ולכן פסוק בין שדי ילין שהוא ברפה, רומז אל הבינה, שאינה כ"כ גבורות קשות.

ק) דרוש א

בענין ההפרש שיש בין תוספות שבת, לשבת עצמו. ועתה נבאר ההפרש, שיש בין קדושה הנמשכת הנקראת תוספות שבת, שהוא בעת קבלת שבת, ועדיין לא קדש היום. כי אחר שקידש היום, והוא ליל שבת גמור, אז הוא קדושת שבת ממש, ואינה נקראת תוספות.

והנה שמעתי ממורי ז"ל פ"א, כי בקבלת שבת, עולות ג"ר דעשיה, במקום ג"ת דיצירה. וכעד"ז בשאר העולמות. וכפ"ז נמצא, כי המלכות דיצירה, ושל כל עולם ועולם, חזרה פב"פ עם ז"א.

ופ"א שמעתי ממנו ז"ל, כי ג"ר דעשיה, עולות במלכות דיצירה, והיא נשארת שם עמהם, בסוד הצבי, שעורו מתרחב בחיים, ומחזיק את בשרו כנ"ל, ועד"ז בכל עולם. וכפ"ז נמצא, כי בקב"ש כל המלכיות, הם אב"א. ואחר בין השמשות, שכבר הוא ליל שבת גמורה, אז המלכות שבכל עולם, חוזרת פב"פ עם ז"א שבאותו עולם. אמנם עדיין היא בבחי' נקודה קטנה תחת היסוד, ועומדת עמו פב"פ. וזה נעשה מעצמו, שלא על ידינו, אלא מכח קדושת שבת עצמה, שכבר הוא

שבת, הנזכר בס"ה, שצריכין להדליק ב' נרות בליל שבת. וגם הם סוד, זכור ושמור, ויכוין בזו המצוה כנלע"ד.

ופ"א שמעתי ממורי ז"ל דרוש אחר בענין נר שבת, וזהו: כי הנה אמז"ל, הדלקת נר בשבת, חובה. והענין הוא, כי ב' נרות הם, א' באימא, וא' במלכות. והנה נר שבת, היא באימא, הנקראת אהיה, שהיא בגימטריא חובה, ולכן נר שבת הוא חובה ולא רשות.

ועתה נבאר ענין נר, כי הנה הפסוק אומר, כי נר מצוה ותורה אור. והנה נר, הוא בחי' ג' יחודים: הא', הוא יחוד הוי"ה אהי"ה. והב', הוא יחוד יהו"ה אלהים. והג', הוא יחוד יהו"ה אדנ"י. וכל אלו השמות הם בגימטריא נר.

גם דע, כי בחי' נר, הם בחי' רמ"ח אברים של המלכות, כד אתכלילת בב' דרועין דדכורא ואז נקראת נ"ר, כנזכר בס"ה בפרשת תרומה, בענין בריה דר' ספרא.

והנה בנר יש ד' מיני שלהוביות, כנגד ד' אותיות הוי"ה, כנזכר בס"ה פרשת בראשית, בענין חכמתא דשלהוביא דנורא כו'. (צ) והנה ב' הגונין הסמוכים ודבוקים עם הפתילה, הם מושגות אל חוש העין, ונראות. אבל הב' העליונות, נסתרות מחוש העין, ואין מהותם וענינם מושג.

וד' שלהוביות האלו, הם נקראים מצוה, שהוא סוד ד' אותיות הוי"ה, כנזכר בס"ה, כי מ"צ הם באתב"ש י"ה. ונמצא, כי ב' אותיות הא', שהם י"ה, נתעלמו ונתחלפו בב' אותיות מ"צ כנזכר. אבל ב' אותיות אחרות, שהם ו"ה, נשארו בגילויים במקומם, וזהו ד' אותיות מצוה.

וזה כי נר מצוה כו', כי ד' שלהוביות, הנה הם בחי' ד' אותיות מצוה. והנה ב' נרות הם כנ"ל, והם בינה ומלכות. וב"פ נ"ר שהם בינה ומלכות, עולה בגימטריא ת"ק. כמנין האותיות הנעלמות ממילוי שם שדי, שהם אותיות: י"ן, ל"ת, ו"ד. בגימטריא ת"ק כנודע.

הגהות ומראה מקומות

(צ) בראשית ב' אות רמ"ו, וכדפ"י דף ג' ע"ב. (ק) פע"ח שער השבת פרק ט'.

ליל שבת. ואח"כ ע"י תפילותינו בליל שבת, נגדלת, ונעשית פרוצוף כמ"ש בע"ה.
ונלע"ד לומר סברא אחרת אמצעית, והוא, כי בג' עולמות ב"ע, אפשר שיהיה כך, שג"ר דעשיה יעלו בג"ת דיצירה, והמלכות דיצירה החזור פב"פ, בסוד נקודה קטנה תחת היסוד כנוכר, זכ"ז בקב"ש, וכן הענין ביצירה ובבריאה. אבל בעולם האצילות, אי אפשר להיות כך, לפי שכל עלית ליל שבת, אינו אלא בנוקבא בלבר, ולא ברכורא, כנ"ל בדרושים שקדמו, ואף הנוקבא דאצילות אינה עולה עד היות ליל שבת ממש, אם כן נמצא, כי בעולם האצילות המלכות שבה, היא העולה אחר שהוא ליל שבת ממש גמורה, ועומד בסוד נקודה תחת היסוד פב"פ.

(ו) דרוש ב על הנוכר.

הנה שמעתי עוד דרוש אחר ממורי ז"ל, ובו יתבארו כל הספיקות הנ"ל באר היטב, וזה ענינו. הנה נתבאר לעיל בהתחלת דרוש ענין קב"ש בשדה וע"ש, כי יש דברים הפכיים היפך מכאן. ושם עוד נתבאר, כי ליל שבת נקרא שמור, ע"ש הנקבה, שהיא העולה בליל שבת. אבל ז"א אינו עולה בלילה, אבל עכ"ז יש לו הארה יתירה בליל שבת, ואע"פ שגם היא בחי עלייה לו, איננה נקראת בשם עלייה כמו שיתבאר.

וזה ענינו: הנה נודע, כי ב' אורות דמוחין מקיפין, יש על ראש ז"א. הא', הוא בחי' אות ל' דצלם. והב', הוא בחי' אות מ' דצלם. ויש צלם מצד אבא, ויש צלם מצד אימא. והנה בליל שבת, לוקח ז"א המקיף התחתון, שהוא אות ל', דצלם בלבר. וכבר נת"ל, כי אות ל' דצלם, שיעור ארכה, הוא כשיעור קומת ג"ת דז"א בלבר, שהם נה"י שבו, ואינם בכל אורך ז"א. וגם ל' זו נחלקת לג' פרקים ג"כ (ש) וענין זה הל' דצלם דאימא, וכן דצלם דאבא.

ואמנם אין כל ג' פרקי אות ל' נכנסים בפעם א', וכמ"ש בע"ה. והנה, אם נאמר שז"א עולות ג"ר שבו, במקום אלו המקיפים, הנקראים ל' דצלם. והג"א שלו עולות במקום חב"ד, ונה"י במקום חג"ת. א"כ נמצא כי גם ז"א עולה, וכבר נת"ל, כי בליל שבת אין עלייה לז"א, אלא לנוקביה. ואם נאמר שהמקיפין של ל' דצלם, יורדין ונכנסין תוך רישא דז"א, נמצא, כי נשאר מקום חלל זאויר פנוי למעלה מראשו, וענין זה א"א, כי הנה בחי' המקיפים הנקראים צל"ם הם ממש בגוף התבונה כנודע, וא"כ איך אפשר, שהל' שהם חג"ת דתבונה, יכנסו תוך ז"א, ויתרחקו מג"ר חב"ד דתבונה עצמו, ויתחלק גוף התבונה לב' חצאין, וישאר מקום פנוי ביניהם.

אבל הענין הוא באופן זה, כי ז"א נשאר במקומו, ואינו עולה. וגם המקיפים נשארים, במקומם ואינם יורדים. אמנם ראשו של ז"א נגדלת, ועולה עד מקום אשר שם המקיפים, הנקראים ל' דצלם, ומלבשת בתוכה את המקיפים. והרי איך איננו עולה, וגם אינם יורדים.

ועתה ראוי לנו לפרש, כי הנה נתב"ל, כי כל העולמות נתעלו, באופן זה: כי נה"י דעשיה, עלו במקום חג"ת. וחג"ת, בחב"ד. וחב"ד דעשיה, בנה"י דיצירה כו'. עד שנמצא כי ג"ר חב"ד דבריאה, עלו במקום נה"י דאצילות. והנה עם הדרך הנה, מוכרח הוא, שיעלה הנה"י דאצילות במקום חג"ת, וחג"ת בחב"ד כו'. וכפי הנ"ל, שאין בלילי שבת שום עליה כלל לז"א, א"כ נה"י דאצילות במקומם עומדות, ואיך יכולות לעלות גם ת) ג' ראשונות דבריאה, כיון שאין שם מקום פנוי.

אבל הענין הוא, כי ג"ר דז"א דאצילות, וכן ג' אמצעיות שבו, במקומם הם עומדות, כי אין עליה לז"א בליל שבת. אבל שלשה אחרונות, שהם נה"י שבו, הם העולות עם חג"ת שבו, ונשארים יחד שם כולם, נה"י

הגהות ומראה מקומות

(ו) פעה"ש. (ז) נ"א ג' ספירות (פע"ח). (ח) נ"א שם (פע"ח).

יכולים להתרחב שם. וגם בבחי' זו גרועות מן התחתונות, כי אבר הראש, קטן מאד מן הירכין והרגלים כנודע. גם בבחי' אחרת, גרועות מן התחתונות, כי הג' עליונות אורותיהם סתומים. וג' תחתונים, אורותיהם מגולים. באופן, כי יש כמה מיני חילוקים משונים מאד, ויש בחי' לאלו על אלו.

והנה עתה בליל שבת, כל אלו המדרגות הרויחו, והועילו תועלת גדול, וזה הרויח התועלת על חבירו. (ב) כיצד: הנה הג"ת הרויחו, כי עלו למקום האמצעיות ונעשו כמותם. והאמצעיות הרויחו, בב' בחי': הא' הוא, כי עתה יש במקומם אורות רבים, אורות דנה"י ואורות דחג"ת. והב' הוא, כי כיון שיש שם כל אלו האורות הרבים, אין יכולת ביסוד דאימא לקבלם בתוכו, ונבקע, ומתגלים כל האורות כולם, אפילו אותם של האמצעיות. והעליונות הרויחו, כי מה שהיו תחילה בסוד ראש קטן וצר, עתה הגדיל הראש, עד מקום המקיפים דל' דצלם כנ"ל, ונגדל מאד מאד. באופן, כי כל בחי' ז"א דאצילות, הרויחו ריח גדול, ותועלויות גדולות, והם הם סוד תוספת שבת, הניתוסף בו. ועכ"ז אין זו נקראת עלייה אל הז"א לטעם הנ"ל, כי הוא איננו עולה, אבל ראשו הוא שנגדל עד מקום המקיפים. עוד טעם ב', כי אף אם היה ממש עולה אל מקום המקיפים, איננו נקרא עליה, כי מקום המקיפים מקומו נקרא, כי הלא הם מחיץ מקיפים שלו עצמו, ואיננו כשאר עליות של זולתו. המשל בזה: ג"ר דעשיה, שעולים במקום ג"ת דיצירה כו'. אבל כאן מקום המקיפים, מקומו של עצמו הוא, וזה פשוט. אבל הנקבה, יש לה עלייה גמורה ממש עתה בליל שבת.

ובזה יתישבו כל הספיקות הנ"י בתחילת דרוש זה, כי הנה בעת קבלת שבת בשדה, הנה היא עולה במקום נהי' דז"א דאצילות.

וחג"ת, ובבחינה זו, יש תוספת שבת, לכל בחי' ז"א.

ולבאר זה הענין, צריך שנבאר ונעריך ההפרש, שיש בין ג"ר, לאמצעיות. ובין האמצעיות, לאחרונות. ונבאר עתה (א) היתרון שיש בין אלו לאלו. דע, כי ג"ת, יש להם פחיתות מעלה ממה שלמעלה מהם, בשני סבות: האחד הוא, כי הרגלים והירכין, הן דקין וצריין, ואינם רחבים, ולכן אין האור מתפשט בתוכם הרבה. והב' הוא, כי הם במקום תחתון, ולכן אינן בערך מחיץ. אבל יש להם יתרון א' על שלמעלה מהם, והוא, כי הם במקום האורות המגולים, כנודע כי מן החזה דז"א ולמטה, מתגלים החסדים בגילוי.

והג' אמצעיות, גדולה מעלתם על התחתונות בג' סבות: הא' הוא, כי מקומם גבוה מהם. והב', כיון שמקום גבוה, מוכרח הוא, שהאורות של ג"ת בעברים דרך שם מניחים שם רושם שלהם, כנודע כי כל דבר קדושה, בכל מקום שעובר שם, מניח קצת רושם. והג' הוא, כי הנה הם בחי' רחבות, כנודע כי הגוף הוא רחב, והאורות שבו הם מתרחבים. אבל יש להם גירעון א' מן התחתונות, והוא, כי התחתונות אורותיהם מגולים, והאמצעיות סתומים, כנודע.

והג' עליונות, גדולות במעלה על האמצעיות ועל התחתונות, בב' סיבות: האחד הוא, כי מקומם גבוה, וגם, כי כיון שממקומם גבוה מהם, מוכרח הוא, שהאורות של האמצעיות והתחתונות, העוברים דרך שם, מניחים שם רושם הארתם. ולב' סבות האלו, נקרא הג"ר בחי' מחיץ ממש. מה שאין כן באמצעיות ובתחתונות.

אבל בבחי' א' הם גרועות מן האמצעיות, לפי שהאמצעיות הם רחבות המקום והאברים כנזכר. אבל הג"ר, הם בתוך ראש א' קטן וצר מאד, המחזיק שלשתן, ואין אורותיהם

חגהות ומראה מקומות

(א) ספר עולת תמיד ענין חשבת דף נ"א ע"ב. (ב) נ"א כולם הרויחו הרבה התועלת של זה ניתן לנה (פע"ח).

אשר עלו אל חג"ת שבו כנ"ל, ונשאר מקומם פנוי וריקן. והנה עלייה זו, עלייה גמורה היא. כי הנה היא לוקחת מקום שאינו שלה, שהוא במקום שהיו שם בתחילה עומדים נה"י דז"א, ולכן ליל שבת מכונה אל הנקבה, כי היא העולה עתה עלייה גמורה.

והנה בדבר הזה, צדקו יחדיו כל הסברות הפוכות, הנ"ל בדרוש הזה בראשיתו, והוא כי אמת הוא, שאין הנקבה עולה אל מקום ג"ת בעת קב"ש. וגם אמת הוא, כי היא עולה במקום ג"ת. והענין הוא, כי אמת הוא שעולה במקומו, אבל בערך שאין זה עתה מקומה האמיתי, כי הנה מקומה האמיתי עתה בליל שבת, הוא שעומדין עם ג' אמצעיות יחדיו עמהם, ובבחי' זו אמרנו, שאיננה עולה אל מקום נה"י, כי מקום נה"י עתה, הוא למעלה בחג"ת דז"א. ואחר בין השמשות, שכבר הוא ליל שבת ממש, אז ממילא היא חוזרת פב"פ, בהיותה בסוד נקודה אחת בלבד, באותם הנה"י שעלו במקום ג' אמצעיות ממש. אבל היא עומדת שם תחת היסוד ההוא. ואח"כ בעת העמידה של תפילת ערבית, אז נעשית פרוצוף גמור, כמ"ש בעה"ת.

ובזה יתבאר לך ג"כ, מ"ש בס"ה פרשת ויקהל דף ר"ה ע"א, כי אותיות שבת, הם: ש' בת, ר"ל: כי המלכות הנקראת בת, עלתה עד מקום הש', שהוא בחי' חג"ת, ג' קוי השי"ן. והנה אנחנו אמרנו, כי אינה עולה רק בנה"י, אבל עם הנ"ל יובן, היות הכל אמת, כי הנח נה"י דז"א עלו עד חג"ת ממש, וחג"ת נשארו בסוד פנימית, תוך נה"י, והנה"י נשארו בסוד חיצוניות שלהם. ונמצא, כי בעלות הנקבה שם, אמת הוא שעלתה עד מקום חג"ת ממש, אבל בערך שהיא אינה עומדת פב"פ, רק עם הנה"י, שהם החיצוניות, לכן אנו אומרים, שלא עלתה רק עם נה"י בלבד, כי החג"ת מכוסות תוך הנה"י, ואינם נגלות אל הנקבה. והנה בענין תפילת ערבית דליל שבת, ביארנו, כי הזווג שהוא הוא זווג יעקב עם

רחל. ונמצא, כי כפ"ז, כי בשלש האמצעיות חג"ת דז"א, שם הם עומדות נה"י דז"א ג"כ כנ"ל, ושם עלתה הנקבה. וגם יעקב עומד שם עמה, כנודע כי יעקב ורחל כחדא נפקין, תרויהו מן החזה דז"א ולמטה, ושם עומדים שניהם יעקב ורחל יחד בליל שבת.

ונלע"ד ששמעתי ממורי ז"ל, כי בתחילה עומדים יעקב ורחל, במקום הפנוי והריקן, שנשאר במקום שהיו בו בתחילה הנה"י דז"א, ואח"כ עלו ונתארכו יותר, ועמדו במקום חג"ת דז"א, אשר שם עומדים ג"כ נה"י דז"א יחדיו כנ"ל. ואז נמצא, כי רגלי יעקב ורחל, עודפים ומתפשטים עד ראש הבריאה. באותו מקום של הנה"י דז"א הא'.

ונמצא עתה, כי אע"פ שיעקב ורחל, הם למטה מחזה דז"א, עכ"ז ארכן שזה לאורך ז"א. והוא, כי ארכו של ז"א הוא עתה ר' ספירות, שהם: ג"ר, וג' אמצעיות, כי חג"ת, הם נכללות יחד עם האמצעיות כנזכר. וכן ארכן של יעקב ורחל, הם כשיעור אורך ג' אמצעיות דז"א, וג' התחתונות. (ג)

ואני מסופק, כי נלע"ד ששמעתי ממורי ז"ל בזה, באופן אחר, והוא, כי יעקב ורחל, בתחלה עומדים שניהם בנה"י דז"א הראשון, באותו המקום הפנוי כנ"ל ואח"כ בתפילת ערבית, עולים שניהם עד חג"ת דז"א, אשר שם ג"כ עומדים עמהם נה"י דז"א כנזכר. ונמצא, כי מקום הנה"י הא', אין יעקב ורחל מגיעים עד שם, אבל נשאר מקומם פנוי וריקן, כדי לעלות שם ג"ר של עולם הבריאה. ועד"ז הולכים כל המדרגות למטה, עד שנמצא כי ג"ת דעשיה, הם מקום פנוי וריקן לגמרי, והוא הנקרא מקום תחום שבת כנ"ל.

ונודע כי הקליפות כולם הם למטה תחת י"ס דעשיה, ושם נדבקין ברגלי העשיה. ועתה אשר עלו רגלי העשיה למעלה, אשר שם המקום הפנוי וריקן, וזה המקום מפסיק בין הקדושה, אל הקליפה ביום שבת, כי לא יכלו הקליפות לעלות למעלה, ולהדבק ברגלי העשיה

הגהות ומראה מקומות

(ג) פ"ח שער השבת פרק י.

לך הקדמה אחת, בענין התכללות ה) והתעלות אלו באלו. הנה אין ראוי לך לחשוב, כי כאשר אנו אומרים באיזה מקום, שז"א עולה למקום אבא, או הנוקבא עולה למקום ז"א, או ג"ר דבריאה בג' אחרונות דאצילות, וכן כיוצא בזה, אל תטעה לומר, כי העליון נשאר במקומו והתחתון עולה שם ועומד עמו, כי דבר זה א"א, שהרי אמרו ז"ל, שהקב"ה נקרא מקומו של עולם, ואין העולם מקומו.

וענין זה הוא, ממה שאנו צריכין להודיעך הקדמה אחת עיקרית, בענין החכמה הזאת, והוא, כי הנה בחי' פרצוף א"א, הנה רחבו, הוא מתפשט עד תכלית המרחב שיש, עד סוף מרחב העולם, והוא ממלא כל המרחב ההוא, ואין מקום פנוי ממנו, בכל המרחב ההוא. ועד"ז בשאר הפרצופים דא"א וזר"ן כו'. וא"כ נמצא, כי בעלות ז"א למקום אבא, וכיוצא בזה, א"כ נמנע הוא שיעלה שם, אם לא שכבר אבא נסתלק, ועלה למעלה יותר מן המקום ההוא, ואז ז"א הנקרא בן, יורש מקום אביו, וממלא אותו. אבל להיות ב' יחד במקום א', הוא נמנע. ועד"ז בשאר העליות כנ"ל. ו) וגם להיות הדבר כן ממש, הוא נמנע, לפי שא"כ נמצא, כי עלייה זו איננה שום מעלה כלל, כי הרי כתיב ושמתם את השבת כי קדש היא, ר"ל: כי בעלות ז"א ביום השבת למקום אבא, חוזר להיות קדש כמוהו. ואם כבר נסתלק אבא מן המקום ההוא, א"כ אין בזה יתרון כלל, רק מעלת מקום בלבד, ולא תוספת קדושת עצמית, ואיננו יכול להיות קדש ממש כמו אבא. אמנם נוכל לומר, שורש מקום הקדש, ולא הקדש עצמו.

אבל הענין הוא כך, הנה נתבאר אצלינו הקדמה אחת יקרת הערך בכמה מקומות, ז) והוא, כי בכל העולמות העליונות, יש בחי' עצמות, ובחי' כלים. והנה בבחינת

הגהות ומראה מקומות

בע"ה ח"ג דף ל"א בהגהות ומ"מ ד"ה כל סדר זה. ז) ע"ה ח"א שער השתלשלות י"ס דרך עגולים פרק ג'.

ולכן נקרא מקום זה, תחום שבת. כי הנה העיר עצמה, והישוב והבתים אשר בה, בחי' הקדושה, שסיומא הוא בג' אמצעיות דעשיה, אשר עתה עלו שם ג"ת דעשיה. ומחוץ לעיר הזו, יש תחום שבת, והוא המקום הזה הנשאר ריקן ופנוי מן הנה"י דעשיה, ועד שם יכולים רגלי האדם לילך בשבת, לפי שאין שם קליפה. אבל מחוץ לתחום הזה, שם מושב הקליפה, והאדם היוצא שם, גורם כי רגלי האדם דעשיה שהם נה"י שבו, שיתפשטו למטה מחוץ לתחום ויכנסו תוך הקליפה ח"ו.

וז"ס פסוק אם תשיב משבת רגליך, כי צריך האדם מפני קדושת שבת, להשיב רגליו, ולהחזירם למעלה, כי אין לשון השבה נופלת, אלא חזרת הדבר למקום שהיה בתחילה. והנה נצח הוד יסוד דעשיה, בתחילת האצילות נתפשטו מלמעלה למטה, וירדו דרך ג' אמצעיות, ועתה תשיבם ותחזירם אל מקום ג' האמצעיות, אשר דרך שם נתפשטו וירדו למטה.

ובזה יובן אמרו, אם תשיב משבת רגליך, ולא אמר אם תמנע משבת רגליך. גם טעם אחר, והוא, כי נודע, כי הנה"י הם לבר מגופא, לפי שכל שיעורו של ז"א, אינו רק בחי' ר"ק, חג"ת נה"י. וכאשר נעשה בו בחי' פרצוף, נתעלו החג"ת ונעשו חב"ד, ונתעלו הנה"י ונעשו חג"ת, ונשאר בלתי נה"י, עד שהוצרכה אימא עילאה להתפשט סוד רגליה תוך ז"א, ועי"כ נעשו בו נה"י חדשים ממש. ובה יתישב היטב, לשון ההשבה תנוכר, כי מקום הנה"י הא' האמיתיים דז"א, הם עתה במקום ג' אמצעיות.

ד) דרוש ג

בענין השבת הרגלים הנזכר מה ענינם. אבל רצוני להגיד לך בביאור יותר, ענין השבת הרגלים האלו מה ענינם. ובו יתבאר

ד) פ"ה שער השבת פרק י'.

ה) ג"א וההתעלמות (דפו"י).

ו) ע"ה ח"א שער המוחין פרק ה', ועיין

קדש ממש, כי לקחו העצמות של א"א הנקראים קדש.

ואח"כ עולים הכלים והגוף דעולם הבריאה למעלה, ומלביש את עצמות זר"ן, שנשארו במקומם, ואז חזרה הבריאה, להיותה אצילות ממש, ועצמות הבריאה נשאר במקומה כ"י. וכע"ז ממדרגה למדרגה, עד שנמצא כי הכלים דנה"י דעשיה, הם העולים עתה בעת קב"ש בשדה למעלה, ולוקחים עצמות ג' אמצעיות דעשיה, והעצמות של נה"י דעשיה, נשאר במקומו בגילוי, בלי התלבשות כלל בתוך שום כלים, ובלי שום גוף כלל, ואף ח) לפי שעה, האיר העצמות ההוא, והאיר אור גדול ועצום בכל העוה"ז, להיותו אור מגולה, בלי שום כלי כלל.

וזהו אמיתות סוד נפש יתירה, ותוספות שבת, הנזכר אצלינו תמיד, כי מן האורות המגולים ההם, קונים נפש יתירה, כל אנשי העוה"ז התחתון. וזהו אמיתות ענין תוספות שבת, בעת קבלת שבת לבני העוה"ז. וגם ענין תוספות שבת שיש בכל העולמות, כלם הם באופן זה: כי הנה בחי' הגופים והכלים שלהם, כולם קנו תוספות אורות מעולים, ועצמות יותר קדוש, ממה שהיה בהם בתחילה. ע"ד שהמשלנו משל לבני אדם, שע"י מעשיהם זוכים בנפש ונשמה יותר מעולה וקדושה מן הא'. והנשמה שבו, היא המשתנית לתוספות עילוי הקדושה. אבל הגוף אינה משתנה, כי הוא הגוף הא'.

אמנם דבר זה, הוא לפי שעה, ואחר שכבר המשיך משם נפש יתירה, ותוספות קדושת שבת, לאנשי העוה"ז, תיכף העצמות ההוא, והאורות המגולים ההם של נה"י דעשיה, חוזרים לעלות למעלה, ונכללים תוך הכלים שלהם, של נה"י העולים למעלה. והטעם הוא, כי בהיותם למטה, הנה הם אורות מגולים לגמרי, והקליפות דבוקים בסיום העשיה, ויתאחזו וינקו משם שפע חזק ח"ו. ולכן חוזר העצמות ההוא, לעלות ולהתלבש, תוך הכלים עצמם

הכלים, יש בה ב' בחי', והם: בחי' חיצוניות, ובחי' פנימיות. והנה המלאכים, הם מבחי' היצוניות הכלים. והנשמות, הם מבחי' פנימיות הכלים. והנה לעיל בדרושים הקודמים ביארנו, כי בעת קב"ש בשדה, אז עולין היצוניות העולמות, שהם בסוד שדה חקל תפוחין, ואחר כך ע"י תפילת ערבית דליל שבת, עולים גם פנימיות העולמות, שהם בחי' הנשמות כנודע. וצריך שתדע, כי אין כ"ז רק בבחי' הכלים בלבד, כי בתחילה עולה היצוניותם, ואחר כך עולה פנימיותם. אבל בחי' העצמות שבתוך הכלים, איננו זו כלל ממקומו, ז) ובוזה יתבאר לך ענין קדושת השבת על מתכונתו.

אמר חיים, נלע"ד, כי גם העצמות יתחלק לב' בחי' כלים הנזכר, אלא שאין שום בחי' עצמות עולה למעלה. ובמ"א נתבאר, כי גם היצוניות הכלים אינו עולה, רק פנימיות הכלים, וצ"ע. ולהבינך הדבר, נתחיל מן א"א דאצילות, הנה ביום שבת כתיב, ושמרתם את השבת, כי קדש היא, ואז מסתלק הגוף והכלים של א"א דאצילות למעלה ממקומו, ושם הוא מלביש את עצמות יותר מעולה, ממה שהיה בתחילה, כאדם הקונה לעצמו נשמה יותר יקרת הערך, מן הנשמה שהיתה לו בתחילה, ועלייה זו מעלת עלייה גמורה, ואיננה בלבד מעלת מקום, כמו שהיינו סוברים וחושבין בתחילה כנ"ל.

ואמנם עצמותו הא' של א"א, נשאר במקומו הא', ואז עולים הכלים והגופים דא"א, ומלבישים את עצמות א"א ממש. ואז נמצא, כי א"א חזרו להיות בחי' א"א ממש, בסוד עצמותו הנזכר. אבל הם עצמם בסוד הכלים, אינם רק א"א. ועצמות א"א נשאר במקומו, ועולה הגוף והכלים דר"ן, ומלבישים את עצמות א"א ממש, ואז זר"ן הם ממש א"א, בבחי' העצמותו, אבל בבחי' הכלים, אינם אלא של זר"ן, ואז נאמר, ושמרתם את השבת כי קדש היא לכם, כי הם זר"ן, שחזרו להיות

הנהרות ומראה מקומות

ז) ע"ה ח"ב שער מ' חו"פ פרק ט"ו. ח) נ"א ואו (כת"י).

עלייתם בימי החול בתפילת שחרית, שהוא, שעלו פנימיות ג"ר דעשיה, ההלבישו את חיצוניות ג"ת דיצירה, וכן כיוצא בזה כל שאר המדרגות, ואז איננו קדושת שבת עצמה, רק תוספות שבת. אבל עתה, שכבר הוא שבת ממש כנ"ל, לכן עתה יכול לירד הארה דקדושת שבת מעולם לעולם, והוא ענין ירידת ד' הארות, של ד' הויות עסמ"ב בניקודיהם, הנ"ל בליל ו', ונמשכים הארתם מלמעלה למטה. אבל בתחילה שהיה בחי' תוספות בעלמא, לכן לא היה או, רק בחי' עליית העולמות והכללותם ממטה למעלה.

(ט) ענין קדיש הא', שקודם תפילת ערבית יש בו כונה משונה, מן כונת הקדיש, אשר בימי החול, והוא, כי בענין הקדישים של תפילת החול, ביארנו שם במקומו, שיש בכל קדיש ב' מיני העלאות, בב' בחי' של מ"ב, וב' בחי' כ"ח. והנה המ"ב הא', הוא נרמז בו' הווינ, שיש בתיבות וישתבת, ויתפאר, ויתרומם כו'. גם יש ב' בחי' כ"ח כנגדו, והם כ"ח אותיות, שיש בתיבות: יהא, שמיה, רבא, מברך, לעלם, לעלמי, עלמיא. ושם בתפילת החול נתבאר כונת שם מ"ב וכ"ח האלו.

אבל עתה, תכוין, כי הנה ז' תיבות יש, בתיבות יהא שמיה רבא מברך לעלם לעלמי עלמיא. והם כנגד ז' אותיות אהייה יהו, שהוא סוד שם בן מ"ב דבריאה כנודע. והם כסדרן: אות א' דאהייה, במלת יהא. ואות ה' דאהייה, במלת שמיה כו'. גם תכוין, במילוי אותיותיהם, וכולם בסוד מילוי ההיין. גם תכוין בו' השמות, היוצאים מהם, כנוצר בענין קבלת שבת.

אבל אין סדרן עתה, כסדרן בקבלת שבת. כי סדרן של אז היה באופן זה: יהוה, יהוה בניקוד אלהים, מצפ"ץ, י"ה אדני, מצפ"ץ, אלהים, אל. אבל סדרם עתה, הם באופן זה: יהוה, יהוה בניקוד אלהים, מצפ"ץ, י"ה אדני, אל, אלהים, מצפ"ץ. (י) והטעם הוא,

שלהם שעלו למעלה. ואז נמצא, כי הכלים דנה"י דעשיה, יש להם ב' מיני אורות דעצמות אם העצמות של ג' אמצעות דעשיה, ואם העצמות שלהם ממש.

ואמנם בכל שאר המדרגות והבחי', לא היה כך, אלא כאן בכלים דנה"י דעשיה. והטעם הוא כנ"ל, כי היה הדבר מוכרח, להיותם בסיוע עולם העשיה, אשר שם תוקף הקליפה, ולזה הוכרחו לעלות. ונמצאו הכלים דנה"י דעשיה, בב' מיני עצמות. כנוצר.

ובזה תבין היטב, ענין אם תשיב משבת רגליך, שהוא ענין אורות העצמות שבתוך הרגלים, שהם נה"י דעשיה, שהיו למטה מגולים והושבו עתה להתלבש בתוך הכלים דנה"י כבראשונה. וז"ס השבת הרגלים על אמתתם. וכל הבחי' הזאת, נעשית בעת קבלת שבת בשדה כנוצר. ואח"כ ע"י כל סדר תפילת ערבית, שכבר הוא שבת גמור, אז מתחדש הדבר באופן יותר מעולה, כמ"ש עתה.

ענין ליל שבת בעצמו. ועתה נבאר, ענין ליל השבת עצמה, שאינו בחי' תוספות בלבד, רק עקריות השבת עצמה. הנה אחר שעשית כל הסדר הנזכר, תלך לב"ה, ובעוד שהעם אומרים מזמור שיר ליום השבת, או קודם שיאמרו הקדיש שקודם ערבית, אז תכוין בתוספות שבת יותר מעולה, והוא מ"ש לעיל בכונה הב', שתכוין בליל ו', והוא, שתכוין לד' הויות, ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, כל אחד ואחד בניקודו משונה מחבירו כנוצר שם. וז"ס תוספות שבת, בכל ד' עולמות, שהם עסמ"ב. ונלע"ד, כי זה הדבר עתה הוא, לפי שהוא זמן חזרת המלכות דאצילות, בסוד נקודה קטנה תחת היסוד פב"פ כנ"ל, ולכן עתה ניתוסף הארה יתירה, ותוספות שבת יתירה ומעולה מן תוספות הא'.

וסוד הדבר הוא, לפי שבתחילה בעת קבלת שבת, לא עלו העולמות, רק כדרך

הגהות ומראה מקומות

(ט) אלקים ואלקים מצפ"ץ מצפ"ץ י"ה אדני כנו"ל (ה"ב בשם הר"מ).

(ט) פע"ח שער השבת פי"א ד"ה ואח"כ. (י) הגה"ה נ"ל ט"ס וצ"ל הויה אל הויה בנקוד

בן מ"ב, הנרמז בר"ת של וישתבח ויתפאר כו', שהם ז' וויין שמספרם מ"ב. והרי נתבאר ענין מ"ב הא', שבזה הקדיש.

וסבת כונת שם בן מ"ב הזה הוא, לפי כי כל כונת השבת ומציאותו, הם בסוד הבריאה וכענין שאומרים, וביום הז' נתעלה וישב על כסא כבודו. וגם הוא סוד מ"ש בס"ה בהקדמה, דמלכא לבש לבושין דבריאה ביומא דשבתא. (נ) והנה אלו השמות של אהי"ה יה"י, והו' שמות היוצאים מהם, כולם הם בבריאה. ולכן כל כונת השבת, הוא באלו השמות. וכן הז' ברכות, שיש בכל תפלה מתפלות השבת, כונתם היא בז' שמות האלו ג"כ, וכמ"ש לקמן בע"ה. ואמנם כונת שם בן מ"ב הב', שיש בזה הקדיש, כפי הכונה הצריכה לכיון ביום שבת, לא קבלתי ממורי ז"ל.

(ס) כוונת ברכו הא'. ענין ברכו הא', שקודם תפילת ערבית. הנה נתבאר בתפילת שחרית דחול, בענין ברכו, כי כונת ברכו, היא עליית היכל ק"ק דיצירה, הכלול מג"ה, העולה בג"ת דבריאה, ונעשה ממש בחינת בריאה. והיכל הזה, מתברך עתה בריבוי ברכאן, ונקרא ברוך, כנזכר בפרשת פקודי, במלת ברוך של העמידה, ושם נתבאר.

והנה הסדר של ברכות ק"ש, שהוא בהיכלות הבריאה כנודע, ולכן אנו אומרים קודם הברכות ההם, ענין הברכו, שהוא בהיכל ק"ק דיצירה כנזכר, שנעשה ממש עתה בחי' בריאה. והענין הזה, הוא עצמו תוספת קדושת שבת, בעולם היצירה, ועולם היצירה הוא סוד הרוח כנודע, ולכן צריך שתכוין עתה לקבל

כי אז היו מסודרין, כפי סדר הכאתם ופגיעתם זה בזה, כנזכר בר"מ בפרשת יתרו, (כ) בפסוק זכור את יום השבת לקדשו. אבל עתה, סדרן הוא הסדר האמיתי שלהם, כסדר הז' ספירות תחתונות. וכמ"ש ל בענין סדר ז' ברכות, שיש בכל תפלה מתפלות השבת.

ונמצא, כי במלת יהא, תכוין לאות א' דאהי"ה, ולשם יהו"ה. ובמלת שמייה, תכוין לאות ה', (ל) ולשם הוי"ה בנקוד אלהים. ובמלת רבא, תכוין לאות י', ולשם מצפ"ץ. ובמלת מברך, תכוין לאות ה' במילוי ההין, ולשם י"ה אדנ"י. ובמלת לעלם, תכוין לאות י', ולשם א"ל. ובמלת לעלמי, תכוין לאות ה' במילוי ההין, ולשם אלהי"ם. ובמלת עלמיא, תכוין לאות ו' חסירה בלי יר"ה, או (מ) אלף שבין ב' הווין, ולשם מצפ"ץ. (א) ותכוין, כי יש כ"ח אותיות, בז' תיבות האלו, של יהא שמייה רבא מברך לעלם לעלמי עלמיא כנ"ל. ובז' שמות הנז', יש כ"ט אותיות. כ"ח כנגד כ"ח אותיות הנז', ואות היתירה כנגד מלת אמן.

גם תכוין, כי הם ז' אותיות, באהי"ה יה"ו. ובהם ז' שמות, והם כנגד ז' תיבות, שיש מן יהא שמייה רבא מברך לעלם ולעלמי עלמיא. גם תכוין, כי אלו האותיות של אהי"ה יה"ו, בהיותם במילוי ההין כנזכר, והם כך: אלף ה"ה יר"ד ה"ה, יר"ד ה"ה ו"ה, הנה הם עולים בגימטריא כשם א' קדוש, הנקרא טפטפי"ה.

גם תכוין, כי ב' שמות אהי"ה יה"ו בפשוטן, הם בגימטריא מ"ב, והוא סוד שם

הגהה

(א) א"ש: הנה באות ה' הא' של אהיה, הנרמז במלת שמייה, לא נזכר בה בההין, כמו גם להזכיר, כנלענ"ד.

הגהות ומראה מקומות

ג' ע"ב. ועיין בספר עולת תמיד דף א' ע"ב ד"ה ע"ס דאצילות וכתב שם והענין כי האצילות אינו מתלבש אז רק ביי"ס דבריאה ובהם מנהיג העולם.

(ס) פע"ח שער השבת פרק י"ב.

(כ) ר"מ פרשת יתרו דף צ"ב. ובוהר עם פירוש הסולם דף קל"ו עיי"ש בהסולם מאמר ב' מרגלן. (ל) נ"א בההין (פע"ח).

(מ) נ"א בלי יוד ובלי אלף (פע"ח).

(ג) הקדמת תקוני זהר אות ס"ח ובדפו"י דף

אז הוא זמן תוספות הנפש, לפי שאז נכנסו ג' פרקין תתאין של אות ל' דצלם, צלם דאבא וצלם דאימא, ומבחי' זו נמשך תוספות הנפש, כי שלשה פרקין תתאין, הם בחינת נפש כנודע. ואמנם עתה בברכו, מתחילים להכנס, ג' פרקים אמצעים דאות ל' דצלם דאימא, ולא דאבא, וכניסתם נגמרת, ביוצר דתפילת ערבית, והנה פרקים האמצעיים, הם בחי' רוח, ולכן עתה הוא זמן תוספת הרוח. ומה שתכוין בברכו את ה' המבורך, הוא שתכוין במלת המבורך, שהיא: ה', מ"ב, ר"ך. פי': כי אות ה', תעשה בחי' מ"ב, ובחי' רך. והענין הוא, כי הנה ג' מיני ציורים מצטיירת אות ה', הם: ד"י, ד"ו, ו"ו, וג' ציורים אלו, הם בגימטריא מ"ב. ואמנם בבחי' המילוי שבה, תעשה ר"ך, כי כשתמלאנה בידיו, כזה ה"י, ותרבענה באופן זה, ה"י פעמים ה"י, יהיה בגימטריא רכ"ה, ואם תסיר שרשה, שהיא ה' פשוטה, תשאר ר"ך. והרי, כי ה' עצמה, נעשית ע) מ"ב, ונעשית ר"ך. ותעניין בברכו דקדיש בתרא דתפלת שחרית דחול, ושם ביארנו ב' כוונות, לב"פ ברכו שבלייל שבת, וע"ש כי שם נתבאר.

ענין יוצר דערבית והק"ש. דע, כי כוונת כל התפילות והק"ש דליל שבת ודיום שבת, אינה כמו הכוונות של התפילות והק"ש דימי החול. אמנם לא קבלתי כוונתם ממורי ז"ל.

כוונת פסוק ופרוש סוכת שלום עלינו כו'. דע, כי בברכות אלו דיוצר דערבית דשבת, כולם הם בהיכלות הבריאה, בבחי' היכלי הנוקבא, כמבואר אצלינו בתפילת ערבית דימי החול. ואין הפרש בין יוצר זה דערבית דשבת, לערבית דחול, זולתי, בענין מה שאנו מוסיפין לומר, ופרוש סוכת שלום כו', כמ"ש ענינו בע"ה. אבל עכ"ז, להורות כי יש תוספות קדושה עתה בליל שבת מבלייל החול, לכן נהגו לומר ברכות ק"ש, בנועם, ובחן טוב, ובקול נעים לרמוז אל נועם הנמשך עתה מן הבינה, הנקראת נועם ה' כנודע.

תוספת שבת בבחי' הרוח שלך, שהוא מעולם היצירה.

ובזה יתיישבו לך כמה מאמרים מס"ה, הנראים כסותרים זה את זה. כי הנה בפרשת בראשית בדף מ"א ע"ב אמר, ת"ח, בשעתא דישאל מברכים, ומזמנים להאי סוכת שלום, אושפיזא קדישא, ואמרי הפורש סוכת שלום כו', וכיון דשריא ופרישת גדפהא על בנהא, אריקת נשמתין חדתין לכל חד וחד כו'. ובפרשת תרומה בדף קל"ה ובדף קל"ו ע"א אמר, ברכו את ה' המבורך, ברכא דא, אצטריכו כל עמא לברכא, במעלי שבתא, ברעו דליבא וחדווה כו', ולא מברכי ישראל ברכא דא, עד דמתעטרין בעטרין דנשמתין קדישין כו'. ובפרשת ויקהל בדף רי"ד ע"א, משמע כי תוספות נשמה אתיא מאליה, תיכף כשנכנס ליל שבת.

אבל הענין הוא זה, כי כמה מיני בחי' תוספות נשמה הם. כי בלילה, יש לאדם ג' מיני תוספות שבת: הא', תוספות נפש, וזה נעשה בעת קבלת שבת בשדה כנ"ל. והב', תוספות הרוח, וזה נעשה בעת שאומרים ברכו. והג', תוספות נשמה, וזה נעשה כשאומרים ופרוש סוכת שלום עלינו, וג' אלו הם כולם מצד הנקבה שזמן עלייתה הוא בליל שבת. ואח"כ ביום שבת, יש ג' מיני תוספות נ"ך, וג' מצד הזכר, כי זמן עלייתה, הוא ביום שבת, וכל בחי' מאלו תתבאר במקומו בע"ה.

ונחזור לענין, כי עיקר תוספות קדושת היצירה, אינו אלא בהיכל ק"ק שלו, שעולה לבריאה, ונהפך לבחי' בריאה ממש. ודבר זה נעשה בעת שאומרים ברכו. ולכן תוספות הרוח אשר באדם, הוא בעת הזו ממש. והרי נתבאר תוספות קדושת הרוח, מפאת בחינת עליית העולמות.

גם נוסף לך באור בענין זה, והוא בבחי' הארות ז"א עצמו, שניתוסף עתה בו, והוא, כי הנה בענין קבלת שבת בשדה ביארנו, כי

הגהות ומראה מקומות

(ע) נ"א ע"ב (דפ"י).

ואמנם אין שום תוספות קדושה, בכל אלו ההיכלות של ערבית, רק בהיכל ק"ק דבריאה, הכולל ג"ר, אשר הוא רמוז בברכת השכיבנו, כמבואר בתפילת ערבית דחול, וע"ש היטב, כי הוא נקרא מטתו שלשלמה, ובה סוד השכיבה, וזה ההיכל הוא העולה עתה, בג"ת דאצילות, ומתהפך ונעשה אצילות ממש. ונמצא כי אין שום תוספת בעולם הבריאה, זולתי בהיכל ה' העליון שבו, והוא המקבל עתה תוספת קדושה במלת ופרוס עלינו כו'.

ונודע, כי הנשמה היא מן הבריאה, א"כ תכוין עתה, לקבל סוד תוספת נשמה שבך, כנ"ל בענין ברכו. באופן כי תוספות הקדושה בכל החלקים, אינו רק בבחי' היכל ק"ק, שבכל עולם, העולה בעולם שלמעלה ממנו, ושם הוא בחי' התוספות כנוכר.

ונמצא, כי ברכת השכיבנו, היא בהיכל ק"ק דבריאה, הנקרא מטתו שלשלמה, ובה יש תוספת קדושה, כי עתה נקרא סוכת שלום, כמ"ש ופרוס עלינו סוכת שלום כו'. ואח"כ העמידה דתפילת ערבית, היא בעולם האצילות. והרי נתבאר, תוספת הנשמות, מבחינת עלית העולמות.

גם יש בחי' תוספת נשמה, מבחי' הארה הנתוספת בו"א עתה, והיא, כי בברכו, נכנסו

בו ג' פרקים אמצעים, דאורות מקיפים דל' דצלם דאימא בלבד, ונגמרו לכנס ביוצר דערבית. אבל עתה, מתחיל לכנס, גם ג' פרקים אמצעיים, דאורות מקיפים דל' דצלם דאבא, באומרינו ופרוס סוכת שלום. ונגמרים ליכנס, בויכולו של העמידה. והנה בערך ג' פרקים אמצעיים דל' דצלם דאימא, נקרא רוח, כנ"ל בענין ברכו. ובערך זה הג' פרקים אמצעיים דל' דצלם דאבא, נקראים נשמה, עם שאינו אלא אמצעיים. ולכן תכוין עתה, לקבל תוספת נשמה כנוכר. והרי נשלם תוספות רוח נשמה, ושלתם מן הנוקבא הנקראת מדת לילה כנ"ל.

ונבאר פי' מלות ופרוס סוכת שלום כו' מה עניינם, והנה ביאורו תלוי במה שכתבנו, כי עתה כבר נכנסו בראש ז"א, ג"פ תתאין, וג"פ אמצעיים דל' דצלם דאבא ודאימא, וכבר נגדלה ראש ז"א גדלות רב, כנ"ל כי אין ז"א עולה, ואין אורות מקיפין יורדים, אמנם ראשו דו"א היא שנגדלת, ועולה עד מקום המקיפים ומלבשת אותם. ונודע, כי זו הל' דצלם, הם סוד נה"י דאבא (ט) או נה"י דאימא, כמבואר אצלינו.

(ט) והנה בעוד אלו האורות המקיפים, נכנסים תוך רישא דו"א, הנה האורות הפנימים

י פ ה ש ע ה

כל עצמותם קצרי הקומה נינהו, ועדיין באומדינו ופרוש, לא נכנסו אלא שני פרקין תתאין דל' דצלם, ואינה כניסה שלימה, אלא ראשו של ז"א הוא העולה ומלבשתם, ודחיה זו למה, והמקום רחבת ידים. אם לא שנאמר, יען אין הבחינות שוות, זה מקיף וזה פנימי, וכאשר פוגעים זה בזה מכים זה בזה, כמ"ש רז"ל בכמה מקומות, ומהם בפ"א דשער העקודים ז"ל, והנה האורות הפנימים עם אורות המקיפים, מחוברים יחד תוך הפה, ולכן בצאתם יחדיו לחוץ לפה קשורים יחדיו, הם מכים זה בזה ומבטשים זה בזה יע"ש. והלא דברים ק"ו, ומה

(ט) והנה בעוד אלו האורות המקיפים נכנסים תוך רישא דו"א, הנה האורות הפנימים דמוחין דו"א, שהם צ' דצלם, נדחין למטה, מדרגה אחר מדרגה, כפי ירידת המוחין המקיפין כו'. לא ידעתי דחיה זו למה, כפי הכלל שכתב לן רז"ל לעיל בדרוש א' דקבלת שבת, שהל"מ דצלם הם קצרי הקומה, וכל שיעורם הם כשיעור ג"ר דצ' דצלם, שהם ג"ר דו"א וע"ש. ואם כן כיון שלצורך כניסת הל"מ דמקיפין, כבר ראשו של ז"א מתגדל ועולה למעלה ראש, ומקבל ומלביש בתוכו את המקיפין, כמ"ש רז"ל סמוך ונראה והאריך לעיל דרוש ב' יע"ש. ואעיקרא

הגהות ומראת מקומות

(ט) הגה' ר"ל נה"י דחג"ת

דדעת, הנקראים חסדים וגבורות. ואף על פי שנתבאר אצלנו, כי הגבורות יורדות וניתנות בראש הנקבה, עם כל זה שרשם העקרי, נשאר שם תוך היסוד דאימא, שאל"כ גם הזכר היה דעתו קלה כדמיון הנקבה.

והנה הגבורות הם בבחי' מדורה א' של אש בוערת, וחזקה עד מאד, ובפרט להיותם סתומים שם תוך היסוד דאימא, לכן הם מתבערות ונדלקות שם יחד, ומתחזק חומם. ונמצא, כי אינם יכולות לצאת מפי היסוד דאימא לחוץ, לפי ששם עומדים החסדים, המתפשטים תוך ז"א. והחסד המתפשט תוך הת"ת דז"א, הנה הוא עומד שם באותו פתח פי היסוד, וסוגרו וחותמו. ולא די זה, אלא כי גם החסדים היוצאים דרך פי היסוד דאימא, כבר ביארנו כי הם מקדימים לצאת דרך שם. טרם שיצאו הגבורות לפי שחסדים הם בחי' מים, וצריכים הם לצאת בתחלה, ומרחיבים פתח פי היסוד, כסגולת המים הנובעים דרך נקבים צרים, מרחיבים אותם ע"י יציאתם, ומתרחב פי היסוד, ואז אח"כ יוצאות אחריהם הגבורות שהם אש.

וגם טעם אחר, כי הנה אע"פ ששלהוביות הגבורות יוצאות דרך פי היסוד, הנה הוא דבר מועט, (יא) כי אותו הפה הוא צר ודק

דמוחין דז"א, שהוא צ' דצלם, נדחה למטה, מדרגה אחר מדרגה, כפי ירידת המוחין המקיפים, כדי לתת מקום אל האורות המקיפין, שיכנסו. ואז גם הנה"י דאבא, או דאימא, שהם בחי' צ' דצלם, המלבישים את המוחין הפנימיים, גם הם נדחים ויורדים למטה מדרגה אחר מדרגה. ונודע, כי בתחילה בהיות בז"א המוחין הפנימיים בלבד, הנה אז סיום היסוד של אימא, היה אז מסתיימת בחזה דז"א, ומשם ולמטה שהיו האורות מגולים, יוצאים יעקב ורחל, מן החזה דז"א ולמטה. (י) אבל עתה בכניסת האורות המקיפין, צריך שירד היסוד דאימא למטה מן החזה. וכפ"ז יתמעטו קומתם של יעקב ורחל מאד, למטה מן החזה, ודבר זה גירעון גדול, ובפרט בליל שבת. וכדי לתקן דבר זה, אנו אומרים ופרוס סוכת כו'.

ובתחילה צריך שנבאר לך ענין היסוד דאימא. דע, כי היסוד דאימא, איננו כל כך רחב, עד שימלא כל רוחב החלל של גופו דז"א, כי הנה גופו דז"א הוא רחב מאד, אבל היסוד דאימא, הוא כעין צינור דק, עומד בתוך חלל גופו דז"א באמצעו, ונשאר אויר פנוי מדופני היסוד, אל דופני גופא דז"א.

גם נודע, כי בתוך זה היסוד דאימא הנתון בחזה דז"א בתוכו, נתונין תרין עטרין

ש ע ה י פ ה

ומתגלים כל האורות כולם, אפילו אותם של אמצעיות. ועיין עוד שם מ"ש בתפילת ערבית, ועיין שער האונאה פ"ג, ויכולים יעקב ורחל לעמוד במקומם, ועיין בדרוש דחזרת העמידה.

(יא) כי אותו הפה דק וצר מאד כו'. בשער פרצופי זו"ן פ"ג, כתב רז"ל ז"ל, והנה שם עומד ומתלבש בחי' העטרה של יסוד דאימא, הנקראת רחובות הנהר, כי הוא מקום רחב ואינו צר, כמו פי עטרת היסוד של הזכר יע"ש. ובשער דרושי הצלם דרוש שני כתב ז"ל, ופי העטרת היסוד הזו, נבראת סתומה וצרה יע"ש. והכל נכון, כי בערך פי היסוד דאבא, דאימא נקרא רחובות הנהר, ולפי מה שהיה צריך כדי לצאת הגבורות, הוא צר ודק.

התם שממקום אחד חוצבו וביאתם כאחד, אפי"ה יען זה בחי' מקיף, וזה בחינת פנימי, מכים ומבטשים זה בזה, כ"ש הכא שאות צ' היא בחינת פנימי, והל"מ בחי' מקיפים, איך יעמדו יחד תוך כלי א', לכך הוצרך דחיית הצ' דצלם למטה, כדי ליתן המקום לגדולים ממנו.

(י) אבל עתה בכניסת האורות המקיפים, צריך שירד היסוד דאימא למטה מן החזה, ולפי זה יתמעטו קומתם דיעקב ורחל כו', לא ידעתי, ולמה יתמעט, והלא יסוד דאימא כבר נבקע ועומד, ואורות מגולים בכל חג"ת דז"א, כמ"ש רז"ל לעיל בדרוש ג' ז"ל, והשני הוא, כי כיון שיש שם כל אלו האורות הרבים, אין יכולת ביסוד דאימא לקבלם בתוכו, ונבקע.

היסוד דאימא, שהיה נגמר במקום החזוה, ועתה צריך שירד עד למטה, ועיי' יצטרכו יעקב ורחל להתמעט מאד מאד כנ"ל. באופן שלתקן הבחי' האלו, אנו אומרים ופרוס עלינו כו', כנזכר.

וביאורו הוא: כי הנה התיקון הצריך לתקן כל הנזכר הוא, ששיפולי (צ) מחיצות יסוד הבינה, לא נניחם שיתפשטו ביושר, וירדו למטה ממקום החזוה דז"א, כדי שלא יתמעטו שיעור קומת יעקב ורחל, אמנם אלו שיפולי מחיצות יסוד הבינה, יסתלקו, ויתפשטו בהתרחבות דרך הצדדין דגופא דז"א, כרמיון שיפולי מחיצות האהל, שמתרחבות והולכין. באופן, שמה שהיו מתפשטים דרך אורך בגובה, יתפשטו ברוחב. ועיי"כ, גם אם ירד היסוד דאימא יותר למטה, לא יתפשטו דפנותיו ביושר למטה, אבל יתפשטו בהתרחבות לצדדי גופא דז"א, ועיי"כ ישארו יעקב ורחל בקומתם. והרי נתקן הבחי' הא', ועיי"כ נתקנה הבחי'

מאד. אבל מקום יציאת שלהוביות הגבורות, אינו אלא דרך מחיצות וכותלי היסוד דאימא מן הצדדין, ואותו החום בוקע ויוצא משם, באותו חלל שיש בין דופני יסוד דאימא, אל דופני גופא דז"א, כי שם הוא מקום אור ופנוי בהתרחבות, ושם מתקבצים כל אותם השלהוביות, מחמת כן עובר ויוצא החום החזק ההוא, דרך דופני גופא דז"א לחוץ, ופוגעים ביעקב ורחל העומדים שם כנודע, בבחינת פב"פ, וראשם מתחיל מכנגד החזוה דז"א עד למטה, וכל אותם השלהוביות לוקחים אותם יעקב ורחל, ואז הם בחי' דינים קשים וגבורות חזקות.

והנה עתה בתפילת ערבית דליל שבת, הזווג הוא ביעקב ורחל כנודע, ואין ראוי שיהיו כולם בחי' גבורות ודינין, ובפרט בלילי שבת. ובפרט כי כל הזווג הוא בהם.

(יב) גם יש בחינה אחרת הנ"ל, כי עתה שנכנסו המקיפים ברישא דז"א, נמצא, כי

י פ ה ש ע ה

בכ"מ, ועיין שער פרצופי זרין פ"ג. ואם כן עתה, כמו שנדחה יסוד דאימא, גם יסוד דאבא נדחה גם הוא, שהרי גם מקיפים דאבא נכנסים, כמ"ש רז"ל, וא"כ אם ע"י אמירת ופרוס עלינו סוכת, תיקננו יסוד דאימא, יסוד דאבא לא תיקננו כלל, כי צריך הוא לצאת ולהתפשט מחוץ ליסוד דזעיר אנפין. ומ"ש רז"ל לעיל, שע"י עליית נה"י דז"א למעלה, נשאר עצמות האור מגולה לפי שעה, אינו ענין לכאן כלל, כאשר יראה המעיין, והכתוב אומר, יהיב חכמתא לחכמין, וטפשות לבבנו סתם עיננו, עד יראה בעניינו. ודע, כי רואה אני מצד אחד, ליל שבת גרוע מתפילת שחרית דחול, כי בליל שבת אין שום עלייה לכל פרצופי האצילות מחג"ת דזעיר אנפין ולמעלה כלל, כי אם דאשו שמתגדלת, ובחול כי תכף ומיד בפרשת הקרבנות יש עליות רבות ועצומות, כמ"ש רז"ל בדרוש ג' דכוונת התפילה.

(יב) גם יש בחינה אחרת הנ"ל, כי עתה שנכנסו המקיפין ברישא דז"א, נמצא פי היסוד דאימא, שהיה נגמר במקום החזוה, עתה צריך שירד עוד למטה כו'. דע, כי זה שכתב רז"ל, שכאשר נכנסים המקיפין ל"מ דצלם, צ' דצלם נדחית למטה, והוא בין דצלם דאבא, בין בצלם דאימא. צריך להבינו, כי הנה הצ' דצלם לעולם מלובשת בנה"י, ונדע, כי לעולם הנה"י, הוא מתחלק, ג' פרקין עלאין דנה"י, בחב"ד דז"א, וג' פרקין אמצעיים, בחג"ת. ושלשה פרקין תחתונים, בנה"י. והשתא שנדחית צ' דצלם מחב"ד דז"א, כדי ליתן מקום לכלים דלמ"ד, וכמ"ש רז"ל שנדחה היסוד, א"כ בחלקי הצ' יבואו פרקין עלאין בחג"ת, ופרקים אמצעיים בנה"י דז"א, ופרקין תתאין מה יעשה בהם. וכן יסוד דאבא שנודע שכולו מתפשט תוך ת"ת דז"א, ועטרת היסוד דאבא תוך יסוד דז"א, והרי שניהם מסתיימים בשוה, כמ"ש רז"ל

הגהות ומראה מקומות

(צ) ג"א ל"ג מחיצות (דפו"י).

הנזכר במקום ההוא, ואז החסידים המגולים עמדו למטה מן המסך, ונשאר המקום החלל אשר למעלה מן המסך, אל הגבורות, והנה הם שם בהתרחבות, ואינם צריכים לבקוע המסך ולירד למטה, כדי לצאת במקום יעקב ורחל. והנה יש עוד עתה בחי' תיקון אחר, והוא, כי הנה נודע, כי כשיררדים החסידים, ומתפשטים מן היסוד דאימא, עד היסוד דז"א, ואחר כך כשחוזרים לעלות הארתם ממטה למעלה, כדי להגדיל את ז"א כנודע, הנה הם בעלייתם ממטה למעלה, מתחלקים לב' בחינות: הבחי' הא' היא, מה שחוזר ליכנס תוך היסוד עצמו דאימא מבפנים, ועי"כ הם מגדילים לאותם החסידים הסתומים העומדים שם בפנים.

וא"ת (ק) וכיון שהארה זו העולה ממטה למעלה, חוזרת ליכנס תוך יסוד דאימא כבראשונה, א"כ גם היא חוזרת להסגר ולהסתם שם, ואיך היא מגדלת לחסידים האחרים אשר שם, אבל הענין הוא, כי כיון שבירידתם למטה נתגלו בגילוי גמור, קבלו הארה גדולה מהם, ובהם נתגלית הארתם, ונתגדלו הם מעצמם ונתפשטו. ולכן גם אם אח"כ חוזרים ליכנס במקום סתום, כבר קנו בעצמם כח וחוזק ההגדלה, ויש יכולת בהם להגדיל את החסידים הסתומים אשר שם.

הבחי' הב' היא, החלק של הארה אשר מתפשט ועולה מחוץ לצדדי יסוד דאימא, באותו החלל שיש בין היסוד דאימא לגופא דז"א, ועי"כ גם הם מאירים הארה גדולה, בחסידים הסתומים שבתוך יסוד דאימא, באופן ששני בחי' הנזכרות מתחברות, ובחי' זו מאירה בחסידים הסתומים מצד פנים, ובחי' זו מאירה בהם מצד חיצון, ועל ידי שתיהן ביחד, מגדילין ומאירין את החסידים הנזכר ועי"כ נגדל ז"א.

והנה אחר שהקדמנו לך הקדמה זו, נבא עתה אל כונתינו, כי הנה הארת הבחי' הב', שעלתה למעלה מבחוץ, להאיר את החסידים הסתומים שבתוך יסוד דאימא. והנה עתה

האחרת, והיא, כי בהתרחב מחיצות יסוד דאימא, אל התרחבות צדדי גופא דז"א, ונמצא כי אלו המחיצות נוגעות בכותלי גופא דז"א ממש, ומתדבקים שם, ועי"כ נעשה שם כמין סוכה א', מונעת חום השלהוביות של הגבורות, אשר באותו חלל שבין יסוד דאימא לגופא דז"א, אינו יכול לירד למטה מן מקום החוזה בתוך חלל גופא דז"א, כי אותו הדופן דשיפולי מחיצות יסוד אימא, שנתרחב אל הצדדין, ונתקרב ונתדבק בדופני גופא דז"א, נעשה כעין מסך וסכך אחד, מפסיק, שלא ירד החום משם ולמטה בתוך גופא דז"א שמן החוזה ולמטה, ועי"כ אין החום הזה חוזר לצאת דרך דופני גופא דז"א ולחוץ מן החוזה ולמטה, במקום אשר עומדים שם יעקב ורחל מבחוץ, ועי"כ אינם עתה יעקב ורחל גבורות חזקות כבראשונה, והרי נתקנה הבחי' האחרת.

וא"ת, הרי כמו שהיה כח בשלהוביות ההם, לבקוע ולצאת דרך דופני יסוד אימא ולחוץ, גם יהיה בהם כח, לבקוע שנית אותו המסך, הנעשה מהתפשטות והתרחבות שיפולי מחיצות יסוד דאימא, ירדו למטה מן המסך, והתשובה היא, כי אין בהם כח לבקוע כמה פעמים, ולבקוע המסך שתי פעמים.

עוד טענה אחרת יותר חזקה, והוא, כי בתחילה, שהיו הגבורות מתקבצות בדוחק גדול תוך יסוד דאימא, בקעו המחיצות ויצאו לחוץ. אבל אחר שכבר יצאו לחוץ, ויש להם שם מקום רחב להתפשט, בצדדי היסוד דאימא, בכל אותו החלל שבתוך רוחב גופא דז"א, אינם בוקעות המסך לרדת למטה.

וא"ת, הרי בתחלה אמרנו, שעם היותם שם באותו החלל הרחב תוך גופא דז"א, עכ"ז היו בוקעים דופני גופא דז"א, ויוצאים לחוץ אל יעקב ורחל. והתשובה היא, כי אז היו החסידים המגולים, ממלאים כל מקום החלל ההוא, ולכן היו הגבורות בוקעות דופני גופא דז"א, ויוצאות לחוץ. אבל עתה שנפרס המסך

הגהות ומראה מקומות

(ק) ע"ה ח"ב שער דרושי הצלם פרק ב'.

שנפרס המסך הנזכר, הנרמז במ"ש ופרוס סוכת שלום כו', נמצאו שהם נעצרים ומתעכבים שם למעלה בקביעות גמור, ואינם יכולים לירד עד למטה, מחמת המסך הזה הנפרס במקום החזה, ונמצא נותנים עיקר הארתם בקביעות שם למעלה, במקום סיתום החסדים, שהוא מן החזה ולמעלה, ומאירים בהם הארה גדולה. משא"כ, כשלא היה שם המסך ההוא, שהיו עולים ויורדים למטה.

וטעם חזרת ירידתם למטה הוא, לפי שתמיד חשק כל דבר לחזור לשרשו, והנה שורש הארה זו העולה ממטה למעלה, היא בחי' החסדים המגולים אשר למטה, ולכן אחר אשר עולים, חוזרים לרדת להתחבר בשרשם. אבל עתה ע"י פריסת המסך הזה, נתעכבו למעלה, ועי"כ ניתוסף הארה גדולה בחסדים הסתומים שביסוד דאימא. והרי זה תיקון יתירה נוספת, מחמת פריסת המסך הזה.

ודע, כי אותם הנקבים הנפתחים שם במסך הזה, ע"י עליית נצוצות החסדים המגולים למעלה בכך חזק כנוכר, הנה אינם חוזרים להסגר, ונשארים פתוחים. ועי"כ להיותם נקבים צרים ודקים וקטנים, אין הניצוצות חוזרות לירד למטה דרך שם, כי בעלייתם שהיה בכח, מסכת שהיו דחוקים למטה, נכנסו בתוכם בכח, אע"פ שהם צרים. אבל ברדתם, אינם יורדים בכח, כי יש להם מקום רחב לעמוד למעלה. והנה הנקבים הם צרים, ולכן אינם יורדים. אבל תועלת פתיחת הנקבים ההם הוא, כי יורדת הארתם למטה, ומתגלים למטה מן המסך. וז"ס משו"ל ר) בענין סכך הסוכה, כי לכתחלה, צריך שלא יהיה מעובה כמין בית, עד שאין הכוכבים נראים מתוכה, אבל צריך שיתראו ההארות, ההם דרך הנקבים של המסך ש) ההוא, כעין הכוכבים. והנה נתבאר ענין ופרוס סוכת כו', כי הנה היסוד דאימא נקרא שלום, כי כל בחי' יסוד נקרא שלום כנודע. ת) ואנו מתפללים שהיסוד ההוא יתרחבו מחיצותיו, ויעשו כעין פריסת סוכה ואהל, המתרחב ומתפשט אל הצדדין, עד שיגיע לדופני גופא דז"א, כרי שע"י כן ירויחו כל

עוד יש תיקון אחר ע"י פריסת המסך הזה, והוא, כי הנה אלו הניצוצות של החסדים, שעלו למעלה, מחמת אור החוזר ממטה למעלה כנוכר, הנה הם מועטים. אבל המקום למעלה הוא רחב מאד. אבל למטה, הוא להפך, כי החסדים המגולים, שהם תחת המסך הזה, הנה הם רבים וגדולים. אבל המקום, הוא קטן וצר ודחוק, ולכן מכח היותם שם דחוקים ברוחק, הנה הארתם בוקעת, ועולה דרך המסך בכח חזק, ובוקעים אותה, ועולים ניצוצות יתירות למעלה מן המסך. משא"כ בנצוצות העומדות למעלה מן המסך, שלהיותם שם מרווחים בהתרחבות, אינם בוקעים ויורדים למטה. ונמצא עתה, כי כל אלו הניצוצות וההארות

הנהות ומראה מקומות

ז"ל א"כ למה אין יושבין בסוכה כל ליל שבת, והשיב לי שסוכה זו הוא בפנימית גופא דז"א וא"כ אין הענין דומה לו. אבל בסוכות שהם המקיפין על הנוקבא דז"א בין החיצון ובין הפנימי לכך אנו יושבין בסוכה והוא אמת ויציב ונכון ודו"ק. ועוד דהכא איכא סכך לחוד בלא דפנות ואנן צל דפנות וצל סכך בעינן כדמוכח בגמרא. ת) זהר תרומה אות מ"ה.

ד) עיין סוכה כב.

ש) נ"א הסכך (כת"י) הגה"ה א"מ ק"ל שענין סוכת החג אין לזה ענין כלל. ואפשר שיהיה כעין בחי' זו באימא עלאה כשם שבחי' זו בתבונה, שהרי המלכות אימא גופא אינו לוקח עד שחריית שבת. והתבונה הב' בברכת השחר וכל עלייה זו דליל שבת בתבונה ב' שהיא ג' לאימא, כך נ"ל וצ"ע. עוד נ"ב א"מ והקשתי למודי הגאון מוהר"ב

ובבא"י האל הקדוש, תכוין באות י' דאהי"ה יהו"י, ובשם היוצא ממנה, שהוא מצפ"ץ. ובבא"י מקדש השבת, תכוין באות ה' אחרונה דאהי"ה יהו"י, ובשם היוצא ממנה, שהוא י"ה אדנ"י.

ובבא"י המחזיר שכינתו לציון, תכוין לאות י' של יהו"י, ובשם היוצא ממנה, שהוא שם אל.

ובבא"י הטוב שמך כו' תכוין באות ה' של יהו"י ובשם היוצא ממנה שהוא שם אלהים.

ובבא"י המברך את עמו ישראל בשלום אמן, תכוין באות ו' של יהו"י, ובשם היוצא ממנה שהוא שם מצפ"ץ.

הענין הוא, כמ"ש בענין קבלת שבת, כי שם אנו מכוונים אותם שלא כסדרן, רק כמו סדר הכאתם והתנוצצותם זה בזה, והם כסדר א' דאהי"ה, ושם יהו"ה, יורדין בה' אחרונה דאהי"ה, ואז עולה ו' דיהו"י, ושם אל, שהוא באות ו', בנצח.

(ב) ואח"כ ה' ראשונה דאהי"ה, ושם יהו"ה בניקוד אלהים, עם ה' דיהו"י, ושם אלהים. ואח"כ יו"ד דאהי"ה, ושם מצפ"ץ, עם יו"ד דיהו"י, ושם מצפ"ץ.

אבל עתה, הם כסדרן ממש, כי לעולם בחי' ב' שמות מצפ"ץ מצפ"ץ, הם בתפארת וביסוד. ונמצא, כי סוד הו' ברכות, הם ז' ספירות תחתונות, והם חגת"ם נה"י, שהם ג' ברכות ראשונות חג"ת, וברכה ד', מלכות, וג' אחרות נה"י. (ג)

אבל צריך שתדע, כי אף על פי שביארנו, שבכל ז' ברכות, שבכל תפילה מן הר' תפלות, צריך לכוין בשבעה אותיות, ובשבעה שמות היוצאים מהם, עכ"ז יש חילוק א' בדבר זה והוא, כי כפי ערך עליית זרין דרך המדרגות, אשר אבאר לך בכל תפלה ותפלה, כן ג"כ

התועלויות והתקנות וההנאות הנ"ל, מחמת פריסת המסך הזה.

פסוק ושמרו בני ישראל, שנוהגים לומר קודם הקדיש, הוא, לפי שהלילה היא בחי' שמור.

קדיש של קודם העמידה, של תפילת ערבית, לא קבלתי ממוז"ל, רק כונת המ"ב הא', אבל לא הב'. והנה כונת המ"ב הא', הוא כדוגמת המ"ב הא', שביארתי בקדיש הא', של קודם יוצר דערבית. אבל יש ביניהם קצת שינוי, והוא, שעתה בקדיש הזה, תכוין, כי אותם אותיות של אהיה יהו"י אינם במילוי ההין, רק במילוי אלפין: אלףף הא, יו"ד הא, יו"ד הא וא"ו. ותכוין בהם שהם בגי' יעקב. (ת)

(א) דרוש א

לתפלת עמידה דליל שבת. ובתחלה אודיעך ככל א', לכל התפלות דשבת. הנה ד' תפלות יש בשבת, והם: תפילת ערבית, ושחרית, ומוסף, ומנחה. ובכל תפלה, יש ז' ברכות כנודע. ומה שתכוין דרך כללות, דבר כולל בכל ארבע תפלות, הוא זה: שתכוין, כי שבעה ברכות הם, סוד שבעה אותיות אהיה יהו"י, שהוא שם בן מ"ב דבריאה כנודע. גם תכוין, בז' השמות היוצאים מהם, שהם כסדר השבעה ברכות, באופן זה, שבכל ברכה תכוין לאות א' מן השבעה האותיות, ולשם א' מן השבעה שמות.

וזה סדרן: בבא"י מגן אברהם, תכוין באות א של אהי"ה יהו"י, ובשם היוצא ממנה, שהוא שם יהו"ה.

ובבא"י מחיה המתים, תכוין באות ה ראשונה דאהי"ה יהו"י, ובשם היוצא ממנה, שהוא שם יהו"ה בניקוד אלהים.

הגהות ומראה מקומות

הסולם בזה יתרו אות תקל"ג. (ג) הגה"ה א"מ ג"ב בכנפי יונה כתוב לכוון גם הברכה מעין ז' בשמות אלו כל א' כפי ברכתו.

(ת) כי בעמידה זו מזווג עם רחל (פע"ח). (א) פע"ח שער השבת פרק י"ג. (ב) עיין לעיל ענין קבלת שבת ד"ה ועתה אבאר. ועיין בפירוש

צריך לכיין באלו האותיות והשמות, כפי המדרגות והמעלות אשר עלו עד שם בבחי' אלו עצמם, שהם למטה.

(ג) זרוש ב

על הנזכר. עוד אודיעך כלל א' וסדר נאות בענין ז' ברכות, שיש בכל תפילה, מד' תפילות. ומה ענינם דרך כלל. דע, כי כל בחי' ג' ברכות הראשונות, שהם: אבות, וגבורה, וקדושת השם, הם תמיד בג' ספירות אחרונות, שהם בנה"י דאימא, הנעשין ג' מוחין בז"א. ואחר שנעשו בו בחי' מוחין, בבחי' ג' ראשונות, אבות וגבורה וקדושת השם, בסוד ג' אותיות אה"י (ד) דאה"י, עם ג' שמות היוצאים מהם כנזכר. ואח"כ אנו ממשיכים אותם לבחי' כתר של הנקבה, בסוד ה' אחרונה של אה"י, שעליה אמרו בהקדמת ספר התיקונים, שהיא אמצעית, ג' מכאן וג' מכאן, ואינה באמצעיתא, כי היא בחי' כתר דנוקבא. והיא סוד ברכת מקדש השבת, והוא שם י"ה אדני, כמבואר אצלנו בק"ש דשחרית דחול, במלת ועד, דבשכמל"ו וע"ש.

ואח"כ נעשין לה ג' מוחין שבה, הנקראים חב"ד, מבחי' נה"י דז"א, שהם ג' ברכות אחרונות, והם: רצה, ומורים, ושים שלום. והם סוד ג' אותיות יה"ו, בשלשה השמות היוצאים מהם כנ"ל.

ונמצא, כי שלשה ראשונות, הם נצח הוד יסוד דאימא, הנעשים מוחין בז"א. וג' אחרונות הם נה"י דז"א, הנעשים ג' מוחין בנוקביה, וזכור כלל זה, בכל התפלות, ואפילו בתפילות ימי החול. ואמנם צריך שתדע, כי כפי מציאות התפלה, כך יהיה סדר הנזכר, ולא כל התפלות שוות בסדר אחר.

הגהה

(א) א"ש: כך מצאתי, ולא עוד.

הנהגות ומראה מקומות

(ה) וזהו שומרי שבת שאנו בני ישראל משמרים
הזוג מחול לשבת (פע"ח).

(ג) פע"ח שער השבת פי"ג.
(ד) ג"א דאה"י (פע"ח).

הנני מבאר לך סדר תפילת ערבית דליל שבת, ושאר התפילות יתבארו כל אחד ואחד במקומו. הנה בתפילת ערבית דליל שבת, ג' ברכותיה הראשונות, הם נה"י דכורא, ששם יורד הז"א. וג' ברכותיה האחרונות: רצה, ומורים, ושים שלום, הם (א) כי שם עולה הנוקבא. ועושין ג' מוחין מנה"י עצמם הנז"ל, שהם ג' ברכות ראשונות.

כוונת תיקון סדר, ישמחו במלכותך כו', הנאמר עוד בשלשה תפילות, אבל לא בתפילת המנחה. עוד אודיעך, ענין תיקון סדר ישמחו במלכותך כו' הנאמר בג' תפילות, שתיקנו לאומרו בג' תפילות דיום שבת: בערבית, ושחרית, ומוסף. ובתפילת המנחה, לא נתקן לאומרו. וטעם הדבר הוא, כמש"ל, כי כל עליות, שיש בכל תפלה דשבת, הם כדי לקשר זר"ן יחד. והוא: כי בתפילת ערבית דליל שבת, העליה ההיא היא, כדי לקשר הנוקבא עם ז"א, ולהעלותה בג' אחרונות שבו. ובתפילת שחרית דשבת בלחש ובחזרה, וכן בתפילת מוסף ובחזרה, כל אותם התפילות הם, כדי להעלות את הנוקבא, שתהיה שוה בשוה עם ז"א. כמ"ש במקומו, כי בחזרת תפלה מוסף, נמצאים זר"ן שוין בקומתם ועומרים במקום אר"א. ולכן בכל תפילה מאלו התפילות הנז', אנו אומרים ישמחו במלכותך, לרמוז, כי כוונתינו בתפלות האלו, היא להעלות המלכות למעלה, כדי שישמח בה ז"א בעלה, וגם אנחנו בניה, עם בני"י שומרי השבת. (ה)

אבל בתפילת מנחה דשבת, כוונתינו להרחיק הז"א מן נוקבא, ולהעלות את ז"א בריקנא דא"א, כמ"ש במקומו. ונוקבא נשארת למטה, מרוחקת ממנו, ולכן לא שייך התם לומר ישמחו במלכותך, כי הרי אז המלכות

עיר ובתים וישוב, ובאותו מקום החלל והפנוי, נקרא שדה, שהוא בלשון תרגום חקל, כי נסתלק משם הישוב האורות, אבל איננו מדבר שם ח"ו, אבל הוא שדה, ראוי לזריעה, ונקרא מקום תחום שבת, כמבואר באורך לעיל בכל הדרושים שקדמו, ומה שהוא מתחת למקום זה האויר הפנוי, שהוא למטה מכל העולם ההוא, שם נקרא בחי' מדבר שם, מדור הקליפה שאין בו ישוב, וגם איננו ראוי לזריעה, ו) כדמיון השדה הראוי לזריעה, יען הוא מוכן וראוי לקבל בו הקדושה העליונה שנסתלקה משם.

ואע"פ שלעיל ביארנו, כי ג' מלות חקל תפוחין קדישין, הם ג' בחי'. עכ"ו, אף בהיותה המלכות במקום שהיא במקום הפנוי, שהיה בו בתחילה נה"י דו"א, עכ"ז גם אז, היתה המלכות נקראת חקל תפוחין קדישין, לפי שכל בחי' קדש, הוא בסוד מוחין, כי כל קדש הוא בחכמה, אבל החילוק הוא, כי אז בקבלת שבת, היתה בבחי' החיצונית שלהם, שהיא בחי' העולמות כנודע, אבל עתה, הוא בבחי' הפנימיות, שהיא בבחי' הנשמות כנודע. ונמצא, כי עתה נעשין לו מוחין מן הנה"י דו"א, מבחי' הפנימיות שבהם כנזכר, ובבחי' זו נקראת עתה חקל תפוחין קדישין, בסוד המוחין, הנקראים קדש, הנעשים לה מבחי' הנה"י, הנקראים בחי' חק"ל, שהוא סוד השדה, וכל בחי' שדה, הוא בנה"י, כנ"ל בדרושים שקדמו, כי כשעולים הנה"י למעלה, נשאר מקומם בחי' שדה של זריעה כנ"ל.

ולכן תכוין, כי בזה הויכולו, יש בו ל"ה חיבות, כנגד ל"ב נתיבות, וכנגד ג' שביעי,

מתרחקת מז"א, ובטלה השמחה היא באותה התפלה דמנחה. (ב)

כוונת אתה קדשת כו', והיא ברכה אמצעית דתפילת ערבית דליל שבת. ענינה הוא, כי נודע, שבליל שבת, נעשית בחי' מוחין אל המלכות, ונודע, כי כל בחי' מוחין, הם מצד החכמה, הנקרא קדש, וזהו אומר, אתה קדשת את יום השביעי כו'.

ענין העמידה של תפילת ערבית, תכוין, כי עד עתה, היתה המלכות בבחי' נקודה קטנה תחת היסוד פב"פ, ועתה נגדלה היא, ונעשית פרצוף בכל אורך נה"י דו"א, אשר נסתלקו, ועמדו ועלו למעלה, יחד עם ג' אמצעיות דו"א, ונמצא, כי תכלית התפלה של העמידה הזו, היא לצורך רחל, שתזדווג עם יעקב.

ונבאר עתה ויכולו, שתיקנו לאומרו בתוך העמידה, ואחד אחר העמידה, ואחד על השלחן, בסדר הקידוש. הנה נודע, כי ג"פ אומרים ויכולו בליל שבת, א' בתוך העמידה כו' כנ"ל. ונודע הוא, כי בכל פעם שאומר ויכולו, יש בו ג"פ אלהים, וג"פ שביעי, כנזכר בזהר פרשת בראשית. ה)

ונבאר עתה, זה הויכולו שבתוך העמידה, הנה ג"פ שביעי, הם בחי' נה"י דו"א, אשר עתה עולה עד שם המלכות רחל, ומזדווגת עם יעקב. ואמנם, אף כי בקבלת שבת עלתה עד נה"י דו"א, אבל הענין הוא זה, ובו יתבאר, ענין קריאת המלכות בשם חקל תפוחין קדישין, מה ענינו והוא כי הנה בקבלת שבת בשדה, או נה"י דו"א עלו למעלה, ונשאר המקום פנוי וחלל במקומם, ונמצא, כי במקום אשר עומדים עתה האורות הנה"י עצמם, נקרא

הגהה

(ב) א"ש: מפני שבתפלת המנחה, מתו ג' הראשונים, הם: יוסף, ומשה, ודוד. ולכן אין אנו מזכירים בתפלת המנחה השמחה.

(ג) א"ש: מפני שבתפלת המנחה, מתו ג' הראשונים, הם: יוסף, ומשה, ודוד. ולכן אין אנו מזכירים בתפלת המנחה השמחה.

הגהות ומראה מקומות

(ו) ג"א אבל מקום הפנוי הוא כדמיון השדה (כת"י).

(ה) בזהר עם פירוש הסולם בראשית ב' אות קפ"א ובדפ"י דף מז:

אבל חג"ת, נקרא מדת יום, וזכור ענין זה והנה עתה בליל שבת, אינה יכולה לעלות במדת יום, ולכן נשאר במקומה בנה"י, שהם מדת לילה. והארה של המוחין שלה העומדים בחג"ת, יורדת למטה עד המוחין שלה, אבל היא אינה עולה.

וז"ס ברכת מעין ז', של ליל שבת, הוא, כי נדע כי כל חזרת העמידה הש"ץ, היא בחג"ת, ולכן בשחרית דימי החול, שהיא עולה ממש בחג"ת, הנקרא מדת יום, לכן יש חזרת העמידה גמורה. אבל עתה, שאינה עולה שם, אמנם עכ"ז יורדת הארה משם אליה, לכן היא חזרת מעין ז', ולא גמורה בו' ממש.

אח"כ בויכולו הג' של הקידוש, מקבלת הארה מג"ד דו"ת, ע"ד הנזכר בחג"ת. וז"ס, מה שצריך לקבל הכוס בב' ידיו, כמבואר אצלנו (ז) וע"ש.

כוונת הקדיש שאחר העמידה, תכין ממש ע"ד ב' הקדישים הא', כי המ"ב הא' שבו הוא בסוד אהיה יה"ו, אלא שמילוי הוא בסוד ס"ג, כזה: אלף הי' יוד הי' יוד הי' וא"ו. והנה הוא בגימטריא יצחק. ואמנם מ"ב הב', לא קבלתיו ממורי ז"ל. ואחר כך תאמר, מומור לרוד ה' רועי כר.

כוונת הקדיש האחרון, תכין בו ע"ד כל ג' הקדישים הנ"ל, אבל יהיה מילואו בסוד ע"ב, כזה: אלף הי' יוד הי' יוד הי' ויה והנה הוא בגימטריא ר"ת. ותכין, כי עם ל' אותיות שיש בברכו את ה' המבורך, ובברוך ה' המבורך והם י"ו י"ד, ה) יהיה הכל רמ"ה, כמנין אברהם. ואל תמנה אותיות לעולם ועד, כי הם יתירים על החשבון הנזכר. גם המבורך מלא בואו.

והנה אם שכחת לקבל תוספות חלק הרוח דקדושת שבת בברכו הא', או אם לא שמעת אותו, תכין עתה בזה הברכו האחרון, לקבל

שהם סוד נה"י דו"א, שנעשו לה עתה משם מוחין מבחי' פנימיות כנזכר. דע, כי ביום השבת, כל הספירות נקראים שביעות, מסטרא דליה. אמנם ג"פ שביעי שבזה הויכולו, הם בנה"י. ואחר כך בויכולו הב', יהיו בחג"ת. ואח"כ בויכולו הג', יהיו בחב"ד. כמ"ש במקומו בע"ה.

ויכולו שאחר העמידה, שחוזר ואומר הש"ץ תכין, כי עתה נכנסין בז"א, ג' פרקים קדמאים דל' דצלם דו"א, מצד אימא, וזהו בענין ז"א. ובענין נוקבא, תכין, כי עתה מאירים חג"ת דו"א במוחין דילה, ומאורות האלו נעשין המוחין שלה עתה. וכבר ביארנו לעיל, כי החג"ת מלוכשים תוך הנה"י, וכולם יחד עומדי' במקום א', שהוא במקום ג' אמצעיות. וא"כ נמצא, כי הנוקבא איננה עולה עתה ממש בחג"ת, אבל עכ"ז היא מקבלת הארה מהם במוחין שלה. וא"כ ג"פ שביעי, שיש בזה הויכולו, תכין, שהם בחג"ת דו"א. ונמצא, כי ויכולו הא' שקבלו מן נה"י, היתה נקרא רחל חקל. ועתה שמקבלת מן חג"ת, נקראת חקל תפוחין, כי ג' אבות נקראים תפוחין ראית בהון חוור סומק ירוק כבודע.

עוד מצאתי דרוש אחר, קרוב אל הנזכר, בענין ג"פ ויכולו בליל שבת. הנה בויכולו הא' של העמידה, עולים חג"ת דו"א, שהם ג"פ שביעי הנזכר בויכולו, ונכללים בחב"ד, וחב"ד עולים בל' דצלם דו"א, וחב"ד דבריאה, עולים בנה"י דו"א דאצילות. וכן כל המדרגות שתחתיהם, עולים על הסדר הזה, עד שנמצא שעולים נה"י דעשיה, במקום חג"ת של העשיה, ומקום הנה"י נשאר חלל ופנוי, כנ"ל בסוד מחלליה מות יומת. אח"כ בויכולו הב' שאחר העמידה, צריכה המלכות דאצילות, לעלות בחג"ת דאצילות, כדי לקבל הארה מהמוחין שלה, אשר שם בחג"ת. ואינה יכולה לעלות, רק עד נה"י, הנקרא מדת לילה. לפי שהם המדה של שיעור קומת המלכות, הנקראת לילה.

הגהות ומראה מקומות

(ז) להלן ענין הקידוש דרוש א' ד"ה והנני סבאר לך. ועיין בהקדמת ספר הזוהר ע"פ הסולם

אות ב' ובהסולם מאמר השושנה ד"ה ומשמע. (ח) פע"ח שער השבת פרק י"ז.

שנוהגים לנשק ע"ג הידים מה ענין זה. דע, כי הגבורות הם הנקראים מנצפ"ך, והם עומדים ביסוד של הנקבה. ואמנם שורש מציאותם הא' הוא, (יג) בה' אצבען יד שמאלית, כי ה' אצבעות יד ימין, הם חסדים. ושורש כל הגבורות האלו, הוא למעלה, בה' מוצאות הפה, והם: חיך, ולשון, וגרון, ושפה, ושנים. שבהם כ"ב אותיות, אחע"ה בומ"ף כר. והנה ג' חלוקות שבהם, הם ד' אותיות, והם: אחע"ה, בומ"ף, גיכ"ק. וב' חלוקות שבהם, הם ה' אותיות, והם: דטלנ"ת, זסר"ץ. והם סוד ה' חסדים, וה"ג. וכאשר האדם נושק בפיו ע"ג אצבעות היד, גורם להשפיע ולהאיר משרשם אשר שם בפה, אל הה' אצבעות.

ואמנם סדר הנשיקה הוא, שהקטן נושק יד הגדול, והכוונה היא, כיון שהקטן בא להתברך מן הגדול, לכן צריך, שבתחילה יגרום הקטן, ביסוס ומיתוק גבורות הגדול הזה, ע"י הנשיקה כנוכר. ועי"כ מתעורר אח"כ הרחמים של הגדול, המברך את הקטן. (יד) ונבאר ענין נשיקה, מה ענינה

ביחד תוספות הרוח, ותוספות הנשמה, לפי שאם לא קבלת תוספות הרוח בברכו הא', א"א שתקבל תוספות הנשמה בפורס סוכת שלום כנ"ל, ולכן עתה תכוין לקבל ב' ביחד, תוספות הרוח והנשמה.

אח"כ תלך לביתך, ובכניסתך לבית, תאמר בקול רם, ובשמחה יתירה, שבת שלום, כי הוא כחתן המקבל את הכלה בשמחה גדולה, ובסבר פנים יפות. ואם אמך קיימת בחיים חיותה, תלך ותנשוק ידיה, והרמו בזה הוא, כי כן ז"א נושק ידי אמו בכל ליל שבת.

וסוד הענין הוא, כי הנה בימי החול, אין לז"א רק בחי' מוחין פנימים, מבחי' נה"י דתבונה, והם סוד צ' דצלם דתבונה. (ט) אבל עתה בלילי שבת, נכנסין בז"א בחי' המוחין המקיפין, שהם סוד ל' דצלם דתבונה, שהם בחי' ג' אמצעיות חג"ת דילה, אשר הם ב' הזרועות הידיים שלה, והוא עולה עתה עד שם, ונושק אותם. והואיל ואתא לידן, נבאר ענין הנשיקה,

ש ע ה

י פ ה

(יד) ונבאר ענין נשיקה זו מה עניינה למעלה כר, עד ומנשקת את ידיו כר, כאן רז"ל סתם וחתם דבריו בחותמא דגושפנקא, ובעניי עניות שפלות דעתי העולה במצודתי לפרש, לעיל בדרוש תפילין דר"ת, הוכחנו מדברי רז"ל, שכאשר זר"ן בסוד הטיפה עדיין במוחין דאבא, או יורדת עד היסוד דאבא, הם בחי' ו"ד דמלוי יו"ד, והם ו' על ד', כי הזכר גובר. וכאשר נעשה הזווג בין אר"א, ונתן אבא הטיפה לאימא, ונתעברה אימא מהם, הם אות ה', שהם ד' על ו'. כי בסוד האימא, הוא עה"ב, ששם צדיקים יושבים ועטרותיהם על ראשיהם, הילכך הנוקבא גוברת, והיא ד' על ו'. ועוד צריך אני להקדים, מ"ש רז"ל בפ"א משער הזווגים, וגם אני בשפלותי ודלותי כתבתי בזה במקום אחר, היות מיום שבעונותינו הרבים

(יג) ענין הנשיקה ושורש מציאותם. הא' הוא בה' אצבעות יד שמאלית כר. ר"ל מציאותם כללות כולם יחד בבת אחת, כי ה' אצבעות יד ימנית, הם ה' חסדים כר. כולם גבורות כפולות הם. אלא שמשל צד ימין נקרא חסדים, בערך צד שמאל. ושני חלוקות שבהם, הם ה' אותיות, והם דטלנ"ת זסר"ץ, והם סוד ה' חסדים וה' גבורות כר. לא הבינותי, שהרי שתיהם דטלנ"ת זסר"ץ צריכים להיות בין ביד ימין לברם, ובין ביד שמאל לברם. ועיין בדרוש החו"ג, ותראה, כי הם בה' מקומות: בחוטמא, פומא, זרוע, כף היד, ה' אצבעות. ועיין בתחילת דרוש ברכות השחר. ואף על גב שרז"ל בשער מדומ"ן פרק י"ד כתב, שגיכ"ק הם חסדים, ואחע"ה הם גבורות, הכל לפי הדרוש שהוא שם, יפה מתפרש.

הנחות ומראה מקומות

(ט) היא נגד החזה (פע"ח).

ידיים אלו, מזדווג עמה, ומשם היא מעלת לו מ"ג, י) אשר הוא צריך אליהם, בסוד אור החזור. אבל בהיות המלכות למעלה בבינה, בסוד ד' על ו' כנודע, אז היא יורדת ונושקת את ידו ע"ד הנזכר.

אח"כ (טז) תעמוד מעומד בשלחן המסודר

למעלה. כי הנה בזמן הגלות, שאין הזווג שלם, אז אין ז"א יכול להזדווג עם נוקבא, בבחי' היסוד שבה, אשר שם מקום דמנצפך, ה' גבורות שלה. אמנם הוא נחית מדרגה דיליה לתתא, ונושק ידי המלכות, להמתיק את הגבורות אשר בה' אצבעותיה, ובאמצעות

י פ ה ש ע ה

לפרצוף החיה שלה, אמנם הוא נחית מדרגה דיליה לתתא, ונושק ידי המלכות. פירוש: שכבר אמרנו, שבבחי' החיה שהוא בחי' אבא, לעולם הו"א גובר עליה, כי שם הוא ו' על ד', לכן הוא נחית מדרגה דיליה, ונושק ידי המלכות, למתק לה הגבורות אשר בה' אצבעותיה. ר"ל: כי בחי' חיבוק ונישוק, געשה חב"ד וחג"ת דפרצוף חיה דו"א, עם חב"ד וחג"ת דפרצוף חיה דנוקבא, ובאמצעות ידיים אלו, מזדווג עמה, כי חיבוק זה נקרא זווג, ואינו אלא חיבוק, כמ"ש רז"ל בשער פרצופי זו"ן שלהי פ"ב ז"ל, ולכן הזווג דפרצוף גמור, הוא ביסוד האמיתי תחתון. וזווג היניקה שהם נקרא חג"ת, נקרא חיבוק, וזווג עליון דפרצוף דמוחין לבדו, נקרא נשיקין יע"ש. אבל בהיות המלכות למעלה בבינה, בסוד ד' על ו', ר"ל כי בפרצופי הנשמה שלהם, הנמשכים לה מאימא כנודע, כי שם היא הגוברת ואפ"ה היא יורדת מדרגה שלה, ונעשית טפילה אליו, ונושקת את ידיו, ר"ל כי בחי' החיבוק לעולם מעוררת, כמ"ש רז"ל בפרק ט' משער מדומין.

(טז) אח"כ תעמוד מעומד בשלחן כו'. והענין הוא, כמ"ש לעיל כי בקבלת שבת בשדה, קבלה הארת הנה"י דו"א כו'. ואח"כ בויכולו השני, לאחר העמידה, קבלה הארת ג' אמצעות חג"ת דו"א כו'. ועתה בענין הקידוש כו', הנה היא מקבלת הארה מג"ר חב"ד דו"א כו'. מריה דאברהם, עירוב פרשיות שנו כאן, כי הנה קבלת שבת בשדה, הוא בחיצוניות, והקידוש הוא בחיצוניות, ונמצא כי בקבלת שבת, קבלה הארת

נחרב בית קדשינו ותפארתינו, אין אבא ואימא מזדווגים בבחי' החיה שבהם, וגם בזו"ן אין זווג מצוי כלל בפרצופי החיה שבהם, בסוד לא אבא בעיר, ובסוד שמות מנוקדות. והשתא כאשר ביום ש"ק עולין זר"ן עד או"א עלאין, וקונין בחי' חיה לעצמם, וגם עולים עד דיקנא קדישא, וקונין בחי' יחידה, כל זה קונין לעצמם, כדי שיהא היכולת והיפוי כח בהם כדי לחזור פב"פ, כנודע שאין זר"ן הגדולים אותם שזווגם ביום ש"ק יכולים לחזור פב"פ, עד שימשכו להם מוחין מאו"א עלאין, שהם בכללות בחי' חיה דאצילות בכללות כל האצילות, כאשר האריך רז"ל בשער העקדים יע"ש. וא"כ ביום ש"ק, כאשר עולים זר"ן עד או"א עלאין, וירשו מקום אביהם, ונקראים הם עצמם קדש, כל זה הועיל, שזר"ן הגדולים יכולים הם לחזור פב"פ, אחר שקנו בחינת חיה לעצמם, ואז הם מזדווגים פב"פ, בחי' נר"ן שבז"א עם נר"ן דנוקבא. אבל בחינת חיה דו"א, עם בחינת חיה דנוקבא, אי אפשר להם להזדווג בעזונתינו, מפני השבועה דלא אבא בעיר כאמור, ואשמועינן רז"ל, שאף על פי שאין זווג בפרצוף החיה דו"א, עם פרצוף החיה דנוקבא, היינו שאין זווג התחתון דיסוד דבחי' חיה דו"א, עם יסוד דבחי' דחיה דנוקבא, ואין מולידין נשמות חדשות ממש, אבל סוד חיבוק הנעשה בחג"ת דחיה דו"א, עם חג"ת דחיה דנוקבא, יש ביניהם.

וזהו מ"ש רז"ל, כי הנה בזמן הגלות, שאין זווג שלם, אז אין הו"א יכול להזדווג עם נוקבא, בבחינת היסוד שלה, אשר שם מקום המנצפ"ך ה' גבורות שלה, ר"ל גבורות השייכים

הגהות ומראה מקומות

(?) נ"א ומשם הוא מעלה אלו מ"ן (כת"י).

(טז) ונמצא, כי עתה בזו הסעודה של הלילה, כיון שהיא מקבלת מג' מוחין דדישא דז"א, אשר בסיומם הוא הפה דז"א ונמצאת המלכות נזונת ואוכלת, ממה שבתוך פיו דז"א. ועם היות שהיא עומדת עדיין למטה בנה"י דז"א, עכ"ז משם מלמעלה, יורדת אליה ההארה והמזון הזה, ולכן נקרא סעודתא דמטרוניתא, כי היא האוכלת הסעודה הזו, והניזונת מתוך פיו דז"א.

ענין הג' סעודות דשבת. ואמנם ענין הג' סעודות דשבת, אבארים לך עתה דרך כלל. דע, כי ענין הסעודות והאכילות האלה, הם סוד גדול, ויתבאר לך ממה שהודעתך, כי

י פ ה ש ע ה

שבתוך פיו דז"א כו'. אין זו כי אם בחי' נשיקין, ואף כי היא בנה"י שלו. ענין מ"ש רז"ל בדרוש ששי דעמידה ז"ל, ועוד יש ז' בחינות נשיקין אחרים, והם נמשכים מן ראשו דז"א אל תוך פיו, ויוצאים משם בסוד הבל הפה וניתן אליה, ונעשה בחי' א"מ אליה יע"ש. ואם בחול הם בחי' א"מ, בשבת היא אוכלת וניזונת מהם. ולבי אומר לי, שהכונה, כי הנה בחול עומדין יעקב בנצח והיא בהוד, וברוך היסוד דז"א יוצאת הטיפה הקדושה ההיא, כלולה מאורות דאבא ואימא. והוא מ"ש רז"ל בדרוש העמידה הנזכר ז"ל, והחלק הג' הוא יורד למטה, עד פי היסוד דז"א, ומשם יוצאה וניתנה בדעת של יעקב, ומשם יורד אל פי היסוד שלו, ונותנו אל רחל בסוד טיפת מ"ד יע"ש. כל זה ניחא בחול, כי ז"א עומד בצבינו ובקומתו שיעור קומה שלם, ניחא כי הטיפה הקדושה ההיא יורדת כהלכתא מעילא לתתא, דרך קו ישר עד היסוד בו. לא כן עתה בליל שבת, כי עלו נה"י שלו על חג"ת שלו כמ"ש, איך תרד סוד הטיפה ההיא עד היסוד בו, על כן כשנעשה הזווג הקדוש ההוא בז"א עצמו ומיניה וביה, סוד מוחין דיליה בחיך וגרין ע"י לישן, בסוד הבל יוצאת הטיפה מתוך פיו, ומשם ניתן ליעקב ורחל, והיא אכילת המלכות שכתב רז"ל, וזווגם בסוד אכילה כמ"ש רז"ל.

לפניך, ותעמוד במקומך אשר תשב בו, ואמור בפניך, דא היא סעודתא דחקל תפוחין קדישין. והענין הוא במש"ל, כי בקבלת שבת בשדה, שקבלה הארת הנה"י דז"א במוחין דילה, אז נקראת חק"ל. ואח"כ בויכולו הבי, שאחר העמידה, קבלת הארת ג' אמצעיות חג"ת דז"א בג' מוחין שלה, ואז נקראת חקל תפוחין, בסוד ג' אבות, הנקראים תפוחין כנ"ל. ועתה בענין הקידוש הזה, בויכולו הג', הנה היא מקבלת הארה בג' מוחין שלה, גם מג"ר חב"ד דז"א, ולכן עתה נקראת באמת, חקל תפוחין קדישין, בסוד ג' מוחין דז"א, הנקראים קדש באמת, והם המאירים בג' מוחין דילה עתה.

הנה"י, וגם בקידוש קבלה הארת ג"ר, והארת החג"ת בחיצוניות ליתא. ובפנימיות, בויכולו דעמידה, קבלה הארת הנה"י, וביכולו דאחר עמידה, קבלה הארת החג"ת, והארת דג"ר בפנימיות ליתא. גם בענין כניסת הל' דצלם דאבא ואימא הוא כך, כי הנה בתחילה בקבלת שבת בשדה, כתב רז"ל בדרוש א', כי אז נכנסים פרקין תתאין דל' דצלם דאבא ואימא, והוא בחינת חיצוניות. ובברכו א' כתב, מתחילין ליכנס ג' פרקין אמצעיים דל' דצלם דאימא. וגמר כניסתם ביוצר דערבית. ובפורס עלינו סוכת כו', מתחילין ליכנס פרקין אמצעיים לד' דצלם דאבא, וגמר כניסתם הוא בויכולו של עמידה, וכל זה הוא בתפלה, שהוא פנימיות. וביכולו שלאחר העמידה, נכנסים ג' פרקין קדמאין דל' דצלם דאימא, וגם זה הוא פנימיות. ובדרוש א' רקידוש. נכנסים ג' פרקין קדמאין דל' דצלם דאבא, והוא בחיצוניות. וא"כ היכי מתערבים העניינים של זה בזה, מחיצוניות לפנימיות, ומפנימיות לחיצוניות. וזה שכתבתי אינו אלא לי לעצמי, לעורר את לבי, לכשיזכני האל לברא לידי כונה אל מקדשי אל.

(טז) ונמצא, כי עתה בזו הסעודה של הלילה, כיון שהיא מקבלת מג' מוחין דדישא כו', נמצאת המלכות עתה ניזונת ואוכלת, ממה

וקחם בין ב' ידיך ימנית ושמאלית, ותחברם יחד, ותברך עליהם בורא עצי בשמים, ואח"כ תריח בהם.

ואח"כ תחזור להקיף בהם את השלחן פ"ב בשתיקה, ותכוין עתה, להמשיך אל המלכות, הארת אור המקיף של בחינת חג"ת, ג' אמצעיות דו"א, אשר בויכולו הב' האירו במוחין שלה, אלא שהיה מבחי' אור הפנימי שבהם, מבחי' פנימיות החג"ת ממש, שהם בחי' הנשמות כנודע, ועתה היא בחי' אור המקיף שלהם, מבחי' פנימיות החג"ת ממש, שהם בחי' הנשמות, ומשם מאירין עתה במוחין שלה, ולכן הקפה הזאת הב', היא בהדס, כי ההדס רומז בג' האבות כנודע, והם סוד חג"ת דו"א, מבחי' אור המקיף כנוזכר.

ואמנם הכוונה שתכוין בעת שתריח בב' אגודות ההדס, תתבאר למטה, אחר ענין ברכת המזון דסעודת הלילה, וע"ש כי שם נתבאר כוונתו.

ואמנם היותם ב' אגודות, הוא לרמת אל זרין, ולכן אחר שתריח בהם, תאמר תיכף זכור ושמור בדיבור אחד נאמרו, לרמוז סוד זרין המתחברים יחד, ונקראים זכור ושמור, כנוזכר במסכת שבת, שטעם ב' אגודות הם: א' כנגד זכור, וא' כנגד שמור.

ודע, כי פעם אחר שמעתי ממורי ז"ל כוונה אחרת, וזו היא: כי בהקפה הא', תכוין כנגד אור המקיף של חג"ת דו"א, המאיר באור מקיף דנה"י, ובהקפה ב' תכוין, כנגד אור מקיף דחב"ד, ג' הראשונות דו"א, המאיר באור המקיף דנה"י, והא' נראה יותר עיקר.

(ג) דרוש א

בענין הקידוש, וז"ל, אח"כ תאמר הקידוש

כל בחי' זיווג נזכרו בסוד אכילה, בסוד אכלה ומחתה פיה כו', והוא בחי' זיווג העליון אשר בתוך הפה, כמבואר אצלנו בהקדמת ביאור אדרת האזינו. (כ)

הנהגה בליל שבת, מזדווגת המלכות זיווג עליון בתוך פיה, מינה ובה, בסוד הלשון שבה שהוא יסוד, המכריע בין הגרון לחיך, שהם חר"ב שבה, ומאכילה זו, אנו אוכלים וניזונים בסעודת ליל שבת.

ובסעודת שחרית דשבת, או ז"א מזדווג זיווג עליון בתוך פיו מיניה וביה, ע"ד הנוזכר, ומשם אנו אוכלים בסעודה הזאת.

ובסעודת המנחה, או א"א עתיקא קדישא, מזדווג זיווג עליון בתוך פיו מיניה וביה, ע"ד הנוזכר, ומשם אנו אוכלים וניזונים בסעודה הזאת.

הנהגה ענין אכילת הסעודה, וטחינתה ע"י ל"ב שיניים שבפה האדם, נתבאר בסעודת החול וע"ש.

אח"כ תקיף השלחן פ"א דרך צד ימין בשתיקה, אבל מה שתכוין הוא זה, כי בתפלת העמידה, עלתה המלכות בנה"י דו"א כנ"ל, וזה היה בבחי' א"פ שלהם, ועתה תכוין, להמשיך אליה בחי' אור המקיף דנה"י דו"א, אשר בויכולו הא', קבלה מא"פ שלהם, כדוגמת קבלת שבת בשדה, שבתחילה בשדה עלתה בחיצוניות נה"י דו"א, אלא שהיה בבחינת אר"פ של החיצוניות ההוא, ואחר כך באתה לביהכ"נ, (ל) והקפת השלחן, להמשיך אור המקיף של החיצוניות הנה"י.

ואח"כ תקח בידך ב' אגודות הדס, וכמ"ש רז"ל במסכת שבת, פרק במה מדליקין (מ) על ההוא גברא דרהיט, ובידיה תרין מדאני אסא, וראהו רשביי ור"א בנו בצאתם מן המערה, ואמרו חזי כמה ישראל זהירין במצות כו'.

הנהגות ומראח מקומות

(ג) פע"ח שער השבת פרק ט"ו, ובפרק י"ד כתוב מורי ז"ל היה נוהג לומר הקידושין דשבת ויר"ט מעומד ואח"כ יושב וטועם מן הכוס של קידוש, והיה נוהג להשאיר מעט יין בכוס הקידוש ובכוס בהמ"ז בסוד אסיך שמן לחשאי ברכה.

(כ) שער מאמרי רשביי זיע"א דף רנ"ג ד"ה ועתה נבאר, ע"ה ח"ב שער מ"ן ומ"ד דרוש י"ד דף רנ"ה ד"ה וכדי שתבין.

(ל) ג"א לבית (כת"י).

(מ) שבת לג: הגירסא היא והוא סבא.

מא"פ דמוחין דז"א, א"פ, אל מוחין דנוקבא כנ"ל. ותכוין, כי אתה בחי' ז"א עצמו, והכוס אשר בידך, הוא המלכות, אשר התחלת ראש שלה, היא כנגד החזה שלך, ומתפשטת משם ולמטה כנוצר.

ובתחילה תכוין, (צ) כי ג' ידים הם: יד הגדולה, היא בימינא. ויד החזקה, בשמאלא. ויד רמה, באמצעיתה. שהם סוד חב"ד, נמשכין מז"א אל נוקבא. ותכוין, כי ג' הידים אלו, הם סוד ג' שמות י"ה י"ה י"ה פשוטים, כנודע כי כל מוחין דנוקבא, הם משם י"ה. ותכוין כי ג"פ י"ה, הם בגימטריא מ"ה, שהיא הויה דמילוי אלפין העולה מ"ה. והכוונה היא להמשיך שלשה שמות י"ה מז"א, הנקרא הויה דמ"ה דאלפין, מג"ר שבו שהם חב"ד, דרך שלשה קוים שבו, ומתפשטים ויורדים דרך ג' הידים שהם חג"ת שבו, ומשם ניתנין אל הכוס, שהיא המלכות העומדת שם, במקום החזה שלו כנוצר.

ואח"כ תכוין למלאות שתי שמות י"ה, הימין והשמאל, במילוי יודין, כזה: יוד הי, יוד הי, ותכוין, כי בידך הימנית הוא שם י"ה במילוי יודין, הנמשך מהויה דיודין דע"ב, אשר במוח החכמה דז"א, אל יד הימין שלו. ובידך השמאלית שם י"ה מלא ביודין, הנמשך מהויה דס"ג, אשר במוח הבינה שלו, אל יד השמאלי שלו. והנה ב"פ י"ה במילוי יודין, הם בגימטריא ע', כמ"ש ענינם.

ותכוין, כי שם י"ה האמצעי שבת"ת, הוא פשוט בלי מילוי. ואמנם צריך שתכוין, איך שם י"ה הנזכר, רמוז ביד. והענין הוא, כי אות יוד פשוטה, היא עגולה ככדור, כצורת כפו של אדם, שהיא עגולה, גם יוד במילואה, היא בגימטריא עשרים, כמו אות כף. ונבאר אות הה"י, כי הנה ה' אצבעות יש בכף, והם כנגד ה' פשוטה. גם היוד ה"י במילואה, היא כנגד י"ד פרקים שיש בחמש

מעומד. (ס) וענין הקידוש הוא, להמשיך אר"פ מג"ר דז"א אל נוקבא, שהיא תאכל סעודתה משם. ולכן נקרא קידוש, לפי שהארה זו היא מבחי' מוחין, עצמן דז"א, הנקראים קדש, כנודע כי כל בחי' מוחין, נקרא קדש, בסוד החכמה, ובפרט מוחין דז"א.

ואמנם היה צריך עתה להקיף השלחן פ"א, כדי להמשיך בחי' אור המקיף דמוחין דז"א אל נוקבא, כי בסוד הקידוש לא האיר בה רק אר"פ שלהם בלבד כנוצר. אבל להיותו אור מקיף עליו עליון מאד, כי הוא מקיף אל המוחין עילאין דז"א, לכן אינו נעשה על ידינו, אמנם מאליו נעשה המשכת האור ההוא.

והנה המשכת א"פ הוה דמוחין דז"א אל נוקבא, נעשה בב' הכונות: הא', בסוד המעשה, שהוא לקיחת כוס היין בידך, בכונה הידועה שנבאר בעזרת השם יתברך, ובוה נמשך אליה אר"פ במוחין שלה. והב' הוא בסוד הדיבור, שהוא אמירת הקידוש ויכולו, שהוא הבל ודיבור היוצא מפי עליון דז"א, ונודע כי כל הבל הפה הוא בחי' א"מ, וע"י הכנת הדיבור, נעשה אור המקיף אל מוחין דנוקבא, אבל איננו נמשך מאור המקיף דמוחין דז"א, כי זה א"א לעשות ע"י, אלא מאליו וכנ"ל. אבל הענין הוא, כי מאור הפנימי דמוחין דז"א, אנו ממשיכין א"פ וא"מ אל נוקבא במוחין שלה, וזכור הקדמה שנתבאר לעיל, כי הנוקבא איננה עומדת רק בנה"י דז"א בלבד, אבל בהיותה שם למטה, היא מקבלת הארת ז"א אף מג' מוחין שלו ע"ד הנזכר, וזכור ואל תשכח.

והנני מבאר לך ב' הכונות הנז', ונתחיל בענין הכנת (ע) המעשה, בתחילה תקבל הכוס מזולתך, בשתי ידיך, משתי ידיו אל שתי ידיך, ותחזיקהו בתחילה בב' ידיך גם שניהם, ותכוין אל מ"ש עתה, והוא, שתכוין להמשיך (פ)

הגהות ומראה מקומות

(פ) ג"א להמשיך המוחין מג"ר דז"א לנוקבא (פע"ח). (צ) זהר ח"א כג. ח"ג רמז: רעב: רפג. ת"ז ט. פט. קא: קל.

(ס) הגה"ה א"מ דע סוד גדול כי גם כונה זו ליו"ט אלא שיש קצת שינוי ואעוררך עליהם. (ע) ג"א ל"ג הכנת (כח"י).

אצבעות, וע"ה הרי ה"י. וכל זה ביד ימין, וכנגדו יוד הי ביד שמאל. והרי נתבאר איך ביד ימין וביד שמאל, נרמזים שם י"ה, בפשוטו ובמלואו, שהם ב' כוונות הנו'.

גם שמעתי באופן אחר, שתכוין, כי י"ד פרקין שבאצבעות יד ימין, ועם הכף עצמה, הרי י"ה. וכן בכף שמאל. גם יכוין, כי כף בגימטריא ק', ואות י' עם הכאה י"פ י', הם ק', ועם הה' אצבעות הרי י"ה. וכן בכף שמאל.

ונחזור לענין, כי הנה עתה בכוונה הזאת הב' נתבאר, שתכוין לשתי שמות י"ה מלאים ביודיך, ביד ימין וביד שמאל, וי"ה פשוט באמצעיתא בת"ת. והנה ענינם הוא, כי אתה ממשיך ג' מוחין אלו, שהם ב' שמות י"ה מלאים, שהם חו"ב, וי"ה פשוט שהוא מוח הדעת. ולהיות הנוקבא דעתה קלה, לכן הוא פשוט, ואינו מלא. ותמשיך ג' מוחין אלו, שהם ג' שמות י"ה הנוכר, ב' מלאים ואחד פשוט, ושלשתם עולים בגימטריא אלהים, לרמוז כי הם המוחין של הנקבה, הנקראת אלהים. ותמשיכם אל ראש הנקבה, העומדת בחזה דו"א, ואז ע"י המשכת שלשה מוחין אלו בראשה, נעשית בחי' כו"ס, שהוא בגימטריא אלהים, כמנין הג' מוחין הנוכר. וכנודע, כי המלכות נקראת כוס של ברכה, ולכן טוב הוא להשים הכוס כנגד החזה, ותכוין שאתה מאיר בו, בב' ידיך האוחזות בו, וגם מן החזה שלך, ששם בתוכו אורות החסדים מגולים. והוא סוד שלשה שמות י"ה הנו', הנמשכים דרך שתי ידיך, ודרך החזה, שהם שלשה ידות הנו', ואתה ממשיכם בראש הנקבה ונעשה כוס מלא.

האמנם ודאי הוא, כי כבר יש בה בנוקבא בחי' מוחין, שנעשו לה מבחי' נה"י דו"א כנודע. אבל התוספות שניתוסף לה עתה הוא,

כי גם מן המוחין דו"א, נמשך הארה במוחין דילה. ותכוין, כי עם היות שמקבלת הארה מכל הג' מוחין דו"א, עכ"ז תכלית הארה העיקרית הניתוסף בה עתה, היא בחי' שורש ה"ג מנצפך, אשר בדעת דו"א. כי גבורות אלו, הם עיקר לצורך הנקבה כנודע. ולכן צריך שתכוין, כי כוס הוא בגימטריא אלהים, לרמוז כי היא מקבלת עתה שורש ה"ג מנצפך שהם סוד ה' אותיות עצמם (צ) שם אלהים. אבל גם תכוין, אל כל השלשה מוחין, שהם ג"פ י"ה, שעולים בגימטריא אלהים כנוכר. ואחר שנתכוונת להמשיך בה הג' מוחין הנו', וגם ה"ג מנצפך כנו', או תחזיק הכוס בידיך ימנית לבדה, מבלי סיוע ידיך השמאלית כי כיון שכבר קבלה הארת שלשה מוחין, דרך שלשה קוים דו"א, אנו מניחין הכוס ביד הימין, כדי לכלול אותה כולה בימין, ולמתק ה"ג ע"י הימין, שבו ה' אצבעות, חמשה חסדים, ולהאיר בה מצד הימין, בסוד והוכן בחסד כסא.

ואח"כ תכוין אל בחי' היין שבתוך הכוס, והוא כי הכוס היא הנקבה עצמה, והיין הם בחינת המוחין שהמשכנו לה כנוכר. והענין הוא, כי הנה נתבאר לעיל, כי הנקבה איננה עומדת, רק למטה בנה"י דו"א, ומשם היא מקבלת הארה, אף מן המוחין דו"א.

ולא די זה, אלא אף מן הכתר עצמו דו"א, היא מקבלת עתה הארה, כי בחי' הקידוש, הם סוד המוחין, הנקרא קדש כנוכר. אבל בחינת היין, רומזת אל הארת הכתר, והטעם הוא, כי הנה מהכתר דו"א עד החזה, מקום עמידתה, יש ז"ס, והם כחב"ד ח"ג, ושליש העליון דת"ת, הרי הם ז"ס. וכל א' כלולה מ', הם ע', כמנין יין. ונמצא, כי בחינת היין, היא הארה המגעת אליה מז"א, מן הספירה שלא עלתה היא עד כתר, ק) והוא מן הכתר עד החזה כנוכר. והרי כי סוד היין,

הגהות ומראה מקומות

מן המקום שלא עלתה שם והם ז"ס כחב"ד ח"ג ושליש עליון דתפארת הם ז"ס וכל אחד כלול מי הרי ע' כמנין יין.

(צ) נ"א מוסיף של שם (דפו"י).
ק) ז"ל פע"ח פט"ו משער השבת ולכן תכוון כי סוד היין הוא הארה המגיע אליה מן הז"א

כי יש ע' תיבות בסדר ויכולו ובסדר הקידוש. ל"ה תיבין בויכולו, ול"ה תיבות בקידוש. ולכן אותם הנהגין לומר, אחר תיבות זכר ל"מ, כי בנו בחרת ואותנו קדשת מכל העמים, ושבת קדשך כו', הם טועים טעות גמור, כי מוסיפין בחשבון התיבות. ואין לומר סדר גירסא זו, אלא בקידוש של יו"ט בלבד, והטועים העתיקוהו משם בסדר הקידוש של שבת.

וטעם מה שמקדימין לומר, ב' תיבות יום הששי, קודם ויכולו, כבר נודע לכאורה, כי נרמזו ד' אותיות הוי"ה, בר"ת יום הששי ויכולו השמים. אבל עיקר הטעם הוא, לכוין אל הנ"ל, כי הנה נתבאר, שהמוחין הם ג' שמות י"ה, שנים במילוי יודין, וא' פשוט, וכמו שנרמזו בהכנת המעשה כנ"ל. ג"כ צריך לכוין בהם בבחי' הדיבור שהוא הקידוש, בויכולו שהוא בחי' אור המקיף. והנה ר"ת יום הששי, הוא שם י"ה הפשוט, שהוא כנגד מוח הרעת. וכנגד ב' שמות י"ה דמילוי יודין, שכל א' הוא בגימטריא ל"ה, הם ויכולו, שהם ל"ה תיבות. והקידוש, שהוא ל"ה תיבות אחרות. והם סוד ב' מוחין חר"ב.

גם תכוין, כי ל"ה תיבות של ויכולו, ול"ה של הקידוש, הם ע'. ועם חשבון י"ה שבר"ת יום הששי, הרי הם גימטריא פ"ה, כמנין כוס, שהם ה"ג מנצפ"ך כנ"ל, אלא שהם בסוד א"מ. והרי נתבאר, ענין ע' תיבות שיש בויכולו ובקידוש.

ואמנם ענין ל"ה תיבות שיש בויכולו, תכוין בהם, שהם ענין קבלת המלכות הארת המוחין דו"א כנזכר, ולכן הם ל"ה תיבין, כנגד ל"ב נתיבות חכמה, והג' הם נה"י.

הנה יש בו ג"פ אלהים, וג"פ שביעי, ואמנם ג"פ אלהים, הם מלמעלה למטה. (ר) וג"פ

רומז אל הארת הכתר, משא"כ בקידוש, שאין בו רמז דק אל המוחים הנקרא קדש כנ"ל. והנה נתבאר ענין בחי' המעשה, שהיא להמשיך מא"פ של המוחין ושל הכתר דו"א, בחינת א"פ אל המוחין ואל כתר דנוקבא.

ואח"כ ע"י ויכולו והקידוש, שהוא בחי' הדיבור, נמשך מן א"פ עצמו דמוחין דו"א, בחי' אור המקיף, אל מוחין דנוקבא כנ"ל. ועניינו הוא, כי אנו ממשיכין א"פ דמוחין דו"א, דרך ג' הקוים עד החזה דו"א, ומשם יוצא לחוץ, וניתן אל הנקבה, בסוד היין הנכנס תוך פנימיות הכוס, והוא ענין ג' שמות י"ה הנ"ל. ואמנם מן האור הפנימי עצמו דמוחין דו"א, היוצא דרך פיו דו"א ולחוץ בסוד הבל, אנו ממשיכים אותו למטה, עד מקום הנוקבא, הנקראת כוס, ושם נשאר אליה בבחי' א"מ אל מוחין שלה. והנה כמו שא"פ שלה, שהיא בחי' היין כנזכר, נרמזו בו ענין חשבון יין, שהוא הארת הו' ספירות כנזכר, וגם נרמז בו ענין ב' שמות י"ה במילוי יודין, שחשבונן ג"כ ע' כנ"ל, הנה כמו כן בזה האור המקיף שלה, צריך שירמזו בו ענין זה עצמו, והוא ענין ע' תיבות שיש בסדר הקדוש וביכולו כנודע. ואלו הע' תיבות, הם כנגד בחי' הארת הו"ס, הנקרא יין, וכנגד חשבון ב' שמות י"ה במילוי יודין, והכל בבחי' אור המקיף.

וזה סדר הקידוש: תחילה תאמר יום הששי ויכולו השמים כו', ואח"כ תאמר סברי מרנן, בא"י אמ"ה בפה"ג. ואח"כ תאמר נוסח הקידוש הזה: בא"י אמ"ה, אשר קדשנו במצותיו, ורצה בנו, ושבת קדשו באהבה וברצון הנחילנו זכרון למעשה בראשית. תחילה למקראי קודש, זכר ל"מ. ושבת קדשך באהבה וברצון הנחלתנו, בא"י מקדש השבת. ובס"ה בפרשת בראשית, נתבאר בפירוש,

הנהרות ומראה מקומות

יסוד. ויברך חסד. אלקים גבורה. את יום השביעי חסד. אשר ברא אלקים מלכות. והנה ויברך הי"ס חסד ואלקים גבורה ואת יום השביעי חסד, הרי חסד מכאן וחסד מכאן וגבורה באמצע להמתיקה עכ"ל. ובה מתורץ הצ"ע שכתוב כאן (חר"ב).

(ר) ז"ל פע"ח שם והנה ג' אלקים הם מלמעלה למטה בינה גבורה מלכות. וג' שביעי הם מטה למעלה מלכות יסוד חסד, וסימן שומר הברית והחסד. כיצד ויכל אלקים בינה. ביום השביעי המלכות הנקרא מלאכתו. וישבות ביום השביעי

עד שנמצא שעולין נה"י דעשיה, במקום חג"ת דעשיה, ומקום הנה"י נשאר חלל ופנוי, כנ"ל בסוד מחלליה מות יומת.

אחר כך בויכולו הב', שאחר העמידה, צריכה המלכות דאצילות, לעלות בחג"ת דאצילות, כדי לקבל הארה מן המוחין שלה אשר שם בחג"ת, ואינה יכולה לעלות רק עד נה"י, הנקראים מדת לילה, לפי שהם המדה והשיעור של קומת המלכות, הנקראת לילה, אבל חג"ת נקרא מדת יום, וזכור ענין זה, והנה עתה בליל שבת, אינה יכולה לעלות במדת יום, ולכן נשארת במקומה בנה"י, שהם מדת לילה, והארה של המוחין שלה העומדים בחג"ת, יורדת למטה עד מוחין שלה, אבל היא אינה עולה.

וז"ס ברכה מעין ז' של ליל שבת, והוא, כי נודע כי כל חזרת העמידה דש"ץ היא בחג"ת ולכך בשחרית דימי החול, שהיא עולה ממש בחג"ת, הנקראים מדת יום, לכן יש חזרת עמידה גמורה. אבל עתה שאינה עולה שם, אמנם עכ"ז יורדת הארה משם אליה, לכן היא חזרת מעין ז', ולא גמורה בו' ממש. אח"כ בויכולו הג' של הקידוש, מקבלת הארה מג"ר דו"א, ע"ד הנזכר בחג"ת. וז"ס מה שצריך לקבל הכוס בשתי ידיו, כמבואר אצלנו ע"ש.

(א) ענין הקידוש, הנה ויכולו הא', או היתה המלכות נקראת חק"ל, כי היא עומדת בנה"י. וביכולו הב', נקרא תפוחין, כי אז מקבלת מחג"ת, אע"פ שאינה עולה שם. וביכולו הג', נקרא קדישין, כי עתה מקבלת מחב"ד, שהם מוחין ממש דו"א, ונודע כי כל קדש הוא בחכמה, משא"כ בבי' ויכולו הראשונים, שאינה מקבלת רק מהתפשטות המוחין בחג"ת נה"י ומהארתם. והנה בויכולו הא' הנקרא חק"ל, צריך לכוין ביחד, יה"ה אה"ה, יה"ה אדנ"י, כי

שביעי, הם מלמטה למעלה. וסימנם: שומר הברית והחסד, כנזכר בס"ה פרשת בראשית. ועיין בשער המצות (ש) ששם כתב, שג' אלהים: א' בגבורה, וא' בהוד, וא' במלכות. בסוד ג' אלהים, שיש בפרשת ויכולו וצ"ע כו'.

וזה סדרן: ויכל אלהים ביום הו', אלהים, בינה. השביעי, מלכות הנקראת מלאכתו. ויברך אלהים את יום הו', ויברך, הוא החסד. ואלהים, גבורה. את יום הו', חסד. והרי חסד בתחילה ובסוף, וגבורה באמצען להמתקם. וישבות ביום הו'. יסוד. אשר ברא אלהים לעשות, מלכות.

ופעם א' שמעתי ממוז"ל, כי ל"ה תיבין דויכולו, הם כנגד ל"ב נתיבות חכמה, וכנגד ג' מוחין עצמן דו"א. ופ"א שמעתי ממוז"ל, כי ל"ה תיבין דויכולו, הם בחי' יניקת המלכות ממוחין דו"א, והם ל"ב נתיבות, וג' אלהים, והם בחי' השינים שהם ל"ב שינים שבתוך הפה, וענין זה נרמז בווהר פרשת ויקהל. גם צריך שיכוין, כי ג"פ שביעי שנזכר בויכולו, הם סוד ג' מוחין דו"א, אשר שלשתם בבחי' שביעיות, כנזכר בדרושים שקדמו, איך ביום השבת, כל הספירות נקראים שביעיות, וע"ש.

גם צריך שתכוין כונה אחרת, במה שנוגע אל ז"א, כי עד עתה ביארנו ענין הארת הנקבה. ואמנם הארה הניתוספת עתה בז"א הוא, כי עתה נכנסין בו"א בעת שאומרים הקידוש ויכולו, ג' פרקין קדמאין דאות ל' דצלם דמוחין דו"א, מצד אבא, ועתה הרי נשלם ליכנס המקיף הא' התחתון דמוחין דו"א. הנקרא ל' דצלם דאימא ודאבא, ונשלם לגמרי. (ת) עוד בענין ג"פ ויכולו שבליל שבת, הנה בויכולו הא' של העמידה, עולים חג"ת דו"א, שהם ג"פ שביעי הנזכר בויכולו, ונכללים בחב"ד. וחב"ד עולים בל' דצלם דו"א. וחב"ד דבריאה, עולים בנה"י דו"א דאצילות. וכן כל המדרגות שתחתיהן, עולין על הסדר הזה.

הנהות ומראה מקומות

(ת) פע"ה שער השבת פרק י"ג באמצע הפרק.

(א) פע"ה שער השבת פט"ו.

(ש) שער המצות פרשת תשא דף מ"ג. ופרשת

קדושים דף נ"ו ועיי"ש בהגה"ה.

שהם נה"י דאימא. ונמצא, כי היין הם המוחין, ויש להם ב' לבושים: הא' הוא הכוס, והוא סוד הנה"י דאימא כנוכר. והב', הוא הידים של האדם, שבהם אוחז הכוס של יין, והם סוד הידים של ז"א. אשר בתוכם מתלבשים ומתפשטים הנה"י דאימא כנודע.

גם תכין לב' היות דע"ב וס"ג, שבהם ז' יודין כמנין יין, ואלו ההיות, הם אשר בהם אנו מכונים ב' הידים י"ה י"ה, בכל א' מהם כנוכר. גם ב"פ יוד"ה, הם גי' יין. גם ע' תיבות שיש בנוסח הקידוש כמנין יין, ועם ב' השמות הרי ע"ב.

גם יכוין להמשיך אליה גם את בחי' הכתר שלה, ע"י היין, באופן זה: כי הנה הכתר הוא ע"י ב' הכאת יוד"ה, יוד"ה, יוד"ה ה"ה, ובהיותם בסוד ריבועים, עולים בגי' כתר. בזה האופן: יוד"ה פעמים ה"ה, בגי' ש'. יוד"ה פעמים ה"ה, בגי' ק"ך. יוד"ה פעמים ה"ה, בגימטריא ר'. ס"ה כתר. והנה המילין לבדו של שם י"ה, בגי' מיני מילויים אלו, הוא עולה כ"ה, בזה האופן: וד' שבמילוי יוד"ה, בגימטריא עשרה, וי' וא' וה', שהם ג' מילויים ה', הם בגימטריא י"ו, ס"ה היתה. וז"ס, כי ביה ה' צור עולמים, ר"ל: ששם הויה, נרמז בגי' מילויים של י"ה כנוכר.

ובקונטרס אחר מצאתי, שכ"ז יכוין ע"י ראית והסתכלות עיניו בכוס היין, ועי"כ ימשיך אליה בחי' הכתר, ע"ד הנזכר.

ובקונטרס אחר מצאתי, שביום שבת, כאשר אדם יתן עיניו בכוס היין כנודע, יכוין כוונה אחרת משונה מבימי החול, והוא, שיכוין בשם י"ה אדנ"י, כי הנה ה"פ י"ה אדנ"י, הם בגימטריא בת עין ג' שעליה ארו"ל ד' ונותן עיניו בכוס. וענין בת עין זו, נבאר אותו בשער רוה"ק, בענין היחודים, בענין יחוד

אלו הרי' שמות, מקבלת עתה המלכות. וסוד הענין הוא, כי למעלה בראש ז"א, שם הם המוחין, הנקראים יהו"ה אהי"ה, ותמשיך הארה משם, דרך הקיום, מיהו"ה ואהי"ה, שהם מוחין מצד אבא ודאימא, עד הנה"י דז"א, כדי שיהיה כח באותם הארות של המוחין שבתוכם, לתת בחי' מוחין אל המלכות, אע"פ שאין בנה"י בחי' מוחין ממש. ולמטה בנה"י דז"א, שם הוא יחוד יהו"ה אדנ"י, זה בז"א, וזה בנוקבא. וגם כי נ"ה עצמם, נקראים יהו"ה אדנ"י.

וכאשר תקח הכוס בשני ידיך, תכוין, כי כל יד היא סוד יוד"ה ה"ה, שכן יש בב"פ יוד"ה ה"ה יוד"ה ה"ה, עשר אותיות, כנגד יוד"ה אצבעות ב' הידים. גם כף היד, היא עגולה בצירוף י' וה' אצבעות הרי י"ה.

ואח"כ יכוין באלו האותיות שהם מלאות, כזה: יוד"ה וי"ו דל"ת ה"ה יוד"ה, שהם יוד"ה אותיות בשם הא', ויוד"ה אותיות בשם הב', הרי כ"ח פרקים שבידים הב'.

ובקידוש, יכוין בגי' הויה דע"ב דיודין, בזה האופן: ר"ת של יום הששי ויכלו השמיכ, ר"ת יהו"ה. ותכוין, שהיא מלאה ביודין, הרי ע"ב אחר. ומלת ויכלו, היא בגימטריא ע"ב. וע"ב שיש בקידוש, הרי ג"פ ע"ב.

ובענין היין עצמו, יכוין להמשיך אל המלכות ד' מוחין מהבינה, והם ד' היות עסמ"ב, וג' אהיה דיודין וההין ואלפיך, ויש בהם ז' יודין, בהיותם פשוטות, כמנין יין. וגם יש בהם בהיותם מלאים, ע' אותיות כמנין יין. גם הם סוד ז"ס, הנעשים אל המלכות, כל אחת כלולה מי' כמנין יין.

והנה ד' ההיות, הם המוחין עצמן, חב"ד כלול מחו"ג. וג' אהי"ה הם הלבושים שלהם.

הגהות ומראה מקומות

פנחס דמה. עקב רעג: ת"ז תי"ט מא. תכ"א סא. תכ"ז פד: ז"ח רות פו. שער מאמרי רשב"י זיע"א דף ד' ד"ה דע כי הכלה. לקוטי תורה ויצא בפסוק ועיני לאה רכות. ועיין לעיל ענין שינוי התפלות דרוש א', ד"ה וסוד עצימת העינים.

(ב) נ"א הדעת (דפו"י).

(ג) נ"א כך תכוון בשם י"ה אדנ"י שה"ס בת עין ב"פ אדנ"י וה"פ י"ה עם ב' כוללים גימטריא בת עין (פע"ח).

(ד) ברכות גא. זהר בא מג. תרומה קנז:

יכוין לב"פ שם אדני, וח' אותיותיהם, הם קל"ח.

(ג) ובענין סעודת ליל שבת, כבר נתבאר אצלנו, ומצאתי כתוב בקונטרס בזה, בסוד האכילה יכוין, כי הלחם הוא מחסד, והיין מהגבורה מן בינה, מים מן החסד, בשר לה', ונלע"ד מן נ"ה, ר"ל נצח הוד. פרי עץ, הוא יסוד, הנקרא פרי העץ שהוא ת"ת.

כונת ברכת בפה"ג. הנה ברכה זו יש בה ט' תיבין, ואינם מכלל ע' תיבין שיש בויכולו זהקידוש. ותכוין בהם, שהם סוד ט' יודין, שיש בד' הויות עסמ"ב, ותכוין להמשיכם כולם אל הנקבא, שהיא בחי' כוס היין כנ"ל. והנה הנקבה היא הויה"ה דב"ן דההין, ובה ט' אותיות, ותכוין להמשיך ט' יודין הנז', בט' אותיות הויה"ה דב"ן שבנוקבא.

ובתיבת הגפן, תכוין מש"ל, שהיא בגי' חק"ל, והוא בגי' ד' שמות: יהוה אהיה, יהוה אדני, וביאורו הוא, שתכוין להמשיך היין הזה, הנקרא פרי הגפן, אל הנקבה, הנקראת גפן, העומדת בנה"י דז"א. ובהיותה שם, נקראת חק"ל כנ"ל. ולהיותה שם, אתה מוריד לה עתה הארת המוחין של ז"א.

כונת שתית היין, אח"כ תשתה כוס היין, ותכוין בשתייתו אל הנ"ל, כי הנה האדם בעצמו הוא סוד ז"א, והכוס אשר בידו, היא הנקבה העומדת בחוזה שלו. והיין שבתוכו, הוא בחינת הארת המוחין, הנמשכין ממוחין דז"א. ועתה, ז"א עצמו שותה היין הזה, שהם אלו ההארות הנז', ונכנסים דרך פנימיות ז"א כנ"ל, כי בחי' היין הזה, הוא א"פ דמוחין דז"א, ואינו א"מ, כי הנה הוא ה) בחי' המעשה. ואח"כ

המתחיל חזית איש מהיר במלאכתו כו'. (א) וכשישתה הכוס, יכוין, כי הז' שמות הנ"ל, שהם ד' הויות, וג' אהיה"ה של המוחין, הם בגימטריא רל"ב, ותנ"ה, וכ"ח אותיותיהם הפשוטות, ס"ה שתייה.

קודם הכוס של קידוש, צריך שיאמר כל המזמור הזה, והוא מזמור לדוד ה' רועי כו', בין בלילה, בין ביום בשחרית, ובין בסעודת מנחה. ובר"ת אך טוב וחסד ירדפוני, יכוין שהם כמנין כ"ו, כמנין שם יהוה"ה. וגם בס"ת אך טוב וחסד, יכוין שהם כ"ו, והם בגימטריא שם יהוה"ה. אלא שבסעודת הלילה, יכוין בהויה דיודין, ובשל שחרית בההין, ובשל מנחה באלפין.

וכשיאמר סברי מרנן, יכוין, כי סברי הפ' ג' מנינים: ס"ר, הם בגימטריא עשר הויות פשוטות, ה' דחסדים הז' דגבורות, והם ס"ר דסברי. והב' כוללים של החסדים וגבורות הם ב' דסברי. ועשרה כוללים שלהם, הם יר"ד דסברי.

מרנן: הוא בגימטריא שם, והוא מ"ש בשם מן שמע וע"ש. ובתיבת הגפן, אם הוא בסעודת הלילה, יכוין שהוא בגימטריא חק"ל, שהוא חיבור יהוה אהיה יהוה אדני. ובסעודת שחרית, לב' הויות ע"ב ס"ג, עם ב' כוללים שלהם, ועם הכולל לב'. ובסעודת המנחה, יכוין להויה דע"ב דיודין, ולשם אדני, והכולל לב'. גם בלילה יכוין, להויה דמ"ה ודב"ן, ולמ"א אותיות, שיש בשם אהיה"ה פשוט ומילוי ומילוי דמילוי, והם קל"ח, כמנין הגפן. ובשחרית, יכוין לשם אל אלהים אהיה. (ב) ובמנחה,

הגהה

(א) א"ש: לא הבנתי החשבון, האמנם מה שנלענ"ד לתקן, מכאן ומאותו היחוד, הוא זה, כי ה"פ יה אדני בגימטריא ת', וב' שמות י"ה אדני עצמם, הם גימטריא בת, וטלת עין, הוא המילוי של אהיה"ה דההיין,

ומצאת שם כי תדרשנו כן נראה לענ"ד. (ב) א"ש: ע"ה הרי קל"ח. (ג) א"ש: עוד מצאתי כתיב, והוא חסר ומוטעה, ועכ"ז כתבתיו, וז"ל ובענין כו'. עיין בפע"ח פי"ג ופט"ו.

הנהרות ומראה מקומות

(ה) ג"א כח (דע"י).

אותיות שיש בד' היות עסמ"ב. וב' טללים האחרים כלולים בו. ובטל דמנחה, יכוין ביעקב, ובשם יהו במילוי אלפיו, שעולה טל, וב' טללים האחרים כלולים בו. ואלו הג' טללים בגימטריא הם קי"ו, וכוללם הוי"ה דההין שהוא ב"ן, ושם אדנ"י, בגימטריא קי"ו, כמנין ט"ל ג"פ. ור"ת של שלשה כוללים הללו, עולים בגימטריא נ"א, וס"ת הם בגימטריא א"ל. (ה) וקודם הנטילה, יאמר אתקינו סעודתא, דמהימנותא שלימתא, חדותא דמלכא קדישא. אתקינו סעודתא דמלכא, דא היא סעודתא דחקל תפוחין קדישין, זו"א וע"ק אתיין לסעודא בהדה.

ובשחרית, יאמר (ז) דא היא סעודתא דע"ק, זו"א וחקל תפוחין קדישין, אתין לסעודא בהדיה. ובמנחה, יאמר דא היא סעודתא דז"א וע"ק כו'. אח"כ תטול ידך, וצריך שבעת שתנגב ידך, ובשעה שתברך ענ"י, תגביה ב' ידך וקופות למעלה כנגד ראשך, מב' צדדי ראשך. גם יהיה כ"ז מעומד.

ועתה נבאר הכונה, הנה ענין נטילה לאכילה, נתבאר ענינה בענין נטי' לאכילה דימי החול. אמנם מה שנוסיף בזה עתה הוא, כי הנה שם נתבאר ענין הנטילה, שהיא העלאת הידים כנגד הראש, להעלותם אל מדרגתם הא', שהיו משתמשין במקום ראש. והנה עתה להורות, כי הנוקבא מקבלת הארה ע"י הידים העליונים דז"א, מן תלת מוחין דיליה ברישיה, לכן תגביה ידך עד כנגד

בוקעים האורות האלו, ויוצאים דרך דופני גופו דז"א, ונכנסין תוך דופני גופא דנוקבא, כדי שיהיה ממש בחי' א"פ גמור. והוא ע"ד שאר המוחין הפנימים, שיוצאים ממש מדופני גופא דז"א, ונכנסין תוך דופני גופא דנוקבא. ולכן צריך שהאדם שהוא ז"א, שותה הוא עצמו היין הזה, (ז) כדי שירד עד המקום ששם עומדת כנגדו הנוקבא מבחוץ, ומשם יוצאים ונכנסין בה.

תפלה טובה קודם כל סעודה, מצאתי כתוב בקונטרס א'. ונלענ"ד שאינו משם מורי ז"ל. וז"ל, זאת התפלה טוב לאומרה קודם כל סעודה מג' סעודות של שבת, וזה סדרה:

יהא רעוא, מן קדם עתיקא קדישא דכל קדישין, טמירא דכל טמירין, סתימא דכולא, דיתמשך טלא עילאה מיניה, למליא רישיה דז"א, ולהטיל לחקל תפוחין קדישין, בנהירו דאנפין, ברעו וחדוא דכולא. ויתמשך מן קדם ע"ק דכל קדישין, טמירא דכל טמירין, סתימא דכולא, רעותא, חנא, וחסדא, ורחמי, בנהירו עילאה וברעותא וחדירי עלי ועל כל בני ביתי, ועל כל ישראל עמך, ויפרקינא מכל עקתינ בישין דייתון לעלמא, ויזמין ויתיהב לנא ולכל נפשנתא, חנא וחסדא ורחמי וחיי אריכי ומוזני רויחי מן קדמיה אכ"ר.

ובלילה, יכוין במלת טלא, לטל יצחק, ובאהי"ה פשוט ומלא ומלוי המלוי, שהם ט"ל אותיות. והב' טללים האחרים כלולים בו. (ד) ובטל דשחרית, יכוין באברהם, ובט"ל

הגהה

הם ד' יודין, והם מ'. ור"ת של יה"ו הוא עשרה, הרי נ"א. וכן ס"ת של אהי"ה הוא ה', וד' ההין של ד' היות הם כ', ו' של ס"ת יה"ו, הם א"ל. והנה נ"א הנזכר, הם נ"א אותיות, שיש בשם אדני פשוט ומילוי ומילוי המילוי, בסוד ועתה יגדל נא כח ה'.

(ד) א"ש: צ"ע, כי למעלה כתבנו, שיש באהי"ה מ"א אותיות, נ"ל, כי למעלה מיירי, באהיה דיודין. וכאן באהיה דההין. (אב"ח) ועתה מצאתי ב"ה כן בספר אהבת ד'.

(ה) א"ש: זהו ביאורו של דבר: כי ר"ת של אהיה הוא א'. ור"ת של ד' היות,

הגהות ומראה מקומות

בפנימיותו ומשם הם עוברין דרך מחיצות דופני גופא דז"א בתוך דופני גופא דנוקבא. (ז) בדפ"ר חסד מן יאמר עד יאמר.

(ו) ז"ל פע"ה וא"ת איך שותה האדם המברך הלא הוא בסוד ז"א והרי הנוקבא צריכה לשתות והענין כי שותיהו הז"א ונכנסין הארות אלו

ראשך. גם לסיבה זו, צריך לברך ברכה זו מעומד, לפי שהיא למעלה בסוד המוחין דז"א, ונודע כי עלמא דדכורא, כל עובדיו מעומד, ולכן עתה אשר כונתך להעלות את הנקבה, וליחדא עם בעלה, צריך שיהיה מעומד. גם בכל נטילה מג' סעודות דשבת, צריך לקיים ב' הדברים הנז', שיהיה מעומד, ושיגביה ידיו עד כנגד ראשו.

ענין השלחן, ראיתי למורי ז"ל, שהיה חושש ומקפיד מאד וזהיר, לאכול בשלחן של ד' רגלים, כדוגמת שלחן שבבית המקדש. גם ח) בענין הלחם המסודר עליו, צריך ליוהר לשים בכל סעודה י"ב לחמים על השלחן, כנגד י"ב חלות לחם הפנים, ותסדרם כסדר זה: ו' לחמים מצד ימין השלחן, וו' מצד שמאל השלחן, והו' הימנים יהיו ג' ע"ג ג', וכן בצד שמאל. והג' שבצד ימין, יהיו מונחים כעין סגול, וג' העליונות מונחים עליהם, וכן בצד שמאל. וזה סדרן:

* *
* *
* *

נמצא כי בצד ימין השלחן, יש ד' לחמים, ב' ע"ג ב', וכן בצד שמאל, ובאמצען יש ד' לחמים אחרים, ב' על גבי ב', אלא שהשנים מופסקים מן השנים האחרים, וריוח ואויר ביניהם, כי הב' האמצעיים שהם זו ע"ג זו, הם קרובים לשני חלות הימנים. והב' האמצעים האחרים, קרובים אל ב' חלות השמאלים. וענין זה נמצא מפורש בביאור בס"ה במאמרים דכ"י.

היותם י"ב לחמים הטעם הוא, כי הג' עתה בסעודה זו, מקבלים הארה מן הי"ג נימין דשערי דברי שא דא"א, וכבר נתבאר אצלנו,

כי אותם הי"ג נימין, הם בחינת ג' היות, ובהם י"ב אותיות. והיתירה, היא הנימא הכוללת לכל הי"ג נימין, אבל שרשם אינם אלא י"ב. ולכן כנגדם, הם י"ב לחמים. ובבחי היותם ג' היות שמשפרם ע"ח, לכן הם נקראו בחי' לחם, שגם הוא בגימטריא ע"ח.

באופן, שתכוין להוריד הארה מן ג' היות, שהם בגימטריא לחם, ומכל אות ואות שבהם, נעשה לחם אחד, והויה אחת כנודע. ומשם נמשכת סעודה זו דליל שבת אל המלכות ט) והיא האוכלת סעודה זו כנ"ל. אבל אינה מקבלת הארה זו, אלא באמצעות ז"א, כי הוא הוא המקבלם תחלה, והוא נותנם אחר כך אליה.

ודע, כי בכל מקום לא יש סעודה, רק כשיש בחי' פה, י) ולכן עתה בלילה, שהיא מקבלת מן הפה דז"א לכן יש סעודה ממש. ואינו על ידי תפלה, כשאר ההמשכות והעליות. וכן הוא ג"כ בכל סעודות דשבת, כמ"ש בכל סעודה, במקום הראוי לה.

ופעם אחרת שמעתי ממורי ז"ל, בענין מספר י"ב לחמים, כי הנה הם י"ב, כנגד י"ב נימין, או כנגד י"ב חוורת דרישא דאריך, או כנגד י"ב תיקוני דיקנא דא"א, וכולם יורדים עד היסוד. ומה שהיו תחילה מספר י"ב, שהם ג' היות, שבהם י"ב אותיות, ונעשו שם כמנין לחם, שהם ג' היות. הנה עתה ברדתם אל היסוד, נעשים אותיות מל"ח, כאותיות לח"ם. והענין הוא, שהם בחי' ג' הגבורות הנמתקות אשר ביסוד, שהם גם כן בחי' ג' היות, כמנין מל"ח. ואז מתמתקים יחד ג' הגבורות, ע"י ג' החסדים. וע"י המיתוק הזה, הריוחו הגבורות, כי בתחלה היו מרים בסוד הדינים הקשים, ועתה נהפכו לטעם המלח. אשר נתבטל מהם קצת מרירותם. וא"ל מורי הרב משה אלשיך נר"ו, כי שמע ממורי ז"ל,

הגהות ומראה מקומות

ח) פע"ח שער השבת פרק י"ז. ט) נ"א החול (דפו"י). י) להלן ענין ר"ה דדוש ז'.

אתה. ותכוין, שהכזית הזה הוא כנגד אות י' של הוי"ה, שהוא הז"א. ואח"כ תבצע בציעה ב', כשיעור כביצה. ותתן לאשתך, ותכוין, שהיא כנגד אות י' אחרונה של אדנ"י, שהיא בנוקבא דז"א. ותכוין, שיתחברו ויעשו שם יאהרונה"י. ואח"כ תבצע, ותתן לשאר בני הסעודה היושבים שם.

ובסדר סעודת ימי החול, יתבאר יותר באורך, כל עניני ברכת המוציא, וכונת האכילה ושאר פרטים האחרים. אבל בענין אכילת סעודה זו, כבר נתבאר לעיל קצת כונות שבה, ואמנם דרך קצרה, תכוין, כי הנה עתה אתה אוכל, מן הארה הנמשכת מן פה דזעיר אנפין, וממחין שבו, ומן ל"ב נתיבות חכמה שבו, אשר עתה הם מאירים בל"ב שינים אשר בפיה, וע"י אתה טוחן ולועס המאכל, וכבר נתבאר ענין כונת טחינת השינים באכילה בסעודת החול, וע"ש היטב פרטים רבים וכונות רבות.

ואחר האכילה, היה נודג מורי ז"ל, לומר פזמון אחד בקול נעים, והוא ז"ל תיקן ג' פזמונים, מיוסדים ע"ד חכמת האמת, בכל פרטי הכונות של שבת. פזמון אחד לסעודת הלילה, ופזמון אחד לסעודת שחרית, ופזמון אחד לסעודת מנחה. וזה נוסח פזמון סעודת הלילה, ובראשי פרקים של הפזמון הנזכר, נרמז אני יצחק לוריא בן שלמה, לחן מתי יבושר עם:

אסדר בשבחין, למיעל גו פתחין דבחקל
תפוחין, דאינון קדישין.

נזמין לה השתא בפתורא חדתא, ובמנרתא
טבתא דנהרא על רישין.

ימינא ושמאלא, ובינייהו כלה, בקישוטין
אולא, במאנין ולבושין.

יחבק לה בעלה, וביסודא דילה דעביד
ניחא לה, יהא כתיש כתישין.

כי ביום שבת כונה זו תהיה בעולם האצילות, ובימי החול ג"כ תהיה כונה זו, אלא שתהיה בעולם היצירה. (כ) ואני לא שמעתי זה. וממה שנבאר ב"ב לחמים וסעודת שחרית, נראה כי ליל שבת, הם י"ב נימין. ויום שבת, הם י"ב חוורת. ובמנחת שבת, הם י"ב תיקוני דיקנא כנלע"ד.

ונחזור לענין א', בענין סדר י"ב לחמים. כי תכוין, שד' לחמים שמצד ימין, שהם ב' ע"ג ב', הנה הם ארבעה אותיות היה אחת. אבל ב' הלחמים התחתונים, הם שני הההין, שהם הנקבות, וב' לחמים העליונים, הם ב' אותיות י"ו, שהם הזכרים. כי הזכרים הם למעלה, והנקבות תחתיהם. וכע"ז, ד' לחמים השמאלים, הם היה אחרת (ל) ב', ע"ד הנזכר ממש. (מ) ותכוין, כי ב' לחמים האמצעים, הסמוכים לצד ימין, הם סוד ב' אותיות י"ה, י' על ה'. והב' אמצעים הסמוכים לצד שמאל, הם ב' אותיות ו"ה, ו' על ה'.

וברצותך לומר ברכת המוציא, אז תקח ב' לחמים העליונים שבד' אמצעים, ותחבר שניהם בב' ידיך, וב' שולי הלחמים יהיו דבוקים זה בזה. וב' פנים מב' צדדיו שלהם, יהיו פן זה מצד ימין, ופן זה מצד שמאל, ואז יתראו כאלו הב' לחמים, נעשו לחם אחד, ובו ב' פנים מב' צדדיו, ויהיה כדמיון לחם הפנים שבמקדש. ותכוין, כי הלחם שביד ימינה, הוא אות י' של הויה. והלחם שביד שמאלך, הוא אות ו'. ותברך אז ברכת המוציא. ובה' של המוציא, תכוין אל אימא עילאה. ובה' של הארץ, תכוין במלכות. ובמלת לחם תכוין בת"ת. גם במלת לחם, תכוין אל הלחם הנז', שהוא בחי' י"ג נימין הנ"ל.

ואח"כ תבצע מן הלחם הימני, שהוא כנגד אות י' של הוי"ה כנוכר, והוא כנגד החכמה, אשר משם נמשך המזון המעולה מכל השאר. ותבצע ממנו תחלה שיעור כזית, ותאכלנו

הגהות ומראה מקומות

(מ) נ"ב וד' לחמים האמצעים ג"כ הם הוי"ה
אחרת שלישית ע"ד הנזכר ממש.

(כ) נ"א בעולם הבריאה (פע"ח).

(ל) נ"א ג' (דפרי"י).

צ'וחין אף עקתינ בטלין ושביתין, ברם אנפין חדתינ, ורוחין עם נפשין.

חרו סגי ייתי, ועל חדא תרתי נהורא לה ימטי, וברכאן דנפישין.

קריבו שושבינין, עבידו תיקונין, לאפשא זינין, וזנונין עם רחשין.

למעבר נשמתינ ורוחין חדתינ, בתרתינ ובתלתינ, ותלתא שבשין.

ועיטורינ שבעין לה, ומלכא דלעילא דיתעטר כולה, בקדיש קדישין.

רשימין וסתימין בגו כל עלמין, ברם עתיק יומין, הלא בטיש בטישין.

יהא רעוא קמיה, דתשרי על עמיה, דיתענג לשמיה, במתיקין ודובשין.

אשווי לדרומא מנרתא דסתימא, ושלחן עם נהמא, בצפונא ארשין.

בחמרא גו כסא, ובמדאני אסא, לארוס וארוסה, לאתקפא חלשין.

נעטר לון כתרין במילין יקירין, בשבעין עטורין, דעל גבי חמשין.

שביתין ושביקין מסאבין דרחיקין, חבילין דמעיקין וכל זיני חרשין.

שכינתא תתעטר בשית נהמי לסטר, בוין תתקטר חנינן דכנישין.

למבצע על רפתא כזיתא וכביעתא, תרין יודין נקטא, סתימין ופרישין.

משח זיתא דכיא דטחנין ריחיא, דנגדין נחליא בגוה, בלחישין.

הלא נימא רזין ומילין דגניזין, דליתיהון מתחזין, טמירין וכבישין.

אעטר ית כלה ברזין דלעילא, בגו האי הלולא דעירין קדישין.

אחר הפומון, יקרא כמה פרקי משנה ממסכת שבת, ואם תרצה תקרא ח' פרקים הראשונים, בליל שבת, וח' אמצעיים בסעודת שחרית, וח' אחרונים בסעודת מנחה, ותכוין, כי הם כ"ד פרקים כנגד כ"ד קישוטי כלה, כנודע אצלנו. אבל רוב פעמים, מה שהיה נוהג מורי ז"ל הוא, לומר ד' פרקים הראשונים ממסכת שבת בלילה, וד' הב' בשחרית, וד' פרקים הג' במנחה, ויכוין אל ד' אותיות הויה, או אל ד' אותיות אדנ"י, ואיני זוכר איך שמעתי בזה ממורי ז"ל, או אם הם בהוי"ה, או באדנ"י, ולפעמים כשהיה מורי ז"ל טרוד בעסק התורה על השלחן עם בני אדם, לא היה קורא רק פרק א' בכל סעודה.

ואח"כ תטול ידיך במים אחרונים, ואח"כ תאמר הסדר הנהוג אצלך בימי החול, אחר נטילת מים אחרונים קודם ברכת המזון, והם כמה פסוקים, נכתבו גבי סעודת החול וע"ש. ואח"כ קודם ברכת המזון דשבת, יכוין קודם שיאמר הברכה, להויה דע"ב דיודין, ולמספר כ"ו שלה הפשוט, ושניהם בגימטריא צ"ה, וז"ס דודי צח ואדום.

ואח"כ תברך ברכת המזון, וכבר נתבאר בכונתה בסעודת החול וע"ש. אמנם החילוק שיש עתה בברכת המזון דשבת, הוא שתכוין ממש ע"ד הכוונה שביארנו בברכת המזון דחול, אבל צריך שתכוין עתה כי כללות ד' ברכות של ברכת המזון, הם הויה דע"ב דיודין.

ברכה ראשונה בכללותה, היא אות יוד, במילוי מילויה יוד ויו דלת, והם ט' אותיות, כנגד ט' (ג) אורות אלו, ובחתימת ברכה זו באמרוך בא"י הזון את הכל, תכוין, כי אותה ההויה היא דע"ב דיודין, ברכה ב' בכללותה, היא אות ה"י במילוי מילויה ה"י יוד, ה' אותיות, ובבא"י יכוין אל ס"ג, ובברכה ג', אל אות ו', כזה: ויו יוד ויה, והם ט' אורות, ובהויה דחתימת הברכה, תכוין בהויה דמ"ה דמילוי אלפין, ובברכה ד' ובכללותה, היא אות

הנהרות ומראה מקומות

(ג) נ"א אותיות (דפו"י).

ועתה נבאר פרטי המדרגות, שיש בענין הריח. כי הלא הריח עצמו, קודם הכנסו תוך החוטם, אז הוא בבחי' א', ואז נקרא ריח בלבד. והוא ענין הדינין, שהוא בחי' האחרים הפשוטים משם אלהים, כזה: א', אל, אלהי, אלהים, שהם בגימטריא ר', ועם ה' אותיות פשוטות של אלהים, ועם י"ג אותיות במילואו, הרי הכל בגימטריא ריח, וזו מדרגה א'.

ואחר כניסתם אל תוך החוטם, נקרא ניחת, מלשון נחת רוח, כי אז מתחילים להתמתק. כנודע ענין חרון אף, שענינו הוא יציאת הדינין מן החוטם ולחוץ, בסוד כי אז יעשן אף ה' כו', ובסוד ויחר אף ה' בם וילך, כנזכר באדרא. וההיפך בכניסתם אל תוך החוטם, כי אז מתקמטים הגבורות, ומתקבצים שם, ואינם מתפשטות לחוץ לעשות דין בעולם.

והנה החוטם יש בו ב' נקבי האף, ובהכנס הריח זה אל תוך החוטם, מתחלק לב' הבלים, דרך ב' נקבים. והנה ב"פ הבל, הוא בגימטריא ניחת עם ב' הכוללים שלהם.

ואח"כ עולה הריח מדרגה ג', דרך האמצעיות המצח, כי החוטם הוא קו מישור, כנגד אמצע המצח. והנה מוח הדעת, הוא ממש עומד כנגד המצח וכמבואר אצלינו בענין נתינת אפר מקלה במצח, במקום הנחת תפילין, כי שם עומדים הגבורות. אבל המצח עצמו, הוא למטה ממקום זה. והוא טעם, היות המצח מקום גילוי הדינין, כנזכר בב' האדרות, כי יש שם כ"ד בתי דינין במצחא, בסוד ומצח אשה זונה כו'. ולכן ריח הגבורות עולה עד המצח, כי שם ג"כ הוא שרשם כנזכר. ובהיותו עולה שם, נקרא בחי' אש"ה, שהוא שם אלהים במילוי יודין, שהוא בגימטריא שין, ועם ה' אותיות הפשוטות, ועם השם עצמו, הרי הוא בגימטריא אש"ה.

אח"כ עולה הריח מדרגה ד', והוא עד המוחין עצמם. ואותם ב' ההבלים הנכנסים

ה' אחרונה במילוי מילוייה, כזה: ה"י יו"ד, הם האורות. ובהויה דחתימת הברכה, תכוין בהויה דב"ן.

ובתוספת ברכת רצה והחליצנו כו', תכוין ענין חליצת הנע"ל דנער מטטרון, שהוא היצירה, כדי לעלות למעלה אל הבריאה, שהם בחי' לבושי מלכא, ביומא דשבתא וביו"ט. כי ברכה זו היא הג', והיא כנגד יצירה הנקרא מטטרון. ואנו מתפללים, שביום שבת לא יתנהג העולם ע"י שליטת מטטרון כמו בחול, אבל יהיה חלוץ הנע"ל, כנודע בסוד פסוק שלף איש כו'. ולא ישלוט עתה בשבת, אלא ז"א דאצילות הנקרא איש, ע"י הבריאה (ס) השולטת בשבת כנודע.

ואחר ברכת המזון, תחזור לקחת ב' אגרות של הדס בב' ידיך, ותחברם יחד בכונה הנ"ל, ותאמר זכור ושמור דברור אחד נאמרו. ואח"כ תברך ברכת עצי בשמים, ותריח.

ונבאר כוונת הריח, אשר ייעדנו לעיל לכתוב ביאורו בכאן. וכוונה זו איננה פרטית לזמן הזה, אבל בכל פעם שתריח איזה ריח טוב, בכל זמן מהזמנים, תכוין כונה זו, ואף אם הוא מיני בשמים אחרים, שאינם מין הדס, וזה עניינה: והנה היסוד של כוונה זו מיוסד על ד' תיבית: אשה, ריח, ניחת, לה'. אבל סדרן כפי הכוונה זו, הוא באופן זה, ריח ניחת אשה לה'.

דע, כי ענין הריח, הוא בחי' הגבורות המתפשטות למטה, שחוזרת להתמתק בשרשם, בסוד הריח. כי הנה מקום ה' גבורות, הוא בה' מקומות, כנזכר באדרת נשא, והם: חוטמא, פומא, דרועין, ידין, אצבען. וחוטמא הוא העליון שבכולם, וכשהגבורות מתקבצות ועולות, ונכנסות בסוד הריח, דרך נקבי החוטם, הנה הם עולות עד המוח הנקרא דעת, אשר שם עטרא דגבורה, שהיא שורש כל ה' גבורות כנודע, ואז הם מתמתקים שם, כנודע כי אין הדינין מתמתקים אלא בשרשם, וכמבואר אצלנו בסוד פרה אדומה.

הנהרות ומראה מקומות

(ס) נ"א הנקרא איש עולם הבריאה (כת"י). עולת תמיד דף א' ע"ב.

דרך שני נקבי החוטם, שהם בגימטריא ניחח כנ"ל, הנה הם עולים עד המוחין, שהם בחי' ד' היות עסמ"ב, הנכללים בדר' אותיות הויה א', והם סוד חו"ב וב' עטרין דרעת חו"ג. והנה אותיות ניחח, הם כמספר אות למד במילואה, של ליהוה. והויה עצמה הם ד' מוחין הנזכר. (א)

עוד מצאתי כתוב בשינוי ובאופן אחר, וז"ל, ניחח הוא חילוף אלהים באותיות הקדמות, והוא אכרדט"ס. והם בגימטריא ע"ד, ועם ב' נקבי האף, הרי הם ע"ו, כמנין ניחח. ליהויה: הנה הלמד מנין ניחח, כאמור למעלה. וההויה תמורתה מצפ"ץ, והוא בגי' ש', והה' אותיות ע"ה, הם הא' והה' של אשה.

וכונת הריח הוא, לעלות הקדושה מן העשיה ליצירה, כל החלקים שנשארר בעשיה. גם מנהג טוב הוא, לקרות בכל ליל שבת אחר ברכת המזון, כל מסכת עירובין. ויכוין אל סוד ע"ב דיודין רי"ו. שהם אותיות עירוב.

הגהה

(א) א"ש: אות ל' חסירה ב' ממנין ניחח, ואם נאמר שיושלמו בשל אותיות מ"ד של מילוי למד, ואז נשלמו הדר' מדרגות, שהם:

יפה שעה

(יז) ענין הזווג כו'. אבל הענין בקיצור הוא, כי בתפלת ערבית כו'. ואחר הצות לילה, אז הוא זווג דיעקב ברחל, מן החזה דו"א ולמטה כו'. ובדרוש סדר התפלות כתב ז"ל, ובחצות ליל שבת, שאז גם רחל פב"פ עם כל הו"א לגמרי, ואז הוא רחמים גמורים, להיות בחי' רחל כו'. ומ"מ מכל שני המקומות נראה, שאין ללאה זווג אחר הצות. ולפ"ז נראה, שאין לומר תיקון לאה בחצות ליל שבת. אמנם מ"ש רז"ל בדרושינו, ואחר תפלת ערבית כל הצות לילה הראשונה, הוא זווג דיעקב ולאה, בכל אורך שיעור קומת ז"א, צריך לעיין, ורחל היכן הלכה לה, א"ת דחו"ש חזרה לאחור, הוא דבר

וענין אותם הפסוקים, שנכתבו בס"ה בפרשת בלק בכ"י, שיאמר אותם האדם בקומו בחצות ליל שבת, קודם שישמש מיטתו, והם ה' אלהי אתה ארוממך אודה שמך כו', אורך על כי נוראות נפלאתי כו', לא הניחני מורי ז"ל לנהוג לאומרם וכמעט שהוא מגמגם שאינם מדברי הזוהר עצמו.

גם מנהג מורי ז"ל, להניח השולחן במקומו בליל שבת, והמפה פרוסה על השולחן, וכוס של הקידוש ושל הברכת המזון מונח עליו, והיה מניח כל שהוא טיפות יין בכוס ההוא, כדי להשאיר שם ברכת ליל שבת, בסוד אסוך שמן הנזכר באלישע כנזכר בזוהר.

גם היה משייר בשולחן, תחת המפה הפרושה, קצת פתיתין ופרורין של פת לסיבה הנזכר, אבל לא לחם שלם, משום העורכים לגד שולחן, ולא אקרי הכי, אלא בלחם שלם. ענין (יז) הזווג והעונה של שבת, כבר נתבאר אצלינו בשער המצות בפרשת בראשית דף ג' ע"ב, בענין העונה שבליילי החול, וע"ש כמה מדרגות הם. אבל הענין בקיצור הוא, כי בתפלת ערבית, אז הוא זווג יעקב

ריח, ניחח, אשה, לה. ואז נמתקו תכלית המיתוק הנאות להם והמצטרך. עוד אפשר למנות ב"פ הבל, כמש"ל.

דלא אפשר, כי אעיקרא מפשטות דברי רז"ל נראה, שאין הסתלקות המוחין בליל שבת, שהרי כתב לעיל בסמוך ז"ל, דע, כי מן התחלת תפילת שחרית, מן סדר הקרבנות, עד נשמת כל חי, נכנסים אורות המקיפין של בחי' המוחין דו"א כו', אלמא מכניסת המקיפין מתחיל הענין. וצ"ע, אי"כ ברכת המפיל, וכן ברכת המעביר בשבת מה עניינם. וגם נמצא שאין שום עליית העולמות בתפילת שחרית, עד שיתחיל עליית ז"א בתפלה בלחש, וכל העולמות עומדין על עומדם בעליות שעלו בקבלת שבת ובתפילת ערבית, ולפ"ז הרי זה דומה ליל שבת במקצת לליל פסח, שכתב רז"ל בדרוש ד' די"מ ז"ל,

בבחי' שם י"ה. ואע"פ שכונה זו צריך לכוין אותה בטבילה ע"ש, בעלייתך מן הטבילה. אבל עתה בטבילה זו, תכוין כונה זו קודם שתטבול, ותכוף ראשך במים.

ענין התפלה של שחרית דיום שבת. הנה נת"ל, כי בלילה יכוין האדם, לקבל תוספות נר"ן, פ) ושלשתן הם בחי' נוקבין. וביום שבת, יכוין ג"כ לקבל בחי' נר"ן, ושלשה דכורין, מבחי' קדושת היום, שהוא דכורא. ואמנם ג' המקומות, שבהם צריך לקבל תוספות הנו', שמעתי בתחלה ממורי ז"ל, שבברכו של קודם יוצר דשחרית, יכוין לקבל תוספת הנפש דכורא, ובסמיכות גאולה לתפלה, יכוין לקבל תוספת רוח. ובמוסף במלת אי"ה מקום כבודו כו', יכוין לקבל תוספת נשמה. אבל אח"כ שמעתי ממורי ז"ל באופן אחר, וכמ"ש בע"ה בכללי הדרוש, כ"א במקומו. וזה החלי בע"ה, צ) דע, כי מן התחלת תפלת שחרית, מן סדר הקרבנות עד נשמת כל חי כו', נכנסו בחי' אורות המקיפין, של בחי' המחזין דו"א, מבחי' המקיף העליון, הנקרא אות מ' דצלם דאימא. ובסדר נשמת כל חי, אז נכנסין המקיפין דאות מ' דצלם דאבא. וז"ס נשמת כל חי, ר"ת נכ"ח, שהם כמנין ג' הויות, שהם ג' מחזין חב"ד, בבחי' אורות מקיפין, מבחי' מ' דצלם דאבא. והרי נשלמו ליכנס ברישא דו"א, כל המקיפים שלו, מב' הצלמים דאימא דאבא. ולכן תכוין, כי עתה באמריך נשמת כל חי, לקבל חלק תוספת נפש דכורא שבך, מבחי' יום שבת דכורא כנ"ל.

ורחל, מן החזה ע) ולמטה דו"א. ואחר תפלת ערבית, כל חצות לילה הא', הוא זווג יעקב ולאה, בכל אורך שיעור קומת ז"א. ואחר חצות לילה, אז הוא זווג יעקב ברחל, מן החזה דו"א ולמטה. הת"ח אסור לשמש מטתו בלילי החול, אפילו אחר חצות. אבל בליל שבת אחר חצות, מצוה. וקודם חצות אסור, אע"פ שהוא ליל שבת.

ענין הטבילה דשחרית דשבת. הנה אם נטמא בקרי, או בתשיש המטה, אין צורך להזכיר, כי הטבילה אז מוכרחת. אבל אף אם לא הוצרך לטבול לסבה הנו', צריך לטבול בבוקר ביום שבת, הוא, כי כדמיון מה שבארנו לעיל, שצריך לטבול בכל ע"ש, להפריש מן החול לשבת. כן צריך עתה טבילה אחרת, כי הפרש גדול יש, בין קדושת ליל שבת לקדושת יום שבת, שהוא קדושה יתירה. אבל החילוק הוא, כי בע"ש הוצרך לב' טבילות: הא', להפשיט בגדי החול מעל נפשו. והב', להתרבק ולהמשיך בו קדושת שבת. אבל עתה בבוקר יום שבת, די לו בטבילה אחת, להמשיך עליו קדושה עליונה של יום השבת, ואיננו מפשיט מעליו ח"ו קדושת יום שבת. א)

והנה שם בע"ש, ביארנו כונת ב' טבילות. אבל עתה שאין שם רק טבילה אחת, אל תכוין רק אל הכונה הנו' שם, שהוא שתכוין אל ד' הויות עסמ"ב, ולג' שמות אהיה, הא' ביהדין, והב' באלפיין, והג' בההיין. וז' שמות אלו, הם בגימטריא תרפ"ו. ותוסיף עליהם שם י"ה, ויהיה הכל בגימטריא כמנין שבת. והטעם לתוספות שם י"ה, הוא זה, כי סדר שבת, הוא ענין עלית זרין במקום אר"א ואז הם

י פ ה ש ע ה

והם מתקיימים בו, ולילה כיום יאיר, ואין לכוין כלל בעליית העולמות בשחרית של שבת. וברוך הידוע, כעת אין בידי, כי אפשר שבזמירות שירות ותשבחות דקודם תפילת יוצר דשבת,

חגהות ומראה מקומות

(א) ג"א ליג יום (כ"י) ונ"א ליל שבת (דפרי"י).
 (פ) ג"ב ושלשתן מן המלכות הנקראת מדת לילה ושלשתן הם בחי'. צ) פע"ח שער השבת פ"ט.
 (ע) פע"ח שער השבת פרק י"ה.

מן נ' שערי בינה הנפתחים עתה ביום שבת, והנם הם נ' שערים, כמנין כ"ל.

האמנם לא כל ז' היכלין דו"א דבריאה, עולים ונכללים בז' היכלי או"א, לקבל תוספות שבת, רק ג' היכלות היותר ממותקים, שהם בחי' החסדים, והם: היכל היסוד, הנקרא היכל לבנת הספירה, וזה עולה בברכת יוצר, מתחילת הברכה, עד סדר אין ערוך לך ה' אלהינו כו'. והיכל הזה הוא העולה עתה בשבת, למעלה מכל שאר ז' היכלי ז"א, כנודע דיוסף חביבו דכולא, וסליק על כולא, כנוכר בפרשת שלח לך ק) והוא מתעלה ועולה עד היכל אהבה דאו"א, כי הנה שם באו"א, הוא היכל הז' העליון, דכללות עולם הבריאה כנודע, ובאותו היכל, יש בחי' פרטיות היכל אהבה של או"א, וזה ההיכל דיסוד דז"א, עולה עד שם מתתא לעילא, ומקבל משם תוספות קדושה בברכת יוצר אור, שהיא כנגד היכל לבנת הספירה, שהוא יסוד דז"א כנודע. ועולה בכל ז' היכלין דבריאה ממטה למעלה, והם סוד ז' פעמים הכ"ל, שנזכר ביוצר דשבת, שהם: ובורא את הכל, הכל יודוך, והכל ישבחוך כו' כנוכר, והם כסדרן ממטה למעלה, מן היסוד עד החסד. והנה נקשר היכל היסוד, בהיכל אהבה העליון שבהיכל הז' הנקרא היכל או"א, ומלת הכל הא' שנזכר ביוצר דשבת, שהוא ובודא את הכל כנוכר, הנה הוא היסוד התחתון דז"א, שנכלל בכל ז' היכלין דיליה, ונקרא הכ"ל, ואז עולה בו' הכ"ל העליונים.

היכל הב' העולה בסוד תוספת שבת, הוא היכל הרצון התחתון, שהוא תפארת, ונרמז בסדר אין ערוך לך ואין דומה לך, עד אל ארון כו'.

היכל הג' העולה בסוד תוספת שבת הוא, היכל אהבה התחתון, שהוא החסד, ונרמז בסדר אל ארון על כל המעשים, אבל היכל דנצח, אעפ"י שהוא קו ימיני, והוא חסד, איננו עולה, לפי שהוא קשור עם היכל ההוד, כי תרווייהו הם תרי פלגי גופא כנודע, ולכך

הנה ענין סוד נשמת כל חי, הוא בחי' תוספת קדושת שבת בעולם היצירה, כנודע כי תיקון נשמת כל חי, הוא בסדר הזמירות, שהם ביצירה. כי סדר יוצר אור כו', הוא בבריאה, ותכוין בנשמת כל חי כו', כי מלת כל חי, הוא בגימטריא ס"ח, אהי"ה הוי"ה אהי"ה, והם בגימטריא חיים, והם סוד התפילין הנקרא חיי המלך, והכונה היא, כי זה הוא תמורת התפילין שבימי החול, הקדישים דיום שבת, לא קבלתי כונתם ממורי ז"ל.

כונת יוצר דשבת, הנה ביוצר דשבת, הוא בחי' תוספת קדושת שבת, בעולם הבריאה, כי כל סדר יוצר, הוא בבריאה כנודע. אבל צריך שתרע, כי ז' היכלות אלו, אין בהם במולם תוספת קדושה, רק בג' היכלין לבר, שהם רמונים, בג' חלקים אלו: הא' הוא, מן יוצר אור, עד אין ערוך לך כו'. והב' הוא, מן אין ערוך לך כו', עד אל ארון כו'. והג' הוא, מן אל ארון כו', עד תתברך לנצח צורנו כו'.

וצריך לבאר, ענין אלו ההיכלות של יוצר דשחרית דשבת, מה ענינם. דע, כי שבעה היכלות, הנרמזים בסדר יוצר דימי החול דשחרית, הם ז' היכלות ז"א דבריאה, ובהם נכללין ז' היכלין דנוקבא, הנקראים ז' נערות אסתר, ואמנם ביום שבת ביוצר דשחרית, נפתחין שבעה היכלין עילאין, הנקראים היכלין דשבת, והם ז' היכלי או"א דבריאה, ואז ז' היכלי ז"א דבריאה, עולים ונכללים בז' היכלי או"א, המקבלים משם תוספות קדושת שבת.

והנה ז' היכלי או"א, הם נרמזים בז' פעמים שנזכרו כאן מלת הכל, ל) כי הכל מלשון היכל, ואלו הם: ובורא את הכל, יסוד, הכל יודוך, הוד, והכל ישבחוך, נצח, והכל יאמרו, תפארת, הכל ירוממוך גבורה, יוצר הכל, חסד, והרי הם ו', על הסדר ממטה למעלה מיסוד עד חסד, והנם מה שנרמזים במלת הכל הוא, כי כל א' מהו"ק אלו, הוא כלול

הגהות ומראה מקומות

ל) א"ש צ"ע שאינם אלא ו'. ק) דף קסד:

שלהם, שהם מקיפים מ' דצלם דגדלות ב'.
ובחזרה עולה בכתר שלהם כנלע"ד.

ועתה בתפלת עמידה זו, מתחיל לעלות,
ועתה הוא עולה באו"א, בג' תחתונות שלהם,
הנקראים נה"י, ומהם נעשים לו בחינת מוחין
שבו, כי הנה בלילה יורד למטה בנה"י שלו
עצמו, כדי להתחבר לו (ש) ולהתיחד שם עם
נוקבא, ועתה הוא עולה עד נה"י דאו"א, להיות
לו ג"כ מוחין כמו לנוקבא.

ואמנם עלית רחל נוקבא דז"א, היא באופן
זה, כי בלילה היתה היא בנה"י שלו, ועתה
היא עולה בג' אמצעיות שבו, אשר עתה
שעלה ז"א ג' מדרגות אחרות, נמצא שעם
היות שעלתה היא שלש מדרגות אמצעיות
שבו, הנה אינם עתה רק ג"ת שבו לעת
הזאת והם נעשים אליה בסדר ג' מוחין. ואח"כ
בעת חזרת העמידה בקו"ר, עולה ז"א עוד עד
שלש אמצעיות דאו"א, ורחל עולה בג"ר דז"א
הראשונות, אשר עתה אינם רק ג"ת דז"א.
כי אם היא היתה עולה, והוא עומד במקומו,
כבר היתה היא שוה אליו כשיעור קומתו.
אבל כיון שגם הוא עולה, נמצא כי תמיד
היא בג"ת שבו, אשר עתה מה שהיה לו בתחלה
לז"א בבחי' ג"ר שבו, ונמצאת עתה רחל,
גדולה וגבוהה כשיעור שהיה ז"א בתחילה,
קודם תפלת שחרית.

והנה נתבאר, כי לעולם בכל עליית בחי'
דבר קדושה, אין הרושם הא' מסתלק משם,
ונמצא כי רושם הא' של ז"א, נשאר שם תמיד,
ובפרט עם מה שנל' בדרושים הקודמים,
בענין קבלת שבת, כי אין בחי' העצמות
האורות עולה כלל בשבת, ונשאר במקומו,
כי בחי' הכלים בלבד הם העולים, ונמצא עתה
בחזרת העמידה דשחרית, שהכלים של פרצוף
יעקב עלה שם, והלבישו עצמות אורות ז"א
כשיעור קומתו, וגם רחל היא שוה בקומתו
כנזכר, והם מזדווגים יחד עתה. אבל בערך
שנשאר שם רשימו דז"א במקומו הא' נחשב

הוא ג"כ דין, ואינו עולה, ועוד טעם אחר,
כנודע כי ירכין אינון לבר מגופא, ולכן אפילו
הנצח נקרא דין.

אל אדון כו', כבר ביארנו, כי הוא היכל
אהבה דז"א כו'. אבל צריך שתכוין כונה
אחרת, והוא, כי המלכות הנקראת א"ל אדנ"י,
כמבואר אצלנו, הנה עתה ניתוסף גם בה
תוספת קדושה, ונעשית אדני במילוי, שהוא
בגימטריא תרע"א, ונקראת עתה: א"ל, אלף
דלת גון יוד. והם בגימטריא שבת, לרמוז:
כי עתה היא קדושה עיקרית של יום שבת
ממש. וענין זה, תכוין במלת אל אדון, כי
אדני הוא נוקבא, ואדון הוא דכורא, שעתה
אשר נתמלא שם אדנ"י במילואו, אז הוא
שבת כנזכר, ונקרא אדון דכורא. גם נרמז
בתיבות אל אדון על כל המעשים, שהוא ג"כ
בגימטריא מספר ב' שמות הנז', שהם בגימטריא
שבת, זולת אות ה' של המעשים, שהיא יתירה
על חשבון הנזכר.

ובאמרו וביום השביעי נתעלה וישב על
כסא כבודו כו', ירצה: כי הנה בימי החול,
אימא מקננת בכריאה, וז"א ביצירה, ומלכות
בעשיה. וביום שבת, הם מתעלים, וזעיר אנפין
מתעלה אל הבריאה. וזמ"ש, נתעלה וישב
על כסא כבודו כו', שנתעלה מן היצירה, וישב
על כסא כבודו בכריאה.

(ר) כונת תפילת עמידה דשבת דשחרית,
הנה אחר שתאמר פסוק אדני שפתי תפתח
כו', קודם שתתחיל ברכת אבות, תכוין לקבל
תוספת הרוח דכורא, ממדת יום שבת כנ"ל.
ואמנם התוספות שניתוסף בז"א הוא, שער עתה
עדיין לא עלה שום עליה כלל, רק שנכנס
בתוכו מבחי' גדלות א', אורות מקיפין דצלם
דאו"א כנ"ל.

ונלע"ד חיים, כי מן הדרוש ההוא דפסח,
יתבאר לך, כי בתפלת לחש דשחרית, נכנסין
נה"י דחו"ב הנקראים מוחין פנימים דגדלות
ב'. ובחזרה, נכנסין חג"ת שלהם, שהם מקיפים
ל' דצלם דגדלות ב'. ובמוסף דלחש, חב"ד

הגהות ומראה מקומות

(ר) פעה שער השבת פרק י"ט. (ש) ז"א ל"ג לו (כת"י).

כי מה שהיתה נקראת אל אדניי פשוט, נקראת אז: א"ל, אלף דלת נון יוד. ועתה בעמידה דשחרית, הרויחה עוד מעלה אחרת, והוא, כי גם שם א"ל, הוא עתה במילוי אלף למד, ועתה היא נקראת: אלף למד, אלף דלת נון יוד, והם בגימטריא כמנין נחת"ו.

(א) ענין הס"ת. מורי ז"ל, היה נוהג ונוהר בכל יום שבת בשחרית בעת הוצאת ס"ת מן ההיכל, לומר אותו הנוסח הכתוב בס"ה בפרשת ויקהל (ב) והוא, בריך שמייה דמארי עלמא כר.

גם ראיתי למורי ז"ל, כשהיינו מתפללים בבית מדרשו שעלה ביום שבועות וקרא עשרת הדברות בפיו בקול רם, כדרך שנוהגים חכמי הקהילות, כמנהג ספרד. וכן בפרשת בחוקותי, ראיתיו שעלה ביום השבת ההוא, וקרא בפיו ובקול רם, הקללות של פרשת בחקותי, כחכמי הקהילות ספרד.

גם ראיתיו, שבכל ימי השבת, לא היה עולה ל"ס"ת, אלא ששי, כמ"ש בע"ה, בשם ס"ה על ר' כרוספדאי. ואמנם ענין כונת ס"ת, כבר ביארנו בארוכה בתפלת שחרית של החול, וע"ש היטב. (ג) והנה שם ביארנו, כי ענין ס"ת, הוא בחי' יסוד ראבא שבתוך ז"א, אשר הוא מתגלה ויוצאת הארתו לחוץ אל יעקב ורחל, העומדים כנגד פני ז"א.

גם נתבאר שם, כי בימי החול, אין מתגלים רק ג' פרקין תתאין דנה"י ראבא, ומתלבשים תוך נה"י דז"א. אבל עתה בהוצאת ס"ת ביום השבת, מתגלים כל ז"ת. (יח) והטעם, לפי שבימי החול לא עלו יעקב ורחל, רק כנגד

הזווג הזה כאלו הוא ממש זיווג דז"א עצמו עם רחל.

(ת) ישמח משה כו'. כבר נתבאר, ענין ביאור המלות האלו, למעלה בקבלת שבת בשדה, בפירוש מזמור שיר ליום השבת, וע"ש היטב. גם תכוין כונה אחרת והיא זאת, כי משה הוא בחי' ז"א, אשר עד עתה כל ההארות שקבל היה משלו, שהם בחי' המקיפים דצלם דאר"א, שנכנסו בו בבחי' פנימיות, ולכן אין לו בזה שמחה יתירה, אבל עתה אשר עלה במקום אר"א עצמם כנוזר, אין זו מחלקו, רק מתנה גמורה חדשה, שנתנו לו אביו ואמו, ונעשית עתה המתנה ההיא, חלקו ממש, ויורש מקום אביו ואמו, ולכן עתה הוא שמח במתנה זו שנתנה לו לחלקו ממש, וזהו ישמח משה במתנת חלקו.

וביאר, כי שמחה זו הגיעה לו עתה ביום השבת, אבל ימי החול, אז אין לו שמחה זו, לפי שאז הזווג שלו הוא בבחי' עבד נאמן מטטרוך, כי ע"י נעשה הזווג בימי החול כנודע. וזהו ישמח משה במתנת חלקו, שניתן לו עתה ביום השבת, וטעם שמחה זו היא, לפי שבימי החול עבד נאמן קראת לו, וע"י העבד נאמן היה זוגו נעשה, אבל עתה אינו כן.

הנה מה שתקנו להזכיר בנוסח ברכה זו, פסוק ושמרו בני ישראל את השבת כו', עם היות כי שמור הוא נוקבא, אבל הטעם הוא, כדי לכלול מדת לילה ביום.

ובמלת כי לעמך ישראל נתתו באהבה כו', תכוין, כי בתחלה באל אדון על כל המעשים כו', בתפלת יוצר, הרויחה המלכות,

י פ ה ש ע ה

העמידה, ובחזרת העמידה כבר עלו יעקב ורחל בחג"ת דועיר אנפין כנודע, וכמ"ש רז"ל בדרוש החזרה.

(יח) והטעם הוא, לפי שבימי החול לא עלו יעקב ורחל רק כנגד נה"י דז"א בלבד כו'. קשה, שהרי הוצאת ס"ת היא אחר חזרת

הגהות ומראה מקומות

(ג) גם ענין קריאת ס"ת בטעמים ונקודות עיין בלקוטים בפסוק בטחו בה' עדי עד (כת"י). שער המצות פרשת ואתחנן דף ס"ד.

(ת) פע"ח שם.
(א) פע"ח שעד השבת סוף פרק י"ט.
(ב) אוח רכ"ה ובדטריי דף ר"ו ע"א.

ומבחרים שבהם, הם החסדים התחתונים, שהם אורות מגולים, והם מגדילים, לכל שאר האורות העליונים הסתומים.

והנה בימי החול, החסדים המגולים הם בנה"י דו"א בלבד, אבל עתה ביום שבת, שעולה ז"א עד ג' אמצעיות דאבא, נמצא כי כל הז"ת שלו הם אורות מגולים. האמנם נודע הוא, כי כל מה שמתגלים מבחי' אבא, אינו אלא ביסוד שבו בלבד, כי הנצח וההוד שבו אינם מתגלים לעולם, כי תמיד הם מלוכשים בנה"ה דאימא, אבל היסוד שבו, להיותו ארוך מיסוד דאימא, לכן יכול להתגלות אחר סיום יסוד דאימא ומש"ל כי כל הז"ת מתגלים עתה בשבת. הענין הוא, שהחסדים המתפשטים בז"א, הם מגולים, לכן האורות ההם מכים

נה"י דו"א בלבד, ולכן לא יש רק ג' אנשים עולים לס"ת, והם: כהן, לוי, ישראל. (יט) אבל עתה שעולה ז"א, כל ז"ת דאו"א, ע"י תפלת שחרית דלחש ודקול רם, ולכן עתה אותם ז"ת דאבא, שעולה ז"א בהם, הנה הם מתגלים עתה, בעת הוצאת הס"ת. ולכן מספר העולים בס"ת ביום שבת, הם ז', כנגד ז"ס. והם: כהן, בחסד, לוי, בגבורה, ישראל, בתפארת, ד', בנצח, ה', בהוד, ו', ביסוד, ז', במלכות.

ועתה אבאר לך טעם, מ"ש בס"ה בפרשת שלח לך, (ד) כי ר' כרוספדאי חמיד ליבא, מימיו לא סליק בשבת לס"ת, אלא שתיתאה, דאיהו צדיק, ועליה אתמר, מגדל עוז שם ה' בו ירוץ צדיק ונשגב וכו'. הנה נודע, כי ה"ח מתפשטים בגופא דז"א, והיותר מעולים

י פ ה ש ע ה

היא צריך אל הנה"י דאבא ואימא שיהיו לו בסוד מוחין, והענין הוא כו'. נמצא שהם שתי בחינות נפרדות זו מזו, חדא שהכלים דאבא ואימא הם העולים, ועצמותם נשאר במקומם, ואחר כך עולים כלים דז"א ומלביש עצמותם, וזה נקרא יורש מקום הקודש, כי קדש היא. שנית, כי בכל מקום שעולה ז"א לעולם נה"י דאו"א מתלבשין בתוכם בסוד מוחין. ועיין מ"ש רז"ל בשער מוחין דז"א פ"ה. וא"כ מ"ש רז"ל בדרוש ס"ת דחול, שז' העולים לס"ת, הם כנגד פרקין אמצעיים ותתאין נה"י דאבא, מיירי בנה"י המתלבש תוך גופא דז"א בסוד מוחין. וזה הכלל, כי לעולם ז' העולים הם כנגד ז"ת דז"א, אלא שעל ידי ברכתם וקריאתם בתורה, יפה כח העולים לגלות אורות דאבא שבתוך ז"ת דז"א. לכן מצד נה"י דמוחין, אין בתוך ז"ת דז"א אלא פרקין אמצעיים ותתאין. ומ"ש בדרושינו שאותם ז"ת דאבא שעלה עתה זעיר אנפין בהם מתגלים, מיירי באור העצמות שעלה זעיר אנפין ומלביש, ואינם מתגלים אלא על ידי ז"ת דז"א.

(יט) אבל עתה שעולה בכל ז"ת דאו"א כו', לכן עתה אותם ז"ת דאבא כו', הנה מתגלים עתה בעת הוצאת ס"ת כו', ז"ת דאבא שעלה בהם ז"א, הם כחב"ד חג"ת דז"א, והעולים הם חג"ת נה"י דז"א, שכן כתב כהן בחסד, ויותר מ"ש רז"ל בדרוש הוצאת ס"ת דחול ז"ל, אבל הענין הוא, כי ז' אנשים העולים בתורה ביום שבת בשחרית כו', ומתבאר שם, שהם כנגד שני פרקין תתאין דנצח דאבא, המתלבשים בחסד ונצח דז"א. וכנגד ב' פרקין תתאין דהוד דאבא, המתלבשים בת"ת ויסוד דז"א, וע"ש. ואם כן נמצא, שהעולים אינם אפילו בנה"י דאבא, אלא בפרקין אמצעיים ותתאין דנה"י. ונלע"ד, במ"ש רז"ל לקמן בדרוש א' דמועדים ז"ל, וביאור הענין הוא, במה שנקדים לך הקדמה הנאמר, כי אע"פ שאנו אומרים כי זעיר אנפין עולה כל המדרגות, עד שיוורש מקום אבא ואימא עצמו, אל תחשוב כי כפי זה אינו צריך אל המוחין הבאים לו מבחי' נה"י דאבא ואימא, אבל צריך שתדע, כי לעולם

הגהות ומראה מקומות

(ד) דף קס"ד ע"ב.

היום. ובמנחה, כנגד הגבורה ששולטת אז. והכוונה הוא לכלול זה בזה, פחדו עם חסד, מפני שהתורה מב' מדות אלו נתנה, כמש"ה מימינו אש דת למו.

ענין תפילת מוסף בלחש. דע, כי צריך לומר כמנהג אשכנז, שהוא סדר תכנת שבת כו', חנתקן על סדר אלפא ביתא דתשר"ק, ובאחרונה מוסיפין ה' אותיות מנצפ"ך, והם: מסיני, נצטוו, צווי, פעליה כראוי. יהרמ"י אר"א שתעלינו כו'. והם סוד הארת כ"ב אתוון במוחא עילאה, ממטה למעלה, בסוד מ"ש באדרת נשא ו' וז"ל, תיו רשים רשימו לעת"י דלית דכוותה, כמבואר אצלינו שם ז' במקומו.

והנה עתה, זעיר אנפין עולה בג"ר, חב"ד דאר"א, ועתה נשלם פסוק ושמרתם ח' את השבת כי קדש היא לכם, כי ז"א שהוא יום השבת, עלה במדרגת אבא, הנקרא קדש, זירש את מקומו. אבל רחל נוקבא דז"א, עולה עתה בג"ת דז"א, שהם עצמם בחי' נה"י דאר"א. ונמצא כי עתה רחל נקראת אשת חיל עטרת בעלה, והיא ג"כ בסוד משז"ל ט' שבעוה"ב צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם. לפי שכבר ביארנו לעיל בחזרת עמידה דשחרית, שהרשימו הא' דז"א אינו זז ממקומו, ובפרט

ומאירים בכל הצדדים, ובנ"ה דאבא, ומוציאין הארתם הפנימים לחוץ. אבל פשוט הוא, שאינו בגילוי גמור כמו היסוד שבו, לטעם הנ"ל.

(כ) והנה אין בחינת גילוי גמורה, אלא בב' שלישים תחתונים דת"ת, וכל היסוד, ונמצא כי המעולה ה' שבכולם, הוא היסוד, כי כולו מגולה. ולכן ר' כרוספדאי, לא הוה סליק לס"ת, אלא שתיטאה, שהוא כנגד היסוד המגולה, ומקבל האור כולו בגילוי גמור. ואחריו במדרגה הוא הג', שהוא כנגד הת"ת, שאורו מגולה ברובו, בב' שלישי התחתונים. ושאר העולים, כולם הם אורות סתומים, ולכן אינם במדרגת אלו הב' הנזכר, אלא פחותים מהם. אבל בהם עצמם, יהיו מדרגות, כי החסד גדול מהגבורה, ואחריו הגבורה, ואחריו הנצח, ואחריו ההוד, אבל הגרוע מכולם הוא הז', כי הוא כנגד העטרה שביסוד, ואין שם אלא הארה מועטת בתכלית. וזהו טעם מ"ש בגמרא, הכל עולים למנין ז', אפילו אשה ועבד וקטן, וכמו שנוכר בדברי הפוסקים, וטעמו של דבר מפורש עם האמור, כי הז' גרוע מכולם, כי הוא סוד העטרה ובו יצדק שם אשה ועבד וקטן.

עוד מצאתי ט"א לס"ת שמוציאין ביום השבת, כי הנה בבקר ביום שבת, אנו קורין בס"ת, כנגד מדת החסד, המתעורר בתחילת יפה (כ) והנה אין בחי' גלוי גמורה, רק שני שלישים תחתונים דת"ת וכל היסוד כו', קרוב לזח ממש, כתב בדרוש ס"ת דחול יע"ש. וקשה, שהכי שם כתב שני שמועות, ויש ביניהם הפרש, אי יסוד דאבא נבקע, או אינו נבקע. אבל יסוד דאימא, ליכא מאן דפליג כי נבקע, אפילו בלא ס"ת, כמ"ש רז"ל שם בדרוש א' ז"ל, והנה הזווג שנעשה בעמידה,

ש ע ה

היה ע"י שנבקע היסוד של אימא, ונפתח ויצאו מתוכו החורג לחוץ יע"ש. וצ"ל, שאע"פ שלפי האמת, לעת כזאת כל הה' חסדים מגולים ועומדים, מ"מ רב המרחק, בין חסדי הב' שלישי הת"ת י' לנז"ה, לחסדים העליונים. כי הללו לעולם הם בגלוי, והללו לפעמים הם מתגלים, וגם זה אינו אלא ע"י תפלות ותחנונים.

הגהות ומראה מקומות

(ח) נ"א ואז סוד ושמרתם (פע"ח).

(ט) ברכות יז.

(י) צ"ל ונ"ה.

(ה) נ"א המגולה (דפו"י).

(ו) באד"ר אות כ"ג ובדפו"י דף קכ"ח ע"ב.

(ז) שער מאמרי רשב"י זיע"א דף ר' טור א'

ד"ה עוד שם בדף הנזכר וז"ל והיינו.

שעלתה במעלת שם ההויה פשוטה, שהיא מעולה יותר משם אדני במילואו.

(כא) ובחזרת תפילת מוסף בקר"ר, אז ז"א עולה בכתר דאו"א. כי בתפילת לחש, לא עלה אלא בג' מוחין חב"ד שלהם כנ"ל. ופעם אחרת שמעתי ממורי ז"ל, כי בחזרת מוסף, אין עליה לז"א, כי כבר הוא שוה במקום או"א. אבל אנו חוזרין לעורר את ג' ראשונות דאו"א, כדי להוריד הארה מהם אל הנקבה, שתוכל לעלות עתה ב' מדרגות בפעם אחר, עד חג"ת, ועד חב"ד דאו"א, כמו שיתבאר, ועיי"כ תזרווג עם ז"א.

ואמנם הנקבה עולה ב' עליות, עליה א' בחג"ת דז"א, שהם עצמות חג"ת דאו"א. ועליה ב' עולה עד חב"ד דז"א, שהם עצמם חב"ד דאו"א.

ופעם אחרת שמעתי, כי כל עליות ז"א עתה, הם באבא בלבד, ועליית רחל נוקבא, הם באימא בלבד. ונמצא, כי בחזרת תפילת

בדרוש שנת"ל, שהכלים הם העולים, ואורות העצמות נשארים במקומם.

ונמצא, כי בחזרת תפילת שחרית, אז היא סוד העוה"ו, היתה שוה בכל אורך ועיר אנפין, שבמקומו בימי החול, ועדיין לא עלתה אל העוה"ב שהוא סוד או"א. אבל עתה, עלתה בג"ת דאו"א, ואז נקרא בן העוה"ב ממש, ונמצאת היא עתה, בסוד עטרה, למעלה מראשו של צדיק שהוא ז"א, בבחי' מקומו בימי החול. כי גם עתה נשאר שם הרושם שלו, והעצמות של אורות שלו כנוכר, ולכן היא עתה קונה שם חדש יותר מעולה, והוא, כי תחילה היתה נקראת אל אדני כנ"ל, ועתה נקראת א"ל הויה, ועוד, כי שם א"ל הנזכר, הוא ג"כ במילוי, כזה: אלף למד, יהו"ה. והם בגימטריא רי"א, כמנין ר"ת בראשית או"א רצה כו', וזה תכין במקום הזה. (א) וטעם היות שם א"ל במילוי, ולא שם הויה, הוא, כי כבר בתפילת שחרית בחזרה, נתמלא שם א"ל במילוי, וגם שם אדני היו במילוי, אלא

הגהה

או"א רצה כו', ואף גם זה עדין חסר לתשלום רי"א א', ואלו הם ר"י, וע"ה יעלו רי"א. כנלענ"ד.

(א) א"ש: נלענ"ד, שהרב סובר, כי גם בתפלת מוסף, צ"ל כמו בלילה, בלשון הזה חמדת ימים אותו קראת זכר למעשה בראשית

שעה יפה

(כא) ובחזרת תפלת מוסף בקול רם, אז ז"א עולה בכתר כו'. הן אמת, שכל אלו עליות דז"א נכונים מקור מים חיים, אמנם לפי מ"ש לעיל שכתבו רז"ל בדרוש א' דמועדים, שמלבד מה שעולה ז"א, ומלביש עצמות דאבא ואימא עילאין, אף גם זאת צריך הוא למוחין, ולעולם נה"י דאבא ואימא מתלבש בתוכו בסוד מוחין. ועיין בפ"ה משער מוחין דז"א, א"כ הדבר סתום וחתום, מה בחי' מוחין נמשכים בז"א. כי הנה אנו צריכים ד' בחינות מוחין: עמידה דתפלה דלחש ודחזרה, הרי שני בחינות ודתפילת מוסף דלחש ודחזרה, שני בחינות אחרים. הרי ד' בחינות מוחין שאנו צריכים,

מלבד עליית ז"א בעצמות אבא ואימא. וכן בתפילת המנחה דשבת, כי ז"א עולה ומלביש עצמות דיקנא קדישא, ופרצופין שעליו עלו גם הם יותר למעלה, ונה"י שלהם מתלבש בסוד מוחין תוך ז"א, ואנו צריכים שתי בחינות מוחין דעמידה, דלחש ודחזרה, ולא אתנו יודע, כי הדבר הזה צריכה רבה דרבה, ואני היום גולה ומטולטל דטלטולא דגברא הקשה, עד ישקיף ויראה בעל הרחמים. והאמת כי רבי לא שנה, שהרי כתב בדרוש יוצר דליל שבת ז"ל, דע כי כונת כל התפילות וכל הק"ש דליל שבת וביום שבת, אינם כמו הכונות והק"ש דימי החול, אמנם לא קבלתי כונתם.

מוסף, ירש ז"א מקום אביו. ונוקבא מקום אימא, וזהו הנכון.

(ט) והנה עליית ז"א בכתר דאבא, נרמז בקדושת חזרת מוסף, שהיא י' כתר יתנו לך ה' אלהינו כו'. וכמ"ש בס"ה, ופירושו: לך ה' אלהינו, שהוא ז"א אלהי התחתונים, יתנו לך אר"א, הנקראים מלאכים המוני מעלה, בחי' כתר שלהם. וסרסו דודשיהו, לך ה' אלהינו, יתנו מלאכים המוני מעלה כתר. וכבר נתבאר בספר התיקונים, כי אר"א נקראים מלאכים של א"א, כתר דאצילות.

ונלענ"ד ששמעתי ממורי ז"ל, שבמלת כתר, יכוין אל הויה דמילוי ס"ג. ואמנם עליות הנוקבא רחל, עלייה א' היא, בקק"ק ה' צבאות כו'. ולכן תכוין, כי בקדוש א', עולה בחסד. ובב', עולה בגבורה. ובג', עולה בת"ת. ועליה הב' היא עולה, כשאומרים אי"ה מקום כבודו, ר"ל: כי ג"ר שהם אי"ה, א', דעת באמצע. י"ה, הם חר"ב, ושם במקום אי"ה, (כ) הוא מקום המלכות, הנקראת כבודו של ז"א, וזהו כבודו: כבוד ר'. כי ז"א, הוא סוד אות ר', ולהיות כי עתה עלתה הנקבה ב' עליות בפ"א, משא"כ בשום זמן מהזמנים, לכן שואלים המלאכים, וכולם תמהים ואומרים איה מקום כבודו, כלומר, איך אפשר שהמלכות דילגה למקום ג' אמצעיות, ואיך עתה פתע פתאום חזרה לעלות בג"ר, ותמהים ואומרים איה כו', כי הם חושבים שאינה יכולה לעלות רק עלייה א', שהיא בג' אמצעיות, וכיון שנסתלקה משם, אינם יודעים מה נעשה בה, כי אינו עולה ברעתם שעלתה עליה שניה.

והנה צריך האדם לדלג על רגליו כלפי מעלה, בעת שאומר קק"ק כו', ובעת שאומר איה כו', לרמוז אל ב' דילוגים אלו, שדילגה רחל נוקבא דז"א.

ודע, כי סוד איה, אות א' היא מול הי": דריקנא דא"א, שהוא סוד הרעת של אר"א, הנקרא י"ה. וזהו אי"ה. וכבר הודעתך, כי עתה במלת אי"ה כו' תכוין לקבל בעצמך תוספת דכורא, (ל) ממדת יום השבת כנ"ל. ותכוין, כי עתה ע"י עליית הנקבה כנוכר, קנתה לה שם חדש יותר מעולה, והוא שעתה נקראת א"ל יהו"ה במילויים באלפין, כזה: אלף למד, יוד הא ואו הא, והם בגימטריא ר"ל, כמנין ב' תיבות, שהם: מקום, כבודה, עם ר' של להעריצו, ולכן תכוין במלת אלו, כוונה הנזכרת.

ובאומרך ימלוך ה' לעולם כו', תכוין, כי ר"ת של אלהיך ציון לדור ודור, הם אותיות אצלו, ר"ל: כי עתה רחל נוקבא דז"א, היא אצלו ממש, שזה בקומתו. משא"כ בשום תפלה אחרת.

ענין פסוק שמע ישראל כו', הנתקן במקום הזה, עניינו הוא, כי הנה בכל יום שבת, לא היה זווג כלל לז"א, עם נוקבא רחל, אלא עתה בחזרת מוסף בקול רם, שעלתה עמו שיה בשוה כנוכר, והיסוד שלו, שיה בשוה עם היסוד שלה, משא"כ בתחילה. ובזה תבין ענין תפילת מוסף, שאמרו בס"ה, ובספר התיקונים, שהוא ביסוד, הנקרא יוסף. והטעם הוא, כי עתה יכול יסוד דז"א להזדווג, בשוה עם היסוד שבה, והנה זווגם עתה, הוא ממש כעין זווג אר"א, כי הרי ירשו את מקומם. וכבר נודע, כי אין זווג לאר"א, אלא ע"י מ"נ של נשמות התחתונות, המוסרים עצמם להריגה על קידוש השם, ע"ד יחוד אר"א, בפסוק שמע ישראל, כמ"ש בק"ש דשחרית דימי החל. (מ) ולכן אתה אנו אומרים פסוק שמע ישראל, וצריך לכוין להעלות מ"ן אל זו"ן, על ידי

הגהות ומראה מקומות

(כ) ג"א שבו ול"ג אי"ה (דפו"י).
(ל) ג"א תוספות נשמה דכורא (כת"י).
(מ) ג"ב לכן עתה שזו"ן עלו באר"א אנו צריכין למסור נפשינו על קידוש השם בפסוק שמע ישראל וצריך וכו' (ענין פע"ה).

(ט) עיין בת"ז אות שעה ובדפו"י דף טז:
(י) הגה"ח ג"ב כי בפעם אחרת שמעתי ממורי ז"ל כי בחזרת מוסף בקול רם עולה חז"א עד המזל העליון שהוא תיקון השמיני דדיקנא דאריך ולא עד בכלל (שער הכונות השמ"ש ז"ל).

בעלותם למעלה, גם שאר העולמות דבי"ע אשר תחתיהם, עולים אחריהם, כפי סדר עליית ז"ן. וכעד"ז, כל העולמות אשר למעלה מן ז"ן דאצילות, מוכרח הוא לעלות גם הם ממקומם, כפי סדר עליית ז"ן, לתת להם מקום לעלות במקומם, ואין כח בקולמוס לפרט הכל.

אבל נדבר דרך קצרה כי הנה כל הפרצופים וכל העולמות יחד, כולם עולים זה אחר זה, עד שנמצא, כי ע"ק דאצילות, עולה עד מקום א"ק לכל קדומים, כמבואר אצלנו באורך, בדרוש אדם הראשון, איך היה קודם שחטא, ומה פגם גרם בכל העולמות, וע"ש היטב. (ס) גם תעיין בדרוש אחד, (ע) שביארנו בענין ז' מלכים, שיצאו מבחי' אוון עליונה דא"ק, ואירע בהם פגם, קרוב לענין המיתה והביטול. ואין הכונה ח"ו לומר, כי הם הם המלכים דארץ אדום, דפרשת וישלח, כי אותם המלכים יצאו מן העין דא"ק. אבל הם בחי' אחרות שלמעלה מהם, שיצאו מן האוון, ושם בדרוש ההוא, הנקרא מטי ולא מטי, ביארנו בענין הכתר והחכמה והבינה ההם, שהם בחי' שם י"ה במילוי ההי"ן, (פ) ושם נתבאר איך נעשים בחי' ד"ו ר"ד (צ) וכיוצא בזה וע"ש. והנה עתה בסעודת שחרית דשבת, עולה ע"ק דעולם האצילות, עד אותם ההי"ן אשר שם ולכן סעודה זו נקראת סעודתא דע"ק.

ונבאר הסדר שתעשה, הנה תבוא ותעמוד לפני השולחן, במקום שאתה עתיד לישב בו, ותקיף השולחן דרך ימין פ"א, ותכוין להמשיך עתה בחי' א"מ, של ג"ת דאבא, (ק) אשר שם עלה ז"א, בתפילת העמידה דלחש דשחרית, אלא שאז היתה בחי' א"פ שלהם, ועתה הוא באור המקיף אשר להם.

מסירת נפשינו על קידוש השם במלת אחד, בפסוק שמע ישראל, כמ"ש בק"ש של שחרית דחול.

ענין סעודת שחרית דשבת. הנה בענין התפלה נתבאר, כי כבר עלו ז"א ורחל נוקבא, עד כתר דאוי"א ממש, ונמצאים שניהם עומדים תחת א"א, והם עתה אוכלים סעודה זו מן א"א, ולכן סעודה זו נקרא סעודתא דע"ק.

גם תכוין, כי הנה בענין ס"ת דשחרית דשבת ביארנו, כי אז נתגלו כל ז"ת דאבא, כנגד מה שעלה ז"א בעמידת שחרית ובחזרה, וקבלנו האורות בס"ת, בוי' העולים לו, שהוא סוד יסוד דאבא, הנקרא תורה כנודע, ועתה כנגד מה שחזר ז"א לעלות בתפלת מוסף בלחש ובחזרה, שעלה בג"ר דאבא, לכן אנו עתה עושים סעודה זו דשחרית, אחר תפלת מוסף, כדי שיתגלו גם ג"ר דאבא, ויבקעו ויתגלו הארתם, ותאיר אלינו, ולפי ששם בג"ר דאבא, שם הוא בחי' פה העליון דאבא, לכן כנגדו אנו עושים סעודה, בסוד אותו הפה, וברוך שנתבאר לעיל בסעודת הלילה, כי אין סעודה, אלא במקום שיש פה, והוא בג"ר.

(ג) גם יש ט"א בענין סעודה זו, הנקראת סעודתא דע"ק, ובוה תבין למה נקרא קידושא רבא, הקידוש הזה של שחרית, עם היותו קצר מסדר קידוש הלילה. והענין הוא, כי בלילה היו בבחי' מוחין דז"א, הנקראים קדש, אמנם הם קידושא זוטא. אבל עתה היא סעודת המוחין דאבא עצמן, שהם קדש עליון, ולכן נקרא קדושא רבא.

ודע, כי כל אלו העלויות שאנו אומרים למעלה, שהם עולים ז"ן, מוכרח הוא, כי

הגהות ומראה מקומות

- (פ) ג"א ג' י"ה (פע"ח). ע"ח ח"א שער מטי ולא מטי סוף פ"ג.
(צ) ג"א ד"ו או ד"י (פע"ח). ג"א ד"ו או ו"ד (כת"י).
(ק) עולת תמיד שער השבת דף מ"ט ע"ב.

- (ג) פע"ח שער השבת פרק כ"א.
(ס) שער מאמרי רשב"י זיע"א פרשת קדושים דף קע"ט טור א' ד"ה ואין אנו עתה. תע"ס שיעור ח' אות פ"ה, ושיעור ט"ז אות צ'.
פ"ד ט"א ד"ה והנה מכאן, וענין עליית הפרצופים ע"י בע"ח ח"ג דף ל"א בהגהות ומראה מקומות אות ז'.

ממילוי ההיין, וא"כ איך בסעודת הלילה התחתונה תכוין במילוי יודין, ובסעודת שחרית המעולה דע"ק, תכוין אל מילוי ההיין. אבל זה יובן במש"ל, כי אלו השמות דמילוי ההיין, הם גבוהים במעלה במאד מאד, כי הם למעלה באורות דאזון כנ"ל כי עד שם עולה ע"ק.

ותכוין, כי ג"פ י"ה במילוי ההיין, הם בגימטריא צ', והם סוד ט' יודין, שיש בד' היות עסמ"ב. ותכוין להמשיכם, בט' אותיות דמילוי ההייה. ותכוין, כי ט' תיבות שיש בבפ"ה"ג כו', הם סוד תשעה אותיות דמילוי הויה דב"ן דההיין, אשר מקבלים בתוכם את הט' יודין הנזכר, העולים בגימטריא ג"פ י"ה דמילוי ההיין כנזכר. ואח"כ תכוין, כי ג"פ י"ה הנזכר הם צ', ועם היין שבתוך הכוס, שהוא בגימטריא ע', הרי הכל בגימטריא קס"א, כמנין אהיה דמילוי יודין, (א) ואז תחברו עם ההויה דס"ג, ויהי בגימטריא באר. וז"ס קידושא רבא, כי רבא הוא אותיות בא"ר. (ב)

ואח"כ תאמר, מזמור לדוד ה' רועי כו', ותכוין בר"ת יהו"ה לאור ימים, אל שם יל"י, שנתבאר כונתו למעלה בקבלת שבת, בפסוק ה' למבול ישב. ותכוין ג"כ ס"ת יהו"ה לאורך ימים, הם בגימטריא ס"ה, כמנין אדני. ואח"כ תאמר, ושמרו בני ישראל את השבת, עד וביום השביעי שבת וינפש. ותכוין לכלול מדת לילה שהוא שמור, עם מדת יום שהוא זכור.

ואח"כ תאמר, פסוק או תתענג על ה' כו', כנודע כי בזה הפסוק נרמזו בו ג' סעודות דשבת, כנזכר בספר הזוהר, בפרשת בשלח (ר)

ואח"כ קח בידך ב' אגודות ההדס, ותחזור להקיף השולחן פ"ב, ותכוין להמשיך עתה בחי' המקיף של ג' אמצעיות דאבא, אשר שם עלה ז"א בחזרת קו"ר, דתפילת העמידה דשחרית, אלא שאז היה בבחי' א"פ שלהם, ועתה הוא באור המקיף, ולפי שעתה הוא בבחי' ג"א חג"ת, לכן צריך להקיף בהדס, כנודע כי ההדס רומז לג' האבות. אע"פ שגם הנקבה עלתה עליות רבות, אין כונתנו עתה, רק להעלות ז"א, לפי שעתה הוא יום שבת דכורא, שהוא כנגד ז"א. וכנגד ב' עליותיו באר"פ כנודע, אנו מקיפים עתה ב' הקפות, להמשיך אר"מ שלהם. אבל הקפות ליל שבת, היו כנגד עליות הנקבה, שהיא מושלת בלילה.

הנהגה כמו שבסעודת הלילה, לא עשינו הקפה ג', כנגד מה שקבלה מג' מוחין דז"א בבחי' א"פ. ושם ביארנו טעם הדבר, כי הדבר הזה נעשה מאליו, ואין בנו כח להמשיכו, כי הוא מקום עליון. לכן גם עתה בסעודת שחרית, אין אנו עושים הקפה ג', כנגד עליית ז"א בא"פ דג"ר דאבא, בתפלת מוסף דלחש ודחזרה, לפי שהוא בחי' מוחין, והוא מקום עליון, ובפרט שהם מוחין מקיפין דאבא ואין בנו יכולת להמשיכם בסוד א"מ שלהם, והדבר נעשה מאליו.

ואחר הקפה הב', תשב מיושב במקומך, ותקבל הכוס בב' ידיך, ע"ד מה שנ"ל בקידוש דליל שבת ממש. אבל יש בזה שינוי א', והוא כי בלילה נתכונת אל ג' שמות י"ה, ב' במילוי יודין, וא' פשוט. ועתה תכוין בג' שמות י"ה במילוי ההיין, ואע"פ שמילוי יודין מעולין

הגהה

באר, כנלענ"ד. אמר מנחם, עיין בפע"ה, וז"ל, תיקח מילוי דקס"א שהוא ק"מ, ותחברוהו עם שם ס"ג, ויהיה גימטריא באר עיי"ש פכ"א משער השבת, ואז תחשבון מכוון, עיין לקמן דף צ"ט ד"ה עוד תכוין.

הנהגות ומראה מקומות

(ר) זהר יתרו דף פה: ז"ח אחרי דף י"ט מאמר ג' סעודות שבשבת.

כי יד שלו הוא סוד הי"ד יודין הנזכר, ואלו הי"ד הם בגימטריא ק"מ, כמנין המילוי של של אהי"ה דיודין.

וכשימוזג הכוס עם מים, תכוין, כי המים הם סוד ט' יודין, שבד' הויות הנזכר, והיין הוא סוד ע' אותיות, שיש בז' שמות הנזכר, שהם: ד' הויות, וג' אהיה. ותכוין עוד לחבר ב' הכונות, שהם מים יין כנזכר, ויעלו גי' קס"א, כמנין אהי"ה דיודין. (ה)

עוד, תכוין ליקח המילוי של זה השם, של אהי"ה דיודין העולה ק"ם, ותחברנו להייה דס"ג, ויעלו בגימטריא בא"ר, והיא אותיות רב"א, ויכוין אל הבאר העליון, שהוא למעלה בחזה של ז"א, וימשיך ממנו אל הבאר התחתון, שהוא הוי"ה דב"ן דההין, עם אהיה דההין העולה קנ"א והרי הם ב' בחינות בא"ר, והם אותיות רב"א, והוא סוד קידושא רבא דשחרית.

והנה בסעודת שחרית עולה ז"א עם ת) א"א הנקרא כתר, ולכן אומרים בתפלת מוסף, כתר יתנו לך. ולפיכך, הסעודה הזו, נקראת סעודתא דע"ק, ר"ל שעולה עד ע"ק, ואינו סעודת ע"ק עצמו.

וענין ברהמ"ז, שאומרים בה רצה והחליצנו כו', הכונה היא, כי ימי החול הם במטטרון, הנקרא חלוץ הנעל, כנזכר בס"ה, שהוא נקרא נעל, ולכן אנו אומרים בשבת, שיחליצנו מן הנעל הנה שהוא מט"ט, השולט בימי החול, ויתעלה למעלה בבריאה. כנ"ל על וביום השביעי נתעלה וישב על כסא כבודו כו'. ולכן מבחינתך לבדך תשגיח עלינו ביום השבת, ולא מבחי' מטטרון.

ופרשת אמור. ש) ותכוין כי תיבות או תתענג על ה', הם רמו לזו הסעודה דשחרית, הנקראת סעודתא דע"ק.

ואח"כ תאמר בקו"ר, דא היא סעודתא דע"ק. ואח"כ תאמר ברכת בפה"ג, ותכוין אל ט' תיבות שבברכה זו, לכונה הנ"ל. ואחר כך תטול ידיך מעומה, כנ"ל בסעודות הלילה, וע"ש.

ענין הלחם שבסעודה זו, הוא ממש ע"ד הלחם שבסעודת הלילה. ויהיו י"ב לחמים, מסודרים כסדר הנ"ל בסעודת הלילה ממש. אבל עתה תכוין, כי היותם י"ב לחמים, הם סוד י"ב חוותי דברישא דע"ק א"א דאצילות, כי אלו הם יותר עליונים, מן הי"ב דסעודת הלילה, שהיו רמוזים בייג נימין דשערי דא"א, שהם למטה במדרגה מן הי"ב חוותי כידוע. וכל שאר פרטי סעודה זו, יהיו ע"ד מ"ש בסעודת הלילה.

(ג) בקידושא רבא דשחרית, בענין הידים והיין, נתבאר אצלינו, שיכוין בענין הידים הנוטלים הכוס, ג"פ י"ה במילוי ההין, הם בגימטריא צ' וכו'. והנה ביין תכוין בע' אותיות, שיש בד' הויות, וג' אהי"ה המלאים כנ"ל, ותחבר צ' של ג"פ י"ה, וע' כמנין יין, של ד' הויות וג' אהי"ה, ויהיה הכל קס"א ע"ה, ותכוין לאהיה דיודין. (ד)

ובקונטרס אדם אחר מצאתי, וז"ל, בברכת בפה"ג, תכוין שיש בה ט' תיבות, כנגד ט' יודין, שיש בד' הויות עסמ"ב. ואם תוסיף ה' יודין שיש בג' שמות אהי"ה, דיודין ודאלפין ודההין, יהיו כולם י"ד יודין. ויכוין באלו הי"ד יודין, בשעה שיקח הכוס בידו,

הגהה

(ג) א"ש: עוד מצאתי כתוב קרוב אל הנזכר באופן אחר, בקידושא רבה, וז"ל, בקידושא רבא כו'. (ד) א"ש: גם בד' הויות, הא' מהם הוא הויה דב"ן, וחסרה א', ויהיה עם הכולל. (ה) א"ש: עם הכולל.

הגהות ומראה מקומות

ש) זחר ע"פ הסולם אות קי"ז ובדפרי דף צ"ד ע"ב. ת) ג"א ער.

בטלה, או דיבור של חול, אפילו בלשון הקודש. וכן היה נוהג בכל הי"ט כמו בשבת.

ענין השינה ביום שבת. כבר נת"ל בסדר שכיבת הלילה, וגם יתבאר לקמן בסדר אמצע היום דימי החול, כי השינה בלילה היא טובה, ומוכרחת. והשינה בימי החול, טובה אל הרשעים, ורעה אל הצדיקים. זולתי אם יהיה איזה צדיק גמור גדול שבדורו כו'. אבל השינה ביום השבת, היא טובה אל הצדיקים, כי אין דבר רע שולט ביום שבת, ואין חשש שיפסיד איזה עיבור נשמת איזה צדיק ע"י השינה, ואדרבא, אפשר שירויח, וימשיך עמו איזה עיבור נשמת צדיק, ולכן נכון הדבר לישון ביום שבת אחר האכילה. וכך היה נוהג מורי ז"ל, לישן ביום שבת אחר האכילה, שיעור ב' וג' שעות, כי אדרבא זהו מכלל עונג השבת.

העיד לי הרב גדליה נר"ו, כי הוא שמע מפ"י, שאני אמרתי לו, שמורי ז"ל לא היה משים על ראשו ביום שבת, אותו הכובע של לברים, הנקרא קאפליייה, שרגילים ליתנו על הראש, מפני הגשמים. והטעם הוא, כי יש בחללו, בין החלל לראש עצמו, אוהל שיעור טפה. ובפרט חוץ למדינה, לא היה יוצא בו, משום שהוא משא. ואני לא זכרתי, אם אמרתי לו הדבר.

הגיד לי מורי ז"ל, כי פ"א הראו לי בהקיק, חכם אחר גדול בדורו, והיה מן הדורות הקודמים אלינו, ובעת הזאת הגיע זמנו, להעלותו מדרגה עוד אחרת, למעלה מן המדרגה שהיתה לו אז. ונודע, כי בפעם הראשון אינו נענש על דקדוקי מצות כאלו, ועתה שרצו להעלותו במדרגה עליונה, היו דנין אותו בדקדוקי מצות קלים. ואחד מן הדברים שהיו דנין אותו עתה, היה, על שפעם אחת, היה האיש ההוא הולך בדרך ביום שבת, ונכנס מאליו מעט עפר תוך מנעלו ברשות הרבים בלתי כונה, ולא נזהר בו להסירו.

פזמון סעודת שחרית, והוא ג"כ לחן מתי יבושר עם, כמו פזמון סעודת הלילה.

אסדר לסעודתא בצפרא דשבתא, ואזמין בה השתא עתיקא קדישא.

נהוריה ישרי בה בקידושא רבא, ובחמרא טבא דביה תחדי נפשא.

ישרר לן שופריה, ונחוי ביקריה, ויחוי לן סתריה, דאתאמר בלחישא.

יגלי לן טעמיה דבתריסר נהמי, דאינוו את בשמיה ת) קפילא וקלישא.

צוררא דלעילא, דביה חיי כולא, ויתרבא א) חילא, ותיסק עד רישא.

חזרו מחצדי חקלא, בדיבור ובקלא, ומלילו מלה, דחפאי בלבושא. ב)

קדם רבון עלמין במילין סתימין תגלון פתגמין, ותימרון חידושא.

לעטר פתורא ברוא יקירא עמיקא וטמירא, ולא מילתא אוושא.

ואילין מיליאי יהון ג) ברקיעיאי, ותמן מאן שריא, הלא ההוא שמשא.

רבנו יתיר יסגי, לעילא מן דרגיה, ויסב בת זוגיה דהות פרישא.

קודם שיטול מים אחרונים, יאמר זה:

ידי אסחי אנא לגבי חד מאנא לסטרא אחרינא דלית בה ממשא.

אזמן בתלתא, בכסא דברכתא, לעילת עילתא עתיקא קדישא.

ענין המנהגים של יום השבת. ענין הדיבור, היה מורי ז"ל נזהר מאד, שלא לדבר בלשון לעז ביום שבת, ולא בלילה, ולא ביום. זולתי כשהיה אומר לנו איזה דרוש, והיה צריך לאומרו בלשון לעז, כרי שיבינהו העם השומעים. גם היה נזהר, שלא לדבר שיחה

הגהות ומראה מקומות

ב) נ"א חזו חצדי חקלא בדבור ובקלא ומללו

ת) נ"א כפילא.

מלה מתיקא כדובשא. ג) נ"א לרקיעיא.

א) נ"א דיתרבי (כת"י).

והנה בימי החול בעת המנחה, הוא עת צרה, שכל הדינין מתגלין אז. אבל במנחת שבת, נקרא עת רצון, כנזכר שם באדרת האזינו (ד) ולכן אנו אומרים פסוק ואני תפלתי, להורות, כי אע"פ שזמן המנחה בימי החול הם דינים קשים, אמנם עתה בשבת, הוא עת רצון, רחמים גמורים.

וביאור עת רצון: יובן במ"ש באדרת האזינו, כי במצחא דע"ק, שהוא א"א, אתפשט ביה חד נהורא עילאה, דאקרי רצון, (ה) ובג"ד אקרי מצח הרצון.

והנה עתה במנחת שבת, מתגלה ע"ק, מצח הרצון שלו, ועי"כ נכפפים ונכנעים הדינים והגבורות דמצחא דרוגזא דז"א, וחרור להיות גם הוא מצח הרצון כמוהו.

וסוד גילוי מצח זה הוא, כי הנה עד עתה עלו זו"ן בכתר דא"א כנ"ל, ועתה בתפלת מנחה, עולה ז"א עד דיקנא עילאה דא"א, כמ"ש בע"ה, ועולה באותו התיקון הנקרא מזל תמינאה, נוצר חסד, הוא סוד הרצון העליון. כמבואר אצלנו כי בחי' החסד העליון המתפשט במצחא דעתיקא, הנקרא עת רצון, הוא עצמו יורד עוד, ומתגלה במזל הח' דדיקנא דיליה, ומה שהיה נקרא למעלה רצון, נקרא עתה נוצר חסד, כי אותיות רצון, מתהפכים לאותיות נוצר.

והנה עתה אשר הז"א עתיד לעלות עד שם בתפלת המנחה, לכן מתחיל זה הרצון העליון דבמצחא דעתיקא, להאיר במצחא דז"א, אשר עתה עולה שם עולם הבריאה כנ"ל, ואז נקרא עת רצון כי עת הוא סוד ב' אותיות אחרונות של תיבת דעת, כמבואר אצלנו כי אותיות ע"ת, הם בחי' המוחין. (ז) והנה הם ד' מוחין, כמנין ד' של דעת, וזהו ענין עת רצון, כי המוחין הם גנוזים תוך המצח כגודע, ונעשה עתה עת רצון.

ואז ע"י הארה זו הנמשכת לו ממצח עליון

והלך בו ד' אמות ברשות הרבים. ועל הדבר הזה, היו מענישין אותו עתה.

(ב) ענין מנחת שבת. ענין קדושת ובא לציון, שנהגו לאומרה אחר אשרי, קודם הוצאת ס"ת. הענין הוא זה, כי הנה נת"ל, כי בחזרת המוסף בקו"ר, עלו זו"ן בב' הכתרים דא"א, ונמצא כי עתה עולה עולם הבריאה, במקום שהיה בו בתחלה ז"א עצמו בימי החול. וכונתינו היא, להמשיך הארת ס"ת דמנחת שבת, שהיא בחי' ג"ר דז"א, אשר עד שם עלתה עתה עולם הבריאה. וא"כ הארת ס"ת היא לתועלת עולם הבריאה, כי שם עומדת, והיא המקבלת הארה זו. ולכן אנו מקדימין קודם הוצאת ס"ת, לומר קדושת ובא לציון, אשר ענינה הוא, המשכת אור אל עולם הבריאה בתחלה, טרם שתקבל אור הספר תורה כנזכר, כדי שע"י המשכת האור הזה, תוכל אחר כך לקבל הארה העליונה של הס"ת. וכבר נתבאר בתפלת שחרית דחול, כי כל קדושת ובא לציון, היא בעולם הבריאה, שמקבלת הארה מעולם האצילות, ואחר שקבלה קדושת ובא לציון, תוכל לקבל אור הספר תורה, כמו שיתבאר.

זמן עטיפת הציצית בתפלת המנחה, הוא אחר קדיש דקדושת ובא לציון, קודם שיאמר הש"צ פסוק ואני תפלתי, כדי שתתעטף בציצית בעת רצון.

ענין ואני תפלתי, שנהגו לאומר קודם הוצאת ס"ת. הענין הוא יובן, במש"ל בענין ובא לציון, ובוה תבין מ"ש באדרת של נשא, כי הדינין ותגבורות, תליין במצחא, בסוד ומצח אשה זונה כו'. (ג) וזה במצחא דז"א הנה אורות אבא, הם סתומים תוך ז"א כגודע, לפי שהם מתלבשים תוך נה"י דאימא, ועיקר סתומם וכסויים, הוא בג"ר של ז"א, ולכן שם במצחא דז"א מתגלים כל הדינים.

הגהות ומראה מקומות

(ה) שם אות מ"ג ומ"ד.

(ו) י"ד היות י"ד אחי"ה גי' עת (פע"ח). ועיין

באדר"ו אות מ"ג בהסולם סוד רעוא דרעוין.

(ב) פע"ה שער השבת פרק כ"ב.

(ג) אדר"ו אות ר' ובדפויי דף קלו:

(ד) אדר"ו אות מ"ה ובדפויי דף רפ"ה:

דעתיקא, נבקעין ג"ר דז"א, ואורות דאבא המכוסים שם, מתגלים עתה, אשר ענין זה הוא ענין הס"ת דמנחה דשבת כמ"ש, ולכן מקדימין פסוק זה של ואני תפלתי, קודם הוצאת ס"ת.

ואמנם ביאור הפסוק בעצמו, הוא זה: כי הנה נתבאר אצלנו, כי ג' בחי' כלים יש בכל ספירה וספירה, והנה ג' (ז) בחי' אשר בדעת דנוקבא, הם עולים בגימטריא כמנין ע"ת, ואם תחבר גם כן עמהם בחי' הנשמה שבתוכה, שהיא הויה אחת פשוטה בלי ניקוד, שהיא נשמת המלכות, ויש בה ד' אותיות, הרי הכל בגימטריא דעת.

והנה עתה, אנו צריכין לעלות את הנוקבא דז"א, עד תחת הרצון העליון, לפי שז"א עולה עתה בתפלת המנחה, עד הרצון העליון דעתיק, כמו שנתבאר. אבל נוקבא דז"א, אינה עולה עמו, והרי היא נשארת למטה במקום אבא ואימא, ולכן אנו מתפללין ואומרים, שגם היא, אע"פ שאיננה עולה עד הרצון העליון, עכ"ז תקבל גם היא שפע והארה מן הארת הרצון העליון המתגלה עתה במנחת שבת כנזכר. וזהו ואני תפלתי לך ה' עת רצון, שתתחבר המלכות הנקראת תפלה, עם יהויה שהוא ז"א, ותקרא גם היא עת רצון כו'.

ונבאר ענין הס"ת. הנה, אחר שהמשכנו אור קדושת האצילות, בעולם הבריאה שעלה עתה עד מקום ג"ר דז"א, וזה היה, על ידי קדושת ובא לציון, גם המשכנו מצח הרצון דעתיקא, במצחא דז"א, ע"י ואני ותפלתי, לכן עתה אנו מוציאים ס"ת, וקורין בו. והענין שלו הוא כי בימי החול אינם מוציאים ס"ת, עד אחר תפלת שחרית, לפי שבתחלה עולים אותם העליות, ע"י תפלת העמידה בלחש ובקור, ואחר שעלה, אז מתגלים אותם האורות, שהיו עד עתה סתומים. (ח) אבל עתה, הס"ת אנו מוציאים קודם תפלת מנחה, והוא, כי אותם האורות שכבר עלו בהם זרין, בתפלת מוסף דשבת, גם הם המתגלים עתה במנחה ע"י הוצאת ס"ת.

ובזה יתבאר ג"כ טעם, היות מספר העולים בס"ת במנחה, ג' בלבד, והוא, כי הנה הז"ת דאבא, נתגלו בשחרית, בס"ת דשחרית. אבל ג"ר דאבא, אשר שם עלה ז"א בתפלת מוסף, עדיין הם סתומים ולא נתגלו, והם המתגלים עתה בס"ת במנחה.

(כב) והענין הוא יותר מבואר, כי אותם ג"ר דז"א, כשהיה שם מקומו בימי החול, אשר עתה בתפילת מוסף בשבת, עלה שם

י פ ה ש ע ה

בתוכו בסוד מוחין. וברוחק נראה, כי כללא בידינו כתב רז"ל בכ"מ, כי כל האורות העליונים הקדושים, בכל מקום שעוברים או שיושבים שם, אע"ג שמסתלקין משם, מניחין רשימו שלהם שם, ואי אפשר בעולם אם לא יניחו שם רשומם. ואם כן בימי החול כשהוא ז"א במקומו הראוי לו לחול, נה"י דאבא מתלבש בתוכו בסוד מוחין כנודע, וכאשר בשבת עולין כל הפרצופים וכל העולמות, כמו שעצמות דועיר אנפין נשאר במקומו, כן נה"י דאבא שבו נשאר רשימו,

(כב) מנחה דשבת. והענין הוא יותר מבואר, כי אותם ג"ר דז"א, כשהיה מקומו בימי החול כו'. עתה בשבת, עלה שם עולם הבריאה, במקום ההוא. ואותם הג"ר, מתגלים עתה בחי' האורות דאבא, המכוסים וסתומים בתוכם כו'. לא ידעתי מה ענין אבא בבריאה עת הזאת, נהי שהבריאה עלתה והלבישה כל עצמות ז"א מרישא לסיפא, מ"מ אבא במקום דחול דז"א, מאן דכר שמיה, כי ז"א השתא הוא מלביש כל עצמות אבא בבחי' א', ובבחי' השנית נה"י דאבא מתלבש

הגהות ומראה מקומות

(ח) אבל קודם עמידה לא באו עדיין אותם אורות וא"כ איך נגלו אותם לחוץ (פע"ח).

(ז) נ"א ב' (דפ"י). ע"ה ח"ב שער השמות פרק ד'.

והנה מן המזל העליון עד התחתון, יש שית
תיקונים, הם: תח', והט', והי', והי"א, והי"ב,
והי"ג. (כג) והם סוד ר' ספירות תחתונות
דבהאי דיקנא, שהם חג"ת נה"י.

אבל כבר ידעת, בענין סדר ההיכלות
דפרשת פקודי, כי היכל הרצון שהוא תפארת,
הוא למעלה מהיכל אהבה היכל הזכות, שהם
ח"ג. וכן הוא הענין כאן, כי המזל העליון
שהוא תיקון תח', הוא הת"ת, והט' הוא חסד,
והי' הוא גבורה, והי"א הוא נצח והי"ב הוא
הוד, והי"ג הוא היסוד. ונמצא, כי ב' המזלות,
הם ת"ת ויסוד, וזכור נא הקדמה זו.

ונמצא כי ג' התיקונים תתאין דבדיקנא,
שהם: הי"א, והי"ב, והי"ג, הם בחי' נה"י
דדיקנא, ובאלו הג' תתאין, עולה ז"א עתה
בתפלת מנחה דלחש, ועולה שם כלול באו"א,
כמ"ש בביאור אתה אחד ושמן אחד כו', ואלו
הנה"י דדיקנא, נעשין לו בחי' ג' מוחין. והג'
אחרות שהם נה"י דז"א, נעשין ג' מוחין
לנוקבא. (כד) ואח"כ בחזרת המנחה בקר"ר,

עולם הבריאה במקום שהוא כנ"ל. ואותם ג"ר,
מתגלים עתה, בבחי' האורות דאבא המכוסים
וסתומים בתוכם, ויוצאים לחוץ, כי הו"ת נתגלו
בשחרית. ונמצא, כי ענין הס"ת דמנחת שבת,
הוא ג"ר דז"א, אשר הוא עתה שם עולם
הבריאה במקום ההוא, ואותם האורות של
אבא הסתומים שם, מתגלים ויוצאים לחוץ,
ולכן הם ג' העולים עתה בס"ת: א' כנגד
החכמה, וא' כנגד הבינה, וא' כנגד הדעת.
ענין תפלת המנחה בלחש, דע, כי בתפלת
מוסף בחזרה, עולה ז"א עד הכתר דאבא,
ונוקבא עלתה בפ"א, ג' אמצעיות חג"ת, וג"ר
חב"ד, וגם הכתר של אימא, ואז נמצאו שוין,
ז"א בכל קומת אבא, ונוקבא בכל קומת
אימא. ועתה בתפלת מנחה דלחש, עולה ז"א
לברו עד תיקון י"ג דדיקנא דאריך, שהוא
המזל התחתון.

וביאור הענין הוא זה, דע, כי בדיקנא
דז"א יש שם ב' מזלות, והמזל העליון הוא
תיקון תח'. והמזל התחתון, הוא תיקון הי"ג.

י פ ה ש ע ה

בו, ועיין כל אותם הדרושים. כן דיקנא
קדישא, כשעושה אותה בסוד פרצוף לעצמה
ממנו הוא כמעשהו, אין בה אלא ר"ק, והשאר
הם בחי' מוחין.

(כד) והג' אחרונות שהם נה"י דז"א,
נעשים ג' מוחין לנוקבא כו'. הלא ט' אחד
מוסיף, היו שניהם שוים בכתרים דאו"א,
וא"כ במנחה בלחש, כשעולה ז"א בנה"י
דדיקנא, נשאר חג"ת ונה"י שלו ברשות
נוקבא.

(כה) ואח"כ בחזרת המנחה דקול רם,
עולה ז"א כלול באו"א עד המזל העליון כו'.
וגם לעיל בלחש כתב, ועולה שם כלול
באו"א כו'. והוא פליאה התכללות זה מזה,
ולמה הוצרך, ועוד, וכי עד השתא לא עלי
אבא ואימא בא"א, ואיך אפשר הדבר הזה,
לפי מ"ש רז"ל לעיל בדרוש סעודת שבת.

וכאשר במוסף עלתה הבריאה במקום זעיר
אנפין, והלבישה את עצמות ז"א, הלבישה
נמי את רשימו דנה"י דאבא שבו, והוא
הנה"י דאבא המתגלה עתה ע"י ס"ת בבריאה.
(כג) והם סוד שש ספירות תחתונות,
שהם חג"ת נה"י כו', דברי רז"ל בדרוש זה,
קחשיב לדיקנא קדישא פרצוף בפני עצמה,
ואין דרוש זה ענין לכל דרושי ויעבור, ולכל
דרושים דשער א"א בפנימים ומקיפין, כי
כאן עושה אותה פרצוף בפני עצמה, אלא
שהיא כמו פרצוף א"א, מה א"א יש בו
כמה בחינות מוחין, כתר וחכמה שבכתר,
וכתר וחכמה דחכמה סתימא, ואח"כ בינה
שירדה בגרון, הרי ה', ועיין שער א"א פרק
י"א, ואח"כ דעת שלו שירד בין תרין כתפין
דיליה, והוא כלול חו"ג, הרי ז' בחינות
מוחין. ואח"כ הם ר"ק שבו, כי מלכות אין

הגהות ומראה מקומות

(ט) צ"ל אחר.

עולה ז"א כלול באר"א עד המזל העליון, שהם תלת תיקונים אחרים: הח' והט' והי', שהם סוד חג"ת דדיקנא דאריד', ונוקבא עולה בג' אחרונות דז"א, ונעשים לה' ג' מחזין.

ונמצא, כי חג"ת וחב"ד דז"א, עלו בחג"ת ונה"י דדיקנא דא"א, ונשארות נה"י שלו, ונה"י דאבא, ונה"י דאימא, למטה בג"ר דאבא הראשונות, ואלו נעשות ג' מחזין לנוקבא.

י פ ה ש ע ה

ובדרוש ג' דקבלת שבת, והקדמה עיקרית יקרת הערך ז"ל, ואם כן נמצא כי בעלות ז"א למקום אבא וכיוצא, בזה נמנע הוא שיעלה שם, אם לא שכבר אבא נסתלק, ועלה יותר למעלה מן המקום ההוא, ואז ז"א הנקרא בן יורש מקום אביו ומעלה אותו, אבל להיות שניהם יחד במקום אחד הוא נמנע יע"ש. אם כן מוכרח הדבר, שהתפילת מוסף כאשר עלו זר"ן למקום אור"א וירשו מקום אביהם, כבר קדמו אור"א להעלות משם, לפנות המקום לזר"ן, כדי שיעלו זר"ן במקומם. וא"כ עתה בתפילת המנחה, איך הוא אומר שעולה ז"א כלול באור"א, ועליית אור"א מוכרח, שכבר קדמה מאז הבוקר.

ומה שנראה לע"ד בדוחק לומר, שבדאי הגמור הכלים דאבא ואימא כבר עלו בבוקר בבוקר, והלבישו את עצמות דאבא ואימא, כדי ליתן מקום לכלים דזר"ן שיעלו וילבישו את עצמות שלהם. וכן עשו זר"ן, וכל הפרצוף, שעל כרחם ברצון המאציל העליון העצמות נשאר, ופרצופים התחתונים מלבישים את העצמות של הפרצופים העליונים בעלייתם, אבל יש הפרש בין אור"א לזר"ן, לבין שאר הפרצופים. והוא, כי הנה ז"א הניח העצמות שלו, ועלתה המלכות נוקבא, והלבישתו בחזרת עמידה דתפילת שחרית, ואחר כך בתפילת מוסף דלחש, עלתה יותר על גבי בעלה, כי עלתה והלבישה את עצמות נה"י דאור"א, ונעשית עטרת בעלה, כי עלתה על גבו ונעשית עליונה ממנו גדולה ממנו. וכן עזה"ד כל העולמות, וכל הפרצופין, כי אחר גמר עלייתם במנחה, כאשר עלתה הבריאה במקום אימא, ועלתה ונגדלת על עצמות זר"ן, ונעשית עולם הבריאה גדולה מזר"ן דאצילות. אבל בין זר"ן לאור"א, אי אפשר להעשות הדבר, הוא, שכאשר ז"א עולה ומלביש את עצמות א"א, יעלו הכלים

על גבי עצמות אור"א, ויהיה ז"א גדול מתגדל על אור"א, והוא בניהם חייב בכבודם, הוא דבר דלא אפשר, בן מתגדל על אביו, והתורה חייבתו בכבוד אב זאם. ואם נאמר שלא יעלה ז"א במקום א"א, כדי שלא יבא להתגדל על אור"א, גם זה הוא דבר דלא אפשר, כי מקום א"א שבימי החול, הוא שורש מקומו הראשון, כמ"ש רז"ל בשלהי דבריו דשער מחזין דז"א ולקמן, וצריך הוא העלות אל מקום שורשו ונחלתו, הרי כאן שתי הפכיות, שלא יעלה ז"א למקום א"א, הוא דבר דלא אפשר. ושיעלה ויתגדל על אביו ואמו, קעבר על דבר תורה, שאם האשה מתגדלת על בעלה, התורה העידה עליה, וקראתה עטרת בעלה. ולתקן הדבר הזה, הוכרח שכאשר ז"א עולה בא"א, יעלה עמו אותו עצמות דאור"א שהלביש בתפילת מוסף, וכאשר הוא עמו, אינו נחשב כי עלה על גביהו, כי הם הם פנימיותו ונשמתו.

ולע"ד בהכי, מה נמלצו דברי רז"ל לקמן בביאור התפילה דמנחה שכתב ז"ל, ומוכרח הוא שאינו יכול לעלות הוא לבדו למעלה מאור"א, אלא בהכרח הוא שהוא עולה יחד עמהם, כיון שכבר הושוה להם בתפילת מוסף שוה להם, לכן יכול לעלות עתה למעלה עמהם ממש יע"ש. הרי שכתב שמוכרח הוא, שאינו יכול לעלות לבדו למעלה מאור"א, שאין הבן עולה למעלה מאביו. ומהראוי היה, שאפילו שוה להם לא יהיה, כי האיך ישוה עצמו הבן לאביו, והוא חייב בכבודו, איה מקום כבודו, כיון שהשוה עצמו לו. אלא שברצון המאציל העליון עולה יחד עמהם, וכיון שעולה עמהם יחד, אין זה מתגבר ומתגדל עליהם, כי עושה עצמו טפל להם.

ועיין מ"ש רז"ל בשער אח"פ שלהי פ"א ז"ל, הענין הוא, שמכאן נמשך מקיף מהקול אל הת"ת, ומן הדיבור אל המלכות. ומה

ונמצא, כי אין שום עליה כלל לנוקבא בדיקנא דא"א. (כו) והטעם הוא, כי הנשים אין להם זקן כנודע, אבל ז"א יש לו עתה דיקנא דיליה, כלולה ביי"ג תיקונים שלמים, כמ"ש בפרשת נשא בר"מ בפרשת ברכת כהנים, יברכך יאר ישא. והנה הם בסוד ג' שמות אהי"ה, כנזכר שם.

ונמצא עתה, כי אותם ר' ספירות תחתונות דאבא, אשר עתה נשארו פנויים, כי כבר ז"א עלה כנגדן ז"ס ט' תחתונות דדיקנא, והנה"י שלו בג"ר דאבא, ואז נוקבא דז"א, עולה בב' תפלות דמנחה דלחש ודקול רם בו"ס האלו תחתונות דאבא. וז"ס ושמתם את השבת כי קדש היא, בלשון נקבה, ולא הוא בלשון זכר, להורות: כי עתה הנוקבא אשר היא עצמה עלתה באבא, הנקרא קדש, וזהו כי קדש היא.

ונמצא עתה, כי אותם ר' ספירות תחתונות דאבא, אשר עתה נשארו פנויים, כי כבר ז"א עלה כנגדן ז"ס ט' תחתונות דדיקנא, והנה"י שלו בג"ר דאבא, ואז נוקבא דז"א, עולה בב' תפלות דמנחה דלחש ודקול רם בו"ס האלו תחתונות דאבא. וז"ס ושמתם את השבת כי קדש היא, בלשון נקבה, ולא הוא בלשון זכר, להורות: כי עתה הנוקבא אשר היא עצמה עלתה באבא, הנקרא קדש, וזהו כי קדש היא.

וז"ס מ"ש ז"ל י' לא זו מחבבה עד שקראה בתי, לא זו מחבבה, עד שקראה אחותי, לא זו מחבבה עד שקראה אמי, כמד"א בעטרה שעטרה לו אמו. והענין הוא, כי בהיותם אצלו שוים בקומתם נקראת אחותו וכשמזדווגת עמו

השבת, שהוא בתפלת מנחה בקו"ר. וצריך שנודיעך עלית העולמות כנ"ל, כי מוכרח הוא שבעלות זו"ן ממקומם, יעלו כל העולמות אשר תחתיהם, מדרגה אחר מדרגה, כפי סדר המדרגות שנתעלו זר"ן, ואין כח בקולמוס לפרט הדברים, כנ"ל בענין סדר סעודת שחרית דשבת.

אמנם נבאר בקצרה, תכלית עלייתם עתה בתפלת המנחה שהוא תכלית כל העליות. והנה עתה במנחת שבת, עולה ז"א במקום א"א, ונוקבא במקום אבא, ועולם הבריאה במקום אימא, כי שם מקומה האמיתי כנודע. ועולם היצירה, במקום ז"א. ועולם העשיה, במקום נוקבא דז"א. (כו) והנה זו העלייה האמיתית, הצריכה

י פ ה ש ע ה

דכל מקום עמידתם. ובתפילת המנחה דלחש ודחזרה, עולה המלכות נוקבא דזעיר אנפין, ומלבשת את רשימו דר"ק דאבא ואימא, ואז הוא נעשית קדש, כי קדש היא לכם. (כו) והטעם הוא, כי הנשים אין להם זקן כו'. בדרוש א' דהנהגת הבוקר כתב כו', ודיקנא בשערות אין בה, ששה תיקוני דיקנא יש בה, כמ"ש רז"ל בדרוש ברכת כהנים יע"ש.

(כו) והנה זו היא עלייה אמיתית הצריכה להם באמת כו'. ואיך היו העולמות בעת ההיא, יע"ש דע. כי יש כאן חקירת חכם, והוא, כי הנה רז"ל כתב, (ל) כי הכלים דכל הפרצופים

שלפעמים עולה ישראל לחכמה, אע"פ שהשורש הוא כאן בחוטם, והעינים הוא חכמה, עכ"ז עולה, למאן דארת, שעלה ריח על המוח, כי שם הוא חכמה יע"ש. הרי שאפילו לחכמה לא היה לו לז"א להעלות וכ"ש למעלה מחכמה. נמצא לפי"ז, שבתפילת שחרית ומוסף, כבר עלו כלים דאוי"א כ' להלבישו את עצמות א"א, ובגמר כתר דמוסף, גם זר"ן הלבישו על עצמות דאבא ואימא. ובתפילת מנחה כאשר דוצה ז"א להעלות למעלה מאו"א, כי מוכרח הוא לעלות כנו"ל, גם עולה עמו עצמות דאוי"א, ולא נשאר במקום אלא רשימו, שאי אפשר בעולם לאורות העליונים שלא יניחו רשימו.

הגהות ומראה מקומות

- (כ) צ"ל והלבישו.
(ל) לעיל דרוש ג' בענין השבת הרגלים.

- (ט) גיא ר' ספירות (כת"י).
(י) מדרש רבה שה"ש ג' כ"א.

להם באמת, וכמבואר אצלנו בדרוש אדה"ר, בהיותו בג"ע קודם החטא, ואיך היו העולמות בעת ההיא (כ) וע"ש. ודע, כי פ"א שמעתי

ממורי ז"ל, כי בחזרת מוסף בקר"ר, עולה ז"א עד מזל העליון, שהוא תיקון הח' ודיקנא דא"א, ולא עד בכלל.

י פ ה ש ע ה

הם העולים, והעצמות דכל פרצוף ופרצוף נשאר במקומו דחול. ובכל אחד, עולים כלים ופרצוף שתחתיו, ומלביש על עצמות ההוא, כן דרך כולם. הניחא כשיש שם כלים להלביש, אבל כשאין שם כלים להלביש, מה יעשה בעצמות ההוא, ישאר שם ערום בלא לבוש, הוא דבר דלא אפשר. כגון בתפילת שחרית ומוסף, שעולים זו"ן במקום אבא ואימא, ועולם הבריאה בכללותה במקום ז"א, ועולם היצירה בכללות ד' ראשונות שלו, במקום מלכות דאצילות, וז"ק שלו בשש ראשונות דעולם הבריאה. ועולם העשיה ד' ראשונות, בר' תחתונות דבריאה. וז"ק שלו, בששה ראשונות דעולם היצירה. נשאר שם י"ד מדרגות, שהם ד' תחתונות דיצירה, וכל עולם העשיה פנויים, אותו העצמות שבאלו י"ד מדרגות, מה יעשה בו. וכן אחר כל גמר עליותם בתפילת מנחה, שעולים ז"א במקום א"א, ומלכות במקום אבא, שבכללות הם אר"א עילאין, ועולם הבריאה במקום אימא, שבכללות הם ישו"ת, ועולם היצירה במקום ז"א, ועולם העשיה במקום מלכות נוקבא דז"א, ונמצא כל אבי"ע שלם, נשלם במקום בימי החול, שם הוא תשלום עולם האצילות, שנשאר בשלשה עולמות בי"ע בימי החול דבר שלא אפשר הוא שישאר ערום, ואין מי שילביש עליו. ורז"ל כתב שם בדרוש ההוא ז"ל, והעצמות של נה"י דעשיה, נשאר במקומו בגילוי, בלי התלבשות כלל בתוך שום כלי, ובלא שום גוף כלל, ואז לפי שעה האיר העצמות ההוא, והזהיר זהר גדול ועצום בכל העה"ז, להיותו אור מגולה בלי שום כלי כלל, וזהו אמיתות סוד נפש יתירה, לכל אנשי העה"ז התחתונים בזה, ואחר שכבר נמשך משם נפש יתירה, ותוספות קדושת

שבת לאנשי העה"ז, תיכף העצמות ההוא והאורות המגולים ההם של נה"י העשיה, הוזרים לעלות למעלה, ונכללים תוך הכלים שלהם של נה"י העולים למעלה. והטעם הוא, כי בהיותם למטה, הנה הם אורות מגולים לגמרי והקליפות דבוקים בסיום העשיה ויתאחזו וינקו מהם שפע חזק חר"ש, לכן חוזר העצמות ההוא לעלות יע"ש. ואם כבר יעשו בכל מקום מדי עוברם ועלייתם של כלים, ואין כלים תחתיהם שילבישו אותו העצמות, גם העצמות ההוא יסתלקו, כדי שלא יתאחזו בו חר"ש, או מפני שלא יתכן להיות ערום בלא לבוש. נמצאת למד, שאחר גמר תפילת המנחה, אשר בה עלה ז"א כלול עם עצמות אר"א, והלביש את עצמות א"א, אחר משתים, או שכל אותו עצמות שהיה בכלל ג' עולמות בי"ע עלה ונכלל בעולם האצילות, ואיני ידע כיצד, אם נאמר שכל עצמות שהיה בעולם הבריאה, עלה ונכלל בבריאה, במקום שהיא השתא, ונמצא שהבריאה, מלבד שמלבשת על עצמות ישו"ת, גם עצמות שלה נכלל בה. וכן עולם היצירה, מלבד שמלבשת על עצמות ז"א, גם עצמות שלו נכלל בו. וכן העשיה, מלבד שמלבשת על עצמות המלכות, גם עצמות שלה נכלל בה. או אפשר שנאמר, שעתה אור דכל פרצוף נכלל בו, שעלה עצמות א"א, ונכלל בכלים של עצמו דא"א, במקום שהוא עתה במקום א"ק, כמ"ש רז"ל בסעודת שבת. ועצמות דאר"א, עלה ונכלל בכלים דאר"א, במקום אשר הם השתא. וכן עלו עצמות דזו"ן, ונכלל בכלים דזו"ן, במקום שהם השתא, ז"א במקום א"א, ומלכות במקום אבא. ונמצא כולם חזרו לאיתנם הראשון, כלים ועצמות.

ובהכי ניחא מ"ש רז"ל, והנה זו היא

הגהות ומראה מקומות

(כ) שער מאמרי רשב"י זיע"א פרשת קדושים. תע"ס סוף שיעור ה' ושיעור ט"ז אות צ'.

ל) ביאור התפלה עצמה, אתה אחד וכו' הנה ז"א עולה עתה ער מזל הח' דדיקנא דא"א, גם הוא מקבל עתה מי"ג תיקוני דיקנא, שהם בגימטריא אחד, וזהו אתה אחד, ובעלותו

י פ ה ש ע ה

עלייה אמיתית הצריכה להם באמת כו', ואם הדברים כפשוטן, שכלים דו"א עלו במקום א"א, ועצמות שלו נשאר למטה מלביש עליו השתא עולם היצירה, היא עלייה אמיתית, כמו שהיו קודם שחטא אדה"ר, ורב המרחק ביניהם, כי קודם החטא היה ז"א בעצמותו וכליו וכל ענייניו ואורותיו וכל משפטיו במקום א"א, והשתא אפילו אחר שעלה שם, לא עלה אלא כליו, ועצמותו שהוא עיקריותו נשאר למטה, וכן עזה"ד בכל פרצוף ופרצוף, ודע, כי חד משתי אופנים הללו בעל כרחינו לומר, משום קושיא הגדולה, שאם אין עליה אלא לכלים בלבד, אחר שכבר עלו כל הכלים מכל עולמות בי"ע, ונכללו אל הקדש פנימה באצילות, מה יעשה אור העצמות הנשאר בג' עולמות בי"ע, ובפרט בראותינו שכתב רז"ל, שאחר שנגלה אור עצמות דנה"י דעשיה, חוזר ונתעלה, ובוראי שכן יהיה כל השאר, וכיון שמוכרחים אנו לומר אחד משתים, הצד השני נראה מ) לו בעניי יותר טוב ומרוח, שעל ידי כן יבואו כל הפרצופים וכל העולמות, הם ואורותיהם ועצמות שבהם ממש, כמו שהיו מעת בריאת העולם קודם החטא.

מה תאמר, וכיון שסוף דבר עתיד גם העצמות להעלות איש על מקומו ואיש על מחנהו בתוך כליו, במקום שהיו קודם החטא, למה נתחלק הענין באופן זה שיעלו הכלים תחילה, וילבישו אורות גדולים ועצומים מהם, ושאי"כ יעלה אור העצמות דכל חד, ויתלבש בכליו עצמו, ומתחלה למה לא יעלו כלים ועצמות כאחד יחד כולם, הא לא איריא, כבר זאת תירץ רנ"ל באמרות טהורות וקדושות שכתב בדרוש ההוא ז"ל, ואם כבר נסתלק

אבא מן המקום ההוא, א"כ אין בזה יתרון כלל רק מעלת המקום בלבד, ולא תוספת קדושת עצמות, ואיננו יכול להיות קדוש ממש כמו אבא, אמנם נוכל לומר, שורש מקום הקדש, ולא הקדש עצמו, אבל הענין כו', וגם ענין תוספת שבת שיש בכל העולמות, כולם הם באופן זה, כי הנה בחי' הכלים והגופים שלהם, כולם קנו תוספת אורות מעולים, ועצמות יותר קדוש ממה שהיה בהם בתחילה, ע"ד שהמשלנו משל לבני אדם יע"ש. הרי למדת, היות הדבר מוכרח להיות עזה"ד, שתחילה יעלו הכלים, ואחר כך אור העצמות, וזהו תוספת שבת שקנו כל עולם ועולם, וכל פרצוף ופרצוף שבכל עולם.

ומעתה העיר אחזן במה שק"ק, מה בחי' היא זו העצמות, שהכלים עולים, והעצמות נשאר במקומו, מאחר שכלל הוא בידינו עיקר הכל, שתי בחינות הם הכוללים: חיצוניות בחי' אחד, ופנימיות בחי' אחד, וגם כי ידעתי ביני פרטי פרטות, חיצוניות דחיצוניות, ופנימיות דפנימיות, כל כמה דאפשר לפרט, מ"מ כללא הוא בהן, שהחיצוניות נתקן ועולה ע"י מעשה המצות, והוא בחינת הכלים, והפנימיות נתקן ע"י התפילה, והוא בחינת המחין, והנר"ן שבתוך כולם, ועיין כל שער חו"פ, ובשער מוחין דו"א פי"א, ואם כן הכא בכוליה שבת, ע"י קבלת שבת בשרה, והסעודות עולה החיצוניות, ועל ידי התפילות, עולה הפנימיות, ומהו בחי' עצמות הנשאר, ועיין בשער חו"פ פ"ה במקומו הראשון, שאם נאמר שעצמות הנשאר הוא הפנימיות, מה עלה בתפילות, כי הכלים העולים מספיק להו המעשה, כי על כן קוצר דעתי אומר

הגהות ומראה מקומות

ל) פ"ח שער השבת פ"ג. (מ) ז"ל לי.

להם בתפלת מוסף, והיה שזה להם, לכן יכול לעלות עתה למעלה עמהם ממש, ולזה אנו אומרים: אתה אחד, כנגד אבא. ושמן אחד, כנגד אימא. ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ, הוא ז"א, העולה יחד עמהם בסוד הדעת. ויען כי הם עולים, עד א"א שהוא הכתר, נקרא כל א' מהם עתה, בשם אחד, כנודע כי החכמה משותפת עם הבינה. וז"א עם נוקבא. אבל הכתר, הוא אחד ואין שני.

גם נקרא אחד, לסבת היותם עולים אל י"ג תיקוני דיקנא שלו, שהם כמנין אחד. וגם ג"פ אחד, הם בגימטריא ט"ל, כנגד שם יהו"ו במילוי אלפין, הרזמו לאר"א וברא בוכרא.

גם הסעודה הג', היא שם למעלה בדיקנא דא"א, ולכן יכוין בענין היין, בשם י"ה במילוי אלפין, והוא בגימטריא כ"ו כמנין הויה, לרמוז אל עליית ז"א למעלה בדיקנא. גם זהו טעם, שאין קידוש ממש בסעודה הג' כבשאר הסעודות, לפי שהיין הוא למטה בבינה, והמקום שעולה בו ז"א עתה, הוא גבוה מאוד. (א) עוד ירצה, כי הנה נתבאר, כי עתה ז"א עולה בתפלת המנחה בלחש, עד ג' אחרונות דדיקנא דא"א. ובחזרה, עולה עד תיקון הח', שהוא מול העליון, ומוכרח הוא, שאינו יכול לעלות הוא לבדו למעלה מאר"א, אלא בהכרח הוא, שהוא עולה יחד עמהם, כיון שכבר הושהו

הגהה

הסעודה, חייב לשתות יין, ולכוין כונה הנזכר, כנלענ"ד. אמר מנחם, איני יודע מה מלמדנו, הלא כתיב ומפורש לקמן כו, עיין לקמן דף קי"ב ד"ה ענין סעודת המנחה.

(א) א"ש: קשה מדידה אדידה, שתחלה אמר יכוין בענין היין, ואח"כ נתן טעם להיפך, שאין קידוש ממש בסעודה זו. ואפשר לתרץ, שאין קידוש בתחלת הסעודה, האמנם בתוך

יפה שעה

כתבנו, כי האור הזה הוא חיות וקיום העולמות ואיתיה בין בחיצונית בפני עצמו, ובפנימיות בפני עצמו. ועיין בספר מ"ש בדרוש פנימי ומקיף, וזה העצמות דאור הא"ס ב"ה המאיר מלגו דכל פרצוף ופרצוף שבכל עולם ועולם, הוא הנשאר במקומו ביום ש"ק, באופן שאפילו אורות פנימים דכל פרצוף נרנח"י שלם שבו, הוא נקרא כלי בערך אור הא"ס ב"ה המאיר בתוכו, לכן תראה שרז"ל בדרוש הנכבד ההוא, אינו מכנה לאור הנשאר, לא בשם פנימיות, ולא בשם מוחין, ולא בשם נרנח"י, כי אם בשם עצמות, כי הוא עיקר ועוצם הכל, והוא המאיר מלגו ומלבר, עד שהנרנח"י בערכו הוא ערך כלי. ובזה תבין, כמה אפליג רז"ל שם בדרוש ההוא, כאשר נה"י דעשיה מסתלקים ז"ל, ואז לפי שעה האיר העצמות ההוא, והזהיר וזהר גדול ועצום, יע"ש באמת כי עצום הוא.

לי, כתוב לך לבדך, את אשר הבינותי. הנה נודע מ"ש רז"ל בכוליה שער סדר אבי"ע, שהא"ס ב"ה מאיר בכל ד' עולמות אבי"ע, והוא בזה האופן: אור הא"ס ב"ה נתלבש בחכמה דא"ק, וירד ונתלבש בחכמה דאצילות, והוא אבא דכללות כל האצילות, וע"י מאיר בכוליה אצילות, וז"ס כולם בחכמה עשית. ואח"כ אור הא"ס ב"ה נתלבש בבינה דא"ק, וירד ונתלבש בבינה דאצילות, וע"י מאיר בבריאה, וז"ס אימא מקנא בכורסייא. אור הא"ס ב"ה בז"א דא"ק, וירד ונתלבש בז"א דאצילות, ובז"א דבריאה, וע"י מאיר בעולם היצירה, וז"ס שית ספירן כו, ואח"כ אור הא"ס ב"ה, מלובשת במלכות דא"ק, ירדה בכל המלכיות, ונתלבשה במלכות דעולם היצירה, וע"י מאיר בעולם העשיה, וז"ס מלכות מקנא (מ) יע"ש באורך. והאור הזה אינו בסוד מוחין כנודע ובמקום אחר בעניוהינו

הנהות ומראה מקומות

(מ) צ"ל מקנא באופן.

אם אין, וביארו באדרת נשא (מ) כי רצו לידע ולהכיר את השפעתם, מהיכן היתה נמשכת להם, אם מז"א הנקרא יהו"ה, או מן א"א הנקרא אין. ואמר, כי עתה בודאי יכירו בניך, שהם ישראל, וידעו כי מאתך היא מנוחתם, ומלת מאתך, היא: מאת ד' והוא הכתר, משם נמשך להם מנוחתם עתה בשעה זו.

(כט) והנה עתה בעלות אר"א עד א"א, הנה הם מזדווגים שם בזווג עליון, ונודע כי אין זווג באר"א נעשה, אלא ע"י מ"ג דת"ת ומלכות, בנין דילהון. ועתה עולה ז"א עמהם, ולכן אנו צריכין להתחבר עם נוקבא, שנשארה למטה, ולהעלות אנחנו יחד עמה בחי' מ"ן למעלה אל אר"א לזווגם. גם נודע, כי א"א להעלותם בסוד מ"ג עד אר"א, אם לא על ידי מסירת נפשנו על קידוש השם, והטעם הוא, כי אבא נקרא קדש, והבן זה. אבל למטה במלכות, הוא מקום המיתה, ודי לנו במסירת נפשנו למיתה. ולזה אנו-אומרים, ועל מנוחתם, ר"ל: ולצורך מנוחתם דאור"א, יקדישו את שמך, להעלות שם מ"ן, ע"י קידוש השם. ולכן צריך שתכוין במלות אלו, אל הכונה הזאת

אבל המלכות נוקבא דז"א, אינו עולה עמהם, לפי שאין לנשים בחי' זקן, אבל נשארת למטה במקום אבא כנ"ל, ושם נעשה בחי' כסא אל ז"א, שעלה למעלה ממנה עד דיקנא דא"א כנוצר.

וזמ"ש, ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ, שהיא המלכות הנקראת ארץ, אשר היא עומדת תחתיו דז"א, והיא במקום אבא. ולהיות כי עליית ז"א, אינו רק בבחי' ג' מוחין דיליה, ושאר קצוות נשארים למטה, ולכן אנו אומרים כנגדם, אברהם יגל, יצחק ירנן, יעקב ובניו ינוחו בו, כי ע"י עליית ז"א נמשך אל ד' קצותיו, גילה ורנה ומנוחה. והנה אברהם יצחק ויעקב הם חג"ת דיליה, אבל נה"י דיליה, נרמוז במלת ובניו, כי בני יעקב הם נה"י כנודע. וכנגד הארת אר"א, אמר מנוחת אהבה ונדבה (כח) כי אבא נקרא אהבה, ואימא נקראת נדבה, ולשניהם נמשכת עתה הארה הזאת, ומנוחה היתירה הזאת, כי עלו עד א"א כנוצר. וכנגד הארת זו"ן, אמר מנוחת אמת ואמונה יכירו בניך וידעו כו'. והנה ישראל בצאתם ממצרים, אמרו היש ה' בקרבנו,

י פ ה ש ע ה

כי לעולם היו אבא ואימא מתכסים במזלות קדישין, כי הם חופפים עליהם, כמ"ש רז"ל בכל אותו שער, ובשער הולדת אבא ואימא פ"ו ז"ל, נמצא דהאי דיקנא חפיא על אר"א, כי אינו מתלבש בהם, ונמצא חופף עליהם, ואינון איתכלילו ביה יע"ש. לא כן עתה בעת רצון דמנחה דשבתא, כאשר עולה ז"א מוכלל באר"א, שכל מה שהם עולים בדיקנא קדישא, היינו שהם עולים ומתלבשת בתוכם ממש בסוד מוחין, כמ"ש רז"ל לעיל בסמוך ז"ל, ואלו הנה"י דדיקנא נעשים לו בחי' מוחין ג' יע"ש, ונמצא גם אר"א זכו השתא, מה שלא זכו מן קדמת דנא, הילכך זווגיהו דהשתא הוא זווג עליון.

(כח) כי אבא נקרא אהבה כו', בכונות לשם יחוד כו', כתב רז"ל כי אבא הוא דחילו יע"ש, מתוך היראה בא בר נש לאהבה ע"כ גם אבא לפעמים נקרא אהבה. (נ)

(כט) והנה עתה בעלות אר"א עד א"א, הנה הם מזדווגים שם בזווג עליון כו', וכי עד האידנא לא עלו אבא ואימא בדיקנא קדישא, והלא כל רבותיהו, כי אבא ואימא במזלא הם אתכלילן לעולם, ע"י המזלות קדישין הם מזדווגים, כמ"ש רז"ל במקומות (ס) ומזל הח' נותן החסדים לאבא, ומזל הי"ג נותן הגבורות לאימא. וא"כ מפני מה השתא שעלו בא"א, מזדווגים זווג עליון ואינו כשאר הזווגים. ואפשר, כי השתא אשתני למעליותא,

הנהות ומראה מקומות

(נ) עיין בהקדמת ספר הזוהר דף רמ"ב במראות הסולם אות ב' וג'.

(מ) אד"ר אות ל"ב ובדפו"י דף קכ"ט ע"א.

(ס) צ"ל במקומות הרבה.

למסור נפשך על קידוש השם, ולהעלות שם מ"ן.

גם צריך שתכוין, כי הנה עתה המלכות עלתה עד מקום אבא, כנ"ל בתפלה זו של המנחה, וקנתה לה שם חדש. האמנם בתפלה דלחש, נקראת היא אל הוי"ה, בהיותה פשוטים. והוי"א, לקח לעצמו בחי' אל שד"י בפשוטו, ונותן לה א"ל הוי"ה. ושניהם נרמזים בתיבות אלו, כי ר"ת אברהם יגל יצחק ירנן יעקב ובניו ינוחו, ר"ת שלהם בגימטריא ז"ן, ובגוי א"ל הוי"ה. ור"ת מנוחת שלום השקט, הוא בגימטריא אל שד"י. ובחזרת העמידה אז הוא לוקח א"ל שד"י במילויים, שהם עולים בגי' אליף. ונותנם אליה פשוטים, ונרמזו בר"ת, ובטח מנוחה שלימה.

עוד יש כונה אחרת, באתה אחד ושםך אחד כו', וביארנו למעלה בדרושים הנזכרים איך השבת הוא בחי' ז' ובחי' י"ג, ושם ביארנו, כי כיון שהתחתון עולה ג"ר שבו אל ז"ת

העליון, נמצא כי התחתון נשאר בבחי' ז' לבד, והעליון ניתוסף אל בחי' י"ג. (ג) והנה כשג"ר דאימא, עולים באבא, נעשה אחד, וזהו אתה אחד. וכשג"ר דו"א עולים באימא, נעשית אחד, וזהו ושםך אחד. וכשג"ר הנוקבא עולים בז"א, נעשים אחד, וזהו נמי ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ.

ענין הקדושה של חזרת תפלת מנחה, יש בה סוד גדול, כי הנה עתה הקדושה הזאת, נמשכת מן דיקנא דא"א. ואע"פ שז"א לא עלה רק עד הת"ת דדיקנא, שהוא המזל הח', אבל בחכמה דדיקנא לא עלה, עכ"ו תכוין להוריד ההארה מן החכמה דדיקנא אל ז"א, וזהו קדוש הא'. ובקדוש הב' (ס) תכוין להוריד אליו הארה, מן הת"ת דדיקנא, שהוא מזל הח'. ובקדוש הגי' תכוין להוריד אליו הארה מן היסוד דדיקנא, שהוא המזל הי"ג. ושאר כונת הקדושה הזו, היא ע"ד כל שאר הקדושות.

ענין (ל) ג"פ צדקתך כו', דע, כי סדרן הם כמנהג ספרד, צדקתך כהררי אל, וצדקתך שעה יפה

(ל) ענין ג"פ צדקתך, עד סוד הדרוש, עד ענין הסעודה, צריך פירוש, כי הנה עדיין לא מצינו בכלייה שבת, שום בחינת זווג באבא ואימא, כי אם בחזרת המוסף, כאשר זו"ן השוו בקומתם, כי ירשו מקום אביהם, והם בערך אר"א, לכן צריך בעת ההיא מסירת עצמו למיתה כולי האי, ואולי יעלה לרצון להיות מ"ן. ודע, כי גם באותה ז"א לבדו, הוא שזכה לבחינת חיה העצמית והעיקרית, אבל הנוקבא לא זכתה כולי האי, שהרי ז"א ירש מקום אבא, שהוא בחינת חיה העיקרית, וכבר עלה עד הכתר שלו, וזכה לנרנח"י שלם דחיה. אבל המלכות לא עלתה ולא ירשה אלא מקום אימא, ואף כי עלתה עד הכתר שלה, אין בה אלא נרנח"י דנשמה דחיה, ובבחי' חיה העיקרית, לא נגעה ולא פגעה עדיין, לכך הזווג הנעשה בעת ההיא בזו"ן, אינו אלא בבחי' נר"ן

הכוללים דז"א עם כל פרטיהם, עם נר"ן הכוללים דנוקבא עם כל פרטיהם, אבל בבחי' החיה הכללית שבהם, אי אפשר להם להזדווג, כי היא עדיין אין בה בחי' חיה שלימה, כי לא עלתה עדיין באבא. ובתפילת מנחה, יש בה ב' זווגין עלאין קרישין, זווג דאבא ואימא וזווג דזו"ן. זווג דאבא ואימא, צדיכין לזו"ן להעלות למ"ן, וז"א ליתיה, כי כבר עלה עמהם. ונמצא, כי לא להעלות למ"ן יכול, ולא להזדווג עמה. ונהי שעתה הרווחנו שהיא גם היא (ע) וקנתה בחי' חיה הכללית והעיקרית, כי עלתה בוי"ק דאבא עילאה, מ"מ היאך יזדווג מאחר שאינו עמה. לכן לתקן הדבר הזה, הנה נודע מ"ש רז"ל בפ"א משער הזווגים, כי זר"ן מושבעים ועומדים, ואינם יכולים להזדווג בבחינת החיה שבהם. וניחא השתא שכאשר קנתה הנוקבא

הגהות ומראה מקומות

(ס) בדפו"י חסר מן תכוין עד תכוין. (ע) צ"ל קנתה.

(ג) עיין במראות הסולם בחקדמת ספר הזוהר דף ו' ד"ה והנה נתבאר.

דא"א, כי חב"ד וחג"ת שלהם בלבד, הם הם שעלו בשית תיקונין תתאין דדיקנא דא"א, ונמצא כי עתה בחזרת תפלת מנחה היא דוגמת נפילת אפים דשחרית דחול.

ובזה יתבאר טעם, למה אין אומרים צדקתך, ב"ר"ח שחל להיות בשבת. לפי שביום השבת, היא טפלה אליו, כי הוא עלה בדיקנא, והיא לא עלתה. והנה היא צריכה להעלות מ"ן לזווג אר"א, וז"א אינו עתה עמה, לשיעלה מ"ן עמה, ולכן במקום ז"א, אנו לוקחים ג' הצדיקים הנזכרים: יוסף, ומשה, דוד, להעלות גם הם עמה מ"ן. והנה יש כאן ג' בחינות

אלהים עד מרום כו', צדקתך צדק כו', שלא כמנהג בני איטליא, שמהפכים אותם למפרע ממטה למעלה. אמנם הכונה היא כמש"ל, כי כונתינו היא להעלות מ"ן, עם המלכות, לצורך זווג אר"א, שעלו במקום דיקנא דא"א עם ז"א. ולכן אנו לוקחים, את ג' נשמות, ג' הצדיקים הנזכרים, יוסף, ומשה, דוד ע"ה, במקום תמורת ז"א, ולהעלות עם הנוקבא בסוד מ"ן תתאין, למעלה ביסוד דאר"א, ובוה נמצא, כי אע"פ שהמלכות עולה ביסוד דאר"א, איננה עולה בדיקנא דא"א לטעם הנ"ל, דאין זקן לנשים. ונדע כי אר"א, נשארים נה"י שלהם למטה במקומם, ואינם עולים בדיקנא

י פ ה ש ע ה

גמר חזרת העמידה. וזהו שכתב, ונמצא כי עתה בחזרת תפילת המנחה, הוא דוגמת נפילת אפים דשחרית דחול. מה בחול בק"ש, נעשה זווג דאר"א לצורך שיזדווגו יעקב ורחל, העומדים בנה"י דזו"ן הגדולים. כן עתה בעת מנחת שבת, נעשה זווג באבא ואימא בתפילה, לצורך זו"ן העומדין בנה"י שלהם, אלא שז"א ליתא קמן, תמורתו אנו לוקחים שלשת הצדיקים. וכל זה אנו צריכים, יען לא עלתה הנוקבא בכל שיעור קומת אבא, לא עלתה ולא לקחה אלא ו"ק דאבא, ואותו רשימו פ) ושהניחו במקום אבא, לא לקחה אותו, אלא ו"ק, שאינם בכלל מוחין, ואינה יכולה להשלים זווגא עמהם. אבל כשחל ר"ח בשבת, כי היכי שבסתם עולים זו"ן דיסור"ת, וכשחל ר"ח עולה עמו עד הכתר, כן שחל ר"ח בשבת בסתם שבת, עליון באבא ואימא, עלאין, והיא באבא אינה עולה אלא ר' קצוות, בראש חדש ושבת עולה עד הכתר דאבא, ולוקחת כל י"ס דאבא. וכיון שכן אינה צריכה לצדיקים ההם, כי באותו רשימו דז"א שלוקחה משלמת זווגא, וכיון דאינו אלא רשימו בלבד, ליתא לחשש שבועה, כיון שקרוב הדבר להיות מניה ובה בעצמה.

בחינת חיה, ליתיה לז"א להזדווג עמה. ואי אפשר להיות בלא זווג, אנו לוקחים שלשה צדיקים אלה: משה, יוסף, דוד. דוקא אלה יען בחינתם הוא הצורך לזווג, כי משה הוא סוד הדעת, כמ"ש רז"ל בכל דרושי הארות זו"ן, ובפ"ו משער חו"פ, ושורש הטיפה נמשכת מן הדעת, או ע"י הדעת, בסוד וידע אדם את חוה אשתו. ויוסף הוא היסוד. דוד הוא בחי' הגבורות דנוקבא, כמ"ש רז"ל בשער תיקון הנוקבא פ"ג. וע"י שלש אלה, נעשה הזווג, כי הם עומדים במקום. ועיקר הדבר, עיין מ"ש רז"ל בדרוש הציצית פ"א, ובסוף כל דבריו משער דרושי אבי"ע, ובשער מדומין פי"א אות י"ז, וז"ל שם באות כ', דע, כי ד' בחינות נמשכים אל המלכות כו'. והר"י היא מ"ש בפרשת תרומה בריה דרב ספרא, על פסוק אור זרוע לצדיק, שהנה נשמות הצדיקים הם עצמם מזדווגים עם המלכות והם עושים נשמות, כמ"ש ואת הנפש אשר עשו. והנה רוב הזווגים הנעשים בזמן הגלות, הוא בזה האופן יע"ש. נמצא, כי ג' אלה העומדים בחריקיה דז"א, והם העולים למ"ן לזווג אבא ואימא דמנחה, במלת ועל מנחתם יקדישו את שמך, והם המזדווגים אחר כך עם המלכות, אחר

הגהות ומראה מקומות

(ב) צ"ל שהניחו.

הארות: ע) הא' הוא, אנחנו בני', והוא ע"י קידוש ה' יתברך, שאנו מוסרים נפשנו עק"ה, בסוד ועל מנוחתם יקדישו את שמך כנ"ל. הב' הוא, בחי' הג' צדיקים הנזכרים שהם במקום ז"א. הג' הוא, נוקבא דז"א עצמה. אבל עתה בר"ח שחל להיות בשבת, יש לה יתרון, והוא, כי עתה היא שוה ממש אל ז"א, ויש בה בחי' ז"א ממש. ונמצא, כי היא ממש יש בה בחי' זון יחד, כי היא יורשת מקומו, אחר שעלה למעלה במזל קדישא דדיקנא, והיא עולה באותו הרשימו שהניח ז"א למטה, בהיותו במקום אבא כנ"ל, ושם נכללת המלכות יחד עמו. והטעם הוא, כי בר"ח היא עולה להשתמש עמו בכתר א', ואינה צריכה אל עליית הג' הצדיקים אלו, בג' פסוקי צו"צ, כי כבר יש עמה בחי' ז"א כנוכר, להעלות עמה מ"ן.

ענין סעודת המנחה. כבר הודעתוך לעיל, כי עתה מזדווג ע"ק, בבחי' הפה שבו מיניה וביה, ומהשפע הנשפע מזווג זה, אנו אוכלים סעודה זו, והוא, כי ז"א עולה עתה, עד דיקנא דע"ק, במזל העליון, בחזרת תפילת המנחה, ושם הוא מקום הפה דעתיקא, ומשם אוכל ז"א בסעודה זו, מפומא דע"ק, ולכן צ"ל תחילה בקר"ר, דא היא סעודתא דז"א, כי המלכות איננה עולה עמו, רק הוא לבדו כנ"ל. ולכן אין בחי' קידוש על היין בסעודה זו, כמו בסעודת הלילה ובשחרית, שלא כדברי הרמב"ם ז"ל, שפסק לקדש על היין, בכל השלש סעודות. וטעם הדבר הוא, לפי שעתה הוא למעלה, בפה דעתיקא, ואין שם בחי' יין, שהוא דין וגבורה. דבעתיקא לא אתחזי דין כלל, אלא רחמים פשוטים, ואין ראוי לעורר שם בחי' דין. אבל בב' סעודות הראשונות, היה היין ההוא נמשך מאימא עילאה, בסוד יין המשומר בענביו יין המשמח ואינו משכר ח"ו. אמנם על כ"ז, באמצע אכילת הסעודה הזו, צריך לשתות יין, ולברך עליו בפה"ג. אבל לא לקדש עליו

בקידוש היום בתחילת הסעודה, כבשאר הסעודות.

וכשתקח הכוס בידך, תכוין ע"ד מ"ש בסעודת הלילה השחר, בג' שמות של י"ה. אך השינוי הוא, כי עתה תכוין, כי ג' שמות י"ה האלו, שלשתם הם במילוי אלפין, והם בגימטריא מזלא. לרמוז למש"ל, כי בסעודה זו, היא מע"ק, שעלה עתה ז"א במזל עילאה דדיקנא דיליה, ואוכל משם כנוכר. והסימן של ג' סעודות שבת, בענין השינוי שיש בג' שמות י"ה הנזכר, הוא יה"א, ר"ל: מילוי יודין בלילה, ומילוי ההין בשחר, ומילוי אלפין במנחה. וכל הפרטים אחרים, שביארנו בב' סעודות הראשונות, תעשה אותם ג"כ בסעודה זו. וגם יהיה לפניך ב' אגודות ההדס, ותברך ותריח בהם בתוך הסעודה.

פזמון סעודת המנחה, לחן אלהי עז תהלתי פ) כ"ר.

בני היכלא דכסיפין, למחזי זיו זעיר אנפין.

יהון הכא בהאי תכא, דביה מלכא בגילופין.

צבו לחדא בהאי ועדא, בגו עירין וכל גדפין.

חמו השתא בהאי שעתא, דבה רעוא, ולית זעפין.

קריבו לי, חזו חילי, דלית דינין דתקיפין.

לבר נטלין ולא עאלין, הני כלבי דחציפין.

והא אומין עתיק יומין למצחיה, עדי יהון חלפין.

רעו דיליה, דגלי ליה, לבטולי לכל קליפין.

ישוי לון, בנוקביהון, ויטמרון בגו כיפין.

ארי השתא במנחתא, בחרוותא דזעיר אנפין.

ענין איסור תחום, ואיסור ט"ל מלאכות

הגהות ומראה מקומות

ע) נ"א ל"ג הארות (כת"י). פ) נ"א מוסיף רפאני וארפא (כת"י).

מיסוד אבא. ורחל, יוצאת מיסוד אימא. ובימי החול, עולים יעקב ורחל, בנצח והוד דו"א, והארותיהם מתחלקות. כי עם היות שב' הארותיהם, הם יחד שניהם עומדים תוך ז"א, עכ"ז כשיוצאות אלו הארות לחוץ, ושם עומדים יעקב ורחל פב"פ, ויעקב עומד בצד הנצח, ורחל בצד ההוד, (א) ואז הארות יסוד אבא, בוקעים דרך הנצח דו"א, ויוצאים לחוץ. והארות יסוד דאימא, בוקעת דרך ההוד דו"א, ויוצאות לחוץ. ואז, יעקב לוקח הוא לבדו, ב' הארות הנזכר ביחד, ואח"כ מעכב לעצמו אורות יסוד דאבא, וניתן לרחל אורות דיסוד דאימא לבדם.

וביום השבת, ג"כ דומה לזה בבחי' זו, והוא, כי ז"א לוקח בתחילה לעצמו ב' הארות דיסוד דאבא ודיסוד דאימא. ואח"כ נותן אורות דאימא לנוקבא. (ב) וכ"ז הוא להורות, כי איתתא יתבי ברשות דבעלה, ומשלו היא אוכלת, ואין לה הארה אלא ע"י בעלה.

דשבת, נתבארו בענין מצות שביעית ויובל, (צ) וע"ש היטב. וגם שם יתבאר ענין קדושת השבת מה ענינו, בדרוש ארוך. ענין השינוים, שיש בין תפלות החול, והשבת, נתבארו לעיל בשער הכונות (ק) וע"ש היטב.

גם צריך שנכתוב השינוי שיש, בין תפלות החול והשבת, לתפלות ר"ח, ולתפלות היו"ט. ונתחיל תחילה בענין ר"ח, ואח"כ נכתוב שינוי הימים טובים. בתפלת ר"ח, נבאר דרוש כולל לימי החול, ולשבתות ויו"ט ור"ח (ר) וע"ש.

ענין ר"ח, והשינוי שיש בין שבת לר"ח וליו"ט ולחול, וגם בימים טובים בעצמם, בין פסח ועצרת ור"ה וסוכות כו', וע"ש בדף ר"ז ע"א, וצ"ע בדרוש ד' לענין ר"ה.

הנה ענין זה, נתבאר במ"א בתפילת ר"ה וע"ש. אבל סוד הדבר הוא, דע, כי בימי החול, עומד ז"א בנצח, ונוקבא בהוד. וסוד הענין הוא, שנודע כי פרצוף יעקב, יוצא

י פ ה ש ע ה

(א) ואז הארות יסוד דאבא בוקעים דרך הנצח כו', והארות יסוד דאימא בוקעת דרך ההוד כו'. קשה שהלא האורות אינם יוצאות אלא דרך היסוד דו"א, אם הם אורות דמוחין, כמ"ש רז"ל בדרוש ששי דעמידה ז"ל, והחלק הג' הוא יורד למטה עד פי היסוד דו"א, ומשם יוצא וניתן בדעת של יעקב, ומשם יורד אל פי היסוד שלו, ונותנו אל רחל בסוד טיפת מ"ד, יעויין שם.

(ב) וכל זה הוא להורות, כי איתתא ישבה ברשות בעלה, ומשלו היא אוכל כו'. דע, כי בהא מילתא, אפילו אימא עילאה היא שהה למלכות, כמ"ש רז"ל בשער מדומין פ"י, ואז הנקבות מקבלים המוחין אלו דרך בעליהם, זו פב"פ, זו אב"א. וכן בשער חר"פ פ"ח ז"ל, אך מאו"א ואילך, הוצרכו הזכרים ליקח תחילה ב"ן של הנוקבא אפילו דקטנות שבה, כדי

הגהות ומראה מקומות

(צ) שער המצות פרשת בהר, וגם שם בפרשת בשלה. (ק) לעיל התחלת חלק זה דרוש א'. (ר) לחלו ענין ר"ח דרוש ה'. פ"ע"ח שער ר"ה פרק ו'.

ור"ח ויר"ט, הם שוים בבחי' א', והוא, כי אין הזכר לוקח בתחילה הארות הנקבה, כדי ליתנם אח"כ אליה, אמנם שניהם שוים, וכ"א לוקח הארתו לעצמו, ואין זה צריך לזה, ולא זה צריך לזה, כי שניהם שוים. ואמנם אעפ"י שבבחי' זו שוים הי"ט לר"ח, אבל יש ביניהם חילוק א'. וכן היר"ט עצמם, יש

י פ ה ש ע ה

דיקנא קרישא, והיא אינה יכולה להעלות עמו, אין לה כתר נחשב. כי אינה יכולה להעלות בכתר דכל כללות כמוהו, והרי היא טפילה אליו, ולכך צריכה לקבל אורותיה על ידו. ומכ"ש בחול, שאעיקרא אינה עולה אלא נה"י וחג"ת, משא"כ בר"ח, כי עולה עמו עד הכתר, והיא משמשת בכתר א'. ובי"ט כל העליות שיש לז"א, יש לנוקבא ממש, והרי היא שוה אליו בדוקא, לכך יפה כחה לקבל אורותיה שלא ע"י בעלה. וגם באימא מצינו כה"ג, שכתר דאימא כלול לקחתו אבא, יגם היא אינה עולה לכתר מקרי, שהרי כתב רז"ל בפ"ב משער הזווגים ז"ל, כי להיות שאבא טמיר וגנוז, לכן הכתר דאימא כלול בכתר דאבא, ונמצא שיש ג"ם באבא, וא"ם באימא, וזהו סוד גם צפור כו' יע"ש. וכיון שכן שגם אימא כתר שלה לקחתו אבא, כי היא אם הבנים, מוכרחת היא לקבל אורותיה ע"י אבא, ועם כל זאת לא נתמלא צמאוננו, איך ובמה תלוי קבלת אורותיה ע"י עצמה, ושלא תצטרך לזכר בוכייתה בכתר, והרי עדיין הכל סתום וחתום אעיקרא, ואמאי אין לנשים זכייה בכתר ולמה לא תקח אימא כתרה לעצמה. ואם כך עלה ברצון של המאציל העליון ישתבח שמו, כדי לגדל וליפות כח הזכר על הנוקבא, מדוע לא יהיה כן לעולם, גם בר"ח ובי"ט. ועוד כי באימא קרישא לא מצינו שבר"ח עולה עמו בכתר, וגם נוקבא דז"א כתר זה שלוקחת בר"ח עמו, אינו כתר גמור, כדבעינן למימר קמן בס"ד. וגדולה שבכולם, כיון שבר"ח עלתה עד הכתר, מדוע כתב רז"ל בכ"מ, ומהם בדרוש ג' דעמידה, שאין זוג לישראל ורחל, אלא ביים ש"ק, ואין זולתו.

ביניהם הפרש, מיו"ט לחבירו. וכמו שמצינו בס"ה, ובתיקונים, כי פסח הוא דרועא ימינא, ור"ה דרועא שמאלא, וסוכות באמצעיתא. ופורים וחנוכה, נצח והוד כו'.
(ג) והענין הוא, כי אעפ"י שאמרנו שבוים טוב שוין זר"ן, עכ"ו, בחג הפסח, אף על פי שעולין זר"ן ביחד, אין שורש האורות בוקעין

(ג) והענין הוא, כי אע"פ שאמרנו שבויו"ט שוין זר"ן עכ"ו כו'. אין שורש האורות בוקעים מב' הצדדים כו', אמנם ב' האורות מתחברין ובוקעין קו החדר שהוא הימין כו', דברים אלו אם כפשטן, קשים להולמם, כי הרי כל האורות מב' יסודות דאז"א הם יוצאים, ויסוד דאימא מסתיים בחזה דז"א, ומשם ולמטה מתגלה יסוד דאבא, ושניהם קו אמצעי, ואיך יתהפכו האורות אל הימין או אל השמאל. ועוד גדולה ועצומה היא, שהרי לקמן בדרוש א' דמועדים, כתב רז"ל ז"ל, ונמצא כי בעלות שם זר"ן, צריך שז"א ילבש חציו הימני של אבא, ונוקבא לחציו השמאלי יע"ש. ואיך יתכן להשות שני דרושים האלו, אם לא שיבא הג' ויכריע, והוא דרוש ה' דר"ה ז"ל, ודע כי כפי עליית זר"ן, באופן שהוא נכללים כל העולמות. והענין הוא, כי הנה בי"ט של ר"ה, עולין זר"ן יחד שניהם בגבורה דא"א, ושניהם נכללין שם. ואפילו כל שאר הספירות אשר באז"א, מגבורה שלו ולמטה, כולם נעשים בחינת גבורות. ועד"ז בשאר י"ט כל א' כפי בחינתו יע"ש. הרי שאין דברי דרושינו אמורים בז"א, אלא בט' ספירות השורשיות והמקוריות דכל האצילות כולו, שהם ט"ס דא"א, כמ"ש רז"ל בשער א"א פ"ג. ועיין בספר מ"ש. והענין, כי בי"ט עולים זר"ן למקום אבא ואימא, ונודע שאז"א מלבישים חג"ת דא"א, וא"כ בפסח כאשר יעלו זר"ן למקום אר"א, לא ילבישו אלא עצמות זרוע ימין דא"א. וכן בר"ה, לא ילבישו אלא זרוע גבורה דא"א. ועוד אני אומר, כי לעולם כאשר עולים פרצופין התחתונים ביו"ט, להלביש את עצמות פרצופים העליונים, סדר התלבשות שוה לעולם. ומ"ש

מכל השאר, (לפי שאין השאר) ש בבחי' א', כי עליותיו גבוהות מאד מאד. אבל בבחי' אחרת, הוא כמו החול, כי הנקבה אינה מקבלת הארותיה, אלא ע"י בעלה, כנ"ל.

והימים טובים, בבחי' א' הם בינונים וממוצעים, כי עליותיו גדולות מן החול, לפי שבחול אין בו עליות, ובי"ט יש בו עליות. אבל עליותיה, גרועות מעליות יום השבת. ובבחי' אחרת מעולה מן השבת, כי בשבת הנקבה מקבלת הארותיה ע"י בעלה, ובי"ט מקבלת הארותיה ע"י עצמה.

והר"ח מעולים מן החול, ומן השבת, בבחי' א', כי הנקבה עולה יותר מן הזכר כמ"ש, אבל בערך שעליותיה מועטות, הם גרועות מן השבת ומן היר"ט, והענין הוא, כי בשבת עולין ז'ו"ן, זה עד א"א בדיקנא דיליה. וזו עולה במקום אבא. ובי"ט עולין ז'ו"ן, זה באבא, וזה באימא. ובר"ח אין עלייה אל ז"א כלל, רק הנקבה, היא לבדה העולה ממדרגה למדרגה כמ"ש.

ובזה תבין טעם, למה הנשים אסורות בעשיית מלאכה בר"ח, ולא האנשים. וזה סדר עלייתה, הנה בתפילת שחרית בלחש, עולים יעקב ורחל, בנ"ה דז"א, כמו

משני הצדדין מנצח והוד, (א) אמנם ב' האורות מתחברים, ובוקעים קו הנצח כנ"ל, (ב) והחסד שהוא בימין, ויוצאין משם לחוץ, ואז ז"א לוקח אורותיו אשר מיסוד דאבא, לעצמו, על ידו. ונוקבא, לוקחת אורותיה אשר מיסוד דאימא, לעצמה, שלא ע"י ז"א. ובר"ה, אז ב' האורות בוקעות בקו שמאל, שהוא גבורה. ומשם יוצאות לחוץ, ואז ז"א לוקח לעצמו בידו, אורות דאבא, משם דרך קו שמאל. ונוקבא לוקחת לעצמה ע"י אורות דאימא. דרך קו שמאל. אמנם להיות כי עתה יוצאים האורות פולם דרך קו שמאל, לכן הוא יום דין, והנקבה שולטת ביום זה, יותר מן הזכר. ובחג הסוכות, שני האורות בוקעים ויוצאים דרך קו האמצעי, ומשם לוקח ז"א האורות של אבא לעצמו. ונוקבא לוקחת האורות אימא לעצמה, שלא ע"י ז"א.

ואמנם ההפרש שיש בין היר"ט לר"ח הוא זה, וצריכין אנו לבאר, בחי' השבת, והחול, והיר"ט, והר"ח. דע, כי אעפ"י שבבחי' א', שוים החול והשבת כנ"ל. עכ"ז, יש ביניהם הרחק גדול, והוא, כי החול גרוע מכל השאר, לפי שאין בו עליות. ועוד, כי הנקבה מקבלת אורותיה ע"י בעלה כנוכר. והשבת מעולה

הגהה

(א) א"ש: גלענ"ד לפרש, מחסד וגבורה. (ב) א"ש: קו החסד כצ"ל, כת"י.

י פ ה

וקצה, ובחנוכה ופורים נו"ה דכל קצה וקצה. ובזה תבין היטב מ"ש רז"ל ז"ל, ואפילו כל שאר הספירות אשר בא"א, מגבורה שלו ולמטה, כולם נעשים בחי' גבורות יע"ש. והוא דבר הקשה להבינו פשוטו, כי איך יהפך הת"ת או הנצח וכן השאר לגבורות, וכמ"ש בעניותין הכל נכון ויציב, אלא שרז"ל מנהגו הטוב לסתום ולחתום הדברים, לולי ה' שהיה לנו, כי הוא יאיר עינינו.

רז"ל כי פסח דרועא ימינא ר"ה דרועא שמאלא הנה נודע כי מיסוד דא"א, שהוא יסוד דעתיק שבתוך גופא דא"א, יוצאים חו"ג לצורך ז"א, ולצורך עולמות תחתונים, כמ"ש רז"ל בהדיא בפ"ב משער או"א, ואין צורך לומר שאותם החו"ג הם הם מקוריות לכל עליונים ותחתונים, וא"כ בפסח, מתגלה (צ) בחסד שבכל קצה מז"ת דט"ס המקוריות, וזהו פסח דרועא ימינא, כי הוא חסד. ובר"ה מתגלה הגבורה שבכל קצה וקצה. וכן בסוכות, ת"ת דכל קצה

הנחות ומראה מקומות

(ש) המלים לפי שאין השאר ליג (כת"י). (ז) צ"ל החסד.

בשחרית דחול. אמנם עתה בר"ח, מקבלת נוקבא הארותיה דרך קו ימין, שהוא הנצח. הב' הארות יוצאים משם, ויעקב לוקח לעצמו הארות יסוד אבא, ורחל לוקחת לעצמה הארת יסוד אימא, שלא ע"י בעלה. משא"כ בשחרית דחול, כי ב' הארות יוצאות זה מנצח, וזה מהוד, וגם שאין הנקבה לוקחת הארותיה, אלא ע"י יעקב בעלה.

וזהו הטעם, שתיקנו לימר יעלה ויבא (ת) בעבודה, שהיא ברכת רצה. ונדע כי היא בנצח. והכונה היא, לדמוז, כי כל האורות יוצאות דרך הנצח עתה. וגם לרמוז, כי גם נוקבא הנקראת ירושלם, יונקת מן הנצח, שהוא קו ימין, שלא ע"י בעלה. וז"ס, זכרון ירושלם ביעלה ויבא, בברכת רצה. ובלילה שהיא בחי' יעקב ולאח, שהיא עלמא דאתכסיא, אם לא הזכיר יעלה ויבא, אין מחזירין אותו. אבל ביום שהוא יעקב ורחל, עלמא דאתגליא, אם לא הזכיר יעלה ויבא מחזירין אותו, והבן זה.

ובחזרת תפילת שחרית בקו"ר, עולין יעקב ורחל בחו"ג דו"א, וב' האורות יוצאות דרך קו ימין, מן החסד. והנקבה מקבלת הארותיה מן החסד, שלא ע"י בעלה יעקב. ולכן אומרים ג"כ יעלה ויבא בתפילה זו. ובתפלת מוסף בלחש, אז רחל לבדה היא העולה בג"ר חב"ד דו"א. ובחזרת מוסף בקול רם, אז עולה רחל לבדה בכתר דו"א ממש, ואז הם שוים בקומתם, ז"א הנקרא ישראל, עם רחל. ואז מזדווגים יחד שניהם, ולכן אין במוסף לא בלחש ולא בקו"ר, זכירת יעלה ויבא, לפי כי אין זה, אלא כשעולים יחד יעקב ורחל בנצח דו"א, או בחסד דו"א, אבל עתה לא שייך בחי' זו כלל.

ובזה תבין טעם, למה אומרים כתר יתנו לך כו', במוסף ר"ח, כמו בשבת. אבל יש שינוי בו, כי אין אומרין בר"ח ממקומו הוא יסן ברחמיו לעמו כו', וכבודו מלא עולם כו',

כמו בשבת וי"ט. וטעם הדבר הוא, לפי שהכתר הנאמר בשבת הוא, לפי שעלו זו"ן, עד הכתר דא"א ממש. ולכן אנו אומרים אז, איה מקום כבודו, גם אנו אומרים ממקומו הוא יסן, כי אנו מתפללים, כי אע"פ שעלו זו"ן עד המקום שהוא העליון, אל ישכחנו, וממקומו זה הוא יסן ברחמיו כו', וכמש"ל במוסף שבת, ביאור אי"ה מקום כבודו, וביאר כתר יתנו לך, וביאור ממקומו הוא יסן. אבל עתה, הכתר שאומרים בר"ח, הוא ענין עליית הנקבה בכתר של ז"א בלבד. ולכן לא שייך לומר איה מקום כו', כי אי"ה הוא באו"א ודעת עליון, גם הם סוד ג"ר של או"א.

ובזה יתבאר ג"כ, ענין מה שתיקנו, בנוסח מוסף ר"ח, לומר ראשי חדשים לעמך נתת. והענין הוא, כי ר"ת ראשי ח'דשים לעמך, הוא רחל. לרמוז: כי עתה בר"ח, העליה הוא לרחל נוקבא דו"א, ולא לז"א.

עוד מזולתו, ירמוז: כי ר"ח לעמך נתת כו', הם תרין דישינן, שנעשין אל הנוקבא, מבחי' נצח והוד דו"א, והוא נקרא חדש, וזהו ראשי חדשים, בלשון רבים.

ואמנם ענין ביאור ר"ח לעמך נתת, יובן ממ"ש הכתוב, ובראשי חדשיכם תקריבו אשה לה, והקשו בס"ה בפרשת פנחס (א) וז"ל, וכי כמה רישין אית לה לסיהרא כו'. והענין הוא כי בתפלת שחרית דלחש נעשין ג' מוחין דילה, מג' פרקין עילאין דנה"י דו"א כנודע, והרי זו בחי' ראש שלה. ואח"כ בחזרת תפלת שחרית, עולה עד חג"ת, ומשם נעשית לה בחי' רישא דילה. ובלחש דמוסף, נעשית רישא דילה, מחב"ד דו"א. ואח"כ עולה ממש עד כתר דו"א, ושם נעשית לה ראש אחד. והרי איך ממש, אית לה לסיהרא הרבה ראשין ולזה אמר ובראשי חדשיכם בלשון רבים, ולא אמר ובראש חדשיכם.

גם בזה יתבאר לך ענין, משו"ל בענין

הנהגות ומראה מקומות

(ת) נ"א בעמידה (דפו"י). (א) זהו פנחס אות תרע"א ואות תרע"ו, ובדפו"י דף רמז: ורמז.

ענין מיעוט הירח מה ענינו, (ד) והוא, כי הנה כשנאצלו ז"ן דאצילות, היו שוים בקומתם ממש, והיו נקראים שני המאורות הגדולים.

מיעוט הירח (ב) שלא נתקררה דעתה, עד שאמר לה, הביאו עלי כפרה, על שמעטתי את הירח, וצדיקים יקראו על שמך. והענין, במ"ש

ש ע ה י פ ה

(ד) והוא כי הנה כאשר נאצלו ז"ן דאצילות, היו שוין בקומתם ממש, והיו נקראים שני מאורות הגדולים. ואח"כ כו'. ר"ל כי עתה עתידה היא בכל ר"ח, לעלות עד הכתר שלו, ולחזור כבתחילת אצילותם, להיות שני מאורות הגדולים שוים בקומתם, בתפילת מוסף דר"ח כו'. ואז נתקררה דעתה, כיון שבכל ר"ח חוזרת לקדמותה בזמן אצילותה ע"כ. ולע"ה, אחר דלחיכנא עפרא תותי רגלוהי, ונשיקת עפרות זהב, אחד וה' מאות אלף, לא זכיתי להבין דעת עליון קדש, על מה דין לאהבת הקיצור סתם, וחתם רוב דבריו, עד שאין זוכים בהבנתם, אי לדידי' טרח וכתב, הוא היה מלא רוח חכמה, כל לגבי ידיה, לא היה צריך להעלותו על ספר. ואי לדורות אחרונים קטרה, רחמנא לשוי שכרו לעילא לעילא בשובע צחצחות, זכות הרבים תבא על שכרי, מ"מ למה לאהבת הקיצור סתם כל כך את דבריו, עד שאנן יתמי דיתמי, לא מצאנו ידינו ורגלינו. כגון דא שכתב, שבעת אצילותם, היו ז"ן שוים בקומתם, ולא נתקררה דעתה, עד שנתבשרה, שבכל ר"ח בתפילת מוסף, תחזור כקדמותם, כמו שהיו בעת אצילותם. וידוע שבתפילת מוסף דר"ח בחזרה, הרי היא עמו פב"פ, שוים בצביונם ובקומתם, ונמצא שכן היתה בתחילת אצילותם, פב"פ שני מאורות הגדולים שוין בשיעור קומתה.

וקשה שהרי רז"ל כתב בשער מיעוט הירח פ"ב ז"ל, וכאשר נברא העולם ונולדו ז"ן דאצילות, התחילה היא להתגדל, עד יום ה' דששת ימי בראשית, ואז נתגדלה כל ג' בחינות הנזכרות, שיש בבחי' אב"א, והוא עד שתהיה בחי' פרצוף גמור די"ס באחורי תהוה דז"א, ושם היה שיעור קומתה משם

ולמטה, וגם האורות של ה' ספירות הראשונות של ז"א, היו מאירים בה מלמעלה למטה, בבחי' אב"א. וכאשר הירח קטרגה כו'. הרי כאן שתיים, חדא שמעולם לא באה בעת בריאת העולם פב"פ כלל ועיקר, ואפילו בבחי' אב"א, לא היתה הנוקבא כל גדולה אלא מן החוה שלו ולמטה, אלא שה' ספירות ראשונות, היו מאירות בה לבר. וא"כ איך בתפילת מוסף דר"ח חוזרת כבתחילה, כמו שהיו בעת אצילותם הראשון, הרי יש כאן טובה כפולה ומכופלת ג' מדרגות עליונות. חדא, שהיא מתגדלת כל שיעור האחור שוה בשוה. שנית, כי חוזרת פב"פ, ג', שנגדלת פב"פ עד הכתר שלו. ובשער מדומ"ן פ"א כתב רז"ל ז"ל, ואח"כ כאשר נתקנה נוקבא דז"א, תחילה אב"א, ואז עדיין לא הובררה המין דילה כו'. ונחזור אל הענין, כי כיון שא"א להתברר מן דנוקבא דז"א, אלא ע"י תחתונים, ואדם אין לעבוד כו', ועתה יש שתי מניעות, כי היה צריך לברוא אדם וחוה כו', וא"א להם לזווג אלא א"כ יחזרו פב"פ, וזה לא אפשר כו', לכן מה עשו, או"א נסרו את הנוקבא העומדת אחורי הז"א, ואח"כ יע"ש. הרי שקודם שנברא, לא היה מציאות בעולם שיהיו ויחזרו ז"ן פב"פ, ואפילו בהולדת אדה"ר, לא היה זוג דפב"פ למטה, ואיך כתב רז"ל, שמה שנעשה בתפילת מוסף דר"ח, הוא מה שהיה ז"ן בעת אצילותם, ב' מאורות הגדולים שוים.

ומעתה עמ"י עש"ה, מה שנלע"ד לתרץ

הוא, כי הנה נודע, שכל המוחין הנמשכים בז"ן בחול, וגם בר"ה, אינם אלא מישסו"ת, כי בעמידה נמשכים מבינות דישסו"ת. ובחזרת העמידה, נמשכים מחכמות דישסו"ת. ולא עוד מוסיף עליו ר"ה, כי נמשכים בלחש, מאחוריים

הגהות ומראה מקומות
(ב) חולין ס':

עולמות ב"ע, אשר כולם נקראים עלמא דנוקבא והם הם ריבוי חייליה, בהיותה למטה בבריאה. ועכ"ז לא נתקררה דעתה, וחזר וא"ל פיוס אחר, צדיקים יקראו על שמך כ"ו. פ"י: כי הנה אע"פ שנתמעטה, וירדה בהיכל ק"ק

ואח"כ נתמעטה הירח, וירדה בבחי' נקודה, בראש עולם הבריאה, בהיכל ק"ק אשר שם, ושם עומדת הנקבה תמיד, שלא בשעת התפלה כנ"ל. וז"ס מ"ש הרבה חייליה להפיס דעתה, שהוא שנתן לה ממשלה, שתמשול על ג'

ש ע ה י פ ה

הוא הבטיחה בעת פיוסה, שבכל ר"ח תחזור כקדמיתה בעת אצילותה, שהוא גדלות דישראל סו"ת, ובזה נתקררה דעתה. אע"פ שלפי דעתי רב המרחק ביניהם, כדבעינן למימר קמן בס"ד, הא מיהא בעת אצילותם, לא בהם אלא מוחין דיסו"ת שלימים, גם עתה ביום ר"ח, חוזרת לקחת מוחין דיסו"ת שלימים.

אמנם מצא החקירה מקום לדעת, כי עינינו הרואות בכל דרושי רו"ל, שביום ר"ח אין שום עליה לז"א, ולא מתחדש שום דבר בו מסתם חול גמור, אלא זו בלבד, שבמוסף מקבלים מוחין מכתדים דיסו"ת. והיא ניתוסף בה עלייה קטנה, כי עולה עמו עד הכתר שבו. ובשבת קדש כתב רו"ל, שכל מה שאנו עושים בחול על ידי תפילותינו, נעשה בשבת קדש מאליה, ע"י תוקף קדושת היום. ואחר כך ביום, יש להם לזרין עליות גדולות ועצומות, עד שבחזרת מוסף, נמצאים זרין עומדים בכל שיעור מקום קומת או"א, גם בכתרים שלהם. כאשר כל זה כבר למדנו להועיל רבינו הקדוש, וא"כ עד שבשרה ופייסה בענין ר"ח, שהוא פעם אחד בחדש דים, היה לו לפייסה בעליות בש"ק, שהם למעלה למעלה הרבה יותר ממקום אצילותם הראשון, והם ד' פעמים בחדש, כמספר השבתות. ולא עוד, אלא שמרוב עליות, יורשים מקום אביהם זרין עצמם, נקרא קודש. שהיא גם היא עליה נאמר כי קדש היא, כמ"ש רו"ל.

ובדוחק באין הבין צריך לתרץ, דא"ה"נ שעליות של ש"ק, אין ערך ודמיון לשל ר"ח, אבל כל מגמת פיה, וכל טעם קטרוגה היתה, באומרה אי אפשר לב' מלכים שישתמשו בכתר

דכתר. ובחזרה, מבפנים דכתר. ונמצא שלא נתקן אלא פרצוף הנשמה דז"א, שהם נרנח"י דז"א, בכל פרטיהם דנשמה לבד, ולא הוחזרו סב"פ, אלא זרין דנשמה. ועיין בשער פרצופי זרין פ"ה, היות בז"א ה' פרצופים כוללים, ובכל א' וא', נוקבא שלו דבוקה לו אב"א שיה אליו כשיעור קומתו ממש. כגון נרנח"י דנפש, נפש שבו היא בחי' נוקבא שלו, שיה אליו. וכן נרנח"י דרוח, נפש שבו היא נוקבא שלו, שיה אליו. וכן נרנח"י דנשמה, נוקבא שלו היא נפש שבו, שיה אליו. וכן נרנח"י דחיה, נפש שבו היא נוקבא שלו, שיה אליו. ונמצא, כי בחול וגם בר"ח, שכל המוחין הם מיסו"ת, לא נתקנו בז"א אלא נרנח"י דנשמה זרין דנשמה, וכל הבחינות שממנו ולמטה, והוחזרו פב"פ. אבל נרנח"י שמן בחי' חיה למעלה, עדיין הם בבחי' אב"א. ואלה נקרא זרין הקטנים, יעקב ורחל. ועיין בשלהי שער העקודים, שבפירוש כתב רו"ל, שמוחין דישראל סו"ת אינם מחזירים פב"פ, אלא יעקב ורחל. וא"כ מ"ש רו"ל בדרושינו, שבעת אצילותם היו זרין שוים בשיעור קומתם, כמות שהם בתפילת דר"ח ומוסף, כל זה מיירי בזרין דנשמה. אבל זרין דגדולים דבחי' נרנח"י דחיה, עדיין הוא בבחי' אב"א, כי לא נמשכו מוחין דאר"א עלאין, שהם בחינת חיה דכללות כל האצילות. וכדי להוליד אדה"ר, היה צריך הזוג להיות ע"י זרין הגדולים. ועיין מ"ש רו"ל בפרק ההוא דשער העקודים ופרק ו', וכאשר נתמעטה ק) הלילה ע"י קטרוגה, והיה המיעוט גדול, עד שחזרה בסוד נקודה וירדה בבריאה, אפילו דבחי' העיבור נתמעטה, ולהכי

הגחות ומראה מקומות

ק) צ"ל הלבנה.

עד הכתר שלו, לחזור כקדמותה, להיות שם ב' המאורות הגדולים שוים בקומתם, בתפלת מוסף דר"ח, כבתחלת אצילותה. ואע"פ שהיא שוה עמו, אמר עלי, לרמוז: כי בערך שהוא אינו עולה שום עליה בר"ח, והיא עולה כל אלו העליות, נמצא שיש לה יתרון ביום ר"ה, ממה שיש לז"א, וזה הוא עלי. ואז נתקררה דעתה, כיון שבכל ראש חודש חוזרת לקדמותה כבזמן אצילותה.

ונחזור לענין הקדושה, כי באמריך ימליך ה' לעולם וכו', תכוין, כי ר"ת אלהיך ציון לדור ודור, הם אותיות אצלו. לרמוז: כי עתה

דבריאה, יש לה תקנה בשעת התפלה דשחרית, כי אז חוזרת היא לחזור ולעלות למעלה באצילות, עד נה"י דז"א, ושם תזדווג פכ"פ עם יעקב. וז"ס אומרם, צדיקים יקראו על שמך, כי נה"י דז"א הם נקראים צדיקים, והיא תגדל עד שיעור קומתם, ובוזה יקראו על שמך.

גם זהו ענין, יעקב יקרא ע"ש, יעקב בנה הקטן. פי': כי יזדווג עמה יעקב, שהוא קטן הקומה מז"א, לכן אף בזה לא נתקררה דעתה, עד שא"ל הביאו עלי כפרה, עלי דייקא, ר"ל: כי עתידה היא בכל ר"ה, לעלות

שעה

במדרגה זו אפילו שעה אחת, לא היתה שום אומה ולשון שולטת בנו יע"ש. ואיך הוא אומר, שבכל ר"ח בתפילת המוספין, עולה עמו עד הכתר, והו"ל שני מלכים משתמשים בכתר א'. על כרחיך, שאין כתר דר"ח, דומה לכתר שהוא שכתב רו"ל, שלא הגיעה למדרגה הזאת מעולם, והוא, כי נודע מ"ש רו"ל לקמו בדרוש אטרו חג, וגם לעיל בדרוש מנחה דשבת, כי מקום האמיתי דז"א, הוא מקום א"א בחול. ומקום אמיתי דנוקבא, הוא מקום אבא דחול יע"ש. אשר זאת היא כל תכלית עליות של ש"ק, לחזור כל אחר על מקומו הראוי לו מששת ימי בראשית. ובהיותם שם לעילא לעילא שם היתה היא צריכה להעלות עמו עד הכתר, כאשר ידעת כי א"א הוא כתר אמיתי דכל כללות האצילות. ושם למעלה במקום הנורא ההוא, אם היתה עולה עמה, לא היתה אומה ולשון שולטת בנו, לא כן היה, כי הוא היה מקומו במקום א"א, והיא מקומה היה במקום אבא, ולפי"ז נשארה היא נוקבא בנה"י שלו ממש, אלא שהיא פכ"פ, והיא ממש דקדוק גמור, כמו עליית דשבת בשעת מנחה, שחב"ד חג"ת דז"א, עולים בחג"ת נה"י דדיקנא קדישא, ונה"י שלו נשארה אצלה למוחין שלה, כי היא בר"ק דאבא קיימא,

יפה

א', כי לא רצתה לקבל המוחין ואורותיה ע"י בעלה, אלא שימשכו לה לעצמה לצורכה. להיות ברשות עצמה, כמ"ש בעניותיך במ"א יע"ש, וזה לא תגיע לידה ולרצונה, אלא ביום ר"ח. כמ"ש רו"ל כי בשבת צריכה להיות כפופה לבעל, ומשלו היא אוכלת, ואינה מקבלת אורותיה אלא על ידו דוקא, משא"כ בר"ח שהיא ע"י מקבלת אורותיה לעצמה, הילכך פייסה ובשרה למלאות רצונה וחפצה פעם א' בחדש.

ודע, שאם היינו זוכים, היינו מבינים דברי רו"ל על בוריים ועל מתכונתם, כי בעונותינו, אי לי על עצמי, חטאתי ועונותי ופשעי, עצמו עיני מראות, מהשכיל אל לבי, ומה שזכני ה' לכתוב, לא יועיל לזולתי, כי אין קטן רק מכל טוב כמוני היום. זאת ועוד, שאין אני מבין מ"ש רו"ל, עד שאמר לה הביאו עלי כפרה, עלי דייקא, ר"ל: כי עתידה היא בכל ר"ח לעלות עד הכתר שלו, לחזור כקדמותה, להיות ב' המאורות הגדולים שוים בקומתם כו'. והוא כתב בשער הירח, שזאת היא מדרגה הז', בהיותה עולה עמו עד הכתר, ולהיות ב' מלכים משתמשים ר) בכתר, וכתב שזאת המדרגה לא הגיעה לידה מעולם, ואפילו בזמן שלמה, ובנין הבית, ואילו היתה

הגהות ומראה מקומות

(ר) צ"ל בכתר אחד.

בר"ח, בתפלת שחרית דלחש, עולה המלכות עד נצח. ולכן אנו מזכירין יעלה ויבא בברכת רצה, שהוא בנצח. ובחזרה בקו"ר, מאירים במלכות חו"ג. ובתפלת מוסף דלחש, עולה המלכות עד חו"ב דו"א.

והענין הוא, כי ודאי הוא, שקדושת השבת יתירה מכל שאר הימים כולם, ואין קדושה יתירה ממנה. אבל היתרון שיש בר"ח הוא, כי בשבת אע"פ שהעליות הם גבוהות וגדולות, עכ"ז, הנוקבא תמיד טפלה אל הזכר, ואוכלת משל בעלה, והשפע בא אליה על ידו. ואע"פ שעולה גם היא עד או"א, עכ"ז יש לה גרעון אחד, והוא, כי מקבלת חלק הארותיה ע"י בעלה, והיא טפלה אליו. אבל בר"ח, הם ב' י

היא אצלו ממש, גדולה כמוהו אבל הוא בהיותם למטה. אבל בשבת, תכוין, כי היא אצלו ושוה אליו. בהיותם שניהם למעלה בכתר או"א. גם זהו ענין, מה שנהגו להסיר התפלין קודם תפלת מוסף, אחר קריש, שאומרים אחר חזרת ס"ת להיכל. והענין הוא, כי אז הוא בחי' זמן מעלה היתירה, שיש לה מן החול, כי עד שם, עדיין לא עלתה בג"ר, והוא ממש כימי החול, ולכן אין להסיר התפלין, אבל עתה שעלתה בתפלת המוסף אל ג"ר דו"א, משא"כ בתפלת החול, לכן אנו חולצין התפלין. (ג) עוד יתבאר ענין ר"ח בקצרה, הנה בתפלת שחרית דחול, יורד הת"ת בנצח, ועולה המלכות בהוד, ושם נעשה הזווג. אבל עתה

ש ע ה י פ ה

י"ד מדרגות ברשותא אחרינא. באופן שגם לזאת לא יבא על נכון מ"ש רז"ל שבר"ח חוזרים זו"ן כזמן אצילותם, כי בר"ח אין לז"א שום עלייה, והוא עומד למטה, במקום שבעת אצילותם, הוא שם עולם הבריאה, וצ"ע רב לי. ומלתי אמורה, כי קבלת אורותיה שלא ע"י בעלה, לא ידעתי מהו, כי בר"ח כוננת התפילה כמו חול ממש, כמ"ש רז"ל, בנותנו טעם לשבת, למה מסירין התפלין בתפילת מוסף. ולא עוד, אלא שגם ביום ר"ח שיי"ט גמור הוא, ומקרא קודש כתיב ביה, ושוה לחול בכונותינו, כי צריך לבנות ולתקן כל פרוצופה, מסוד נקודה, ולהעלותה עד הכתר דו"א אב"א, וכל זה ע"י המשכת האורות המוחין אליה מגופה דו"א, ואין לך צורך גדול מזה, שעל ידו היא נבנית ונתקנת. ואני מסתפק, אם ביום ר"ח שבמלת באהבה חוזרת עמו פב"פ, ועומדין שניהם יעקב ורחל בנצח דו"א, אשר זו היא השינוי שבין ר"ח לחול, אם יש לכוין בברכות אמצעיות ובבתייתות, להמשיך האורות מנה"י דו"א אליה, כי איך נמשיך אליה ההארות מיסוד והוד דו"א, והיא עומדת בנצחו קו אחר.

ונמצאת מעולם לא הגיע להיות עמו במקום א"א דחול, ומה שבר"ח עולה עמו עד הכתר, אינו אלא למטה למטה במקום ז"א דחול, שהוא מקום דעולם היצירה דשבת, כמ"ש רז"ל. וכתר זה אינו אלא כתר קטן דמוחין דחול, ודי בזה לקטן כמוני כעתה. ומ"ש רז"ל, שבר"ח חוזרת לקדמותה להיות שני מלכים שני מאורות הגדולים שוין בקומתם, כל זאת הוא למטה, במקום שהם בחול, כאמור שבר"ח אין שום עלייה לז"א. וכל ענין הפיוס לפי דעתי הקל, אינו אלא שתקבל אורותיה על ידה, ולא תצטרך לבעלה.

ובספר מאמרי רשב"י זיע"א, בפרשת קדושים, העמיק הרחיב רז"ל בענין, ומצאתה כי תדרשנו, ושם תראה כתוב, כי קודם בריאת אדה"ר, היו העולמות כמו כל עליות בי"ט, זו"ן במקום אבא ואימא, שהם עתה בחול. ועולם הבריאה, במקום ז"א דחול. וד"ר דעולם היצירה, באחורי נה"י דו"א, במקום מלכות. וז"ת דעולם היצירה, נכנסות בגבול עולם ו"ר דבריאה. וד"ר דעולם העשיה, בד"ת דבריאה. ור"ק דעשיה, בגבול ששה ראשונות דיצירה. ונמצא ד' תחתונות דיצירה, וכל העשיה שהם

הנהגות ומראה מקומות

(ג) פעי"ח שער ר"ח פרק ב'.

כ"ו. הנזכר בספר יחזקאל, ונרמז בר"ת שם הוי"ה כסדרו, לרמז: כי ביום שבת, ההוי"ה היא כסדרה, י' על ה', ו' על ה', והזכרים גוברים אל הנקבות, והם טפלות להם, ואוכלות משלהם. אבל בר"ת השבת יפתח וביום החדש כ"ו, נרמזה ההוי"ה שלא כסדרה, ה' ראשונה בינה, גוברת על י' חכמה, וכן ה' תתאה מלכות, גוברת על ו' שהוא ז"א, לרמז: שעתה בר"ת, הנקבות אינם טפלות אל הזכרים, וזוונות שלא ע"י בעליהן. (ו) דע, כי אע"פ שביארנו,

המאורות הגדולים שוים בכתר אחד. ואע"פ שלא עלתה עד אר"א, רק כל שיעור קומת ז"א, שהוא במוסף ר"ח, עכ"ז איננה טפלה אליו, ומקבלת חלקה ע"י עצמה.

וזהו הסוד, שביום שבת כתיב, ונסכה בה', לרמז: כי היא אז בבחי' נקבה, אשר תחת רשות בעלה. אבל בר"ת, כתיב ונסכו בו' לרמז: כי עתה היא במעלת הזכר, ואינה בבחי' נקבה אשר תחת רשות בעלה.

(ה) גם ז"ס פי' ימי המעשה וביום השבת

שעה

הזווג, אבל כוונת העליה היא עליה לבר כו', עליית הת"ת היא, כי בחול אין נמשכים לז"א מוחין מכתרים רישו"ת, ועתה במוסף דר"ח, נמשכים. ועלייה היא זו גם לז"א, אלא כיון שאינם בשבילו ולצורכו, אלא בשביל וצורך הנקבא, אגב דירה מרויח גם הוא, כי איך יזדווג עמה בכתר, בלא מוחין דכתר. ואעפ"י שרז"ל כתב בשער העקורים פ"ג ז"ל, וכבר היה אל הז"א בחי' חכמה שהיא חיה הפנימית קודם שתתעלה כו', ואע"פ שבמלכות היתה גדולה ממנו, שהיה לה יחידה פנימית, אין בזה חשש כו'. וכ"כ עוד שם בפ"י, וא"כ גם כאן כבר בחזרת עמידה דתפילה, נמשכו מוחין דחכמות רישו"ת, שהם בחי' חיה דנשמה, ואין חשש אם תהיה במלכות גם מוחין דכתר שהם בחי' יחידה דנשמה, כמ"ש רז"ל שם, ואיך כתב רז"ל שגם הוא צריך לעלות כדי שיהיו שוים בשעת הזווג. דע שכל דרוש באתריה שלים, כי שם שזעיר אנפין למעלה, ונקבא למטה ממנו, אף כי אין בז"א אלא בחי' חיה, יתירה עליו היא, שיש בה גם יחידה, יכולים הם להזדווג, ומה גם כי בחי' אחד היא, הבא להם מן הכתר, ובררך בו עובר ונמשך אליה, אלא שלו נעשה בחי' חיה, (ש) ולא נעשית יחידה. לא כן עתה כאן במוסף דר"ח, כי הם שוין בקומתם פב"פ, והיא יפה כחה, שמקבלת אורותיה שלא על

יפה

ועוד אומר אני, כי כללא הוא, שבר"ח במוסף דלחש, נמשכים המוחין מאחוריים דכתרים רישו"ת, ובחזרה מפניהם. ואין הדברים כן כפשוטה, כי גם בלחש במלת באהבה, ישנה לנסירה, וחזרת פב"פ. אלא עד באהבה, נמשכים מוחין דאחורי כתר דאימא ומבאהבה ואילך מאחורי כתר דאבא, והם בערך פנים כנגד אחורי כתר דאימא. ובחזרת המוסף עד באהבה, נמשכים המוחין מפנים דכתר דאימא, שהם בערך אחוריים כנגד המוחין הנמשכים מפנים דכתר דאבא, מבאהבה ואילך. ועוד לאלוה מילין, כי נודע שכל המוחין עיקרם ושורשם ומקורם, הוא בכתר כמ"ש רז"ל, וא"כ בכתר דאבא, יש עיקר ושורש חר"ב וחר"ג שלו, וכן בכתר דאימא, יש שורש ועיקר חר"ב וחר"ג שלה, וא"כ במוסף דלחש, נמשכים המוחין מבינות של שרשים שבכתר רישו"ת. ובחזרה, נמשכים המוחין מחכמות שבכתרים רישו"ת, והוא ממש כמו עמידה דתפילה.

(ה) גם ז"ס הפסוק ימי המעשה כו', וכן ה' תתאה מלכות גוברת על ו' שהוא ז"א כו'. לא ידעתי היכן רמזו, דהא וביום החדש היא כסדרו, ו' על ה', ושנויי דחיקו אין לי רצוני לשנות.

(ו) דע, כי אע"פ שביארנו כו'. הנה גם הת"ת צריך לעלות, כדי שיהיו שוין בעת

הגהות ומראה מקומות

(ש) צ"ל ולה.

שם, שיכוין ביום ראשון מהשבוע בהויה דס"ג, בשם אל שדי שבבריאה. וביום ב', בהויה דמ"ה, ובשם אל יהו"ה שביצירה. וביום ג', בהויה דב"ן, ובשם אל אדני שבעשיה. וביום ד', יכוין כמו ביום שלישי. וביום החמישי, כמו ביום שני. וביום ששי, כמו ביום ראשון. ואמנם בליל ר"ח, לא תכוין בכונה הנז"ל, אבל תכוין כוונה זו שנכתוב, והוא, כי הנה עתה, יש מעלה אחרת יתירה, ולכן תכוין באלו השמות: שם אָלֶף קָפֹּא אֲדָנָי, ותכוין שהם עשרה אותיות, והם בגימטריא נ"ר. שהוא חיבור: יהו"ה אהיה, יהו"ה אלהים, יהו"ה

כי ביום ר"ח המלכות היא העולה, הנה גם הת"ת צריך לעלות, כדי שיהיה שניהם שוים בעת הזווג, אבל כונת העליה היא עליה ד) בלבד (ז) וז"ס הביאו עלי כפרה, על שמיעטתי את הירח, שהוא בחי' הבינה, שהיא על הת"ת, בסוד ציור אות ה', שהוא ד' על ו'. הכוונות שיכוין האדם בליל ר"ח, הנה נתבאר אצלינו, כי בליל החול, יכוין האדם תמיד אחר חצות לילה, לזכך נשמתו, ע"י הכונה הזו, שיכוין לשלב ולחבר, ארבע הויות דע"ס מ"ב, עם ארבע שמות אהיה, שניהם דיודין, ואחד דאלפין, ואחד דההין. גם נתבאר

י פ ה ש ע ה

והרמנותא דקבהר"ש, ובוודאי הגמור קצור קצרה השגת יתוש כמוני, להבין אפילו מה שתלמיד וותיק עתיד להתחדש בנגלה, והדברים ק"ו בנסתה, ואין צורך לומר מה שעתיד להיות. מ"מ קמי שמיא גלייא, שבדחילו ורחימו וד"ר הנני כותב, ואילו לא אתינא לעלמא אלא אם להבין אחד מאלף שבו די לי, וכי קרוב הדבר שלא הבנתי כלל, כך היא דרכה של תורה, מטפס ועולה עד מקום שיד שכלו מגעת, ובוזון לבות ה' הוא יודע. והנה לפי מה שלימדנו רז"ל, כל עליות של ר"ח, הם למלכות נוקבא דז"א, ואין זו ממקומו (ת) הראשי כוליה ז"א, כמ"ש רז"ל שם בשער מיעוט הירח. א"כ בזמן שבית המקדש קיים בבית א', אשר היו זרין פנים בפנים כל היום, והיא עלתה עמו עד מדרגה הששית, כמ"ש רז"ל שם בשער מיעוט הירח, אם כן בר"ח מה תוספת היתה לה, כי בשלמא שבת קדש, נוכל לומר שהן אמת שכל השבוע כולו היו פב"פ, אבל היו למטה במקומם של חול, מקום שגם השתא בגלותינו בעניינותין הוא במקומו דז"א, ואין שום הפרש במקומות של חול רק זו, שאו היו פב"פ, ועתה בעונותינו נסוגו אחור. ועיין בדרוש א' דק"ש, ובדרוש ד' דק"ש שעה"מ, כי כן מתבאר שם. ואם כן יתירה עליו

ידו, ואינה צריכה אליו, ואם תהיה בה גם בחי' יחידה יתירה עליו, איך יהיו שוין להזדווג עמה, לכך הוכרח דגם לז"א ימשכו מחיזין של כתר, ויהיו שניהם שוים בנרנח"י שלימים, שע"י כן עולה וזוגם יפה.

(ז) וז"ס הביאו עלי כפרה על שמעטתי את הירח, שהוא בחי' הבינה, שהיא על הת"ת, בסוד ציור אות ה', שהוא ד' על ו' כנודע. פירוש: כי על מה שמיעט את המלכות, לא היה צריך כפרה, שהרי צדיק מושל יראת אלהים, שהיא דבתה לרדותה כרצונינו, אלא שמסיבה זו הגיע הדבר למקום עליון ממנו, והוא כי נודע מ"ש רז"ל בכמה מקומות, ומהם בשער מטי ולא מטי פ"ד ז"ל, כמ"ש הצדיק אבד, כי כאשר אינו מזדווג עם המלכות, גם הוא מפסיד, כי אין נותנים לו או"א, רק כאשר ישפיע למטה כו', ונמצא כאשר המעיט ז"א את המלכות, ומנע זוגו והשפעתו בה, גרם מניעה במקום עליון, כי גם או"א לא היו מזדווגים להשפיע לו. ואע"ג דזווגייהו דאו"א תדיר ולא פסיק, מ"מ יש הפרש גדול כשהוא להמשיך מחיזין לזו"ן, ולזה הוצרך לכפרה, על כי מיעט את הירח העליונה, (ש) הם הבנים להשפיע. ואני אמרתי אעלה על ספר בדיו, מה שנראה עניות ושפל דעת אנשים, ברשות

הנהרות זמראתה מקומות

(ד) נ"א אליה (פע"ח). (ש) צ"ל אס. (ת) צ"ל הראשון.

והלילה. ובפרט. כשמזכיר יעלה ויבא בפיו ביום ר"ח הזה, יכוין אל שם שדי במילואו, שהוא בגימטריא ראש חדש ע"ה, שהם תתי"ד. ותנקד כל אותיותיו בקמץ. כזה: שְׁנָן דְּלֶת יָד.

גם תכוין כונה ב', והיא, כי ר' של ראש, הוא ריבוע אחרים דשם אלהים, שהוא בגימטריא ר'. וש' של ראש, הוא אלהים במלוי יודין. ואות א' של ראש, הוא ו) כוללת שם אלהים. ומלת חדש, היא בגימטריא שני שמות: אהי"ה דיודין, והוא קס"א. ודההיין קנ"א, שהם חדש בגימטריא. (א)

(ז) בית מועד. פתח דברי, ראיתי לבאר ענין המועדים, וחולו של מועד, וחנוכה, ופורים,

ארני. ואמנם עשרה אותיות אלו, תכוין בניקודים אלו, שהם: ארבע אותיות ראשונות, תנקדם בארבע מיני נקודות, שהם בכתר ובחכמה ובינה וחסד. שהם: קמץ באלף, ותכוין בספירת הכתר. ופתח בל', ותכוין בספירת החכמה. וצירי בפ', ותכוין בספירת הבינה. וסגול בל', ותכוין בספירת החסד. אח"כ תחזור עד"ז ממש, לנקד ארבע אותיות השניות, והם: מ"ד אד, ותכוין, שהם: בנקוד קמץ, בכתר. ופתח בחכמה, וצירי בבינה, וסגול בחסד. אח"כ בשני אותיות האחרונות, שהם נ"י, תנקדם, הא' בקמץ וכתר, והשניה בפתח וחכמה.

וביום ר"ח, יכוין האדם בכל שמות היום

הגהה

(א) א"ש: כלשון הזה מצאתי כתוב, מיד הרב הגדול ז"ל, וכתבתיו כאשר מצאתיו.

יפה שעה

היא עומדת פב"פ עמו, בכח מוחין הנמשכים מחכמות דישסו"ת, כמו שהוא השתא בתפלה, אלא שאז היה כל היום שזה, ובר"ח היו המוחין נמשכים מכתרים דישסו"ת. וכמו שבשבת אין הפרש משבתות דזמן הזה, לשבתות דזמן שבהמ"ק קיים, כן בראשי חדשים אפשר שלא היה הפרש בין ראש חדש דהשתא, לר"ח דזמן בית המקדש, כל זה יכולים אנו לפי שכלנו, ואין פחד לאומרו, ועיין בשער בריאת העולם.

אמנם מה שיש מקום עיון, הוא לדעת מה לעתיד לבא יעשה, והיאך יהיה אופן גדולתם, כאשר יתגלה משיח צדקינו בב"א, כי הנה בכמה מקומות כתב רז"ל, שלע"ל המלכות תהיה גדולה מן השמש הוא ז"א אבינו מלכנו, ומהם בשער השמות פ"ו ז"ל, ואחר כך לעת"ל ב"ב, יברא ה' חדשה בארץ, כי נקבה תסובב גבר, ר"ל שהנוקבא דז"א

השבת, שהיו זרין עולים כל העליות וגדולות העצומות ההם, ז"א עד ו"ק דדיקנא קדישא, ומלכות עד מקום אבא. ומוכרח שלא היו עליות יותר, שתורתנו הקדושה העידה כן, באומרו קודש היא. וגם אם ת"ל שהיה שום מעלה יתירה הפרש בין עליית שבתות דהשתא, דעליית שבתות בזמן שבה"מ קיים, שם לא פורש ברברי רז"ל שם, אלא סתם שכתב ז"ל, ואחר כך כאשר נבנה בית א' בימי שלמה, עוד בה בחי אחרת, והוא כי בין בחול בין בשבת, לעולם היתה עמו פב"פ בבחי ה' יע"ש. ואם כן אנן יד עניי אנן, לא מצינו הפרש בין חול לשבת, אלא עליות האמורות. אמנם מה נאמר בר"ח, כי עליה לז"א אין, והיא גם היא כבר היתה כל השבוע כולה פב"פ במדרגה הששי, ומדרגה זו לא זכתה אליה מעולם, א"כ מאי תוספת היום לה ביום החדש. אם לא שנאמר, שבחול היתה

הגהות ומראה מקומות

זה מצאתי מכתיבת יד מורי זלח"ה עצמו, אך לא ידעתי אם הוא שלו מפירושו, ודעתי נוטה שהוא שלו וז"ל בית מועד.

(ו) נ"א כללות (דפרי"י).

(ז) פע"ח שער מקראי קודש פרק ג'. ספר עולת תמיד דף נ"ג ע"ב ד"ה מועדים, ושם כתוב

ור"ה. וחילקתיו לט"ו פרקים (ח) פרק הא'; הנה ענין זמנים אלו, הוא התנוצצות האורות העליונים בזמנים אלו. ולפי הזמן, אם בחסד, אם בגבורה, או בת"ת, או בנה"י, כ"א מתגלה, לפי העת והשעה.

ודע, כי אע"פ שבכל ר' ימי החול, פועלים ז' מדות אלו כנודע, אינו דומה פעולתם בו' ימי החול, לפעולתם בימים אלו. כי פעולתם בו' ימי החול, הם פועלים ע"י אצילות בבריאה, (ט) ובריאה ביצירה בארץ ישראל. ויצירה ג"כ בעשיה בח"ל. כגון ביום א', פועל חסד שבאצילות, ומתלבש בחסד דבריאה.

וחסד דבריאה, מתלבש בחסד דיצירה. חסד דיצירה, מתלבש בחסד דעשיה. וכן יום ב' בגבורה. ויום ג' בת"ת, וכן כולם.

ואמנם בימים אלו, יתגלו הספי' העליונות, ומתלבשות בבריאה לבד, כל ספירה וספירה בזמן ממשלתה, כגון בפסח, חסד דאצילות מתלבש בחסד דבריאה, ולא יתלבש י' בחסד דיצירה, כי מרוב התגלות אור האצילות בבריאה, יתבטל אור חסד דיצירה לגמרי, דשרגא בטיהרא מאי מהניא, וכ"ש אור חסד דעשיה. (כ)

הא למה זה דומה, למעין הנוטף טיפין

י פ ה ש ע ה

ושם ס"ג ישלוט ויאיר בעולם, ואז יתבטל שם מ"ה, אשר זהו ענין חזרת העולם לתהו ובהו, הנזכר בדברי רז"ל, ואז יתבטל שם מ"ה, ואז לא יהיה רק אורות שהם של ע"ב ושל ס"ג בלבד ודי בזה יע"ש. והוא דבר הקשה, שאם ח"ו שם מ"ה יתבטל, מה יהיה אחריתינו ותקותינו. ועיין מ"ש רז"ל גם בספר מ"ש ח"ב פ"ב. אמנם האמת שאין הדברים כפשוטן, רק כי נודע שכשיבא משיח צדקינו בב"א, יכלו כל הבירורין להתברר לגמרי, כמ"ש רז"ל פעמים אין מספר. וכאשר יתגלה משיח, עשה יעשה גם יכול יוכל כל המלאכה אשר היתה מחוייב בה לעשות, והוא עליית העולמות, עד רום המעלות, דלא אפשר יותר עלייה גדולה ממנה. והיא מ"ש רז"ל במאמרי

שהיא התחתונה, הנקראת מלכות, תסובב את גבר, הוא הז"א, כדמיון מה שעתה מסבבת אותו הבינה, והסיבה היא, כי תתעלה המלכות למעלה מן הז"א, הנקרא ת"ת, בסוד צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם יע"ש. ואם כן ביום ר"ה, במה תתעלה המלכות, כי להעלות עמו עד הכתר אינה צריכה, שהרי היא לעולם מכתיר עליו, וא"כ במה תהיה פאר עלייתה, ביום החדש, והכתוב אומר וביום החדש יפתח, אלמא יש לה עילוי ביום החדש, ומה תהיה עליוה.

ועוד מ"ש רז"ל בשער התיקון פ"ד ז"ל, אבל לעת"ל אשר יתוקן כל בחי' ס"ג, ויהיו כל המלכים ויתבררו לגמרי, בסוד בלע המות לנצח כו', אז חזר שם ס"ג לקדמותו ולמעלתו

הגהות ומראה מקומות

(י) ג"א ובריאה לא יתלבש בחסד דיצירה (פע"ח) הגה"ה ג"ב א"מ וזה כמ"ש בתקונים דבשבת ויו"ט מלכא לביש לבושין דבריאה. א"מ דעתי נוטה שאין זה מהרב ז"ל עצמו, כי התלבשות העולמות ביו"ט הוא יותר עליון מזה. ואפשר שיהיה חסד דעשיה במקום כתר דיצירה וכדומה כפי העליות הנזכר לקמן, וא"כ אין פירוש התלבשות זה עולה יפה בעיני וצ"ע. ואולי זה מן התלבשות אחר לא התלבשות עליות העולמות כי אם ספירות וכדומה לו, כך יש ליישב בדוחק. (כ) עיין בספר ע"ת דף א' ע"ב ד"ה עשר ספירות.

(ח) תגה"ה ג"ב א"מ ג"ל שהם הספירות המקוריות דאריך, וכך זכיתי למצוא בשער תקיעת שופר שאמר שם כי לפי דר"ה בבחי' גבורה דא"א, ולכן העליות הכל בבחי' גבורה כנזכר שם. ומי יגלה עפר מעיניך מורינו ויגלה לנו אם הוא כן בשאר מועדות, דהיינו כפי בחי' הנזכר בריש התיקונים ובזו"ח פסח בחסד, ושבעות בת"ת ודו"ק, ובמצות אוכל נפש כתב הר"ח ז"ל שזה בבחי' התבונה, וכפי היו"ט כך היא העליה עיי"ש עכ"ל.

(ט) ג"א פועלים אצילות ע"י בריאה (פע"ח).

ימי החול, ולפיכך הותר בהם מלאכת אוכל נפש. והנה נתבארו בכללות ענין המועדים, ועוד נבאר כל מועד ומועד בפרטות, בפרקים הבאים, בעזרת השם יתברך.

פרק ב' (כ) ענין חול המועד, ג"כ בכללות, כי עם היות כי המועדים, הם סוד האדת אצילות בבריאה, בחלק מחלקיה, אם חסד בפסח, ואם ת"ת בשבועות. (ל) ענין השינוים

טיפין, וארובות השמים נפתחו לרוב, ולא ניכרו אותם טיפין הנוטפין, כי נתבטלו בדיבוי המים היורדין מן השמים. ועזה"ד תקיש לשאר המועדים.

ואמנם שאר המדות, לא ביטל התלבשותם כי בפסח, אע"פ שביטל אור החסד דיצירה, ואור החסד דעשיה, אעפ"כ לא ביטלו שאר המדות, בהתלבשותם ביצירה ועשיה, כשאר

י פ ה ש ע ה

והגשמי, אי אפשר להם לעלות עכשיו, עד ביאת המשיה, כי אז יעלו גם החיצוניות ממש, ונמצא כולם עולים אז למעלה ממקום שהוא אצילות גמור עכשיו, וג' עולמות שהם ב"ע יתבטל מציאותם, יען בהם נאחזים הקלי, והקלי יתבטלו וימות, בלע המות לנצח, יען אין להם שום חיות, כי כל הקרושה שבתוכם נתבררה וחזרה קרושה. וידוע כי כל העולמות כולם מדאש כל האצילות עד סוף העשיה, לא נתקנו אלא על ידי מ"ה וב"ן הכוללים, ועיין בפ"ו משער חו"פ, ואז מ"ה וב"ן יתבטלו, אינו רוצה לומר שיהא להם ביטול ח"ה, אלא מדוב עלייתם למעלה, יחזור להיות ע"ב ס"ג דא"ק, כמ"ש רז"ל שיחזור עולם האצילות במקום א"ק, ונמצא מ"ה וב"ן עצמם, חוזרים להיות ע"ב ס"ג. וכל זה כתבו רז"ל בשער סדר האצילות פ"ב ז"ל, ואחד כך יעמדו רגליו על הר הזיתים, וישתלם קומתו, נאמד עליו הנה ישכיל עברי ירום ונשא וגבה מאד, ישכיל מעשיה, ונחמד העץ למשכיל עץ הדעת. ירום מיצירה, ונשא מבדיאה, וגבה מאצילות, מאד אותיות אדם, והוא א"ק, אז יבא המשיה, ומחת לצלמא על דגלוי, הם הקליפות שכנגד ג' עולמות ב"ע. ועל האצילות נאמר, אני ה' הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן יע"ש באורך, באופן שכשישתלם קומתו, ר"ל שיושלמו כל הבידורין, שאינם אלא שיעור קומת אדם, כמ"ש רז"ל בפ"א למשער, בסוד

רשבי זיע"א, אבל נזכיר בקצרה סדר העלייה האחרונה הגדולה מכולם, והוא מנחת שבת, כי אז היו כולם עולים תכלית העליה, והוא כי עולם האצילות היה עולה כפי מקומו הראשון, שהוא במקום א"ק לכל הקודמים, הנזכר אצלנו באורו באורך גדול. והיה חוזר כל מציאות אל שרשו הראשון יע"ש. הרי מה שהיה אדה"ד מחוייב בעשייתו, לא יעלה גמר מלאכתו, אלא ע"י משיחנו, כי הוא יעלה בידו לברוד כל הבידורין, עד לא תשאר ניצוץ קטן, כי לא ידח ממנו נדח, ועל ידי כן בלע המות לנצח, ואז הרשעה כולה בעשן תכלה, וכל העולמות יעלו לעילא מכל עלייה, עד כי יבא עולם האצילות במקום א"ק, ונודע, כי בשבת בשעת מנחה, כי ז"א עולה במקום א"א, עולמות ב"ע נשלמים בסוף עולם האצילות, או שהאצילות כולו בכללותו יעלה במקום א"ק, ודאי הוא שעולמות ב"ע יעלו כולם ויתכללו לעילא לעילא, עד שאפשר שבמקום שנשלם עתה עולם העקודים, שהוא למעלה מאצילות, שם יסתיימו כל ד' העולמות דאבי"ע הקדושים, ואז כל ג' תחתונים, שהם ב"ע, שבהם הקלי, יתבטלו והיו כלא היו, והוא חזרת העולם לתהו ובהו, כי הקרושה שבהם תתעלה למעלה למעלה, והם עצמם ודאי יתבטל מציאותם. וזה שכתב רז"ל בדרוש תיקון התפילות, ובכמה מקומות, שחיצוניות העולמות ממש, שהוא החיצוניות הגמור

הגהות ומראה מקומות

(כ) ג"א ועוד נבאר כל מועד ומועד וענין חו"מ בכללות ג"כ כי עם היות וכו' ול"ג פרק (פ"ע"ח). (פ"ע"י). (דפו"י).

אין בהם עלייה לזו"ן, רק באימא בלבד, ולכן אותיות יו"ט הם בגימטריא ע"ג, כמנין הוי"ה דס"ג ועשר אותיותיה, אשר הוי"ה זו היא באימא כנודע, לרמז: כי ביו"ט אין להם עלייה, אלא באימא בלבד, וזהו מ"ש, אלה מועדי ה' כו', פירוש: כי אלו המועדים בבחי' קדושת עצמן, גורמין עליית זו"ן, עד אימא, הנזכרת בר"ת אלה מועדי ה' כנזכר, והדבר הזה נעשה מעצמו, מסבת קדושת המועדים בעצמם.

אבל אח"כ, ע"י תפילות התחתונים ביו"ט, אז אנו מעלים את זו"ן, עד אבא ממש ג"כ, ולכן נרמז בר"ת, אותם במועד, ר"ת אב, ר"ל: אשר תקראו אתם ישראל, ותזמינו אותם אל זו"ן, ע"י תפלותיכם, הוא זימון יותר עליון, ומקרא קדש יותר מעולה, והוא עד אבא עילאה, הנרמז בר"ת כנזכר.

נמצא, כי ביו"ט אין זו"ן עולים מעצמם, אלא עד אימא, וע"י תפלות התחתונים מעלים אותם, עד אבא, משא"כ בשבת, כי עולין זו"ן עד אבא עצמו מאליהו, שלא ע"י התחתונים, וכמשה, ושמרתם את השבת כי קדש היא לכם, ואין קדש אלא חכמה, שהוא אבא כנודע, נמצא, כי מה שעולים בשבת מעצמם, שלא

שבין שבת ליו"ט, ובין יו"ט לחברו, ברכת ה' היא תעשירי, הנה בפסוק הזה, נרמז מעלת יום השבת, אפילו על היו"ט, והוא, כי אפילו ביו"ט, יש קצת אחיזה אל החיצונים, הנקרא עצ"ב, בסוד בעצב תלדי בנים כנודע, והטעם הוא, לפי שכל המועדים הם בחג"ת בלבד, ולכן ביו"ט, אינו עולה רק עד חג"ת, ושם יש אחיזה אל החיצונים כנודע, אבל בשבת, עולה עד חו"ב, אשר אין שם אחיזה אל החיצונים, ונמצא כי בעלייתם שם, אין החיצונים עולים עמה, והיא לבה היא העולה, וזהו ברכת ה' היא תעשירי, היא למעט החיצונים, שאינם לוקחים מן העושר והשפע הזה אשר בשבת, וביאר למי מיעט מלת היא, ואמר שמיעט את החיצונים הנקראים עצ"ב, שאין להם תוספות קדושה ביום השבת כמוה, וזהו לא יוסיף עצב עמה, כי אין אל העצ"ב חלק עמה בתוספות קדושת שבת, ונדע כי פסוק זה נדרש במדרשי רז"ל (מ) על יום השבת.

אלה מועדי ה' מקראי קדש וכו', גם בפסוק זה, נרמז ענין היו"ט, כי אינם דומים אל השבת, ולכן ר"ת אלה מועדי ה', הם אותיות אמ"י, לרמז: כי בכל המועדים והיו"ט,

י פ ה ש ע ה

ונשא מאצילות, מאד אותיות אדם, כלומר אבי"ע הקדושים, יעלו עד מקום אדם, הוא א"ק, ומחת לצלמא, הם ג' עולמות ביו"ע, כי יתבטלו, ועל עולם האצילות הוא אומר, וכבודי לאחר לא אתו, והטעם שיש חילוק בין שלש עולמות ביו"ע לאצילות הוא, כי נדע שע"י חטאו דאדה"ר, ירדו שלש עולמות ביו"ע, ונתלבשו באבי"ע דקליפות, ועל עולם האצילות נאמר לא יגורך רע, וקליפה אשר שם אינה אלא רביעי בקדש כמ"ש רז"ל, וטהורה היא, באופן שלעת"ל כל אבי"ע הקדושים יעלו למעלה, ומקום עולם האצילות יגיע עד מקום א"ק, ומ"ה וב"ן שבו יחזרו להיות ע"ב ס"ג.

כד מטי רגלין ברגלין, בשער מדומ"ן, כי עקבים דא"ק נכנסים בגבול העולם העשיה כמ"ש רז"ל שם, ונדע כי מעשר אצבעות הרגלים הקדושים האלו, יוצאים עשר הבלים, שמהם יונקים עשר המלכים הארה גדולה, כמ"ש רז"ל בשער הנקודים פ"ג יע"ש, נמצא א"ק מאיר בהם דרך רגליו, עד שיגמר הברור וכיון שנגמר הברור, אז יעמדו רגליו כביכול, שלא ישפיע להם, על הר הזיתים, כי ר' הלא ריבוע אלהים, וה' חמשה אותיות, וזית הוא עולה למספר אלהים, וכיון שלא ישפיע בהם, יתבטלו כל החיצונים, וע"י כן הנה ישכיל עבדי מעשיה, וירום מיצירה, וגבה מבריאה,

הגהות ומראה מקומות

(מ) מדרש רבה בראשית פרשה י"א א'.

דאבא. ובחזרת המנחה, עולה הנקבה בכתר דאימא.

עוד יש הפרש בין שבת ליום טוב. דע, כי בשבת, עולה ז"א במקום אבא. ונוקבא במקום אימא. והם נפרדים כל אחד ואחד בפ"ע, זה באבא לבדו, וזה באימא לבדה. וביאור ענין זה הוא, במה שנקדים לך הקדמה, כי אע"פ שאנו אומרים, כי ז"א עלה כל המדרגות עד שורש מקום אר"א עצמו, אל תחשוב, כי כפי"ז איננו צריך אל המוחין, הבאים לו מבחי' נה"י דאר"א. אבל צריך שתדע, כי לעולם הוא צריך אל נה"י דאר"א, שיהיו לו בסוד מוחין. והענין הוא, כי כמו שהז"א עולה העליות האלו, גם אר"א עולים העליות ההם, כפי סדר מספר עליות ז"א העולה אתריהם, כי צריכים הם לתת מקום, לשיעלה שם ז"א. ולעולם הנה"י דאר"א, הם בחי' מוחין אל ז"א. ואין חילוק, אלא שבימי החול או הנה"י דאר"א, הנעשין מוחין לז"א, הם מבחי' התחתונות. ובשבת הם מבחי' העליונה. ונמצא, כי עתה במוסף שבה, אע"פ שז"א עולה למקום אבא ממש, עכ"ז הנה"י דאבא הם מתלבשים בתוכו, ומתהוים לו שם בבחי' מוחין אליו. ואחר שהקדמנו לך הקדמה זו, נחזור אל ביאורנו, כי הנה בשבת, כשעולה ז"א במקום אבא, לוקח הנה"י שלו לבחי' מוחין אליו לבדו, ונוקבא עולה באימא, ולוקחת נה"י שלה להיותם מוחין אליה. והטעם הוא, כי בשבת נפרדים, אבא לעצמו, ואימא לעצמה. אבל ביו"ט, אר"א נכללין זה בתוך זה, ואבא מתלבש ומתעלם תוך אימא. ונמצא, כי בעלות זרין שם, צריך שז"א ילביש חציו הימני של אבא, ונוקבא חציו השמאלי. והוא ממש, ע"ד הלבשת אר"א את א"א, אבא לחציו הימני, ואימא לחציו השמאלי.

ובזה יתבאר לך טעם, למה לא הוצרכה

ע"י מעשה התחתונים, נעשה ביו"ט ע"י צורך תפלות התחתונים.

(ג) עוד יש הפרש בין שבת ליו"ט. דע, כי ביו"ט, עולים זרין עד אר"א (ס) אבל החילוק הוא, כי בשבת בחזרת המוסף, עלה ז"א בכתר דאבא. ונוקבא עולה אז ו' מדרגות, והם: חג"ת דאימא, ואח"כ חב"ד דאימא, ואחר כך הכתר דאימא. כל ו' מדרגות אלו, היא עולה בחזרת מוסף כנוכר. ובמנחת שבת בלחש, עולה ז"א בג' תיקונים תתאין דדיקנא דא"א. ובחזרה, עולה כל שית תיקונים תתאין, שהוא עד מזל העליון, שהוא תיקון הח', נוצר חסד. ונוקבא עולה בחג"ת ונה"י דאבא, כי הנה"י דז"א נשארם למטה מדיקנא דא"א, בג"ר דאבא, כי לא עלו בדיקנא, רק חב"ד וחג"ת דז"א בלבד כנוכר.

אבל ביו"ט, במוסף בלחש, עולה ז"א עד ג"ר חב"ד דאבא. ואח"כ בחזרת המוסף, איננו עולה הז"א עלייה אחרת בכתר דאבא. ונוקבא, עולה אז בחזרת המוסף, ג"א חג"ת דאימא, וג' הראשונות חב"ד דאימא, אבל בכתר דאימא, איננה עולה כלל, כדמיון הז"א, שלא עלה בכתר דאבא. ואע"פ שאנו אומרים בקדושת חזרת המוסף, כתר יתנו לך כו', כיון שהם סמוכים אליו, והם מקבלים הארה ממנו, אע"פ שלא עלו ממש בכתר דאר"א.

ואח"כ במנחת יו"ט, אז עולה הז"א בכתר דאבא, ונוקבא בכתר דאימא, ואין עוד עליה אחרת אל ז"א בדיקנא דא"א, כמו בשבת. וא"כ כיון שאין מצח הרצון דא"א מתגלה, לכן אין אומרים ביו"ט במנחה, ואני תפלתי כו'. וגם לסיבה זו, אין מוציאין ספר תורה במנחה של יו"ט, כי אינו עתה עת נכון (ע) כמו במנחת שבת. ונלע"ד ששמעתי ממורי ז"ל, כי בלחש מנחת יו"ט, עולה ז"א בכתר

הגהות ומראה מקומות

הוא כי בשבת בחזרת המוסף בקול רם עלה ז"א דאימא וכל ו' מדרגות אלו היא עולה בחזרת מוסף כנוכר (דפ"י).
(ע) ז"א רצון (פ"ח).

(ג) פ"ח שער מקראי קודש פרק ב'.
(ס) ז"א עולים זרין עד אר"א בכתר דאבא. ונוקבא עולה אז ו' מדרגות והם חג"ת דאימא ואח"כ חב"ד דאימא ואח"כ הכתר אבל החילוק

תפלה אחרת, להעלות את זו"ן בכתר דאו"א, ובחזרת תפלת מוסף דשבת שהיא לצורך עליית הנוקבא בג' האמצעיות, ובג"ר דאימא, הספיק לשיעור זו"ן עוד עלייה אחרת בכתר או"א. משא"כ ביו"ט, שהוצרכה תפלת מנחת י"ט, להעלות את זו"ן בכתר דאו"א כנ"ל. גם יש שאלה אחרת, והוא, למה אומרים כתר במוסף שבת, ואין אומרים כתר במנחת י"ט, כיון שבחינתם שוות, ומה שנעשה במוסף שבת, נעשה במנחת י"ט כנ"ל.

אבל התשובה היא, עם הנזכר, כי בשבת או"א נפרדים, ונמצא שז"א לוקח כתר שלם דאבא, ונוקבא לוקחת כתר שלם דאימא, לכן אומרים כתר במוסף שבת, לפי שכל א' משניהם, לוקח כתר שלם בפ"ע. אבל במנחת י"ט, אשר אבא נכלל תוך אימא, נמצא כי ז"א לוקח חצי כתר הימני, ונוקבא חצי השמאלי, ואין כתר שלם לשום אחד מהם, ולכן אין אומרים כתר במנחת י"ט.

ובזה יובן ג"כ תשובה לשאלה הראשונה, כי בשבת, אשר או"א נפרדים, לכן ממילא נעשה הדבר ההוא, שז"א לוקח כתר דאבא, ונוקבא לוקחת כתר דאימא, ואין צורך לקבוע תפלה אחרת מחודשת, לצורך עלייתם בכתר או"א. אבל ביו"ט, הוצרכה תפלת מנחה לצורך עלייתם בכתר או"א, כדי לעשות הבחינה הנזכרת, והוא, לכלול ולהלביש את אבא בתוך אימא, כדי שאח"כ יעלו שם זו"ן, וילביש, זה חציו הימני, וזו חציו השמאלי כנזכר, והדבר הזה איננו נעשה מעצמו, וצריך תפלה

מחודש לעשות בחי' זו, ונעשית בתפלת המנחה דיו"ט כנזכר. פ)

גם בזה יתבאר לך טעם, אל מספר העולים בס"ת, בשחרית דיו"ט, והם חמשה בני אדם. והטעם הוא, כי הנה אבא נכלל ומתלבש תוך אימא, ונמצאו נה"י דאבא, תוך נה"י דאימא. והנה בשבת, מתגלים כל ז"ת דיסוד דאבא, ולכן בשבת קורין ז', כמש"ל בס"ת של שחרית דשבת. אבל ביו"ט, אין מתגלין בסוד הס"ת, רק הג"ת שלהם בלבד, וכיון שנה"י דאבא מלובשין תוך נה"י דאימא, נמצא כי בהתגלות נצח דאבא, צ) ודאי שמתגלה הנצח דאימא, וכן בהתגלות הוד דאבא, מוכרח הוא שיתגלה הוד דאימא, אבל היסוד דאבא, הוא מתפשט למטה מן היסוד דאימא, הנפסק ונשלם בחזה דז"א, והוא לבדו מתגלה. ולכן הם ה', שהם: נצח דאבא, ונצח דאימא, והוד דאבא, והוד דאימא, ויסוד דאבא לבדו. וכנגדם עולים ה' בס"ת דשחרית דיו"ט.

ואמנם נלע"ד ששמעתי ממורי ז"ל, ענין הפרש השבת ליו"ט באופן אחר, שלא ע"ד הנ"ל, והוא זה. דע, כי הנה המוחין דז"א, הם ב' בחינות: מוחין דמצד אבא, ומוחין דמצד אימא. והם מתלבשין בתחלה, תוך הנה"י דאבא, ותוך הנה"י דאימא. והם באופן זה, מוחין דמצד אבא, תוך הנה"י דאבא, והנה"י דאבא, תוך מוחין דמצד אימא, והמוחין דמצד אימא, תוך הנה"י דאימא, והנה"י דאימא, תוך רישא דז"א. ונמצא, כי הכלים דנה"י דאבא, הם מפסיקים, בין המוחין דאבא, למוחין דאימא, ואין בחינת ב' המוחין מתערבים יחד.

הגהות ומראה מקומות

א) איני מבין אותו כלל ועיקר, כי איך אמר שלכן ביום טוב קורין ה' וכו', שאין לו הבנה כי הרי ביו"ט עולה כל שיעור אימא חוץ מכתר הנשאר למנחה דיו"ט, כמ"ש בפירוש. גם איך אמר שיסוד אבא נגלה לחוץ ז"א, ולקמן אמר שהפרש בין שבת ליו"ט הוא, שבשבת יסוד דאבא מתגלה, וביו"ט יסוד דאימא מכסה על יסוד דאבא, ואין יסוד דאבא מתפשט ויוצא רק נשאר למעלה וצ"ע. עיין זהר שלח אות קל"ז בהסולם מאמר קרה"ת.

פ) נ"ב א"מ צ"ע מה כתר זה אם בתבונה או בבנינה עלאה ובהקדמת הספר סימן ט"ו כתב שלוקח כל בחי' המ' סתומה ביו"ט וצ"ע. ובמצות אוכל נפש כתב דהעליה בתבונה לא בבנינה ובשער חג המצות כתב כל היו"ט אין עלייתם רק בנה"י רתבונה וע"י תפילתנו עולים עד או"א עלאה ובוזה מיושב הכל עכ"ל.

צ) נ"א ודאימא (דפו"י) הגה"ה נ"ב א"מ מצאתי כתוב כן משמו מספר עה"ה, ואני העני

החזוה, כי אין להם לבוש שם לשירדו למטה, ונודע הוא כי האורות העליונים א"א להם לעמוד בלי לבוש בשום אופן, ואינם מתגלים בלתי לבוש, בסוד עצמות וכלים כנודע, ונמצא, כי אורות המוחין דאבא, מתגלים ביום השבת למטה מן החזוה, משא"כ ביו"ט. ולכן קדושת השבת, יתירה על קדושת יו"ט, לב' סבות אלו.

אמנם בבחי' הב', שהיא בחי' הז"א עצמו, המקבל המוחין, יש לו יתרון ביו"ט מבשבת. וזו"ס טעם ושמחת בחגך, ומחויבים אנחנו לשמח ביו"ט, יותר מבשבת. והענין הוא, כי בשבת, יש ב' מסכים אל מוחין דאבא, ואין הז"א יכול לקבל הארתם יותר בגילוי משבת (ר) כי שם יש ב' מסכים. וביו"ט, לא יש רק מסך א'. ולטעם זה, שמחת יו"ט אל ז"א המקבלם, יתירה על שמחתו בשבת, כי ביו"ט מרבין בסעודה ובבשר וביין, אבל בערך הקדושה של המוחין בעצמם, קדושתם בשבת יתירה על קדושתם ביו"ט.

ופ"א שמעתי ממורי ז"ל, כי במוסף יו"ט, עולה ז"א בכתר דאבא, ולכן אומרים כתר במוסף יו"ט. אבל נקבא אינה עולה עד הכתר, עד תפלת מנחה. אמנם כפי הנ"ל, שז"א לוקח חצי הכתר הימני דאבא, ונוקבא חציו השמאלי, צ"ל כי שניהם עולים יחד בכתר דאבא, בתפלת המנחה.

ופעם אחרת, שמעתי ממורי ז"ל באופן אחר, והוא, כי ביו"ט אין זו"ן עולים באימא עילאה, רק בתבונה, כנודע כי אימא בינה, נקראת שם אהיה במילוי יודין. והתבונה, שהיא למטה מן הבינה, נקראת הויה דמילוי ס"ג. ולכן יו"ט, הוא בגימטריא ע"ג, כמנין הויה דמילוי ס"ג, ועשר אותיותיה, הם ע"ג. ולכן קדושת שבת, חמורה מן היר"ט כמה מדרגות, כי בשבת עולה ז"א, עד ריקנא דא"א, ונוקבא עד אבא. וביו"ט, ב' אינם עולים אלא בתבונה. ונלע"ד ליישבו עם הדרך הא', והוא,

כמבואר אצלנו, בדרוש הציצית (ק) ע"ש היטב. והנה ענין ציוד הוה, הוא ג"כ ביום שבת. אבל ביו"ט, הוא באופן אחר, כי נה"י דאבא אינם נכנסים כלל בז"א, אבל המוחין דאבא מתלבשים תוך המוחין דאימא, והמוחין דאימא תוך הנה"י דאימא, והנה"י דאימא תוך רישא דז"א.

ואחר שהצענו לך הצעה זו, יתבאר לך טעם השינוי והחילוק, שיש בין שבת ליו"ט. והוא, כי ב' בחינות הם: הא' הוא בערך המוחין בעצמם. והב' הוא, בערך ז"א המקבל אותם. ובבחי' הא', שהוא בערך המוחין בעצמם, ודאי שיותר קדושה יש בשבת מביו"ט, לפי שהשבת נקרא קדש, כמש"ה ושמרתם את השבת כי קדש היא. והענין הוא, כי ז"א עולה עד מקום אבא, ויש לו שם נה"י דאבא בעצמם, בסוד מוחין אליו. אבל ביו"ט, אין ז"א לוקח רק הנה"י דאימא לבד, שאינם קדש ממש כמו נה"י דאבא. ואע"פ שהמוחין דאבא, הם תוך נה"י דאימא, נודע הוא, שיתרון גדול יש אל המוחין דאבא, בהיותם מלובשים תוך נה"י עצמם דאבא, להיות מלובשים תוך נה"י דאימא. ובוה תבין מ"ש בספר התיקונים, כי כל הי"ט, הם בסוד אימא עילאה, הרובצת על האפרוחים ועל הבנים. גם יתבאר לך מ"ש לעיל, בפסוק אלה מועדי ה' מקראי קדש כו'. ולכן קדושת שבת, חמורה מאד על קדושת הי"ט.

עוד טעם אחר, כי בשבת, שיש אל המוחין דאבא אשר בז"א, ב' מסכים: הא', נה"י דאבא. והב', נה"י דאימא. ומכאן זה, אין אורות מוחין דאבא מתגלים למעלה ברישא דז"א. אבל בירידתם למטה מן החזוה דז"א, אשר שם נפסק וכלה יסוד דאימא, אז מתגלה שם היסוד דאבא, ומאירין מוחין דאבא משם ולמטה בגילוי. אבל ביו"ט, שהמוחין דאבא הם נתונים גם הם, תוך נה"י דאימא לבדם, נמצא כי בהפסק היסוד דאימא בחזוה דז"א, אין אורות המוחין דאבא, מתגלים למטה מן

הגהות ומראה מקומות

(ק) לעיל ח"א ענין הציצית דרוש ג'. (ר) נ"א ל"ג משבת (כת"י).

וג', אהיה דאלפין. ובר', אהיה דההין. ובה', באלהים דידוין. ובו', באלהים דההין. ובז', באלהים דאלפין. כנודע, כי סדר ד' שמות אהיה, הם ב' בידוין, ואחד דאלפין, ואחד דההין. וסדר שלשה שמות אלהים, הם יודין, וההין, ואלפין. וסימנם יה"א.

והטעם כל הכונה הזאת, היא תלויה כמש"ל, כי בשבת היא עצמה קודש, שעולה עד אבא, הנקרא קדש, וירש את מקומו. אבל ביו"ט, הם מקראי קדש, כי הם באימא, ושם הם קרואים ומזומנים מן הקדש שהוא אבא, ואינם קדש עצמו. לכן אנו מכונים לב' שמות אהיה אלהים, אשר שניהם הם באימא. וכונה זו היא, בין בתפלת פסח, או עצרת, או סוכות, ובכל שאר הי"ט.

כונת הטבילה בערב יו"ט, כמו בערב שבת. כי כך ארו"ל (ב) חייב אדם לטהר עצמו ברגל. והנה המקוה, היא אימא. הנקראת מ' סתומה. ולכן שיעורו, הוא מ' סאה (ג) של מים. גם המקוה הוא בגימטריא קנ"א, כמנין אהי"ה דההין. ואמנם שינו את לשונם באומרם ברגל ולא ביו"ט, לרמוז: כי צריך לטבול פ"א, להפשיט מעל נפשו בגדי הקליפות החול. ויטבול טבילה שניה, ויכוין להמשיך עליו קדושת הרגל, שהוא סוד שם הויה במילוי יודין, העולה בגימטריא ע"ב, ושם אהיה במילוי יודין, העולה בגימטריא קס"א, ושניהם בגימטריא רג"ל.

(א) דרוש א

בתפלת הבוקר, יכוין באהי"ה ויהו"ה דיודין, ובמנחה, בהויה ואלהים. ובערבית,

כי עליית ז"א בחול אל התבונה, אינו מעצמו, אלא ע"י (ש) תפילותינו בגילוי. (ת) וביו"ט, עולים עד התבונה ממילא, זאח"כ אנו מעלים אותם עד או"א, ע"י תפלותינו. כנלע"ד, ליישב ב' הדרכים הנז'. ועיין בדרוש הא' דליל פסח בענין יציאת מצרים, משם נתבאר ענין זה. ענין שינוי שיש בין היו"ט הם בעצמם, כי אין יו"ט דומה לחברו, דע, כי כשחל יו"ט באמצע השבוע, בתוך ר' ימי החול, אז הוא דומה לע"ש. אבל כשחל יו"ט במוצאי שבת, אז כבר זר"ן ביום השבת, שהוא ערב יו"ט, היו שלמים, ועלו עד למעלה בדיקנא דא"א. וגם היו בו בז"א מוחין דאבא, בתוך הנה"י דאבא כנ"ל, ועתה במ"ש שהוא יו"ט, נגרע הארתו, כי אז יורד למטה באימא כנ"ל. וגם כי המוחין דאבא, נכנסים ומתלבשין תוך נה"י דאימא, והנה"י דאבא מסתלקין ממנו. ולכן אומרים ותודיענו כו', בסוד הבלת קדושת שבת, לקדושת יו"ט כנודע. ואם הוא להפך, כי חל יו"ט בע"ש, אז כבר ז"א עלה, ולקח מוחין דאו"א ביו"ט, שהוא ע"ש, ואינו חסר לו, רק שעתה בליל שבת, יתוסף בו תוספת זה, והוא, שיבקע היסוד דאימא, ויאירו מתוכו הנה"י דאבא.

ענין תפלת יו"ט. כבר נודע, כי בכל תפלות יו"ט, אין בהם רק ז' ברכות, בכל תפלה ותפלה. והנה ב' הברכות של תפלת השבת, ביארנו, שיכוין בהם באותם ז' מרגלאן, הנזכר בספר הזוהר פרשת יתרו בר"מ, שהם יוצאין מב' שמות אהיה יה"ו. (א) ועתה ביו"ט, תכוין ממש ע"ד הזה, בז' שמות אלו. והם: בברכה א', אהיה דיודין. ובב', אהיה דיודין.

הגהה

קאמר וצ"ע, ועכ"ז, אם בתפלה קעסיק אתי שפיר. ואם בטבילה, ג"כ אתקנהו לפניך כפי ראות עיני בע"ה, וז"ל דרוש א' כו'.

(א) א"ש: מצאתי כתוב עוד אחרי הנזכר, בלשון הזה אשר אכתוב לפניך, ולא הבנתי ענינו, אם היא קשור אחר כונת הטבילה הנזכר, או בענין התפלה, ומילתא באנפי נפשו

הסולם מאמר ב' מרגלן ובדפו"י דף צב.

(ב) ר"ה טז:

(ג) ג"א שלימים (דפו"י) ול"ג של מים.

(ש) ג"א ל"ג תפילותינו (דפו"י).

(ת) ג"א ל"ג בגילוי (כת"י).

(א) זחר יתרו אות תקל"ג תקל"ד עיי"ש בפירושו

בו הוא עתה, יש בינתיים ב' מדרגות פנויות לגמרי, כי לא נחשוב (ה) לא במדרגה אשר בה היתה מתחילה, ולא המדרגה אשר בה היא עתה. וכעד"ו, ביצירה ובעשיה. ובמוציא שבת באו ימי החול, חוזר כל עולם לרדת, ב' מדרגות גמורות, אותם אשר עלה בשבת. ולכן אין בו כח, להמשיך עמו האור העליון למטה, ולהוציאו ברחוק שתי מדרגות שלימות. אבל ביו"ט, לא עלה שום עולם, רק מדרגה אחר, והיא, כי עולם הבריאה, עלה בו"א דאצילות. ונמצא, כי מן המקום שהוא בו עתה, אל המקום אשר היה בו מתחילה, הוא מדרגה א' פנויה, והוא, מקום נוקבא דאצילות. ולכן במוציא יו"ט, יש כח בעולם הבריאה, ברדתו אל מקומו הא', להמשיך עמו קדושת האור שהיה לו ביו"ט, ולהוציאו שיעור מדרגה אחת בלבד. לכן ביום שלאחר יו"ט, עושים אסרו חג, שהוא בחי' המשכת אור קדושת יו"ט, ממקום העליון, אל מקום התחתון שירד בו עתה כנוכר. אבל בשבת, שיש מרחק ב' מדרגות אין בנו כח להמשיך האור העליון ב' מדרגות חוץ למקומו.

דרוש ב

יבאר (ו) בו מה ענין המשכת האור הנה עתה, ביום אסרו חג. ונתחיל לבאר, ענין המשכת האור בעולם העשיה, וממנו יובן שאר העולמות. הנה נתבאר, כי ביו"ט היה עולה עולם הבריאה, במקום ז'א דאצילות. והיצירה במקום נוקבא. והעשיה במקום עולם

הויה ואדני. ושלושת היות אלו, האחד בע"ב דיודין, והשני דס"ג, והשלישי דמ"ה. ויכוין, כי הויה הראשונה, ממתקת שם אהיה הנ"ל. והויה השניה, ממתקת שם אלקים הם. והויה שלישית, ממתקת שם אדני הנזכר. (ב)

(ד) דרוש א'

בענין אסרו חג. הנה יש כאן מקום שאלה, כי הנה קדושת שבת, מעולה מקדושת יו"ט. וא"כ למה קדושת שבת, אין אחריה קדושת אסרו חג, והדבר נראה להיפך. והתשובה היא, כי אדרבה, גודל קדושת שבת, גורם מעוטה אחר השבת. והענין הוא מובן כמש"ל, בענין החילוק שיש בין קדושת שבת ליו"ט, והוא, כי בשבת כל תכלית עליונית, הם בחזרת תפלת המנחה, כי אז עולה ז"א בא"א, ונוקבא באבא, ועולם הבריאה במקום אימא, והיצירה במקום ז"א, והעשיה במקום נוקבא דאצילות. נמצא, כי כל העולמות, נכללו ונתעלו, בתוך מה שהיה עולם האצילות, ולא נשאר מהם דבר חוצה לו. אבל במנחת יו"ט, זרין הם בכל קומת אר"א, והבריאה במקום ז"א, והיצירה במקום נוקבא, והעשיה במקום עולם הבריאה.

ונמצא, כי בשבת כל עולמות עלו ב' מדרגות למעלה ממדרגתו הא'. והמשל בזה, עולם הבריאה, בתחלה עלה מדרגה א', והיא בנוקבא דאצילות. אח"כ עלה בו"א דאצילות. אח"כ עלה באימא דאצילות. נמצא, שבין המקום שהיה בו בתחילה, אל המקום אשר

הגהה

אחד פשוטה כ"ו. ואם הם בלתי מלוי, הנה הויה ואלקים פשוטים, הם בגימטריא יב"ק. והויה ואדני פשוטים, הם בגימטריא אמן. והם יחד בגימטריא ר"ג, והויה ראשונה פשוטה, עם ד' אותיותיה הם ל', יהיו יחדיו רג"ל.

(ב) א"ש: ע"כ מצאתי, ואם בתפלות א"ש, ואם בטבילה משתעי, הנה חיבור הא' הויה ואהיה הוא רג"ל. ושני חיבורים השניים, והם הויה דס"ג ואלקים, הם בגימטריא קמ"ט. והויה דמ"ה ואדני, הם בגימטריא ק"י, ושניהם יחד הם בגימטריא רנ"ט, כמנין רג"ל והויה

הנהגות ומראה בקומות

(ד) פע"ח שער מקראי קודש פרק ו'. (ה) נ"א לו (דפו"י). (ו) פע"ח שער מקראי קודש פרק ו'.

אסרו חג כנ"ל, והם נה"י ומלכות דיצירה, והם ד' קדנות, והמזבח הוא עולם העשיה עצמה.

ובזה נבא אל ביאור הכתוב, אל ה' ויאר לנו כו', פי': כי הנה עתה ביום אסרו חג, עולם העשיה הוא למעלה ביצירה הנקרא אל הויה כנוכר, והנה אל הויה במילואם, הם בגימטריא יא"ה, כזה: אלף למד, הוא קפ"ה. יהו"ה הוא כ"ו, והם כמנין יאר, ונמצא, כי אל יהו"ה, הוא עצמו כשמתמלא נעשה כמנין יא"ד. וזהו אל יהו"ה ויאר לנו, ד"ל: כי מן אל יהו"ה שנעשה יאר, אנו מתפללין, שימשיך אותה הארה לנו, וזהו ויאר לנו, וביאר, כי ענין ההארה הוה שאנו רוצים להמשיך, הוא לפי שעתה הוא יום אסרו חג, אשר פירושה הוא, מלשון עשו איסור לחג, וקשר, שלא תסתלק קדושת החג לגמרי, אמנם נתקשר בקדושת החג, כדי שתשאיר לנו קצת הארה מן החג, ביום זה של אסרו חג. וזמשה, ויאר לנו אסרו חג כו'.

עוד ביאר הכתוב, ענין אסרו חג הזה מה עניינו, ואמר, כי הלא הוא להודיד עולם העשיה, עד קדנות המזבח, שהוא ב' ראשונות דיצירה כנ"ל, ועיי"כ נמצא, שעולם העשיה, שהוא המזבח, הנה הוא עתה למעלה מד' קדנותיה, שהיו בו בתחילה בשאר ימי החול, ועתה מפני שהוא אסרו חג, עומד למעלה מקדנות המזבח, וזו היא ההארה, אשר המשכנו במ"ש ויאר לנו, כי הנה ד' קדנות המזבח בימי החול, הם ד' תחתונות דיצירה, ועתה, העשיה נשלמת, ב' ראשונות דיצירה, ונמצא, כי היא עומדת למעלה מקדנות המזבח, ונמצאת יורדת עד קדנות המזבח, ולא עד בכלל, וזמ"ש עד קדנות המזבח, ועתה אשר העשיה נשארית שם למעלה, ולא ירדה במקומה, מוכרח הוא שימשך לנו הארה ביום זה של אסרו חג, כי מוכרח הוא שעד"ז גם שאר העולמות שלמעלה מן העשיה, גם הם עומדים

הבריאה ממש, כי הי"ס דעשיה, היו במקום י"ס דבריאה, ועתה באסרו חג, ירדו העשיה ו' מדרגות בלבד, ולא כולה, והוא באופן זה: כי ירדו ד' ראשונות דעשיה, בד"ת דבריאה, ו' תחתונות דעשיה, ב' ראשונות דיצירה, ונמצאו ד' אחרונות דיצירה, וכל הי"ס דעשיה, מקום פנוי לגמרי, בין הקדושה והקליפות כנ"ל בדרוש שבת, שהם סוד י"ד ספירות, בסוד אמר לעולמו די, כי ענין זה נעשה בקבלת שבת, כנוכר שם במקומו. ז)

והנה מזה תקיש ותבין, אל שאר העולמות כי כולם יורדים ממקומם, על סדר ידידת עולם העשיה ממש, וזה מובן, והנה ז"ס פסוק, אל ה' ויאר לנו אסרו חג בעבותים עד קדנות המזבח, הנה מזבח העולה, הוא בעולם העשיה, כי שם הוא מעשה הקרבנות, כנוכר בתפילת שחרית דחול, כי הקרבנות הם בעשיה, ונודע, כי המלכות של כל עולם מד' עולמות אבי"ע, איננה במקומה, אבל יורדת ועומדת כל ימי החול, שלא בשעת התפלה, למטה, בראשית העולם שלמטה ממנה.

המשל בזה, מלכות דאצילות, בראש הבריאה, ומלכות דבריאה בראש היצירה כו', והנה עיקר שם מזבח העולה, אינו על עולם העשיה, אלא על מלכות דיצירה, שבראש העשיה. ח) אבל כללות שם מזבח העולה היא בעשיה, כי שם הוא בחי' שריפת הקרבנות, וטעם קריאת המלכות דיצירה, בשם מזבח העולה הוא, כי נודע, כי עולם היצירה, נקרא אל יהו"ה, והוא בגימטריא מזבח, ונמצא, כי כללות המזבח הוא בעשיה, אבל סיבת קריאתו בשם מזבח, הוא לסיבת המלכות דיצירה, היורדת שם כנוכר.

והנה ד' קדנות המזבח העולה, הנה הם ד' הקדנות, העומדים למעלה ע"ג מזבח העולה והם עליונים ממנו, והנה הם סוד ד' אחרונות דיצירה, אותם פנויים שנשארו, ודיקנים ביום

הגהות ומראה מקומות

סימן ב' ד"ה ונבאר ענין. תע"ס שיעור ט"ז מן אות מ"ב. ח) ג"א מוסיף אבל עכ"ז (דפו"י).

ז) שער מאמרי רשב"י זע"א פרשת קדושים דף קע"ו ד"ה וזה המקום. שער הפסוקים בראשית

עצמו הנכנס תוך ז"א. אבל ביו"ט, להיות שאין אבא נכנס מעצמו, אלא ע"י תפילות, לכך נמשך מזה, כי גם אח"כ כשנמשך ובא ע"י תפילתינו, איננו נמשך כמו בשבת. אבל המוחין דאבא, נכנסים ומתלבשים תוך נה"י דאימא, ושם בתוכם מתחברים עם המוחין דאימא, אבל הנה"י דאבא אינם נכנסים שם כלל, ופשוט הוא, כי זה י' מורה, היותם אורות גרועים. כי הנה היות טעם המוחין דאבא באים מלובשים תוך נה"י דאבא, ואחר כך נכנסים תוך נה"י דאימא, הוא לסיבת היותם אורות כ' מעולים, ואין כח בכלים דנה"י דאימא לסובלם בתוכם, עד אשר יתלבשו בתחילה תוך נה"י דאבא, ואז יכולין נה"י דאימא להלבישם בתוכם. ועתה שמוחין דאבא מתלבשים תוך נה"י דאימא, מבלתי שבתחילה יתלבשו תוך נה"י דאבא, זה מורה כי הם אורות גרועים, ויכולים הכלים דנה"י דאימא להלבישם בתוכם, ולכן נקרא מקראי קדש, כי נמשך בהם הארה קצת מן הקדש העליון, אבל אינם קדש ממש, כי אין עצמות קדש העליון דאבא מתגלה, שאם היה מתגלה הוא עצמו, לא היה יכולת בנה"י דאימא להלבישם. ונמצא, כי בשבת עיקר ההארות הם מן הקדש, שהוא אבא, כי במקום שיש דכורא, אין הנוקבא עולה בשם, ולכן השבת הוא קדש ממש. אבל ביו"ט, עיקר ההארות הם מאימא, ולכן נקרא מקראי קדש, ולא קדש ממש.

חילוק ג': הנה בשבת, בא הדעת דמצד אבא, מלובש תוך היסוד עצמו דאבא כנ"ל. והנה היסוד הזה דאבא ארוך, ומתפשט למטה מיסוד דאימא ונפסק ונשלם בחזה דו"א, ומשם ולמטה, מתפשט הדעת דמצד אבא תוך ז"א, עד היסוד דו"א, לסיבת היותו מלובש ומכוסה תוך הכלי של היסוד עצמו דאבא, שהוא ארוך, ומתפשט עד למטה. אבל ביו"ט, אשר הדעת דאבא מתלבש תוך היסוד דאימא, והנה היסוד דאימא קצר מהשתרע למטה, ממקום החזה דו"א, וגם הדעת דאבא אשר בתוכו, איננו

למעלה ממקומם, ולכן ההארתם הגדולה אשר נשארת לכל העולמות ביום הזה, תמשך אצלנו, ויאר לנו.

(ט) דרוש ג

יבאר בו ההפרש, שיש בין שבתות ליו"ט. וגם בענין האסרו חג. הנה לעיל כתבתי ב' דרושים ששמעתי ממורי ז"ל, ויש ביניהם קצת דברים סותרים זה את זה. מצאתי בקונטרסי הר"מ נאגאר"ה ז"ל, ששמע אלו הדרושים גם הוא ממורי ז"ל, וכתוב בהם כדברי הדרוש הב' שכתבתי לעיל. והענין הוא, כי הנה ביו"ט, אינם באים מעצמם, שלא ע"י תפילת התחנונים, רק הנה"י דאימא בלבד, ובתוכם המוחין דמצד אימא בלבד. ולכן אין היו"ט נקרא קדש ממש שהוא אבא רק מקראי קדש כו'. ואח"כ ע"י תפלות התחנונים, אנו מזמנין וממשיכים וקוראים את הקדש שהוא אבא, שיתלבש תוך אימא, וזהו מקראי קדש, ולא קדש גמורה, רק כי הוא מזומן ע"י קריאתינו בתפלות. וז"ס פסוק, אלה מועדי ה' מקראי קדש כו', כנזכר אצלנו לעיל, כי ר"ת אלה מועדי ה', הוא אמ"י, ור"ת אותם במועדם הוא אב.

והכונה היא, כי אלה מועדי ה', הם מצד אימא בלבד, ואין הארת אבא מתגלה בהם בעצמו כמו בשבת. אבל אח"כ על ידי תפלותינו, אשר תקראו אותם, אתם כתיב, ע"י תפלותיכם, הוא להמשיך גם את אבא, ונרמז בר"ת אותם במועדם כנזכר, והרי חילוק א' בין שבת ליו"ט.

חילוק ב': הנה בשבת, הנה"י דאבא עם המוחין אשר בתוכם, והנה"י דאימא עם המוחין אשר בתוכם, הנה הם מתלבשים זה בתוך זה. והנה"י דאבא, עם המוחין שלהם, תוך הנה"י דאימא עם המוחין שלהם, ואח"כ, כולם נכנסים ומתלבשים תוך ז"א כנודע. ונמצא, כי השבת הוא קדש גמור, שהיא בחי' אבא

הנהות ומראה מקומות

(ט) פע"ח שער מפראי קודש פרק א'. (י) ז"א גורם (דפ"י). (כ) ז"א מגולים (דפ"י).

שמחת יו"ט יותר משבת, כמש"ה ושמחת בחגך.

(ס) והנה בשבת עולה ז"א בא"א, ונוקבא באבא, ובריאה באימא, ויצירה בז"א, ועשיה בנוקבא. וכל ע' העולמות, נכללו בתוך האצילות. אבל ביו"ט, זרין לא עלו אלא באימא, ובריאה בז"א, ויצירה בנוקבא. ונודע, כי הנקבה אין לה רק שיעור מקום ד' ספי, שהם מהחזה ולמטה דז"א, שהם נהי"ם דז"א. ונמצא, כי ד' ראשונות דיצירה, עלו במקום נוקבא דאצילות וז' תחתונות דיצירה, בר' ראשונות דבריאה, וד' ראשונות דעשיה, בד' תחתונות דבריאה, וז' תחתונות דעשיה, בר' ראשונות דיצירה. ונמצא, כי ד"ת דיצירה, וכל הי"ם דעשיה, לא נכללו תוך האצילות ביו"ט, כמו בשבת. ולכן באלו שנשארו חוץ לעולם האצילות, יש בהם קצת אחיזה אל הקליפות.

וזהו טעם, היתר אוכל נפש ביו"ט. והענין הוא, כי המלאכות כולם, הם בקליפות, כנודע בסוד ט"ל מלאכות דשבת, וט"ל מלקיות, וט"ל קללות אשר נתקללו אדם וחיה, ונחש, והאדמה. והנה היצירה נקרא אוכל נפש, לפי שהיצירה נקרא אל יהו"ה כנודע, והם בגימטריא אוכל. והעשיה נקרא נפש כנודע. ונמצא, כי פ' בחי' אוכל נפש בלבד, מה שהוא מוכרח להחיות הנפש, יש בו אחיזה אל החיצונים, ולכן הותרה ביו"ט מלאכת אוכל נפש, וכל מלאכה אחרת שאיננה לצורך אוכל נפש, שהוא חיות בלבד, לא הותרה, כי אין אחיזה אל החיצונים, זולתי בחיות אוכל נפש בלבד. אבל מציאות שורש המלאכה, שהוא בעשיה, כי מלאכה בגימטריא אל אדנ"י, שהוא עולם העשיה, אין בזה כח אל החיצונים, לפי שראש עולם היצירה, שהם ד' ראשונות שבו, נכנסו ביו"ט בעולם האצילות, ואין החיצונים יכולים ליינק,

יכול להתגלות מלמטה מיסוד דאימא, ל) כי אין כח בז"א לקבל ההארתו בהיותו מגולה, ולכן נשאר למעלה ברישא דז"א, מלובש תוך היסוד דאימא, ואינו מתפשט למטה תוך היסוד דז"א כמו בשבת.

ובזה תבין, היתר מלאכת אוכל נפש ביו"ט. ולא בשבת. לפי שבשבת, שיורד אור הדעת דאבא, עד למטה תוך גופא דז"א, אין שום אחיזה אל הקליפות, שהם סוד עשית מלאכה, אפילו באוכל נפש. אבל ביו"ט, שאין אור הדעת דאבא יורד עד למטה, יש אחיזה אל החיצונים, בסוד אוכל נפש. וזהו ענין, מ) אין בין יו"ט לשבת אלא אוכל נפש בלבד. וכבר נתבאר בכ"י מורי ז"ל, מה ענין אוכל נפש, וע"ש. ובשער המצות בפרשת בהר סיני בענין השביעית. ובפרשת עקב, בענין נט"י של האכילה, נתבאר זה היטב וע"ש.

ונמצא, כי אעפ"י שבקדושת מוסף דיו"ט, אומרים אותו כמו בשבת כתר כו', איה מקום כבודה, אין כל זה אלא בבחי' אימא בלבד, אשר בתוכה מלובשים המוחין דאבא. נ) בלי נהי" דאבא כלל. ונמצא, כי ז"א מקבל אורות אבא דרך אימא, ואינו מקבלם מאבא עצמו כמו בשבת. וכשעולים זרין, אינם עולים אלא באימא בלבד, זה מהימין, וזה מהשמאל. כדמיון ימי החול, שיעקב עולה בנצח דז"א, ורחל בהוד דז"א. אבל בשבת, זה עולה באבא. וזה עולה באימא.

והרי נתבאר, ג' יתרונות שיש לשבת על יו"ט. אבל בבחינה אחרת, יש יתרון ליו"ט על השבת, והוא, כי בבחי' היות המוחין של אבא, מלובשים בנהי" דאימא, אין להם עתה רק מסך וכיסוי א' בלבד, והארתם מתגלית יותר משבת, שהיו למוחין דאבא ב' מסכים, נהי" דאבא ונהי" דאימא. וזהו טעם יתרון

הגהות ומראה מקומות

(ג) ג"א כל ול"ג בלי (דפו"י).

(ס) פע"ח שער מקראי קודש פרק ו'.

(ע) ג"א וכל האצילות נכללו ול"ג בתוך

האצילות (דפו"י). (פ) ג"א בהיות (דפו"י).

(ל) ג"א קצר מלהשתרע ולהתפשט ג"כ מגולה

אי אפשר כי אין כח בז"א לקבל הארתו מגולה לכן נשאר למעלה (פע"ח).

(מ) ביצה פ"ה משנה ב'.

אל ה' ויאר לנו אסרו חג בעבותים עד קרנות המזבחה. והנה העיקר הוא בעולם היצירה והעשיה, אשר אפילו ביו"ט, נשארו מחוץ לעולם האצילות, והארותיהם נרמזו בפסוק זה. בראשונה הזכיר הארת היצירה, בד' ראשונות שלה, שהם עתה למעלה בד"ת דבריאה. והנה בימי החול, נקרא היצירה אל יהו"ה פשוטים כנודע, ועתה שר' ראשונות שלה, הם בד"ת דבריאה, נתמלא שם א"ל, במילוי אל"ף למ"ד, ובהתחברו עם הוי"ה פשוטה שהיא כ"ה, אז הוא בגימטריא יא"ר. וזמ"ש ויאר לנו, כי מה שהיה נקרא א"ל הוי"ה בימי החול, עתה קבל הארה יתירה, שנתמלא, ונעשה כחשבון יאר, לרמזו אל ההארה שנתוספה בו עתה. ונודע הוא, כי הבריאה הוא שם אלה"ם במילוי ובריבוע, שעולה בגימטריא אלף עלמין דבריאה. ולחיות שהארה זו אשר לד' ראשונות דיצירה, שהם כמנין יא"ר, נמשך להם להיותם בד"ת דבריאה, שהוא שם אלהים, לכן נרמז ג"כ פה שם אלהים, שהוא כפשוטה בגימטריא לנו, וזהו ויאר לנו.

ואח"כ הזכיר מעלת הארת ד"ת דיצירה של עתה, שהם ב' ראשונות דיצירה דחול. וכנגדם אמר, אסרו חג בעבותים, ר"ל: קשרו ואסרו את הארת החג שהוא הי"ט, שתשאר עתה קיימת במוצאי יו"ט, בד"ת דיצירה, הנקראים עבותים, שיתקיימו ב' ראשונות דיצירה דימי החול. עבותים, ר"ל: כ"פ עבות, וכל עבות הם ג' כנודע, א"כ עבותים הם ו', שהם הג"ת, עבות א'. ונה"י, עבות ב'. וזהו בעבותים, כי מיעוט עבותים שנים. גם ר"ל ב' עבותים.

ואח"כ ביאר הכתוב, הארת ד' ראשונות דעשיה, שיתקיימו ויעמדו בד"ת דיצירה וזהו מ"ש, עד קרנות המזבחה, כי מזבח העולה, היא מלכות דיצירה, העומדת תמיד בראש העשיה, כנודע כי כל מלכות של עולם עליון, יורדת ועומדת בראש העולם התחתון שלמטה

אלא בבחי' אוכל נפש תחתון דיצירה, שנשארו ב' ראשונות דבריאה, כי היצירה נקרא אוכל של העשיה, הנקרא נפש כנודע.

ועתה נבאר ענין אסרו חג, שלאחר יו"ט, ולא לאחר השבת. והענין הוא, כי הנה ימי החול, הם סוד יצירה, ומשם ולמטה. והשבת הוא דבריאה. והנה ביום השבת, שהיצירה והעשיה, שהם סוד ימי החול, עלו למקום הקדש הגמור, שהוא עולם האצילות. לכן במוצאי שבת, אשר העולמות יורדין למקומם, והנה היצירה והעשיה, אשר נתקדשו בקדש האצילות, חזרין להיות חול ממש, לכן אין כח בהם להשאר הארת קדש האצילות הגמור, בחול הגמור, ולכן אין אסרו חג אחר השבת. אבל ביו"ט, אשר היצירה והעשיה הנקרא חול, לא עלו למקום הקדש דאצילות, ונשארו דבריאה ויצירה כנוכח, ובהיותם שם למטה, היה נמשך להם האור העליון, והיא הארה קטנה וממועטת, לפי שהם היו עומדים במקום שאינו קדש גמור. ולכן במוצאי יו"ט שהוא ימי החול לגמרי, (ז) יכול להשאר בהם, קצת מאותה ההארה הממועטת וגרועה, שהיתה להם ביו"ט, שאינו קדש גמור. וכנגד זה, יש אסרו חג אחר יו"ט. והנה נתבאר סדר העולמות בשבת ויו"ט.

ועתה נבאר סדרן ואסרו חג, כי הנה יורדין עתה מדרגה א' לבד, והוא, כי הבריאה יורדת עתה באסרו חג, במקום שהיתה היצירה ביו"ט, כי ד' ראשונות דבריאה, הם בנוקבא דאצילות, ו' תחתונות דבריאה של עתה, במקום ו' ראשונות דבריאה דימי החול. וד' ראשונות דיצירה, בד"ת דבריאה דחול. ו' תחתונות דיצירה דעתה, במקום ו' ראשונות דיצירה דימי החול. וד' ראשונות דעשיה, בד"ת דיצירה דחול. ו' תחתונות דעשיה דעתה, במקום ו' ראשונות דעשיה, דחול ונשארו ד"ת דעשיה בלבד פנויים, בין הקדושה והקליפה. והנה הפסוק, רצה לבאר לנו, ענין הארה הנשארת בעולמות, ביום אסרו חג. וזמ"ש,

הגהות ומראה מקומות

(ז) גיא ולכן יש כח בחול הגמור לקבל הארה החיה קצת ממנה (פע"ח).

ושם בדרוש הציצית ביארנו, כי ג"כ עולים הם בגימטריא שנו"ת, הוא סוד וזוסיפו לך שנות חיים, כי המחין האלו, נקדאו חיי המלך, שהם אהיה הוי"ה אהיה, שהם בגי' חיים, ומתחלקים אל ד' מחין, בבחי' שמונה שמות הנו', שהם בגימטריא כמנין שנות, וזהו וזוסיפו לך שנות חיים. (א)

ולחיות כי עיקר מה שאנו צריכין עתה ביום אסרו חג להאיר, אינו אלא לייק דיצירה, ולכל הי"ס דעשיה, לפי שאלו אפילו ביו"ט, לא עלו בעולם האצילות, ונשארו למטה כנו', ולכן לא נזכר בכתוב ענין אסרו חג, רק בהארת בחי' אלו בלבד כנ"ל, וזהו אסרו חג בעבותים כו'. פי' הענין: כי ענין האסרו חג וקשירותו, אינו אלא לצורך העבותים, שהם ו"ת דיצירה, ולצורך קרנות המזבח, הם ד' ראשונות דעשיה, אבל בר' ראשונות דיצירה, לא הוזכר בכתוב ענין אסרו חג, אבל נרמו במ"ש, אל הויה ויאר לנו אסרו חג בעבותים עד קרנות המזבח.

(ב) דרוש א

(ש) בענין פסח ויציאת מצרים

הנה נודע מ"ש ז"ל (ת) כי אותם הדורות הראשונות דור אנוש, (א) דור הפלגה, סילקו את השכינה למעלה ברקיע זו, מחמת עונותם.

הגהה

והנה שניהם קפ"ו ותק"ע, הם כמנין שנות, ואהיה הויה הם בגימטריא חיים.

(ב) א"ש: הנה נא הואלתי להתחיל דרושי הימים טובים של כל השנה אחד לאחד, ואמדתי להתחיל מדרושי פסח ויציאת מצרים, יען הם היו ראשונים לניסי ישראל, וגם

ממנו. והנה מזבח, הוא בגימטריא אל יהו"ה, שהוא בעולם היצירה, וגם מזבח הוא בעולם העשיה, ששם זובחים הקרבנות, שהם בעשיה כנודע. (ק) הענין מובן עם הנזכר, כי עיקר המזבח הוא במלכות דיצירה, כי לכן מזבח הוא בגימטריא אל יהו"ה, אבל הוא בהיותה למטה בעשיה כנזכר. הנה עתה ביום אסרו חג ד' ראשונות דעשיה, הם בר' תחתונות דיצירה, ונמצא, כי המלכות דיצירה, עם היותה בראש העשיה, הנה הוא עתה למעלה ביצירה עצמה, שהוא מקומה האמיתי, כי אפילו ד' ראשונות דעשיה, הם עתה ביצירה כנזכר, ונמצא, כי המזבח שהוא המלכות דיצירה, וגם ארבע קרנותיו, שהם ארבעה ראשונות דעשיה, כי הם ראש העשיה, והקרנות הם בראש כנודע, ואלו ד' ראשונות דעשיה, נעשים אל המלכות דיצירה הנקרא מזבח, בחי' ד' קרנות, וכולם הם עתה למעלה ביצירה כנזכר.

וטעם קדיאתם קרנות הוא, כי אלו הד' ראשונות דעשיה, הם ד' בחי' מחין דעשיה, שהם ד' שמות של יהו', במילוי ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, מלובשים תוך ד' שמות אה"י, ב' הראשונות דידוין, הג' באלפין, הד' בהתיק, כמבואר אצלנו בדרוש הציצית (ר) ועיין שם ואלו הם בחינת המחין, המתלבשים תוך נה"י דאימא כנודע, וחי' שמות אלו, הם בגימטריא כמנין קרנות, והם סוד ארבע ראשונות דעשיה.

הנחות ומראה מקומות

(ת) מדרש רבה בראשית פי"ט י"ג. ע"ה ח"ב שער מיעוט הירח פ"ב תע"ט שיעור ט"ו מן אות ט"ו.

(א) נ"א מוסיף ודור המבול.

(ק) נ"א מוסיף א"כ איך יתקיימו ב' דברים אלו והענין (פ"ח).

(ר) לעיל ענין הציצית דרוש ג' וד'.

(ש) פ"ח שער המצות פרק א'.

וכן הענין בנשמות, כי בחטאו של אדה"ר, נתערב טוב ברע, ובפרט בניצוצות האלו של הקרי, שהוליד בק"ל שנים. וכבר נתבאר אצלנו בדרוש שכיבת הלילה, ובק"ש שעל המטה, כי ניצוצות הקרי הם חשובות מאד וקדושות, אלא שיוצאים ומתערבים בקליפות, וצריכים בירוד אחר בירוד לתקנם. (ג) ועד"ו, היו אלו הניצוצות הולכות ונתקנות לאט לאט, עד אשר התחילו להתקן, ולהראות בחי' הוהב שבהם, וזה היה בדור מצרים.

ובזה תבין טעם נכון, למה נגזר עליהם אותו השעבוד הקשה שאין כמותו. כי כנגד מה שחטאו בדור המבול, להשחית את זרעם, נגזר עליהם כל הבן הילוד היאורה תשליכהו, דוגמת עונש המבול עצמו. וכנגד מה שחטאו בדור הפלגה, הבה נלבנה לבנים כר', נאמר וימררו את חייהם בחומר ובלבנים כר'. וכבר הארכתי במ"א בזה, בסוד שבת ודינין במרה איפקדו, וע"ש היטב. (ד)

ואמנם היות השעבוד בארץ מצרים, הטעם הוא, כי הנה נודע, שכל הנשמות באות מן החסדים והגבורות אשר במוח הדעת, כי שם תלוי סוד הזווג, כמשי"ה והאדם ידע את חיה אשתו כר', ואיש לא ידעה, לכן נקרא דעת, להורות כי משם נמשכת טפת הזווג, הנקראת בלשון ידעיה כנוכר. ומה גם, אותם הנשמות של הדור ההוא, של מרע"ה, וכבר נתבאר אצלנו, כי משה הוא מבחי' הדעת. וכן כל הדור ההוא, הם מבחי' הדעת. אלא שהם יצאו אל הקליפות, לסבת היותם טיפות קרי, בק"ל שנים קודם שנולד שת. אבל משה, היה מבחי' שת עצמו כנודע, ולכן עליו אתמר,

ודע, כי ישראל שהיו באותו הדור של שעבוד מצרים, היו בחי' אותם הניצוצות של קרי, שהוציא אדה"ר באותם ק"ל שנים, עד שלא נולד שת כמ"ש ז"ל. ואח"כ באו בגלגול בדור המבול (ב) ולכן היו גם הם משחיתים זרעם על הארץ, כעין השורש אשר משם נוצרו וחוצבו, עד שנימחו.

וזה משי"ה, וירא ה' כי רבה רעת האדם בארץ, ונודע כי הקרי נקרא רע, והמוציאו נקרא רע, כמשי"ה, והיה ער בכור יהודה רע בעיני ה', וכתיב איי לרשע רע, וכתיב לא יגורך רע, כנדרש בס"ה. ונמצא, כי הדור ההוא, היו ממש רעת האדם הידוע, הוא אדם הראשון. וזה משי"ה, אמחה את האדם אשר בראתי, הוא אדה"ר עצמו, שנברא על ידי השי"ת עצמו, ואלו ניצוצותיו, ורצה למחותם. ואח"כ, הם עצמם חזרו, ונתגלגלו בדור הפלגה, ועליהם כתיב, וירד ה' לראות את העיר ואת המגדל אשר בנו בני האדם, בנוי דאדם קרמאה, והבן זה. ולכן נקראים בני האדם, לרמז כי היו טיפות קרי, ולכן הם בני האדם, דכורא בלי נוקבא. וגם אז הוסיפו לחטוא עוד, למרוד בעליון, אבל לא היו באותו עין הא' של השחתת זרע כדור המבול.

וצריך שתדע, כי ענין הנשמות, הם כענין הוהב, הנוצר בבטן האדמה, וכשמוציאין אותו, הוא מלא טינוף וסיגים, דבר אשר לא ישוער, ולא תואר זהב לו, ולא הדר, עד יתחכם הצורף, להגות סיגים מכסף, פעם אחר פעם, זיכוך אחר זיכוך, לא ראי זה כראי זה, ובכל זיכוך מזדכך לאט לאט, עד אשר כל הסיגים נפרדים מן הוהב, ואחר כך ניכר היותו זהב.

הגהה

ראשון לכל המועדים, וגם משום החדש הזה הוא לכם ראש חדשים כר'. וגם כי נאמרו בתורה בפרשת אמוד, אלה מועדי ד' מקראי

הגהות ומראה מקומות

(ד) עיין שער הפסוקים פרשת שמות. הגה"ה אי"ש: ובמקום אחר מצאתי שג"כ חטאו בדור אנשי סדום כר' ולא הובא כאן.

(ב) ג"א הי"ס דור המבול (פע"ח).
(ג) ג"א וכבר ידעת כי אדרבה אין החיצונים אחזים רק בנשמות יותר קדושים (פע"ח).

ותרא אותו כי טוב הוא, ואינו כשאר טיפות רעות של אדה"ר בק"ל שנה, כי אחר כלם נולד שת בדמותו כצלמו. אבל האחרים, היו בדמות שדין ורוחין וליליו, ולכן אמר משה עליהם, ואל אראה ברעתי, וכבר נתבאר זה במ"א.

ולהיות כי כל אותו הדור, היו מבחי' הדעת, ונודע כי כשח"ו פוגמים למטה באיזו מדה וספירה עליונה, הנה הם גורמים הקליפות שיתאחזו, ויקחו שפע מן המקור שהוא שנפגם, ולכן ירדו ישראל למצרים, שהם סוד הקליפה היושבת באחוריים של דעת העליון, וכמ"ש אצלנו בענין מצרים, שהוא מצר העליון, שהוא הגרון. ופרעה הוא העורף הקשה, שבאחורי הדעת. והיו אותם הקליפות, נאחזים ויונקים כל שפע הנמשך מן הדעת דו"א. ולכן ישראל שבאותו הדור, שהם מן הדעת, אלא שהיו בסוד הפגם, שהיו בחי' הנצוצות קרי, לכן נשתכדו לפרעה ולמצרים, היונקים כל שפע הדעת, יען כי הם גרמו לכל זה. וכל ענין הגלות הזה של מצרים היה, לצרף ולתקן בחי' ניצוצות הקדושות ההם, בסוד ויוציא אתכם מכור הברזל ממצרים. והבן זה.

כי נדמה מצרים אל הכור, אשר בתוכו ניתך הזהב, ונפרד מן הסיגים ונתקן.

והנה נודע, כי בהיות למעלה אחיות החיצונים באיזו ספירה ח"ו, מחמת מעשה התחתונים הרעים, הנה מסתלק השפע מן המקום ההוא, כדי שלא יצא שפע רב משם אל החיצונים. וכמו שהודעתך בענין אצילות ז"א, בתחילת אצילותו בבחי' ר"ק בלבד, ולא כלול מ"ס שבו. (א) ונמצא, כי בהתאחו פרעה ומצרים בדעת העליון בדור ההוא חזר ז"א לקדמותו, כבזמן היותו בעיבור א', גו אימא עילאה, בסוד ג' כלילן בג', כנודע אצלנו.

והנה ז"א, אחר שנולד ויצא מבטן אימא עילאה, יש לו זמן קטנות, וזמן גדלות. ומוכרח הוא, שבכל זמן מאלו הג', (ה) יהיו לו בחי' מוחין. גם נודע, שא"א לו לקבל המוחין, אם לא עד שיתלבשו תחילה, תוך נה"י דאימא, ואח"כ יתלבשו בתוכו. אלא שבזמן העיבור הא', או בזמן הקטנות, אין לו אלא נה"י דאימא בבחי' חיצוניותם בלבד, כמבואר אצלנו במקומו.

(ב) ונמצא, כי זמן גלות מצרים, אשר חזר ז"א ליכנס בסוד עיבור, תוך אימא עילאה,

י פ ה

ש ע ה

כאשר הפגם בדעת, הדבר נוגע לכל הר"ק, כי הנה מה שיצאו הר"ק פרודים איש מאחיו בסוד רה"ר, ולא היה בהם חיבור וקשר, כדי שאם בעת הפגם יופגם א' מן הקצוות, הוא לבדו יופגם, ולא יגיע חלק פגם לאחיו, לא כן כיון שהגיע הפגם לדעת, הגיע לכולם, כי הוא נשמתם כנודע, כמ"ש רז"ל בפ"ו משער הר"פ, וכיון שנפגם הדעת נפגמו כולם, וחזרו בסוד תכ"ב.

(ב) ונמצא כי בזמן גלות מצרים, אשר חזר ז"א ליכנס בסוד עיבור תוך אימא כו', עיין בשער המלכים ובספר מ"ש ש"ב ח"ב פ"ב, כי מבואר, כי כל דבר שבא שורש

(א) ונמצא כי בהתאחו פרעה ומצרים בדעת העליון, בדור ההוא חזר ז"א לקדמותו, כבזמן היותו בעיבור הא' גו אימא עילאה, בסוד תכ"ב כנודע אצלנו כו'. והנה טעם למה יצא ז"א מעיקרא חסר ג"ר, וצריך שיבואו לו בכל פעם בסוד תוספת, הוא כדי שיסתלקו בעת הפגם חו"ש, כנודע. ג"ר מסתלקין ניתא, אבל דעת למה לו להסתלק, הלא הוא אינו בכלל הג"ר, כי הוא היה ראש ראשון לז' מלכים הידועים, כי על כן דאי שגם כל הדעת לא נסתלק, אלא הוא נשאר בלתי מוחין, והרי הוא כאחד משאר הקצוות, כמו חג"ת וז"א, כי נכפלו והיו תכ"ב. והטעם, כי

הגהות ומראה מקומות

(ה) ג"א היו (דפו"י).

יהיו בו בחי' עשד בחי'. ולפי שאימא נקדאת אהי"ה כנודע, ובפרט בזמן היות ז"א בתוכי בסוד העיבור, אשד ע"ש כן נקדאת אימא בשם אהי"ה, כמ"ש בס"ה בפרשת אחרי מות ו) אנא עתיד לאולדא ולא תגליא. ולכן, אלו הי' בחי' אשד ביסוד דאימא, יהיו עשרה שמות של אהי"ה, והם נעשים מלבושים, אל עשרה חו"ג של הדעת, בזמן הגדלות. אבל עתה שהוא בזמן העיבור הא', אין מאירין ברעת דו"א, רק עשרה לבושים האלו, שהם עשד שמות אהי"ה, הכלולים ביסוד דאימא. ז) גם צריך שתדע, כי לעולם כל מה שהוא למעלה בבחי' אחודיים, ח) בדרתם למטה, נעשים שם בחי' פנים. ונמצא כי בחי' הפנים

היה שם אז, בבחי' ג' כלילן בג', כדי שלא יתאחזו הקליפות בו, ויניקו שפע ממנו. הנה גם אז, היו לו בחי' מוחין, מלובשין תוך חיצוניות נהי' דאימא. ואז כל ג' מוחין שלו, ובפרט מוח הדעת שבו החסדים והגבורות אשר שם תלוי פגם הירוד ההוא, כולם היו מסתלקים אז ממנו, ולא היו מאירים בתוכו. רק חיצוניות הלבושים והכלים של נהי' דאימא בלבד.

והנה נודע, כי החסדים שברעת הם ה'. וכן הגבורות שברעת, הם ה'. והנה מוכרח הוא, שכלי היסוד דאימא, כיון שהוא מלביש בתוכם, את עשדת החסדים והגבורות, ודאי שבלבוש הזה עצמו, הנקרא יסוד של אימא,

י פ ה

בסוד העיבור גו אימא, ממקום שבאו. דאי לאו הכי, היכא תהיה הסילוק. ומה שהיתה הענין גדול עד מאד, עד שרז"ל קורא בכל זה הדרוש, שחזר בסוד תכ"ב, יען אינו דומה ואינו ענין להסתלקות המוחין, הא מיהא נשאר בו"א דחיותו, כמ"ש דו"ל שלהי שעד הצלם ז"ל, ולעולם אין הו"א חסר אפילו בלילה ואחד החרבן, מחיות המוכרח, שהיו מוחין פנימים דקטנות יע"ש. ובשער מדומין פי"א אות ח' ז"ל, אי"א שיפתחו מוחין דיניקה פנימים דאימא כר'. עוד שם אות י"ד, חיות דו"א המוכרח, הוא מוחין דיניקה פנימים דאימא כר'. ועיין בדרושי ק"ש. והשתא בגלות מצרים, אפילו המוחין הפנימים דיניקה נסתלקו, לא נשאר בו אלא מוחין פנימים דעיבוד, שהם מוחין דתכ"ב. והנה המלכות לא נזכרה ברבדי רז"ל כלל, והסברא נותנת, כיון שז"א נתמעט עוצם המעוט הזה, והיא תמלט, ובדאי שגם היא חזרה בסוד

ועיקד מתחילה לעולם, אינו מסתלק משום פגם התחתונים, ואין שם סילוק, אלא לאותם הבאים בסוד תוספת. אבל השודשיות, אעפ"י שנוגע בהם הפגם, והיו לאכול יניקת החצונים, ואינם מסתלקים. וכאן לא כן היה, אלא כולם נסתלקו, א"כ מה הפרש בין ג"ד לר"ק, מאחד שגם הו"ק מסתלקים, בעבוד פגם התחתונים. ע"כ אומר אני, כי נודע כאשר נתקן ז"א, היה על הסדר, כי בעיבור ראשון נתקנו נהי' דב"ן, ע"י שבא נהי' דמ"ה. וביניקה נתקן חג"ת דב"ן, ע"י חג"ת דמ"ה. ואח"כ בגדלות, באו בסוד תוספת כל ג"ד דב"ן, עם ג"ר דמ"ה. וזה כתבו רז"ל בכמה מקומות, עיין בפ"ה דשעד התיקון, ופ"ו משער אנ"ך, ואם כן כל ג"ד נסתלקו דמ"ה ודב"ן, ור"ק דמ"ה כל הבא לתקן, אבל שודשו האי ר"ק דב"ן, אין הכי נמי ששאריו, אלא שנשארו בלתי תיקון, פרודים בלי שום קשר ביניהם, כמו שהיו קודם התיקון. ואותם המסתלקין, עלו ונכנסו

הגהות ומראה מקומות

ולסיבה זו הוצרכו לעיבור גמור ואז אפילו בחי' זו לא היתה שאין בחינות אלו רק בגדלות כי אז הם לבושים עכ"ל.
ח) נ"א בהיותם (דפו"י).

ו) אות קס"ו ובדפו"י דף סה:

ז) בפע"ח יש הגה ע"ז וז"ל, מהרח"ו בחידושי נלפע"ד דזה היה דוקא בגלות מצרים כי אז היה כך שע"י הגלות לא היו מאירין אלא אלו

והפנימיות, הם שמות אהי"ה כסדרן. אבל בחי' חיצוניותם, שהם בחי' האחורים, הם הריבוע של שם אהיה, כזה: א', א"ה, אה"י, אהי"ה. העולה מ"ד. ונמצא, כי העשר שמות דאהיה שביסוד דאימא, המתלבשים ברעת דו"א, הם בסוד האחורים שלהם, אשר בהתלבשם בו"א, נעשים שם בבחי' פנים, והם עשר פעמים דם. ואלו הם סוד עשר דמים שבאשה, ה' דם טוהר, וה' דם טמא. כנוכר בתלמוד במסכת נדה, ובספר הזוהר בר"מ פרשת תזריע.

והענין הוא, כי אלו הה' חסדים תהי' גבורות שברעת ז"א, הנה הה' חסדים עם ה'

לבושים שלהם, יורדין ביסוד דו"א. והה"ג עם חמשה לבושים שלהם, יורדין ביסוד הנקבה. ואח"כ בעת הזווג, נותן הו"א מן היסוד שבו, אל היסוד דנוקבא, גם את הה' חסדים עם ה' לבושיהם, ונמצאו ביסוד הנקבה כל עשרה הלבושים, שהם י"פ ד"ם כנ"ל. ואחר כך מן החסדים ומן הגבורות עצמן, נוצר מהם הולד בבטן הנקבה.

ט) אבל ה"י לבושים שהם י' דמים, הנה מתבררים בבטנה, וחציים שהם ה' דמים, ה' לבושי החסד, נקראים דם טוהר. כי בערך היותם אחוריים, נקראים דם לסבה הנזכר.

י פ ה ש ע ה

לילה ותתן טרף לביתה, ומצינו אמר לו הקב"ה למשה, ועתה הניחה לי כו', ואמחה את שמם, וכתב רז"ל בפ"ו משער רחל ולא, כי עלה ברעתו יתברך, למחות ולבטל פרצוף רחל לגמרי יע"ש. וכי ס"ד שאם ח"ו היתה מחשבתו מתקיימת, היה בי"ע החזרתם לתוהו ובהו, ואיך אמר לו ואעשה אותך וגו', היכן היה עושה אותו לגוי גדול באצילות וממעל לעילא. אלא אע"פ שלפי פשטן של דברים, ולא בעומק, תיקון עולמות בי"ע היה ע"י זר"ן, כמ"ש רז"ל בשער מדומ"ן פ"ד ז"ל, ואח"כ ע"ד הנזכר נתבררו חלקי ראש הבריאה, ע"י נוקבא דו"א בבטן שלה, יע"ש. וכן בשער דרושי אבי"ע כתב ז"ל, ואחר שנתברר האצילות כולו, אז התחיל בירור עתיק דבריאה, ע"י נוקבא דו"א דאצילות יע"ש. ועיין מ"ש רז"ל בספר מ"ש ש"ה ח"א פ"ג, בענין החרבן ובענין גלות מצרים. לא מפני זה מוכרח, שכאשר יהיו זר"ן בתכלית המיעוט, לא ימשך חיות העולמות, כי חיות העולמות תלוי הוא בזווגין דאר"א, כמ"ש רז"ל בשער אר"א פ"ב ז"ל, כנודע כי זווג א"א ואר"א לא פסיק לעלמין, ובפרט מה שהוא צריך לחיות העולמות כו'. ועוד לו שם פ"ח ז"ל, והנה כבר הודעתך

נקודה, ואין אורותיה אלא ממנו, כיון דכשל עוזר נפל עזור. אמנם יש צד אחר, כיון שעיקר הפגם היה בסוד הדעת, כי היה משמש זכר בלי נקבה, גם למעלה גרם כה"ג, ועיין בדרוש ליל הו"ר דרוש ז'. נמצא הפגם הגיע לזכר, ולא לנוקבא, ואם כן אפשר שלא נתמעטה המלכות כולה, כמו זעיר אנפין.

וא"ת, כיון שזר"ן נתמעטו המעוט הגדול העצום הזה, איך היה קיום ועמדה לעולמות בי"ע שתחתיו, אין זו קושיא כלל, כי מצינו ממש כזאת, בעת חרבן בית קדשינו ותפארתינו שכן רז"ל בשער מוחין דקטנות פ"א כתב ז"ל, ובחרבנו שהדין גובר בעולם, אז הוא בן ר"ק, שהוא סוד היניקה, ובזמן החרבן ממש היה תכ"ב יע"ש. והיא גם היא כתב רז"ל בשער מעוט הירח פ"ג ז"ל, אמנם זה היה אחר החרבן. אבל בעת החרבן, לא היה יכולת אל הגויים לשלוט בבית המקדש, אם לא שבאותו הרגע חזרה המלכות בסוד נקודה א', ונהרס כל בנינה לגמרי יע"ש. הרי מצינו שבאו זר"ן לתכלית המיעוט הזה, ועם כ"ז היה קיום ועמידה לעולמות בי"ע. וכן נודע, כי כל העולמות בי"ע חילוק המלכות הם, ועל ידה בא להם המזון, כדכתיב ותקם בעוד

הגהות ומראה מקומות

ט) נ"א וכל (דפו"י).

הזה דאימא אשר בגרון דז"א, הוא בחי' א' של מילוי ה' ראשונה, כי ה' עצמה היא בגרון, וא' שבמילוייה הוא היסוד דאימא שבתוך הגרון, ולכן זו הא' היא שם אהיה בריבוע, העולה דם. וזה נקרא דם חיות, המחיה את ז"א, בסוד הדעת שבתוכו, אשר בו כתיב, וברעת חדרים ימלאו. ונדע כי הדם שבגרון, נקרא דם חיות, וזה פשוט.

ואות וא"ו, הוא למטה, כאשר מתפשט הדעת ויורד למטה, בשליש עליון דת"ת דז"א, עד מקום החזה שבו, ואז מתגלה הדעת, בהתפשטות ה' חסדים וה"ג. והנה אות אלף שבמילוי אות וא"ו, הנתונה בין ב' הווין, הוא שם אהיה ג"כ בריבועו, העולה ג"כ ד"ם, והם בחי' לבושי החסד והגבורות המתפשטים שם. והנה אות א' זו, היא בגימטריא ד"ם. ואם תסיר אות א' זו מן ההוי"ה דמ"ה, תשאר ההוי"ה כחשבון ד"ם ג"כ. ונמצא כי כל ההוי"ה זולת א' זו, היא בגימטריא ד"ם. וא' זו הרומזת לשם אהי"ה בריבועו, גם הוא בגימטריא ד"ם. א"כ, הוא דם בתוך דם. ובהתחברות דם אהיה, בדם שארית שם ההוי"ה דאלפין, יהיה הכל מ"ה, כמנין אדם. וז"ס שופך דם האדם באדם, כמבואר במ"א.

והנה בהתגלות החסד והגבורות למטה מן החזה, אז יש קצת אחיזה אל החיצונים בהם, כמבואר אצלינו בדרוש הדעת טו"ר, וז"ס פסוק ויוסיף דעת יוסיף מכאוב, כי בהיות הדעת נעלם ומכוסה תוך היסוד דאימא, שהוא עד

ובבחי' היותם לבושי החסדים, נקראים טוהר. ואמנם לפעמים מתבררים לגמרי, ומתהפכים לחלב, להניק בהם את הולד הנולד כנודע, ואז הוא בחי' בירורם וזיכוכם. אבל יש בהם קצת פסולת, הנעשה דם טוהר. אמנם ה' לבושי הגבורות, הם מתבררים, והפסולת היוצא מהם אחר שמתבררים, נעשה קליפה גמורה, הנקראת דם טמא.

ונמצא, כי הם עצמם הלבושים, בין של החסדים, בין של הגבורות, הם מתבררים, ועצמותם הוא קדושה, אבל הנשאר מהם בבחי' פסולת אחר התבררם, נחלק לב' חלקים: כי פסולת לבושי החסד, נעשה דם טוהר, שהוא בחי' דין קשה וקדוש, ולפעמים נעשה חלב כנזכר. ופסולת לבושי הגבורות, הם קליפות גמורות, דם טמא.

ונבאר ענין זה יותר בביאור, כי נודע, שהוי"ה דמ"ה דאלפין, היא בו"א. ובהוי"ה זו יש ג' אלפין, וכ"א מהם מורה על שם אהיה, בהיותו בסוד ריבוע ואחוריים, שעולה בגי' ד"ם כנזכר. והוא בחי' אימא עילאה, המתפשט תוך ז"א, והיא נקרא אהי"ה כנודע. ולהיות כי מינה דינין מתערין, לכן היא נעשית בבחי' ד"ם כנזכר.

וזה סדר התפשטות והתחלקות שם הוי"ה דמ"ה דאלפין בו"א, י' כי אות יוד הוא בראשו דז"א. וה"א הא', בגרון דז"א, אשר שם מתלבש היסוד דאימא, אשר בתוכו מוח הדעת, הכלול מה' חסדים וה"ג. ובחי' היסוד

י פ ה ש ע ה

ע"י זר"ן, שאם הוא ע"י זר"ן בדוקא, מה הרווחנו שזווג דאו"א אינו נפסק, כיון שזווג זר"ן שצריך שיבא על ידם נפסק, אלא כיון שחיות העולמות נמשך מזווגין דאו"א דלא פסיק, אעפ"י שזו"ן בתכלית המיעוט, שפיר אפשר לעולמות ב"ע להתקיים, ועיין בשער מוחין דצלם פ"ו.

הגהות ומראה מקומות

(י) מבו"ש שער ה' ח"ב סוף פ"ג וסוף פ"ד. שער ההקדמות מדף רצ"ח עד דף ש"א דרוש ד' בביאור ג' זמנים שהיו אל ז"א.

או אותה הא' שבמילוי אות ה"א הזאת האחרונה, היא רומזת אל שם אהי"ה בריבועו, העולה ד"ם, הניתן ברחל, ואז נעשין בה ה' דמי טוהר וה' דמי טומאה.

ונחזור (ג) לענין א', כי ענין גלות מצרים, גרם שישראל העליון, שהוא ז"א, יחזור להתעלם בסוד העיבור, תוך אימא עילאה, בבחי' ג' כלילן בג'. ושם הם מקום שליטת מצרים ופרעה, קליפות העליונים שבמצר העליון, כנודע אצלינו. ואז לא היו מאירים בדעת דו"א, רק עשרה הלבושים, שהם עשרה

החזה, אז אין הקליפות נאחזים בו. ובהתגלותו למטה מן החזה, אשר אז ודאי הארתו נתוספת שם בהיותו בגלוי, אז יוסיף מכאוב, שהם הקליפות הנאחזים שם, ואין מכאוב גדול ממכאוב זה. ואז בהיות החסדים והגבורות שם למטה מהחזה, מתחלקים לב' בחינות: ה' דם טוהר, וה' דם טמא. וכ"ז בהיותם שם תוך ז"א.

ואח"כ כאשר אלו החסדים והגבורות ניתנים אל רחל נוקבא דו"א, ונקראת ה' האחרונה של הויה דמ"ה דאלפין, בסוד הזווג,

י פ ה ש ע ה

לו בחי' הדעת, והטעם כו'. נמצאת למד, כי במוחין דעיבור אין בהם דעת כלל, ובוה תבין מ"ש רז"ל לקמן בדרוש ב' ז"ל, ונמצא, כי מ"ש לעיל כי בגלות מצרים, היו מתגלים עשרה דמים אלו, הנה הם בחינת הלבושים שבזמן הגדלות, כי בזמן הקטנות הם לבושים הנקראים אלהים, כי בבינה יש אהיה ויש אלקים כו'. וקשה כיון שהמוחין הם מוחין דקטנות, למה היו מאירים הלבושים דחור"ג גדלות, ולא היו מאירים בו הלבושים דחור"ג דקטנות, עם שהם שמות אלקים, ואיך יתקיימו שניהם, מוחין דקטנות עם חור"ג דגדלות, אלא הוא הרבר אשר דברנו, כי הוא לא נשאר ולא חזר אלא למוחין דעיבור, ומוחין דעיבור אין בהם בחי' דעת כלל ועיקר, לכן לפחות נשארו בו הלבושים דבחי' דעת דגדלות, ואלו דברי רז"ל כאן, ושם שליטת מצרים ופרעה קליפות העליונות שבמצר העליון, ואם היה לו באותם מוחין בחי' דעת, ובפרט אם היו דעת במוחין דיניקה, שהם אלקים תוקף הדינין, היה מתגבר הקליפה יותר ויותר, כיון שעיקר יניקתם הוא היה בדעת, יען שם הגיע פגם התחתונים, הילכך המוחין לא היה בהם בחינת דעת, והנשאר בו לבושי דעת הגדלות, ואף בהם היה להם יניקה.

(ג) ונחזור לענין א', כי ענין גלות מצרים גרם, שישראל העליון שהוא ז"א, יחזור להתעלם בסוד העיבור תוך אימא בבחי' תכ"ב, ושם הוא מקום שליטת מצרים ופרעה, קליפות העליונות שבמצר העליון כו'. אין דברי רז"ל מחוורים זה בזה, כי ז"א ישראל העליון חזר להתעלם בסוד העיבור תוך אימא כו', ושם הוא מקום שליטת מצרים, והוא דבר פלאי. וכי חו"ש בסוד העיבור תוך אימא, שם הוא שליטת מצרים, אם כן מה הרויח ז"א שחזר ליכנס בסוד העיבור. ועוד שבשער רפ"ח פ"ו א) וכתב רז"ל, ומוזה תבין הטעם, איך הוא סוד העיבור, שיכנס הז"א תוך מעיה דאימא. והענין הוא, כי באימא אין החיצונים נוגעים בה כלל כו'. ולע"ד נראה שכוונת רז"ל לומר, שישראל העליון חזר להתעלם בסוד העיבור, ר"ל שחזר בסוד מוחין דעיבור בתוך אימא, והוא נתן טעם למה חזר בסוד מוחין דעיבור, ולא די שישתלקו מוחין דגדלות, וישאר ויחזור לבחי' של יניקה, ר"ל מוחין דיניקה, כרוב הפעמים. לזה אמר, ושם הוא מקום שליטת מצרים כו', כלומר בחר לו י"ה מוחין דעיבור, יען אין בהם בחי' דעת, כמ"ש רז"ל בשער מוחין דקטנות פ"א ופ"ב ז"ל, ונחזור לדרוש, כי הלא אין בקטנות בזמן העיבור, רק ב' מוחין דאלהים, כי אין

הגהות ומראה מקומות

(א) צ"ל כתב.

בסוד ויהי ער רע. ולכן שנות מספר גלות מצרים, הם תלויים בשם אהיה, אשר עשרה אחריים שלו, הם כמספר רד"ו שנה כנזכר. (ב)

אמנם (ד) מרע"ה במראה הסנה, שהוא בענין גלות מצרים, היה חשוב, כי כיון שישראל שבאותו הדור, גרמו אל הסתלקות הדעת העליון, שהם עשר הויות של הה"ח

אהי"ה בריבוע, שהם י"פ דם, שהם בגימטריא כמנין רד"ו, ולכן היו מספר שני גלות מצרים רד"ו שנה, בסוד רדו שמה, כמשרז"ל. (א) וטעם הדבר הוא, כי הנה עשר שמות של אהי"ה במילוי מילויים, יש בכל מילוי מהם, בסוד מילוי המילוי, ז"ך אותיות כנודע, והנה עשר פעמים ז"ך, הם בגימטריא ער, ואלו הניצוצות של קרי דאדה"ר עשאום רע.

הגהה

(א) א"ש: צ"ע, כי י"פ דם, גימטריא תם, ולא כמנין רד"ו. האמנם צריכין אנו לתקן דברי הרב ז"ל באופן זה, לומר, שמספר שנות הגלות, היו רד"ו, שהם עשרה אהי"ה פשוטים, ועולים גימטריא רד"ו, אשר אח"כ בריבועם נעשים י"פ דם. ואף דא לא תברא, כי ירמוז למ"ש הכתוב, ומושב בני ישראל אשר ישבו במצרים ל' שנה ות' שנה, מלדת יצחק אבינו ע"ה, ותוסיף עליהם עוד מספר

עשרה אהי"ה העיקרים, על הת"ל שנה, יעלה הכל תם, כמספר י' אהי"ה ברבוע, כן נלענ"ד. עיין פע"ח פ"א, ז"ל, נמצא שהם י' פעמים אהי"ה ברבוע, והם בגימטריא דם, וי"פ אהי"ה פשוטים, הם גימטריא רד"ו, כמנין גלות מצרים. וא"כ נסתלק צ"ע דמהרש"ו ז"ל, שכבר נשמר מוהר"ח ז"ל.

(ב) א"ש: אף זה הלשון הוא מוטעה.

יפה שעה

(ד) ואמנם משה רע"ה כו', היה חשוב כו'. א"כ המשך שנות גלותו, יהיה כמספר עשרה הויות, אשר נסתלקו כו'. אז אמר לו השי"ת, כי אין קץ גלותם תלוי בהויות הדעת שנסתלקו כו'. וא"ת, היכי ס"ד דמרע"ה, שהגלות תלוי בהויות שנסתלקו, הרי נסתלקו ולא נגעו בהם החיצונים, ואי משום שגרמו ההסתלקות, א"כ גם יהיו בגלות, לפי מספר ההויות דמוחין דחו"ב נמי, כי גם להם גרמו הסתלקות. ואשר נלע"ד, כי מרע"ה ראה שנוי גדול ורעה חולה, בהסתלקות המוחין ההוא, שהיה בגלות מצרים רע ומר יותר מהסתלקות דבעלמא, כי בעלמא כאשר בעון התחתונים מסתלקין המוחין עם לברשיהם, שהם נה"י דאימא, עם ב' עטרין דדעת הכוללים, יחד כולם כאחד מסתלקים, אבל כל התפשטות החסדים, שהיו כבר בהיות המוחין גו גופא דז"א, מתפשטים בו"ק שלו, זה אינו מסתלק, אלא הם נשארים גו גופא. וכן מתבאר ממ"ש רד"ל בפ"ג משער האונאה, ז"ל, ושמעתי פעם

אחרת ממורי זלה"ה, שלא די ששליש העליון מתגלה, אלא אף ב' חסדים האחרים של החו"ג מתגלה עמו, ונמצא כל הה"ח מגולים כו'. הא' מהם הוא ע"י דורמיטא הנזכר לרז"ל, בסוד ויפל ה' אלהים על האדם, שהוא ג"כ מ"ש אצלנו בכונת ק"ש שעל המטה. וחזרה התפלה של שחרית בקול רם, שאז מתגלים גם החסדים שבחג"ת דזעיר אנפין, יעויין שם. הרי שבלילה כאשר נופל תרדמה על הז"א וישן, שאין לך הסתלקות המוחין גדול מזה, שחוזר בסוד היניקה כאמור לעיל, החסדים נשארים בתוכו, ובו אז מתגלים כל הה' חסדים, לא כן בהסתלקות המוחין שהיה בגלות מצרים, שנסתלקו גם החסדים בעצמם, ולא נשארו מאירים בז"א אלא הלבושין, לכן חשב מרע"ה, שמה שגרמו גם הסתלקות אותו התפשטות החסדים, הגם שכבר נתפשטו, הוא עון מופלא, וצריכה להתעכב בגלות ימי מספר החסדים עצמם, ולכן חשב שלא הגיע הזמן לגאול.

וה"ג, א"כ המשך שני גלותם, יהיה כמספר
הי' היות אשר נסתלקו בעונם, שהם בגימטריא
ר"ס. וזמ"ש, וירא ה' כי ס"ר לראות, ר"ל:
שכפי ראות שכלו של משה, היה העון תלוי
בי' היות, שחשבונם ס"ר. ולכן כפי מספרם,
יהיו בגלות, וכפ"ז לא הגיע עדיין זמן הגאולה.
או א"ל השי"ת, כי אין קץ גלותם תלוי בהיות
הדעת שנסתלקו, אלא באחוריים דשמות אהיה
שנשארו בדעת דז"א, אשר מהם יונקים
החיצוניים בגלות הוה, וכפי מספר מקום יניקתם
כך המשך מספר שני ממשלתם, והם רדו
שנה כנוכר. וזה מש"ה, ויאמר כה תאמר לבני,
אהיה שלחני אליכם, להורות כי אחוריים של
אהיה, הם המתגלים עתה, ומהם אחיות ממשלת

החיצוניים, שהם רד"ו שנה, וא"כ כבר הגיע
זמן גאולתם.

והנה פרעה הרשע, מכשף גדול היה אין
כמוהו, כמשו"ל (כ) וידע בחכמתו, הסתלקות
ז"א הקדוש, וחזרתו ליכנס בסוד העיבור תוך
אימא עילאה. וראה כי אין ז"א הנקרא שם
הויה, משגיח ושליט אז בעולם. ולכן בבא
משה אליו, כפר בעיקר, ואמר לא ידעתי את
ה'. כי ראה, כי יניקת קליפה העליונה, השולטת
עליו על פרעה, לא היתה יונקת משם, וזהו
לא ידעתי את ה', הוא ז"א הנקרא הויה
כנודע. גם אמר מי ה' אשר אשמע בקולו (ה)
ר"ל: הנה זעיר אנפין הנקרא יהו"ה אשר
אתה בא בשליחותו אלי, היכן הוא, כדי

י פ ה

ש ע ה

(ה) כלומר, הנה ז"א הנקרא ה', אשר
אתה בא אלי בשליחותו, היכן הוא כדי
שאשמע בקולו כו'. לפ"ז מתבאר, שמרע"ה
בשליחותו של ז"א היה בא אצל פרעה,
וכפשוטו של פסוק כה אמר ה' שהוא ז"א,
שהוא סתם ה' האמור. וקשה לפי פשט דברי
רו"ל, שז"א חזר להתעלם בסוד העיבור תוך
אימא קדישתא בבחי' תכ"ב, א"כ היכן היה
ז"א כדי שידבר עם משה מעיקרא, והיא עצמה
מה שהקשה פרעה הרשע. אמנם לא מפני
כן אין אנו צריכים לדעת האמת, וגם לפי
דעתי הקל, שז"א היה גלוי ומפורסם, ומ"ש
רו"ל שחזר גו אימא בסוד העיבור תכ"ב,
הכוונה הוא על מוחין דגדלות ודיניקה
שנסתלקו, שחזרו להתעבר גו אימא ולהתעלם
בתוכה, והוא עצמו חזר בסוד מוחין דעיבור,
איך היה מדבר עם משה, הלא מוחין דעיבור
אין להם דיבור, כמ"ש רו"ל בדרוש הקריש,
ובשער העיבוריים פ"ד ז"ל, ואמנם מוחין שלו,
הם סוד אלם מאלהים, ולכן אין בו כח הדיבור
בהיותו בבטן אימא יעויין שם. ועוד שלקמן
כתב רו"ל ז"ל, ולכן שלח לו השי"ת לומר
ע"י משה, כה אמר ה' בני בכורי ישראל,

לרמוז אל הבן בכור העליון הנקרא ישראל
כו'. מבואר מזה, שהמשלח לא היה ז"א, כי
הוא על עצמו לא שייך לומר בני בכורי
ישראל, כיון שהדיבור רומז ומגיע אליו. ולע"ד
נראה, שהאמור בני בכורי ישראל, היא אימא
קדישא, ואע"ג דאמר כה אמר ה', הנה גם
אימא נקראת שם ס"ג כנודע, וכתבו רו"ל
פעמים אין מספר, ועיקר הדבר שכל ימי
גלות מצרים, היה ז"א בסוד הסתלקות המוחין
והתעלמותם תוך אימא, והוא עומד וקאי במוחין
דעיבור דבחי' תכ"ב, וכל אותו דיבור שבסנה
דקב"ה עם מרע"ה, וחיא פעם ראשונה דיבר
ז"ע עם משה, היתה אימא קדישא המדברת,
וכפשוטו של מקרא. אהיה שלחני אליכם,
ובאתה ל) שעה שנתייחד הדיבור בסנה,
התחיל לידת מוחין דז"א, ויצאו וילדו המוחין,
ומשם ואילך המרבר היה ז"א. ויש סמך לזה,
ממ"ש רו"ל בשער הולדת או"א וז"א פ"ב ז"ל,
וז"ס אהיה אשר אהיה, כי מה שאמר הקב"ה
למשה אז, הוא שהודיעו ענין יצירה של ז"א
מתחילתו ועד סופו כו', ועיין עוד לו שם,
ומשם ואילך היה ז"א הולך ומגדיל, ולא הגיע
עד תכלית גדלות שני הוא גדלות דאבא

הגהות ומראה מקומות

(כ) מ"ק יח. וחר בא אות קי"ז. ובדפ"י לו: (ל) צ"ל ובאותה.

גם הענין הוא, כי הנה נודע, ששליטת החיצונים, אינם ח"ו בשם ההויה, אלא בשם אלהים. ולכן עתה אשר ז"א היה בסוד העיבור, היה בבחי' מוחין דאלהים, והיה יכולת אז בחיצונים לינק ולהתאחוז שם. והטעם הוא, כי שם זה דאלהים, מתפשט מדרגות רבות, עד שבסוף מדרגה האחרונה, מן השמרים של יין אשר בו, יוצא מסופם בחינת הקליפה הנקראת אלהים אחרים, כנזכר בסבא דמשפטים בדף צ"ו ע"א, על פסוק מלך אלהים על גויים כו'. והענין הוא כמבואר אצלנו, כי ג' מוחין יש בזמן הקטנות והעיבור, והם סוד ג' שמות אלהים, ומשם נאחזים קליפות מצרים ופרעה, שהוא נאחוז בבחי' העורף שבאחורי הדעת. וג' שרי פרעה, הם: שר המשקים, ושר האופים, ושר הטבחים, שהם מסוד שלשה אלהים הנזכר, כמבואר אצלנו בדרוש בפ"ע (ל) ע"ש היטב.

שאשמע בקולו, והלא סילק השגחתו, ונכנס בסוד העיבור. ועד"ז ביארו בס"ה, בפסוק ויחזק ה' את לב פרעה, כי כשהיה שומע שם ה' מפי משה, זה היה גורם לו לחזק את לבו, כי ידע בחכמתו, שלא היה אז מתגלה, והיה נעלם בסוד העיבור.

האמנם בשם אלהים היה מודה, כי הרי יוסף א"ל אלהים יענה את שלום פרעה, והוא השיב ואמר, אחרי הודיע אלהים אותך כו'. ונמצא, שהיה כופר בשם הויה, ומודה בשם אלהים. והענין הוא זה, כי הנה בהיות זמן גדלות דו"א, יש לו מוחין דשם ההויה. ובהיותו בזמן הקטנות, או בזמן העיבור, יש לו מוחין דאלהים, כמבואר אצלנו. והנה עתה שהיה ז"א בסוד העיבור, היה לו מוחין דאלהים, ולא דהויה, ולכן היה כופר בהויה, ומודה באלהים.

ש ע ה י פ ה

נה"י כי נוקבא שלו בחול, היתה אב"א בנה"י דנה"י שלו.

ועדיין צריך קצת להבין, ולמה הוצרך ז"א לחזור ולהתמעט, לכל כך המיעוט הגדול הזה, בסוף פרצוף נה"י, בחי' מוחין דעיבור, וגרע טובא ממעוט דסתם לילה, אי משום יניקת החיצונים, הרי כתב רז"ל בשער החשמל פ"ב ז"ל, ובלילה אפילו הרשימו שהוא נפש דנפש דגדלות מסתלק, ונשאר בבחי' היניקה עם הבל דגרמי, ואז יונקים החיצונים, ואז אינם צריכים להיות אב"א, כי אין בפנימותם אור גדול שינקו החיצונים, ולכן אין חשש אם ינקו החיצונים מאחוריהם, אם לא בהיות בתוכם מוחין ראשונים דגדלות, ואז צריכים לחזור אב"א יע"ש. הרי שבהיותם בבחינת יניקה, שהוא בלילה, אין אנו חוששים ליניקת החיצונים, וא"כ גם בגלות מצרים, היה לו לז"א לחזור בבחי' היניקה, כיון שמשם ואילך אין לחוש ליניקת החיצונים. ויש לומר, שדוקא כשלא גברה ידם ואין יכולין לינק אלא

ואמא עלאין, עד ליל שמורים הוא לה'. ובהכי נחא שקשה, מ"ש רז"ל בשער מיעוט הירח פ"ב ז"ל, והנה ענין זה נמשך מבריאת אדה"ר, עד שיצאו ישראל ממצרים, כי בכל יום שבת היתה פב"פ כו'. ובימי החול היתה חוזרת אב"א פרצוף שלם, בבחינת השנית, וה"ר דו"א לא היו מאירים בה כו'. וזה נמשך עד צאת ישראל ממצרים יע"ש. ואם מ"ש רז"ל שחזר ז"א להתעלם בסוד העיבור תוך אימא, הוא דברים כפשוטם, היאך היתה נוקבא עמו אב"א מן החזה ולמטה, ואין אור ה"ר מאירים בה, הלא איתנהו בעולם בגילוי. אמנם עפ"י האמור נחא, כי האמת הוא שז"א היה בסוד פרצוף נה"י, שהוא פרצוף דעיבור ובמוחין דעיבור, וידוע מ"ש רז"ל בשער פרצופי זרין פ"ה, שכל פרצוף ופרצוף דו"א, יש לו נוקבא שלו שוה אליו, אלא שקודם שתהיה שוה אליו, אז היא אב"א עמו בנה"י שלו, יע"ש בשלהי דבריו. וכן היה כאן בחזרתו ז"א בגלות מצרים לפרצוף

הגהות ומראה מקומות

(ל) שער הפסוקים פרשת וישב סימן ט"ל בפסוק ויוסף הורד מצרימה.

שהם קדושה גמורה, בסוד יין העליון, אשר השמרים שהם הקליפה נאחזים בו. והנה יניקת ארץ מצרים ופרעה, אינה מכל ק"ך צירופי שם אלהים, רק מן מ"ח צירופים האחרונים שבו, התלויים בבי' אותיות י"ם מן אלהים. כנודע, כי כ"ד צירופים מתחילים באות א'. וכ"ד באות ל'. וכ"ד באות ה'. וכ"ד באות י'. וכ"ד באות מ'. ומספר כולם, הם ק"ך צירופים. וז"ס, מי ה' אשר אשמע בקולו, כי בכח יניקתם מן מ"ח צירופים האחרונים, שכנגד שני אותיות מ"י של אלהים, (ג) היה כופר בשם ההויה. לפי שאם מוחין דהויה דגדלות היו מתגלים, היתה יניקתו מן אותיות מ"י של אלהים דעיבור מתבטלת כנודע. ובראותו שהיה לו אז יניקה ואחיזה שם באותיות מ"י של אלהים, היתה הוראתו כי לא נגלית ההויה, ולכן היה כופר בשם ההויה.

י פ ה

לכן אין לחוש ליניקתם, אלא דוקא כשיש בפנימיות מוחין דגדלות. לא כן בגלות מצרים, כי גברה מאד אחיזתם, כי היו נאחזים במצר העליון שהוא בגרון ובעורף, כמ"ש רז"ל שהם היו פרעה וג' שריו ומנהיגים שלו, והגיע יניקתם גם מדעת העליון, ואם היה ז"א חוזר לבחי' יניקה, עדיין היתה אחיזתם רבה, לכן לא היה מציאות לבטל אחיזתם, אם לא בחזרת לפרצוף נה"י, ולמוחין דנה"י. ועיין מ"ש רז"ל, בפסוק ויתעבר ד' בי למענכם, כי היא ראיה אלימתא.

הגהות ומראת מקומות

בינה, ויוד ה"ס חסד חכמה שורש ה' חסדים, וזוה תבין שכל יניקתם היה בבחי' שער הנון כי יו"ד דמי' ה"ס שער הנון כמ"ש בשער מאמרי רשב"י בראשית עש"ה (ממרו בעל הסולם זצ"ל). (ג) נ"ב פרעה כפר בעיקר שאחיזתו במ"ח צירופי אלקים דמ"י ובהתגלות העיקר שה"ס מוחין דהויה בטל אחיזתו במ"י (ממרו בעל הסולם זצ"ל).

ויניקתם הוא משם, מג' אלהים שבשלש המוחין אלו דעיבור, וזוה סבת היותם נקראים אלהים אחרים, כי אחרים הוא בגימטריא כמנין גרון, שהם בגימטריא שלשה שמות אלהים הנוכרים, המתפשטים בגרון. וע"י התפשטותם אל מדרגות רבות, יוצא מהם השמרים בסיום התפשטותם, ונעשים אחרים כמנין גרון, ששם ראשית יניקתם, ששם הוא מצר העליון, אשר שם אחיות מצרים, כמבואר אצלנו.

(מ) ואמנם שיעור התפשטות שם אלהים, הוא עד שיעור ק"ך צירופים שיש בו, כנודע כי כל תיבת בת חמש אותיות, בונה ק"ך בתים. ואלו הק"ך צירופים, הם בבחינת מדרגת הקדושה. והם מתחילים מו"א דבריאה, עד סוף העשיה, כמבואר אצלנו באר"ר דף קכ"ה, דיתבי על כורסיה דשביבין כו'. ומשם ולמטה, הם הקליפה, הנקרא אלהים אחרים. וכל יניקת הקליפה, היא מן ק"ך צירופים האלו, אעפ"י

מפרצופי נה"י וחג"ת דור"ן, אזי אין לחוש מיניקתם מפרצופי היניקה, וממוחין דיניקה, כמ"ש רז"ל בשער דרושי הקליפות פ"ב ז"ל, ואמנם דע, כי ביום אשר הוא תגבורת הזכר, אז אותם ב' מוחין דו"א דקליפה דאצילות, הם עולים למעלה ויונקים ממלכות דאצילות דקדושה מדדי בהמה כו', יע"ש באורך עד לבסוף ז"ל, ולכן אחר אשר ינקו כל צורכם, נתגבר כחם, ואז הם רוצים להתגבר בכל כחם, ולעלות כל גופם למעלה באצילות, במקום הראוי להם, שהוא כנגד כל אורך דור"ן דקדושה כו', ואינם יכולים להעלות יותר יע"ש.

(מ) ע"ה ח"א שער י"ט פ"י ושער כ"ב פ"ג ח"ב שער כ"ז פ"ב. שער השמות פ"ה. מבו"ש שו" ח"ב פ"ב. שער מאמרי רשב"י זיע"א ריש האר"ר. שער ההקדמות מוף רס"ה טור ב' בסוד פסוק סומך ה' לכל הנופלים. נ"ב הג"ה וכאן צריך להבין שורש אלקים מ"י אל"ה בסוד שאו מרום עיניכם וראו מ"י ברא אל"ה אשר אל"ה ה"ס רק דו"א, ומ"י ה"ס רק דבינה, דמ' ה"ס

חם. על היותם יונקים ממ"ח צידופים הנו'. גם ז"ס חם בן נח אבי מצרים, (ע) כמש"ה בני חם כוש ומצרים כו'.

והנה פרעה הרשע היה חושב, כי כיון שז"א הנקרא ברא בוכרא, חזר להתעלם תוך אימא בסוד העיבור, שח"ו לא יחזור לקרמותו להתגלות, ולצאת לחוץ מבטן אימא עילאה, ועי"כ עם בני התחתונים הנקראים ישראל על שמו של ז"א, הנקרא ישראל, גם הם ישארו בגלות תוך מצרים, כיון שישראל העליון השולט עליהם, נתבטל ח"ו מציאותו. לכן שלח לו השי"ת ע"י משה, כה אמר ה' בני בכורי ישראל, לדמוז אל הבן בכור העליון הנקרא ישראל, כי קיומו קיים, ולא נתבטל ח"ו. והוריעו, כי לפי שכפר במציאותו, לכן יהיה נענש מדה כנגד מדה, במכת בכורות. לפי שכפר בבן הבכור העליון יתברך. (פ) וזה מש"ה, ואם מאן אתה לשלח כו', הנה אנכי הודג בנך בכורך כו', וזה מש"ה, והיה כי ישאלך בנך מחד לאמר, כי הבן הבכור, הנמשך מן הבן הקדוש הבכור העליון, הוא אשר ישאלך שאלה זו, יען אליו נוגע זו השאלה, כי בו היה רוצה פרעה לכפור בו, ולעכב את ישראל בגלות תחת רשותו. (צ) ונחזור (ו) לענין א', כי גלות מצרים סובב על ב' קוטבים: הא' הוא ענין ישראל העליון,

ואמנם השם יתברך, כדי להכניעו, הכה אותו עשר מכות, מן ג' אותיות אלה משם אלהים, אשר הוא לא היה נאחו יונק מהם. וזמ"ש, למען שתי אותותי אלה בקרבנו, ר"ל: כי שלש אותיות אלה דאלהים, אשר לא היה לפרעה אחיזה ויניקה בהם, היה רוצה להכותו ע"י, ולהברם עם ב' אותיות מ"י אשר בקרבנו של פרעה, שהוא יונק מהם. וע"י התחברותם יושלם שם אלהים, שהוא כח הדין, ואז יתהו ע"י. (ס)

ואל תתמה, אם מצרים ראש הממלכות, כי ראש ארבע נהרות גו עדן הוא פישון, וא"כ איך יונק מב' אותיות אחרונות של אלהים. בעבור כי הנה אותיות מ"י, מעולות מאותיות אלה, וכנזכר בסבא דמשפטים, על פסוק מי אלה כעב תעופינה, מי הוא למעלה מאלה, כמבואר סודו אצלינו. ובאולי כי כנגד ב' אותיות אלו דמ"י, הם סוד נ' ימים שבין פסח לעצרת, והם סוד נ' ש"ב דגדלות, כנגד הני' רקטנות, ואלו הם אותיות מ"י, כמבואר אצלינו.

והנה להיות כי הנה הצידופים שהתחלתם בב' אותיות מ"י, הם כ"ד צידופים מתחילים באות י', וכ"ד צידופים מתחילים באות מ'. ושניהם הם מ"ח צידופים, לכן נקרא ארץ מצרים ע"ש ארץ חם, וכמש"ה נפלאות בארץ

י פ ה ש ע ה

מתבאר, שהעשרה חו"ג נסתלקו בדעת והעשרה לבושין מאירים בגופא. ולעיל בסמוך כתב, אז אמר לו השי"ת, כי אין קץ גלותם תלוי בהיות כו', אלא מאחודים דשמות אהיה, שנשארו בדעת דז"א, אשר מהם יונקים

(ו) ונחזור לענין ראשון כו', ונתעלו למעלה בשורשן במוח הדעת שבו, במקום הגרון שבו כו'. ולא היה אז מאיד מוח הדעת בגופא דז"א, אלא בבחי' האחודים של הלבושים של יסוד דאימא, שהם עשרה דמים כו'. לפי

הנהגות ומראה מקומות

שוטה לעומת בכור הדעת דקדושה (ממין בעל הסולם זצ"ל).

(צ) ג"ב בגילוי חו"ה היה מכות בכורות ונהרג בן הבכור דמצרים. ענין הקושיות בהגדה שצריך לשאול דוקא בן הבכור או גדול הבית (ממין בעל הסולם זצ"ל).

(ס) ג"ב והבן כאן סוד ואוליד ואפיק סמירין לזניחיו הנזכר בשער מאמרי רשבי" שם, שה"ס התחברות מ"י באל"ה הנ"ל עש"ה (ממין בעל הסולם זצ"ל).

(ע) ג"ב וחם בן נח שראה ערות אביו (ממין בעל הסולם זצ"ל).

(פ) תג"ה וצריך שתבין שפרעה הוא בכור

ז"א, שחזר ליכנס בסוד העיבור, בבחי' ג' כלילן גו ג', והוא עצמו ענין גלות ישראל התחתונים תוך מצרים. והב' הוא, כי מחמת עלייתו למעלה כנזכר, נסתלק ממנו בחי' התפשטות ה' חסדים המתפשטים בו"ק כנודע, ונתעלו למעלה בשרשם, במוח הדעת שבו, במקום הגרון שבו, ששם הוא סיום היסוד דאימא שבתוך ז"א כנודע. ושם בגרון, הוא אחיזת קליפת מצרים, שהוא מקום צר, כמבואר אצלנו, ולא היה אז מאיר מוח הדעת בגופא דז"א, אלא בבחי' האחוריים של הלבושים של יסוד דאימא, שהם י' דמים הנ"ל.

וב' עניינים אלו, הם אחוים יחד, כי טעם התחתון גורם אל העליון, כי לכך הוצרך לחזור לבחי' ג' כלילן בג'. (ק) וזה מ"ש ביחזקאל, ואעבור עליך ואראך מתבוססת בדמיך כו', ר"ל: כי סיבת היותך מתבוססת בעבודות קשות, בחומר ובלבנים, הוא בסיבת דמיך, ר"ל: כי בסיבת אלו הי' דמים, שהם המאירים ומתפשטים בז"א, לכן יש התגברות ויניקה אל החיצונים בהם, ולכן נתגברו לשעבר את ישראל, באלו העבודות הקשות. ולתקן ענין זה, לכן ואומר לך בדמיך חיי, ר"ל: כי תמורת אלו הדמים, אשר בסיבתם נשתעברת, ימשכו לך חיים העליונים, שהוא

ענין לידת ז"א והתגדלותו, ואז יכנסו בו מוחין דגדלות, הנקראים חיים, שהם סוד אהי"ה יהו"ה אהי"ה, כמבואר אצלנו. ע"י חיים אלו, תצאו מן הגלות. ולפי שב' בחינות דמים הם, דם טוהר, ודם טמא, לכן כפל ואמר ב"פ, בדמיך חיי בדמיך חיי. וגם נרמז במלת בדמיך, כאלו אמר ב' דמיך.

ודע, כי אלו עצמם הם סוד משז"ל, שהם ב' דמים: דם פסח, ודם מילה. והענין הוא, כי דם מילה, הם דם טוהר, כי הם מן החסד המתגלים בפומא דאמה, יסוד דדכורא. (ר) ודם פסח, הוא כנגד הגבורות שהם בנוקבא, כנודע כי סוד הפסח, הוא בנוקבא, (ש) כנזכר בס"ה. ולסיבה זו תיקנו המסדרים ההגדה, פסוק זה באמצע סדר הגדה ליל פסח.

ונמצא, כי ענין גאולת גלות מצרים, היה על ידי נס גדול מאד, וזהו ענין גדולת נס יציאת מצרים, כי הנה עם מצרים ופרעה, היו כ"כ אחוים ומשורשים לינק מן הדעת העליון דז"א, עד שגרם לחזור ז"א בסוד העבור, בסוד ג' כלילן בג', שהיא בחינת בתכלית המיעוט והגירעון שאין למטה ממנה. והוצרך המאציל העליון, לחזור להוליד את ז"א, ולהגדילו בתכלית האחרון של התגדלה,

י פ ה ש ע ה

שבדרוש ד' דציצית שכתב רז"ל, שד' מוחין בעוברם ביסוד דאימא, לוקחים התלבשות מיסוד דאימא, והוא שם קנ"א יע"ש, ולמה נשתנה התלבשות המוחין, מהתלבשות החר"ג, ומה גם שהחר"ג הם ב' מן המוחין.

החיצונים כו', אלמא הלבושין עצמם היו בדעת, ואפשר, כי היה ההסתלקות במדרגות, כי בתחילה נסתלקו החר"ג בדעת, והלבושין האירו בשאר הגוף, וכאשר גברה יניקתם, אף זו לא נשארה, אלא החר"ג נסתלקו לגמרי לעילא, ועלו הלבושין בדעת. וקצת קשה,

הגהות ומראה מקומות

(ר) דם מילה כנגד קוטב א', לגדל החסדים אפומא דאמה (כנ"ל שלבושין דה' חסדים מסטרא רבחי"ב שהיא אימא וזכר). דם פסח כנגד קוטב ב' להעביר אחיזת הקליפות (ויו"ס אשר פסח על בתי ישראל והבן זה) (ממרן בעל הסולם זצ"ל). (ש) פרשת בא אות פ' ובדפ"י סוף דף לה:

(ק) ג"ב ב' קוטבים בגלות מצרים, א' מיעוט חסדים, ב' אחיזת הקליפות בהם. ונלפע"ד דקוטב א' נמשך מה' דמים טהורים שמועטים המה בסוד כלים בלי אורות, וקוטב ב' נמשך מה' דמים טמאים שדומה לנצוצי קרי דארה"ר וקוטב א' נמשך מהפלגה בסוד ומשם נפוצו, ע"ד ומשם יפרד דד' גהרות (ממרן בעל הסולם זצ"ל).

דהויות, תוך הלבושים דנה"י דאימא, מבחינת שמות אהיה כנ"ל. וכעד"ו מוחין פנימיים דהויות, תוך לבושים דנה"י דאבא, ואלו הם בחי' צל"ם, והם אות צ' דצלם כמבואר אצלנו. אח"כ ב' שנים האחרים, נכנסים ז' מקיפים דמוחין דגדלות, והם ב' אותיות ל"מ דצלם, שחשבונם ז', ואז ז"א הוא בן ד' שנה גמורים, ויכול לישא וליתן בנכסי אביו אפילו בקרקעות. והנה ב' בחי' אלו דמוחין פנימיים ומקיפים, אינם רק בחי' א', ושניהם נקרא זמן גדלות א'.

והנה הענין הוא, במה שנודע ענין אימא עילאה, הנחלקת לב' בחי': בינה, ותבונה. כי מן החוזה ולמטה נקרא פרצוף תבונה. ומהחזה ולמעלה, נקרא בינה. והנה התבונה, היא פרצוף בפ"ע, והבינה היא פרצוף בפ"ע, ושניהם ביחד הם פרצוף אחד שלם כנזכר, ונקרא פרצוף אחד דאימא עילאה. ואלו הנה"י דמוחין פנימיים ומקיפים דאימא, שלוקח ז"א בגדלותו, בהיותו בן י"ג, עד היותו בן עשרים שנה, הוא בבחינת כל פרצוף התבונה, כי בתחילה עולה ז"א, ולוקח נה"י דאימא עם המוחין פנימיים שבתוכם, ונעשים בו מוחין פנימיים, בהיותו בן י"ג שנה. ואח"כ ב' שנים אחרים, לוקח המחצית תחתון של ת"ת דאימא, עם המוחין שבו, ונעשים בו מוחין מקיפים. וכפ"ז נמצא, כי ל"מ דצל"ם, הם שיעור ב' שלישיים תחתונים דת"ת דאימא, ואז נשלם לכי שנה, ונמצא, כי כבר לקח כל פרצוף התבונה כולו, אבל איננו רק מחצית פרצוף אימא עילאה בלבד כנזכר.

ונודע, כי כמו שאימא עילאה, נחלקת לב' פרצופים: בינה, ותבונה, כן אבא עילאה, נחלק עד"ו ממש לב' פרצופים חכמה ויש"ס. והנה כמו שלקח זעיר אנפין מבין י"ג עד בן עשרים, מוחין דאימא הפנימיים ומקיפים, בפרצוף התבונה, אשר כולו איננו רק מחצית פרצוף דאימא, כמו כן לקח ג"כ מוחין דאבא פנימיים ומקיפין, בפרצוף יש"ס, אשר כולו

כדי שיתבטל יניקת החיצונים משם, מחמת תוקף האור הגדול ההוא, ועי"כ יצאו מן הגלות.

(ת) דרוש ב

בענין תוקף הגדלת ז"א ביציאת מצרים. ובתחילה נקדים הקדמה א', בענין סדר הגדלת ז"א. דע, כי כשנולד ז"א, אז הוא זמן קטנותו, עד היותו גדול, בן י"ג שנים. ובזמן הקטנות הזה, ודאי שיש לו ג"כ מוחין דקטנות כנ"ל. והמוחין האלו דזמן הקטנות, הם בחי' הלבושים והכלים של נה"י דאימא, ובתוכם מתלבשים, גם הלבושים של נה"י דאבא. וכל אלו נכנסין תוך ז"א, בסוד מוחין דקטנות, עד היותו גדול, מבין י"ג שנים ומעלה.

ואמנם בחי' הלבושים הנז' דנה"י דאימא בזמן הקטנות, הם שמות של אלהים, כי הנה הבינה נקראת אלהים כנודע, ובפרט בבחי' האחוריים של נה"י דאימא, שהם הלבושים היותר חיצונים של נה"י דאימא, והם בחי' המוחין דקטנות. ולפי שנה"י דאבא באים מלובשים תוך נה"י דאימא, ואינם מתגלים בז"א, אלא ע"י הבינה, לכן גם הלבושים דנה"י דאבא, הם נקרא מוחין דאלהים ע"ש אימא והבן זה.

ואמנם בגדלות דז"א, אז הלבושים דנה"י דאימא הם יותר פנימיים, והם בבחי' שמות של אהי"ה כנ"ל כי במוח הרעת בלבד, שהוא היסוד דאימא, יש עשרה דמים, והם עשר שמות אהיה, בסוד האחוריים שלהם. ועד"ו גם הנצח וההוד, יהיו בבחינת אהי"ה.

ונמצא, כי מש"ל שבגלות מצרים, היו מתגלים עשרה דמים אלו הנה הם בחי' הלבושים שבזמן הגדלות. כי בזמן הקטנות הם לבושים הנקראים אלהים. כי בבינה, יש שם אהי"ה ושם אלהים כנודע. ואח"כ בא זמן גדלות ז"א, והוא בן י"ג שנים, ונכנסים בו ממש בחינת מוחין פנימיים

הנהות ומראה מקומות

(ת) פע"ח שער המצות פרק א'.

ביאור אופן עלייה זו. ומשם והלאה, אין עוד עליה אחרת אל ז"א, כי שם הוא תכלית עלייתו.

וכל בחי' עליות ז"א, מן קטנותו הא' שבכולם, עד סוף תכלית גדלות האחרון, ועלייתו העליונה, נרמו בפרקי אבות, במשנת הוא היה אומר, בן ה' שנים למקרא כו', בן מאה כאלו מת ועבר מן העולם. וכל אותם המדרגות, הם בחי' עליות ז"א, ממדרגה א', עד מדרגה אחרונה. ואין אנו עתה, בפרטות ביאור המדרגות ע"ד סדר משנה זו. (ב)

אבל כלל העולה בדרך קצרה הוא, כי אחר שנולד ז"א, יש לו קטנות א', והוא לקיחתו הלבושים והכלים בלבו, שהם חיצוניות דיש"ס ותבונה, ונעשים לו מוחין פנימיים ומקיפים ואלו המוחין, אנו מכנים אותם וקורים אותם, בשם נה"י דאבא ונה"י דאימא. ואח"כ יש לו גדלות א', והוא לקיחתו המוחין פנימיים שבתוך הנה"י דא"א, שהם פנימיות יש"ס ותבונה.

ואח"כ חוזר ליקח הלבושים והחיצוניות של חר"ב עילאין, ונעשים לו מוחין פנימיים ומקיפים דקטנות ב', ואלו המוחין אנו מכנים וקורים, בשם הג"ת דא"א. (ג) ואח"כ לוקח גדלות ב' הם פנימיות המוחין שבתוך חר"ב, ואנו מכנים וקורים אותם, בשם הג"ת דא"א, בבחי' פנימיות. ואח"כ עולה בדיקנא דא"א כנ"ל.

הגהות ומראה מקומות

(ב) שער מאמרי רז"ל דף ע"ז.
(ג) בדפו"י חסר מן דא"א עד דא"א. הגה"ה נ"ב א"מ בספר עה"ח משמע שהמוחין הם זולת הלבושים והלבושים הם דבר בפני עצמו, וכתב שם שפעם שמע כך ופעם שמע כך, ובזה מיושב שכתב בדרוש הקדיש שמות אחרים שיש ללבושים דמוחין וכאן כתב שמות אחרים. אבל מה שצריך ליישב הוא דרוש מוחין דציצית עם מ"ש כאן, כי שם משמע שאין היות שלימות באימא, וכאן כתב שבין בגדלות ראשון ובין בגדלות שני שמות או"א שוים, וכן יש כמה שונים משם לכאן וה' יאיר עינינו.

איננו, רק מחצית פרצוף דאבא. ונמצא, כי בקטנותו דז"א, לקח מוחין פנימיים ומקיפים מצד חיצוניות יש"ס ותבונה, ובגדלותו, לקח מוחין פנימיים ומקיפים, מצד פנימיות יש"ס ותבונה. ואח"כ חוזר ז"א לבחי' קטנות וגדלות אחרים יותר עליונים, והוא בבחי' פרצופי חר"ב, שהם חצאין העליונים, של פרצופי או"א, מהחזה שלהם ולמעלה. ולכן הקטנות והגדלות הא', אנו מכנים אותם, וקורים אותם, נה"י דא"א. והקטנות והגדלות הב', אנו מכנים וקורים אותם, בחי' הג"ת דא"א. (א) לפי שהחר"ב הם מן החזה דא"א ולמעלה, אשר שם הוא בחי' הג"ת שלהם. ונמצא, כי אחר עשרים שנה, חזר ז"א לעלות עלייה אחרת, ולוקח חיצוניות או"א חר"ב, בסוד מוחין פנימיים ומקיפים, ואז נקרא קטנות ב' דז"א. ואח"כ חוזר לעלות עוד, ולוקח פנימיות חר"ב, בסוד מוחין פנימיים ומקיפים, ואז נקרא גדלות ב' דז"א.

והרי הם ב' מיני קטנות, וב' מיני גדלות ביש"ס ותבונה, ובחור"ב. וכולם אינם רק ב' פרצופים דא"א, ואז ז"א הנקרא בן בכור, יורש מקום אביו ואמו עליונים, ונקרא זקן ממש, ואינו בחור, לפי שעלה למדרגה חר"ב העליונים, הנקראים זקנים.
ואח"כ חוזר עוד הו"א לעלות בא"א, בדיקנא עילאה דיליה, כנוכר אצלינו בסוד תפלת מנחת שבת, ואין זה מקום הרחבת

(א) עיין פנינה יקרה בהקדמת הספר ע"ח שער כ' ספ"ב. נ"ב מעת לידה עד י"ג מקבל מוחין דאלקים שהם בחי' כלים בלי אור ומוחין מישראל סו"ת, ביי"ג שנה ויום א' באו מוחין דהיות מישראל סו"ת או נה"י דאימא בסוד צ' דצ"לם אור פנימי. ומי"ג ואילך נכנסים ז' מקיפין ל' מ' דצ"לם דישו"ת ב' שנים עד כ', אחר עשרים שנה חוזר לקטנות ב' לבושים בלי אור מא"א עילאין או מהג"ת דאימא מוחין דאכדט"ם. ואח"כ עולה עוד ולוקח מוחין פנימיים היות ול' מ' דצלם דא"א עילאין, או הג"ת דאימא ונקראים מוחין דגדלות ונקרא זקן כמו או"א (ממרן בעל הסולם זצ"ל).

מ' פתוחה שלפניה. האמנם לפי שעתה היא בסוף התיבה, אי אפשר להשאר פתוחה, ולכן נכתבת סתומה.

והנה שם הוזה, הוא יותר רחמים ופנימי, משם אלהים. כי הרי הוא בחי' האותיות הקודמות לאותיות אלהים, ואלו היה מתחלף באותיות המאוחרות לשם אלהים, והוא שם במוכ"ן, ודאי שהוא יותר דין ויותר חיצון משם אלהים. וב' תמורות אלו, נזכרו בס"ה (בפרשת פקודי. ד)

עוד סיבה ב', כי כיון ששם אלהים הוא דין, א"כ תמורתו יהיה רחמים יותר ממנו. משא"כ בשם ההויה שהוא רחמים, כי בהתחלפי מורה על הדין, שהוא תמורת הרחמים. ולבחי' שם זה של אכדט"ם, נקראת הבינה אלהים חיים. ובכל מקום שנזכר שם אלהים חיים, רומז אל שם אכדט"ם, כי הוא יותר רחמים, ויותר פנימי, ויותר עליון, משם אלהים סתם. ואמנם הלבושים דנה"י דגדלות א', או דחג"ת דגדלות ב', הם בחינת שמות של אהיה, כנ"ל בתחילת הדרוש. והם: אהיה דידיון, בנצה. ודאלפין, בהור. ודההין, ביסוד. וסימנם: יא"ה. כמבואר בדרוש הצללים, בליל הושענא רבא (ה) אבל לא קבלתי חלוקיהם ושנוייהם, מה בין נה"י דגדלות א', לחג"ת דגדלות ב'. כי כבר נתבאר, כי בקטנות א', הנה"י הם אלהים. ובקטנות ב' דחג"ת, הם אכדט"ם.

ואמנם זה הוא, בבחינת לבושי הגדלות. אבל בבחינת המוחין הפנימיים עצמם, המתלבשים בתוכם, כולם הם בחי' הויות, ואין בהם שינוי. (ז) וטעם הדבר הוא, כמש"ל

ונלע"ד חיים, כי המוחין פנימיים דקטנות א', הם חיצוניות יש"ס ותבונה, מן החזה שלהם ולמטה, הנקרא נה"י, צ' דצלם. והמקיפים שלהם דקטנות, הם חיצוניות דיש"ס ותבונה, מן החזה שלהם ולמעלה, ב' מקיפים, שהם בחי' הג"ת וחב"ד שלהם, והם ל"מ דצל"ם. ואח"כ גדלות א', הוא פנימיות המוחין דנה"י דיש"ס ותבונה, מן החזה שלהם ולמטה, ב' המקיפים שלהם, הוא פנימיות יש"ס ותבונה, מן החזה שלהם ולמעלה, הג"ת וחב"ד. וכעד"ז הוא פעם ב', קטנות וגדלות הב', בפרצופי חר"ב עילאין, וזכור זה היטב.

והנה הקטנות הא' התחתון, שהוא מנה"י דאימא, שהוא בחינת התבונה כנוכר, לכן הוא נקרא בשם אלהים, כי שם זה מורה על בחי' הדין. האמנם הלבוש דנצה, הוא אלהים במילוי יודין, כי קו הימין, סודו יודין, כי הוא קו החכמה, הנקרא יוד. ולבוש ההוד, הוא אלהים דמילוי ההין, כי קו שמאל הוא קו הבינה הנקרא ה'. ולבוש היסוד, הוא אלהים דמילוי אלפין, כי קו האמצעי הוא קו הדעת, הנקרא אלף. וסימנם: יה"א, יודין ההין אלפין.

והקטנות השני העליון, שהוא מן הג"ת דאימא, שהם בחי' בינה, אין הדינים מתגלים שם, כמו בתבונה, ולכן הוא נקרא בשם אכדט"ם, שהוא חילף אלהים באבג"ד כנודע, והוא מתחלף באותיות שלפניו. ואמנם אות אלף, אין אות לפניה, ולכן אינה יכולה להתחלף. אבל אות למד, מתחלפת באות כ' שלפניה. ואות ה', באות ד' שלפניה. ואות יוד, באות ט' שלפניה. ואות מם סתומה, באות

י פ ה ש ע ה

בלבד דחיצוניות נה"י דאימא, או דחג"ת דאימא כו'. עיין בשער מוחין דז"א פ"א, שכתב

(ז) וטעם הדבר הוא במ"ש לעיל כו', אין לו לז"א מוחין אחרים, אלא אלו הלבושים

הגהות ומראה מקומות

(ד) זהר פקודי אות תת"ו ואות תת"כ. ובדפוי

(ה) ע"ח ח"א שער אר"א פ"ח כלל ד'. מבוי"ש ש"ה ח"ב פ"ו. שער ההקדמות דף של"ד עיי"ש בהגהיה א"ש. תע"ס שיעור י"ב אות רע"ו באור פנימי ד"ה וצריכים לזכור כאן.

דף רסא. ורסב. ג"ב ונראה לי הטעם דעיקר המיתוק הוא בקודם ומאוחר שהקודם מתגבר ומפתיק הדין שבאחר כנודע, וז"ס פנים ואחר, כלומר קודם ואח"כ, והבן היטב (ממרון בעל

בין בגדלות הב', אינן בחינת פנימיות עצמן דנה"י דאימא, או דחג"ת דאימא, אמנם הם טיפות מוחין ממש, הנמשכים ממוחין דאבא ואימא ממש בעת הזווג, ואין ביניהם שינוי בין גדלות דאשון לב', וכולם הן בחינת הויות. אבל אה"נ, שגם הם באים מלובשין, תוך נה"י או דחג"ת דאימא, מבחינ' פנימיות כנודע. אבל כיון שיש מוחין עצמן בתוכם,

כי בזמן הקטנות, בין קטנות הא', ובין בקטנות הב', אין לו לז"א מוחין אחרים, זולת אלו הלבושים בלבד, דחיצוניות דנה"י דאימא, או דחג"ת דאימא, ואלו הלבושים עצמו לברם, ו) הם הם המוחין דז"א, בקטנותו הא', או השני, ולכן יש חילוק בשמות לבושים דנה"י, אל שמות לבושים דחג"ת, כי אלו אלהים, ואלו אכדט"ם. אבל בגדלות דז"א בין בגדלות הא',

י פ ה ש ע ה

ב' פרצופים, ועיין בדרוש ששי לק"ש. ועוד הקדמה שנית כתבה בשער מוחין דצלם פ"ו ז"ל, גם דע כלל גדול, שזה זווג החיצוניות, הוא לצורך העולמות, נמשך ממוחין עצמו מאו"א, בלי שיקבלו הם מלמעלה, כנודע שכל מה שלמטה מהם, כולם כלולים בהם, ויש בהם כח כנגד כל מה שלמטה מהם. אך זווג הפנימיות, צריך שיקבלו גם או"א מאורות העליונים מהם, ומהם ממשכים למה שהוא צורך להמשיך, נשמות חדשות, שהוא בחי' של פנימיות העולמות. נמצא שגם א"א מזדווג עם נוקבא תחילה, והוא ממשיך לאו"א. וכן א"א עצמו גורם זווג לעתיק, וכן זה מזה עד רום המעלות יע"ש. וכן כתב עוד בכמה מקומות. והשתא אתי שפיר, שמקטנות א' שהוא מישטו"ת, לקטנות ב' שהוא מאו"א עלאין, רב המרחק ביניהם בשמות הקודש, יען שלצורך הולדת מוחין דקטנות, אינם נכללים אבא ויש"ס בפרצוף א', ובינה ותבונה בפרצוף א' כלל, אלא כל זווג וזווג יפה נדרש לעצמה, ומשלו ומחלקו הוא נותן, שאינם מקבלים מן פרצופים העליונים מהם, הילכך רב המרחק בין זה לזה. לא כן בגדלות, שכל שהוא להוליד מוחין דגדלות, בין גדלות א' הנמשך מיש"ס ותבונה, בין גדלות ב' הנמשך מאבא ואימא עילאין, לעולם כל שהוא להוליד מוחין קדישין, נכללים אבא ויש"ס ובינה ותבונה, ולעולם המוחין נמשכים מכללות אחד, והו"ל כאילו אין שם אלא דכר א', ונוקבא אחת, הילכך

דז"ל, שהנה"י דאימא דעיבור ויניקה, שהם מוחין אלהים, הם הקרומות, וגם אז יש מוחין דהויות, והם בשר הזך יע"ש. אבל בגדלות דז"א, בין בגדלות הא', בין בגדלות ב' אינם כו'. אמנם הם טיפות מוחין ממש, הנמשכים ממוחין דאו"א ממש בעת הזווג, ואין ביניהם שינוי בין גדלות א' לב' כו'. דברי דז"ל, אפילו פשט אין להם, וכי כאשר נמשכים מוחין דעיבור או דיניקה, לא על ידי זווגין דאו"א, ועל ידי המשכת הטיפה ממוחין שלהם. עיין בשער מוחין דז"א פ"ה וששי זו', ושם תראה באורך, היות הכל בא על ידי זווגין ומוחין הנמשכים מאו"א ממוחין שלהם. ועוד אם ביניקה יש הפרש גדול, בין יניקה דישטו"ת, ליניקה דאו"א עלאין, לפי הסברא ק"ו הדברים שצריך להיות יותר הפרש במוחין דגדלות, בין גדלות א' לב', כי היכן מוחין דאו"א עלאין למוחין דישטו"ת, שכל ישטו"ת אינו אלא נה"י דאו"א עלאין. לכך נראה לע"ד, שרו"ל קיצר במקום שאמרו להאריך, וסמך על המעיין, כי דבריו צריכים ב' הקדמות להבינם, והם: הא' מ"ש רו"ל בשער זו"ן פ"ב ז"ל, וזכור הקדמה זו, כי בכל פעם שרוצים או"א להזדווג לצורך מוחין דז"א, נעשה תכל פרצוף א' בלבד לאבא וליש"ס, ופרצוף א' לבינה ולתבונה, וזכור ענין זה לכל המקומות יע"ש. ועיין בשער דרושי הצלם דרוש ז', נמצא שלצורך הולדת מוחין דז"א, נכללים אלו באלו, ואין שם אלא כללות

הגהות ומראה מקומות

(ו) מבר"ש ש"ה ח"ב פ"ו. ספר עו"ת מועדים פרק ב' דף נ"ד ע"א.

נאחזים בתכלית בקדושה, עד שחזר ז"א למדרגה היותר גרועה, שהוא היותו בבחינת ג' כלילן בג'. לכן עלה ברצון המאציל העליון, להוציא את ז"א, בסוד לידה ממעי אמו, ולהגדילו בתכלית הגדלות שאפשר להיות לו, ועי"כ תתבטל אחיזת החיצונים ממנו, מפני רוב הארותיו של עתה, ולא הספיק במה שיתגדל גדלות הראשון בלבד, אשר הוא בחי'

אינם נקראים אלא על שם המוחין עצמם, שהם היות, ולא ע"ש הלבושין. (ז) ע"כ לשון הקדמה, שיעדנו לך לבארה

(ח) דרוש ג

יבאר בו ענין יציאת מצרים, וענין פסח. הנה בהיות שבגלות מצרים, היו החיצונים

י פ ה ש ע ה

והוא, כי נודע בדרושי ק"ש, שכאשר אין בז"א במלת ישראל, אלא פנימיים ומקיפים דאימא, כאשר עולה למין במלת ג) ישראל אחד, לזוג אר"א, אין בו כח להמשיך מוחין גדולים. וכאשר יהיו לו גם פנימיים ומקיפים דאבא במלת ישראל, כאשר עולה למין, ממשיך במלת אחד מוחין גדולים. כמ"ש רז"ל וזה לשון רז"ל בדרוש ד' דק"ש, והכל תלוי במה שנוכר, כי הנה כפי ההכנה שיש אל ז"א בעת שמעלה מין במלת אחד, כך יש בו כח להמשיך המשכה עליונה או תחתונה כו'. גם בענין זה תלוי ההפרש מעלת הזוגים, אשר זווג זה גדול מזה. וכל הנזכר תלוי בהתחלת הנזכר, כי אם ההתחלה היא מעולה בעת העלאת מין, כך יש לו כח להמשיך המשכות גדולות מלמעלה, ונמצא הכל תלוי בענין זה יע"ש. וכן כאן ממילא הוא זה, כדגדלות א' דישסו"ת לא קדימו לז"א אלא פנימיים ומקיפין דקטנות א', וכי עולה למין בגדלות, ר"ל לצורך מוחין דגדלות, עדיין אין כחו יפה להמשיך מוחין יקרות הערך. לא כן בגדלות ב' דאר"א עילאין, שכבר קדימו ויש בו בז"א מוחין דגדלות א', וגם קטנות ב', ובכח מוחין הגדולים העצומים האלה עולה למין לצורך זווג באר"א עילאין, להוליד מוחין דגדלות שבדאי אותו הגדלות ב' הוא אור גדול ולו יסף, עד שאין הפה יכולה לדבר ודי בזה.

השמות קדושים שוים הם, ואין בהם שום הפרש, ובפרט שלעולם בין גדלות א' בין גדלות שני, לא משלהם מספיק, אלא גם הם אר"א צריכים להמשיך מא"א, וא"א מעתיק, ועתיק מרום המעלות, עד מאין סוף ב"ה. ועיין בשער מדומין פ"ז.

מה תאמר, א"כ למה חילקן הכתוב, וטרח וכתב רז"ל, שזה גדלות הא' מישסו"ת, והב' מאר"א עלאין, וגם במעשה הכונה חלוקים הם, וכד דייקנין נמצא הכל א', דע, שההפרש הוא, כי בגדלות א' נקרא על שם ישסו"ת, יען ההתכללות נעשה למטה, שיורדים אר"א עלאין, ונכללים בישסו"ת כאן למטה, במקומם של ישסו"ת. ובגדלות ב' נקרא על שם אר"א עלאין, שההתכללות נעשה למעלה, שעולים ישסו"ת במקום אר"א, ושם למעלה נעשה הזווג ההוא. וז"ל רז"ל בשער אר"א פ"ח, ודע, כי גם הבינה עם התבונה לפעמים נכללות יחד, ויש בזה שני פנים: א' שתעלה התבונה ונכללת בבינה, ב' שיורדת הבינה, ונכללת בתבונה יע"ש. ונמצא שמקום המשכת המוחין לעולם אחד הוא, אלא במקום הזווג ההוא, הוא ההפרש שביניהם, אם נעשה למטה, או נעשה למעלה.

ועוד אומר אני, שיש הפרש גדול מאד מאד, וגדולת המוחין אע"פ שנשמותיהם שוים,

הנהרות ומראה מקומות

(ממין בעל הסולם זצ"ל).

(ח) פע"ח שער המצות פרק א'.

(ג) מלת ישראל מיותרת.

(ז) ג"ב עיין כאן שהוא כלל גדול המוכרח

שביש מוחין פנימיים אינו נבחן מעלת הלבוש או בחי' דין שבו אלא נבטלים ונכללים בהמוחין

שאר ימים טובים, כמבואר אצלנו לעיל בענין היר"ט, שאין עליית זר"ן או, רק בנה"י דתבונה לבר, כנודע כי שם אהיה במילוי יודין, הוא בבינה, והויה דס"ג היא בתבונה. ולכן י"ט הוא בגימטריא ע"ג, כמנין הויה דס"ג עם עשר אותיות, הם ע"ג כמנין יום טוב.

אבל דע, כי אין זה אלא מה שנעשה מאליו, אבל אח"כ ע"י תפילותינו, ודאי שעולים עד חר"ב עילאין, כמבואר שם בפסוק אלה מועדי ה' מקרא קודש כו'. אבל עתה בליל פסח, גדל הו"א אפילו גדלות הב', שהוא בבחי' חר"ב עילאין. ולא עוד, אלא שליל פסח, גדולה מליל שבת. כי בליל שבת, אין אל ז"א, זולתי גדלות הא' לבר, והל' של בחי' מקיפין דצלם. ואפילו המקיף דאות מ' דצלם, אין לו בליל שבת, כנוכר במקומו. אבל בליל פסח, יש לו אף גדלות ב' דחו"ב עילאין כנוכר.

עוד יש בחי' מעלה אחרת בליל פסח, יותר משאר י"ט ושבתות, והוא, כי ביום טוב ובשבת, אין ז"א עולה מדרגותיו בפעם אחד, אבל עולה מדרגה אחר מדרגה, ובכל תפלה ותפלה, עולה מדרגה א', כנוכר אצלנו, בתפלת שחרית ומוסף ומנחה דשבת. אבל בליל פסח, בפעם אחד עולה כל המדרגות, שלא על ידי תפלות רבות זו אחר זו, אלא בפ"א עולה עד גדלות הב', כמ"ש בע"ה.

האמנם יש יתרון לשבת מליל פסח, כי בליל פסח עולה עד חכמה ובינה עילאין לבר. אבל ביום שבת במנחה, עולה עד דיקנא דאריך אנפין, כמבואר שם במקומו. אבל בפסח, אינו עולה בדיקנא דא"א, עד חג השבועות, כמ"ש להלן בה"י. וכל הסיבה היא, כדי שיתבטלו החיצונים מלהתאחו בו, בהיותו גדל בפ"א. תכלית כל מדרגות ההגדלה והעליה כנוכר.

וענין זה נרמז בפסוק אחד, שסדרוהו בעלי ההגדה דליל פסח, לאמרו בתוך סדר ההגדה. והוא פסוק, ותרבי ותגדלי ותבואי בעדי עדיים כו'. והוא עם מה שביארנו, כי עתה ביציאת מצרים, דבה וגדל ז"א, בתכלית מדרגות גדולתו בפעם א', עד שגדל עד חג"ת דא"א, שהם בחינת החו"ב עילאין כנוכר. ושם בחג"ת, הוא מקום הדדים והשדיים, וזה מ"ש ותרבי ותגדלי כו', שדים נכוננו כו', ואמר ותרבי: כנגד גדלות א' דנה"י. ואמר ותגדלי: כנגד גדלות ב' דחג"ת.

וביאר הענין הגדלות זה הב', באיזה מקום הוא, ואמר ותבואי בעדי עדיים, והם שלשה שמות אכדט"ם שבחג"ת הנזכר, שכל אחד מהם הוא בגי' ע"ד, וזהו בעדי עדיים, עדי א'. עדיים ב', הרי ג"פ ע"ד. וביאר, היכן הוא מקום שלשה שמות אלו של אכדט"ם, ואמר שהם בחג"ת, ט) אשר שם מקום הדדים והשדיים, וזמ"ש שדים נכוננו.

או אפשר לפרש, ותרבי: כנגד קטנות א', כי בתחלה בסוד העיבור, היה בבחי' ג' כלילן בג', ועתה בקטנות ראשון, שהוא זמן היניקה, נגלו בו כל הרוק. ותגדלי: כנגד גדלות ראשון. ותבואי בעדי עדיים: קטנות השני, שהוא שם אכדט"ם. שדים נכוננו: כנגד חג"ת י' גדלות שני.

ובזה יתבאר טעם, למצות סיפור י"מ בליל פסח.

גם תבין הבנת מלת פסח מה ענינה, והענין הוא יובן עם הנזכר, כי הנה התבונה היא נה"י דאימא, והבינה הוא חג"ת. ונמצא, כי ראש התבונה, הוא בסיום נה"י דבינה, עם היות שבהיותם נכללים יחד בפרצוף אחד, הנקרא אימא, נקראת הבינה, חג"ת דאימא, כנוכר ונמצא, כי התחלת מקום הגדלות השני

הגהות ומראה מקומות

אומר רק צמח ולא נכוננו (מבעל הסולם זצ"ל). עוד הגה"ה ג"ב א"מ חרב לא ביאר פסוק ושערך צמח ויפה פירש חברי הרב ר' נתן ז"ל כי שערך ר"ל עלייתו בדיקנא ביום שבועות שאו שערות דיקנא דיליה צומחין בתשלום י"ג תיקונים שלימים.

ט) ג"ב וצ"ע דאכדט"ם הם בקטנות ב' (ממין בעל הסולם זצ"ל).

י) ג"ב ואינו מסיים סיפיה דקרא ושערך צמח, ונ"ל שהוא סוד הכנה לעלות לדיקנא דא"א מקום השערות אשר זה לא היה בליל פסח כנ"ל וע"כ

נ' יום של ספירת העומר, שהוא חג השבועות, כמ"ש בע"ה בענין ספירת העומר, ולכן אין אומרים בשאר ימי הפסח הלל גמור, אלא בדילוג. וטעם הדבר הוא, כי לסבת אחיות החיצונים בנ"א בתכלית תוקף אחיותם, לכן הוצרך להגדל בפ"א, כל המדרגות של הגדלות, כדי שיתבטלו החיצונים. ואחר שנתבטל, הוחזר הדבר לטבעו, ליגדל בסדר הגדלות, מדרגה אחר מדרגה.

גם בזה תבין מ"ש בס"ה בפרשת אמור (מ) כי בליל פסח, הוא זיווג עילאה, מסטרא דלעילא, ולא מסטרא דילן. והענין הוא, כי בשאר הי"ט, נכנסין המוחין בסדר המדרגות בטבעם, ולכן נעשה זיווג העליון ע"י תפלותינו ומעשינו. אבל בליל פסח, הוגדל

דנ"א, הניתוסף עתה בליל פסח, משא"כ בשאר לילי יו"ט ושבחות כנוכר, הנה שם הוא במקום הפה של התבונה, שהוא בג"ר שבה. (כ) וזהו לשון פסח: פ"ה ס"ח. כי שם הוא הפה של (ל) התבונה, ולכן צריך להרבות בספור שבה י"מ. עוד יש בענין זה פירושים אחרים בענין פסח, ובענין סיפור י"מ, ולקמן יתבאר בע"ה. ודע, כי אלו המוחין הנ"ל, שהם עד תכלית גדלות שני דנ"א הנכנסים בתוכו בליל פסח, הנה לסיבה זו אנו אומרים הלל גמור בליל פסח, משא"כ בשאר לילי יו"ט, והם מתקיימים בו כל הלילה, וכל יום א' של פסח, ולכן אומרים הלל גמור ביום א' של פסח. ואח"כ מסתלקים לגמרי כמתחלה, ואחר כך חוזרים ליכנס בסדר המדרגות, מדרגה אחר מדרגה, מן היום הב' של פסח, עד תשלום

הנהגות ומראיה מקומות

ולמטה, והיינו רק ממקור אצילותו. ובוה נבחן הבינה בחי' ראש דהיינו הפה המעלה אור חוזר ממטה למעלה שנקרא דיבור, וע"כ רומז לגדלות ב' שממש ראשית אצילותו, אמנם תשכיל שזה הראשית נחשב בחי' גמר גדלות כי המלכות חוזר לכתר, וע"כ כל המרבה לספר הרי זה משובח (והבן). (ממון בעל הסולם זצ"ל).

(ל) נ"א הגבורה (דפ"י). נ"ב א"מ כפי זה נמצא שעליית ליל פסח אינו אלא עד ראש התבונה, דהיינו חזה דבינה, וא"כ אין אמר בפרק זה שאין חסר לו רק עליית הדיקנא, והרי חסר לו כל הצאי פרצופים העליונים דא"א. ואני זוכר כי ראיתי בכתבי הרח"ו ז"ל מ"ש בדרוש ליל פסח גדלות א' נה"י, גדלות ב' חג"ת, ר"ל דאריך, כי ישסו"ת כנגד נה"י, ואו"א עלאה כנגד חג"ת ונמצא כפי"ו לקח כל פרצופי או"א, ואין חסר לו רק עליית הדיקנא, וזה אמת גמור בעיני. ואח"כ זכיתי ומצאתי למהרח"ו ז"ל בפרק ג' משער או"א וז"ל או"א זה מחסד ולמטה וזה מגבורה ולמטה, ונמצא חג"ת דבינה ונה"י דתבונה כנוכר בסדר ליל פסח אך ג"ר הם א"א עכ"ל ועיי"ש. עיין פנינה יקרה בהקדמת הספר. (מ) אות קל"ד ובדפ"י דף צ"ה ע"ב.

(כ) נ"ב אמנם ביו"ט אחר אינו עולה רק עד נה"י דתבונה ששם הוי"ה דס"ג (גדלות א') כנודע דהוי"ה דס"ג בתבונה ואה"ה במלוי יודין הוא בבינה, וע"כ יו"ט בגימטריא ע"ג כמנין ס"ג עם עשר אותיות פשוטות. אבל דע, כי זהו דוקא כמה שנעשה מאיליו שלא ע"י מעשינו ותפילותינו, אבל אח"כ ע"י תפילותינו ודאי שעולים עד חו"ב עלאין, ובליל שבת אין לנ"א עליה אלא בחי' גדלות א' עם ל' דמקיף ונמצא חסר עוד מבחי' גדלות א' ג"כ דהיינו ס' דצל"ם. משא"כ בפסח עולה מאיליו בפעם א' עד גמר גדלות ב' כנ"ל. והבנת מלת פסח היא ענין התחלת מקום גדלות ב' שהוא במקום הפה של התבונה, שהוא בג"ר שבה. והענין כי התבונה היא בחי' נה"י דאימא, והבינה חג"ת דאימא, והוא בהיותם נכללים כאחד, אבל בהיותם ב' פרצופין נמצאים נה"י דבינה בראש התבונה, (ונמצא פי יסוד הבינה ה"ס הפה של התבונה) וע"כ שם תחילת גדלות ב' וזה לשון פה ס"ח כי צריך להרבות (שיחה) וסיפור בשבח יציאת מצרים. (הג"ה והבן זה בדברינו בפמ"ס אשר כל פרצוף נבחן על ראש וגוף ה"ס עליון ותחתון, שהתחתון עם שיש לו ע"ס ראש וגוף בעצמו, מ"מ נחשב בכללותו רק גוף דעליון מפה

הבוקר. וכמש"כ מעשה בר"א ור"א בן עזריא, שהיו מספרים ביצ"מ כל אותו הלילה כו'. גם בזה תבין מ"ש בס"ה, (בפרשת אמור ט) כי ענין ימי ספירת העומר, הם בסוד ספירת ז' ימי נקיים, כדי שתטהר האשה העליונה לבעלה, בחג השבועות. וקשיא טובא, דכיון שהיה זווג עליון בליל פסח, כמו שזכרנו בשם ס"ה בפרשת אמור. א"כ הרי יצאת מחלאת טומאה של גלות מצרים, ונטהרה לבעלה, ונודווגה עמו, ואיך חוזרת אחר הזווג ההוא, לספור ימי נקיים. אבל הענין יובן עם הנזכר, כי הנה ענין הטומאה הזאת, היא נמשכת מאותם ה' דמים של טומאה, שקבלה בזמן

שעה

מוחין, בסוד כד סליק ברעותא, אלא בעת בריאת העולמות דוקא, ובסוד ואדם אין ולא עוד. ועיין בשער מדומין פ"ב, וכן בספר מ"ש ש"ב ח"ג פ"ט כתב רז"ל ז"ל, נמצא, כי זרין בנים לאר"א, ובפעם הא' נודווגו אר"א מאליהן כמ"ש ואדם אין וגו', ובפעם הב' שנתקנו כבר זרין, הם מעלים מ"ן אל אר"א לעולם, ואי אפשר לשום זווג בלעדם שיעלו מ"ן יע"ש. הרי בהדיא שכתב, שמשנתקנו זרין, אי אפשר בעולם להודווג בלעדם זרין שיעלו מ"ן, וא"כ זווגין דגדלות דליל פסח נמי, מ"ש רז"ל שנעשה מאליו, ר"ל: שאין אנו בני אדם מוצרכים, ואין זרין עולין למ"ן ע"י תפילתנו, אלא הם מאליהם עולים למ"ן. והראיה שהרי גם בשבת כן, כמ"ש רז"ל בדרוש המועדים ז"ל, נמצא, כי ביר"ט אין זרין עולים מעצמם אלא עד אימא, וע"י תפילת התחתונים, מעלים אותם עד אבא. משא"כ בשבת, כי עולים זרין עד אבא בעצמו מאליהן שלא ע"י התחתונים יע"ש. ואע"פ כן צריכים זרין להעלות למ"ן לזווג אר"א, כמ"ש רז"ל בדרוש מנחה דשבת, בעל מנוחתם יקדישו את שמך, ובצדקתך יע"ש.

הגהות ומראה מקומות

(ג) עיין פע"ח דרוש ר' שבליב"ב מותר. (ט) אות קס"ב ואות קע"ד ובדפו"י דף צ"ז ע"א וע"ב.

ז"א שלא כדרך טבע (ח) כי לא היה יכולת בדינו על ידי תפילתנו, להגדילו ברגע אחד תכלית ההגדלה, ואין זה אלא ברחמי המאציל יתברך, אשר הפליג חסדו ברחמיו, לעשות נס הגדול ההוא, שלא כדרך טבע, ולא נעשה ע"י, אלא מאליו.

ובזה תבין ענין איסור הזווג בליל פסח, (ג) משא"כ בשאר הי"ט שהותר הזווג אלינו, ואדרבה יש חיוב מצות עונה, יען כי ע"י התחתון נעשה אז הזווג העליון. אבל בליל פסח, שאין הזווג העליון נעשה ע"י, נאסר לנו הזווג התחתון. ודע, כי ראיתי אנשי מעשה, נוהגים לעסוק בתורה כל ליל פסח עד

יפה

(ח) כי לא היה יכולת בדינו על ידי תפילתנו להגדילו ברגע א' תכלית ההגדלה, ואין זה אלא ברחמי המאציל יתברך, אשר הפליא חסדו ברחמיו, לעשות נס הגדול ההוא שלא כדרך טבע, ולא נעשה ע"י אלא מאליו ע"כ. הנה בודאי הגמור, אין שום מוחין דגדלות נעשה הזווג ונמשכים מאר"א, אלא עד שיעלו זרין למ"ן, כמ"ש רז"ל בכל דרושי הק"ש, ובשער מוחין דצלם פ"ה, ובשער הנסירה פ"ב, אלא שיש צד לנו להסתפק ולומר, שדילמא היינו דוקא במוחין הנמשכים על ידינו על ידי תפילתנו, אבל כאשר יהיה האופן כמו כאן ליל פסח, שאין אנו מוצרכים, יען הכל נעשה מאליו ברצון המאציל העליון, א"כ גם זרין לא יצטרכו להעלות למ"ן לזווג, כדי להוליד מוחין דגדלות, כי ברצון המאציל העליון הכל נעשה מאליו. אמנם לדעתי הקל והקלושה, אי אפשר לומר הדבר הזה, שאם תאמר כן שגם זרין אינם צריכים להעלות למ"ן, נמצא שאלו זווגין דאר"א דגדלות א' וגדלות ב', הוה ליה בסוד כד סליק ברעותא, ורז"ל נעשה מאליו שלא ע"י תפילתנו קאמר, לא אמר שנעשה בסוד כד סליק ברעותא, ולא מצינו בעולם, זווג הנעשה באר"א כדי להוליד

גלות מצרים, מבחי' לבוש הגבורות, מתמצית הנשאר מסיגיה כנ"ל, ולכן היא צדיכה להטהר מאותם הדמים הטמאים, כי אז היו החיצונים נאחזים בה ג"כ. ובליל פסח אשר הגדיל ז"א בדגע אחד כל ההגדלות ההם, נפסקו הדמים ההם, ונתבטלה אחיות החיצונים, לא בז"א ולא בנוקבא כלל ועיקר, ולכן נטהרה ולא הוצרכה למנות ז' נקיים, בעבור כי נטהרה לפי שעה, שלא כדרך טבע. אבל אחר עבור יום א' של פסח, ונסתלקו המוחין, חזרו החיצונים להתאחו בדמים, אבל לא אחיזה גמורה כבתחלה, כי כבר נתבטלה אחיותם הגדולה, וחזרו להתאחו בדמים ההם. ואז נכנסין המוחין בהם בסדר המדרגות, וכפי סדר כניסתם, כך הוא סדר ביטול אחיותם, לאט לאט בהמשך ימי ספירת העומר שהוא ענין ספירת ז' נקיים, ואז נטהרה מטומאתה, ונגמדה להטהר בחג השבועות, ואז חוזרת להזדווג עמה, כמ"ש לקמן בע"ה בענין זה. לפי שכפי הנזכר, יש קושיא גדולה שא"כ איך שאר ימי הפסח נקרא יו"ט כיון שעדיין לא נטהרה מטומאתה עד חג השבועות, וגם השבתות ור"ח, אשר בין פסח לעצרת. ולמטה בענין יום ז' של פסח בענין קריעת ים סוף, יתבאר זה היטב בע"ה. (ע)

(ס) דרוש ד

יכאר ענין החמץ והשאור מה עניינם בפסח. אבל הדרוש הוא מלוקט, הנה כתוב בתורה כמה שנים ושמות מחולפים, כי כתיב לא יאכל חמץ, וכתיב כל מחמצת לא תאכל, וכתיב שאור לא ימצא בבתיכם, וכתיב

הגהה

(א) א"ש: להיות מלת שאר, ג' מוחין דקטנות כאמור. גם מלת דבש, הוא כמו אשה, והוא, הש' הוא אלקים דמילוי יודין, והה' הם ה' אותיות אלקים, כנגד הדיש של שאר,

הגהות ומראה מקומות

(ע) להלן דרוש י"ב. (ס) פע"ה שער חג המצות פרק ד'.

והנה בחי' שם חמץ, הוא במוחין דמצד אבא. ושם שאור, הוא במוחין דמצד אימא. כי דינים דאימא, הם יותר תקיפין על של אבא, כדמיון השאור, שכחו חזק מן החמץ, כי השאור מחמיץ לאחרים. ולסיבה זו יותר אחיזה אל החיצונים בשאור, שהם מוחין דאימא מדאבא שהוא חמץ.

והנה שם שאור, הוא חסד ו' כנודע, והנה הש', הוא כנגד המוח דחכמה דאימא, שהוא שם אלהים דיודין, העולה בגימטריא ש'. ואות ה', היא כנגד המוח דבינה מצד אימא, והוא אלהים פשוט בריבועו, שהוא עולה ר'. ולפי שמוח הבינה הוא יותר דין ממוח החכמה, לכן הוא בסוד האחורים דאלהים. ואות א', הוא מוח הדעת דמצד אימא, שהוא שם אלהים במילוי אלפין, ולכן א' זו רומזת על היות מילוי באלפין, אבל לפי שמוח הזה הוא גרוע וקטן מב' המוחין האחרים, לכן אין ניכר בו חשבון מילוי, רק הוראת מלוי שהוא באלפין כנזכר. ונמצא, כי מלת שאר היא כללות ג' מוחין דז"א מצד אימא. והנה מזה נראה, כי אלו המוחין, הן מן הקטנות. (א) וחמץ, הוא במוחין דמצד אבא.

והא' הוא כנגד אלקים דאלפין. לכן צוה הכתוב כי כל שאר וכל דבש לא תקטירו ממנו אשה לד' להיותם דינין תקיפין.

בשער ג' בשער מאמרי רז"ל בדף ו' ק) וע"ש, כי ד' בחי' הם, וכולם נקראים לאה. ב' מצד מוחין דאבא, וב' מצד מוחין דאימא. גם נתבאר בדרוש הי"ח נשים שהמלך מותר בהם, (ר) וע"ש, ושם נתבאר, כי הב' דמצד אבא: הא' מהם נדבקת ביסוד דאבא, שבתוך דעת ז"א. והאחרת, היא נדבקת ביסוד דאימא, שבתוך דעת דז"א. והב' דמצד אימא: הא' מהם נדבקת ביסוד דאימא, והאחרת עומדת בחוץ, באחורי ז"א, מן החזה ולמעלה, עד כנגד מוח הדעת דז"א. ונמצא, כי הג' בחי' דלאה הם בפנים תוך ז"א. ובחי' הד', היא בחוץ לז"א. ולכן בנו הד' העומדת בחוץ, אפשר שיתאחוזו בה החיצונים, ולכן נקראת זאת החיצונית משארת, ר"ל: שאר תם. כי היא לאה, הנמשכת ממוחין דאימא הנקראים שאר כנזכר, ויש בה דינים רבים, לב' סבות: אם להיותה ממוחין דאימא. ואם להיותה בחוץ. ולכן יש פחד שלא יתאחוזו בה החיצונים, וצריכה שימור גדול מן החיצונים.

ולכן יש ב' בחי': הא' היא נקראת מצה שמורה, והא' מצה שאינו שמורה. כי לאה ב' של אבא, העומדת בפנים, תמיד היא שמורה מן החיצונים, ואינה מחמצת. כי אין החיצונים יכולים ליגע בה. אבל לאה הב' של אימא, העומדת חוץ לז"א, נקראת מצה שאינה שמורה מעצמה, להיותה בחוץ, ולכן צריך לזוהר בה שלא תחמיץ, ויתאחוזו בה החיצונים ומה שהיתה נקראת תם, תחזור ח"ו להתהפך, לאותיות מ"ת, המורות על אחיזת החיצונים

וכבר הודעתך ענין עץ הדעת טו"ר, שהוא בחי' היסוד דאימא שברעת דז"א, אשר נפסק בחזה, ושם הוא מתגלה, ואז יש מקום אחיזה אל החיצונים. והנה נמצא, כי חמץ ושארור הם זכרים, כי הם מוחין דז"א מצד אבא ומצד אימא. ובהיותם עדיין בתוכו, יש קצת אחיזה אל הדינין. (ב)

ואמנם מחמצת ומשארת, הם בחי' אלו בהיותם בסוד הנקבה. והענין הוא, כי הנה לאה עומדת ממש באחורי המוחין דז"א, ויונקת משם, ונעשים בה בחי' מוחין שבה. ובחינת הארה היוצאת ממוחין דאבא אל לאה, נקראת מחמצת נוקבא. והארה היוצאת ממוחין דאימא אל לאה, נקראת משארת נוקבא. ומלת מחמצת, נגזר מן חמץ. ומשארת, מן שאור. והנה מחמצת הוא אותיות, חמץ תם. וכן משארת, הוא שאר תם.

וזה יובן במה שהודעתך, בפסוק ויעקב איש תם, (צ) ר"ל: בעלה דמטרוניתא לאה, הנקראת תם. בסוד ומדת ימי מה היא, מדת: ת"ם ד', ור"ל, המוחין של חמץ המאירין בלאה, הנקראת ת"ם, נקראים מחמצת. והמוחין של שא"ר, המאירין בלאה, הנקראת ת"ם, נקראים משארת. והרי נתבאר ענין הלאוין שבתורה, קצתם בדכורא, והם: לא יאכל חמץ, שאור לא ימצא בבתיכם. וקצתם בנוקבא, כמו כל מחמצת לא תאכלו.

ונרחיב הענין בביאור יותר, הנה הודעתך בענין כל המהלך ד' אמות בא"י כו', והוא

הגהה

בגימטריא חמץ] והנלענ"ד לומר כי המ' והצ' של מלת צלם. והל' מתחלף בח' באלפא ביתא א' ונמצא כי חמץ הוא צלם [לא ידעתי איך הוא מרומז שהוא דאבא].

(ב) א"ש: במ"ש הרב ז"ל שמלת חמץ הוא במוחין דמצד אבא לא קבלתי כלום כיצד הם [ולי מנחם נלענ"ד לומר כי חכמ"ה בנ"ה דאב"א (ובתוכם נכלל גם הדעת כידוע)

הגהות ומראה מקומות

(ק) דף כ"ב ד"ה שם פ"ג דף קי"א (במסכת כתובות). (ר) שער המצות פרשת שופטים.

(צ) נ"ב בסוד בריה התיכון והבן (ממרן בעל חסולם וצ"ל).

המתבטלת בו' ימי הפסח, ונכנסין אלו המוחין שלה בפנים תוך ז"א. והנה בהכנסה בפנים, אין להם מקום לעמוד שם למעלה, והם יורדים דרך פנימיות, תוך הגרון דו"א, (ט) עד למטה בז"א בחזה שלו, ושם יוצאות באחורי החזה, ונכנסין בראש רחל, העומדת שם אב"א עם ז"א. ואח"כ נבאר, מה נעשים ההארות האלו, בדרתם בראש רחל.

ובתחלה צריך לתת טעם, למה נזהרנו שלא יצאו אלו ההארות אל לאה, מפחד אחיות החיצונים, ואין אנו חוששים עתה בצאתם אל רחל. והטעם הוא לסבות רבות, כי אין החיצונים נאחזים ברחל כמו בלאה. והטעם הא' הוא, לפי שלאה אינה פרוצוף בפ"ע, כשאר הפרצופים שבאצילות, אבל היא בחי' אחוריים דאימא, שנפלו שם למטה בעת (א) ביטול מלכי אדום.

הנקראים מות כנודע (ש) וענין השימור הוא, שתחזור הארותיה ליכנס בפנים תוך ז"א, ולא תשאך בחוץ כל ז' ימי הפסח.

ובזה תבין מ"ש לעיל בדרוש הא', וגם בענין החרוטה, כי כל כונת ליל פסח, הוא בבחי' רחל, ולא בלאה. לפי שלאה מתבטלת בפסח, ונכנסת בפנים, כדי שלא יינקו החיצונים ממנה. והנה כיון שנעשה השימור הזה בו' ימי הפסח, ונתבטלה אחיות החיצונים בלאה, היא נשמרת מאליה מכאן ואילך כל ימות השנה, ואין חשש בעמדה בחוץ כנודע, ולכן לא נצטוינו על אכילת חמץ או שאור, אלא בו' ימי הפסח. וזו היא התשובה שהשיבו דשביי לר"א בנו, בס"ה בפרשת אמור (ת) כששאל לו, למה לא נצטוינו כל ימות השנה, על איסור חמץ והשאור, יע"ש. ונבאר עתה, מה נעשה בבחי' זו של לאה,

י פ ה ש ע ה

(ט) עד למטה בז"א בחזה שלו, ושם יוצאות באחורי החזה ונכנסים בראש רחל העומדת שם אב"א עם ז"א כו'. לכאורה מן המתמיהין הם אלו דברי רז"ל, כי איך אפשר שבלילה הגדולה הזו, שמעלתה יתירה על של שבת, כמ"ש רז"ל לעיל דרוש ג', בטעם אמירת הלל גמור בליל פסח, ואיסור זווג לדין בני אבינו, ואחר כל השבח הזו, תעמוד הנוקבא עמו אב"א. וז"ל רז"ל בשער מיעוט הירח פ"ב, וכאשר היא נגדלת עד למעלה ולוקחת מקומם, נמצא עתה שהיא בבחי' ה' על יו"ד, וזהו בליל פסח, שהוא בט"ו לחדש, כי אז חזרה פב"פ עמו בבחי' הששית יע"ש. וא"כ

הרי זה היפך מ"ש כאן, שהיא בבחי' אב"א. לכן נלע"ד כמ"ש רז"ל בדרוש כוונת אמן ז"ל, אבל ככוונת אמן של חזרת העמידה של ש"ץ אינו כן, לפי שאז כבר חזרו פב"פ כו'. ועכ"ז עיקר הכוונה תהיה ג"כ ע"ד הנזכר, והוא במה שהודעתיד, כי כל דבר של קדושה בכל מקום שהוא, מנחת שם רושם אחד, ואינו זו משם לעולם, נמצא כי אע"פ שהיא עתה פב"פ, אנו אומרים אמן, להאיר אותם ג' מקומות רשומים הראשונים, שנתרשמו בהיותם אב"א יע"ש. ואפשר שע"ד זה הוא בכאן, שאלו מוחין דחלק לאה לוקחת אותו הרשימו דרחל דבחי' אב"א שהניחה שם.

הגהות ומראה מקומות

(ש) נ"ב ותבין זה בסוד טפיים דלמטה למעלה שה"ס ב' לאות, ולאה השניה הן דאבא והן דאימא, ה"ס טפה ב' שאינה נמתקת בימא רבא, ושקעוה בנוקבא דתהומא רבא, וע"כ בהיותה מחוזה ולמעלה בסוד ראש אז היא נקראת חם, אמנם אם נחמזה מעט מטפה זו ונפולת למטה נקרא מ"ה כי מלמעלה למטה ה"ס המיתה וזכור זה (ממרן בעל הסולם זצ"ל).

(ת) עיין זהר פרשת בא אות קס"ז ובדפו"י דף מ. וכתוב שר' יהודה שאל את זה. (א) נ"ב ומכאן משמע דפרצוף לאה ויעקב שנפלו במקום זו"ן במלכי אדום, אינם יעקב ולאה שמטבור ולמטה דו"ן הגדולים דא"כ לא היה להם תיקון כלל כי נשארו במקום נפילה, אלא ה"ס לאה העליונה הנקרא עלמא דאתכסיא. (ממרן בעל הסולם זצ"ל).

החצונים. ובפרט כי היא עומדת למטה מלאה, ואם יתאחוזו (ג) בה, תהיה אחיזתם יותר גדולה מאד, ותתגבר הרשעה, ותשחית העולם כולו ח"ו. ולסיבה זו עשה המאציל העליון, שיעמדו ז"ן אב"א, א' בא' יגשו, ורוח רעה לא תעבור ביניהם, כי אין להם מקום להדבק בבחי' הפנים, אלא באחוריים כנודע.

הנה אחוריה דבוקים באחורי ז"א, ואין להם מקום לכנס ולהתאחוז שם. וכל זה הוא בתחילת בנינה, שעדיין הלבנה פגומה. אבל אחר שתמלא הלבנה, ויתמתקו הדינין שבה, ותנסר בסוד הנסירה, ויושם בשר תחתונה, שהם בחי' החסד והרחמים, אז חוזרים היא וז"א פב"פ, ומדווגים, ואין פחד מן החצונים, כי אין להם יכולת להתאחוז באחורים שלו ושלח, אף אם הם בגילוי, כיון שכבר נתקנו ונתמתקו הדינין שבהם.

ובזה יתבאר הטעם הג' שזכרנו, והוא כי כיון שלא אחוריה מגולים תמיד, כי פניה פונים באחורי ז"א, לכן אנו יראים שמא יתאחוז באחוריה הקליפות, בז' ימי הפסח, ותחמיץ דיניה, בסוד החמץ, (י) ולכן היא מתבטלת באלו הימים בלבד וההארות שלה

י פ ה ש ע ה

שכל השנה כולה יתאחוז החיצונים באחורי לאה, ולכך הניח אחוריה מגולים, ומאי שנא בימים האלה דפסח, שאדרבא ביטל מציאותה כדי שלא יתאחוז בה מן הקצה אל הקצה. אמנם התשובה לזה מבוארת, כי כן נעשה בפסח מצרים, ושם הוכרח הדבר להעשות כן, שהרי כל תוקף אחיזתם היה במקום ההוא, שהרי לאה אחורי הדעת דז"א היא יוצאת, ובדעת דז"א בערפו ובגרון היתה כל אחיזת פרעה ושריו כמ"ש רז"ל, ולבטל אחיזתם שלא כדרך טבע אלא ברגע א', הוכרח שלא ליתן להם מקום כלל, ומה שתחת ממשלתם כל

והטעם הב' הוא, לבחי' המקומות, כי לאה עומדת במקום האורות המכוסים, ועיי"כ יש יכולת לחיצונים להתאחוז בה. אבל רחל יושבת תחת החזה, אשר שם האורות הם מגולים, דומים לאור השמש היוצא מנרתקו, שאין העין רעה של החיצונים יכולה להסתכל שם.

הטעם הג', ובו נבאר ג"כ טעם, למה רחל עם ז"א, עומדים אב"א, ולאה עם ז"א, עומדים פנים דלאה, נגד אחור דז"א. אבל הענין הוא, בכוונה גמורה, כי לאה להיותה עומדת במקום עליון, למעלה מן רחל, אין החיצונים נאחזים בה הרבה, ואדרבא, אנו רוצים לתת להם קצת אחיזה, דאם לא כן בלע המות לנצח, והקליפות צורך גבוה הם בעולמות, כמשה' והנה טוב מאד, וארו"ל (ב) זה מלאך החיים. מאוד, זה מלאך המות. ולכן פני לאה, עומדת כנגד אחורי ז"א, ואחורי לאה נשארים בגילוי, כדי לתת אחיזה אל החיצונים שיקחו חלקם, ואין אנו יראים שיתאחוזו בהם מאד, להיותה במקום עליון כנזכר. ואמנם רחל, שהיא עקרת הבית, עיקרו של בית, כי היא פרצוף ממש בפ"ע, ככל שאר הפרצופים והיא נוקבא אמיתית דז"א, אין רוצים שיתאחוזו בה

(י) ולכן היא מתבטלת באלו הימים בלבד כ"י, לא ידעתי מאי שנא באלו הימים יותר מכל השנה כולה, שבכל השנה כולה כתב רז"ל בשער יעקב ולא פ"ב ז"ל, והתשובה היא, כי הקליפה צורך גבוה היא כ"י, ומוכרח שגם הקליפות יקחו חלקם וחיותם, וראה המאציל העליון כי הבחינה היותר מעוטה שיש בכולם, היא אחורי לאה, כי אין שם כ"כ אחיזה כמו באחורי רחל, לכן הניח אחורי לאה מטים לחוץ בגלוי, כדי שיתאחוזו שם החיצונים ויניקו משם כדי חיותם בלבד יע"ש. הרי שבכוונה מכוונת רצה המאציל העליון,

הגהות ומראה מקומות

(ב) מדדש רבה בראשית פרשה ט' ה'. נ"ב דאל"כ בלע המות לנצח קודם זמן והקליפות וכו' (ממרו בעל הסולם זצ"ל). (ג) נ"א בה (דפו"י).

א' של פסח, שהכונה הוא לשתות אלו האדות של המוחין דלאה, שירדו בפנים דרך הגרון, עד מקום ראש רחל, ושם יכנסו בראשה.

ובזה תבין ענין מ"ש בהגדת ליל פסח, וז"ל, כנגד ד' בנים דברה תורה: אחד חכם, ואחד רשע, ואחד תם, ואחד שאינו יודע לשאול. והענין הוא, כי ב"ן בגימטריא הוא ב' היות פשוטות, ועתה יש לה ד' בנים, שהם ד' מוחין כפולים, ד' שלה, ד' של לאה, הם ח' היות, שהם ד' בנים, כל מוח כלול מב' היות, שהוא ב"ן א'. ואלו ד"פ ב"ן, הם בחינת הקדקד של רחל, כי קדקד בגימטריא ד"פ ב"ן.

האמנם בסדרן אני מסופק, איך שמעתי ממורי ז"ל, אם הוא באופן זה, או זה, ולכן אכתוב שניהם. האופן הא' הוא, כי בהתחברות חכמה (ה) וחכמה, נקרא בן חכם. והתחברות חסדים עם חסדים, נקרא תם. והתחברות גבורה עם גבורה, דינים בדינים, נקרא בן רשע. והתחברות בינה עם בינה, שהם גם כן דינים בדינים, אלא שאינם דינים תקיפין, נקרא בן שאינו יודע לשאול.

י פ ה ש ע ה

דו"א, ונמצאת לאה מכוסה מן החיצונים, ע"י הוא חוורתא דנה"י החדשים יע"ש. ולזה יש לומר, שפשוט הוא, שבשעה סלוק המוחין, ובפרט בלילה עד חצות, שגם החוורתא דנה"י חרשים מסתלק שכן מוכרת.

הגהות ומראה מקומות

שמגיע לרחל בלילה פסח על כל שאר הזמנים, כי יש לה מוחין כפולים שלה ושל לאה ביחד כנ"ל וע"כ נקראים המוחין שלה ד' בנים, כי הוי"ה כפולה ה"ס בין, ויש ב' סודים ומסופק בשמועה, סוד א' כי הויה דחכמה דלאה המתחבר בחכמה דרחל ה"ס בן חכם. והויות דבינות דלאה ורחל ה"ס שאינו יודע לשאול. והויה דחסדים דלאה ורחל ה"ס תם. והויה דגבורות של לאה ורחל ה"ס בן רשע (ממדן בעל הסולם זצ"ל).

יורדות בראש רחל, העומדת אב"א עם ז"א, ואין החיצונים, יכולים להתאחו באחוריה, ומכ"ש בפניה. ואף על פי שמקום החיצונים הוא כנגד פניה של רחל כנודע, אינם יכולים להתאחו שם.

ונבאר מה שיעדנו למעלה, והוא, מה נעשה באלו ההארות של לאה, הנכנסות בראש רחל. דע, כי אלו ההארות של המוחין דלאה, היורדין תוך פנימיות גרון דו"א, נחלק לב' בחי', כי בתחילה ברתם בתחילת הגרון, ושם הוא מקום צר מאד, מתבקע המקום ההוא, ונעשה בחי' הפה דו"א, ויוצא משם בחי' הבל, היוצא מהפה, ונעשה בחי' א"מ לרחל ג"כ, ע"ד מה שנתבאר לקמן, בענין ברכת ספירת העומר, שכולה בבחי' אור המקיף, וע"ש. ושאר האורות נכנסים שם, ויורדין בפנים עד החזה, ומשם יוצאים ונותנים לרחל, ונכנסין בדישא דילה. וז"ס פסח: פ"ה, ס"ח. שהוא אור המקיף הזה, היוצא בסוד שיחה מן הפה. וגם זה ע"ד מה שנת"ל בענין ספירת העומר וע"ש. (ד) ואמנם הבחי' הב', היורדת עד החזה, ומשם נתנים בראש רחל, הנה אז בלי ספק שנכפלין המוחין דרחל, וזהו סוד ג"כ ד' כוסות, בלילה

ימות השנה, הוכרח עתה להוציא מידם. אלא ק"ק עדיין, ואיך כל ימות השנה יונקים הקליפות מאחורי לאה, ולמה איצטריך בימים האלו לבטל מציאותה, לפי מ"ש רז"ל בשער דרושי הצלם דרוש ה' ז"ל, ואלו הנה"י חדשים כסו את לאה, ונמצא לאה ביניהם, וכן גופא

(ד) נ"ב ואולי ב' בחי' דכניסת לאה לפנים, ה"ס דאש וגוף כי השיחה היוצאת מן הפה ה"ס דאש, ונודע שכל דאש בסוד אור מקיף, וידידתה לחזה ה"ס הגוף המתפשט מפה דאש ולמטה. וצ"ע גבי ז' הבלים דתקיעת שופר דמשמע רגם היורד מלמעלה למטה ה"ס אור מקיף (ממדן בעל הסולם זצ"ל).

(ה) נ"א חכמה ובינה (דפו"י). נ"ב ובינה תבין כנגד ד' בנים שדברה תורה שז"ס כל התוספת

האופן הב' וזהו יותר נכון אצלי, כי הכל הוא בבחי' הה"ג, כי בהתחברות גבורת החסד דלאה, עם גבורת החסד דרחל, נקרא בן חכם, שהם ב' הויות, מב' גבורות, ששתיהן בחי' חסדים שבגבורות, והם בגימטריא ב"ן. אבל הוא חכם, לסיבת הנזכר. והתחברות גבורת הגבורות דלאה, עם גבורת הגבורות דרחל, נקרא בן דשע, והתחברות גבורה הת"ת דרחל, בגבורת הת"ת דלאה, נקרא בן תם. והתחברות ב' גבורות האחרות דנצה והוד דרחל, אשר ב' הם בחי' א' כנודע, עם גבורת ג"ה דלאה, שגם הם בחי' א', וב' בחינות אלו, נעשות בן שאינו ידוע לשאל. והנה ב' בחי' אלו הנוספות ברחל עתה, שהם סוד אור המקיף היוצא מפה דז"א, וסוד שארית האור היורד דרך פנימיות עד ראש רחל (יא) הנה זה הוא בחי' התוספת שיש עתה לרחל לביל פסח, מה שאין לה בשום זמן מהזמנים אחרים, כי עתה לוקחת חלקה, וחלק לאה חברתה בבת א'.

(ו) דרוש ה

בענין גלות מצרים, וענין פרעה, כבר נתבאר אצלינו, כי בגלות מצרים, חזר ז"א להיות בבחי' קטנות, ונסתלקו ממנו המוחין דגדלות, ואז לא היו מתפשטים בו, רק ה' חסדים וה"ג מבחי' הקטנות, והם סוד ה' דמים

י פ ה ש ע ה

טהורים, וה' דמים טמאים שבאשה, הם סוד משה, ואעבוד עליך ואראך מתבוססת בדמיך כו'.

(יב) והנה עשר הויות הם, ה"ח וה"ג מצד אבא, ועשר אהי"ה הם, בסוד אחוריים העולים דם, שהם עשר דמים הנוז, ה' חסדים וה"ג מצד אימא, ואז פרעה, שהוא סוד העודף ומצרים, שהוא מצר הגרון, היו יונקים משם, בהיות החסדים והגבורות ההם בגרון. וזמ"ש, מתבוססת בדמיך, מ"ת בוססת. ר"ל: כי הקליפה הנקראת מת, שהוא אבי אבות הטומאה, דגא דמותא, היתה בוססת ונאחזת בדמיך שבגרון, ז' ר"ל: ב' דמיך, שהם דמים טהורים, ודמים טמאים. ובצאת ישראל ח) ממצרים, שהוא ממצר הגרון, ונתפשטו למטה בגוף, ט) אז נפסקו הדמים ההם, ולא יוכלו פרעה ומצרים לינק מהם, ואז החסדים והגבורות שהיו בתחילה בגרון, ירדו ונתפשטו למטה בגופא דז"א. ונמצא, כי ענין ליל פסח, הוא בסוד המוחין דקטנות, והם שלשה פעמים אלהים: דיודין בחכמה, ודההין בכינה, ודאלפין בדעת. אבל הא' בצירור יו"י, הוא בחסדים. והא' בצירור יוד, הוא בגבורות.

והנה המצה, הוא בסוד שתי מוחין, הנקראים חו"ב, ואע"פ שהם של קטנות, אין שום אחיזה אל הקליפה, ונקרא מצה שמורה, כי הוא שמורה מן המזיקין, וכמשז"ל על פסוק ליל שמורים הוא לה'. ולכן מצה היא

שהם ברבוע, בסוד אחורי היסוד, כמ"ש רז"ל בדרושם דלעיל. אבל אם הם גופם החו"ג מצד אימא, מדוע הם ברבוע, ומאי שנא דחו"ג דמצד אבא. ועוד חו"ג דמצד אבא מי מתגלים, הלא יסוד דאבא מסתיים שוה בשוה עם יסוד דז"א, וחו"ג דאבא סתומים ותתומים בו בתוכו, כמ"ש רבנו ז"ל בשער פרצופי זו"ן פרק ג'.

(יא) הנה זהו בחי' התוספת שיש לרחל לביל פסח כו', כי עתה לוקחת חלקה וחלק לאה חבירתה כו', לא ידעתי בשאר כל ימות הפסח, מי לוקח חלק לאה, כי היא גופא ליתא. (יב) הנה עשר הויות הם ה"ח וה"ג מצד אבא, ועשר אהי"ה הם בסוד אחוריים, ה"ח וה"ג מצד אימא כו', קשה בשלמא אם הם לבושים שלוקחים החו"ג מיסוד דאימא, ניחא

הגהות ומראה מקומות

ח) היינו ז"א.

ט) ה"ח וה"ג.

(ו) פע"ח שער המצות פרק ג'.

ז) ששם יסוד דאימא.

מן החורג של הקטנות דו"א. וצריך לבער אותם מקודם הפסח, כדי שלא יתאחזו בהם החיצונים.

והנה ענין הד' כוסות של ליל פסח, הם כנגד ג' אלהים במילוייהם, כי כן כוס הוא בגימטריא אלהים. והנה כוס הא', הוא כנגד אלהים יודין שבמות החכמה. ולפי שהחכמה נקרא קדש כנודע, לכן הקידוש של ליל פסח נאמר על הכוס הא'.

והכוס הב', הוא כנגד אלהים דההין, שבמות בינה, ולכן בו נזכר ההגדה, של סיפור יציאת מצרים. ונודע, כי בכח נ' שערי בינה, יצאו ישראל ממצרים. וגם כי הסיפור עצמו הוא בבינה, ט) כי היא סוד הגרון, הנקרא קול עילאה. ס) דמינה נפקו קול ודיבור. והכוס הג' והד' הם כנגד חסדים וגבורות, ושניהם הם אלהים במילוי אלפין. אלא שהא' שבחסדים היא צורת יו"י, ושגבורות, היא צורת יו"ד. ולפי ששניהם כלולים יחד במות הדעת, לכן בין ג' לד' לא ישתה. ע)

וענין המרור, בגימטריא מר"ת, והוא בחי' הדינים הקשים, שצריך לטחנן וללעסן בשיניים כדי למתק המרירות שבהם, כנודע בסוד השחקים הטוחנים מן לצדיקים לעת"ל. פ) וז"ס מ"ש רז"ל צ) בלע מרור לא יצא, כי צריך ללועסו ולטחננו, כדי למתק הדינים שבו. וענין החרוסת, הוא זכר לטיט, והוא בסוד לאה. כי אנו צריכים למתק הדינים שבה ג"כ.

הגהות ומראה מקומות

גבורות דני' שערי בינה. (ממרו בעל הסולם זצ"ל).
ט) שה"ס הפה.
ס) נ"ב ונראה דקול. עלאה רומז לו"ק המתלבש בז"א (ממרו בעל הסולם זצ"ל).
ע) נ"ב כי החסדים וגבורות ה"ס זכר ונקבה שאין להפריד זווגם (ממרו בעל הסולם זצ"ל).
פ) נ"ב וצ"ע דמכאן משמע שהשנים ה"ס נו"ה, ואולי ה"ס נתיבות כנודע שנתיב ושביל ה"ס יסודות דאו"א וע"כ ה"ס נה"י (ממרו בעל הסולם זצ"ל). צ) פסחים קטו:

בגימטריא ע"ב ס"ג, שהם סוד חו"ב י) שתי המוחין.

ואמנם היו שלשה מצות, לפי שאות ה', יש בה ג' ציורים: או ד"ו, או ד"י, או ו"ו כנודע. ושלשה ציורים אלו, הם בה ז' שבשם אלהים הנ"ל. והנה כנגד ציור ד"י, אנו בוצעין המצה העליונה, להמוציא שיעור כזית, שהוא י' שלימה. וכזית מן המצה הפרוסה, שהיא סוד ד', כמו שיתבאר. וכנגד ציור ד"ו, אנו בוצעין מצה האמצעית לב', וצריך שהחלק הא', יהיה יותר גדול, כנגד הו'. כ) והחלק הב' יהיה יותר קטן, כנגד ד'. וכנגד ציור ו"ו, אנו עושים זכר למקדש כהלל כו', במצה שלישי, שהיא רמז אל שלשה וו"ו הנזכר, וכן הוא מצה שלישי. ל) גם רמז, שהיה כורך שלשה דברים ביחד, שהם: בשר הפסח, ומצה, ומרור, כנגד שלשה ווין.

ואמנם מוח הדעת, מ) החיצונים מתאחזים בחסדים וגבורות אשר בו. ולכן נאסרו בחמץ והשאור, כי החמץ הוא בחסדים, והשאור אשר חימצו יותר קשה, הוא בגבורות, כי שם מתאחזים יותר. נ)

והנה שאר הוא חסר ו', והוא אלהים של הגבורות דקטנות במילוי יודין, הוא ש' מן שא"ר. והאחוריים פשוטים שלו, הם ר' מן שאר. וכללות השם עצמו, שהוא אלהים כפשוטו הוא א' מן שאר. ולהיות כי בימי הפסח, הוא זמן היניקה של ז"א כנו"ל, ואינו נגדל עד חג השבועות, לכן נצטוינו שלא יראה בפסח לא חמץ ולא שאור, כדי שלא יינקו החיצונים

י) נ"ב וצ"ע דלעיל אמר שהם אלקים דקטנות (ממרו בעל הסולם זצ"ל).

כ) דאפיקומן צריך להיות יותר גדול.

ל) ג"ב עיין לקמן דנתבאר ד"י טפה במוח אב. דיו זו"ן דעיבור. וזו"י התפשטות הדעת בג' קוי זו"ן (ממרו בעל הסולם זצ"ל).

מ) נ"ב מוח הדעת דו"א כי מצה נגד חו"ב כנ"ל.

נ) נ"ב עיין לעיל דחמץ מוחין דאבא וכו' ואולי ה' חסדים רומז לחסד חכמה. וה' גבורות

הא' דמילוי הא שבו, בציוור יוד, כזה א. כמבואר אצלינו, ענין ב' הציורים אלו בהרבה מקומות, וכנזכר בס"ה ובתיקונים. והטעם הוא כי יוד התחתונה של צורת האלף, בהיותה צורת ה'וד, היא זכר, כנגד החסד. ובהיותה צורת ד', היא נקבה, כנגד הגבורה כנודע כי ה' רומזת למלכות.

ואמנם בסוד דגדלות הוא שינוי אחר, כי החסדים הם הוי"ה דמ"ה דאלפין. והגבורות הם הוי"ה דב"ן דהיין.

ואח"כ נכנס קטנות ב', הוא שם אכרט"ם, בנה"י. אבל השינוי שבהם הוא, כי שם אכרט"ם שבנצח, תכוין בו בבחי' ה' אותיותם עצמם בלבד, שהם חילוף ה' אותיות אלהים כנ"ל. ושם אכרט"ם שבהור, תכוין בו בבחי' היותו נחלק לב' חלקים, והם: א"ם, ג"ל. ר"ל: כי ב' אותיותיו הראשונים והאחרונים, שהם אותיות א"ם, אינם מתחלפות, כי כך הם עצמם בשם אלהים, ולמטה בענין ל"ג לעומר נתבאר טעם נכון, כי זה מורה כי אותיות כד"ט, נתחלפו לרחמים יותר מאותיות א"ם וע"ש. וגי' אותיות אמצעיות שהם כד"ט, העולים בגימטריא ג"ל, הם מתחלפות באותיות לה"י דאלהים. ושם אכרט"ם שביסוד, תכוין בו בבחי' מספר וחשבון אותיותיו, שעולה מספר ע"ה, כמבואר אצלינו בדרוש רפ"ח ניצוצין, ר) ענין המדרגות של אורות עליונים, ומה הפרש יש בין האותיות בצורתם, ובין האותיות במספרם ובחשבונם וע"ש.

ונלע"ד ששמעתי ממורי ז"ל, כי גם בשם זה שביסוד, יש בו שינוי בין החסדים ובין הגבורות כרמיון הקטנות הא', והגדלות הא', וזה עניינו. כי בשם אכרט"ם של החסד, תכוין כי עם הכולל שלו, הוא בגימטריא ע"ה, הוא דומז אל ג"פ יב"ק, שהם ג' יחודים וחיבורים של הוי"ה אלהים העולים יב"ק. וגי' ההיות ההם, וגי' אלהים ההם, כולם יהיו במילוי אלפין. וכאשר תמנה במספר האותיות בהיותם

הנה אות י' שבאמצע ב' הטייתו, עולה לכאן ולכאן, ט"י י"ט, והוא סוד מילוי ההוי"ה דאלפין שעולה י"ט, והוא בגימטריא הו"ה, וב"פ י"ט, הם לאה ורחל.

(ק) דרוש ו

נבאר בו באורך, סדר ליל פסח, והמצות, וד' כוסות, והכרפס, וגם החרוסת, וכל עניני ליל פסח. הנה נת"ל, כי בליל פסח, נכנסין ב"א מוחין דקטנות א', וגדלות א', וקטנות ב', וגדלות ב'. וצריך שתדע, כי יש מוחין מצד אבא, ומוחין מצד אימא. ובכל בחי' מהם, יש כל המדרגות, של קטנות וגדלות הנזכר. ונודע, כי המוחין דאבא, מתלבשין תוך המוחין דאימא. והנה בחי' המוחין דאבא, נרמזים בסוד המצה, בסוד הלחם, שהוא בחכמה. ובחי' מוחין דאימא, נרמזים בסוד ה' כוסות של יין, כי כל יין המשמה, הוא באימא עילאה.

וטרם שנבאר סדר ליל פסח, נבאר בקצרה בחינת כל המוחין הנז', כדי שיובנו אחר כך הדברים בקיצור. דע, כי קטנות הא' הנכנס בתחילה, הוא אלהים דמילוי יודין בנצח, ואלהים דהיין בהוד, ואלהים דאלפין ביסוד, וסימנם: יה"א. אח"כ נכנס גדלות הא', והוא הוי"ה דע"ב דיודין, בנצח. והוי"ה דס"ג, בהוד. והוי"ה דמ"ה דאלפין, ביסוד.

אבל צריך תדע ענין א' בבחי' היסוד, הוא מוח הרעת כנודע, כי הנה ד' מוחין הם: חכמה, בנצח. ובינה, בהוד. וחסדים וגבורות ביסוד. וב' בחי' החסדים והגבורות, הם מוח א' הנקרא דעת, אלא שנחלק לב' עטרין אלו. ונמצא, כי ביסוד דקטנות א', אשר ביארנו שהוא אלהים דאלפין שבו, הנה יש בו ב' בחינות: כי החסדים שם אלהים דאלפין שבו, צריך לצייר אות א' של המילוי דאות הא דאלהים, שתהיה בציוור י"י, כזה ירי. אבל הגבורות שם האלהים שבהם, צריך לצייר אות

הגהות ומראה מקומות

(ק) פ"ח פסח פרק ב'. (ר) ע"ה ח"א שער י"ה פרק א'.

א' הוא דין גמור, ובו נאחזים החיצונים תכלית האחיזה, והנה כוונתינו עתה בליל פסח, להשבית החמץ, שהוא אחיות החיצונים בקטנות דאלהים הנקרא חמץ ושאר, כמ"ש ענינם בדרוש החמץ והשאר, כי לולי היות הרחמים מתגברים בלילה הו' בתכלית, לא היו נגאלים כלל כנ"ל, ולכן אינן נכנסים הקטנות הא' בתחילה, אמנם בתחילה נכנסים גדלות הא', ואח"כ קטנות הב', ואחריו גדלות הב', ואז כבר נתבטלה אחיות החיצונים, מחמת גדלות הא' הב', שהם רחמים גמורים. ואפילו הקטנות הב', איננו בבחי' דין, כמו הקטנות הא', כמבואר לעיל, ששם אכדט"ם הוא רחמים, ונקרא אלהים חיים, יען כי אין החיצונים נאחזים שם, הנקראים דרגא דמותא, ואלהים אחרים. ואז נכנס הקטנות הא' באחרונה, (ש) כי אז אין חשש, כי לא יוכלו החיצונים לחזור עתה להתאחו בהם, מחמת האור הגדול של גדלות א' וב' שנכנסו כבר.

ונמצא, כי בכוס א', נכנס גדלות א', וקטנות ב', וגדלות ב' דמוח חכמה מצד אימא. האמנם גדלות הא', דרכו ליכנס תמיד מאליו, כשאר לילי יר"ט ושבת, ואין צורך לכיין בו על הכוס. ולכן מה שצריך לכיין בכונת כוס א', הוא קטנות ב' וגדלות ב', ותכיין כי מכ"ש שכבר נכנס בתחילה גדלות הא'. (ת)

במלוייהם, הם ס"ט אותיות, ועם כללות הרי שמות, הרי ע"ה כמנין אכדט"ם ע"ה.

ובשם אכדט"ם של הגבורות, תכיין בחשבון הפשוט בלבד, שהוא בגימטריא ע"ד. ולהיותם גבורות גרועות מן החסדים, אין אנו מוסיפין בהם הכללות, להיותו בגימטריא ע"ה, ע"ד מ"ש בחסדים, כנ"ל ששמעתי. אח"כ נכנס הגדלות הב', הוא ממש כדרך גדלות הא'. והנה אם אלו המוחין היו נכנסין בסדר המדרגות כשאר הזמנים, ודאי שהיו נכנסין על הסדר כנזכר, והיינו מכוונים בהם, כל מדרגה ומדרגה בפני עצמה. אמנם עתה אינם נכנסים אלא ביחד. פי' הענין: כי קו הימין, שהוא מוח החכמה דאימא, נכנס יחד, בכל בחי' קטנות וגדלות א', וקטנות וגדלות ב', וקו השמאל נכנס יחד, אח"כ בכל בחי'. וקו האמצעי נכנס אח"כ ביחד בכל בחי'.

זהו ביאור של דברים: בכוס א' תכיין, אל קו ימין, שהוא מוח החכמה שבז"א מצד אימא בלבד כנ"ל. וקו זה הוא נכנס ראשון לכולם, ולכן כוס זה אומרים עליו קידוש. כי כל קדש הוא בחכמה כנודע. ומן הראוי היה שיכנס תחילה הקטנות א' דמוח זה דחכמה, ואחריו גדלות א', ואחריו קטנות ב', ואחריו גדלות ב', כי בתחילה נכנסים נה"י האחרונים דאימא, ואחריו נכנסים חג"ת דאימא שהם קטנות ב', וגדלות ב'. אבל לפי שהקטנות

הגהות ומראה מקומות

(ת) ג"ב א"מ מסופק אני אם יש לכיין בו לכל הפחות, אעפ"י שאין אנחנו רומזים אותו. ונלפע"ד שאין לכיין בו כלל, כי נלפע"ד מאיר שקריתי בס"א משם הרז"ל שהגדלות א' נכנס בעמידה בערבית ליל פסח, וא"כ אינו ענין למה שאנו מוסיפין בעבורו בלילה זו שינוים מצה ומרור וכוסות, דזה גדלות א' דרכו לכנס תמיד ואינו חידוש ושינוי, והרבר אצלי בספק היע"א. ומסוף הפרק משמע שיש לכיין בו שכך אמר ואמנם בג"ר וכן בג"ש תכוון אלמא בעי כוונה, ולא נזכר באיזה מקום יכוון, ורמז הכוונה כיצד הוא ועדיין הרבר בספק וצ"ע.

(ש) ג"ב משונה ליל פסח משאר זמנים, בהיות שנכנסים בו כל המוחין ביחד והיינו שמתחילה נכנסים ביחד גדלות א' וקטנות ב' וגדלות ב' וקטנות א' בקו ימין שהוא חכמה. ואח"כ נכנס על סדר הנ"ל עד גדלות ב' וקטנות א' בקו שמאל שהוא בינה, ואח"כ נכנסים ביחד עד קטנות א' כנ"ל בקו אמצעי שהוא מוח הדעת. ומה שקטנות א' נמשך בסוף היינו כדי שלא לעורר בחי' קטנות בפסח מחשש יניקה לחיצונים, וע"כ כיון שנמשך אור גדול שוב אין פחד, אמנם אין צריך בו כוונה, כי קטנות א' נמשך תמיד מאליו בלי כוונה (ממרון בעל היסולם וצ"ל).

יש בהם עצמות וכלים, שהם האורות שבתוכם, הנקראים מוחין ממש, והכלים שהם הלבושים שלהם, והנה הכלי הוא הכוס כנזכר, והמוחין הם היין שבתוך הכוס, והוא ג"כ שם אכדט"ם, כי הנה היין בגימטריא ע', ואם תחברוהו עם חמשה אצבעות האוחזים בו, הרי ע"ה ב' כמנין אכדט"ם עם הכולל.

(יג) וגדלות הב', נכנס על ידי הדיבור, ועל ידי הכוונה, של ברכת הקידוש וברכת היין. ג) ולכן תכוין בהיות שברכות אלו, שהם הויה דע"ב דמילוי יודין, כי מילוי יודין הוא במוח החכמה כנודע. (א) והרי ביארנו מלת קדש. אח"כ ורחץ, והוא ענין הרחיצה הא', והנה הכוונה של הרחיצה, היא בשם של י"ה במילואו, כי שם י"ה, הוא סוד המוחין כנודע. ותכוין ב"ה במילוי ע"ב דיודין, כוה: יר"ד ה"י, וזהו כוונת הרחיצה זו של אחר הקידוש. (ב)

וזה סדר כוונת כוס א', תכוין בתחילה אל קטנות הב', והוא בענין הכוס בעצמו, והיד האוחזת בו, שהוא בחי' מעשה. ותכוין, כי ה' אצבעות יד ימינך, אשר עליהם יושב הכוס הזה, הם בחי' הקטנות הב', שהוא הכלים והלבושים של חג"ת דאימא הנכנסין עתה בו"א. ותכוין, כי מכ"ש שכבר נכנס גדלות א' כנזכר, ותכוין, כי הכוס עצמו הוא בגימטריא אלהים, שהוא הקטנות הב'. אמנם הוא בבחי' תמורתו, שהוא שם אכדט"ם כנ"ל. והה' אצבעות יד ימינך, הם סוד ה' אותיות אכדט"ם. א)

ונלע"ד ששמעתי ממורי ז"ל, כי ה' אצבעות, הם קטנות הא', והכוס הוא קטנות הב'. אבל אין לסמוך ע"ז אלא על מה שכתבתי, כי מצאתי כתוב בקונטרס מן העת ששמעתי מפי מו"ל. ואמנם פשוט הוא, כי אף במוחין דקטנות.

הגהה

מלת רחץ, בב' אותיות י"ה פשוטות, הם ש'. וזהו כוונת רחיצה, רחץ י"ה. ר"ל, כי משם י"ה בהכאו כאמור, יוצא מלת רחץ.

(א) א"ש: מצאתי כתוב לזולתי, זה סדר קדש ורחץ.
(ב) א"ש: מצאתי כתוב לזולתי, שהכוונה הוא כר, שתכה הי"ד פעמים ה"י הם ש', וכן

יפה שעה

ע"י קדושת היום, וכמעט שאינו צריך לכוין בו. כמ"ש רז"ל בענין כוס א' לעיל ז"ל, האמנם גדלות א' דרכו ליכנס מאליו, ואין צורך לכוין בו על הכוס יע"ש. ועיין בכוס שני שכתב, לכוין כאשר יהיה הזווג יהיו נשיקין מצד הבינה, שהוא מקום החירות כר, בודאי הגמור אין זווג תחתון נעשה, עד שיהיו שם נשיקין דקודם הזווג ודאחר הזווג, ר"ל

(יג) וגדלות ב' נכנס ע"י הדיבור וע"י הכוונה של ברכת הקידוש כר, בשער חו"ף מתבאר, שע"י הברכה נכנס אור המקיף. ודע, כי ב' המוחין דמצד אבא, מבחי' גדלות א', כבר נכנסו מאליהם, כענין ב' הכוסות הראשונים כר. אע"ג שהכוסות הם מוחין מצד אימא, ואינו ענין לאבא, ברם כוונתו לומר, כי גדלות א' כבר הוא נכנס מאליו ומעצמו

הנהגות ומראה מקומות

ג) נ"ב א"מ מסופק אני באיזה ברכה מהם אם בקידוש אם בבפס"ג אם בשהחיינו. ונ"ל שטוב לכוין בכל הג' ברכות כי כבר נתבאר כי מוח זה מתפשט בכל קו ימין ובו ג' פרקים וצ"ע.

א) נ"ב אותיות ה"ס ט' ראשונות, וגי' מלכות.
ב) נ"ב הג"ה זהו מדברי רח"ו עצמו, וצ"ע דלעיל (דרוש ד' ד"ה ואמנם הבחי' הב') אמר בשם הרב שענין הכוסות ששוחים ה"ס הארת לאה הנכנסת בפנימיות ז"א לראש רחל (מבעל הסולם ז"ל).

שלא כסדרן, אחר שכבר נכנס גדלות א' וקטנות ב' וגדלות ב' בכוס של הקידוש. וגם עד"ז יתבאר שאלת מה נשתנה הלילה הזה כו', שבכל הלילות אין אנו מטבילין כו' (ו) ותירוץ שאלה, והיא, באמרנו עבדים היינו לפרעה כו', ולכן כדי שלא ישלטו החיצונים, הוצרך להקדים כניסת הגדלות אל הקטנות הא' עד הנ"ל. ובזה תבין, כי לקיחת הכרפס בליל פסח, אינה בהודמך כמ"ש הפוסקים שלוקח ירק אחר במקומו אם ירצה, ואין הענין כך, כי דברי חכמים ומנהגם תורה היא, וצריך לדייק ולהזהר לאכול דוקא כרפס, ולא ירק אחר.

כוס הב', הוא בחי' מוח בינה דמצד אימא, ובכל פרטי כוונותיו הם שוים אל כוונת כוס הא', רק שהכוס הא' הוא מוח חכמה דאימא, וזה הכוס הב', הוא מוח בינה דאימא, וזה ההפרש שיש ביניהם. הנה תחילה תכוין, כי הקטנות הא' דמוח הבינה דאימא, כבר נכנס בענין הכרפס כנ"ל, ועכ"ז תכוין עתה בו שהוא אלהים דמילוי ההיין. ואח"כ תכוין, דגדלות א' הוא הויה במילוי ס"ג. (ז) ואח"כ תכוין אל קטנות הב', שהוא בחינת הכלי והלבוש של המוח דבינה. הנה הוא שם אכדט"ג אלא שהוא בבחי' התחלקותו לב' חלקים:

יפה שעה

ידעתי, וכי מצד הבינה ולא מצד חכמה, והלא חו"ב דמניה וביה דפרצוף ההוא עצמו מזדווגים, ועיין בשער דרושי הצלם.

הגהות ומראה מקומות

(ד) שבכרפס. (ה) ג"ב וצ"ע דלהיפך הוא (ממין בעל הסולם וצ"ל).

(ו) ג"ב דהיינו נמי התמיהא למה נכנסים הקטנות א' אחר גדלות ב. הג"ה ונ"ל שז"ס ושערך צמח הנאמר אחר שדים נכוננו הרומזו על גדלות ב' כנ"ל. אמנם צ"ע בדבר הקושיות שאינם נוסלים על הלשון (מרון בעל הסולם וצ"ל).

(ז) ג"ב וצ"ע דבמוח חכמה לא היה כונה פרטית לגדלות א' (ממין בעל הסולם וצ"ל).

אח"כ ענין הכרפס. והענין הוא, כי אחר שנכנסו הגדלות הא', והקטנות הב', והגדלות הב' דמוח חכמה דמצד אימא, בכוס יין הקידוש כנזכר. הנה כבר החיצונים נסתלקו אחיותם, וכבר יכול לנכנס הקטנות הא', אעפ"י שהוא דין קשה. והנה מלת כרפס הוא בגימטריא ש"ס, והוא שם אלהים במילוי יודין, שהוא ש'. וכשתמלאנה במילואה שין, יהיה בגימטריא כרפס.

הוא הקטנות א' דמוח חכמה, שבנצח דאימא כנ"ל. ותכוין, שגם כל שאר הקטנות א', דמוח בינה ודעת דמצד אימא, גם הם נכנסין, יחד (ד) עם קטנות דמוח החכמה. ונמצא, כי אין שינוי רק במוח החכמה, שנכנס קטנות הא' אחר גדולתו הב'. אבל במוח הבינה ודעת, נכנס קטנות א' שלהם, טרם יכנסו הגדלות הא' שלהם, והם נכנסים כסדרן ממש, ואין השינוי אלא במוח החכמה כנזכר.

וה"ס משו"ל בענין הכרפס, שמביאים אותו כדי שישאלו התינוקות, ויאמרו, עדיין לא אכלנו לחם (ה) ואנו אוכלים עתה ירקות בתחילת הסעודה. וסוד הענין הוא, כי התינוקות רמז לזמן הקטנות הא', ולכן הם עצמם תמהים, איך נכנס הקטנות הא', שהיא אכילת הכרפס

בעת הוויג ממש, ופעמים שהוא קודם, ופעמים שיהיו שניהם שוים, כמ"ש רז"ל בשער מדומין ובכ"מ, אמנם מ"ש רז"ל מצד הבינה לא

(ד) ג"ב א"מ מכאן משמע שאין לכוין בשאר כוסות כלל בקטנות א', כי עתה בכרפס נכנס כולה, כי אינם צריכות להמתין אלא עד אחר כניסת מוח החכמה, ונמצא שכל הג' אלפים דקטנות ראשון נכנסים עתה. אלא שקשה למה בימי העומר שהם דומיא דליל פסח נכנסין תמיד הקטנות ראשון ביום ה' דכל שבוע כפי בחי' המוחין שבשבוע ההיא, ואינם נכנסין כולם אחר מוח החכמה כפי הלשון דמשמע כאן וצ"ע, ולכן בחרתי לעצמי שלא לכוון בשום ק"ד דאימא בליל פסח רק באותו

צריך לכוין בקטנות הא' דמצד אבא, ובגדלות (י) הב' דמצד אבא, ואמנם קטנות הב' דמצד אבא, גם הוא נכנס עתה, אבל לא קבלתי ממורי ז"ל, זולתי כוונות קטנות א', וגדלות ב'.

וזה ביאורו: תכוין, כי מצה היא בגימטריא הוי"ה דע"ב דיודין, והויה דס"ג. (כ) והם ב' מוחין חו"ב דמצד אבא דגדלות ב', הנכנס קודם הקטנות הא', לטעם הנ"ל. ואלו הן ב' המצות העליונה, והאמצעית. המצה התחתונה היא מוח הרעת דמצד אבא דגדלות ב'. והרי נרמזו גדלות הב'.

אח"כ תכוין בקטנות הא', וזה עניינו: כי המצה העליונה, היא אלהים דיודין, חכמה דקטנות א' דאבא, והאמצעית, אלהים דההין, בינה. והמצה התחתונה, אלהים דאלפין דעת. אבל בענין הגדלות, כבר רמזנו הכוונה שלהם, בענין חשבון אותיות מצה, שהוא ע"ב וס"ג כנוכר.

ובענין הקטנות, אנו צריכים לכוין, איך נרמזים ג' אלהים אלו, בג' המצות האלו. ואמנם ענין כוונתם, היא מחולקת כפי בחינת ציור אותיותיהם, ר"ל: כי הנה כאשר יש כמה שמות וכולם שוים, ואין ביניהם חילוק ושינוי, רק באות א' מהם, א"צ לכוין, רק באותה האות לבדה, אשר נפל בה השינוי. והנה ג' אלהים

א"ם, ג"ל כנ"ל. ובכל שאר הפרטים, (א) תכוין ע"ד מ"ש בכוס הא'. ואח"כ תכוין אל גדלות הב', וגם הוא הויה במילוי ס"ג. (ג)

ענין מגיד וסיפור יציאת מצרים: כבר נתבאר למעלה (ח) בענין שם פסח, שהוא פ"ה ס"ח, גם בעזרת ה' לקמן בכל הדרוש, יתבאר כמה טעמים, וכמה כוונות אחרות, וגם יתבארו מקצת מפסוקי ההגדה.

רחצה: והיא רחיצה הב', גם היא בסוד י"ה, ע"ד הנזכר ברחיצה הא', אלא ששם י"ה הוה תכוין אל י"ה, של הוי"ה דס"ג. (ד) מוציא מצה: ענין המצה, הנה נת"ל, כי המוחין דמצד אימא, נכנסין ע"י ד' כוסות היין, לפי שהיין המשמת, הוא באימא. וגם ענין הכוס הוא בגימטריא אלהים, וזה להורות על אימא, דמינה מתערין הדינין. אבל המוחין דאבא, נרמזים באכילת מצה, הנקרא לחם, כי לחם הוא בגימטריא ג' היות ט) זנדע, כי שם ההויה הוא באבא, ושם אלהים הוא באימא. דע, כי ב' המוחין דמצד אבא, מבחינת גדלות הא', כבר נכנסו מאליהן, כעין ב' הכוסות הא'. ואמנם הקטנות הא' דאבא, לא נכנסו לסיבה הנ"ל, כי אינו יכול לכנס בראשונה, לפי שהוא דינין גמורים, עד שיכנס גדלות הב'. כי כן קטנות הא' דאימא, לא נכנס עד שנכנס גדלות ב' דאימא. ונמצא, כי עתה באכילת מצה,

הגהה

(ג) א"ש: ענין יחזק, יתבאר למטה, בענין המצה. (ד) א"ש: וגם היא ע"ד הנז"ל.

הגהות ומראה מקומות

מצות או ג', לכן גם הרב בגודל רוח קדושתו לא עירב את הג' עמהם, אלא תמיד אמר סודות הב' ואח"כ מבאר סוד הג' בפני עצמו, כי הב' חובה בלבד לכן יש בהם ברכה, משא"כ בג' כי הרעת נקודה ולא ספירה וכן מצה בגימטריא ע"ב ס"ג ותו לא, כי מ"ה וב"ן הם חו"ג ענפי הס"ג לחוד כנודע מדרוש א"ק.

ונ"ב הג"ה וצ"ע כאן, כי מוח הבינה אומר לעיל (ד"ה והוא הקטנות א') שקטנות א' נכנס מקודם, וכאן אומר דח"ב שוים הם בענין זה (ממין בעל הסולם זצ"ל).

(א) דכוס ואצבעות וכו'.

(ח) נ"ב שה"ס כניסת פרצוף לאה לפנימיות ז"א ועושה בו בחי' פה, והבל יוצא לחוץ בסוד אור מקיף שה"ס פה סח שמשחין ביציאת מצרים עיין לעיל סוף דרוש ד' ד"ה וז"ס פסח (ממין בעל הסולם זצ"ל)

(ט) נ"ב וצ"ע דכאן בקטנות מיירי (ממין בעל הסולם זצ"ל).

(י) בדפו"י ל"ג ובגדלות הב' דמצד אבא.

(כ) נ"ב א"מ הנה לפי שיש מחלוקת בין הרי"ף והרמב"ם ז"ל להרא"ש ז"ל, אם הם ב'

ועתה נבאר ג' מיני ציורים אלו, איך מצטיירים בשלשה המצות. (מ) הנה נתבאר בענין גדלות הב', כי מצה הא' היא הויה דע"ב, מוח חכמה. והב' היא הויה דס"ג, והוא מוח בינה. ולסיבה זו, המצה הא' אינה נחלקת ונפרסת לב' פרוסות, כי היא כנגד החכמה, הנקרא אות י', והיא אות א' שלימה. אבל המצה הב', נחלקת ונפרסת לב' פרוסות כנודע, חציה לאכילת מצה, וחציה לאפיקומן, לפי שהבינה נקראת אות ה', והיא נחלקת לציור ב' אותיות, ד' על ז'. ולכן נפרסת לשתי פרוסות, שהם סוד זו"ן, בהיותם תוך הבינה. כי הבינה נקראת ה' בכללותיה, ונוקבא נרמות בציור אות ד' של ה'. וז"א נרמו, באות ו' של ה'. ובהיותם בתוכה בסוד העיבור, שניהם מתחברים, ונעשים אות ה' א', ולכן נחלקת לב', וחציה הא' שצורתה ו', מניחין לאפיקומן. וחציה השני שצורתה ד', שהיא כנגד נוקבא, אנו מחברים אותה עם החכמה, שהיא מצה הא' השלימה, ומברכים עליהם המוציא, ואכילת מצה. המוציא כנגד השלימה, ואכילת מצה כנגד הפרוסה. ועל זו הפרוסה הב', שהיא כנגד אות ד' של הה', אנו אומרים הא לחמא עניא. וכמאז"ל (נ) מה דרכו של עני בפרוסה כר.

והענין הוא, כי בתחלה צורתה ה', של הא לחמא עניא. ואחר כך נפרסת ונעשה לחמא עניא, שהוא הפרוסה כנוכר, כי אות ד' הוא לשון ד"ל ועני, כי מה שהיתה אות ה', נעשית לחמא עניא, שהוא אות ד'. והנה בהתחברו עם המצה השלימה, שהיא אות י', אז נעשו שתיהם ציור ד'. הפרוסה היא אות הד', והשלימה היא י', שהיא שלימה בי' ספירותיה. ולפי שהיא פרוסה, אנו צריכים לחברה עם

הנז', כולם שוים, ואין ביניהם שנוי, אלא באות ה' בלבד, כי אות ה' זה של אלהים, בהיותה בחכמה, היא במילוי יוד, כזה: ה"י. ובהיותה בבינה, מילויה ה"ה כזה. ובהיותה בדעת, מלויה בא', כזה: ה"א. (כ)

ועד"ז ג"כ אנו מכוונים עתה, בשנוי ג' שמות אלו של שם אלהים, בג' מיני ציורים שיש באות הה"א. ולפי שאלו האלהים, הם בחי' קטנות א', וגם שהם מבחי' מוחין דאבא, לכן אין אנו מכוונים בהם השנינוי המילויין שבהם, רק בשנינוי ציורי אות הה"א הפשוטה עצמם שבשם אלהים, (ל) ובבחי' ציורה, יוכר ההפרש שיש בין אלהים דחכמה, לאלהים דבינה, או דדעת. כי הנה יש זמן, שאלו האלהים אינם ממולאים, אלא פשוטים, וא"א להכיר איזהו בחכמה, ואיזהו בבינה, ואיזהו בדעת, אלא ע"י שינוי ציורים האלו כמו שזכיר.

וזה עניינה: הנה אות ה' דאלהים דחכמה, ציורה וצורתה היא ד"י. ושל הבינה, דה. ושל הדעת, ג' וזין. והביאור הוא: כי הנה צורת אות ה', היא ד' על ו'. אבל זו ה', היא קטנה, ואין בה ראש. ולכן לפעמים נציירה בצורת יוד, והוא בהיותה בצד החכמה, כי הנה זו ה' שבתוך הה', היא בחי' ז"א, ובהיותו תוך החכמה, היא צורת יוד, שהוא טיפת מוח החכמה. ובהיותו בבינה, אז נעשה ז', כי הוא מורה על זמן העיבור שהוא בתוכה, שהוא ו' בסוד ו"ק. ובהיותו בדעת, אז הוא הוראת התפשטות אימא בתוך הז"א, הנקרא דעת, בסוד מוחין שבו, ומתפשטת בג' קוים שבו, לכן צורת ה' זו, היא ג' וזין, כזה ה', שהוא הוראת ג' קוים כנוכר, והנה הדעת הוא קו אמצעי, שצורתו צורת ו'.

הגהות ומראה מקומות

(פ) עיין לעיל דף קנ"א בהגהות ומ"מ אות ה'.
 (ל) ג"ב א"מ מכאן ומצויר השמות משמע שבקטנות ראשון זה דאבא הנזכר כאן ר"ל קטנות דעיבור ולא דיניקה, כי ביניקה הוא במילוי, וק"ל דלמה לא נרמו גם דיניקה. ועוד דבמותין דאימא משמע איפכא דיניקה ולא דעיבור. ובמ"א כתב

דקטנות דליל פסח הוא דיניקה ובו כולל העיבור.
 (מ) ג"ב א"מ אל תחשוב שפירושו לצייר עליהם אותיות ממש שזה אסור ואפשר יהוי כמוחק השם ומותק אסור ביו"ט כמ"ש בעל המפה ז"ל, אלא פירוש הציור בכוונה.
 (נ) פסחים סוף דף קט"ו ע"ב.

דקטנות דליל פסח הוא דיניקה ובו כולל העיבור.
 (מ) ג"ב א"מ אל תחשוב שפירושו לצייר עליהם אותיות ממש שזה אסור ואפשר יהוי כמוחק השם ומותק אסור ביו"ט כמ"ש בעל המפה ז"ל, אלא פירוש הציור בכוונה.
 (נ) פסחים סוף דף קט"ו ע"ב.

עם מלכות, בסוד טיפה היורדת מן המוח דרך חוט השדרה שהוא ת"ת בסוד הדעת. ה) וכאשר יתעורר ברית קדש לזווג, יקדמו הזווגין בסוד הפה העליון, (ס) בסוד פה ס"ח, וזהו ייתי ויפסח.

הנהגה בח"ל, אין זווג, כי אם בא"י. זמ"ש, השתא הכא בלי זווג, לשנה הבאה בארעא דישראל, ויזדווג המלך עם א"י העליונה. וזהו כנגד כל דכפין ייתי ויכול, שהוא סוד הזווג. ובא"י העליונה כאשר יהיה הזווג, יהיו הנשיקין מצד הבינה, שהוא מקום החירות, זמ"ש אח"כ, השתא הכא עברי, לשנה הבאה בארעא דישראל בני תורין. (ו)

מרור מרדך: ועתה נבאר ענין החרוסת. דע, כי הזווג הנעשה בליל פסח, הוא עם רחל, ואין זווג עם לאה כלל בליל זה, כמי שיתבאר למטה, ועכ"ז אנו צריכים להמתיק את הדינין שבה, אע"פ שאין הזווג עמה. וזה נעשה ע"י טיבול המרור בחרוסת, אשר מלת חרוסת, הוא חיבור ררית ס"ח. פ"י הענין הוא: כי הנה נוקבא דז"א בכללותה, נקראת שם אדנ"י. והנה נחלקת היא לב', החם: לאה, ורחל, כאשר אינם נכללות יחד כנודע. ולהיות כי לאה כולה דינין, לפי שהיא אחוריים דאימא עילאה כנודע, לכן שם אדנ"י מתחלק בהם לב' בחי': כי שם אדנ"י בפשוטו, הוא ברחל.

השלימה, ואז השלימה נקראת ד"י. והרי נתבאר הציור הב', שהוא ד"ו במצה הב', טרם שנפרסה. הציור הא' שהוא ד"י, נרמז בהתחברות השלימה עם הפרוסה. הציור הג' שהוא ג' ויין, נרמז במצה התחתונה הנז', כי עמה הם ג' מצות, כמנין שלשה ויין הנז'. והרי נכנסו כל המוחין דגדלות ב', וקטנות א' דמצד אבא, בבחי' שלשה המצות כנו'.

עוד ירצה ביאור הא לחמא עניא כר. פ"י: ה' אחרונה שבשם, הנקראת לחם עוני, בחסרון הלבנה (ב) כשאין היסוד העליון מקבל שפע, נקרא עני. והיא נקראת לחם עוני, כמד"א כי אם הלחם אשר הוא אוכל. והיא היתה בגלות מצרים עם אבותינו, ומשפעת להם, כמד"א עמו אנכי בצרה. זמ"ש די אכלו אבהתנא בארעא דמצרים.

והנה הו' יש לה שני ציורים, אם סוד ד"י, ואם סוד ד"י. כי כאשר מקבל מהת"ת, שהוא סוד ו', (ג) יצטייר בה סוד ד"י. וכאשר תקבל מיסוד לבה, בלי השפעה מהת"ת, אז היא לחם עוני, ויצטייר בה סוד ד"י. זמ"ש, די אכלו אבהתנא (ד) בארעא דמצרים. ולפי שסוד יסוד הוא כל לכן אנו אומרים כל דכפין ייתי ויכול, כל דצריך ייתי ויפסח, לומר: שהיסוד העליון, שהיה עני ורעב ללחם, ולא היה מקבל מת"ת, ייתי עתה ויכול, ויזדווג

הגהות ומראה מקומות

(א) הנקראים חיים, גימטריא ס"ח, וזהו כל דצריך ויפסח, כי ע"י סיפור הגדה וכוונתה בה, נמשך מפה עליון חיים, וזה פ"ה ס"ח.
(ב) ג"ב מכל הנ"ל משמע דאין זווג בחו"ל, והגדה הנ"ל דכל דכפין וכל דצריך הוא ענין בטחון ותפילה. אלא אנו ממשיכין אור הגאולה והזווגים שהיו ביציאת מצרים ומתפללים על יציאה מכל ארצות ואז יהיה הזווג שלם בסוד תפארת. וע"כ אוכלין לחם עוני לזכר השעבוד ועבדות שלא היה עוד זווג דתפארת ומלכות אלא ביסוד, בסוד הלחם אשר הוא אוכל (ממין בעל הסולם זצ"ל).

(ג) ג"ב שמלכות מיעטה את עצמה לנקודה תחת יסוד.
(ד) ג"ב שח"ס ר' עם ראש.
(ה) דהיינו לחם עוני ה' תחתונה המקבל מיסוד שמצטיירת ד' על י'.
(ו) ג"ב דמתקשה לדעת, טפת חסד מתגלייא אפומא דאמה ומבסם לנוקבא. ואכילה ח"ס זווג כנודע.
(ז) ג"ב נשיקין דד' רוחות אר"א א"ה ב"ה. וי"ל פע"ה והנה צריך להמשיך מן הפה העליון מזווג הנעשה בה המחזין העליונים הנקראים חיים, וזה פ"ה ס"ח, כי צריך להמשיך חס"ה מן המחזין

ובמילואו, הוא בלאה, לפי שמלוי הוא בגי' אלהי"ם, שהוא דין, ולכן ניתן ללאה. ז) והענין הוא, כי אדני' במילואו, הוא תרע"א. וכאשר תסיר פשוטו שהוא ס"ה, מנין אדני' לרחל, ישאר מילוי' שהוא בגימטריא רו"ת, אל לאה. וז"ס אותיות רו"ת שבחרוסת, שהיא בחי' לאה. וב' אותיות ס"ח שבחרוסת הנשארים, הם בחי' המוחין דז"א, שהם הנקראים חיי המלך, כמנין ס"ח, כמבואר בענין התפלה, שהם שלשה שמות אהיה, הויה, אהיה. והכונה היא, להמשיך החיים הנז', מן המוחין דז"א, אל לאה הנקראת רו"ת, כדי שיתמתקו ע) דינים.

והיות כי אין זווג בלאה בליל פסח, ח) לכן לא הוזכרה רק דרך עראי במנין החרוסת, שאינו אלא זכר בעלמא מדברי סופרים, ואינו מצוה כמו היין והמצה כו'. א) אח"כ ענין הב' כוסות האחרות, והם בחי' ב' מוחין דמצד אבא, ב) הנקראים חסדים וגבורות, הנקרא יחד מוח דעת. ולכן אלו הב' כוסות אין ראוי להפריד ביניהם, לשתות כוס אחר של רשות, לפי ששניהם הם מוח א', הנקרא דעת. וצריך לחברם יחד, ולכלול אותם זבי"ז כמ"ש. ולכן בין ג' לר' לא ישתה, כנזכר במשנה ז) והוא כי החו"ג הם זכר ונקבה, וצריך לחברם יחד. והנה נבאר עתה, כונת כל כוס מאלו הב' בפ"ע, ובעת כונתך תכוין לכלול ב' יחד

והמורה, שהיא בגימטריא מו"ת, שהם סוד דינים המרים שבה, אשר בהם נאחזים הקליפות הנקראים מו"ת. ולמתקה, ע"י המשכת החיים הנזכר, שהם ס"ח. וזהו טעם, שצריך שירגיש טעם מרירות, ואם בלעו לא יצא ידי חובתו, עד שילעסנו בשיניו. כי ע"י טחינת

הגהה

הויה ובאחור שהם ב', הרי מות. וקשה לי במלת הא', למה נשתנית מהג' אוניות של יה"ה, להיותם מלאה א', משא"כ ביה"ה, כי אנו מונין אותם לברם בלי מילוי, וצ"ע.

א) א"ש: עוד מצאתי בספרים לזולתי, ואעפ"י שנלענ"ד שאינם מדברי מורי ז"ל, עכ"ז לא נמנעתי מלכותבם, אעפ"י שלא ישרו בעיני. וז"ל, כי בשם הויה במילוי ההיך, רמוז ענין מו"ת כנזכר, בגימטריא בזה האופן, י"פ יר"ד במלואו, שהוא י' פעמים יוד, הרי ר'. ה"פ ה"ה, הרי נ'. א' פעם א' הרי קמ"ד, ה"פ ה"ה הרי נ', הרי תמ"ד. ובפנים של

ב) א"ש: כך מצאתי כתוב בספר מוד"ל. וק"ל, דהיל"ל דמצד אימא, ואולי משגה הוא. לכן הרב ש"ש מגיה דנ"ל דמצד אימא.

הנהרות ומראה מקומות

עליונים וה"ח דחסד חכמה, ונשאר ה' דמ"ה סוד הכח הנ"ל, בבחי' מות. וע"כ צריך להמשיך חיי המלך אליה ולהמתיקה (מרן בעל הסולם זצ"ל). פ) ג"א ומתבררים (דפו"י). ג"ב כלומר דחיי המלך צריכים לכת הזזה בבחי' מרירות שבהם, בסוד ימינך ה' נאדרי בכח וע"כ צריך ודאי להרגיש מרירות.

ז) ג"ב שהפשוט מורה גילוי רחל עלמא דאתגליא. ומילוא מורה העלם לאה עלמא דאתכסיא (מרן בעל הסולם זצ"ל).

ע) ג"א דיניה (דפו"י). ג"ב והכונה להמשיך חיים ממוחין דז"א שבגימטריא ס"ה, אל לאה שנקראת רו"ת כדי שיתמתקו הדינים, וז"ס המרור שבגימטריא מות שהם סוד הדינים המרים שבה (ענין אחורים דאימא, ה"ס הכח ששאבה אימא עלאה ממלכות דמ"ה, כדי שתוכל להתעלם בהם, וע"כ נתגלה בה חסד עליון, חסד חכמה סוד יוד שבמ"י. אמנם בזמן העבדות וגלות נפרדו וק

ח) ג"ב כי לא הספיק בציקם להחמיץ כי גורשו ולא יכלו להתמהמה ולגלות כח מ"ה הנ"ל (מרן בעל הסולם זצ"ל).

ז) פסחים קיז:

אתה תחבר ב' הכונות יחד בכוס א'. ואח"כ תכרין שתיהם בכוס הב'. והסיבה היא כנ"ל, לכלול אותם יחד בסוד זכר ונקבה. וכבר אמרנו לעיל שהגלע"ד ששמעתה, שיש חילוק בקטנות השני, בין החסדים לגבורות בשם אכדט"ם, כי זה חשבוננו ע"ה, בסוד ג"ם יב"ק. וזה חשבוננו ע"ד. אבל לא מצאתי כתוב בקונטרס שכתבתי בו מה ששמעתי ממז"ל. (ג)

(ו) דרוש ז

הוא דרוש א' לענין ספירת העומר. דרוש זה כתב הרח"ו ז"ל, ששמעו מזולתו. (יד) כבר נתבאר, כי בפסח הוא זמן היניקה של ז"א.

הגה

(ג) א"ש: עוד ראיתי לכתוב בענין החרוסת כיצד נעשה, וממה נעשה, וז"ל מז"ל, הנה חקרתי את פי אמו של מורי ז"ל, מה מיני פירות היה מניח בחרוסת, וא"ל, כי אלו הם הדברים שהיה רגיל תמיד מורי ז"ל להניח בחרוסת, ג' מיני תבלין: שבלת נרד, ובערבי נקרא סינבול. ובישש"י, וזינגבילי, וקאניליה הנקרא קומ"ן. וז' מיני פירות, והם: ענבים, ותאנים, ודמונים, ותמרים, ואגוזים, ותפוחים, ופירא"ש. אבל האשכנזים, נוהגין

כמ"ש. הנה כוס הא', הוא החסדים שבדעת. והנה הקטנות ראשון שלו, הוא אלהים דמילוי אלפין. אבל צורת האלף שבמילוי אות ההא דאלהים, היא בצורת יו"י כנ"ל, כזה א'. וגדלות הא', הוא הריה דמ"ה דאלפין. וקטנות הב', הוא שם אכדט"ם בבחי' חשבוננו, שהוא בגימטריא ע"ד. וגדלות הב', הוא הריה דמ"ה דאלפין.

והכוס האחרון הוא ק) כן. כי קטנות הא', הוא אלהים דמילוי אלפין, אלא שצורת הא' שבמילוי הה"א, היא צורת יו"ד, כזה א'. וגדלות א', הוא הריה דב"ן דההין. וקטנות הב', הוא אכדט"ם, בבחי' חשבוננו שהוא ע"ד. והגדלות הב', הוא הריה דב"ן דההין. אמנם

לשים עיקר החרוסת מג' דברים אלו, ואלו הם היותר מוכרחים, הם ר"ת אב"ן בלשון אשכנזי. והם: אגוזים, ותפוחים, ופירא"ש. כי בלשון אשכנזי ר"ת ג' פירות אלו, הם נוטריקין אב"ן. וזנותים סימן לדבר, ובחרוסת אב"ן למלאות, ע"כ מצאתי. נ"ב א"מ, וכלשון זה מצאתי ג"כ בספר הדרת קודש מחזור האשכנזים, ונמצא שזה אינו עפ"י הסוד, רק מאמר הרב סתם, עפ"י מנהג האשכנזים נ"ל.

יפה שעה

(יד) כבר נתבאר, כי בפסח הוא זמן היניקה של ז"א, ואין בו אלא מוחין דקטנות שהם דאלהים כו'. אפילו זה לא היה צריך להיות, שהרי לקמן פ"ח כתב רז"ל ז"ל, ואחר יום א' של פסח, נסתלקו כל המוחין, וחזר לקדמותו לבחי' תכ"ב יע"ש, ואם כן מאחר שחזר לבחי' מוחין דעיבור, מוכרח שנסתלקו מוחין דיניקה, וכן מתבאר מדרושים הבאים, שבכל שבוע ושבוע בליל ה', נכנס קטנות א' דבחי' אותו שבוע, ואם כבר יש בועיר אנפין קטנות א', מה נכנס בכל ליל ה'. ועוד עיין

הגהות ומראה מקומות
(ק) ג"א ב"ן (דפו"י). (ר) פע"ח שער חג המצות פרק ו'.

והנה בשבוע א' מתפשטת ויורדת מן הדעת, גבורה אחת, ונכנסת בחסד דועיר אנפין. ובשבוע הב' יורדת גבורה א' מן הדעת, ונכנסת בגבורה דו"א. וכן עד"ו, עד שנמצא שירדה הגבורה הה' בהוד דו"א. ובשבוע הו', מתקבצות כללות הה"ג, ונכנסות ביסוד. וכן בשבוע ז', כללות הה"ג, נכנסות במלכות דו"א, ע"ד הנזכר בענין התפשטות הה' חסדים. ואמנם להיות כל שבוע כלולה מזו ימים, הטעם הוא לפי שבכל בחי' מהם יש ז' בחי', הא כיצד: שבוע אחת, נכנסה הגבורה הא' בחסד דו"א. ובספירת החסד עצמה, יש ז' בחי' עצמן, שהם: חסד שבחסד, וגבורה שבחסד כו', ומלכות שבחסד. והרי איך ז' בחי' בחסד, כנגד ז' ימים שבשבוע א'. וכעד"ו בשאר ז' שבועות.

ואמנם היות צריך האדם לספור ספירת העומר בפיו, הטעם הוא כי ע"י היות האדם סופר בפיו, ומוציא הבל מתוך פיו לחוץ, גורם שיוצא הבל אור המקיף, מפי האדם העליון שהוא ז"א, ומקיף לכל ז' תחתונות

ואין בו אלא מוחין דקטנות, שהם ד' אלהים: א' דיחין, בחכמה. וא' דההין, בבינה. וא' דאלפין בציוור יו"י, בחסדים שבדעת. וא' דאלפין בגבורה שבדעת, בציוור יו"ד. ודע, כי במוחין דגדלות, מקדימין החסדים לצאת מן הדעת, ולהתפשט בגופא דו"א, ואח"כ יוצאות הגבורות. אבל במוחין דקטנות, אז הגבורות מתחילות להתפשט בגופא דו"א, ואחר כך יוצאים החסדים. והטעם הוא לפי שהמוחין דקטנות, הם דינים קשים. וזהו גם כן סוד היצה"ט והיצה"ר, כי החסדים הם יצה"ט שבאדם, והגבורות הם היצה"ר. ובימי הקטנות של האדם, מתחיל היצה"ר להתפשט באדם, קודם שיבא היצה"ט. וזכור הקדמה זאת.

והנה ימי העומר, הם זמן דינים כנודע, ולכן הגבורות והדינים, של הקטנות, מתפשטים בגופא דו"א בו' ש) שבועות. ואח"כ ביום חג השבועות, שהוא יום מתן תורה, יוצאין גם החסדים של הקטנות, שהיו עדיין בדעת של ז"א, מתפשטים בגופא של ז"א, ואז ג"כ נכנסין בז"א, הר' מוחין כולם דגדלות כנודע.

י פ ה

כנודע. ולא תקשה, א"כ נמצא שבז"א בימי העומר, הוא גרוע מסתם לילה, שהרי יש בו בחי' אחרות גדולות ועצומות, שאין ז"א שנשאר ברשימו דמוחין פנימים דיניקה דאימא אלא רגעי, שהרי בסוף יום ד) ב' א', מסתלקין כל אלו המוחין הגדולים, ותכף בליל ב', מתחילין ליכנס, ובו בלילה נכנס גדלות א' דאבא. ואע"ג שלקמן דרוש ח' כתב רז"ל ז"ל, אבל הענין הוא, כי להיות שכבר כל המוחין נכנסו בליל פסח, ובהכרח הוא כי שם הניחו רשימו שלהם וקצת הארה כו', כי דע רב המרחק בין רשימו לרשימו, ולהכי דייק רז"ל וקצת הארה, שהרי רשימו דמוחין דחול, הם כמו המוחין עצמם, שהם הם סוד התפילין, כמ"ש רז"ל בדרוש ה' דתפילין, ובדרוש ד' דק"ש שעל המטה.

במוחין אלו דליל פסח, נראה שכאשר מסתלקים אינו נשאר אפילו שום רשימו, מדכתב רז"ל שחוזר בבחי' יניקה, וכ"ש שכתב גם בחי' עיבור, שאם היה נשאר מהם רשימו, כ"ש וק"ו הדברים, אם מרשימו דמוחין דכל יום נשאר בגדלותו, רשימו דמוחין אלו דליל פסח, שיש בהם קטנות ב' וגם גדלות ב', אינו דין שהיה צריך לשאר ז"א בגדלותו, אלא ודאי שאפילו רשימו לא נשאר בו, וכן מבואר מדכתב רז"ל שליל ששי דכל שבוע, נכנס רשימו דגדלות ב' יע"ש. לכך נראה שלעולם אפילו מוחין פנימים דיניקה דאימא מסתלקין עצמותם, והוא הנכנס בכל ליל ה' דכל שבוע, אלא שרשימו דפנימים דיניקה נשאר בז"א, ואותו הרשימו הוא כמו מוחין פנימים דיניקה עצמם, ולכך כתב רז"ל שהם ד' אלהים מלאים

הגהות ומראה מקומות

ש) נ"א ל"ג שבועות ואח"כ (דפו"י). ת) נ"א מן (דפו"י). ד) מלת ב' מיותרת.

שבו, בני שבועות של ספירת העומר. וע"י כן מתמתקות הגבורות דקטנות, ומתפשטות תוך ז"א בסוד א"פ כנוכר, כי הם דינים קשים גמורים.

(ב) דרוש ח

והוא דרוש שני בענין ספירת העומר. הנה נתבאר לעיל, כי גדלות הזה דו"א, היה לפי שעה בליל ראשון של פסח, כדי שיוכלו ישראל ליגאל. ואחר יום ראשון של פסח, מסתלקים כל המוחין הנזכר, וחוזר לקדמותו לבחי' ג' כלילן בג'. וזהו הטעם, שאין אומרים הלל גמור, אלא ביום ראשון של פסח בלבד. (טו) ואח"כ מליל שני ואילך, אנו חוזרים להמשיך המוחין הנז' שנכנסו בליל פסח ונסתלקו, ועתה חוזרים לכנס כפי סדר המדרגות כל מדרגה ביום שלה, ע"י מצות ספירת העומר בני' יום שבין פסח לעצרת.

ונודע, כי אין הכתר נמנה לעולם, ואינו נכנס במספר, רק מן החכמה ולמטה. והנה כאשר נספור ונמנה שבעה ספירות, שיש מן החכמה דו"א ולמטה, והם חב"ד חג"ת, ושם הוא מקום התחלת בנין הנקבה מלכות, מאחורי הת"ת כנודע, ועמה הם ז' ספירות. וכנגדם,

עוד בקונטרס אדם א' מצאתי, באופן אחר, בענין ספירת העומר. דע, כי הנה בצאת ישראל ממצרים, יצאו החסדים והגבורות מן הדעת של הקטנות דו"א, ונתפשטו למטה א) בגופו, כנו"ל בענין הפסח. ואמנם בעזר וסיוע ב' אורות מקיפים, הם מורידים הה"ח מן היסוד דאימא, המלוכש תוך שלישי העליון המכוסה של הת"ת דו"א, והם מתפשטים למטה בשאר הגוף, והנה הם ב' מקיפים, וה' חסדים, הרי הם ז', וכנגד זה, צריך שיתפשטו ג"כ הה' גבורות, עם שני אורות מקיפים, כדי שיוכלו להתפשט כנוכר. והרי הם שבעה אחרים, הם י"ד בחינות בז"א, הנקרא ישראל. וכנגדם י"ד בחינות אחרות, בפרצוף הנקרא יעקב, כי גם בו יש ה' חסדים וה' גבורות, הרי הם כ"ח. ושבעה בחי' אחרות ברחל. ושבעה בחי' בלאה. לפי שהנקבה אינה לוקחת רק גבורות בלבד, הרי הם מ"ב. ושבעה גבורות אחרות שמקבלת

י פ ה ש ע ה

ואע"פ שהכל הוא תפילה, והכל מצוה אחת היא, ועבדתם את ה' אלהיכם, ואע"פ כן אין תפילה דומה לחברתה, כי בכל חדא וחדא הוא בירור חדש, כ"ש וק"ו הכא, כי מצות דליל פסח לבדם, ומצות ספירת העומר לבדה, וכל חדא לעצמה נדרש, ואיך המוחין רליל פסח הם עצמם שנסתלקו, הם החוזרים ע"י מצות ספירת העומר. הן אמת כי בליל פסח לא נמשכו על ידינו אלא מאליהן ברצון המאציל העליון, ועתה ע"י ספירת העומר חוזרים וממשיכים על ידינו, לא מפני כך נאמר, שאין כל מצוה ומצוה בירור בפני עצמה.

(טו) ואח"כ מליל ב' ואילך, אנו חוזרים להמשיך המוחין הנזכר, אשר נכנסו בליל פסח ונסתלקו, ועתה חוזרים ליכנס כו'. מבואר בדברי רז"ל, שהמוחין עצמם שנכנסו בליל פסח, ובסוף יום א' נסתלקו, הם עצמם חוזרים ליכנס ע"י ספירת העומר, אלא שנכנסים בסדר המדרגות. שהרי כתב רז"ל בדרוש תיקון התפילות ז"ל, והענין בקיצור הוא, לפי שתכלית מצות התפלה, הוא לברר הברורים של ז' מלכי אדום, ובכל יום ויום, ובכל תפלה ותפלה, מתבררים ברורי ניצוצות חרשות שלא נתבררו מעולם, עד העת ההיא יע"ש באורך. וכן כתב בכמה מקומות, ועיין דרוש ה' לתפלין

הגהות ומראה מקומות

(א) ג"א מגופו (דפ"י). (ב) פ"ח שער ספירת העומר פרק א'.

אנו סופרים ז' שבועות אלו. לפי שאי אפשר שידווגו זרין, עד היות ז"ס אלו בנוים ומתוקנים, ואז תהיה ראויה היא לזווג. ולהיות כי כל א' מאלו הז' היא כלולה מכולם, לכן לא הספיק ז' ימים, אלא ז' שבועות, וכל שבוע כולל ז' ימים. ונמצא, כי בכל שבוע מאלו הז' שבועות, נתקנת ספירה הא' מז"ס הנז'. באופן: כי בשבוע הא', נתקן מוח החכמה בז' בחי' כר', ובשבוע הז' נתקנת המלכות בכל ז' בחינות.

והנלע"ד, (טז) כי יש בזה ב' כוונות, ושתיים אמיתיות. הא' היא, כי בשבוע א', נגמר ליכנס מוח החכמה, ובו כלולים כל ז' בחי' הראויות למצוא תוך המוח הזה, כי הנה צריך שיהיה כולל בתוכו חב"ד הג"ת מלכות, וכולם נרשמים ונמצאים שם במוח החכמה, וכעד"ז בכל הז' ספירות הנז'.

והב' הוא, כי מוח החכמה מתפשט בכל ז' ספירות אלו, כיצד: הנה בחכמה מתפשט חלק הראוי לה. וכן מתפשט מן החכמה בבינה, חלק הראוי להתפשט בה. ועד"ז בכל הז' עד המלכות. והנה ב' פירושים אלו, הם הפכיים זה מזה, ואפשר ששניהם כאחד טובים. ג) ואמנם הפירוש הא', הוא היותר אמיתי, כפי מה שמצאתי כתוב בקונטרס, מן העת ששמעתי הדרוש הזה ממוז"ל.

ונבאר עתה סדר השבועות: שבוע א', נתקן כל החכמה ולכן הוא בסוד הוי"ה דע"ב דיודין. שבוע הב' בבינה, והוי"ה בס"ג. שבוע

י פ ה ש ע ה

(טז) והנלע"ד בזה, כי יש ב' כוונות ושתיים אמיתיות כר'. הנה ב' פירושים אלו, הם הפכיים זה לזה, ואפשר ששניהם כאחד טובים כו'. כתב רו"ל שהם הפכיים זה לזה,

הגהות ומראה מקומות

ג) עיין בע"ח ח"ג דף י"ט בהגהות ומ"מ אות

ק', בביאור ענין אורך ועובי הנאמר בפרצופים עליונים, וכן בספר בית שער לכוונות מדף ע"א, ותבין איך ב' פירושים אלו עם שהם הפכיים, אפשר שיהיו שניהם כאחד כי האורך כולל את העובי

ה) נ"א מוסיף דא"א (פע"ח).

ד) נ"א אחר גדלות ב' כמו בליל פסח שהיה נכנס אחר גדלות ב' ול"ג מן אלא שעתה עד אחר גדלות ב' (פע"ח).

שם אלהים באלפין, ואות א' במילוי ה"א ציורה יו"ד. יום ו' רשימו גדלות ב' דגבורות אבא, והיא הויה דב"ן. יום ז', גדלות ב' עצמו דגבורת אבא, והיא הויה דב"ן.
שבוע ה', היא בספירת החסד, ולכן היא ממש כדוגמת שבוע א', שהיתה בספירת החכמה.

שבוע ו', היא בספירת הגבורה, ולכן היא ממש, כדוגמת השבוע הב', שהיתה בבינה. שבוע ז', צריך לכוין בה ב' כוונות: שבוע ג', ושבוע ד' ביחד, כי עתה היא בסוד ת"ת כנגד החסדים, ובסוד מלכות כנגד הגבורות. וצריך ליתן טעם, אל קצת השינוים הנ"ל, והוא, כי סיבת כניסת גדלות א' דאבא, קודם דאימא הוא, לפי שכיון שבליל פסח, נכנסו כל המוחין, לכן עתה הספיק טעם ההוא, שיכנס עתה גדלות א' דאבא בתחילה, לפי שהוא אור יותר גדול, ובו נכלל מוח אימא. גם ענין כניסת קטנות הא', אחר גדלות ב' דאימא, הוא לסיבה הנ"ל בליל פסח, כי הוא דינים קשים, ושלא יתאחו בו החיצונים, אינו נכנס, עד שיכנס גדלות ב' דאימא, אבל אין צורך שיתאחר עד כניסת גדלות ב' דאבא ג"כ.

גם ענין הצטרכות ב' לילות, ליל ד' וליל ז' לגדלות ב' דאבא, הטעם הוא, כי עיקר ליל פסח היתה בעיקר ד' כוסות, שבהם נרמזו ד' מוחין דאימא, אבל גדלות ב' דאבא, לא נכנסו רק דרך רמז קטן, בענין המצה, אחר שנכנסו כל שאר המוחין. ולכן הוצרך עתה ב' לילות, כי בליל הא' נכנס תוך הגולגולת דז"א, ומניח בו קצת רושם. ובליל הב', נכנס הוא עצמו כנ"ל, והם סוד ליל ששי, וליל ז'.

ועתה צריך ליתן טעם, למה כל השבוע א', נקרא חול המועד וי"ט, כיון שאחר יום א', נסתלקו כל המוחין כנ"ל. וגם ענין יום ז' של פסח, שהוא יו"ט גמור, אבל הענין הוא, כי להיות שכבר כל המוחין נכנסו בליל

אותיותיו בלבד, כנז"ל בליל פסח. יום ד', גדלות ב' דאימא, והיא הויה דע"ב. יום ה' קטנות הא', ו' והוא אלהים דיודין. יום ו' רשימו גדלות ב' דאבא, והיא הויה דע"ב. יום שביעי, גדלות ב' עצמו דאבא, והיא הויה דע"ב.

שבוע שני כולה בבינה, ולכן כולה בהויה דס"ג. יום א', בינה דגדלות א' דאבא, והיא הויה דס"ג. יום ב', בינה דאימא דגדלות א', והיא הויה דס"ג. יום ג', קטנות שני דמוח בינה, והוא אכדט"ם, בבחי' היותו מתחלק לא"ם ג"ל, כנז"ל בליל פסח. יום ד', בינה דאימא דגדלות ב', והיא הויה דס"ג. יום ה', קטנות א' דמוח בינה, והוא שם אלהים דמילוי התיק. יום ו', רשימו דבינה דגדלות ב' דאבא, והיא הויה דס"ג. יום ז', גדלות ב' עצמו דבינה דאבא, והיא הויה של ס"ג.

שבוע ג', כולה בחסדים דדעת, וכולה בהויה דמ"ה. יום א', גדלות א' דחסדים דאבא, והיא הויה דמ"ה. יום ב', גדלות א' דחסדים דאימא, והיא ההויה דמ"ה. יום ג', קטנות שני דחסדים, והוא אכדט"ם. ז' העולה ג"פ יב"ק, והם ע"ה אותיות, כנ"ל בכוס ג' דליל פסח. יום ד', גדלות ב' דחסד דאימא, והוא הויה דמ"ה. יום ה', קטנות א' דחסד, והוא אלהים דאלפין, ואות א' דמילוי ה"א, ציורה יו"י. יום ו', רשימו של גדלות ב' דחסדים דאבא, והוא הויה דמ"ה. יום ז', ח' גדלות ב' דחסד דאבא, והוא הויה דמ"ה.

שבוע ד', כולה בגבורות דדעת, וכולה בהויה דב"ן. יום א', גדלות א' דגבורה דאבא, והיא בהויה דב"ן. יום ב', גדלות א' דגבורה דאימא, והיא הויה דב"ן. יום ג', קטנות ב' דגבורה דאימא, והוא אכדט"ם בבחי' חשבון ע"ד. יום ד', גדלות ב' דגבורה דאימא, והיא הויה דב"ן. יום ה', קטנות א' דגבורה, והוא

הגהות ומראה מקומות

אלקים ועם ו' שמות חרי ע"ה כמנין אכדט"ם (פע"ח). ח' ג"א מוסיף עצמות גדלות ב' (פע"ח).

(ו) ג"א מוסיף דאו"א (פע"ח).

(ז) שהוא ס"ט אותיות שיש בג' פעמים הויה

התפשטות הגבורות של הדעת, בגופא דנוקבא דז"א. והנה בגלות מצרים, להיות כי אז היה הפגם נוגע בבחי' הדעת הנזכר, לכן בחי' התפשטות למטה בגופא, בבחי' החסדים והגבורות, חזרה להסתלק ולהתעלות בשורשה, שהוא הבחינה העליונה של הדעת, העומד ברישא דז"א, ומזה נמשך גלות מצרים.

כי כבר הודעתך, כי הקליפות הנאחזות בגרון דז"א, שהוא מקום צר יותר מכל שאר גופו, הנה היא נקרא מצרים. ונדוע, כי מקום יסוד דאימא, הוא שם בגרון דז"א, והדעת שם הוא מתלבש תוך היסוד דאימא. ובהיותם מתעלמים שם, היו המצריים ופרעה מלכם, נאחזים במקום העורף אשר באחורי הגרון, ולכן היו משעבדים לבני ישראל בגלותא, כי לא היו החסדים מתפשטים בגופא דז"א הנקרא ישראל, ולא היו מאירים להם. ובהיות אלו החסדים דבחי' התפשטות נעלמים למעלה בשרשם, לא היו מאירים למטה, זולתי אותם הלבושים של החסדים והגבורות, שהם עשר אחוריים דאימא דיסוד שלה, שהם עשרה שמות אהיה בריבועם, שהם סוד עשרה דמים, כנ"ל בדרוש הא'.

ולסיבה זו, היו המצריים שופכים דמים של בני ישראל, כמש"ה אם בן הוא והמיתן אותו. והענין הוא, כי הנה נודע, כי ז"א הוא הויה דמילוי אלפין, ובחי' אות אלף שבמילוי אות וא"ו, היא בחי' אימא עילאה, כנזכר בתיוקונים, דאות א' מורה ע"ש אהיה, שהוא בבינה. ונמצא, כי א' זו, הוא שם אהיה, היא אימא עילאה, המתפשטת תוך ז"א להחיותו. ונדוע, כי כל בחי' עליונה, ברדתה למטה להתלבש תוך בחי' תחתונה, פנימיותה נשאר למעלה, וחיצוניותה שהיא האחוריים שלה, יורד ומתלבש למטה. ונמצא שם אהיה הויה, היורד ומתפשט תוך ז"א להחיותו, הנה הוא ריבועו, העולה בגימטריא מ"ד כמנין ד"ם. ובהתפשטותו בתוכו, נעשה ממנו בחי' ד"ם האדם, שהוא ז"א, הויה דמ"ה, כמנין אד"ם.

פסח הא', ובהכרח הוא, כי שם הניחו רשימו שלהם, וקצת ההארה ההיא, ובשבוע הא' חוזר מוח החכמה ליכנס לגמרי, והנה מוח זה גדול מכולם, כי כולם נרשמים ונכללים בו, בסוד כולם בחכמה עשית, והוא עיקר כולם. ולכן השבוע הא' היא מכלל תג המצות, אבל עכ"ז אינה רק קדושת חול המועד קלה בלבד, כיון שלא נגמר מוח החכמה לכנס לגמרי, עד יום ו' של שבוע א', כי אז נשלם לכנס אפילו גדלות ב' דאבא דמוח החכמה כנ"ל. והנה יום ד' לעומר, הוא ביום ז' של פסח, ולכן הוא יו"ט גמור, ואע"פ שלא נכנס רק הרשימו, מספיק, לפי שכבר נשלם מוח החכמה.

ולכן ליל ז' של פסח, הותר זווג התחתון, כי כיון שנכנס מוח החכמה, כבר יש בחינת הזווג, כי הוא עיקר כל המוחין. אבל יום ז' לעומר, שהוא יום ח' של פסח, נקרא אסרו חג, לפי שאז נכנס עצמות גדלות ב' דאבא דמוח החכמה, אבל אינו יו"ט ממש, כיון שכבר הרשימו נכנס בליל ז' של פסח, ואין נקרא יו"ט, אלא על שם חידוש הנעשה מתדש, אבל זה אינו חידוש, כי כבר נכנס הרשימו ליל שלפניו.

(ט) דרוש ט

הוא דרוש ג' בענין ליל פסח, ובענין ספירת העומר. הנה נתבאר בדרוש שקדם, כי עיקר הגלות מצרים היה, לסיבת הדעת דז"א, כי בו פגמו ישראל, ושם נאחזו ח"ו החיצונים בלבושים שלו כנ"ל, כי זו היתה סיבת היות מספר שנות הגלות רד"ו שנה.

והענין יותר מבואר הוא, כי הנה הדעת יש לו ב' בחינות: הא' הוא, בחינתו למעלה במקומו בראש, הנקרא מוח הדעת. והב' היא, בבחי' התפשטותו למטה, כנודע כי הוא מתפשט מן החסד עד ההוד. ואח"כ כללות כולם, נכנס ביסוד, הנקרא כל לסיבה זו. ואח"כ כללותם, נכנס במלכות. וכ"ז בגופא דז"א. ועד"ז הוא.

הגהות ומראה מקומות

(ט) פע"ח שער ספירת העומר פרק א'.

דם בדם. אבל בהתלבש דם העליון בתוך ז"א, ומתפשט בתוכו, ונבלע הדם בתוכו, אז נעשה אדם.

ו"ו"ס מ"ש במסכת חולין י' על ר' נתן הבבלי, שאמר לאותה האשה, המתניני למול את בניך, עד שיבלע דמו בו. ואז נשלמים עשרה שמות דמ"ה שבז"א, ונעשין בחי' מ"ה מ"ה. וז"ס, ואומר לך בדמיך חיי, כי ממש ע"י דמיך הנזכר, תחיי. כי בעודם למעלה, היה גלות הנמשל אל המות. ועתה בהתפשט דמיך למטה בגופך, תחיי.

והנה נודע, כי ג' זמנים הם: זמן עיבור א', ואז ז"א הוא בבחי' ג' כלילן בג'. זמן היניקה. זמן עיבור ב' של המוחין. והנה בגלות מצרים, חזר ז"א לזמן עיבור א', והיה בבחי' ג' כלילן בג', לפי שלא היו החסדים מתפשטים בגופו, ולכן הוחזר ליכנס בסוד העיבור.

ובגאולת מצרים, נולד ז"א, ויצא לחוץ למעי אימא עילאה, ואז היה זמן היניקה. ונודע, כי אז הוא זמן הבלעת הדם בגופו של תינוק, כנודע, כי הדם שבאשה, מתהפך לחלב, וממנו יונק התינוק. ואחר כך חוזר החלב התוא לקדמותו, ומתהפך בגוף התינוק לדם, ונבלע בתוך הוורידין שבו.

והענין הוא, כי הנה תחלה, היה דם מותרות מעורב בסיגים. ובזמן הלידה, יורדין הסיגים למטה, ויוצאים בבחי' דם הלידה, ונשאר הדם המזוקק בתוך האשה, ואז יכול להתהפך לחלב. ואח"כ כשיונק אותו התינוק, חוזר להיות דם טהור וזך כבתחלה, ואדרבה, עתה הוא חיות התינוק. וכבר נתבאר אצלנו, (כ) כי הדם המתהפך לחלב, הוא בירור מן זוהמת הדם, שלא יכול להתברר בט' חדשי העיבור, ועתה הוברר ונודרך כנזכר וע"ש. וז"ס ספירת העומר, במ"ט ימים אלו, שהם ז' שבועות, כנגד ז' ימי נקיים, וימי טהרה, הדם ההוא

ובתחילה, היו המצריים שואבים ולוקחים הדם הזה, לפי שלא היה מתפשט ויורד ונבלע תוך איברי ז"א, ונשאר ז"א הנקרא אדם בלתי דם, ולכן היו המצריים שופכים דם של ישראל. והנה כשנגאלו ישראל ממצרים, ירדו אלו החסדים שבדעת דו"א, ונתפשטו ברו"ק כנודע, ונבלע דמו בתוך הוורידין שלו, ובזה אין מקום אל החיצונים להתאחו בדם ההוא. והנה התפשטות הוא בהמשך מ"ט ימים וספירת העומר, והוא, כי הנה עשרה שמות הם של אהיה, וכולם בסוד דם, כנ"ל בדרוש שקדם לזה. והנה בהיותם פשוטים, יש בהם מ' אותיות, והעשרה שמות עצמן, הם י' יום, וזהו הפירוש הנכון.

עוד יש לפרש פירוש ב', והוא, כי הנה כל שם של אחרים הנו', יש בו עשר אותיות כזה: א', א"ה, אה"י, אהי"ה. ואם תחבר כללות עשרה אותיות אלו, עם מ' אותיות שב' שמות הנו', הם י'. ואלו הם מספר י' יום, שבין פסח לעצרת. ובכל יום נתקנה אות א' מן הנזכר, ובהשלם תיקונם, אז הוא חג העצרת, ויש בו בחינת זווג עליון.

ונחזור לענין א', כי כמו שהם עשרה דמים, כן בז"א, יש עשרה שמות מ"ה, כנגד עשרה הדמים אשר בדעת. גם טעם אחר, כי ז"א הוא י"ס, וכל ספירה היא הוי"ה א' דמ"ה. ונמצא, כי העשר דמים הנו', שהם עשר שמות אהי"ה בריבועם, הם מתלבשים ומתפשטים תוך עשר שמות מ"ה, שהם כללות ז"א. ובתחילה, שהיה ז"א בלתי הדם הנזכר, כי היה חסר ממנו אותה האלף שבמילוי וא"ו דמ"ה, וממ"ה נהפך ונעשה דם, ואז נתקיים דמים בדמים נגעו, כי בהיותם מרוחקים זה מזה, הם דם למעלה, ודם למטה, ובכן יש שפיכות דמים, כי הם נשפכים לחוץ, ואינם מתחברים

הגהות ומראה מקומות

שער ההקדמות דף רצ"ה טור ב' בביאור ב' זמנים הראשונים של ז"א. תע"ס שיעור י"ב מן אות ג"ט עד אות ע"ד.

(י) מנ:

(כ) מבר"ש ש"ה ח"ב פרק א' וד'. ע"ה ח"א שער חולדת א"א חו"ן פ"ה, שער רפ"ה נצוצין פ"ו. שער מאמרי רשב"י זיע"א בביאור האדר"ו.

ורצוני להרחיב הביאור בזה: דע, כי בספירת החסד דו"א, מתפשט בו החסד הא', מן הה"ח המתפשטים. ויש בו בחי': חסד, גבורה, ת"ת, נה"י, ומלכות. ומתחלקות בו"ס תחתונות באופן זה: חסד שבחסד, וחסד שבגבורה, וחסד שבת"ת, וחסד שבנצח, וחסד שבהוד, וחסד שביסוד, וחסד שבמלכות. וכל ז' בחי' אלו, הם כללות החסד הא' שבחסד, המתפשטים בו"א. אח"כ החסד הב', הנקרא גבורה שבחסד, הנה יש בו ז' חסדים, מתחלקות בו' הספירות, וכולם בחי' הגבורה שבהם. וכן עד"ז בכל הז' חסדים, המתפשטים בגופא דזעיר אנפין.

ונבאר הקדמה זו, בסדר ז' שבועות העומר.

שבוע הא', כולה בחסד הא'. יום א'. נכנסת בחינת מלכות שבחסד הא', בתוך החסד הנקרא זרוע ימין. יום שני, נדחית המלכות בגבורה ז"א, ונכנס בחינת היסוד שבחסד הא', בחסד דו"א. יום שלישי, נדחית המלכות בת"ת, והיסוד בגבורה, ובחי' ההוד דחסד הא', נכנסת בחסד דו"א. יום ד', נדחית המלכות בנצח, והיסוד בת"ת, וההוד בגבורה, והנצח בחסד דו"א. יום ה', נדחית המלכות בהוד, והיסוד בנצח, וההוד בת"ת, והנצח בגבורה, והת"ת בחסד דו"א. יום ו', נדחית המלכות ביסוד, והיסוד בהוד, וההוד בנצח, והנצח בתפארת, והתפארת בגבורה, והגבורה נכנס בחסד דו"א. יום ז', כל אחד יורד במקומו, מלכות במלכות, יסוד ביסוד, הוד בהוד, נצח בנצח, תפארת בתפארת, גבורה בגבורה, חסד בחסד. והרי כי בשבעה ימים השבוע הא', לא נתפשט רק החסד הא' בלבד, ונתפשט בשבעה הספירות כולם כנזכר.

שבוע השני, היא ממש ע"ד השבוע הא', אלא שכל בחינתם, הם בחסד השני, מן החסדים המתפשטים. וכן כיוצא בזה בשאר הז' שבועות, עד שנמצא, כי בשבוע הז', נכנס החסד הז', הנקרא מלכות, הנעשה מכללות כל הז' ספירות.

והנה, אע"פ שנתבאר, כי בדעת דו"א יש ה"ח זה"ג, צריך שתדע, כי הנה הרעת, הוא

מתברר, ונהפך לחלב, ונכנס בזעיר אנפין היונק אותו.

דרוש י

והוא דרוש ד' על הנזכר, ובענין ספירת העומר. דע, כי הנה עתה בגאולת מצרים, נתפשטו הה' חסדים וה"ג שנעלמו למעלה בשרשם בדעת בזמן הגלות, ועתה נתפשטו בגופא דו"א. והנה בעת יציאת מצרים נעתקו ויצאו משם, ואח"כ בשבעה שבועות של ספירת העומר, יורדין ומתפשטין למטה בגופא דו"א.

וטעם היותם ז' שבועות, הוא עם הנ"ל, כי החסדים מתפשטין מחסד ועד הוד, ואח"כ כללותם ביסוד, הנקרא כל, שהוא כללות ה' חסדים, וכל חסד כולל מי', הם כ"ל בגימטריא. ואח"כ כללותם במלכות, הנקראת כלה, לב' סבות: הא' הוא, לפי שהיא ה' אחרונה שבשם ההויה, ולוקחת כללות החסדים הנקרא כ"ל, הרי כל"ה. והסיבה הב' היא, כי כל: הם כללות החסדים. והה': היא ה' גבורה, הרי כל"ה. עוד סיבה ג', כי כל, הוא הה"ג, כל א' כלולה מי', והה', היא המלכות עצמה כנ"ל.

ונחזור לעניינינו, כי ז' בחי' יש, בהתפשטות החסדים, וכנגדם הם ז' שבועות. ואמנם היותם ז' שבועות, ולא ז' ימים. הענין הוא, כי כל בחי' מהם, כלולה מן הז' עצמם. ר"ל: כי החסד הא' המתפשט בזרוע ימין, הנקרא חסד, צריך שיהיו בו ז' בחי', א' כנגד החסד, וא' כנגד הגבורה כו', וא' כנגד מה שצריך לתת ממנו חלק אל היסוד הכולל כולם כנזכר, ואחד כנגד מה שצריך לתת ממנו חלק אל המלכות הכוללת את כולם כנזכר, כי אם אין בחסד הזה, כל אלו הז' בחי' של שרשים, איך היסוד ומלכות יוכלו לקבל הארה ממנו. וגם הה' חסדים עצמם, איך יתקשרו זה בזה, אם לא ע"י כך. ונמצא, כי בכל חסד וחסד מן בחי' החסדים, המתפשטים בו"ת דו"א, יש בו בכל א' מהם, שורש לכל הז' בחי' הנז'.

הנשמה המתפשטת בכל הגוף, וא"כ מוכרח הוא, שבדעת יהיו ז' בחי' החסדים, המתפשטים בז"ת, הנקראים גוף, וכנגדם הם ז' גבורות. ודע, כי אלו הם סוד י"ב שבטים, י"ב בני יעקב, ושני בני יוסף מנשה ואפרים, שנאמר בהם כראובן ושמעון יהיו לי. וכבר נתבאר דרוש זה, בענין י' הרוגי מלוכה והרוגי לוד. (ל)

ובזה יתבאר טעם, למה השבוע הא', אינה חול גמור, אבל נקרא חול המועד. והטעם הוא, כי כל הה"ח נכללים בחסד הא', כנודע, כי שבעה ענני כבוד הם, וענן הא' מכולם, הוא הנקרא ענן של אהרן, והוא כנגד חסד הא', והוא כולל את כולם, כנזכר בס"ה בפרשת אמור. (מ)

וז"ס מ"ש יומם יצוה ה' חסדו, כי החסד א' נקרא יומם, לפי שבו נכללים שאר החסדים הנקראים ימים, והגבורות נקראים לילות. אלו זכרים, ואלו נקבות. וכל א' משבעה בחי' החסדים כנ"ל, הם שבעה ימי השבוע, וכ"א נקרא יום אחד. אבל החסד הא', נקרא יומם, ולא יום, ופירושו: יום הכולל ימים רבים, כי כל שאר החסדים אין להם שורש ומעבר אלא בו.

וז"ס, ויסע עמוד הענן יומם, כי שבעה עננים היו, אבל הא' שבכולם, נקרא יומם, ולכן הוא לבדו נזכר, והשאר נכללין בו. ובזה תבין פסוק הנזכר, של יומם יצוה ה' חסדו, (נ) כי ע"י יומם, והוא החסד הא' שבכולם, ע"י הוא מפקיד שאר החסדים בידו, שיהיה הוא פקיד עליהם, והרשות בידו להוציאם, ולהוריד ולפשט אותם למטה, כפי רצונו. ואולי נוכל לומר, כי חסדו, ר"ל: חסד ו, ר"ל: ששת החסדים האחרים, כולם מצויים

תחת ידו של החסד הא', הנקרא יומם כנזכר. אבל בלילה, או שירה עמי, ר"ל: שיר ה', שהם ה"ג, הנקראים שיר. והשיר הזה הנה הוא עמי. ואלו הם דברי דוד המשורר ע"ה, האומר דברים אלו ברוח הקדש, כאלו השכינה שהיא המלכות העליונה, אומרת אותם, והוא, כי הגבורות הם ממש עמה, אבל החסד אינה רק בבחי' פקדון וצווי בלבד, להורידה בה ביום, בעת הזווג.

ונחזור לענין, לפי שבשבוע א' מתחיל לכנס ולהתפשט החסד הא', לכן הוא חול המועד, מכלל חג המצות. אבל לפי שעדיין לא נשלם לכנס עד יום הו', לכן אינו יו"ט גמור, רק חוה"מ.

אבל בו' של פסח, שאז נשלם להתפשט, נקרא יו"ט גמור. ולכן יש זוג תחתון למטה, כבשאר הי"ט. כי הנה כל הזווג אינו נמשך, אלא מבחי' החסד, כי היא טפת הזווג של מ"ד, ועתה שנשלם החסד הא', כבר יש זוג. אבל לפי שלא נכנס רק החסד הא', שלא נשלמו כל החסדים להתפשט, לכן אין אומרים הלל גמור, וגם אינו זוג גמור, כמש"ל בע"ה.

ואע"פ שאינו נגמר להתפשט, אלא ביום אסרו חג, עכ"ז, כיון שעיקר טפת החסד אינה, אלא לצורך היסוד, טפה דדכורא, ולכן בהכנס בחי' היסוד של החסד הא', מספיק לזווג. אבל ביום שלאחריו, שנכנס אף בחי' המלכות של החסד הא', לכן יש בו קצת קדושה, ונקרא יום אסרו חג, והוא ע"ד מש"ל בדרוש תח, כי בהכנס רשימו דמוח החכמה, הוא יו"ט גמור. וביום שלאחריו, אע"פ שנכנס עצמותו, אינו נקרא אלא אסרו חג.

עוד יש ענין אחר בענין ספירת העומר, והוא נקשר עם הדרוש הנזכר, ושניהם הם בחי' אחת.

הנהגות ומראה מקומות

ח"א שער הזווגים פ"ה, שער דרושי הצלם דרוש ב' כלל ז' ח'. ח"ב סוף שער השמות. שער מאמרי רשב"י זיע"א פרשת משפטים דף ג"ז. להלן דרוש י"הכ"פ דרוש ג', ודרושי חג הסוכות דרוש ה'.

(ל) עיין סוף שער מאמרי רשב"י זיע"א.

(מ) אות רע"ה ובדפו"י דף ק"ג ע"ב. ועיין

בת"ז תקון ל' דף עד:

(נ) מב"ש ש"ד ח"ב פ"ז. שם פרק י"ב. ע"ח

ס) דרוש יא

והוא דרוש ה', בענין ספירת העומר. הנה נודע, כי כמו שיש בזעיר אנפין, מוחין דאורות פנימיים, גם יש לו אורות מקיפין, וממח הדעת שבו, יורדים ומתפשטים בו, אורות פנימיים, ואורות מקיפין. והאור הפנימי מתפשט ויורד דרך הגרון, ומתפשט בגופא דו"א. אבל האור המקיף, הנה הוא יוצא מן הפה ולחוץ, ומקיף את הו"ת, ע"ד האמור לעיל ממש, בבחינת החסדים הפנימיים, המתפשטים בו"ת. ועתה נבאר עניינם: הנה אלו החסדים והגבורות שבתוך היסוד דאימא, הם אורות רבים וגדולים, ועומדים במקום צר ודחוק, כנודע כי מוח החכמה והבינה, גדולים מאד ממוח הדעת. ובפרט במקום התפשטות יסוד דאימא, תוך הגרון דו"א, כי הוא מקום צר עד קצה אחרון. והם ב' מוחין רחוד וגבורה, ואינם יכולים לידחק שם, ואז מחמת הדחוק, הם בוקעים המקום ההוא, וז"ס בקיעת הפה הנבקע במקום הגרון, והבן טעם זה. ואז יוצאות קצת האורות ההם דרך הפה ולחוץ, וקצתם נשארים בפנים כנ"ל.

ואמנם בחי' הגבורות הם אש, ובחי' החסדים הם מים, ולכן הגבורות הם חזקות מאד, ומרוב חמימות אשר אינם יכולות להשאר בפנים, והם הבוקעות ויוצאות לחוץ דרך הפה, ונעשית בחי' אור המקיף. אבל החסדים נשארים בפנים, בסוד אור הפנימי.

וכבר נתבאר אצלנו, כי אור המקיף גדול מאור הפנימי, אע"פ שהאור הפנימי הוא חסדים כנזכר, והאור המקיף הוא גבורות עכ"ז הטעם הוא נרמו, כמשה טובה תוכחת מגולה מאהבה מסותרת. פירוש: כי הגבורות הם כוחות הדין, הנקראים תוכחת, שמהם באים התוכחות והיסורין לעולם, הנה הם יותר טובים, ויותר מאירים, להיותם מגולים, בבחי' אור המקיף. יותר מן החסדים, הנקראים אהבת חסד, להיותם מסותרים, בבחי' אור הפנימי, אורם מסותר

ואינו נגלה ומאיר, עם היות כי בבחי' עצמם, החסדים הם מעולים יותר מן הגבורות. ובזה תבין מ"ש בתיקונים תיקון ע', בענין ה' מוצאות הפה, הנקראים פתוחי חותם, דא אימא עילאה כו'. והענין הוא, כי כיון שפתיחת הפה, נבקעת מחמת ה' גבורות מנצפ"ך כנ"ל, הנה הם עצמן ה' מוצאות הפה, (ע) והם סוד הכ"ב אותיות: אחע"ה, בומ"ף כו', כנודע כי האותיות נפקא מבינה, כנזכר בהקדמת ספר התיקונים. גם שם נתבאר, כי האותיות נקראים נפש. והטעם הוא, כי להיותם מבחי' הגבורות, שהם עטרא דמלכות, הנקראת נפש, לכן גם הם נקראים נפש.

ובזה יתיישבו ב' המאמרים הנז' בס"ה, שהמאמר הא' יראה, כי אותיות הם יוצאים מן הפה. ומאמר אחר הב' יראה, כי הם יוצאים מן חותם אימא עילאה. ושניהם הם אמיתיים, כי הנה האותיות הם בחינת הגבורות, הנתונים תוך היסוד דאימא עילאה, ומתלבשת בו"א. ואלו הגבורות הם הנקראים חותם דאימא עילאה. כמבואר אצלנו בהרבה מקומות, אם בענין הצלם דהו"ר, הנקרא ליל החותם. ואם בענין משז"ל פ) באותם הד' דברים, הנקראים חב"ת, שצריכים חותם בתוך חותם, והם יסוד ומלכות שבה, שהם ב' החותמות הנז'. והנה היסוד דאימא, מלוּבש בפומא דו"א, ושם נבקע, ויוצא ממנו אלו הכ"ב אותיות, שהם בחי' הה"ג כנ"ל, ונמצא כל דבריהם אמת.

גם בזה תבין, מ"ש בפרשת משפטים, כי דעת גניז בפומא דמלכא. פי': כי הדעת, הוא בחי' עטרא דגבורות והחסדים, והוא מלוּבש ביסוד דאימא, ונבקע ויוצא עטרא דגבורה דרך הפה ולחוץ, וכשהוא רוצה לדבר, מוציאן לחוץ בסוד קול ודיבור, שהוא בחי' אור המקיף, כמבואר אצלנו כי כל הבל הפה, הוא אור המקיף. ולפעמים נשארים בפנים, ואינם יוצאים, ואז כתיב נאלמתי דמיה כו'. והנה ה' אותיות מנצפ"ך, הם שורש הה"ג,

הגהות ומראה מקומות

ס) פ"ח שער ספירת העומר פרק ג'. פ) ע"ז לט. מבז"ש ש"ו ח"א ד"ת. ע"ח שער ל"ה (ע) נ"א והיסוד ול"ג והם סוד (דפו"י). פ"ג. להלן דרוש יזכ"פ פ"ה. תע"ס ש"ט מאות ס"ט.

ולכן הם אותיות סתומות, כנודע כי הם בצירוף מקום פתיחת הפה, סתומה ועגולה. ולכן נקרא בס"ה בשם פתוחי חותם, כי הוא מקום הנפתח ומגולה עתה, והוא נמשך מן אימא עילאה, הנקראת חותם. כנודע כי עטרא דגבורה גניז באימא. והרי נתבאר בחי' אור המקיף מה ענינו, ואיך הוא בחי' עטרא דגבורה. ואיך הוא מן אימא עילאה כי הגבורות מן אימא עילאה אינן. וכמ"ש כמה פעמים, כי כל אור המקיף הוא מבינה, הנקראת שם אהיה, וזכור הקדמה זו.

ונחזור לענין ספירת העומר, כי עתה אנו צריכים להמשיך ב' בחינות: אורות פנימיים, ואורות מקיפים. והנה כדוגמת מה שנת"ל בענין המשכת האור הפנימי, במ"ט ימי ספירת העומר. כך ממש היא המשכת אור המקיף. ולכן צריך שנרחיב הביאור בזה, ובו נבאר ענין עומר השעורים, שהיה קרב בלילה הא' של ימי הספירה, מה ענינו.

דע, כי בזמן שבהמ"ק קיים, על ידי קרבן מנחת השעורים בלילה הזה, היו יורדין בחי' החסדים והגבורות, אל הדעת. ומשם נתפשטו עד הגרון. אבל עתה אין בנו כח להמשיך אור הפנימי, כי אור הפנימי לא היה נמשך, אלא על ידי קרבן השעורים כנזכר.

ואמנם עתה, אנחנו צריכים שיתפשטו אלו החסדים והגבורות בגופא דו"א. ובכל לילה ממ"ט ימי ספירת העומר, אנחנו מורידים בחינת החסדים והגבורות למטה, כל מדרגה ובחינתה ביומו עד מלאת ימי העומר. (יז) והנה כל כוננתו עתה, אינו אלא בבחי' אור המקיף, להמשיכו ולהוציאו דרך מוצאות הפה, ואחר צאתו נעשה אור מקיף כנ"ל.

וזו היא סוד הברכה, של על ספירת העומר. כי בבחי' דיבור והבל היוצא דרך הפה, והוא בחי' אור המקיף. כי אור הפנימי היה נמשך בזמן שבהמ"ק קיים, ע"י קרבן העומר. והנה עתה שנחרב בעוה"ר, ואין בנו כח להמשיכו, לכן אנו אומרים אחר ברכת העומר, שהוא בחי' אור המקיף, הרחמן הוא יחזיר לנו עבודת ב"ה למקומה ב"ב, וע"י כך נתקן איזה תיקון, בבחינת אור הפנימי.

ונמצא, עיקר כל הכונה היא, באור המקיף, כי עדיין לא יצא כלל. אבל האור הפנימי, כבר נכנס, ואינו צריך רק התפשטות למטה בלבד. ולכן כאשר תכוין בבחי' אור המקיף, תכוין ג"כ להמשיך אור הפנימי. אבל עיקר הכונה תהיה באור המקיף כנזכר.

ובזה תבין טעם, למה מצות ספירת העומר תלויה באנשים, ולא בנשים. והטעם הוא, לפי שאין בחי' זו נעשית, אלא בפי הזכר ז"א כנודע.

גם בזה תבין, למה חג המצות נקרא פסח. והענין הוא, פ"ה ס"ח, כי בחג הזה, יוצא אור המקיף, בסוד דיבור ושיחה, מן הפה ולחוצ, ע"י ספירת העומר, הנספר במוצא הפה.

ובזה תבין, טעם מצוה לספר ביציאת מצרים בליל פסח. כי פסח, ר"ל פ"ה ס"ח, שהם בחי' אור המקיף, היוצא מן הפה, בבחינת שיחה ודיבור, לכן צריך לספר ביציאת מצרים, כי י"מ הוא יציאת החסד מן הגרון, הנקרא מצרים, מקום צר, ולמטה בגופא דו"א. לכן אנו מספרים אותו, כדי לכוין להמשיך לאותו י"מ הנזכר, שג"כ תצא דרך הפה הסמוך לגרון, בבחי' הגבורות שהם אור המקיף כנזכר.

י פ ה ש ע

העולמות ואורותיהם פנימיים, וע"י הברכה לתקן מקיפיהם, חוץ מתפילה של ראש, ולדידן ס"ל שאין בנו כח להמשיך אור המקיף, לכן לא מברכנין עלינו. ויש לומר כי כאן לא שאין בנו כח להמשיך הפנימיות, אלא משום חוסר מעשה דליתיה אלא במקדש ע"י כהנים.

(יז) והנה כל כוננתו עתה אינה אלא בבחי' אה"מ כו', ואין בנו כח להמשיכו לכן כו', קשה שלעולם המקיף גדול מהפנימי, ואיך המקיף יש בנו כח להמשיכו, והפנימי אין בנו כח, הנה בדרושי התפילה מתבאר, היות תחילה ד' מצות מעשיות דטלית ותפילין, לתקן

העומר, והוא, כי העמר, תכוין חסר כמש"ל, כי הם עשרה אחוריים דאיה"ה, הנקראים עשרה דמים. ואמנם עתה בהתמשכם תוך ז"א, ונבלעים בו, נעשים בבחי' פנימיים, ואינם בבחי' ד"ם, אלא ביושר, ונעשים עשר שמות של אהיה, אשר כ"א הוא בגימטריא כ"א. וכשתמלאהו, יהיו בו עשר אותיות, הרי הוא בגימטריא א"ל. והנה עשר שמות אל, הם בגימטריא עמ"ר. ותכוין להמשיך משם א"ל הנזכר, היוצא משם אהיה הנזכר, בחשבונו הפשוט ובחשבון עשר אותיותיו, אל שם אדנ"י, הנרמז בר"ת ספירת העומר כנזכר, ואז תהיה בחי' אל אדנ"י כנודע.

ובאמרוך היום כך וכך לעומר, תכוין, כי יום הוא בגימטריא א"ל יהו"ה, (ב) והכונה היא, כי כמו שכונת להמשיך אל באדנ"י, כן תכוין להמשיך שם אל בז"א, הנקרא הויה. ובאמרוך המספר, היום כו"כ לעומר, אז תכוין בסדר כל הכונות הנ"ל, בסדר המדרגות כל יום ויום.

המשל בזה: כי בליל א', תאמר היום יום א' לעומר, ותכוין להמשיך בז"א, גדלות א' דאבא, של מוח החכמה של ז"א, והיא הויה א' דע"ב דירדין. גם תכוין אל אות א' שבשם אהיה הא', שבעשרה אהיה, הנקראים עשרה דמים. גם תכוין, להמשיך א"מ וא"פ, מן בחי' המלכות שבחסד הא' מן הה' חסדים, ונכנס בחסד שהוא זרוע ימין. ועד"ז תכוין בשאר הימים. ודע, כי יראה לי, שאלו י"פ אל, הנרמזים במלת העומר כנזכר, הם עשרה מקיפים. כי כן שם אל במילוי, הוא אלף למד, והוא בגימטריא הק"ף. והדבר אצלי הוא בספק.

עוד יש כונה אחרת בענין ספירת העומר וצריך לכוין בה. הנה ימי העומר הם בחי' דינין וגבורות, והם ענין הש"ך דינין הנודעים והם בגימטריא העומר. (ג) והנה שורש כל הדברים

ואמנם ענין מנחת שעורים עצמה, ענינה הוא, כי המלכות בתחלה לוקחת עטרא דילה, שהם הה"ג, שהם ה' אותיות, הנקראים אותיות כפולות. ואם תכפלים ב"פ, יהיו עולים בגי' כמנין שעורה, שהם ב"פ פ"ר פ"ר, הרי תק"ס, ועם כללות הה"ג, הם תקס"ה כמנין שעורה. (א) ובחג השבועות שהוא הווג, אז ניתן בה בחי' החסד, בסוד טפת הווג, ולכן אז היו מקריבים שתי הלחם דחטים, כמ"ש לקמן בע"ה.

והנה עתה אנו צריכים לבאר ברכת ספירת העומר, ע"ד הכונות כולם שביארנו למעלה. בא"י: הנה בשם ההויה הזאת, תכוין אל הויה דמ"ה דמילוי אלפין. לפי שכל ענין ברכה זו, וספירה זו, תלויה בז"א כנ"ל. ותכוין כי בנו ההויה, כלולות עשר הויות דמ"ה דאלפין.

והכונה היא כמש"ל, כי בזמן גלות מצרים, לא היו מאירים בז"א, אלא בחינת עשר הלבושים דאחוריים דיסוד דאימא, בסוד עשרה דמים כנ"ל, אשר לכן היו החיצונים נאחזים בהם. ועתה בגאולת מצרים, אנו ממשיכין החסדים והגבורות עצמן, שהם עשרה, תוך ז"א. ואנו ממשיכים אותם העשר דמים של הלבושים, שיהיו נבלעים תוך גופא דז"א, ע"ד מ"ש למעלה, כי ז"ס בחי' אות א' שבמילוי ואו של חויה דמ"ה דאלפין, והיא בחי' שם אהיה ברביבוע העולה ד"ם, כנ"ל וע"ש היטב. ולכן אנו מכוונים עתה, בעשר הויות דמ"ה דז"א, שהם סוד ה' חסדים וה' גבורות שבו, שיבלעו בתוכה אלו ה' דמים, תוך עשר הויות דמ"ה ממש, ע"ד מש"ל בסוד שופך דם האדם באדם כ"ר.

על ספירת העומר: תכוין, כי ר"ת הוא ס"ה, כמספר שם אדנ"י. והענין הוא, כי כמו שאנו ממשיכים האורות אל ז"א, כן אנו צריכים להמשיך, ולתקן בנין הנקבה. וכמ"ש במלת

הגהה

(א) א"ש: למטה יתבאר, כי ב"פ מנצפ"ך,

(ב) א"ש: בכולל.

(ג) א"ש: בוא"ו עם הכולל.

הם תק"ס. ועשר אותיות שבהם, הרי הם תקע. ועם ה' אותיות השרשיות הרי תקע"ה.

ושער הב' הוא, כי כשתקח ג' אותיות דין של אדני, ותמנה ה"פ דין, כמספר ה' עילאה, שהוא הבינה, יהיו בגימטריא ש"ך, כנודע כי ה' אלפין שבה' שמות של שם אדנות, הם בחי' המיתוק והביסום, של ג' אותיות דין, כמבאר אצלנו, ואז נעשים כמנין שכ"ה. (ד)

השער הג', תמנה ז' היות דמ"ה דמילוי אלפין, שכל היותה היא בגימטריא אד"ם, והם סוד ז' מלכים שמלכו בארץ אדום, וכ"א מהם נקרא אד"ם. וז"פ אד"ם, עם ה' עילאה שהיא בינה, הם ש"ך.

השער הד', הוא ל"ב אלהים, שהם הל"ב נתיבות הנ"ל, כ"א כלול מ"ס, הם ש"ך כנ"ל.

השער הה', שם שד"י, אם תחבר עמו חשבון ר' צירופים שיש בו כנודע, והם: שד"י, שי"ד, דש"י, די"ש, יש"ד, יד"ש. יהיו ש"ך.

השער הו', ה) שם א"ל אהי"ה, כי יש בהם ו' אותיות, וכנגדם תמנה ר"פ א"ל אהי"ה, יהיו בגימטריא שי"ב, ועם ו' אותיות, הרי שי"ה, ועם כללות הב' שמות, הם ש"ך, ודע, כי אלו ה' שערים, אינם כסדר, ואינם אלו ה' שערים הראשונים, שבג' שערי בינה. אבל הם ו' שערים מפורים, אחד מכאן ואחד מכאן. (ה)

ועתה נבאר, סדר הכונה בספירת העומר. הנה מי ששורש נשמתו בשער הא' מאלו ה' שערים הנז', צריך שיכוין בכונת השער הזה, למתק אלו הש"ך דינים, ולחלקם בז' חלקים, כנגד שבעה שבועות, כי הלא הם בחי' ז"פ אד"ם כנ"ל, שהם בחי' מלכי אדום כנ"ל.

הם אלו הש"ך דינים, ולכן אנו צריכים למתקם ולבסמם. והנה ענין אלו הש"ך דינים הם בחכמה, וגם בבינה. כי הנה בחכמה, יש בו ל"ב נתיבות, כל נתיב כלול מ"ס, הם בגי' ש"ך ניצוצין.

ואלו נרמזו ב"פ בס"ה, בפרשת פקודי (ד) ואמרו שם, דבוצינא דקרדינותא, בטש במחשבה עילאה, וניצוצין זריק לשכ"ה עיבר כו'. והם סוד הל"ב נתיבות חכמה, כי במחשבה הובררו אלו הש"ך ניצוצין, זהו ענין ל"ב אלהים דמעשה בראשית, שהם ל"ב נתיבות חכמה, וכולם דין משם אלהים.

ואחר שנמשכים מן החכמה אל הבינה, נעשים שם נ' שערים. הם בחי' ה' גבורות, כל א' כלולה מי'.

והנה כל שער ושער, כלול מכולם. ונמצא, כי ו' מיני ש"ך ניצוצין הם, כל שער ושער חלוק ומשונה מחבירו, והם בבחי' צרופים או גימטריאות, כ"א משונה מחברתה. ומאלו ה' שערים שהם ה"ג, נמשכות נשמות ב"א, כ"א וא' נמשך משער פרטי, ולא קבלתי ממורי ז"ל פרטן, זולתי ה' או ו' שערים מהם.

ואלו הן: שער א' הוא, כי הנה בינה היא הויה דס"ג, גם הוא ה' ראשונה שבשם הויה, ולכן כנגדה הם נ' שערים, כי כל חלק מה' חלקי הבינה, היא כלולה מי', שהם נ' שערים, ונמצא, כי ה' חלקי הבינה, הם ה' שמות דהויה דס"ג, וה"פ ס"ג הם בגימטריא שט"ו, ועם ה' עצמה של בינה, שהם ה"ג מנצפ"ך, יהיו ש"ך ניצוצין. וא"ל מורי ז"ל, כי מזה השער נמשך שורש נשמתו, ולכן צריך אני לכוין בשער הזה, ולא באחרים.

הגהה

(ד) א"ש: ז"ס נער קודם התיקון והמיתוק כמנין נער. ואחר המיתוק נקרא נערה.
(ה) א"ש: עוד מצאתי שער אחד בשער הפסוקים, בפסוק ורוח אלקים מרחפת כו',

הגהות ומראה מקומות

(ד) עיין באדרא זוטא אות קט"ו ובדפו"י זהר (ה) במד"ש חלפיות בסופו, כתוב כל הני' שערים, מהם אלו החמשה שכתוב כאן, ח"ג דף רצ"ב ע"ב.

ספירת העומר, כנגד ז"פ אדם כנ"ל, אשר
אלו הם עיקר הש"ך דינין.

עוד יש כונה אחרת בענין ספירת העומר,
צריך שתכוין להשפיע מן המ"ט יומין דכורין,
אל מ"ט יומין נוקבין. וכיון שהכונה היא
להשפיע במלכות, א"כ צריך להשפיע ממעלה
למטה, מחסד עד מלכות, ולהוריד השפע מעילא
מדכורא, לתתא אל נוקבא. ולכן בשבוע הא',
יכוין להשפיע מחסד שבזכר, אל חסד נוקבא.
עד שבוע הז', יכוין להשפיע מן בחי' המלכות
שבזכר, שהיא הבחי' שנשארה מן הנקבה,
מושרשת בזכר, בסוד שימני כחותם. וממלכות
זו שבו, ישפיע אל המלכות שבנוקבא.

גם יכוין דרך פרט, בז' ימי השבוע. כי
בשבוע א', שהיא כנגד החסד, יכוין בליל
ראשון, להשפיע מחסד שבחסד הזכר, אל
חסד שבחסד הנוקבא. בליל שני, מגבורת החסד
שבזכר, אל גבורת שבחסד הנוקבא. וכן עד
ליל ז', יכוין להשפיע ממלכות דחסד של הזכר
אל מלכות דחסד דנוקבא.

ועד"ז בשבוע השני, בשבעת הימים שבה,
כולם הם מבחי' הגבורה שבזכר, לגבורה
שבנקבה. וגם גבורה זו, נחלקת לז' בחינות,
לז' ימי השבוע, ע"ד מ"ש, בז' ימי השבוע
הא', הנחלקים בז' בחינות החסד. ועד"ז בכל
הז' שבועות.

גם יכוין כונה אחרת, והיא בשם בן מ"ב,
הרמז בר"ת תפלת אנא בכח גדולת כו', והוא
אבגית"ץ וחבריו, שהם ז' שמות, ובכל שם ו'
אותיות. בשבוע הא', תכוין לשם הא', שהוא
אבגית"ץ. ותחלקו בז' ימי השבוע ההיא, בזה
האופן: אות א', בליל א', אות ב', בליל ב'.
אות ג', בליל ג', אות ד', בליל ד'. אות ת',
בליל ה'. אות צ', בליל ו'. וכל הו' אותיות עצמם,
בליל ז'. ועד"ז בכל שבוע, בשם של חלקו.

גם יכוין כונה אחרת ג', בסוד ההויה.
בשבוע א', יכוין אל הויה א', שבספירת החסד,
כולה מנוקדת בסגול. ובשבוע שני, בנקוד
שבא, שהיא הויה גבורה. ובשבוע הג', בהויה

זוה סדרן: הנה באמרך על ספירת העומר,
תכוין, כי מלת העומר, היא בגימטריא ש"ך,
אשר כונתנו היא למתקם ולבסמם כנזכר.
ותכוין, כי אלו הש"ך, הם ה' הויות דס"ג,
שהם שט"ו, ועם ה' שבבינה, הרי ש"ך.

וצריך לחלקם לשבעה חלקים, ולכוין בהם
חלק אחד בכל לילה מן השבוע, באופן זה:
ליל ראשון, תכוין להמתיק החלק הא', שהם
מ"ה ניצוצות, וז"פ מ"ה הם ה"פ ס"ג, ואלו
הם יר"ד ה"י ר"א, ועוד חציה של וא"ו אחרונה,
שהם שלשה ניצוצין, והרי נמתקו מ"ה ניצוצין
בליל א', שהוא אר"ם א'.

ליל שני, תכוין להמתיק ג' ניצוצין,
שנשארו מאות ואו האחרונה, ותוסיף עליהם
ב' אותיות ה"י, של תשלום הויה א', ויהיו
ח"י ניצוצין. ועוד תוסיף ותקח מהויה הב'
דס"ג, אותיות יוד ה', וב' ניצוצות של אות
יוד דמילוי ה"י, והרי אדם ב', בליל ב'.
וכעד"ז, תשלום לכוין בז' לילי השבוע הא',
להשלים ז' חלקים שבה' שמות ס"ג כנזכר,
ועד"ז תכוין בכל שבוע, מו' שבועות הספירה.

והענין הוא, כי ז' אדם הם, שהם שבעה
מלכי אדום, וכל אדם מהם, הוא כלול מכל
הז'. ולכן בשבוע א', אנו מכונים באדם הא',
שהוא כלול מכל הז'. וכן בשבוע הב', באדם
הב', כלול מכל הז'. וכעד"ז בכל הז' שבועות.

ונמצא, כי בכל שבוע ושבוע, תכוין
להשלים ה' הויות דס"ג, שהם כנגד הבינה
שהיא ה' ראשונה שבשם. ועוד ה' ניצוצות
אחרות, להשלים מנין הש"ך. ואלו הה' היתירים
הם כנגד הבינה המתפשטת בתוך זעיר אנפין
כנודע, והיא נקדאת ה' עילאה, וכשנכנסת
ומתפשטת בו, היא בבחי' אות ה', שהיא
הויה דס"ג ג"כ. כנודע כי אות ה' א', בה
נרמז שם ס"ג.

ועד"ן בשאר הן שעדים, כל איש ואיש,
היודע שורש נשמתו באיזה שער מהם הוא,
יכוין בכונת השער ההוא, לחלקו אל ז' חלקים
בז' כל ימי שבוע ושבוע, משבעה שבועות

הת"ת, והיא כולה ז') בנקודת בחולם. ובשבוע הדי, בהיות הנצח, וכולה מנוקדת בחיריק. ובשבוע הה', בהיות ההוד, כולה מנוקדת בקיבוץ. ובשבוע הו', בהיות יסוד, כולה מנוקדת בשורק ו'. ובשבוע הז', בהיות המלכות, בניקוד צבאות, שבא וקמץ וחולם. ויחלק כל שבוע, לפרטות ז' ימים שבה. כיצד: ליל א' משבוע א', יכוין בהויה בניקוד סגול, עם הרוחניות שבתוכה, שהיא נשמה אליה, והיא הויה אחרת, גם היא כולה בסגול. בליל ב', בהויה בניקוד שבא, עם רוחניותיה, שהיא הויה בסגול.

וכן בשבוע ב'. יום א', יכוין בהויה בניקוד סגול, עם רוחניותיה שהיא הויה בניקוד שבא. ועד"ז בכל שאר הלילות, עד ליל ז', שאז יכוין בהויה בניקוד צבאות, עם רוחניותיה שהיא הויה בשבא. ועל ד"ז, בכל שבוע מז' שבועות.

גם טוב לאדם, לכוין במ"ט ימים אלו, לתקן כל אשר חטא בכל הו' ספירות. והמשל בזה: בהיותו בשבוע א', יכוין לתקן את אשר חטא ופגם, בספירה החסד. ובשבוע הב', יכוין לתקן את אשר חטא ופגם, בספירת הגבורה. וכעד"ז ב' השבועות.

גם ראיתי למורי ז"ל, מקפיד וזהיר מאד, לומר אחר ספירת העומר, מזמור אלהים יחננו כו', כולו מעומר, ולכוין בכל יום ויום מן המ"ט ימים, בתיבה אחת, ממ"ט תיבות שיש בזה המזמור.

גם יכוין, באות א' ממ"ט אותיות, שיש בפסוק ישמחו וירננו כו'. וזה מספר אותיות המ"ט, של הפסוק ישמחו כו', כדי שלא תטעה בהם. תיבת לאמים חסר ו', תשפוט מלא ו', תיבת משור, מלא ו'. ע"כ הגיעו לידי דרושי ספירת העומר.

דרוש יב

מדבר בענין יום שביעי של פסח, ובי יתבאר ענין קריעת ים סוף, שנקרע ביום

הזה. הנה למעלה בדרוש הא', ובדרוש הב', ביארנו טעם, אל היות היום הזה נקרא יו"ט. ושם ביארנו, כי להיות שבשבוע א' נכנס מוח החכמה, אשר בו נכללין כל המוחין, כמש"ה כולם בחכמה עשית. ולכן כשנשלמה כניסתו, כי אז בלילה ההוא, נכנס רשימו גדלות ב' דאבא, מוח החכמה, לכן אז הוא י"ט גמור. וביום שלאחריו, אע"פ שבו נכנס עצמות גדלות ב', אין זה חידוש, כיון שכבר נכנס בליל ז' של פסח, והניח בו רשימו. ולכן אינו אלא אסרו חג בלבד כי בסבת שאין בו חידוש, לכן איננו יו"ט ממש. ולהיות כי בו נכנס עיקר גדלות ב' דאבא, לכן הוא אסרו חג, ואינו חול גמור.

והנה לכן ביום ז' של פסח, יש חיוב זווג, לפי שכבר עתה יכול ז"א להזדווג עם המלכות. וטעם הדבר יובן במש"ל, כי המוחין מתפשטים בו' בחי', הלא הם: חכמה, ובינה, ועטרא דחסד, ועטרא דגבורה שבדעת, וחסד, וגבורה, ות"ת. ואמנם בבחי' הז', שהיא הת"ת, צריך לכוין בה ב' בחי' יחד, והם: בת"ת, ומלכות העומדת באחוריה, כנודע. וכל בחי' מאלו הז', כלולה מכולם, ולכן הם ז' שבועות, וכל שבוע ז' ימים. ועתה ביום ז' של פסח, שהוא יום ו' של שבוע א' וספירת העומר, נתקן בחי' הת"ת, ולכן הרי הוא כאלו נתקנה גם המלכות שהוא באחוריה, ולכן הוא יו"ט, וראוי לזווג. האמנם כיון שלא נתקנו כל המוחין, לכן אינו זווג גמור מעולה, אמנם נקרא זווג דקטנות, כיון שעדיין לא נגדל ז"א.

ובזה יתבאר לך לשון מאמר א' מס"ה בפרשת בשלח, בדף נ"ב ע"ב, בענין קריעת ים סוף, בפסוק מה תצעק אלי. ואמר שם רשב"י ע"ה, בהאי מלה לא תשאל, ולא תנסה את ה'. ובדאי שביאור המאמר הזה עמוק מאד, כיון שמצינו לרשב"י ע"ה, שהפליג בהסתרת סודו, ואמר בהאי מלה לא תשאל.

הגהות ומראה מקומות

ז' נ"א מנוקדת (דפ"י).

מפניו. ולכן הסוד הזה צריך להעלימו, אם מפאת עצמו, ואם מפני שאין אנו יודעים אמיתתו, אפילו טפת גרגיר של חרדל, מן הדרוש ההוא.

ונחזור לענין, לבאר אותו המאמר, בענין האילה ההיא שרחמה צר, וחביבה על בעלה, ובעת לידתה מזדמן לה נחש א', ונושך בערייתא ויולדת כו'. דע, כי האילה הזו, היא נוקבא דז"א, החביבה מאד על בעלה, ז"א. והנה בליל א' של פסח, נזדווגו יחד, ואז היה זוג מעולה גמור, לפי שהז"א נגדל בתכלית הגדלות. וגם בחי' היסוד שנזדווג אז עמה, הוא יסוד דגדלות. ולהיות זוג ההוא זוג עליון, ולא נעשה ע"י, נאסר בזוג תחתון כנ"ל. והנה הנוקבא מעוברת מן הזוג ההוא כל ימי הפסח, וביום הז' של פסח יולדת אותו. ועיין בדרוש יום אסרו חג של סוכות, כי שם נתבאר באופן אחר.

והנה נתבאר, כי תיכף אחר יום א' של פסח, חוזר ז"א לבחי' קטנות הא', וצריך להיות נתקן הולך מאז ואילך. ואם הוא בימי קטנות, מכ"ש נוקבא, שאינה נבנית אלא על ידו, שהיא עדיין קטנה. ולכן נקראת עתה, בשם האילת, אשר רחמה צר, כי הנה אין ברחמה, רק ה' גבורות דמנצפ"ך, שהם בחי' עומר מנחת שעורים, שנקרב ביום א' לעומר. כמבואר לעיל, כי מנצפ"ך כפול, הוא בגי' שער"ה, כי ב"פ מנצפ"ך הם תק"ס, ועשרה אותיות שלהם הרי תק"ע, ועם ה' אותיות השרשיות, שהוא ענין הכללותה חמש בחמש, הרי תקע"ה, כמנין שעה.

ולכן רחמה צר מאד, כי לא נתנו בה ה' חסדים, ולכן אינה יכולה לילד, לפי שאם תלד, יתאחוזו בה החיצונים, באותם הנשמות דווג גמור דליל פסח הא', אשר אז בתוכה בסוד העיבור. ובצאתם מפתח רחמה, יתאחוזו בהם, בסוד לפתח חטאת רובק, לפי שהיא עתה בזמן הקטנות. והתיקון לזה הוא, שיחזור ז"א שהוא עתה בסוד הקטנות, להודווג עמה

וביום שמורי ז"ל ביאר לנו המאמר הזה, היינו יושבים בשדה תחת האילנות, ועבר עלינו עורב אחד, צועק וקורא כדרכו, ומורי ז"ל ענה ואמר אחריה, ברוך דיין האמת. שאלתי את פיו, וא"ל, כי א"ל העורב ההוא, כי לפי שגילה הסוד הזה לכל בני האדם בפרהסיא, לכן נענש בעת ההיא בב"ד של מעלה, וגורו עליו שימות בנו הקטן. ותיכף הלך לביתו, ובנו היה מטייל בחצר, ובאותה הלילה חלה את חליו, ומת אחר ג' ימים רחמנא ליצלן. ולכן ראוי לכל בעל נפש, הרואה הדברים האלו, להסתירם בתכלית ההסתרה, וזוהי הכלל הנודע בכל החכמה הזו, כי כבוד אלהים הסתר דבר, ואין מקום להאריך בזה, כי הדברים נודעים, וכל מה שיסתיר האדם הסודות מלגלותם למי שאינו ראוי, הוא משוכח ומכובד בפמליא של מעלה. והעושה היפך מזה, מכניס עצמו בסכנה עצומה בעוה"ז, במיתת עצמו בהכרת ח"ו, ובמיתת בניו הקטנים, נוסף על עונש נשמתו בגיהנם, שאין קץ לעונשו, וכמו שהזכיר רשב"י ע"ה, בסוף אדר"ז וע"ש.

והטעם שנענש מורי ז"ל, בביאור מאמר זה, וכמו שהזכיר רשב"י ע"ה עצמו, שאמר בהאי מלה לא תשאל. הענין הוא, כי הנה נודע שאין החיצונים נאחזין, אלא במחזין של קטנות, כי הם דינין תקיפין, ובהיות האדם מתעסק בסודות התורה, אם יהיה בענין זמן הגדלות העליון, או בשאר דרוש חכמת האמת, שהם (ק) ענינים למעלה, אין לאדם כל כך סכנה, כמו בזמן שעוסק בסודות זמן הקטנות, כי בהתעסקו בהם, הנה החיצונים מתעוררים בהם, ומתאחזין שם, ומזכירים עונותיו של האדם, המתעסק בהם.

ווי"ס משה רבינו ע"ה רבן של נביאים, שנאמר בו, וינס משה מפניו. והטעם הוא, לפי שענין המטה אשר נהפך לנחש, הוא בחי' קטנות דז"א, הנקרא נחש, כמ"ש בע"ה. ובהיותו מתעסק בדרוש ההוא, נתיירא, וינס

חגהות ומראה מקומות

(ק) ג"א עליונים (דפו"י).

היסוד שבה, סוף לכל דרגין שבה, ע"י זווג נשיכת נחש העליון דקטנות. וזה ביאור מאמר פרשת בשלח הנ"ל, וז"ל, ובספרא דצניעותא, מה תצצק אלי, אלי דייקא, בעתיקא תליא מלתא. ר"ל: כי להיות או ז"א בבחי' קטנות, לא היה יכול להזדווג עם נוקבא, בסוד נשיכת הנחש, כדי לקרוע קריעת ים סוף, אם לא ע"י הארה הנמשכת לו מעתיקא קדישא, הוא א"א, כנודע כי נה"י דא"א, מתלבשת בז"א, וע"כ מתעורר א"א להאיר בז"א, וע"כ מזדווג ז"א בנוקבא, בסוד נשיכה הנזכר. אבל שאר ההארות הנמשכות לו עתה מאר"א, אין בהם כח לעררו אל הזווג הזה, ולכן בעתיקא תליא מילתא.

ובזה תבין, ענין משה, שכתוב בו וינס משה מפניו כו' כנ"ל, כי הנה נתבאר אצלנו, כי בכל הדברים יש קטנות וגדלות. וגם יש בחי' משה של זמן הקטנות, והוא סוד ב' שמות א"ל שד"י, שהם בגימטריא משה. וכשתוסיף עליהם ט' אותיות, שיש במילוי שם שד"י, יהיו בגימטריא שנ"ד. ואם תוסיף ה' אותיות שיש במלוי א"ל, או ה' אותיות של א"ל שד"י בפשוטם, יהיה הכל בגימטריא שנ"ט, שהוא בגימטריא נח"ש ע"ה.

וז"ס ועשית חשן משפט, כי חשן הוא אותיות נחש, ובו משפט ודינין תקיפין. וזהו ג"כ מ"ש בסוף פרשת ויקהל דף רי"ט ע"א, וז"ל, חיה חדא אית בעלמא, ואיהי שלטא על אלף מפתחן כו', שהוא סוד שני שמות א"ל שד"י כנזכר, אשר במילואם הם עולים בגימטריא אלף. וז"ס אלף מפתחן הנזכר, והבן זה.

ענין כל המ"ט ימים של ספירת העומר, דע, כי הזווג אשר באותם השבתות, זיום ר"ח אייר, אשר הותר לנו הזווג ההוא, עכ"ז איננו זווג גמור של גדלות, כי עדיין ז"א בסוד הקטנות, כנ"ל בענין זווג ליל ז' של פסח. וכל הזווגים שבימים האלו, הם ע"ד מ"ש בזווג ליל שביעי של פסח. אלא שיש בהם שינוי קצת, כפי בחינת מדרגות המוחין שנכנסו בו בזמן ההוא, כנ"ל כי אינם נשלמים לכנס

עתה בליל ז' של פסח, בבחי' היסוד שבו, שהוא בבחי' קטנות. וע"ז נפתח רחמה ויולדת, ואז החיצונים יונקים, הסיגים והזוהמא והפסולת הנשאר מן הדין ההוא של זווג הקטנות, ואינם נאחזים בנשמות הנולדות, מן הזווג דגדלות דיום א' של פסח.

ולפי שהזווג הזה הוא, מבחי' היסוד דקטנות, הנקרא נח"ש, כמ"ש בע"ה, כי הוא דינין תקיפין, לכן הזווג ההוא מכונה בשם נשיכה, כמ"ש ונשיך בערייתא כו'. ואמנם היסוד הזה, בהיותו בבחי' קטנות, נקרא בשם נח"ש. והטעם הוא, כי היסוד נקרא שד"י כנודע, ובזמן הקטנות אין לו אלא חיות מן האחוריים של הרעת דז"א, שהוא בחי' שם אה"ה בריבועו העולה ד"ם כנ"ל, ובהתחבר דם עם שד"י, יהיה בגימטריא נח"ש.

והענין הוא, כי עתה אין היסוד הזה ממשיך טפת הנורע, אלא מן האחוריים של היסוד דאימא, שבתוך דעת דז"א, שהם הלבושין של המוחין דחסד וגבורה כנ"ל. והנה אימא נקראת אהיה ביודין, והאחורים שלה, הוא ריבועו, שהוא עולה בגימטריא תקמ"ד, ואמנם ריבועו הפשוט של אה"ה, היא גי' ד"ם. ואותיות מילוי, הם בגימטריא ת"ק, כמי המילוי של שם שד"י, שהוא ת"ק כנודע. ולכן תסיר מן תקמ"ד מילוי שהוא ת"ק, וישאר ד"ם. גם תסיר מן שד"י אותיות מילואו שהוא ג"כ בגימטריא ת"ק, וישאר שד"י פשוט, ואז תחבר שד"י פשוט עם ריבוע שם אה"ה פשוט שהוא דם, ויהיה הכל בגימטריא נח"ש.

והענין יותר בביאור הוא, כי ריבוע אה"ה הנזכר העולה דם, הוא בחי' היסוד דאימא, אשר ממנו נמשכת הטיפה ביסוד ז"א, הנקרא שד"י, ניתנת בבחי' זווג אל הנקבה. והתחברות יסוד דאימא עם יסוד דז"א, הרי נחש, כי כל אלו, הם בבחינת דינין קשים. וז"ס הנחש העליון שבקדושה, הנושך רחם האילה. ולכן בלילה אז, יש זווג תחתון, ואנו מותרים בתשמיש המטה, אבל אין זה נקרא זווג גמור. לפי שעדיין הוא מבחי' זמן הקטנות.

ובזה תבין ענין קריעת ים סוף, שנקרע ביום זה, שהוא קריעת רחם האילה, שהוא

יו"י, שהוא צורה אות א. ושל הגבורה, הוא בציור יו"ד דעקיבא במילואה. ונמצא, כי ב' אותיות י"א של עקיבא, הם ב' ציורי אלפין, של ב' אלהים, הרמוזים בג' אותיות עק"ב מן עקיבא. והנה רבי עקיבא, הוא היה אב ורבי לכל הנשמות הנמשכות מאלו הגבורות המתפשטים בגופא דז"א, לפי שהוא כללות הדעת העליון למעלה בשרשו ובמקומו. אבל תלמידיו, הם בחי' הגבורות המתפשטות ממנו, ומתפשטים בגופא דז"א. ולפי שהקטנות קודם אל זמן הגדלות, לכן הקדימו בתחילה, אותם הכ"ד אלף תלמידים, שהיו לנו בבחרות, מגבת ועד אנטיפרס כמש"ל.

וטעם היות מספרם כ"ד אלף, לפי שהדעת של הקטנות הוא שם אלהים כנוכח, והוא מצטרף לק"ך צירופים, כנודע כי כל תיבה בת ה' אותיות, בונה ק"ך בתים, ונמצא כי יש בהם כ"ד צירופים, מתחיל באות אלף. וכ"ד מתחיל באות למד כו'. ואלו הכ"ד אלף תלמידים, כולם היו מבחי' כ"ד צירופים הא', של אלהים הא' שבטרא דגבורה, המתפשט בגופא דז"א. וכולם מתחילים באות אלף, כי אלף ואלף הכל א'.

גם זולת זה נודע, כי שם אלהים במילוי ההין בריבועו, עולה בגימטריא אלף. והרי ב' טעמים, למה היה מספרם כ"ד אלף. ולסיבת היותם ממוחזין דקטנות, לכן היו מבחינת הדינין הקשין, והיו קנטרנין ושונאין זה את זה, (כמשז"ל ש) שלא היו נוהגין כבוד זל"ו, וכאשר באו ימי העומר שבין פסח לעצרת, שאז הוא זמן קטנות ז"א, והם ימי הדין

כולם, עד חג השבועות, ואז הוא זווג גמור דגדלות, כמ"ש בע"ה.

ענין הגילוח. במ"ט ימים אלו, לא היה מורי ז"ל מגלח ראשו, אלא בערב פסח, ובערב חג השבועות. ולא היה מגלח, לא ביום ר"ח אייר, ולא ביום ל"ג לעומר, בשום אופן. (ר) ענין ל"ג לעומר, שאסור בהספה ותענית, ובנפילת אפים. דע, כי הנה מ"ט ימי העומר, הם ימי הדין כנ"ל, שהם סוד הש"ך דינים, המתמתקים בימים האלו, בענין העומר. והטעם הוא, לפי שעדין ז"א הוא כל מ"ט ימים אלו בבחי' קטנות, עד חג השבועות.

ובזה יתבאר טעם, ענין מיתת כ"ד אלף תלמידי ר"ע בימים האלו, והטעם למה פסקו למות בל"ג לעומר. דע, כי ר"ע ע"ה, שורש נשמתו היתה, מן הה' גבורות, בהיותם בשרשם למעלה בדעת דז"א, ולא בבחי' התפשטותם למטה בגופא. והנה הוא בסוד הדעת, בין בסוד הגדלות, בין בזמן הקטנות. כמש"ל בענין מרע"ה, שנאמר בו וינס משה מפניו, וע"ש בענין קריעת י"ס.

והנה נודע, כי הדעת דקטנות, גם הוא כולל מחסד וגבורה, וב' עטרין אלו, הם שם אלהים דמילוי אלפין. אלא שהאלהים דחסד, האלף דמילוי הוא שבוגי הוא בציור יו"י. ושל הגבורה בציור יו"ד, כנ"ל בדרוש א', בענין ב' כוסות דליל פסח הג' והד', וע"ש. ולכן נקרא עקיבא, כי ג' אותיות עקב, הם בגימטריא ב' שמות אלהים, דחסד וגבורה. וב' אותיות י"א מן עקיבא, הוא בחינת שני ציורי האלפין כנוכח, כי של החסד, הם ציור

הגהות ומראה מקומות

שקל כסף, וכן ב"פ עומר, גימטריא כתר שהוא גלגולת, והעמר נקי שהם השערות הם בכתר, והנה העומר עשירית האיפה, הוא סוד אותיות פאה, שהוא המלכות הנקרא אלקים, יהיא מדה י', וזהו עשירית האיפה. והנה ר"ע היה דורש סוד קוין אלו, בסוד דורש כתרי אותיות, ולכן לפי שמתו תלמידיו אסור להסתפר בימים האלו עכ"ל.

(ש) יבמות סב:

(ר) הג"ה פעה פרק ז' מורי ז"ל לא היה מסתפר מערב פסח עד ערב שבועות כלל ועיקר, לא בר"ח ולא בל"ג בעומר, ואמר לי הטעם שלא לגלח בימים אלו, כי כבר ידעת, כי יש תיקון אחד בגולגלתא, והוא נקרא עמר נקי, ויש תיקון ב' הנקרא טלא דברולחא. והנה זה סוד פסוק והעומר עשירית האיפה, כי עומר גימטריא ש"י עלמין, ומלא העומר מ"ן, אז מ"ן עומר גימטריא ת' עלמין דרתין צדיקיא, ארבע מאות

ע"ד. ואמנם האותיות המתחלפות בו, הב בגי' ג"ל, והנה בהגלות נגלות השם הנזכר ביום ל"ג לעומר, שהוא סוד אותיות המתחלפות, שהוא יותר רחמים כנזכר, או פסקו מלמות. א) והנה אחר זמן הקטנות, בא זמן הגדלות, ואז מתבטלים דיני הקטנות, ומתקיימים בחי' הגדלות. ולכן סמך אח"כ ר"ע, את חמשה תלמידיו הגדולים, מבחינת ה' גבורות דגדלות, שהם כנגד חמשה אותיות אכדט"ם, שהם רחמים. ואלו נתקיימו בעולם, והרביצו תורה ברבים. והם: ר' מאיר, ור' יהודה, ור' אלעזר בן שמוע, ור"ש, ור' נחמיה. ואמנם ר' עקיבא, איננו כל בחי' ה' גבורות שבדעת, רק בחי' גבורה, הנקרא הוד, האחרונה שבהם, כמבואר אצלנו במקומו. אבל תלמידיו, הם הה' גבורות המתפשטות בגופא. ולהיות כי הוא בחינה עליונה, גבורת ההוד שבדעת עצמה, היה רבי לכולם, אעפ"י שהם כוללים כל הה' גבורות, לפי שהם התחתונים המתפשטות בגוף. וכבר ביארנו, כי ר"ע הוא גבורת ההוד שבדעת דקטנות, וגם דגדלות. ודע, כי אעפ"י שביארנו שה' החכמים האלו, ר"מ וחבריו, הם ה' גבורות האלו, המתפשטות, הנה זה הוא השורש של נשמתם בעת לידתם, ואחר שגדלו במעשיהם, עלו והגדילו יותר, כל א' כפי מציאותו ובחינתו. (ב)

הגהה

כללותם העולים ל"ג, הם מתחלפות, כנלענ"ד. (ב) א"ש: ראייה לדבר, עמ"ש רשב"י ע"ה באד"ר, וז"ל, דאנא חמי השתא, מה דלא חמי בר נש, מימא דסליק משה זימנא תניינא לטורא דסיני כו'.

הגהות ומראיה מקומות

יען לא שייך שם חדטה, אבל בגי' שבועית האחרונים, שהם בחגת"ם, שהוא גופא שייך חרטה, ואינו פועל הדין, ועיין מזה באד"ר קדישא אחר י"ג תיקוני דיקנא בתיקון המצחא, שם אמר וגם נצח ישראל לא ישקר ולא ינחם, כי לא אדם הוא להנחם, האי דזא אוקימנא, כל ההיא נצח דאתפשט בגופא, זימנא דתלי על עלמא למידן,

כנ"ל, ואז זמן יניקת החיצונים, לכן פגעה בהם אז מדה"ד של הקטנות, על שלא נהגו כבוד זל"ו, ומתו בימים ההם בהיותם קטנים, ולא הגיעו להגדיל ולהאריך ימים, לסיבה הנזכרת.

ובבוא יום ל"ג לעומר, אז נתגלה קטנות ב' של אימא, שהוא שם אכדט"ם, אשר באימא, והנה הוא חילוף שם אלהים, אשר הוא בחי' רחמים, בסוד אלהים חיים, כנ"ל בדרוש הא' של פסח. והנה ה' אותיות אכדט"ם, הם סוד ה' גבורות דגדלות, וע"ז אמר הכתוב בטחו בה' עדי עד, כי הוא באימא עילאה, והוא רחמים, ולכן בו תלוי הבטחון. וכבר נת"ל, כי נדרש בס"ה בפרשת וארא ת) על בינה עילאה שהוא שם אכדט"ם והוא רחמים. והנה כבר נת"ל בדרוש הא' של פסח, בענין ד' כוסות, כי שם אכדט"ם, נתחלק לב' בחינות: ג' אותיות אמצעיות, והם כד"ט, הם בגימטריא ג"ל, והם מתחלפים בגי' אותיות לה"י דאלהים. וב' אותיות א"ם, אינם מתחלפות. (א) ונמצא, כי נחלק לב' תיבות: א"ם, ג"ל. כי אותיות ג"ל, כיון שהם מתחלפות נעשים רחמים. כי אותיות לה"י שהם דין דאלהים, נתחלפו ונעשו רחמים. משא"כ בב' אותיות א"ם. וז"ס מ"ש יעקב אע"ה, ע"ד הג"ל הנה, רמוז אל השם הנזכר שהוא בגי'

(א) א"ש: הטעם הנה נלענ"ד, להיות היא אימא עילאה, הנה אותיות המקוריות שלה, והם א"ם, אינם מתחלפות. אמנם אותיות לה"י, והם מספר ג"ל, והם ל"ב אורות, ובאות לה מחכמה עילאה, מל"ב נתיבות חכמה, עם

ת) התחלת הפרשה.

א) הג"ה משער הכוונות השמ"ש ז"ל זי"ע, ענין מה שפסקו, למות בל"ג הוא, במה שידוע, שר' שבועות הראשונים היו בחב"ד, שבוע הה' הוא חסד שהוא גופא, ובו ל"ג לעומר, משא"כ בד' שבועות הראשונים, שהיו בחב"ד שהוא דישא, משום הכי כל זמן שהיו בחב"ד, היה פועל הדין,

ענין מנהג, שנהגו ישראל, ללכת ביום ל"ג לעומר, על קברי רשב"י, ור"א בנו, אשר קבורים בעיר מירון כנודע, ואוכלים ושותים ושמים שם, אני ראיתי למורי ז"ל, שהלך לשם פ"א ביום ל"ג לעומר, הוא וכל אנשי ביתו, וישב שם שלשה ימים ראשונים של השבוע ההוא. וזה היה פעם הא', שבא ממצרים. אבל אין אני יודע, אם אז היה בקי ויודע בחכמה הזו הנפלאה שהשיג אח"כ.

והה"ר יונתן שאג"ש העיד לי, שבשנה הא', קודם שהלכתי אני אצלו ללמוד עם מורי ז"ל, שהוליד את בנו הקטן שם, עם כל אנשי ביתו, ושם גילחו את ראשו, כמנהג הידוע, ועשה שם יום משתה ושמחה.

גם העיד הה"ר אברהם הלוי, כי בשנה הנזכרת הלך גם הוא שם, והיה נוהג לומר בכל יום בברכת תשכון, נחם ה' אלהינו את

אבלי ציון כו', וגם בהיותו שם אמר נחם כו'. ואחר שגמר העמידה, א"ל מורי ז"ל, כי ראה בהקיץ את רשב"י ע"ה, עומד על קברו, ואמר לו, אמור אל האיש הזה אברהם הלוי, כי למה אומר נחם ביום שמחתינו, והנה לכן הוא יהיה בנחמה בקרוב, ולא יצא חדש ימים, עד שמת לו בן א', וקבל עליו תנחומין. וכתבתי כל זה, להורות כי יש שרש במנהג הזה הנזכר, ובפרט, כי רשב"י ע"ה, הוא מחמשה תלמידיו הגדולים של ר"ע, ולכן זמן שמחתו ביום ל"ג לעומר, כפי מה שביאר לעיל ביום ל"ג לעומר. (ג)

(ד) דע, כי בליל פסח, נכנסין בז"א (ב) מוחין דקטנות א', וגדלות א', וקטנות ב', וגדלות ב'. עוד צריך שתדע, כי יש מוחין מצד אבא, ומוחין מצד אימא, ובכל בחינת מהם, יש כל בחי' (ג) המוחין דאבא, נרמזים

הגהה

(ג) א"ש: גם ראיתי למורי ז"ל, שהיה מגלח ראשו ביום מ"ח לעומר, ולא ידעתי מה היה כוונתו. ואפשר, להיות שכיוון שנשלמו ב' צירופים של שם אלקים, והם כ"ד כ"ד, שהם מ"ח. זכר לדבר, נפלאות בארץ חם, לא היו מקפיד ליום מ"ט. ואפשר, שזהו כונת הכתוב, ותחסרהו מעט מאלקים, אם מעט כפשוטו, והוא יום א' מהמ"ט שערים. או כוונתו לאות היותר קטנה משם אלקים, והוא האות האלף, ונשארו ב' צירופים של אלקים, והם ח"ם, ולכן היה מסתפר ומגלח ביום מ"ח.

הגהות ומראה מקומות

(ב) נ"ב א"מ פי' ע"י מעשינו אכילת מצה ושתיית הכוסות. ועוד שם נ"ב א"מ ג' שמות אלקים במילוייהן אינו בעיבור דק בניקה ומוכרח הוא כי בחי' העיבור אין לנו צורך להזכירה כי תמיד היתה בז"א נ"ל. ובעה"ח הוא כפידוש זה בשער כ' שעד המוחין פ"ד מ"ב.

(ג) נ"ב המדרגות של קטנות וגדלות הנזכר, ונודע כי המוחין דאבא מתלבשין תוך המוחין דאימא והנה בחי' המוחין וכו' (כת"י).

ותב ומתחרט, ולא עביד דינא אי תייבין. וטעמא משום דקאי בדוכתא דאיברי אדם, ויכיל לאתחרטא. ע"ש באורך. ונראה שזה האמת, ונראה שזה הוא הטעם שד' ימים תראשונים של עש"ת, הוא יותר דין, יען שהם בכחב"ד, שעפ"ז נראה לי ג"כ בפטידת משה רבינו ע"ה, שנאמר לו אל תוסף דבר אלי עוד כו', אלי דייקא, כמ"ש בקריעת ים סוף מה תצעק אלי, ואמרו בזוהר אלי דייקא, ורצו לומר בעתיקא תליא מילתא וק"ל.

כוס הב' הוא בחי' מוח בינה דמצד אימא, ותכוין בו שהוא אלהים דמילוי ההיך, ותכוין בגדלות הא', הוא הויה במילוי ס"ג. וקטנות הב', הוא שם אכדט"ם, בבחי' התחלקותו לב': א"ם, ג"ל. וגדלות הב', גם הוא הויה במילוי ס"ג.

יחץ: יתבאר לקמן בענין מוציא מצה. מגיד: כבר נתבאר ענין כוס הב'. עוד יכוין למצות סיפור י"מ, ונתבאר בענין פסח: פ"ה ס"ח.

רחצה: והיא רחיצה הב', גם היא בסוד י"ה, ע"ד הנזכר ברחיצה הא'. אלא ששם י"ה הזה, תכוין אל שם י"ה היוצא מהויה דס"ג. וגם הוא בהכאה יו"ד פעמים ה"י כנ"ל. ונכנס גדלות ב' בינה שבגבורה.

מוציא מצה: כבר נתבאר, כי המוחין דמצד אימא, נכנסין ע"י ד' כוסות היין. אבל המוחין דאבא, נרמזים באכילת מצה, הנקרא לחם, ולחם הוא ג' היות. ונודע, כי שם ההויה הוא באבא, ושם אלהים באימא. ועתה באכילת המצה, צריך לכוין בקטנות הא' דמצד אבא, ובגדלות הב' דמצד אבא, וגם בקטנות הב' דמצד אבא. האמנם לא קבלתי כוונתו. וגדלות א' דמצד אבא, כבר נכנסו מאליהם, כענין ב' כוסות הא' כנ"ל.

וזה ביאורם: תכוין, כי מצה בגימטריא הוא הויה דע"ב והויה דס"ג, והם ב' מוחין חו"ב דמצד אבא, דגדלות ב', הנכנס קודם הקטנות א'. ואלו הם ב' המצות, העליון ואמצעי. והמצה התחתונה הג', היא מוח הדעת דמצד אבא דגדלות ב', והרי נרמזו גדלות ב'.

אח"כ תכוין, בקטנות הא', וזה עניינה: כי המצה העליונה, הוא אלהים דידוין, חכמה דקטנות א' דאבא. והמצה האמצעית, אלהים דההיך דבינה. והמצה הג', אלהים דאלפין דעת.

עוד תכוין, כי אות ה' דאלהים דחכמה דידוין, ציורה ד"י, ושל הבינה, ד"ו. ושל הדעת, ג' ויין. ולכן המצה הא', שהיא י', אינה נפרסת. וגם הג' שהיא ו' אינה נפרסת. האמנם

בסוד המצה, בסוד הלחם, שהוא בחכמה. ובחי' מוחין דאימא, הם נרמזים בסוד הד' כוסות של יין, כי כל יין המשמה, הוא דאימא עילאה ואינם נכנסים כסדרן, אלא בתחילה נכנס גדלות הא', ואחריו קטנות הב', ואחריו גדלות הב', ואחריו קטנות הא' באחרונה. והטעם נתבאר בדרושים הקודמים.

וזה סדרן:

קדש: ותכוין, כי הכוס בעצמו, הוא בגימטריא אלהים, שהוא הקטנות הב'. אמנם הוא בבחי' תמורתו, שהוא שם אכדט"ם. והה' אצבעות יד ימינך, הם סוד ה' אותיות אכדט"ם. והיין הוא בגימטריא ע', וה' אצבעות האוחזים בו, הרי ע"ה, כמנין אכדט"ם עם הכולל. וגדלות הב', נכנס ע"י הדיבור, וע"י הכוונה, של ברכת הקידוש, וברכת היין. ולכן תכוין בהויות שבברכות אלו, שהם הויה דע"ב דמילוי יודין. ותכוין אל קו הימין, שהוא מוח החכמה שבז"א מצד אימא בלבד. וקו זה הוא נכנס א' לכולם. ולכן כוס זה אומר עליו קידוש, כי כל קדש הוא בחכמה. ונמצא, כי בכוס א', נכנס גדלות א', וקטנות ב', וגדלות ב', דמוח חכמה דמצד אימא. האמנם גדלות הא' שבו, דרכו ליכנס תמיד מאליו, כשאר לילי יו"ט ושבת, ואין צורך לכוין בו על הכוס.

ורחץ: עתה נכנס אור החכמה דאימא, וכוונת הרחיצה הזו, היא שם י"ה, וזהו רחיצה: רחץ י"ה. תכה יו"ד בה"י, ויהיה בגי' רחץ, עם ב' אותיות י"ה, והוא משרש י"ה דמלוי ע"ב.

כרפס: הענין הוא, כי אחר שנכנסו הגדלות הא' כמנהגו, והקטנות הב', והגדלות הב' דמוח חכמה דמצד אימא, בכוס יין הקידוש כנזכר, הגה כבר החיצונים נסתלקו אחיותם, ואז נכנס קטנות הא'. והנה מלת כרפס, היא בגימטריא ש"ן, והוא שם אלהים במילוי יודין, שהוא ש'. וכשתמלאנה במילואה יהיה ש"ן, כמנין כרפס. והוא הקטנות הא', דמוח חכמה, שבנצח דאימא. ותכוין שגם כל שאר הקטנות א' דמוח בינה ודעת דמצד אימא, גם הם נכנסים יחד עם קטנות דמוח החכמה.

ובכורך, נכנס פנימיות ת"ת דאבא, שהוא מ"ה (ד) בין ברעת דו"א, גדלות ב'. הוא ה' בציור ג' וויין.

שולחן ערוך: צריך לכרין כונת האכילה הכתוב אצלינו במקומה. (ה)

צפון: הוא האפיקומן, יכוין כי עתה נכנסה הר' שנשארה מאות הדל.

הלל נרצה: אח"כ יכוין, בב' כוסות האחרים, הנקראים מוח דעת. והם חסדים וגבורות. ולכן בין ג' לד' לא ישתה, כדי שלא להפריד ביניהם. והנה כוס הא', הוא חסדים שבדעת. והנה הקטנות הא', שלו, הוא אלהים במילוי אלפין, אבל צורת הא' שבמילוי אות ה"א, היא צורת יר"י. וגדלות הא', הוא הויה דמ"ה דאלפין. והקטנות הב', הוא שם אכדט"ם בבחי' חשבונו, שהוא בגימטריא ע"ד. וגדלות הב', הוא הויה דמ"ה דאלפין.

הכוס האחרון, קטנות א' דאלהים דמילוי אלפין, אלא שצורת האלף שבמילוי ה"א, היא צורתה יר"ד. וגדלות הא', הוא הויה"ה דב"ן דההי"ן. וקטנות הב', הוא אכדט"ם, בבחי' חשבונו, שהוא ע"ד. והגדלות הב', הוא הויה דב"ן דההי"ן.

ואמנם אתה תחבר ב' הכונות יחד בכוס א', ואח"כ תכוין ב', בכוס הב'. והסיבה היא לכלול אותם יחד, בסוד זכר ונקבה.

וכבר כתבתי בדרושים הקודמים, ששמעתי שיש חילוק בקטנות הב', בין החסד לגבורה, בשם אכדט"ם: כי זה חשבונו ע"ה, בסוד ג"פ יב"ק, כמנין אותיותיהם. וזה חשבונו ע"ד, וזהו בטחו בה' עדי עד. תם
(א) הנה נתבאר, כי הגדלות הזה דו"א, היה לפי שעה, (ו) בליל א' של פסח. ואחר

האמצעי שהיא כנגד ה', היא נפרסת כי ציורה היא ד"י. ולכן חציה הא' שהוא ו', מניחין אותה לאפיקומן. וחציה הב' שהיא ד', שהיא כנגד נוקבא, אנו מחברים אותה עם החכמה, שהיא חמצה הא' השלימה, ומברכים עליה המוציא, ואכילת מצה. המוציא, כנגד השלימה. ואכילת מצה, כנגד הפרוסה. ועל זו הפרוסה הב', שהוא כנגד אות ד' של אות הה', אנו אומרים הא' לחמא עניא. והכוונה היא, כי מה שהיתה ה' שלימה, נעשית לחמא עניא, שהוא ד'.

מרור כורך: ויתבאר עמם ענין החרוסת. דע, כי הזווג הנעשה בליל פסח, הוא עם רחל, ואין זווג עם לאה בליל זה. עוד מצאתי כתוב לזולתי, וז"ל, וסוד החרוסת, רמז לטיט, סוד לאה, ואנו צריכין למתק דיניה. והנה טיט, הי"ד שבאמצע, נדרש לפניו ולאחריו, ט"י י"ט. והוא מילוי מ"ה, שהוא בגימטריא י"ט, והוא בגימטריא חו"ה. וב"פ י"ט, הם לאה ורחל. ואין זווג עם לאה בליל זה, ועכ"ז אנו צריכין להמתיק את הדינין שבה' ג"כ, וזה נעשה, ע"י טיבול המרור בחרוסת.

ומלת חרוסת, הוא חיבור: רו"ת, ס"ח. ורות הוא בחינת לאה, להיות כי שם אדני במילואו תרע"א, וכשתסיר פשוטו שהוא ס"ה, מנין אדני, לרחל, ישאר מילוי שהוא רו"ת אל לאה, ושתי אותיות ס"ח, הם המוחין של ז"א, והם ג' שמות: אהי"ה, יהו"ה, אהיה, העולים בגימטריא ס"ח, כמנין חיים, הממתקין את דיני לאה הנקראת רו"ת, וזהו חרוסת: רו"ת ס"ח. וז"ס המרור, שהוא בגימטריא מות, ולכן צריך למתק את המרור, ואת רו"ת הנזכר, באותיות ס"ח, שהם חיים הנזכר, שהם מוחין של ז"א.

הגהה

(א) א"ש: עתה אתחיל לסדר כונת העומר בקיצור גדול בכל פרטיו, האמנם לא יחסר דבר, הנה נתבאר כו'.

הנחות ומראה מקומות

(ו) ג"א בליל א' של פסח מסתלקין כל המוחין ונ"כ אחר יום א' (דפו"י).

(ד) ג"א ל"ג בין (דפו"י).
(ה) בשער המצות פרשת עקב.

יום א' של פסח, מסתלקין כל המוחין הנו', וחוזר לקדמותו. ואח"כ מליל ב' ואילך, אז אנו חוזרין להמשיך המוחין הנו' כפי סדר המדרגות, כל מדרגה ביום שלה, ע"י מצות ספירת העומר, בן' יום, שבין פסח לעצרת. ונודע, כי אין הכתר נמנה לעולם, ואינו נכנס במספר, רק מן החכמה ולמטה. והנה כאשר נספור ונמנה שבעה ספירות, שיש מן החכמה דז"א, והם: חכמה, בינה דעת, חסד, גבורה, ת"ת. ושם הוא מקום התחלת בנין הנקבה מלכות, מאחורי הת"ת כנודע, ועמה הם ז' ו"ס. וכנגדם, אנו סופרים שבעה שבועות אלו.

ונמצא, כי בכל שבוע מאלו הו' שבועות, נתקנת ספירת אחת מז' ספירות הנו', ולהיות כי כל אחת מאלו הו', היא כלולה מכולם, לכן לא הספיק ז' ימים, אלא ז' שבועות, וכל שבוע כולל ז' ימים.

גם יכוין להשפיע מז' שבתות, שהם מ"ט יומין דכורין, אל מ"ט יומין נוקבין. וכיון שהענין הוא להשפיע במלכות, צריך להשפיע כסדר, מחסד עד מלכות.

גם צריך לכוין בז' שבועות הנו', לתקן מה שפגם בז"ס. ר"ל: שבשבוע הא' יכוין לתקן כל מה שפגם בספירת החסד. ובשבוע הב', כל מה שפגם בספירת הגבורה. וכעד"ז בכל הו' שבועות.

סוד הברכה, היא בסוד דיבור ההבל היוצא מן הפה, שהוא סוד אור מקיף. בא"י: יכוין בזו ההויה, בשם מ"ה, כזה: יוד, הא, וא, הא. יען כי זאת הברכה, היא כולה בז"א. ולכן תכוין לכלול בשם זה, עשר שמות של מ"ה דאלפין, להבליע אותם עשר דמים של החסד והגבורה בז"א עצמו, כי הלא הדעת שלו, הוא עשרה מדות, ה' חסדים וה' גבורות. על ספירת העומר: תכוין בר"ת ספירת העומר, אל שם אדנ"י, העולה בגימטריא ס"ה. והענין הוא, כי כמו שאנו ממשיכין שפע אל הו"א, כך אנו צריכין להמשיך ג"כ אל הנוקבא.

העומר: הם עשרה אחוריים דאה"י, הנקרא י' דמים. ואמנם עתה בהתמשכם תוך ז"א, ונבלעים בו, נעשים בו בבחי' פנימיים, ואינם בבחי' ד"ם, אלא ביושר, ונעשים י' שמות של אה"י, הוא בגימטריא כ"א. וכשתמלאו, יהיו בו עשרה אותיות, והרי הוא בגימטריא א"ל. והנה עשרה שמות א"ל, הם בגימטריא עמ"ר. ותכוין, להמשיך משם א"ל הנזכר, היוצא משם אה"י כאמור, אל שם אדנ"י, הנרמז בר"ת ספירת העומר כנזכר, ואז תהיה בה אל אדנ"י כנודע.

ובאומרך היום כך וכך לעומר, תכוין, כי יום הוא בגימטריא א"ל הויה, והכונה הוא, כי כמו שכוונת להמשיך א"ל באדנ"י. כך תכוין, להמשיך שם א"ל בז"א. הנקרא יהו"ה. ובאמרך המספר היום כך וכך לעומר, אז תכוין בסדר כל הכוונות שנבאר בע"ה. הרחמן הוא יחזיר עבודת בה"מ למקומה ב"ב, הוא תיקון האור הפנימי.

ונתחיל בשבוע א'. שבוע א' בחכמה והויתה בע"ב.

ליל א': נכנס מלכות חסד א', ומתפשט ממוחא, בגופא דז"א, בחסד של חסד שלו. וכן בנוקבא, נכנס מלכות דגבורה א', בחסד דחסד שלה. ויכוין בזו הלילה, היא חסד שבחסד. והיא הויה נקודתה בסגול יהו"ה. ופנימיות שלה, ג"כ הויה בסגול. ובמוח ע"ב, גדלות א' דחכמה דאבא, וגם נכנס אות א' דאה"י ראשונה ויכוין באות א' של שם אבגית"ץ. ויכוין במזמור מלת אלהים. ויכוין בפסוק של ישמחו, י' של ישמחו.

ליל ב': נכנס יסוד דחסד א', בחסד של חסד שלו, ומלכות בגבורה של חסד וכן בנוקבא, נכנס יסוד דגבורה בחסד דחסד, ומלכות בגבורה שלה. והיא הויה נקודה בשבא, כזה: יהו"ה. ופנימיות שלה, הויה בסגול כזה: יהו"ה. ובמוח ע"ב, גדלות א' דאימא, וגם נכנס אות ה' דאה"י ראשונה.

הגהות ומראה מקומות

(ז) ג"א י"ס (דפו"י).

כולו. ובמזמור, מלת סלה. ובפסוק אות י' של וירננו.

(ב) שבוע ב' בבינה והייתה דס"ג.

ליל ח': ס"ג גדלות א' דאבא, שהוא הוד לבית ז"א, זהו במוח. ובגופא, מלכות דחסד ב', בחסד דגבורה ז"א. וכן בנוקבא, מלכות דגבורה ב', בחסד דגבורה שלה. והיא הויה נקודה בסגול. ופנימיות הויה, נקוד בשבא. וגם נכנס אות ה' של אהיה ב'. ויכוין באות ק', של קר"ע שט"ן. ובמזמור, מלת לדעת. ובפסוק אות ר' של וירננו.

ליל ט': במוחא ס"ג, גדלות א' דאימא, שהוא הוד דאימא, ובגופא, יסוד בחסד דגבורה ומלכות בגבורה דגבורה. וכן בנוקבא. והיא הויה, נקודה בשבא. ופנימיות הויה נקודה בשבא. וגם נכנס אות א' של אהיה ג'. ויכוין באות ר', של קר"ע שט"ן. ובמזמור, מלת בארץ. ובפסוק, אות נ' של וירננו.

ליל י': במוחא א"ם ג"ל, קטנות ב' דאו"א. ובגופא, הי"ם בחג"ת. וכן בנוקבא. והיא הויה נקודה בחולם, ופנימיות הויה נקודה בשבא. וגם נכנס אות ה' של אהיה ג'. ויכוין באות ע', של קר"ע שט"ן. ובמזמור, מלת דרכך. ובפסוק, אות נ' של וירננו.

ליל י"א: במוחא ס"ג, גדלות ב' דאימא, שהוא פנימיות גבורה. ובגופא, נהי"מ בחגת"ן. וגם בנוקבא. והיא הויה נקודה בחירק. ופנימיות נקודה בשבא. וגם נכנס אות י' של אהיה ג'. ויכוין באות ש', של קר"ע שט"ן. ובמזמור, מלת בכל. ובפסוק, אות ו' של וירננו.

ליל י"ב: במוחא אלהים דההין, קטנות א' דאו"א יחד. ובגופא, תנהי"ם, בחג"ת נ"ה. וכן בנוקבא. והיא הויה נקודה בקיבוץ. ופנימיות הויה, נקודה בשבא. וגם נכנס אות ה' של אהיה ג'. ויכוין באות ט' של קר"ע שט"ן. ובמזמור, מלת גוים. ובפסוק, אות ל' של לאומים.

ליל י"ג: במוחא רשימו דגדלות ב' דאבא, שם ס"ג. ובגופא, ג"ת נהי"מ, בחג"ת נה"י.

ויכוין באות ב' של שם אבגית"ץ. ובמזמור יחננו. ובפסוק ש' של ישמחו.

ליל ג': נכנס הוד דחסד א', בחסד דחסד שלו, ויסוד ומלכות, בגבורה. ות"ת וכן בנוקבא, מגבורה א', בחסד גבורה ת"ת שלה. והיא הויה נקודה בחולם, כזה: יהו"ה. ופנימיות שלה, הויה נקודה בסגול, כזה: יהוה. ויכוין באות א', ובמזמור, ויברכנו. ובפסוק, אות מ' של ישמחו.

ליל ד': נכנס נצח הוד יסוד מלכות בחסד גבורה ת"ת נצח, כסדר האמור. וכן בנוקבא. והיא הויה נקודה בחיריק, כזה: יהוה. ופנימיות הויה, נקודה בסגול, כזה: יהוה ובמוח ע"ב, גדלות ב' דאימא. וגם נכנס אות ה' דאהי"ה א'. ויכוין באות י' של אבגית"ץ. ובמזמור, מלת יאר ובפסוק, אות ח' של ישמחו.

ליל ה': נכנסים תפארת נהי"ם, בחסד גבורה ת"ת נצח הוד, א' בא'. וכן בנוקבא והיא הויה ניקודה בקיבוץ, כזה: יהוה ופנימיות הויה נקוד בסגול, כזה: יהו"ה ובמוחא אלהים בירדין, קטנות א' דאבא ואימא. וגם נכנס אות אלף דאהי"ה הב', ויכוין באות ת' של אבגית"ץ. ובמזמור, מלת פניו. ובפסוק אות ו' של ישמחו.

ליל ו': נכנסים גבורה תנהי"ם, בחסד גתנה"י, א' בא' וכן בנוקבא. והיא הויה נקודה בשורק, ופנימיות הויה נקודה בסגול. ובמוחא ע"ב. רשימו דגדלות ב' דאבא וגם נכנס אות ה' דאהיה הב', ויכוין באות צ' של אבגית"ץ. ובמזמור, מלת אתנו. ובפסוק, אות ו' של וירננו.

ליל ז': נכנסים חג"ת נהי"ם, בחסד ג"ת נהי"ם, א' בא'. וכן בנוקבא. והיא הויה נקודה בנקוד צבאות. ופנימיותה, הויה נקודה בסגול. ובמוחא עצמות ע"ב, גדלות ב' דאבא. וגם נכנס אות י' דאהיה הב', ויכוין בשם אבגית"ץ

הגהה

(ב) א"ש: מכאן ואילך, אכתוב בקיצור יותר.

וכן בנוקבא. והיא הויה, נקודה בשורק. ופנימיות הויה, נקודה בשבא. וגם נכנס אות א' דאיהיה ד'. ויכוין באות ו', של קרע שט"ן. ובמזמור, מלת ישועתך, ובפסוק, אות א' של לאומים.

ליל י"ד: במוחא שם ס"ג, שהוא עצמות גדלות ב' דאבא, שהיא גבורה דאבא. ובגופא, חג"ת נהי"מ, בחג"ת נהי"מ, א' בא'. וכן בנוקבא. שכבר נכנס חסד ב' דגבורה שבה, וכן גבורה בגבורה שבה. והיא הויה נקודה צבאות. ופנימיות הויה נקודה בשבא. וגם נכנס אות ה' של אהיה ד'. ויכוין בשם קרע שט"ן כולו. ובמזמור, מלת ידוך, ובפסוק, מלת מ' של לאמים.

שבוע ג'. החסד שבדעת. והויתה מ"ה. ליל ט"ו: במוחא שם ח' מ"ה, גדלות א' דאבא, חסדים שבדעת, שהוא יסוד דאבא, שנכנס בדעת דז"א. ובגופא, מלכות דחסד ג'. בחסד דת"ת דז"א. וכן בנוקבא, גבורה ג', בחסד שלה. והיא הויה, נקודה בסגול. ופנימיות, הויה נקודה בחולם. וגם נכנס אות י' של אהיה ד'. ויכוין באות נ', של שם נג"ד יכ"ש. ובמזמור, מלת עמים. ובפסוק, אות י', של לאמים.

ליל י"ז: במוחא שם מ"ה, גדלות א' דאימא. ובגופא, יסוד ומלכות דחסד ג', בחג"ת דת"ת דז"א. וכן בנוקבא. והיא הויה נקודה בשבא. ופנימיות הויה, נקודה בחולם. וגם נכנס אות ה' של אהיה ד'. ויכוין באות ג' של נגדיכ"ש. ובמזמור, מלת אלהים. ובפסוק, אות ס' סתומה, של לאמים.

ליל י"ז: במוחא ט' ע"ה, קטנות ב' דא"א יחד. ובגופא, הי"ם בחג"ת. וכן בנוקבא. והיא הויה, נקודה בחולם. ופנימיות הויה, נקודה בחולם. וגם נכנס אות א' של אהיה ה'. ויכוין באות ד', של נגד יכ"ש. ובמזמור, מלת ידוך, ובפסוק, אות כ' של כ"י.

ליל ח"י: במוחא שם מ"ה, גדלות ב'

דאימא, שהיא ת"ת. ובגופא, נהי"מ בחג"ת. וכן בנוקבא. והיא הויה נקודה בחירק. ופנימיות הויה, נקוד בחולם. וגם נכנס אות ה' של אהיה ה'. ויכוין באות י', של נגדיכ"ש. ובמזמור מלת עמים. ובפסוק, אות י' של כ"י.

ליל י"ט: במוחא, אלהים דאלפין, וצורת האלף של מילוי הה"א, יו"י. והוא קטנות א' דאבא ואימא. ובגופא, תנהי"מ, בחג"ת נ"ה. וכן בנוקבא. והיא הויה נקודה בקיבוץ. ופנימיות הויה, נקודה בחולם. וגם נכנס אות י' של אהיה ה'. ויכוין באות כ' של שם נג"ד יכ"ש. ובמזמור, מלת כולם. ובפסוק, אות ת' של תשפוט.

ליל כ': במוחא, שם מ"ה, והוא דשימו דגדלות ב' דאבא, שהוא תפארת שלו, בחי' החסדים. ובגופא, גבורה תנהי"מ, בחג"ת נה"י. וכן בנוקבא. והיא הויה, נקודה בשורק. ופנימיות הויה, נקודה בחולם. וגם נכנס אות ה' של אהיה ה'. ויכוין באות ש', של נגדיכ"ש. ובמזמור, מלת ישמחו. ובפסוק, אות ש' של תשפוט.

ליל כ"א: במוחא, שם מ"ה, והוא עצמות גדלות ב' דאבא. ובגופא, חג"ת נהי"ם, בחג"ת נהי"מ, א' בא'. וכן בנוקבא. והיא הויה נקודה בנקוד צבאות. ופנימיות הויה, נקודה בחולם. וגם נכנס אות א' של אהיה י' ד'. ויכוין בשם נגדיכ"ש כולו. ובמזמור, מלת וירננו. ובפסוק, אות פ' של תשפוט.

שבוע ד'. הגבורות שבדעת, והויתה ב"ן. ליל כ"ב: במוחא, שם ב"ן, והוא גדלות א' דאבא, גבורה שבדעת שלו. ובגופא מלכות של חסד ד', בחסד דנצח דז"א. וכן בנוקבא מלכות דגבורה ד', בחסד דנצח שלה. והוא הויה נקודה בסגול. ופנימיות הויה, נקודה בחיריק. וגם נכנס אות ה' של אהיה"ה ר'. ויכוין באות ב', של שם בטרצת"ג. ובמזמור, מלת לאומים. ובפסוק, אות ו' של תשפוט.

ליל כ"ג: במוחא, שם ב"ן, והוא גדלות

הגהות ומראה מקומות

(ח) נ"א ע"ה (דפו"י). (ט) נ"א מ"ה (דפו"י). (י) נ"א ה' (דפו"י).

שבוע ה' בחדס, והיא הויה דע"ב.
 ליל כ"ט: במוחא, ע"ב, והוא גדלות א'
 דאבא, שבשבוע א', נכנס במוחא דחכמה דז"א.
 ועכשיו, אנו ממשיכין אותו בחדס שבו, ובגופא
 מלכות שבחדס ה', בחדס של הוד דז"א, וכן
 בנוקבא, מגבורה ה', בחדס דהוד שבה, והיא
 הויה נקודה בסגול, ופנימיותה, הויה נקודה
 בקיבוץ, כזה: יהוה וגם נכנס אות א', של
 אהי"ה ח', ויכוין באות ח', של שם חקבטנ"ע,
 ובמזמור, מלת תנחם, ובפסוק, אות י' של
 מישור.

ליל ל': במוחא, ע"ב מחכמה, בחדס,
 גדלות א' דאימא, ובגופא, יסוד ומלכות דחדס
 ה', בחדס גבורה דהוד דז"א, וכן בנוקבא,
 והיא הויה נקודה בשבא, ופנימיותה, הויה
 נקודה בקיבוץ, וגם נכנס אות ה' דאהיה ח',
 ויכוין באות ק', של של חק"ב טנ"ע, ובמזמור,
 מלת סלה, ובפסוק, אות ש' של מישור.

ליל ל"א: במוחא, אכדט"ם, קטנות ב'
 דאר"א יחד, ובגופא, הי"ם, בחג"ת, וכן
 בנוקבא, והיא הויה נקודה בחולם, ופנימיות
 הויה, נקודה בקיבוץ, וגם נכנס אות י' דאהיה
 ח', ויכוין באות ב', של שם חק"ב טנ"ע,
 ובמזמור, מלת ידוד, ובפסוק, אות ו' של
 מישור.

ליל ל"ב: במוחא, ע"ב, הוא גדלות ב'
 דאימא, ובגופא, נהי"ם, בחג"ת, וכן בנוקבא,
 והיא הויה נקודה בחידיק, ופנימיות הויה,
 נקודה בקיבוץ, וגם נכנס אות ה' דאהיה ח',
 ויכוין באות ט', של שם חק"ב טנ"ע, ובמזמור
 מלת עמים, ובפסוק, אות ד' של מישור.

ליל ל"ג: במוחא, אלהים דיחיד, והוא
 קטנות א' של אר"א, ובגופא, תנהי"ם, בחג"ת
 וכן בנוקבא, והיא הויה נקודה בקיבוץ,
 ופנימיותה, דיהי נקודה בקיבוץ, וגם נכנס
 אות א' דאהי"ה ט', ויכוין באות נ', של חק"ב
 טנ"ע, ובמזמור, מלת אלהים, ובפסוק, אות י'
 של ולאמים.

ליל ל"ד: במוחא, רשימו דע"ב, גדלות
 ב' דאבא, בחדס, ובגופא, גתנהי"ם, בחג"ת
 נהי"י, וגם נכנס אות ה', דאהי"ה ט', ויכוין

א' דאימא, ובגופא, יסוד ומלכות, בח"ג, וכן
 בנוקבא, והיא הויה נקודה בשבא, ופנימיותה,
 הויה נקודה בחירק, וגם נכנס אות י' של
 אהי"ה ו', ויכוין באות ט', של שם בטרצת"ג,
 ובמזמור, מלת כי, ובפסוק, אות ט' של
 תשפוט.

ליל כ"ד: במוחא, ע"ד, הוא קטנות ב'
 דאר"א יחד, ובגופא, הי"ם בחג"ת, וכן בנוקבא,
 והיא הויה נקודה בחולם, ופנימיותה, הויה
 נקודה בחירק, וגם נכנס אות ה' של אהי"ה
 ו', ויכוין ו' של שם בטרצת"ג, ובמזמור, מלת
 תשפוט, ובפסוק, אות ע' של עמים.

ליל כ"ה: במוחא, ב"ן, הוא גדלות ב'
 דאימא, שהוא הגבורה שבת"ת שלה, ובגופא,
 נהי"ם בחג"ת, וכן בנוקבא, והיא הויה נקודה
 בחידיק, ופנימיות הויה, נקודה בחיריק, וגם
 נכנס אות א' של אהי"ה ז', ויכוין באות צ',
 של שם בט"ר צת"ג, ובמזמור, מלת עמים,
 ובפסוק, אות מ' של עמים.

ליל כ"ו: במוחא, אלהים דאלפין, שצורת
 האלף יו"ד, והיא קטנות א' דאר"א יחד, ובגופא,
 תנהי"ם, בח"ג תנ"ה, וכן בנוקבא, והיא הויה
 נקודה בקיבוץ, ופנימיות הויה, נקודה בחיריק,
 וגם נכנס אות ה' של אהי"ה ז', ויכוין באות
 ת', של שם בטרצת"ג, ובמזמור, מלת מישור,
 ובפסוק, אות י' של עמים.

ליל כ"ז: במוחא, ב"ן, הוא רשימו
 דגדלות ב' דאבא, בחי גבורה שבת"ת שלו,
 ובגופא, ג"ת נהי"ם, בחג"ת נה"י, וכן בנוקבא,
 והוא הויה נקודה בשודק, ופנימיותה הויה
 נקודה בחיריק, וגם נכנס אות י' של אהי"ה
 ז', ויכוין באות ג', של שם בטרצת"ג, ובמזמור,
 מלת ולאומים, ובפסוק, אות מ' סתומה של
 עמים.

ליל כ"ח: במוחא, ב"ן, הוא עצמות
 גדלות ב' דגבורה, דעת דאבא, ובגופא, חג"ת
 נהי"ם, בחג"ת נהי"ם, א' בא', וכן בנוקבא,
 והיא הויה נקודה בנקוד צבאות, ופנימיותה,
 היא הויה נקודה בחיריק, וגם נכנס אות ה'
 של אהי"ה ז', ויכוין בשם בטרצת"ג מלוה,
 ובמזמור, מלת בארץ, ובפסוק, אות מ' של
 מישור.

תנהי"ם, בחג"ת נ"ה. וכן בנוקבא. והיא הויה נקודה בקיבוץ. ופנימיותה, הויה נקודה בשוריק. וגם נכנס אות ה' דאהיה עשירי. ויכוין באות ז' של יג"ל פז"ק. ובמזמור, מלת יברכנו. ובפסוק, אות א' של בארץ.

ליל מ"א: במוחא, רשימו דגדלות ב' דאבא דשם ס"ג. ובגופא, ג"ת נהי"ם, בחג"ת נה"י. וכן בנוקבא. והיא הויה נקודה בשוריק. ופנימיותה, הויה נקודה בשוריק. וגם נכנס כללות דאהי"ה א'. ויכוין באות ק', של שם יגלפז"ק. ובמזמור, מלת אלהים. ובפסוק, אות ר' של בארץ.

ליל מ"ב: במוחא, שם ס"ג, עצמות גדלות ב' דאבא, מבינה לגבורה. ובגופא, חג"ת נהי"ם, בחג"ת נהי"ם, א' בא'. וכן בנוקבא. והיא הויה נקודה בנקוד צבאות. ופנימיותה, הויה נקודה בשוריק. וגם נכנס כללות דאהי"ה ב'. ויכוין בשם יג"ל פז"ק כולו. ובמזמור, מלת אלהינו. ובפסוק, אות ק' של בארץ.

שבע ז', בת"ת ומלכות, והם הרי"ה דמ"ה ובין. ליל מ"ג: במוחא, שם מ"ה ובין, מדעת שבו, לת"ת שבו, גדלות א' דדעת אבא, המ"ה שהם חסדים לז"א והבין שהם גבורות לנוקבא. ובגופא, מלכות דכללות ה' חסדים שבמלכות, בחדס דמלכות שבו. וכן בנוקבא. והיא הויה נקודה בסגול. ופנימיותה, הויה נקודה בנקוד צבאות. וגם נכנס כללות דאהי"ה ג'. ויכוין באות ש', של שם שקוצי"ת. ובמזמור, מלת יברכנו. ובפסוק, אות ת' של תנחם.

ליל מ"ד: במוחא, מ"ה בין, מדעת לת"ת, גדלות א' דאימא. ובגופא, יסוד ומלכות בחו"ג. וכן בנוקבא. והיא הויה נקודה בשבא. ופנימיות הויה, נקודה בנקוד צבאות. וגם נכנס כללות דאהי"ה ד', ויכוין באות ק', של שם שקוצי"ת. ובמזמור, מלת אלהים. ובפסוק, אות נ' של תנחם.

ליל מ"ה: במוחא, ע"ה ע"ד, מדעת לת"ת, קטנות ב' דאו"א. ע"ה לז"א. וע"ד לנוקבא. ובגופא, הרי"ם, בחג"ת. וכן בנוקבא. והיא הויה נקודה בחולם. ופנימיות הויה, נקודה בנקוד צבאות. וגם נכנס כללות דאהי"ה ה'. ויכוין

באות ע', של שם חקבטנ"ע. ובמזמור, מלת יודוך. ובפסוק, אות ל' של ולאמיים.

ליל ל"ה: במוחא, עצמות ע"ב, גדלות ב' דאבא. ובגופא, חג"ת נהי"ם, בחג"ת נהי"ם, א' בא'. וכן בנוקבא והיא הויה, נקודה בניקוד צבאות. ופנימיותה, הויה נקודה בקיבוץ. וגם נכנס אות י', דאהי"ה ט'. ויכוין בשם חקבטנ"ע כולו. ובמזמור, מלת עמים. ובפסוק, אות א' של ולאמיים.

שבע ר', בגבורה, היא הויה דס"ג. ליל ל"ז: במוחא ס"ג, מבינה לגבורה שבו. והיא גדלות א' דאבא. ובגופא, מלכות דכללות ה"ח שביסוד, בחדס דיסוד דז"א. וכן בנוקבא. והיא הויה, נקודה בסגול. ופנימיותה, הויה נקודה בשוריק. וגם נכנס אות ה' דאהי"ה ט'. ויכוין באות י', של שם יגלפז"ק. ובמזמור, מלת כולם. ובפסוק, אות מ' של ולאמיים.

ליל ל"ח: במוחא, שם ס"ג, גדלות א' מבינה, שהיא בבינה, ויורד בגבורה שבו. ובגופא, יסוד ומלכות, בחו"ג, וכן בנוקבא. והיא הויה נקודה בשבא. ופנימיותה, הויה נקודה בשוריק. וגם נכנס אות א' דאהי"ה עשירי, ויכוין באות ג' של יגלפז"ק. ובמזמור, מלת ארץ. ובפסוק, אות י' של ולאמיים.

ליל ל"ח: במוחא, א"ם ג"ל, מבינה שבו, לגבורה שבו, והוא קטנות ב' דאו"א. ובגופא, הרי"ם בחג"ת. וכן בנוקבא. והיא הויה נקודה בחולם. ופנימיותה, הויה נקודה בשוריק. וגם נכנס אות ה' דאהי"ה עשירי. ויכוין באות ל', של שם יגלפז"ק. ובמזמור, מלת נתנה. ובפסוק, אות מ' אחרונה של ולאמיים.

ליל ל"ט: במוחא, שם ס"ג, גדלות ב' דאימא, מבינה שבו, לגבורה שבו. ובגופא, נהי"ם בחג"ת. וכן בנוקבא. והיא הויה נקודה בחיריק. ופנימיות הרי"ה, נקודה בשוריק. וגם נכנס אות י', דאהי"ה עשירי. ויכוין באות פ', של שם יגלפז"ק. ובמזמור, מלת יכולה. ובפסוק, אות ב' של בארץ.

ליל מ': במוחא, אלהים דההין, והוא קטנות א' דאו"א. מבינה שבו, לגבורה שבו. ובגופא,

בחג"ת נה"ם, א' בא'. וכן בנוקבא. היא הויה, נקודה בנקוד צבאות. (ל) פנימיותה, הויה בנקוד צבאות. וגם נכנס כללות דאהי"ה ט', ויכוין בשם שקוצי"ת כולו. ובמזמור, מלת ארץ. ובפסוק, אות ה' של סלה.

ויכוין בשבוע ד' זאת, שהחסדים הם לז"א. והגבורות לנוקבא. להגדילם ולתקנם. להיות מוכנים לזווג. ובליל נ' שהוא חג השבועות, נשלם ז"א, וגם נוקבא. כאשר נבאר בע"ה. בדרושים שלהם.

דרוש א

לחג השבועות.

צריך שתזכור כל הדרושים, שנתבאר לעיל בענין הפסח, ובענין ספירת העומר, וזוה תבין מה שנבאר עתה בדרך קצרה. הנה נת"ל, כי בז' השבועות מתפשטים המחין בז"א, בז' בחי' שבו, שהם: חו"ב, וחו"ג שבדעת, והחסד, והגבורה, והתפארת, וגם המלכות נכללת עם הת"ת, יען (יח) כי היא דבוקה יחד עמו אהור באהור. (יט) ועתה בחג השבועות, נתפשטו גם בנצח והוד שבו, והם סוד שתי לוחות האבנים, שניתנו ביום

באות ר', של שם שקוצי"ת. ובמזמור, מלת ויראו. ובפסוק, אות ח' של תנחם.

ליל מ"ז: במוחא, מ"ה וב"ן, מדעת לת"ת, גדלות ב' דאימא. ובגופא, נה"ם, בחגת"ן. וכן בנוקבא. והיא הויה נקודה בחיריק. ופנימיות הויה, נקודה בנקוד צבאות וגם נכנס כללות דאהי"ה ר'. ויכוין באות צ', של שם שקוצי"ת. ובמזמור, מלת אותו. ובפסוק, מ' של תנחם.

ליל מ"ז: במוחא, אלה"ם דאלפ"ה, צורת האלף של מילוי ה"א, יר"י. והא' הב', צורת יר"ד. מדעת לת"ת, הוא קטנות א' דאר"א. ובגופא, תנה"ם, בחג"ת נ"ה. וכן בנוקבא. והיא הויה נקודה בקיבוץ. ופנימיות הויה, נקודה בנקודת צבאות. וגם נכנס כללות דאהי"ה ז'. ויכוין באות ר', של שקוצי"ת. ובמזמור, מלת כל. ובפסוק, אות ס' של סלה. ליל מ"ח: במוחא, מ"ה ב"ן, מדעת לת"ת, רשימו דגדלות ב' דאבא. ובגופא, ג"ת נה"ם, בחג"ת נה"י. וכן בנוקבא (כ) היא הויה, נקודה בשוריק. ופנימיות הויה, נקודה בנקוד צבאות. וגם נכנס כללות דאהי"ה ח'. ויכוין באות ת', של שקוצי"ת. ובמזמור, מלת אפסי. ובפסוק, אות ל' של סלה.

ליל מ"ט: במוחא, מ"ה ב"ן, מדעת בת"ת, עצמות גדלות ב' דאבא. ובגופא, חג"ת נה"ם,

יפה שעה

(יח) כי היא דבוקה עמו אב"א כו'. מכל דרושי העומר נראה מדברי רז"ל, שכל ימי העומר זרין עומדין אב"א, ולעיל בדרוש קריעת ים סוף אינו מוכיח כן. ועוד קשה, שהרי כל גידול הנוקבא אינו, אלא ע"י נה"י דז"א, וכיון שנה"י דז"א עדיין הם רקנים, כי אין בהם מחין וחר"ג ולא שום דבר, איך כלתה להתגדל פרצופה עד שהיא מן החוזה שלו ולמטה.

(יט) ועתה בחג השבועות נתפשטו גם בנה"י שבו כו', לפי דעתי הקצרה, כל אלו המחין דקטנות א' וב', וגדלות א' וב', שהם

הגהות ומראה מקומות

(כ) נ"א מוסיף בנוקבא ב' (דפ"י) (ל) נ"א ל"ג פנימיותה הויה בנקוד צבאות (דפ"י).

הנקרא גדלות א'. ונמצא, כי כבר ז"א הגדיל, עד שיעור קומת כל אר"א, ואין בו אלא בחי גדלות, מן חר"ב שבו ולמטה, שהם מקום המוחין שלו. אבל בחי הכתר שבו, עדיין חסר ממנו, כי הוא נעשה מן א"א עצמו, כנודע כי אר"א, הם בחי חר"ב מ) דא"א. (כ) ולכן צריך, שיעלה עתה ז"א בחג השבועות עד למעלה, עד א"א, כי זהו תכלית גדלות

שבועות. כנזכר בזהר, דתריין לוחין, אינון נצח יהוד. וכיון שנתפשטו עד שם, אז מזדווג היסוד דו"א, עם המלכות, בבחינת זווג דגדלות גמור.

גם יש ענין אחר זולת זה, והוא, כי הנה בו' שבועות של ספירת העומר, הגדיל ז"א גדלות גמור, אפילו בגדלות הב', שהוא בחי חר"ב עליון, שהם למעלה מי"ט ותבונה

י פ ה ש ע ה

לשבת, ומדוע אינו שבועות כשבת לכל דבריו, שיהא אוכל נפש אסור בו, וכל העושה בו מלאכה יומת במיתת ב"ד כשבת, והלא תכלית כל אותה עליות דו"א, ו) אלא שעולה עד דיקנא קדישא דא"א, וגם בחג השבועות כן, ומה דין נשתנה משבת, ואדרבה, נראה דעדיה שבועות, שבשבת אינו עולה לדיקנא קדישא עד שעת המנחה, ובשבועות בבוקר בבוקר. הן אמת כי כללא הוא יסוד מוסד בידינו מרז"ל, ממ"ש בפ"ה משער המוחין דו"א, ובדרוש ג' דקבלת שבת, שאי אפשר בעולם שז"א יעלה שום עלייה, עד שיתחלפו ויתנענעו כל הפרצופים העליונים שלמעלה מז"א, וכל אחד יחליף ויעלה, כדי ליתן מקום לז"א לעלות אל מקומם, ולעולם אי אפשר לזרין שיעמדו יחד עם אר"א במקום אחד, ולא אר"א עם א"א יע"ש. ואם כן בחג השבועות, כאשר ז"א עולה עד א"א, בהכרח הגמור שכבר קדמה עליית אר"א לעליית ז"א, ועליית א"א לעליית אר"א וכן עזה"ד. מ"מ בדרך אפשר אומר, שאפשר שכל אלו העליות דחג השבועות הם לזרין דוקא, אבל ג' עולמות בי"ע בעלייתם, יש הפרש גדול בין עלייתם בשבת, לעלייתם דחג השבועות, כי נודע שבעלייתם דשבת, נכללים כולם ביום ש"ק בשעת המנחה ז) בעולם, כי ז"א עולה בא"א, ומלכות נוקבא במקום אר"א עליון, ועולם הבריאה במקום ישס"ת, ועולם היצירה במקום

נכנס גם חב"ד דצלמים, לכן הוא י"ט גמור, כי בא על נכון חב"ד דצלמים, בחב"ד דו"א, וחג"ת בחג"ת, ונה"י בנה"י, ונתיישב כל חד וחד במקום הראוי לו, לכן ה) כדי הוא לעשות י"ט. כי הו"ק אינם מוחין גמורים, כמ"ש רז"ל בכמה מקומות, ומהם שער דרושי הצלם דרוש ששי, נמצא, כי עתה זכה ז"א למוחין גמורים. הן אמת, כי צריך להבין, שלפי"ז נמצא שבכל לילה בכללות כל השבוע כולה, לא נכנס אלא פרק א' דכל הצלמים כולם, כגון שבוע ראשון לא נכנס בחכמה דו"א, אלא פרק דנצח דצלמים, ואיך מברכינין על הדבר הזה בכל לילה ברכה בפני עצמה, ואפילו המשכת החו"ג דו"א ודנוקבא שצריך להמשיך בכל לילה, אינו אלא חלק שביעי אחד מחסד א', או מגבורה א' לנוקבא, ואינו דומה לחו"ג ומקיפים הנמשכים בחג הסוכות ע"י הסוכה והלולב, כי שם הא מהא בכל יום ויום נמשך חסד אחד שלם, לא כן הכא, שהרי בכללות שבוע שלימה, הוא נגמר להמשיך חסד אחד, נמצא כל לילה לא חלה הברכה אלא על פרט קטן, ולא ימצא שנית למצוה זו בכל התורה כולה.

(כ) ולכן צריך שיעלה עתה ז"א בחג השבועות עד למעלה עד א"א, כי זהו תכלית גדלות ז"א, כי אז נגדל ז"א ולוקח כל קומת א"א ונעשה כמו כו'. רבותינו שקדימונו, המה ראו כן תמהו, שא"כ מה בין חג השבועות

הנחות ומראה מקומות

(ו) צ"ל אינו אלא.

(ז) צ"ל בעולם האצילות.

(מ) נ"א חו"ג דא"א (פע"ח).

(ה) צ"ל כדאי.

נדמה הקב"ה לישראל, כדמות בחור, וזקנו שחורה, כאיש מלחמה יעיר קנאה, להלחם עם המצרים, ולהטביעם בים סוף, ובמתן תורה בחג השבועות, נדמה להם כזקן שזקנו לבנה כשלג. והענין הוא, כי ביום ז' של פסח, היה בזמן קטנותו כנ"ל, ולכן דיקנא דיליה שחורה, כי כך הוא דיקנא דז"א, שחורה כעורב, כנזכר באדרא רבא. (ע) ובמתן תורה בחג השבועות, עלה עד דיקנא דא"א, ונהפכה זקנו ללבן. ולכן נדמה להם אז, כזקן לובש לבנים, כמשה"ל לברשיה כתלג חיזור, הנדרש בביאורנו על הדיקנא דיליה הנקרא בשם מלבוש. ואמנם זה הכתד הניתן לז"א עתה, הנה הוא מתחיל ליכנס בו, בתחלת ליל שבועות.

ז"א, כי אז גדל ז"א, ולוקח כל קומת א"א, ונעשה כמותו.

וכבר ביארנו זו למעלה, בדרוש הא' דחג הפסח, בענין משנת פרקי אבות, הוא היה אומר, בן ה' שנים למקרא כו'. כי כמה מדדגות יש בענין גדלות ז"א, ותכליתם הוא, בעלותו עד א"א, כי אז עולה עד מקום הדיקנא קדישא דיליה. וכמו שדיקנא דא"א היא לבנה, דיקנא חזורה, כדכתיב ושעד רישא כעמר נקא, כן דיקנא דז"א בעלותו עד שם, נהפכת גם היא ללבן, וגם הוא נקרא זקן, כי הגיע לימי הזקנה. (ג) כבן ע' שנה, או פ' שנה, שמלבין זקנו.

ובזה תבין מ"ש רז"ל (ס) כי בים סוף

י פ ה ש ע ה

בגבול ב"ע דחול, וי"ד מדרגות פנויות, ויש יניקה לקליפה כמו כל י"ט, ולהכי אוכל נפש מותר, ומחללו אינו ענוש מיתה.

ואל יקשה בעיניך, שא"כ נמצא נשאר הפסק ואויר חלל ופנוי, בין עולם הבריאה לזו"ן, כל מקום ישסו"ת, כי מצינו דומה לזה, בסדר הנעשה בכל יום ויום, שהרי על ידי התפילה עולים פנימיות גמוד דעולמות ב"ע, ונכללים בעולם האצילות, כמ"ש רז"ל פעמים רבות בדרושי התפילה, וכתב רז"ל בסדר דקדושה ז"ל, בדרוש ג', וביאור ענין זה הוא לומר, כי גם אשר עלתה הנוקבא הנקראת ארץ למעלה במקום נה"י, לא מפני כך נשאר מקום המלכות ריקם ופנוי, כי אפילו מקום הארץ שהיא הנוקבא, היא מלאה מכבודו, אע"פ שעלתה למעלה יע"ש. כ"ש הכא, שעצמות האור דיסו"ת במקומו קאי ועומד כנודע. ובלאו הכי מוכרח אתה לומר בקרוב לזה, לכשתעייך, שהרי על ידי ספירת העומר בז' שבועות אלה, היה עולה והולך, עד שנמצא שגם בחול, עלה במקום אר"א עילאין,

ז"א, ועולם העשיה במקום מלכות, הרי כל ג' עולמות ב"ע שלמים, נכללו בעולם דאצילות. לא כן בעליות דיי"ט, שזרין לא עלו אלא באימא, ובריאה במקום ז"א, ויצירה במקום המלכות, והם ד' ראשונות דיצירה, שעלו במקום המלכות, ונשלם עולם האצילות, ונשארו ששה תחתונות דיצירה, וכל עשר ספי' דעשיה, בעולם הבריאה, ובששה ראשונות דיצירה. כמ"ש רז"ל בדרושים דשבת ובי"ט ואסרו חג. אף אנן נמי נאמר, כי חג השבועות, מקצתו דומה לשבת, ומקצתו ליי"ט דעלמא, והוא, כי לענין עליית דזו"ן, הוא דומה ממש לשבת, כי ז"א עולה בדיקנא קדישא, ומלכות עולה במקום אר"א עילאין, כמו שאר י"ט, שבתפילת מנחה, עולים זרין בכתדים דאר"א, כמ"ש רז"ל לעיל בדרושי דיי"ט, יתר עליו י"ט דחג השבועות, כי מאז (ז) עד הבקר כבר עולה ז"א בא"א. אבל ג' עולמות ב"ע, גם בחג השבועות אינם עולים, אלא כמו י"ט דעלמא, שהבריאה עולה במקום ז"א ולא יותר, הכל על סדר י"ט האמור, ונשארו י"ו ספירות

הגהות ומראה מקומות

(ס) עיין רש"י בפרשת יתרו בפסוק אשר הוצאתיך מארץ מצרים.
(ע) אות ק' ובדפו"י דף קל"ב ע"א.

(ג) שער מאמרי רז"ל דף ע"ב ד"ה והשתא אתי שפיר. לעיל ענין הפסח דרוש ב'.
(ז) ל"ג עד.

ואינו נגמר ליכנס, עד אשמורת הבוקר. ואח"כ בתפלת שחרית ומוסף של יום שבועות, או מזווג עם נוקבא רחל, כבשאר השבתות וי"ט, שאז הוא זמן זווגם. אלא שעתה עלה עד א"א מבאשמורת הבוקר, משא"כ בשבתות וי"ט, וזהו ענין מעלת חג השבועות. ולכן הזווג התחתון, נאסר בליל שבועות, כי גם למעלה לא יש זווג עד היום כנוכר. ולא עוד, אלא שצריך האדם שלא לישן בלילה הזאת כלל, ולהיות כל הלילה נעורים, ועוסקים בתורה, כנוכר באורך בהקדמת ספר הזוהר בפרשת בראשית, ובפרשת אמור. (פ)

ודע, כי כל מי שלא ישן בלילה הזאת כלל, אפילו רגע אחד, ויהיה עוסק בתורה כל הלילה, מובטח לו שישלים שנתו, ולא יארע לו שום נזק בשנה ההיא. וכמ"ש הרשב"י בתורה, כנוכר באורך בהקדמת ספר הזוהר בפרשת בראשית, ובפרשת אמור. (פ)

וזוהו הסדר של המקרא, שתעסוק בו בלילה הזה, כדי להמשיך הכתר הנזכר: תתחיל מפרשת בראשית, ותקרא פרשת בראשית, עד אלה תולדות השמים והארץ בהבראם כו'. ואח"כ תדלג, ותקרא ג' פסוקים האחרונים של בראשית. ומשם ואילך, תקרא ג' פסוקים

שעה יפה

בעלייה לבד תליא מילתא, שהרי כתב רז"ל בדרוש ג' דאסרו חג ז"ל, והנה בשבת בא הדעת דמצד אבא, מלובש תוך היסוד עצמו דאבא כו', אבל ב"ט אשר הדעת דאבא מלובש תוך היסוד דאימא, והנה היסוד דאימא קצר מהשתרע למטה ממקום החזה דז"א, גם הדעת דאבא אשר בתוכו, אינו יכול להתגלות למטה דמיסוד דאימא, כי אין כח בז"א לקבל הארתו בהיותו מגולה כו', ובוהו תבין היתר מלאכת אוכל נפש ב"ט, ולא בשבת, לפי שבשבת שיורד אור הדעת דאבא עד למטה, אין שום אחיזה אל הקלי' שהם סוד עשיית מלאכה אפילו באוכל נפש. אבל ב"ט שאין אור הדעת דאבא יורד עד למטה, יש אחיזה אל החיצונים בסוד אוכל נפש יע"ש. ובודאי שגם בחג השבועות, להאי מילתא הוי כמו יר"ט דעלמא, שמחזין דאבא אינם באים מלובשים בכלים דנה"י דאבא, אלא באים בלא כלים, ומתלבשים בתוך מחזין דאימא, ואין יסוד דאבא מתגלה מן החזה ולמטה.

כמש"כ רז"ל בדרושינו ז"ל, והוא, כי הנה בשבעה שבועות של ספירת העומר, הגדיל ז"א גדלות גמור, אפילו בגדלות השני, שהוא בחי' חר"ב עלאין כו', ונמצא, כי כבר ז"א ונדיל עד שיעור כל קומת אבא ואימא יע"ש. ודי שבאלו הימים, גם בחול עלה ז"א כל שיעור קומת דאבא ואימא עלאין, ומי איכא מ"ד, או אמרו אדם מעולם, שגם עולמות ב"ע עולים בחול בימי ספירת העומר, אלא זרין הם העולים, ועולמות ב"ע נשארן במקום שלהם רחול, ועל כרחין נשאר אור וחלל פנוי בעולם האצילות ביניהם, ולפי זה ז"א מוכרח במעשיו ביום חג השבועות להעלות עד אריך אנפין, מאחר שכבר בחול דימי ספירת העומר, כבר עלה וירש מקום אבותיו, מה יעלה יום חג השבועות, ומה תהיה תפארתו, אפס עלייתו באריך אנפין. אבל עולמות ב"ע, יש להם מה להעלות, הילכך לדידהו הוי ככל יום טוב ויום טוב. ועוד נלע"ד לחלק, והוא שנאמר, כי לא

הגהות ומראה מקומות

- (פ) הקדמת ספר הזוהר אות קכ"ה ובדפ"י דף ה. וזוהר אמור אות קס"ח ובדפ"י דף צ"ח
- (צ) הקס"ז אות ק"ג ובדפ"י דף ט.

הראשונים, וג' אחרונים, מכל פרשה ופרשה משאר הפרשיות. ואם נזדמנה פרשה קטנה, של ד' או של ה' פסוקים, הן בהתחלת איזה פרשה, הן בסופה, תקראנה כולה. וכשתגיע לפרשת יתרו, או תקרא ג' פסוקים הראשונים, ותדלג, ותקרא מן בחדש השלישי לצאת בני ישראל, עד סוף פרשת יתרו. וכשתגיע לפרשת משפטים, תקרא שלשה פסוקים הראשונים, ותדלג, ותקרא מן ואל משה אמר עלה אל ה' כו', עד תשלום הפרשה. (א) וכשתגיע לפרשת ואתחנן, תקרא שלשה פסוקים הראשונים, ותדלג, ותקרא עשרת הדברות השניות, שהם מן ויקרא משה אל כל ישראל, עד סיום פרשת שמע ישראל, שהוא עד ובשעריך. ומשם תדלג, ותקרא שלשה פסוקים האחרונים. וכשתגיע לפרשת ראה, תקרא ג' פסוקים הראשונים, ותדלג, ותקרא מן שבעה שבועות תספר לך, עד סוף הפרשה.

וכשתסיים לקרוא כל הפרשיות על הסדר, תקרא כל נביא ונביא, וכל כתוב וכתוב מן הכתובים, ע"ד הנזכר, ג' פסוקים ראשונים, וג' אחרונים שבכל א' וא' מהם, עד שתסיים כל הכ"ד ספרים. והפסוקים של מגילת איכה, תקראם בלחש, מפני שהוא י"ט. ומגילת רות, תקראנה כולה, ובהגיעך אל יחזקאל, תקרא הפטרת יום א' של שבועות כולה, שהיא מן ויהי בשלשים שנה כו', עד תשלומה. ותדלג, אל פסוק ותשאני רוח כו', ומשם תדלג, אל שלשה פסוקים האחרונים שבו. ובהגיעך אל

וכהגיע אשמורת הבוקר, מעט קודם עלות השחר, בעת שמשחירין פני הרקיע במזרח, אשר אז נקרא אילת השחר כנודע. או צריך שתטבול במקוה, ותכוין אל המקוה העליון, שהוא כתר עליון דז"א, הנמשך לו בלילה הזה, והוא נקרא שער החמשים, כמ"ש. ועליו נאמר, וורקתי עליכם מים טהורים כו'. ועי"כ אנו מקבלים תוספת קדושה מבחי' הכתר הזה.

וטעם הדבר הוא, לפי שאנחנו בלילה הזה, עושים ב' דברים: הא' הוא להמשיך את כתר העליון דז"א, ע"י עסק התורה כנוכר. ואחר כך באשמורת הבוקר, אנו נעשים שושבינים דמטרוניתא, רחל נוקבא דז"א, ומוליכין את הכלה הכלולה לבית הטבילה, וטובלת במקוה העליון הנזכר, שהוא הכתר הנזכר, וגם אנחנו שושבינין דילה טובלים עמה.

אבל אל תטעה לומר, כי אז היא עולה עד הכתר דז"א, אבל היא מקבלת במקומה למטה, טהרה וטבילה מלמעלה, מכתר דז"א, בסוד וורקתי עליכם מים טהורים כנוכר. ואחר כך, ע"י תפלת שחרית ומוסף דיום שבועות ממש, אז היא עולה כמוהו, ואז הם מזדווגים

הגהה

(א) א"ש: ובפרשת פינחס, תקרא וביום הבכורים כו'.

יפה שעה

בענין שבת, כי כל אחיות הקליפות ביום שבת, הוא בנה"י יע"ש, ולפי"ז אתיא שפיר שביום שבת על ידי שמתגלה יסוד דאבא, מגרש הקליפות, ומוכרח הקיטע לצאת לפרנס. מה שאין כן ביי"ט, שאין איסור הוצאה ביי"ט כנודע.

ועיין מ"ש רז"ל בשער אנ"ך פ"ג, והנה ביום השבת אסור לטלטל ברה"ר, שהוא רשות אלו המלכים, והנה הוא מוכרח שיתפרנסו, ויוציאו להם מזון מרה"י שהוא ז"א אחר התיקון. ור"מ סבר שהזעיר אנפין בהיותו בבחינת קיטע לבד, יוצא בקב שלו. גם דע, כי הנה נתבאר

יחד כנ"ל. ובחי' טבילת הכלה ושושבינין דילה, נזכרים בס"ה בפרשת אמור. (ק)

ונלע"ד, ששמעתי ממוז"ל, תוספת ביאור בענין הזה, והוא, כי כבר נתבאר אצלנו, כי הכתר דו"א והכתר דנוקבא, תמיד נעשים ברגע אחד. והענין הוא, כי החסד המתפשט בת"ת דו"א, להיותו במקום מגולה כנודע, לכן ניתוסף הארתו, ונגדל כפלים, ונחלק לב', חציו עולה למעלה בכתר דו"א, וחציו יוצא ממקום החזה דרך אחורי הת"ת, וניתן אל רחל נוקבא דו"א, לצורך כתר שבת.

והנה בעלות חצי החסד הנזכר, עד מקום הכתר דו"א, או יורד הכתר דו"א מלמעלה, שהוא בחי' דיקנא דא"א כנזכר, ויורד עד ראש ז"א. ונעשה בו בחי' כתר על דאשו. ונמצא, כי עליית חצי החסד הנזכר, גורם ירידת הכתר בראשו של ז"א, ולכן הכתר של ז"א, נקרא שער החמשים של בינה, כנזכר בספר התיקונים.

והענין הוא, כי נודע שאין כתר דו"א נעשה, אלא מחצי הת"ת האחרון של אימא עצמה, והוא עצמו נעשה, כמו שהוא בבחי' הכלי והעצמות שבתוכו בחי' כתר על ראש ז"א. והנה יש באימא נ' שערים, שהם סוד ה' חסדים שבה, וכשנגמרים אלו ה' חסדים שלה להתפשט בז"א, או יורד חצי הת"ת של אימא, להיות כתר בראשו. ונמצא, כי ענין הכתר, אינו אלא ע"י החסדים של אימא, שהוא החסד שבת"ת דו"א כנזכר, ולכן נקרא שער החמשים. ולכן בא הכתר דו"א, באחרונה מכל שאר בחינות דו"א.

והנה באותו חציו של החסד דת"ת דו"א, הנחלק ועלה למעלה בכתר דו"א, וגורם לכתד ההוא שירד ברישא דו"א, הנה מאותו

החצי החסד שהוא בחינת מים כנודע, משם נמשכים בנקבה, וטובלת בהם, כנזכר בסוד וזרקתי עליכם מים טהורים כו'.

ואמנם בענין כונת טבילה זו שבאשמורת הבוקר, שמעתי ושכחתי, ושאלתי את פי הה"ר יצחק ז"ל, אם היה זוכר, וא"ל, כי לא היה זוכר היטב. אבל הנעל"ד, שזה הוא מה ששמע ממורי ז"ל, והוא, שיכוין להמשיך בחי' הכתר שבה ג"כ כנזכר, וזהו יהיה ע"י הטבילה הזו. ותכוין בבי' אותיות י"ה הראשונות שבהויה דע"ב ודס"ג, שהם: ירד ה"י, ירד ה"י, והם בגימטריא ע'. ותחבר ג"כ עמהם שני מילויי הויות דע"ב ס"ג, שהם מ"ו ל"ז כנודע, והם בגימטריא פ"ג. ויהיה הכל בגי' קנ"ג. הסר משם בי' כוללים של בי' השמות הנו', וישארו בגימטריא קנ"א, כמעין מקרה. ותכוין, שהיא טובלת עתה במקוה הזה, לקבל הכתר שבה כנזכר. וזהו הנראה לע"ד ששמע בזה, ואינו זוכר היטב.

ענין בי' הלחם שהיו מקריבים ביום חג השבועות, (ר) יובן במש"ל (ש) בענין השעורים שהיו מקריבים בלילה הא' בספירת העומר. ושם ביארנו, כי אז לא נתנו בנקבה, רק ה' גבורות מנצפ"ך, שהם אותיות כפולות, ואם תכפלים בי"פ, יהיה מספרם תק"ס, ועשרה אותיות שבהם, הם תק"ע, ועם ה' אותיות השרשיות, הרי הם תקע"ה, כמעין שער"ה. אבל עתה ביום חג השבועות, יום החמישים לספירת העומר, אז מזדווגים זרין, ונזתן בה טפת מ"ד, שהם ה' חסדים, וכנגדם היו מקריבים שתי הלחם מן החטים, כי חטה היא בגימטריא כ"ב, והם סוד כ"ב אותיות דאלפא ביתא, שהם כלולים בטיפת הה' חסדים, שמהם נוצר הולד, כנודע כי ה' אותיות מנצפ"ך היתירות על כ"ב אותיות האלפא ביתא, שהם

הגהות ומראה מקומות

- (ק) זכר אמור מן אות קס"ב עד אות קע"ה.
- (ר) נ"א וכן ול"ג יובן (דפו"י).
- (ש) שער מאמרי רשב"י זיע"א פרשת בלק.
- דף רכ"ז ד"ה שם בדף קפ"ח. וכד"ה שם בדף קצ"א. עיין לעיל דף קפ"ג בהגה"ה א'. ובדף קפ"ו ד"ה והנה נתבאר.

נאמר, שמחו את ירושלם כו', כל המתאבלים עליה.

גם צריך לזוהר ולהמנע, מלאכול בימים ההם שום פרי חדש. ושלא ללבוש שום לבוש חדש. כדי שלא יצטרך לברך עליו ברכת שהחיינו. וכמו שנזכר ענין זה בספרי הפוסקים האחרונים. וענין זה נוהג בשבתות, ובר"ח אב. (ד)

גם צריך לכיין כוונות אלו בעמידה, בכל הימים ההם. הנה בברכת אבות, באותה ההויה הא', תכוין שתאיר זו ההויה, אל תמורתה, היוצאת בחילוף אותיות שלפניה, והוא טדה"ד. ובהויה של אתה גבור, תכוין שתאיר הויה זו אל תמורתה. היוצאת בחילוף אותיות שלאחריו, והיא כו"ו. ובהויה ג' שבאתה קדוש, תכוין שתאיר זו ההויה אל תמורתה, בא"ב דא"ת ב"ש, והיא מצפ"ץ. והנה ג' שמות הנז': טדה"ד, וכו"ו, ומצפ"ץ, הם בגימטריא שי"ן עם הכולל.

ובברכת רצה, תכוין כי מלת רצה, היא בגימטריא אלהים דמילוי ההי"ן, כי רצה הם אותיות צרה, והוא סוד ועת צרה היא ליעקב וממנה ישע, שהוא שם אלהים דההי"ן, וז"ס בין המצרים, כי מן השם הנזכר שהוא דין, יוצאות בימים האלו הצרות. גם תוסיף שם אדני עם רצה של אלהים הנזכר, ויהיו בגי' שי"ן, ותכוין כי ב' בתי דינין אלו, שהם: אלהים, ואדני, שהם סוד בין המצרים, ב' מצרים העולים בגימטריא שי"ן, יתמתקו ע"י

בחי' הה"ג, וכבר נכנסו בליל א' של העומר, בסוד מנחת שעורים לטעם הנוכר. (ב)

(ג) יום שבועות, יקרא ג"פ י"ג מדות, ואח"כ יאמר תפלה זו, רבש"ע, מלא כל משאלותי, והפק רצוני, ותן שאלתי, לי, ולבני ביתי, לעשות רצונך בלבב שלם, ומלטנו מיצר הרע, ומפגע רע. ותן חלקנו בתורתך, וזכנו ללמוד תורה וחכמה, לעשות מע"ט בעיניך, וללכת בדרכים ישרים לפניך. וקדשנו בקדושתך כדי שנוכה לחיים טובים הארוכים, ולחיי העוה"ב. ושמרנו ממעשים רעים, ומיצר הרע, ומכל שעות רעות, המתרגשות לבא בעולם. והבוטח בה' חסד יסובבנהו אכ"ר. ויחזור התפלה ג"פ. ואחר כך יקרא ג"פ, ואני תפלתי לך ה' עת רצון כו'. וכן יעשה במוסף, וביום ב' ביוצר.

ענין בין המצרים. והם כ"א ימים, שבין י"ז בתמוז, עד תשעה באב. מנהג טוב וכשר הוא מאד לכל בעל נפש, לשבת באבלות, אחר חצי היום, בכל אלו הימים. ולבכות בכיה ממש, על חורבן הבית. וטעם היות זה אחר חצות היום הוא, כי אז הוא התעוררות הדינין, בסוד כי ינטו צללי ערב, אשר לסבה זו נשרף ההיכל אחר חצי היום. ודבר זה עושה תועלת גדולה בנפש האדם. וענין חצות הלילה, אין צורך להזכירו, כי אפילו בכל שאר הלילות, צריך להתאבל על החורבן, ומכ"ש בלילות בין המצרים, שצריך להוסיף בבכיה. ועליו

הגהה

(ד) א"ש: גם ראיתי למורי ז"ל, שלא היה אוכל בשר, ולא שותה יין, מיום י"ז בתמוז, עד מוצאי ט"ב, ומוצאי ט"ב בכלל, אם לא שהיה דחוי, שאז היה אוכל במוצאי ט"ב. ודבר זה היה נוהג בחול, אפילו ביום ר"ח אב. אבל לא בשבתות. גם לא היה מסתפר, מיום י"ז בתמוז עד אחר ט"ב. ואני מיקל בסיפור, להיות כי היא חומרא בעלמא, והאבילות היא ישנה. משא"כ בשר ויין, שהוא רמז לביטול הקרבנות והנסכים כמ"ש ז"ל.

(ב) א"ש: הרי נתבאר טעם, למה הם מחיטים. אמנם לא נתבאר, למה הם שתי הלחם. ואפשר שלהיות מנצפ"ך כפולים, גם שאר הכ"ב אותיות הם כפולות פעמים, ולכן הם שתי הלחם, ב"פ חטה, שהם כ"ב כנלענ"ד. (ג) א"ש: גם זה מצאתי מכתובת ידי מורי ז"ל, ואמרתי לכותבו במקום הזה, כי כאן מקומה, גם זה מצאתי בספר המחזור של מורי ז"ל, כמנהג אשכנזים בסוף חזרת עמידה של ש"צ דיום א' של שבועות, שם כתוב מבהרץ כתיבת ידי מורי ז"ל ענין זה, וז"ל יום שבועות.

אחר, הוא, כי אז במנחת ט"ב, נולד המשיח, הנקרא מנחם. כנזכר במדרש איכה רבתי.

דרושי ר"ה

ענין הסליחות של בני ספרד באשמורת הבוקר ליל חדש אלול, עד יוה"כ, העיז לי כהר"י סאגיי"ש ז"ל, שהוא ראה למורי ז"ל, שהיה אומר מלה במלה עם הצבור. (ב) ענין ר"ה ויוה"כ. נתתי אל לבי לחקור ולתור בענין זה, שתיקנו חז"ל בג"ר, ובג' אחרונות. והוקשה לי שינוי הלשונות, כי בברכת אבות תיקנו זכירה וכתובה. ובברכת גבורות, זכירה לבד. כמ"ש זוכר יצוריו כו'. ובהודאה, תיקנו כתיבה לבד. וכמ"ש, וכתוב לחיים טובים כו'. ובשים שלום, זכירה וכתובה. ועוד, כי הזכירה שבאבות, היא זכירה בפני עצמה, ואינה חוזרת על הספר. ובשים שלום, אומר ובספר חיים כו', נזכר ונכתב כו'. ועוד, כי בתחילה אנו מתפללים בעדינו, ואומרים זכרנו לחיים, ואח"כ אנו אומרים סתם, זוכר יצוריו. ובהודאה, אנו אומרים, כל בני ברייתך. ובשים שלום אנו אומרים, וכל עמך ישראל כו'. ועוד מה לנו לשאול על הזכירה, אחר שאנו שואלים על הכתיבה, שהיא העיקר. ועוד, מה ענין זכירה בתחיית המתים, שאנו סומכים לה ונאמן אתה להחיות מתים, ע"כ מצאתי.

עוד נמצא שנית קרוב אל האמור וז"ל: ענין ר"ה ויה"כ, נתתי אל לבי לחקור ולתור, בענין תפילת ר"ה ויוה"כ, לעבוד את בוראי עבודה שבלב זו תפילה, בימים נוראים אלו, אשר המלך העליון יושב על כסא דין. וראיתי

ג' השמות הראשונים שנתכוונת בהם בג' ברכות הא'. והם: טדה"ה, כו"ה, מצפ"ן, העולים בגימטריא שי"ן כנזכר. ועי"כ אותיות צרה, יתהפכו לרחמים, ויהיו רצה ה' אלהינו. ובברכת שים שלום, באותם ב' שינוי, שבר"ת של שים שלום, תכוין אל ב' השינוי הנ"ל. גם התיבות עצמם של שים שלום, שניהם יחד עולות בגימטריא שי"ן שי"ן הנז'. ועוד יתירים ו', כנגד ו' שמות הנז'. והם: שם יהו"ה, וג' תמורות. והם: טדה"ה, כו"ה, מצפ"ן, ושם אלהים, ושם אדני"י.

ענין ט"ב. מה שנהגו ביום ט"ב במנחה, לומר פסוקים של נחמות, וגם לקום ולשבת על הספסלים למעלה, ואדרבא נראה מן התלמוד בבלי, כי לעת ערב הציתו אש בהיכל ביום ט"ב, ונשרף בעת המנחה, וכפ"ז היה ראוי להחמיר במנחה יותר מבשחר. אבל הענין יובן, כמה שדרשו בגמרא (ת) על פסוק מזמור לאסף אלהים באו גוים כו', והקשו מזמור, קינה מבע"ל. ותירצו כי בתחילה התחילו האויבים להרוג את בני ישראל, ואז חשבו ישראל שלא יהיה ח"ו תקומה למפלתם, ויכלו ח"ו בחרב האויבים. ובראותם שהציתו אש בהיכל לעת ערב, שהוא זמן המנחה, אז אמרו מזמור, ושמחו שמחה גדולה, וקבלו נחמה. כי אם ח"ו לא היה הקב"ה משליך חמתו על העצים ועל האבנים, לא היתה תקומה לשונאי ישראל. וכמשו"ל כלה את חמתו ויצת אש בציון. ונמצא, כי לעת מנחת ערב שהציתו אש בהיכל, אז אמרו ישראל מזמור, וקבלו נחמה על צרתם, א"כ המנהג הנזכר הוא טוב ונכון. ונלע"ד ששמעתי ג"כ ממורי ז"ל טעם

הגהה

(ב) א"ש: קודם שאתחיל לסדר לפניך דרוש ר"ה, כאשר יעורני יוצרי מבטן לעבד לו, אסדר כל מה שמצאתי כתוב מכ"י מורי ז"ל, שהוא אבי, ממה שמצא מכת"י הרב

הגהות ומראת מקומות

(ת) מדרש רבה איכה פרשה ד' ט"ו. ועיין רש"י קדושין דף לא:

ומתגלה חסד בפום אמה, וממנו תוצאות חיים. ואנו מתפללים לשי"ת, שיהיה מתגלה חסד עליון, לא לצורך נשמות כדרך הזווג. אלא לצורך חיים, כדרך זווג חר"ב, לצורך המלאכים, שהוא לצורך לתת להם חיים נצחיים לבד. ולפיכך נקראים חר"ב חיים, כי מהם תוצאות חיים למלך. ונקראים חיי המלך כנוכר, וזהו מלך חפץ בחיים.

והכוונה הוא, כמו שהמלך העליון שהוא ז"א, חפץ בחיים, ומושך משם משך החיים לצורך עצמו, כך ימשיך משם חיים לנשמתו, ויתגלה חסד ביסוד, שמשם נשמתו, להמשיך לנו משם חיים. וזהו זכרנו לחיים מלך חפץ בחיים. וכל זה, בסוד הנשמות אשר בנו. ואח"כ אנו מתפללים, להמשיך משם חיים לגופינו, בסוד הכתיבה, שהיא בינה, גופא דחכמה עילאה. וזהו ענין הכתיבה, התעבות הדברים, כדמיון הכתיבה, להחיות הנפשות בגויתנו. וגם זה יהיה ע"י היסוד, הנקרא ספר החיים כנודע, אלא שזה בסוד פנימיות לחיי הנשמות, וזהו בסוד חיצוניותו להחיות הגוף. והנה חיות הנשמה, נמשך מחכמה לבינה, היורד לחסד, ומתגלה ביסוד. וחיות הגוף, נמשך מבינה, ויורד לחסד, ומתגלה ג"כ ביסוד. ומפני שחיות הגוף נמשך מבינה, אנו אומרים למענך אלהים חיים, שהיא בינה כנודע. (א)

בליל ר"ה, טוב לקרוא על השולחן, קודם שיטול ידיו למים אחרונים, שקודם ברהמ"ז, מסכת ר"ה, שהם ד' פרקים של משנה. ותכוין, כי הם ארבעה פרקים, כנגד ד' אותיות הוי"ה. וכנגד ד' בחי' שיש אל המלכות. ועיין בברכת אבות דתפלת ר"ה לקמן וע"ש, ושם יתבאר ד' בחינות המלכות הנ"ל. ונלע"ד ששמעתי ממורי ז"ל פ"א, שאלו ד' בחינות, הם סוד ארבעה

כי הוסיפו בברכות מעין הימים, כי באבות הוסיף זכרנו, ובגבורה, מי כמוך. ובקדושת ה', במקום האל הקדוש, המלך הקדוש. ובהודאה, וכתוב לחיים טובים. ובשים שלום, ובספר חיים ברכה. ובעבודה לא הוסיפו כלום. וראיתי שינויים בענין תוספות אלו, כי באבות תיקנו לומר זכירה וכתובה. ובגבורה, זכירה בלא כתיבה. ובהודאה, כתיבה לבד. ובשים שלום, זכירה וכתובה. ועוד, כי באבות תיקנום זכירה לחיים, וכתובה בספר חיים. ובגבורה, זכירה לחיים. ובהודאה, כתיבה לחיים. ובשים שלום, זכירה וכתובה בספר חיים. ועוד, כי באבות אנו מתפללים עלינו, ובגבורות על כל העולם סתם, וזכר יצוריו. ובהודאה, על בני בריהנו. ובשים שלום, אנו חוזרים ומתפללים עלינו, נזכר ונכתב לפניך אנו כו'.

ויראה לי, כי בכל ר"ה, חוזר האצילות העליונה, לכמות שהיה בתחילת בריאת העולם. וכבר ידוע, דנוקבא דז"א, נפקא מתדבקא באחור ז"א, לעומת החזה, כנגד ת"ת שבו. ובהיותם בסוד אחור שהם דין, נפקא מסטרא דגבורה. והמוח הקודם בראשה, היא גבורה, שנעשה לה בינה. ואח"כ חסד בסוד חכמה, בסוד ה' על י', סוד ה"י מאלהים. ולפי שהמוח הקודם בראשה הוא גבורה סוד הדין, לכן נעשה הדין ביום זה. ולכן נקרא ר"ה, כי גבורה היא ר"ה, שהיא נוקבא דז"א, הנקראת שנה, וגבורה היא ראשה, ונעשה בינה לה לנוקבא דז"א. ונמצא, שר"ה הוא כנגד בינה דנוקבא דז"א, שהיא גבורה, וכנגדה נאמר, אני בינה לי גבורה.

והנה בז"א, יש זכירה מצד חסד שיש בו, וכתובה מצד גבורה שבו, ע"י הבינה הנקראת כתיבה. וזכירה שמצד החסד, היא ע"י היסוד ברית קדש, שממנו יוצאים הנשמות.

הגהה

(א) וענין הבכיה בתפילה. וענין השינה ביום ר"ה. ומנהג האשכנזים ביום ר"ה, ללכת על המים, וקוראים אותו תשליך. ומה הוא כוונתו ויחודים על הנזכר, כל זה בקיצור נמרץ. ואח"כ נתחיל בדרושים הארוכים בע"ת.

(א) א"ש: תחילה הואלתי לכתוב מנהגי ליל ר"ה, בתפילה, ובשולחן. ואח"כ נוסח, מה שאנו מוסיפים בברכות ובתפלות בר"ה וביר"כ, ובכל עשרת ימי תשובה. וענין אבינו מלכינו. וענין הוידוי בר"ה. וענין התקיעות כמה יהיו.

אותיות, של שם אדני. וכנגדם, הם ד' פרקים דמסכת ר"ה הנזכר. וכונה זו צריך לכוין, בקריאתם בליל ר"ה על השלחן. וד' בחינות הנו, נרמזו במשנה ראשונה, שהיא ארבעה ראשי שנים כו'.

וזה פי': דע, כי ד' בחי' יש אל המלכות נוקבא דז"א, כנודע אצלינו, כי כל דבר של קדושה, בכל מקום ששורה, נשאר ממנה רושם שם קבוע תמיד לא ימוש משם, ואלו הם ד' בחינות: הא' היא, בהיותה בראש הבריאה, כנודע כי בימי החול בלילות ההם, יורדת היא למטה, בהיכל ק"ק דבריאה, בסוד מיעוט הירח, ושם נשאר בחי' א' שלה תמיד. והב' הוא, תחת היסוד דז"א. והג' הוא, כנגד הת"ת. והד' הוא, כנגד הדעת דז"א. ואלו הם ד' שרשים שיש אליה, ונקראים ארבעה ראשי שנים, כי הם ארבעה ראשים שלה.

בליל הב' של ר"ה, צריך לברך ברכת שהתינו בקידוש של הלילה, ואין צורך לחפש אחר פרי חדש כלל.

בכל עשרת י"ת, טוב ונכון מאד, לומר בין ישתבח ליוצר, מזמור ממעמקים קראתיך ה' כו'. כי בכל יום מאלו העשרה ימים, מתעורר א' מי' עומקים הנזכרים בספר יצירה, שהם: עומק ראשית, ועומק אחרית כו'. כנודע כי כולם הם בחי' רי"ו, שהם גבורות. כי רי"ו הם בגימטריא גבורה, וכן עומ"ק בגימטריא רי"ו.

בכל י' ימי תשובה, צ"ל אחר העמידה, עושה השלום במרומיו, בה"א יתידה. ולכוין, כי השלום, הוא בגימטריא ספריאל המלאך, שהוא הסופר, הכותב בספר החיים, את כל בני אדם, בי' ימי תשובה. משא"כ בשאר תפלת השנה, שאין אומר אלא עושה שלום במרומיו, חסר ה'.

ענין אבינו מלכינו שאומרים בעשרת ימי תשובה אחר העמידה, מורי ז"ל לא רצה שיאמרו בשבת, שבין ר"ה ליום הכפורים, ולא בב' ימים טובים של ר"ה, א"מ חטאנו לפניך, א"מ מחול וסלח לכל עונותינו, וכיוצא בזה בשאר א"מ, שנזכר בהם בחי' חטאות ועונות וודוים, וכנראה מלשון ס"ה, שאין להזכיר שום

חטא ביום ר"ה. האמנם בענין הוידוי ביום ראש השנה, נמצאו בס"ה מאמרים חלוקים, כי ממאמר א' נראה, דאסור לפרשא חטאוי בהאי יומא, ובמ"א נראה להיפך. ומורי ז"ל, היה נוהג להתודות על חטאיו בלחש, שלא ישמעו הדברים לאזניו. והיה אומר, כי המאמר הא' שבס"ה, לא אסר אלא בקול רם, ולא בלחש. ואמנם אפילו בלחש, לא היה נוהג להתודות, אלא בעת תקיעת שופר דמיושב, לפי שאז מתערבב השטן, ואינו משגיח לקטרג, ואז דברי הוידוי עולים למעלה, בהתחברות קול השופר, העולה למעלה.

גם היה נוהג מורי ז"ל, לבכות הרבה, בתפלת ר"ה, אפילו שהוא יו"ט. ומכ"ש בתפלת יוה"כ. והיה אומר מורי ז"ל, כי מי שאין בכיה נופלת עליו בימים האלו, הוא הוראה, שאין נשמתו הגונה ושלמה.

גם היה אומר, כי יש בנ"א נידונים ביום ראשון, ואז הם דינא קשיא. ויש נידונים ביום ב', שהוא דינא רפיא. ורוצה הב"ה לרחם עליהם, ודן אותם ביום הב'. ואמר, כי האדם הנופלת עליו בכיה רבה מאליו בימים האלו בתפילה, הוא הוראה שנידון באותה שעה למעלה, אם ביום א', ואם ביום שני.

ענין השינה ביום ר"ה. נלע"ד ששמעתי ממורי ז"ל, שאין לישן ביום ר"ה, לפי שז"א הוא ישן למעלה, עד שמתעורר ע"י תקיעת שופר, כמבואר לקמן במקומו. אשר ז"ס משז"ל, כי תקיעת שופר הוא, לומר עורו ישנים מתרדמתכם כו'. וכבר יתבאר ג"כ לקמן, כי עד יום ב' של ר"ה הוא ישן, וכונותינו הוא לעוררו, ולכן אין ראוי לישן. האמנם נלע"ד ששמעתי ג"כ ממורי ז"ל, שאין זה אלא עד תצי היום, ומאז ואילך יכולים לישן, כי כבר נתעורר ז"א על ידי התקיעות דמיושב ומוסף. ואני זוכר, שדאיתי למורי ז"ל, שאחר תצי היום שכב על מטתו וישן.

ענין המנהג, שנהגו האשכנזים, לילך ביום ראשון דר"ה, אחר תפלת המנחה, מעט קודם שקיעת החמה, אצל הים הגדול, או אצל מעיין, או באר מים חיים, וקורים אותו תשליך. הנה

הרע באדם, ושולטין עליו סמאל ונחש הנקראים מצולות ים, כי מצולות הם אותיות: צ"ל, מו"ת, דכורא ונוקבא כנו' בס"ה. וצריך תמיד לכיין, בזה השם שנכתוב, ובפרט בעת שהאדם עוסק בתורה אל יליו מעיניו שם הזה ועי"כ לא ישלטו עליו מצולות ים הנזכר, ולא יתגרה בו היצה"ר.

וזה ענין השם הנזכר, (ב) דע, כי שורש כל הדינים והגבורות, הם ב' שמות אלהים, אדני. כי גם הגבורות הם ב' בחי', זכרים ונקבות. והזכרים הם ארבעה אותיות (ב) מנצפ"ד והם שם אלהים. והנקבות, הם שכ"ה דינים, שהם בגימטריא נע"ר. (ג) והם (ג) שם אדני, כמבואר אצלנו וע"ש היטב.

והנה אלו הם השרשים של מצולות הדינין, ואלו הם סוד התיקון הט', של י"ג תיקוני דיקנא, הנרמז במלת לאלפים, כמבואר בכוונת ויעבור, וי"ג מדות של רחמים. ושם ביארנו, כי הם ענין אותם השערות דלא תליין, והם עומדים באמצע, בין התיקון הח', אל התיקון הי"ג, הנקראים מצולות ים העליונים, ותתאה. והם נקראים מצולות ים העליונים, בסוד הי"ג מדות שהזכיר מיכה המורשתי, באמרו מי אל כמוך כו', ותשליך במצולות ים כו'.

והנה ב' שמות אלו, של שם אלהים ואדני, הם בגימטריא קס"א, (T) ומקורם ושרשם הוא, שם אהי"ה במילוי ההיך, שעולה בגימטריא קנ"א, ועם י' אותיות הם קס"א.

הוא מנהג יפה, ויותר טוב הוא, אם יהיה חוץ לעיר, ויעמוד על שפת הים, או על שפת הבאר, או המעיין, ויקרא שם ג"פ של מי אל כמוך כו', תתן אמת ליעקב כו', שבסוף מיכה המורשתי, שאלו הם בחי' י"ג תיקוני דיקנא עילאה דא"א.

וצריך שתכוין בפירוש המלות איך נרמזים בהם מספר הי"ג ת"ד כנודע. והיכן הוא מקום כל תיקון ותיקון, באיזו מקום מן הפנים העליונים דא"א, ע"ד שנתבארו אצלנו בענין ויעבור וי"ג מידות דתפלת שחרית דחול (א) וע"ש. ובאד"ר נתבאר על סדר, ה' ה' אל רחום וחנון כו', ואלו הם: מי אל כמוך, א'. נושא עון, ב'. ועובר על פשע, ג'. לשארית נחלתו, ד'. לא החזיק לעד אפו, ה'. כי חפץ חסד הוא, ו'. ישוב ירחמנו, ז'. יכבוש עוונותינו, ח'. ותשליך במצולות ים כל חטאתם, ט'. תתן אמת ליעקב, י'. חסד לאברהם, י"א. אשר נשבעת לאבותינו, י"ב. מימי קדם, י"ג. וכשתאמר ותשליך במצולות ים כל חטאתם, תכוין שיושלכו כל חטאתיך ועונותיך. וגם המקטרג העליון, יושלך במצולות הים העליון. כי לסיבה זו הוצרך לאומרו על הים, או על המים חיים. אבל צריך שתכוין למה שביארנו בדרוש של י"ג מדות, בתיקון הט', הנרמז במלת לאלפים, וביארתיו בענין היחודים.

וזה היחוד הנזכר, הנה כאשר מתגרה היצר

הגהה

(ב) א"ש: צ"ע, כי בשער ב' שער מאמרי

רשב"י, פרשת בא כ"ה ע"א, כתב, כי הש"ך

דינין, הם בתפארת דנוקבא דועיר אנפין, והם

מט"ט. והפ"ר, הם ביסוד דנוקבא דו"א, והם בסנדלפון. ואפשר לתרץ, שהם בזכר של

הגהות ומראה מקומות

- (א) לעיל ח"א ענין ויעבור דרוש ג'. פע"ח שער הסליחות פרק ד'. מבו"ש ש"ג ח"ב פרק י"א. ע"ה ח"א שער א"א פרק ט'. תע"ס שיעור י"ג מן אות רי"ח.
- (ב) צ"ל חמש אותיות שער שבירת הכלים סיף פרק ז'.
- (ג) נ"א גי' ה"פ אדניי ע"ה ח"א שער י"ח: רפ"ח נצוצין פרק ה'.

ותמיד יהיו בין ענין סדר השמות האלו, ובפרט בעת שתעסוק בתורה, תכוונם תמיד במחשבתך, אם תראה שהיצה"ר מתגרה בך. ובפרט אם האדם עושה תיקון ש"ן לבטלה, שהוא תיקון טיפות ניצוצות הקדושה, שנשפעו ונתערבו בקליפות, כי אז החיצונים מתגרים באדם מאד.

עוד יחוד ב' על הנ"ל, וז"ל, תיקון אחר כתבנו, למי שמתגרה בו היצה"ר, ובפרט בעת שעוסק בתורה, שיכוין בנוצר חסד לאלפים, לשם אדני ואלהים, ששניהם מתחילים באלף, וזהו לאלפים. גם יכוין ששניהם עולים בחשבון לאלפים.

ודע, כי מי שהוא משורש קין, צריך שיכוין שם אלהים הנזכר, במילוי אלפין, שהוא בגימטריא אר"ץ, כזה: אלף למד הא יוד מם. וסוד הענין הוא, לפי שקין הביא מנחה זרע פשתן, שמכחיש את הארץ, כמבואר אצלנו במקומו (ה) וגרם שהמלכות הנקראת ארץ, תחזור להיות יבשה, ולכן נתקלל נע ונד תהיה בארץ. והנה המלכות בהיותה נקראת ארץ, יש בה שם אלהים דמילוי אלפין, העולה בגימטריא ארץ. ולכן תכוין תמיד כל היום בשם הזה, שעולה ארץ. ותכוין לתקן פגם קין, שהחזירה יבשה ע"י הפשתן, ואתה מתקנה ע"י השם הנזכר ונעשית ארץ. ודע, כי כל החיצונים נדבקין בקליפת הרע, שנדבק בקין, וכולם רוצים וחושקים לאחוז ולינק מן אות אלף שבמילוי ההא של אלהים דמילוי אלפין הנזכר, ואינן יכולין להשיגה.

עוד יחוד ג', והוא בעשרת י"ת. א"ל ה"ר משה גאלאנטי, ששמע ממורי ז"ל, שאם האדם יתענה, בז' ימים שבין ר"ה ליוה"כ, ויעשה בהם תשובה גמורה, כל יום מהם,

כמנין ב' שמות הנזכרים. גם מלת לאלפים הוא בגימטריא קס"א (ה) גם נקרא זה התיקון הט' לאלפים, על שם ג' שמות הנזכרים המתחילין באות אלף, הם: אהי"ה, אלהים, אדני. וזהו מלת לאלפים.

וענין מה שצריך לכוין הוא, להמשיך מן המזל העליון, תיקון הח' הנקרא נוצר חסד, שהוא שם הויה במילוי יודין, שהוא בגימטריא חסד, כמנין ע"ב. וממנו תמשיך ותשפיע הארה, אל התיקון הט', הנקרא לאלפים, שהוא שם אהי"ה במילוי ההין, אשר הוא בגימטריא קנ"א, ועם י' אותיות הוא קס"א, כמנין לאלפים. ואז תכוין להמתיק עם זה, את ב' שמות, אלהים אדני, הנקראים מצולות ים כנזכר. והם ג"כ בגימטריא לאלפים. ועי"כ, ותשליך במצולות ים כל חטאתם, שהוא התיקון הט' ג"כ, של מי אל כמוך כנ"ל.

ואז אותם החטאות שחטא האדם, ועשה אותם מעשה ממש, כנודע משז"ל (ד) כל העובר עבירה א', קנה לו קטיגור א', כי ממש נבראים מלאכים רעים וקטיגורים, ע"י אותם החטאות, כנודע. ואלו הקטיגורים הנקראים חטאתם, יורדים ונשלכים במצולות ים דסמאל ונחש, ואינם עולים משם, לפי שכבר נמתק שרשם, שהם ב' שמות אלהים ואדני, ואינם משפיעים בהם.

ונודע, כי מוכרח הוא, שבאותם הקטיגורים יתערבו עמהם ניצוצות הקדושה, בסוד טוב ברע, בכח החטא שחוטא האדם. ולכן בהגיעך אל תיקון הי"ג, שהוא ונקה, אשר הוא שם של אהי"ה במילוי יודין כנ"ל, בסוד י"ג מדות של ויעבור, וגם הוא עולה קס"א, אז תכוין, להעלות אותם הניצוצות של קדושה, ולבררם ולנקותם משם, ולהוציאם ע"י שם זה של אהיה דיודין. וזהו מלת ונקה, לשון ניקוי.

הגהה

(ה) א"ש: הלמד, הוא שמוש, ואלפים הוא בגימטריא קס"א.

הגהות ומראה מקומות

(ד) אבות פרק ד' משנה י'. (ה) שער המצות פרשת קדושים דף נ"ו. ועיין ברש"י וז"ל ויש אגדה שאמרת שזרע פשתן היה.

הוא ואשתו, והנחש בא על חוה, והטיל בה זוהמא, קודם שנודווגו אדם וחוה. ומחמת כן יצאו קין והבל אחר הזווג דאדם וחוה, מעורבים טו"ר, מפני הזוהמא שקדם הנחש להטיל בחוה, כנראה מדברי רז"ל, ומקצת מאמרי הזוהר. אע"פ שיש מאמרי הזוהר אחרים, דמשמע שבתחילה היו אדם וחוה עסוקים בתשמיש, וראה אותם הנחש ונתאוה להם, ואח"כ הטיל הזוהמא בחוה. עכ"ו הסברא נוטה כדברי המאמרים הנ"ל.

ולפי שחטא ואכל מעץ הדעת ט"ר, עבירה גוררת עבירה, וגרמה לו להזדווג ביום ה' עם אשתו, שעדיין היה חול, ולא המתין עד ליל שבת שהוא קדש. וז"ס אכילת עץ הדעת ט"ר, כי דעת הוא מלשון זווג, כמו וידע אדם את חוה אשתו, ואיש לא ידעה, וכאלה רבים.

הנה מה שגרם אדה"ר ע"י חטאו שנודווג ביום החול הוא, כי הנה יום ר"ה, הוא דינא קשיא כנודע, ואם היה ממתין עד ליל שבת, הוא דינא רפיא, והיה הזווג ההוא כתיקונו, והיו זר"ן מזדווגים באותו יום שבת, בבחי' פנים בפנים. אבל ע"י שאדה"ר הקדים זווגו ביום החול, שאז היה יום ר"ה דינא קשיא ותקיפא, לכן גרם אל זר"ן, שיתאחר זווגם עד יום ח' עצרת, כדי שבהמשך הימים אשר בינתיים, יתמתקו הדינים הקשים אשר בו ובנוקבא, כנוצר בפרשת פנחס בתחילתה, כי ר"ה הוא בחי' שמאלו תחת לראשי עד יוה"כ, וביוה"כ האירו ונתמתקו הדינים ההם ע"י אימא עילאה, ובחג הסוכות הוא בחי' וימינו תחבקני, וביום ח' עצרת, אז הוא זווג ממש, ואלו הם פשטן של דברים.

ורצוני להרחיב הביאור בזה הענין, דע, כי בחי' כל החדשים הם במלכות, אבל נחלקים לבי' בחי': הא' הוא, בהיותה מצד עצמה, והב' הוא, מצד הזכר, וכמ"ש בע"ת, ודע, כי כל החדשים נקראים ראשי חדשים, לפי שכולם הם בחי' ראש, כמ"ש.

מכפר על כל העוונות שחטא כל ימיו, ביום שכיוצא בו. כיצד: הרי שחל יום א' של ז' ימי תשובה הנזכר, ביום א' של השבוע, והתענה בו, ועשה תשובה בו, הנה הוא מכפר, על כל עבירות שעשה האיש שהוא, בכל ימיו ביום א', שבכל שבוע מכל ימי חייו, ואם התענה ועשה תשובה בכל ז' הימים ההם, יתכפרו לו כל עונותיו שעשה כל ימיו.

גם נלע"ד אני חיים, כי גם אני שמעתי ממורי ז"ל, כי העושים ד' פעמים בכל שנה, ג' ימים רצופים הם ולילותיהן, שהם קודם ר"ה, וקודם יוה"כ, וקודם עשרה בטבת, וקודם י"ז בתמוז. אף אם לא עשאה רק פ"א בשנה בכל ימיו, יספיק, ואין צריך לעשותה בכל שנה ושנה. אבל אינו מספיק רק לבטל מעליו מה שנגזר עליו לבא בעוה"ז לסיבת עונותיו. אבל עונש עוה"ב, אינו נמחל בזה.

מה שכתוב בספר התשובה, שחיבר הרב ר' אליעזר מגרמיזא ז"ל, הנקרא מורה חטאים, המתענה ג"פ בכל שנה, בד' זמני התקופות, ג"י רצופים בכל פעם מהם, מתכפרים כל עונותיו, כך הוא האמת, אמנם דברים אלו צריכים ביאור, והוא, כי אין זה מספיק רק למחול ולכפר, להעביר מעליו היסורים, שהם עתידים לבא עליו בעוה"ז, לסיבת עונותיו. אבל עיקר עונש עונותיו, והוא מה שעתידי ליענש בגיהנם אחר פטירתו, אין זה נמחל ע"י התעניות הנז', אמנם צריך לתיקונים אחרים, כאשר ביארנו בספרינו אלה.

(ו) דרוש א

כולל בענין ר"ה. הנה נודע, כי ביום ר"ה הא', נברא אדה"ר. ויום ר"ה של בריאת העולם, היה ביום ו' כנודע. והנה אם אדה"ר היה נמנע מן הזווג ביום ההוא, וגם מן החטא, והיה ממתין עד ליל שבת, היו כל העולמות כתקנם, כמבואר ענין זה בדרושינו אצלנו, בחטא אדה"ר ז' אבל יען חטא בעצת הנחש,

הנהרות ומראה מקומות

(ו) פע"ח שער ר"ה פרק ד' ד"ה ענין. (ז) שער ההקדמות דף ת"י ד"ה ולפי שחטא.

לו רמו בחדשי השנה, צריך לרמוז אותו ע"י הסנהדרין, המקדשין אותם בפיהם.

ובזה תבין טעם נכון, למה אין מעברין את השנה, אלא בחדש האחרון לר' חרשי החורף, ולמה אין מעברים את אלול, שהוא בסוף חרשי הקיץ. גם תבין טעם, למה טעה חזקיה, שעיבר ניסן בניסן, ולמה לא הודו לו, אבל הטעם הוא, לפי שאדר הוא החדש הזכר, וחסר ממנו בחי' הפה, ולכן נשלם במה שמעברין החדש ההוא האחרון, הסמוך אל בחי' הפה הזכר, ובאדר הב' נשלם בחי' הפה שלו. אבל ניסן, הוא מן השנה האחרת הבאה. ועוד, כי ניסן הוא מחדשי הנקבה, ואין בו תשלום לבחי' הפה של הזכר.

ודע, כי פ"א שמעתי ממורי (א) ז"ל, דרוש אחר בענין זה. ואעפ"י שנראין היפוך ממ"ש למעלה, עכ"ז הדברים הולכים אל מקום אחר, למי שיסבירם. וזה עניינה דע, כי חשבון השנים, מתחילין מתשרי. וחשבון החדשים, מניסן, כנזכר במסכת ר"ה. והענין הוא, כי ר' חרשי החורף, מתשרי ועד אדר, הם סוד ו"ק הת"ת, מחד ועד יסוד שבז"א, ולכן הם בסוד שנה, ולא בסוד חרש. ואחר חרש אדר, שהוא היסוד של ז"א כנזכר, אז למטה ממנו מתחיל בנין הנקבה מלכות, וששה קצוותיה, הם ר'

ונתחיל בו' חרשי הקיץ, כי הם בנוקבא. והתחלתם מניסן, כי לכן כל חרש וחרש, יש בו מספר ימים רבים, שהם ל' יום בכל חרש. להורות כי הם בחי' ראשים, שכל ראש מהם כולל בחינת ימים רבים. והנה ניסן, הוא גולגולת הנקבה. אייר וסיון, תדין אודנין דילה. תמוז ואב, תדין עיינין דילה. ולכן נחרב הבית בב' חרשים אלו, בסוד עיני עיני יורדה מים, כי הם תדין עיינין, כחות הדין. וכבר נתבאר אצלנו, בהקדמת ביאור אדרת האזינו, כי העינים הם נצח והוד, ולכן נחרב הבית עיקר חורבנו בחודש אב, שהוא עין שמאל, שהוא ההוד, בסוד כל היום דוה, שהוא היפוך אותיות הוד. אלול, הוא בחוטם. והנה נשאר בחי' הפה שלה, שאין לו רמו בחדשים.

והנה גם ר' חרשי החורף, הם ברקורא ע"ד הזה, תשרי, הוא גולגולת הזכר. חשון וכסלו, תדין אודנין, טבת ושבת, תדין עיינין. אדר, הוא החוטם. נשאר הפה של הזכר, שאין לו רמו בחדשים. ולסיבה זו נצטוו הסנהדרין, לקדש את החדש מצות עשה, ויוציאו הדבר מפייהם, ויאמרו מקודש מקודש. וכמ"ש הכתוב, אשר תקראו אתם במועדם, אתם כתיב. כי לסיבה שבחי' הפה של הזכר והנקבה, אין

י פ ה ש ע ה

עולים בבינה. ונו"ה הם עצמן תרי עיינין, כמ"ש רז"ל בשער א"א, בו' תיקוני גולגלתא. והיסוד הוא החוטם. ואע"פ שהחוטם הוא בחי' מלכות, הכל א', כי עטרת היסוד הוא מלכות. ועוד, כי היסוד במצח, ויוצא הארתו דרך החוטם, ועיין בדרוש הריח של שבת. באופן נמי, כי נה"י חג"ת שהם ו"ק, הם המאירים בחב"ד, כי חסד העולה לחכמה, מאיר ומוציא האור מאוזן ימין, וגבורה העולה לבינה, מוציא האור מאוזן שמאל. ונמצא הכל הולך לדרך א', אלא זו היא ממעט חילוק שברישא החדש תא', הוא הגולגלתא, והוא הת"ת. ובר"ק, החדש הג' הוא הת"ת.

(א) ודע, כי פעם אחרת שמעתי ממורי זלה"ה דרוש אחר, בענין זה, ואעפ"י שנראים היפך ממ"ש למעלה, עכ"ז הדברים הולכים אל מקום א', למי שישכלם בו. והוא, כי למעלה אמר ששה חרשים בין דזכר בין דנוקבא, הם: גולגלתא, תרי אודנין, ותרי עיינין, וחוטם. ופה הוא אומר, שבין דזכר ובין דנוקבא, הם ו"ק דכל א' וא'. ולע"ד הדברים הולכים אל מקום א', כי סוד תו"ק מאירים גם למעלה, כנודע בסוד עליית החסדים ממטה למעלה. כי הנה שני חצאי שלישי חסד הת"ת, עולים ומתקנים את הכתר, והוא הגולגלתא. ושני שלישי חצאי חסד רחסד, עולה בחכמה. וכן שני חצאי שלישי חסד דגבורה,

נעשה כל ז"א, מן מקום חצי הת"ת דאימא, עד הסוף.

והנה בסדר כניסת אלו המוחין בכלי של חצי התחתון דת"ת דאימא, להעשות כתר ברישא דז"א, בזה הוא תלוי מחלוקת ר"א ור"י, כי ר"א סבר, כי תחילה נכנס מוח חכמה, הנקרא אירא דכיא, ואח"כ נכנס מוח הבינה, הנקרא אשיא דכיא, ועד"ז ג"כ בתרין עטרין דדעת, כי תחילה נכנס עטרא דחסד דכורא, ואח"כ נכנס עטרא דגבורה נוקבא, ונמצא, כי התחלת כניסת המוחין, היתה בתחלה בחי הזכר, ואח"כ בחי הנקבה, ור"י סבר היפך מכל זה, כי בחי הנקבה נכנס תחילה.

ולהבין זה, צריך שנודיעך מהיכן נתפשטו הדינין בזו"ן, והענין הוא, כי עיקר תחלת בנינם הוא, מן הנצח והוד ויסוד של אימא, והנה כל בחי אימא בעצמה, היא דינין, כי ממנה הדינין מתעדין, ובה נמצא מקור הדינין, ונוסף ע"ז, היות הנצח והוד שבה, שהם עיקרי ושרשי הדינים, ולכן מכאן נתפשטו הדינין בזו"ן, הנה לסברת ר"א, שאמר שבתשרי נברא העולם, והנה תשרי הוא ר"ה, והוא ראש ז"א דכורא, ונמצא, כי הוא התחיל בתחלה לכנס, ונשלם שיעור קומתו, ואח"כ נכנס בחי הנקבה, ונשלם שיעור קומתה גם היא, אלא שהוא ע"י ז"א, שקדם אליה בתחילה, וכיון שאין לה שלמות אלא ע"י, נמצא כי הוא נותן בה כל הדינין, כדי להשלים שיעור קומתה, ונוסף ע"ז, כי גם אח"כ בעת הנסירה, כשנסרת מאחוריו, הנה כל הדינים אשר

הרשי הקיץ, מניסן ועד אלול, ונמצא כפ"ז, כי חדש אב, הוא בהוד של הנקבה, ונהפך לדוח, ולכן נחרב בו ב"ה. (א)

וגם בזה תבין מאחז"ל ז"ל ח) אר"י, לא היה צריך התורה להתחיל אלא מהחדש הזה כ"ו, והטעם הוא, לפי שניסן הוא ראש חדשי הנקבה, הנקרא זה השער לה', ולכן היה ראוי להתחיל בו התורה.

ונחזור לענין א', ולהבין הדרוש ההוא הראשון, צריכים אנו לבאר, ענין מחלוקת ב' תנאים, ר"א ור' יהושע, במסכת ר"ה, ט) ז"ל, תניא ר"א אומר, בתשרי נברא כ"ו, ר"א, מנין שבניסן נברא העולם, שנאמר ותוצא הארץ דשא כ"ו, הוי אומר זה ניסן, וקשה, שנראה כחולקין במציאות ח"ו, וח"ו דברי אחד מהם אינו אמת, וזה תימא גדולה, אבל האמת הוא, כי אלו ואלו דברי אלהים חיים, אלא שזה מדבר בדרוש א', וזה מדבר בדרוש א'.

והענין הוא זה, דע, כי בעת ירידת המוחין ליכנס בז"א, הנה ז"א מתחיל מחצי תפארת דאימא ולמטה, ובתחלה נכנסו אלו המוחין, תוך חצי הת"ת דאימא התחתון, ומן חצי הת"ת התחתון הוה, נעשה ממנו כתר דז"א כנודע, (ב) והניחו שם הרושם שלהם תמיד, כנודע כי כל דבר שבקדושה, אין מסתלק הרושם שלו, ובכל מקום ומקום שהיה שם, מניח רשימו, ואח"כ ירדו עוד אלו המוחין ירידה ב', בנה"י דאימא, ושם נתהוו לד' מוחין ברישא דז"א, בחב"ד שלו, ואח"כ מהם

הגהה

(א) א"ש: זה סוד, והדי נהפך עלי למשחית, שהוא החורבן.

יפה שעה

(ב) והניחו שם רושם שלהם תמיד כנודע כ"ו, לא רושם לבד הוא שמניחים, אלא שורשם נשאר בת"ת דאימא, הנעשה כתר על ז"א, הכתר הם רושם, ועיין עוד שם דרוש ה'.

הגהות ומראה מקומות

(ח) מדרש תנחומא ב' בראשית אות י"ט. מדרש רבה שיר השירים פרק א', וזה בא אות קני"ה ובדפ"י דף ל"ט: רש"י תחילת בראשית. (ט) ר"ה י:

באחוריים דו"א, מבחי' אחורי הכתר שלו, ועד סוף קומתו, כולם ניתנים בה, ונמצא כי הדינים שבנקבה רבו במאד מאד, כי ניתנו לה ע"י הזכר שקדם אליה, כי הרי בתשרי נברא העולם שהוא ר"ה, שהוא ראש דו"א, הנקרא שנה.

ולסברת ר"י, כי בניסן נברא העולם, והנה ניסן הוא ראש החדשים, שהוא מלכות. ונמצא כי בחי' הנקבה, התחילה להכנס בתחלה, בחצי הת"ת התחתון דאימא, ואח"כ בנה"י שבה. והנה בתחילה נשלם שיעור קומתה שלא ע"י ז"א, וא"כ לא קבלה הדינין בה של חלק

הזכר, רק הדינין הנוגעים לחלקה בלבד. ואז הדינין דנוקבא נייחין ברישא, ואין בה כ"כ דינין, ואח"כ בעת הנסירה, אינה לוקחת כל הדינים, שמן כתר ע"ס, רק האחוריים אשד כנגד שיעור חצי התחתון דת"ת ונה"י דו"א בלבד.

(ג) גם בזה תבין, מ"ש בפרשת תצוה, ובספרא דצניעותא, וז"ל, דינין דדכורא תקיפין ברישא, ונייחין בסופה. והנוקבא איפכא. והענין הוא, כי ו' חדשי הקיץ הם בנקבה, והחדשים הראשונים ניסן ואייר, נייחין. והאחרות, שהם תמוז ואב, הם תקיפין. אבל ו' חדשי החורף,

י פ ה ש ע ה

(ג) גם בזה תבין דינין דדכורא תקיפין ברישא, ובסופא נייחין, דנוקבא איפכא כו'. והחדשים הראשונים, ניסן אייר נייחין. והאחרונים שהם תמוז ואב, הם תקיפין. אבל בששת ימי החורף הנרמזים בדכורא, החדשים הראשונים שהם טבת ושבת, הם תקיפין, והאחרון הוא חדש אדר, הוא נייחין כו'. דברי דו"ל צריכים פירוש, מאחר שהששה חדשים בין דדכורא בין דנוקבא, לעולם רמזותם ברו"ק, ותמוז ואב דנוקבא, הם בנו"ה, והם תקיפין. וטבת ושבת הם נר"ה דדכורא, והם תקיפין. א"כ הרי הם שוין ממש, ואיך טבת ושבת בזכר, קרי להו ראשונים. ותמוז ואב דנוקבא, קרי להו אחרונים. ונלע"ד, שכבר רז"ל כתב בכמה מקומות, ומהם לעיל בדרוש א' דפסח ז"ל יע"ש, ובשער רחל ולאח פ"ג ז"ל, ושם נתבאר כי הנה המקום הזה, הוא בחי' עה"ד טר"ר, אשד בו חטא אדה"ר, והוא, כי שם הוא מקום גלוי החסדים של הרעת בחוה שלו, ולכן שם הוא יניקה ואחיזה אל החיצונים הנקרא דע בעצם, משא"כ למעלה באורות מכוסים יע"ש. נמצא כי בז"א, אע"פ שלפי האמת כל אחוריים שלו הם דינים, מ"מ כיון שאין יניקה לחיצונים מן החוה ולמעלה, אינם נקראים דינים מכמה טעמים: חדא שמן החוה

ולמעלה האורות מכוסים ואין להם כח לינק. שנית (ח) בעד החוה מאחוריו מכוסה הוא ז"א בהיה חוורתא, כמ"ש רז"ל בשער דרושי הצלם דרוש ה' ז"ל, והנה ע"י ההוא חוורתא, האחוריים דו"א שהם דינים, מתכסים בה, (ט) בעד חצי ז"א, ואין הקליפות נאחזים, באותם דינים של אחוריים, שמחציו ולמעלה יע"ש. באופן שכל אחיות החיצונים באחוריים דו"א, הוא מן החוה ולמטה, ומטעם זה משם ואילך נקרא עה"ד טר"ר, ושני שלישי הת"ת אינם ספירה שלימה, ונמצא שספירות ראשונות שמהם יונקים החיצונים מז"א, הם נוקבא שלו. ולהכי להא מילתא קרי להו ראשונים, והרי דינים דדוכרא שמהם יונקים החיצונים תקיפין ברישא, שהם נר"ה ראשונים ליניקת החיצונים מניה. ונייחין בסופא, כי אחריהם בא אדר. ולמעלה מהם אין להם יניקה. לא כן הנוקבא, כי כל בחי' ו"ק, שהם ו' חדשים, בכלם יש אחיזה אל החיצונים באחוריה, ויונקים ממנה, ועיקר אחיותם היא בה, והיא בהיפך הזכר, שנודע שה"ג המתפשטים בנוקבא, ג' הראשונות משם, שהם גבורת החסד והגבורה והתפארת, נתמתקו ע"י החסדים, ברדתם ביסוד באוד ישר, ושני גבורות דנוקבא שהם נר"ה, גם הם נתמתקו ביסוד, אבל אין מתוקם יפה, כי לא

הנחות ומראה מקומות

(ח) צ"ל בצד. (ט) צ"ל בצד.

בה כח לעמוד עמו פב"פ כנזכר שם, וטעם הדבר, נתבאר היטב בדרוש ה' דתפילין, למה נהגים ביום ולא בלילה, והוא, כי הנקודה הזו היא בחי' הכתר שבה עתה, ודי בזה. ולהיות כי הנקבה היתה בתחלתה, מקבלת הארתה ע"י ז"א, לכן היתה גרועה ממנו, ולא היתה יכולה להתקן בבחי' פרצוף שלם, ואז הוצרך המאציל העליון להפיל תרדמה על האדם דא ז"א, ואז ז"א לבדו בבחינת נשמתו המסתלקת ממנו בעת התרדמה והשינה, עולה למעלה בסוד מ"ן אל אימא עילאה, כדרך האדם המפקיד נשמתו ביד המלכות, לצורך מ"ן שבה, כמבואר לעיל בפסוק בידך אפקיד רוחי, הנאמר בלילה, כשהאדם ישן על מטתו. ואע"פ שכל העלאת מ"ן, צריך שורין יעלו ב', זה באבא וזה באימא, עכ"ז עתה שכל צורך זווג הזה דא"א, אינו אלא לצורך בנין המלכות שהיא נקבה לבדה, לכן מספיק בהעלאת מ"ן ע"י ז"א לבדו. (ד) וע"י העלאת מ"ן אלו, מזדווגים א"א, ומן הארת הזווג

הנרמזים בדכורא, תחדשים הא' שהוא טבת ושבת, הם תקיפין. והאחרון שהוא חדש אדר, הוא נייחין. (א)

ורצוני עתה להרחיב הביאור, בענין המאמר הנזכר, הנה בפרשת תצוה דף קפ"ז, וז"ל, כתיב יהי שם ה' מבורך, מאי מבורך, שירותיה קשה, וסופיה רך. מ"ב קשה ודינא איהו ודאי, ולבתר רך. כגונא דא יומא דר"ה מ"ב, דהא במ"ב אתוון אתברי עלמא, ועל דא אתברי בדינא, ולבתר איהו רך כו'.

ולבאר המאמר הזה, צריך שנבאר ענין הנקבה בכל פרטיה, ובפרט בענין הנסירה. הנה בהתחלת האצילות, היה ז"א בבחי' ר"ק לבד. והנקבה היתה בחי' עשירית, בסוד נקודה קטנה, כלולה מ', ולא היה בה פרצוף שלם. והנה זו הנקודה, אשר עליה אנו אומרים, ומאיר לאישון בת עין, כמבואר באורך בברכת המפיל חבלי שינה כו', וע"ש היטב, כי שם נתבאר כל זה הדרוש. וזאת הנקודה היתה

ה ג ה ה

תמוז ואב טבת, נ"א שבת, השתא אתי שפיר, כנלענ"ד.

(א) א"ש: מ"ש טבת ושבת הם תקיפין, יובן ממ"ש בס"ה בפרשת שמות דף י"ב, בפסוק ותצפנהו שלשה ירחים כו', ומאי ניהו,

ש ע ה י פ ה

(ד) וע"י העלאת מ"ן אלו, מזדווגים א"א, ומן הארת הזווג תהוה בונין ומתקנים את הנוקבא, ומורדין בה מוחין אחרים באותה הנקודה שבה, ונגדלת ונתוספין בה ט' נקודות אחרות, ונעשית פרצוף שלם די"ס, ועומדת עמו אב"א, מן החזה שלו ולמטה, והבנין הזה נעשה ע"י הפלת דורמיטא על זעיר אנפין כו', אלה דברי רז"ל נפלאו ממנו, במ"ש שהנוקבא בהיותו בסוד נקודה, כל בניינה נעשה על ידי הפלת דורמיטא על זעיר אנפין, ונבנית ונתקנת עד שנעשית פרצוף שלם, בת עשרה ספירות, מן החזה שלו ולמטה, ואינו כן, אלא תחילה היא בסוד נקודה, ויוצאים האורות מז"א דרך נקב אחורי החזה שלו, ונעשו סוד צלם על ראש הנוקבא, ונכנס בה

נמתקו אלא באור חזרה, כמ"ש באורך רז"ל בדרוש החרג, נמצא שבאחוריים דכל הו"ק שלה, יש יניקה לחיצונים, שבאחוריים דחג"ת, כיון שכבר נתמתקו באור ישר, אין אחיותם שם כל כך, כמו באחוריים דנה"י שלה, כי היה מתוקם באור חזרה, לכן אחיותם שם בתוקף. ולפי"ז שדינים דנוקבא הם כל הר"ק שלו, ונייחין ברישא, כי אחורי חג"ת אין אחיותם שם כל כך, ותקיפין בסופא, כי נ"ה שלה הם סוף לגבי חג"ת, ותקיפין שלא נמתקו אלא באור חזרה, ועיין מ"ש רז"ל בשער מיצוט הירח פ"ב ז"ל, וזהו מ"ש בזה, כי דינים דדוכרא תקיפין ברישא ונייחין בסופא, כי כל דיני ז"א הוא בנה"י שלו, ועיין מ"ש בעניותין.

הכרם, וכמש"ה ואדם אין לעבוד את האדמה. וז"ס מ"ש רז"ל י' על פסוק וכל שיח השדה טרם יהיה בארץ, כי כל הצמחים והעשבים, עמדו בפתח הקרקע ביום הג', שנאמר בו ותוצא הארץ דשא כו', והיו שם עד שנברא אדם כו', והתפלל עליהם, וצמחו ויצאו מפתח הקרקע לחוץ, והבן זה. ואז כיון שאדה"ר היה כורת הקליפות, אין עתה יראה ופחד מן הקליפות, כי בודאי עתה לא יוכלו להתאחו באחוריים הגז', ואז היה בא ענין הנסירה, וחזרת פב"פ כמ"ש בע"ה.

והענין הוא כמש"ל בתחלת הדרוש, שאם אדה"ר לא היה חוטא בעץ הדעת, ביום ה' כשנברא, שהוא יום ר"ה, וגם היה מתאחר וממתין זווגו עד ליל שבת, היה גם זווג זר"ן דבחי" פב"פ, נעשה ביום ש"ק, והיו העולמות נשארין בתיקונם ובמקומם ובמציאותם הא', קיימים תמיד. וכאשר חטא בעץ הדעת, ומזה נמשך ג"כ שנזדווג בו ביום שהיה חול, והנה נמצאו עתה ב' הפכיים: הא' הוא מה שחטא כנוכר, והב' הוא, המצות מה שעשה, והתפלות שהתפלל כנוכר, ולכן מצד המצוה ותפלה, גרם תיקון בכל העולמות, וגרם זווג זר"ן ביום ההוא. ומצד החטא שחטא כנוכר, גרם קלקול בעולם, וגם בזווג זר"ן, והוא, כי לא נתקיים התיקון והזווג ההוא, אלא לפי שעה כשהתפלל, אמנם אח"כ נתקלקלו העולמות, ונתבטל זווג העליון, ואפילו ביום שבת בראשית, שלאחר יום ה' שהוא ר"ה, לא נעשה זווג, ונתאחר זווגם עד יום שמיני עצרת, כמש"ל בתחילת הדרוש.

י פ ה ש ע ה

אנ"ך פ"ה, ובשער מוחין דז"א פ"ט, כל דרושי השייכים לתיקון הנקבא, וכל דרושי תפילת שחרית, בכל אלו מתבאר, שקודם נעשית היא פרצוף שלם אב"א עמו מן החזה ולמטה, ואחר כך בא הדורמיטא לצורך הנסירה, ועיין בפ"א משער הנסירה.

ההוא, בונים ומתקנים את הנקבה, ומורידין בה מוחין אחרים, באותה הנקודה שבה, ונגדלת, וניתוספין בה ט' נקודות אחרות, ונעשה פרצוף שלם ד"ס, ועומדת עמו אב"א, מן החזה שבו ולמטה. והבנין הזה נעשה, ע"י הפלת דורמיטא על ז"א.

והנה סבת התדבקותם עתה בבחי' אב"א, מה שלא היה כן בתחילה בהיותה בסוד נקודה כנ"ל, כי היתה עמו פב"פ, בסוף היסוד שבו. הטעם הוא, כי הנה כל בחינת אחוריים, הם דינים, והם שמות אלהים כנודע. והקליפות נאחזות באותם האחוריים, שהם שם אלהים כנודע, בסוד מלך אלהים על גוים, כנוכר בסבא דמשפטים. והנה אם קודם יצירת אדם הראשון, היו זר"ן בבחי' פב"פ, היו אחוריהם מגולים, והיו הקליפות נאחזות בהם מאד, ולכן כדי שלא יתאחו הקליפות באחוריהם, הוצרכו להדבק אב"א, דיבוק ממש גמור, מן החזה דז"א ולמטה כנודע. ואז עי"כ, אין הקליפות יכולים ליכנס בינתים, כדי להתאחו שם באחוריים שלהם, והרי כל אחורי הנקבה מכוסים. אבל אחורי הזכר מן החזה ולמעלה, היו מגולים, ואמנם ההוא קוצא דשערי דז"א, נמשך מאחורי רישיה דז"א, עד מקום ראש הנקבה אשר בחזה דז"א, והיו גם אחוריו העליונים דז"א, מתכסים תוך ההוא קוצא דשערי, הנמשך וחופף ומכסה עליהם.

ואח"כ נברא אדה"ר, ועשה מצוה, והתפלל תפילה, וע"י מעשיו, היה כורת הקליפות, בסוד האדם העובד את האדמה, ומכלה קוצים מן

הנחות ומראה מקומות

(י) חולין ט:

בו"א, כי בהיותו ישן, נשאר בו ההוא קיסטא דחיותא, כנזכר אצלינו בכרכת המפיל חבלי, ונשמתו שנסתלקה למעלה, היתה מושכת לו חיים, מבחי' אותו החסד של אימא והיה מתפשט בו בכולו, ואז הדינין אשר באחוריו, היו נפרדים. וננסרין מאליהן, ונמשכין ונרבקין באחורי הנקבה. וז"ל מ"ש באדרת נשא דף קמ"ב ע"ב, על פסוק ויסגור בשר תחתינה, ובאתראה שקיע רחמי וחסד כו'. פי': כי בהיות הדינין ננסרין מאחוריו, אל אחורי הנקבה, היה, לסבת התפשטות בחי' החסד בתוכו, וכל מה שהיה מתפשט ויורד החסד, היו הדינין מסתלקין מאחוריו, ונשאר החסד והרחמים שקועים, במקום שהיו שם הדינין בתחלה. ועוד נרחיב ביאור בענין הנסירה, לקמן בדרוש של הנסירה. הננסרת בעשרת ימי תשובה. וגם בדרוש השופר וע"ש.

ועתה נבאר מה שיעדנו לעיל, בענין המאמר של פרשת תצוה, במש"ה, יהי שם ה' מבורך כו'. כי הנה בי' ימי תשובה נגמרת

ונחזור לבאר ענין הנסירה. (ה) הנה אחר שנברא אדם הראשון, והתפלל, ועשה מצות, והיה כורת הקליפות, ולא היה יכולת להם להתאחו באותם האחוריים, או בא ענין הנסירה. וענינה הוא, כי כל אותם האחוריים והדינים שהיו בזכר, כולם ננסרו ונתפרדו מן הזכר, וניתנו כולם באחוריים שלה. ועיי"כ נתפרדה ונתרחקה ממנו, ואז הו"א נשאר כולו בבחי' חסד. והיא בבחי' דינין וגבורות שלה ושלו.

ואמנם ענין נסירת דחיית דינין אלו מאחורי ז"א, ליתנם באחוריים דנקבה, הוא נעשה ע"י החסד העליון, של אימא עילאה. וז"ל פסוק ואיש כי יקח את אחותו כו', חסד הוא כו'. כי בכח החסד, ננסרו זון, הנקראים איש ואחותו, ואתפרשו גועין מתתא לעילא, שהם האחוריים שלהם שנפרדו, ועיי"כ לקחה לו לאשה, ונודווגה עמו פב"פ.

ופי' הענין הוא, כי נודע הוא, שבהיות האדם ישן בלילה, נשמתו עולה, ושואבת לו חיים מלמעלה, כנזכר בפרקי ר"א. וכן הענין

ש ע ה י פ ה

אין עצמות אורות החסדים הוא שמתגלה בהם, אלא הארתם היוצא מתוך נה"י דאימא, מתוך ואחורי הדפנות. וגם שאח"כ עולים שני שלישי חסד הת"ת, ושני חסדי נר"ה המגולים, ועולים עד הכתר לגדל כל פרצוף ועיר אנפין, וגם חסדי חג"ת מתגדלים ועולים עד חב"ד, כאשר כל זה רז"ל היטב ביאר לא במקום אחד, ובפרט בכל שער דרושי הצלם, עם כל זה כיון שאין כל החסדים מגולים גילוי גמור, אי אפשר לנסירה שתעשה. אכן לצורך הנסירה צריך תחילת הכל שהמוחין עם נה"י דאימא יסתלקו, וכאשר נה"י דאימא מסתלקים, אותו התפשטות החסדים שהיה מתפשט גו גופא דו"א, בהיות הנה"י דאימא עם המוחין בתוכו לא נסתלק, כמ"ש רז"ל בפ"ג משער אונאה ז"ל, ושמעתי פעם אחרת ממורי זלה"ה כו', ונמצא שכל זה חסדים מגולים כו', והמשכיל יבין מעצמו, כפי אשר נבאר, והנה ג' זמנים הם, אלא אחד מהם הוא ע"י הדורמיטא הנזכר לרז"ל, בסוד ויפל ה' אלהים תרדמה על האדם

(ה) ונחזור לבאר ענין הנסירה כו', ואמנם ענין נסירה דחיית דינין אלו מאחורי ז"א ליתנם באחוריים דנוקבא, הוא נעשה ע"י החסד העליון של אימא עילאה כו'. וכן כתב בשער הנסירה פ"א ז"ל, ואז נשמתו שהם המוחין שנסתלקו ממנו, היו מושכין לו חסד וחיים, אל ההוא קסטא דחיותא שנשארה בתוכו בגוף בעת השינה, מן החסד דבינה, והיה מתפשט בו בתוכו כו', עד וזהו אתא חסד ופריש לון כו', וז"ש ובאתרהא שקיע רחמי וחסד יע"ש. מבואר מדברי רז"ל, שזהו בעודו ישן בתוך שעת שינתו נעשית הנסירה, והיא נעשית ע"י החסד, איך, ע"י החסד היה מושך לו חיים וחסד, ולמה החסד ולא החכמה. מאחר ששניהם מקיפים על גבי רישא דיליה, ובעוניי פירוש הדברים לדעתי הקצר ושפל הוא, כי הנה נודע, שכאשר המוחין מתפשטים גו גופא דו"א, בתוך נה"י דאימא, יסוד דאימא מגיע עד החזה דו"א, ועד שם האורות סתומים ושני חסדי דחסד ותגבורה ושליש עליון דת"ת.

מלאכת הנסירה, אשר התחלתה היא, מן האחוריים דכתר דז"א, וניתנין בכתר דנוקבא. ובחיי זו של נסירת הכתר, נעשית ביום א' של ר"ה. וביום הזה, כל הדינין שבכתר הזכר, ניתנין בכתר הנקבה. וז"ס יהי שם ה' מבורך, (כ) שהיא המלכות הנקראת שם ה', יהי מבורך, מ"ב ברישיה, כנודע כי שם בן מ"ב, הוא בראש, כנזכר בספר התיקונים תיקון ע'. והוא ענין הדינין, הניתנין ברישא דנוקבא ביום הזה, הנקרא שם בן מ"ב שהוא גבורה כנודע. אמנם סיפיה רך, כי כשנשלמת לקחת אותם הדינין הנסרין מן הזכר כולם, אין בה עוד מה ליתן, והיתה בנוקבא דתקיפי חילהא בקדמיתא, כל זמן שלוקחת דינין מן הזכר, וכשהשלימה לפעול את הדינין שקבלה ממנו, אין בה עוד מה ליתן, וחליש חילהא, הרי רך. אבל הזכר אינו כן, כי הוא אינו צריך לזולתו, וכל מה שהולך ומתגבר הולך, ואדרבה רישיה רך, וסיפיה קשה.

ובזה יתורץ ענין (ל) המאמר הזה, החולק עם ספרא דצניעותא, כי שם נאמר להיפך, הדינין דנוקבא נייחין ברישא, ותקיפין בסיפא. וההיפך בדכורא. אבל הענין הוא, כי בספרא דצניעותא מדבר בבחי' הדינים בעצמם, אשר

הם בחי' נה"י דז"א, שבהם סוד הדינין כמבואר לעיל. והנה הם נכנסין ונעשים בחי' מוחין ברישא דנוקבא. אבל נה"י של הנוקבא, אין עוד פרצוף אחר באצילות תחתיה, להעשות בו בסוד מוחין. ונמצא כי דינין דילה שהם הנה"י, שבה תקיפין בסופא. אבל בפרשת תצוה אינו מדבר בבחי' הדינין בעצמן, אלא בבחי' מה שלוקחת הנוקבא מן הדכורא, כי בתחילה בעודה מקבלת ממנו, הם דינין קשים. ובסופה שכבר אין לה מה לקבל, אינון נייחין. ולא איירי הכא אלא בבחי' הנקבה בעצמה, המקבלת הדינין, ולא בבחי' הדינים בעצמם. ונחזור לענין א', לבאר ענין מחלוקת ר"א ור"י, שנחלקו אם בניסן נברא העולם, או אם בתשרי נברא העולם. וכבר נתבאר לעיל, ביאור מחלוקתם מה ענינו. אבל עדיין נשאר לנו לבאר, איך ב' הסברות הם אמתיות, דברי אלהים חיים, ולא פליגי. וזה יובן במ"ש בדרוש אחר, ביאור הקדמת אדרת האזינו (מ) וע"ש איך כשנאצל ז"א, היו לו ג' זמנים: זמן עיבור א', ואז היה בבחינת ג' כלילן בג'. זמן היניקה, ואז מתפשט לר"ק. זמן עיבור ב', לצורך המוחין דגדלות, כמו שהודעתך בדרוש התפילין. (נ) והנה ב' בחי' יש בז"א: הא'

י פ ה ש ע ה

מכלהו שהוא חסד דחסד, הוא עיקר כולם, והוא הנקרא יומם, כמ"ש רז"ל בפרק אחרון בשער הנסירה בפירוש יע"ש. ולעיל בדרוש עשירי, שהוא ד' לדרושי העומר יע"ש. ונמצא הוא החסד עיקר כולם, וגורם הנסירה, ויען המוחין נסתלקו, כל הנשאר בתוכו נקרא קסטא דחיותא, ומושך הארה חיים וחסד מן עיטרא דחסדים, שהיא שורשה, הנשארה מקיף ע"ג רישא דז"א, וזה נלע"ד והוא הנכון.

הגהות ומראה מקומות

(כ) בדפו"י חסר מן מבורך עד מבורך.
 (ל) שער מאמרי רשב"י סוף פרשת תרומה דף קנ"ב ד"ה אבל הענין, שם דף קנ"ו סוף פרשת תצוה. ע"ה ח"א שער הכללים פ"ו ח"ב שער ל"ז פ"א וכו', שער ההקדמות דף קעט. תע"ס

(א) שיעור ט"ו אות ל' ואות קי"ג וקי"ד ובלוח התשובות לפירוש המלות תשובה צ"ב.
 (ב) שער מאמרי רשב"י זע"א דף רנ"ה טור ב' ד"ה ועתה נבאר כל החמשך.
 (ג) לעיל ח"א דף נ"ה ד"ה וענין היותם.

קבלתי ממורי ז"ל פרטן האמיתי באיזו בחי' מהם נכנסה הנקבה בתחילה ובאיזה בחינה נכנס הזכר בתחילה.

(ס) דרוש ב

יבאר בו, למה הם ב' ימים דר"ה, מקושר עם האמור, וז"ל, ואחר שנתבאר ענין זה, נבאר ענין ב' ימים דר"ה, מה עניינם. כי הרי נוהגים לעשות ב' ימים דר"ה, גם עתה בא"י, משא"כ בשאר הי"ט. אבל הענין מובן עם הזכר, כי ב' בחי' יש בז"א, והם: הצוניות ופנימיות. וכנגדם הם ב' ימים טובים דר"ה. והענין הוא במה שהודעתך (ע) בתפילת

הוא בחי' חיצוניתו, שהוא כלל מציאות העולמות. והב' הוא פנימיותו, שהוא סוד הנשמות. והנה בכל בחינה מאלו הב', עברו ג' זמנים הנז', כי בתחילה היו לז"א ג' הזמנים הנז': של עיבור א', ושל יניקה, ושל עיבור ב' דמוחין דגדלות, וכ"ז בבחי' החיצונית. ואח"כ היה לז"א עוד פעם אחרת, ג' הזמנים הנזכרים בבחי' הפנימיות. ועד"ן היה בכל העולמות כולם, כי יש בהם חיצונית, ופנימיות. (ו) והנה ר"א ור"י, מר איירי בבחי' החיצונית, שהוא כללות העולמות בעצמם. ומר איירי בבחינת הפנימיות, שהוא ענין הנשמות. (נ) ולא פליגי כי בבחינה זו נכנסת בחי' הנוקבא בתחילה. ובבחי' זו נכנס הזכר בתחילה. ולא

י פ ה ש ע ה

הכל נעשין ביחד, כיצד: כי יש למעלה זווג החיצונית, להוציא חיצונית דעיבור א', ואז ממש יש זווג עליון ממנו בפנימיות, להוציא פנימיות דעיבור א'. וכעז"ד ב' בחינות דיניקה וב' האחרות בעיבור המוחין דגדלות יע"ש. ואיך ס"ד לומר, שהכל נעשה ביחד ממש כאחד בזמן א', והלא לפי מחלוקת דר"א ור"י דלא פליגי, ומר אמר חדא ומר אמר חדא, ממ"נ עבר זמן ביניהם ששה חדשים, ולא נתקנו שתי הבחי' כחדא. ועוד שהסברא נותנת, שהחיצונית נתקן תחילה, שכן כתב רז"ל בשלהי שער אנ"ך ז"ל, ונראה לתרץ כי אין חשש, כי בתחילה בבריאת העולם הוכרח לעשותם חיצונית תחילה, כי כן הסדר שתחילה נכנס הגוף, ואח"כ הנשמה יע"ש. וא"כ לפי"ז שצריך החיצונית להיות נתקן תחילה, נמצא שאם החיצונית נתקן בתשרי, צריך להיות תיקון הפנימיות בניסן שאחריה. ואם הפנימיות נתקן בתשרי, צריך להיות שבניסן שלפניו נתקן החיצונית. באופן שג' לשונות המובאים אלה דברי רז"ל, צריך נגר ובר נגר להבין

(ו) והנה ר"א ור"י, מר מיירי בבחי' החיצונית, שהוא כללות העולמות. ומר מיירי בפנימיות, שהוא ענין הנשמות, ולא פליגי כי בבחי' זו כו', ויש להקשות לר"י דאמר בניסן נברא העולם, א"כ למה לא ציונו בוראינו יוצרינו לעשות ב' ר"ה בשנה, כנגד הב' בחי': חיצונית, ופנימיות. אף כי לא פורש בדברי רז"ל, אם ר"י מיירי בפנימיות, ור"א בחיצונית, או בהיפך. מ"מ רב המרחק ששה חדשים שלימים ביניהם, והיה לנו לעשות בזמנו כל אחד, בניסן א' כנגד החיצונית, או הפנימיות. ובתשרי א', כנגד החיצונית או הפנימיות. ואיך בזמן שבה"מ היה הכל נתקן ביום א', והשתא בעונותינו ב' ימים, א' לחיצונית וא' לפנימיות הכל בתשרי, והלא ניסן היה זמן אחד מהם. ועוד האי ניסן היכי דמי, מי נימא ניסן תחילה, ואח"כ תשרי. או דילמא תשרי תחילה, ואחר כך ניסן. וגדולת הקושיא הוא, מ"ש רז"ל בשער חו"פ פ"ג ז"ל, ענין פנימיות וחיצונית, אפשר כי הג' בחינות כלים ניצוצות ואודות שיש בכל כלי מהם,

הנהות ומראה מקומות

החורבן (עיין לקמן דרוש ב'). (ס) פע"ח ראש השנה פ"ד אמצע הפרק. (ע) לעיל ח"א ענין הקדיש דף צ"ז ד"ה גם יש חילוק אחר.

(ג) נ"ב א"מ ונלפע"ד דמ"ד בתשרי נברא העולם מיירי בסוד הנשמות ומאן דאמר בניסן נברא העולם מיירי בסוד העולמות דהיינו קודם

א"א אל החיצוניות לעלות. וכל בחי' הנסירה הנעשית ביום א' בענין הפנימיות, בזכרנו לחיים בברכת אבות, חוזרת להיות ביום ב', להיות בבחי' החיצוניות, ולכן הם ב' ימים.

(ע) דרוש ג

בענין הנסירה, ובו נשלים לבאר הענין הנסירה, שנתבאר בדרוש שקדם לזה, ולכן נבאר כל ענין י' ימי תשובה, שמן ר"ה ליוה"כ. כי הנה ענין הנסירה, נמשכת בי' ימים אלו. הנה נתבאר בדרוש שקדם, כי ענין הנסירה, היא להסיר כל בחי' הדינין אשר באחורי ז"א, אל הנקבה, וישאר ז"א בבחי' חסד, ונקבא בבחי' דינין. ואח"כ אנו ממתקים ומבסמים את הדינין אשר בה

ודע, כי בדרוש השופר, יתבאר ענין הנסירה, בתכלית הביאור. אבל בדרוש הג' של חג הסוכות, שם נתבאר בדרך קצרה, כי בחי' הדורמיטא, והחיבוק בשמאל, בסוד שמאלו תחת ראשי. והנסירה וחיבוק הימין באר היטב, אלא שהוא דרך קצרה, ולכן צריך שתענין שם היטב, והנה בכל י' הימים אלו, זר"ן עומדים אב"א מן החזה שלו ולמטה, לפי שלא נגמרה מלאכת הנסירה עד יוה"כ, כמו שיתבאר.

הנה בענין נסירת הדינין האלו, יש ב' בחינות: הא' הוא, להמשיך כל הדינין שיש בכתר שבו, וליתנם בכתר שבה, ושל חכמה שבו, בחכמה שבה, וכעז"ל, עד תשלום י"ס שבו, בי"ס שבה. בחי' הב' היא, כי הנה בחי' הי"ס שבה, הם עומדים מן החזה שלו ולמטה, וא"כ צריך שהדינין שבחצי התחתון דתפארת שבו, ינתנו בכתר שבה, והדינין שבפרק א'

שחרית דחול, כי כל התפילות שאנו מתפללים בזמן הגלות והחורבן, אין בהם כח, רק להעלות בחי' פנימיות העולמות בלבד, ולכלול פנימיות דעשיה ביצירה, וזה בזה, וזה בזה, עד האצילות. וזה בכח נשמותינו, הנמשכות מבחינת הפנימיות. אבל בחי' החיצוניות, שהם העולמות בעצמם, והמלאכים, אינם יכולים לעלות. וז"ס, הן אראלים צעקו חוצה. ר"ל: כי המלאכים צועקים, לסיבת היותם חוצה, ואינם מפנימיות, כמו נשמת בני אדם.

והנה קודם החורבן, היה כח ויכולת בתפילתינו, להעלות הפנימיות והחיצוניות, ביום א' בלבד, ולא היו עושים רק יום א' בלבד, זולתי כשלא באו העדים אלא מן המנחה ולמעלה. אבל אחר החורבן, הוא בהכרח לעשות בי' ימים של ר"ה, וכנזכר בדברי רשב"י בס"ה, ובס"ה, וביום הא', עולה בחי' הפנימיות והנשמות, וביום הב' עולה אף בחינת החיצוניות. וזהו הטעם שאמרו בס"ה בפרשת פנחס, בדף רל"א ע"ב, דיום הא' הוא דינא קשיא, והב', הוא דינא רפיא. והטעם הוא, כי ביום הא' עדיין לא נתבסמו העולמות, ואינם יכולין להתעלות, ליכלל זה בזה, אמנם הפנימיות לבדו, הוא העולה ונכלל כנזכר, ולכן הוא דינא קשיא. אך ביום הב', שכבר נכללת בחי' הפנימיות ביום הא', מכח זה, גם העולמות שהם בחי' החיצוניות, עולין ונכללין ביום הב' גם הם, ואף גם אז אינם עולים ונכללין מעצמם, רק ע"י הפנימיות של הנשמות. וכיון שעולים העולמות עצמן ביום הב', לכן נקרא דינא רפיא. ולטעם זה, ביום א' עולה הפנימיות כדי שיהיה כח ביום ב', לעלות גם החיצוניות. משא"כ אם היה הדבר בהיפך, כי ביום א'

י פ ה ש ע ה

פ"ג שבפ"ג כתב, שלצורך הפנימיות לא שמשו אר"א כלל והכל היה ע"י א"א לבדו ובו היו ב' העיבורים דט' וז' חדשים.

א' ממאה ממה שיש להבין. ועיין מ"ש רז"ל בשער אנ"ך פ"א שלצורך עיבור ז"א, יש ג' זמנים: דז' חדשים, לאורות. דט' חדשים, לניצוצות. ודי"ב, לכלים. ועיין בשער העיבורים

הגהות ומראה מקומות

(ע) פנ"ח ר"ה סוף פרק ד' ופרק ה'.

עילאה היתה מתפשטת בו. אבל עתה שנפלה עליו תרדמה, ונסתלקו ממנו אימא עילאה, וגם נסתלקו ממנו המוחין שלו שהיו בתוכה, בתוך התפשטות נה"י דאימא עילאה בו כנודע, ואז גם עטרא דגבורה שבדעת, נסתלקה ממנו. (פ) ואחר הסתלקותו מתוכו, מתפשטת אימא עילאה בבחי' הנה"י שבה, תוך הנקבה עצמה. ואותם הגבורות דעטרא דגבורה, נמשכין אליה ע"י הבינה, שלא ע"י ז"א. וכמ"ש זה היטב, בברכת המפיל חבלי שינה כו', וע"ש היטב. (ז) גם יתבאר לקמן בענין כוונת השופר,

דנצח שבו, בחכמה שבה. וכעד"ו, עד תשלום הנה"י שלו, בכל שיעור קומת שלה.

ונבאר ענין ב' בחי' אלו, איך נעשות ב' ימים אלו, גם יתבאר היטב מפורש, אופן מלאכת הנסירה. הנה ביום א' דר"ה, שהוא יום ר' שנברא בו אדה"ר, אז הפיל ה' תרדמה על ז"א, כדי לנסור את הנוקבא, העומדת באחוריו. וזה ענין אופן נסירתה כי בתהלה היו הדינין האלו, באו לה ע"י ז"א, שנותן לה בחי' הגבורה אשר בדעת שלו, יען כי אימא

ש ע ה י פ ה

אם כפי פשוטם שיזין שם אלא ד' מוחין חו"ב וחו"ג, ניהא שהזכרים נשארין מקיפין והנוקבין נכנסו בנוקבא לתקנה, אבל האמת הנסירה דתפילה בכל יום ויום, וגם הנסירה דתפילה דר"ה, הרי רז"ל העמיק הרחיב לבאר כל בחי' המוחין הנכנסים בו"א, והם מוחין דאו"א ח' אלה חו"ב וחו"ג דאבא, וחו"ב וחו"ג דאימא, כולם נגמר כניסתם טרם עת בא הנסירה, שהרי הנסירה נעשית במלת באהבה, וקודם לה כבר כל המוחין דאו"א נכנסו בזעיר אנפין, וכשמסתלקין בודאי הגמור כולם מסתלקין שאם מוחין דאימא מסתלקין, כ"ש מוחין דאבא, חדא שאי אפשר לז"א לקבל מוחין דאבא, אם לא יהיו המוחין דאבא מלובשים תוך המוחין דאימא, כמ"ש רז"ל בדרושי יו"ט. ועוד שע"י הסתלקות המוחין, חוזר ז"א בסוד הדורמיטא כנודע, ואפשר מוחין דאבא כו', והוא יישן, וא"כ במוחין דאימא כתב רז"ל, שחכמה וחסד שהם זכרים נשארין מקיפין על גבי רישא דז"א, ובינה וגבורה נכנסים בנוקבא, ומוחין דאבא לא נזכר מה נעשה בהם, אם נשארין מקיפין, אם הלכו להם לא נזכרו כלל. ועוד שבשער מוחין דז"א פ"ט כתב רז"ל ז"ל, ואחר כך בעת הנסירה, מסתלקין נה"י דאבא ודאימא, ובחינת חכמה וחסד בין דאבא בין דאימא, נשארים בסוד א"מ על ראש ז"א,

(ז) גם יתבאר לקמן בענין כוונת השופר, כי שם נתבאר ענין מה שנסתלק, שהם בינה ועיטרא דגבורה להכנס ברישא דנוקבא. אבל מוח חכמה ועיטרא דחסד, נשארו בסוד א"מ על רישא דז"א כו'. בכמה מקומות בדרושים אלה כתב רז"ל כדברים האלה, בדרוש ח' ז"ל, האמנם יש חילוק בזה, כי ב' המוחין הנזכרים שהם חכמה ועיטרא דחסד, אלו נשארו בסוד א"מ על ז"א. אבל תרין מוחין נוקבין, שהם בינה ועיטרא דגבורה, נסתלקו עם נה"י דאימא לגמרי כו', ואלו נכנסו תוך רישא דנוקבא להגדילה כו'. ונחזור לענין ראשון, כי הזכרים נסתלקו מתוך לבושי נה"י דאימא ולא נכנסו בנוקבא, ונשארו בלתי התלבשות על ראש ז"א בסוד א"מ כו'. ובדרוש ג' דסוכות כתב ז"ל, וביאור ענין החיבוק הזה כו', ואז תרין מוחין נוקבין בינה ועיטרא דגבורות, מתלבשין תוך הוד דאימא בלבד, ונכנסים תוך הנוקבא. ותרין מוחין שהם חכמה ועיטרא דחסד, נשארים בלתי לבושיהם בבחי' א"מ על ראש ז"א כו'. וכן בשער תיקון הנוקבא פ"ב אות ח' כתב ז"ל, ואח"כ נסתלקו ממנו המוחין, וניתנו הבינה והגבורה לבדם אל הנוקבא ע"י אימא, והם דינים קשים, ואז המוחין שנסתלקו שהם חכמה וחסד נשארו מקיפין כנודע יע"ש. והנה כל דברי רז"ל אלה,

הגהות ומראה מקומות

(פ) בשער הכונות הישן חסר מלת ואחר.

והגבורות מו"א, שהיו הולכות לצד אחריו, להכנס ולהתפשט בנקבה, ועי"כ היו מחוברים אב"א. ועתה בהסתלקם מתוכו, ונכנסו בה שלא ע"י ז"א, נפרדה ונסרה מאתו, וניתנו בה

כי שם נתבאר ענין מה שנסתלק מן ז"א, שהם בינה ועטרא דגבורה, להכנס ברישא דנוקבא. אבל מוח חכמה ועטרא דחסד, נשארו בסוד א"מ על רישא דז"א. והרי איך נסתלקו הדינין

י פ ה ש ע ה

לכך כשהם מסתלקין ביום ראש השנה, ומוחין דאימא מלובשים בנה"י שלהם מתלבשים בנוקבא, נשארים מוחין דאבא שהם חכמה וחסד בכללות ערומים ודאי, מקיפין על גבי רישא דז"א. והוא מ"ש רז"ל לקמן דרוש ח' ז"ל, וכדין ההיא עיטרא דחסד, הנקרא רישא דאברהם איתער גם הוא, ואז הוא ממשיך אליו אותם תרין מוחין, שהם בינה ועיטרא דגבורה שנסתלקו עם י) דאימא למעלה, ומורידן עד מקומו, שהוא עומד למטה, בסוד א"מ, ואז נמצאים כל הד' מוחין יחד שם בבחי' א"מ ע"ג רישא דז"א, ונעשה עתה שם בחי' כסא של ד' רגלים יע"ש. והוא הדבר אשר דברנו, כי כל מוחין דאבא שבכללות, הם שנים, חכמה ועיטרא דחסד, מתעוררין וממשיכים להם מוחין דאימא, שגם הם בכללותם הם שנים, בינה ועיטרא דגבורות, ובכללות כולם נעשה כסא אחד.

ועם האמור נלע"ד שיובן מ"ש רז"ל בפ"א משער הנסירה ז"ל, ואז אלו המוחין הנקראים נשמת ז"א, היו בבחי' מ"ן אל הבינה, ונודווגו או"א, ותיקנו את רחל שלא ע"י ז"א יע"ש. הרי שאחר הסלוק שנסתלקו המוחין מו"א, קודם שיכנסו נה"י דאימא עם המוחין שבתוכם בתוך הנוקבא, לגדלה ולתקנה, ולגרום הנסירה, נעשה זווג באבא ואמא. ויותר מזה כתב בדרוש העמידה במלת באהבה ז"ל, והנה להביאה פב"פ, צריכה להעלות מ"ן אחרים וכבר ידעתה כי כל העלאת מ"ן הוא לצורך זווג כו'. ועתה צריכים מ"ן אחרים לצורך זווג או"א פעם שנית, ואל תתמה מן הזווג הנרמז לעיל כו', שלא היו שם מ"ן, שהטעם הוא לפי כו', אבל עתה הוא דבר מחדש, כי ענין הנסירה אשר

השאר שהם בינות וגבורות, נכנסים בנוקבא, ונגדלת בכל האחור שזה אליו יע"ש. הרי בפירוש, שגם המוחין דאבא מסתלקים, ונשארים בבחי' א"מ על רישא, וזהו האמת, אלא שכבר נודע, שקודם שיכנסו המוחין בז"א, הם מתחלפים, כמ"ש רז"ל בכמה מקומות, שחכמה וחסד דאימא, נכנסים בהוד דאבא, ונעשים לו בינה וגבורה. ובינה וגבורה דאבא, נכנסים בנצה דאימא, ונעשים לה חכמה וחסד. ונמצא צד בינה וגבורה דז"א, בין דאבא בין דאימא, הכל מוחין דאימא. וחכמה וחסד דז"א, הכל מוחין דאבא. אלא שרז"ל דיבר בכללות, שבינה וגבורה דז"א הם מוחין דאימא, וחכמה וחסד הם מוחין דאבא. וכי קאמר דבינה וגבורה נכנסים בנוקבא, היינו לומר שכל המוחין דאימא, מלובשים בנה"י דאימא, הם הנכנסים בנוקבא לתקנה, וחכמה וחסד הנשארים בסוד א"מ על גבי רישא דז"א, הם כל המוחין שבכללותם אינה אלא חכמה וחסד דז"א.

וא"ת, והרי כתב רז"ל, שחכמה וחסד ערומים בלתי לבושיהם, נשארים על גבי רישא דז"א, ואם חכמה וחסד שכתב רז"ל, ר"ל כל המוחין דאבא, א"כ ודאי שנשארים עם כל לבושיהם שהם נה"י דאבא, ואיך כתב רז"ל שהם נשארים ערומים. דע שרז"ל לא כתב כן, דק בדרושי רה"ש, שהוא י"ט גמוד מקרא קודש, וכבר נודע מ"ש רז"ל בדרושי הי"ט, שכלים דנה"י דאבא אינם מתלבשים עם המוחין דאבא תוך גופא דז"א, רק מוחין דאבא מתלבשין תוך מוחין דאימא, ומוחין דאימא תוך נה"י שלה, ועי"כ מתלבשים תוך ז"א. באופן שבי"ט, אין כלים דנה"י דאבא משמשין, אלא מוחין דאבא בלא לבוש נה"י שלהם,

הגהות ומראה מקומות

(י) צ"ל עם נה"י דאימא.

בכתר שלו, עד סיום כל הת"ת שבו, ננסרו, וניתנו אליה בכתר שבה, ועומדת באחורי חצי התחתון דת"ת שבו, באופן, כי הוא ננסר כחב"ד ותג"ת שבו, והיא לא ננסרה ממנו (א) רק הכתר שבה, (ח) וכל הגבורות ההם, נתקבצו בכתר שבה.

כל הגבורות ההם, נמצא כי נתינת הדינין והגבורות בה, שלא ע"י ז"א, היא גורמת אל הנסירה, שתפרד ממנו, כי צ) אינו מקבלת ממנו דבר, וב' דברים אלו, שהם נתינת הגבורות בה, והנסירה, נעשות כא'.
הנה ביום א' דר"ה, כל הגבורות שהם

הגהה

(א) א"ש: נלענ"ד להגיה, ממנה.

יפה שעה

אלא שקבלו הארה מחדש ע"י זוג דאו"א, ונקראים חדשים.
(ח) וכל הגבורות ההם נתקבצו בכתר שבה כו', מתבאר מדברי רז"ל, שכל הגבורות שמכחב"ד ותג"ת דז"א, יורדים יום א' דר"ה בכתר שבה. וקשה שהרי כולה לאה ננסרת גם היא ביום הא', כמ"ש רז"ל גם לקמן, ולאה צריכה לקחת לעצמה חציו העליון של ז"א, כמ"ש רז"ל בשער עיבור ומוחין פ"ב ז"ל, והנה זה החיצוניות נחלק לב', חציו העליון מחכמה עד חצי הת"ת וחצי תחתון מחצי הת"ת עד סוף היסוד, וחצי העליון יוסר וניתן ללאה, בסוד פנימיות אליה, וחציו התחתון לרחל, בסוד פנימיות אליה, תבין בזה היטב כו', ונמצא כי כל החיצוניות הוא נה"י, וכולו ניתן לנוקבא, וז"ס וירא והנה באר בשדה והנה שם ג' עררי צאן רובצים עליה, ויש באר עליון ותחתון, לאה ורחל וזו לוקחת חציו עליון ק) ג' עררי צאן שהם נה"י, וזו מחציתם התחתון יע"ש. הרי שלאה לוקחת לעצמה מן חצי הת"ת שלה ולמעלה, ואיך הוא אומר שכל הגבורות מן הכתר עד הת"ת יורדים בכתר רחל, הננסר ביום ראשון, ולומר שלאה מתלבשת ברחל, ונעשה הכל פרוצוף א' ביום ר"ה, ובימים שבינתיים עד יו"כ לא אפשר, כמ"ש רז"ל שכל אלו הימים כל הווגים הם בלאה, והיא החזרת פב"פ. על כן נראה לע"ד, שלעולם עצמות של גבורות מחצי ולמעלה

מציאותה היא, כי אמא עילאה מסתלקת מתוך ז"א, ומזדווגת עם אבא כרי להוליד מוחין לרחל לברדה, זולת המוחין הראשונים שניתנו לז"א, יע"ש, שרוב המקומות מתבאר, שהמוחין עצמם שנסתלקו חכמה וחסד, נשארים מקיפים על גבי רישא דז"א, וכינה וגבורה הם המתלבשים ונכנסים בנוקבא, והוא אומר שקודם שיכנסו בנוקבא, נעשה זוג באו"א, ומולידין מוחין חדשים, אם הם חדשים אינם הראשונים, ואם יש חדשים, למה צריכה לכינה וגבורה אותם אשר כבר היו בז"א, אמנם כבר אמרנו, שכאשר היו המוחין תוך ז"א, היו מוחלפין המוחין כינה וגבורה דאבא, תוך נצח דאימא, ונעשו בה חכמה וחסד שבה. וחכמה וחסד דאימא בהוד דאבא, ונעשו לו כינה וגבורה, לכן כאשר מסתלקין מועיר אנפין להכנס בנוקבא, צריך שיחזור הדבר לכמות שהיה קודם החילוף, כמ"ש רז"ל בשער המוחין דז"א פ"ט, שכל צורך ההסתלקות הוא לדבר הזה, שהנוקבא צריכה לקבל כל המוחין דאימא עצמותם ממש, וכדי שתצא חכמה וחסד שבהוד דאבא, ויחזור ויכנס במקומו הא' בנצח דאימא, ותצא כינה וגבורה דאבא שבנצח דאימא, ויחזור למקומו הא' בהוד דאבא, ובדאי הגמור לא אפשר בלי זוג דאר"א, וע"י זוגם דאר"א, ודאי שמתחדשים המוחין, ולהכי קרי להו חדשים, אף-כי הם הם המוחין הראשונים,

הנהרות ומראה מקומות

צ) ג"א אינה (דפו"י). (ק) עיי"ש הגירסא מג', ויש ג"א וזו לוקחת חצי תחתון ג' וכר.

לראשה. ונמצא כי סוד ר"ה, הוא ראש הזכר, וגם הוא ראש הנקבה. זה נותן, וזו מקבלת, ושניהם אמת.

(ט) והנה להיות כי הגבורות האלו, ניתנין בה שלא ע"י ז"א, הם דינין תקיפין, בלי

ובזה תבין מה שנתבאר בדרוש שקדם לזה, כי ר"ה הוא ראש וכתר דז"א, עם היות שכל החדשים הם בנקבה כנודע. אבל ביאור הדבר הוא, כי אין גנסר ביום א', אלא בחי' הדינים שבכתר הזכר, לתתם בכתר שבה, מראשו

י פ ה ש ע ה

אליה, כמבואר בכל דרושי דז"ל, דכל שער תיקון הנוקבא. משא"כ באותם הגבורות שלוקחת ע"י אימא, שנה"י דאימא מתלבש בתוכה בסוד מוחין כמו בז"א, ולוקחת עצמות הגבורות, וגם באור ישר, והרי הם שתיים למעליותא, שלוקחת עצמותם, ולקחתם ביושר, ובזה יפה כח הגבורות שלוקחת ע"י אימא, מן הגבורות שלוקחת ע"י ז"א. ולכן הם בה ב' חותמות, חותם המלכות שבה, וחותם היסוד שבה. ומצד אחר יש בז"א, מה שאין בחו"ג דאימא, והוא, כי הנה הגבורות דז"א ברדתם ביסוד, מתמתקים ע"י החסדים כנודע, כי כאשר כבר האריך רז"ל בשער דרושי הצלם, וכל הגבורות נמתקו, אלא שגבורות חג"ת נמתקו באור ישר, וגבורות נר"ה נמתקו באור חוור, הא מיהא כולם נמתקו, וממותקים היא לוקחת אותם, משא"כ בגבורות שלוקחת ע"י דאימא, שאין להם שום מתוק, כי כמות שהם לוקחת אותם.

והנה בכל שנה ושנה ביום ר"ה, חזרת העולם לכמות שהיה בעת בריאתו, כמ"ש רז"ל בריש דבריו בר"ה ז"ל, ויראה לי כי בכל ר"ה, חוזר האצילות העליון לכמות שהיה בתחילה בבריאת העולם כו'. וכן בכונת העמידה במלת באהבה כתב ז"ל, וטעם הדבר הוא, לפי שיום ר"ה הוא רמז אל בריאת העולם בתחילת האצילות, ובתחילת ביאת המוחין בז"א, אשר לא היה בו אז עדיין, לא מוחין ולא דשימו דלהון כלל. אבל עתה בברכת אבות של כל ימות השנה, (כ) אין צורך להזכיר בהם ענין הנסירה בפירוש, כי כבר היא נעשית מאליה שלא על ידינו, כיון שביום ר"ה גנסרה ע"י תפילתינו, באומרינו זכרנו לחיים יע"ש, כי רב

לוקחת, אלא שאנו צריכים להאיר הארה מה"י דז"א לנוקבא רחל העומדת בנה"י דז"א, כמ"ש רז"ל בשער מיעוט הירח פ"א וב', והארה ההיא הם הם הגבורות שלוקחת רחל מן הכתר דז"א עד סוף הת"ת דזעיר אנפין.

(ט) והנה להיות כי הגבורות האלו ניתנים אליה בה שלא ע"י זעיר אנפין הם דינין תקיפין, בלתי התבסמות ומיתוק כו'. מתבאר מדברי רז"ל, שהגבורות הנמשכים ע"י אימא, הם יותר דינים קשים משא"כ הנמשכים ע"י זעיר אנפין, שהם יותר ממותקות. ולפ"ז נמצא כל השנה כולה, ר"ה היא היסוף, כי הנה כל השנה כולה הנמשכות ע"י ז"א, הם יותר דינים קשים, והנמשכות ע"י אימא הם יותר ממותקות, כמ"ש רז"ל בכמה מקומות, ובשער הירח פ"ג ז"ל, אבל ענין ב' מנצפ"ך, הם סוד עשרה דמים שבאשה, ה' דמים טהורים וה' טמאים, ואלו הה' המנצפ"ך שלוקחת עתה ע"י הבינה, הם ה' טהורים, שהם גבורות ממותקות, אבל אותם שהיא לוקחת מתחילה ע"י זעיר אנפין הם דינים גמורים יע"ש. וכאן בר"ה היא היסוף, ונלע"ד, שכל השנה כולה, יש בזה מה שבוה, ויש בזה מה שאין בזה, כי הנה הגבורות הנמשכות לה בתחילה ע"י ז"א, אינו עצמות הגבורות, כי עצמותם נשארים בתוך היסוד דז"א, כדי להנתן בה ע"י זווג, והארתם לבד הוא העובר אליה, כדי שתגדל פרוצופה מן החזה שלו ולמטה, כמ"ש רז"ל בכמה מקומות, בפ"ט משער המוחין דז"א, ובשער הירח פ"ג, ואפילו זאת הארה אינה לוקחת אותה אלא באור חוור ממטה למעלה, כי אחר שירדו ביסוד דז"א, חזרת ועולות עד אחורי החזה, ודרך נקב יוצאות

הגחות ומראה מקומות

(כ) נ"א איך (דפו"י).

התבסמות ומיתוק. ואח"כ ע"י השופר שתוקעין ביום ר"ה, חוזרין נה"י דאימא עם המוחין שבתוכם, לחזור ולכנס תוך ז"א, כמש"ל ענין תקיעת שופר, וכבר הקיץ ז"א מתרדמתו, ואז

י פ ה ש ע ה

התועלת דשמעינן מדבריו והם תלת: חדא, שכל יום ר"ה חוזרת האצילות הקדש, לכמות שהיה בעת בריאתו. שנית, שביום ר"ה הנסירה צריכה להעשות ע"י תפילתינו, משא"כ כל השנה כולה שמאליה היא נעשית ואינה צריכה אלינו, ואין אנו עושים אלא זכר, דרך רמז בעלמא. שלישית, שביום ר"ה בעת הנסירה, חוזר ז"א בסוד תרדמה ממש, במלת באהבה, מה שאין כן בכל יום, שאע"פ שהמוחין מסתלקין מכח הרשימו הנשאר בו, אינו חוזר בסוד הדורמיטא ממש. והנה מצינו בעת בריאת העולמות, שהיו שם שתי פעמים נסירה, כמ"ש רז"ל בשער מדומ"ן פ"א ז"ל, ונחזור אל הענין, כי כיון שאי אפשר להתברר מ"ן דנוקבא דז"א, אלא ע"י התחתונים, ואדם אין לעבוד את האדמה כו'. ועתה יש מניעות כי הנה צריך לברא אדם כו', ולזה צריך זווג, וא"א להם להזדווג, אא"כ יחזרו פב"פ, וזה אי אפשר לסיבה הנז', מה עשו אור"א, נסרו את הנוקבא העומדת אחורי ז"א, ואחר כך העלו את זר"ן הננסרים למעלה בהיכל אבא ואימא כו', ושם יוכלו זר"ן לחזור פב"פ, ושם נזדווגו יחד זר"ן. וכל הענין הזה תבינהו מהזוהר כו', ואז בהיותם אב"א הוציאה הנוקבא וילדהו לבשמת אדם וחוה כו'. והנה אחד שברא הקב"ה אדם וחוה, אילו לא היה חוטא, אחר שנסרו הקב"ה כדי שיזדווג עם אשתו פב"פ, היה יכול על ידי תפילותיו כו'. וכאשר חטא אדה"ר, גרמו שלא נתברר המ"ן, ולכן אע"פ שע"י זווג אדם וחוה, גרם להחזיר זר"ן פב"פ במקומם למטה, הנה לא היה דבר של קיום מתמיד והולך יע"ש. וכן לעיל בדרוש א' כתב ז"ל, והנה נמצא עתה שני הפכיים, האחד הוא מה שחטא כנוכר. והשני הוא, המצות שנעשה, והתפילות שהתפלל כנוכר. ולכן מצד המצות והתפילות, גרם תיקון בכל העולמות, וגם זווג זר"ן ביום ההוא. ומצד החטא

בהכרח הוא שחוזרת הגבורות להמשך בנקבה ע"י ז"א, ונותן בה בחי' גבורה כיוצא בהם, כנגד הא' בנוקבא. אבל אלו הגבורות הם מתוקות ומבוסמות יותר, מאותם הגבורות

גרם קלקול בכל העולמות, וגם בזווג זר"ן, והוא כי לא נתקיים התיקון הזווג ההוא, רק לפי שעה כשהתפלל יע"ש. נמצינו למדין, שבעת בריאת העולם, היו שם שתי נסירות פנימיים ממש, תחילת הכל קודם שנברא אדם הראשון, ואדרכא לצורך בריאת אדה"ר, נסרו אור"א את זר"ן, והיא נעשות ע"י אור"א, ונסירה שהיא ע"י אור"א, אינה מועלת ולא יפה כחה להחזיר זר"ן למטה במקומם פב"פ, רק צריכים זר"ן להעלות למעלה בהיכל דלהון, כי למטה אינם יכולים להעמיד פב"פ, שאור"א אינם כורתים הקוצים מן הכרם, שלזה צריך מעשה התחתונים. עד, שבא אדם הראשון, וע"י תפילותיו כרת וסקל וקצץ הקוצים מן כרם ה' צבאות, וגרם נסירה לזר"ן למטה במקומם, וחזרו למטה במקומם פב"פ. ועיין מ"ש רז"ל שלהי שער מיעוט הירח. והשתא ביום ר"ה, שחוזר עולם האצילות לכמות שהיה בעת בריאת העולמות, צריך להיות שם ממש, מה שהיה בעת ההיא דבריאת העולם, ויש שם שתי נסירות: ראשונה בזכרנו במלת באהבה, מסתלקין המוחין דז"א, ואח"כ נכנס נה"י דאימא עם המוחין דאימא בנוקבא, וננסרת כולה לאה, וגם כתר דרחל, והיא הנסירה הנעשית ע"י אור"א. ואין זה מספיק כדי להחזיר זר"ן פב"פ למטה במקומם, כמו שלא הועיל בעת בריאת העולם, וצריך אל מעשה התחתונים ולתפילתם, והיא הנסירה השנית הנעשית על ידינו על ידי תקיעת שופר, כדבעינו למימר קמן בס"ד. לא כן כל השנה כולה, שהיא נעשית בקל מאליה, ע"י שז"א אינו ישן לגמרי, שנשארו בו הרשימו כאמור כמ"ש, ואין לנו אלא זכר רמז בעלמא. ולפ"ז אתי שפיר, כי הנה הגבורות שלוקח הנוקבא ע"י ז"א, והם הראשונות, אותם שהיא קודם תפילה היתה בעולם הבריאה בסוד נקודה קטנה כנודע, ואנו ע"י תפילתינו העלינו אותם מבריאה

מאימא בעת הנסירה, היו גבורות חזקות, ודינין תקיפין. והב', שקבלה מז"א אחר שהקיץ משנתו ע"י תקיעת שופר, הם גבורות ממותקות ומבוסמות יותר.

גם נמצא, כי מה שננסר ממנו ביום א' דר"ה, הוא מן הכתר עד סיום הת"ת שבו. ומה שננסר ממנה, הוא הכתר שבה בלבד. (יא) וכבר נודע, כי לאה עומדת למעלה מכתר רחל, ונמצא

שניתנו בה, בהתפשטות אימא עילאה בתוכה, בעת תרדמת ז"א, כנזכר בסוד הנסירה. והטעם אלה (ב) כי בעת תרדמת ז"א, עלתה נשמתו שהן המוחין שבו, למעלה באו"א בבחי' מ"ן, וגרם זווג עליון בהם. וע"י הזווג ההוא, נתמתקו ונתבסמו אלו הגבורות יותר ממה שהיו בתחלה. ונותנם עתה בנוקבא, ע"י תקיעת השופר. (י) ונמצא בה ב' בחי' גבורה: הא' שקבלה

הגיה

(ב) א"ש: נלענ"ה, שצריך להגיה והטעם הוא.

יפה שעה

כל דבר, אותם הגבורות הלוקחים לאה ורחל, לבנין פרצופיהם, והם הארות מן הגבורות שבתוך גופא דז"א, כמבואר בדברי רז"ל בכונת העמידה, במלת האל לגבי לאה, וכולם ע"י ז"א, והם הישנות המוזכרות בדברי רז"ל שהם הראשונות, וע"י אלו נתקן ונבנה כל פרצופים דלאה ורחל. ואח"כ במלת באהבה, בא הנסירה, הנעשית ע"י אימא, ולוקחת לאה השניות ע"י אמא, הם הממותקות שלה, וגם היא רחל לוקחת או שהיא הארת כחב"ד דחג"ת דז"א שיורדת בכתר שלה והם אותם שכתב רז"ל בדרושינו, שלוקחת ע"י אימא, אלא כיון שאלו ברחל לא הועילו אל הנסירה, הרי הם כראשונות דז"א, שהם לתיקון פרצוף רחל, ולהכי שם כולל אותם עם הראשונות דז"א, כי כל אלו קשים ותקיפים הם. בערך אותם הבאים ע"י שופר, שהם עיקר המיתוק.

(יא) וכבר נודע, כי לאה עומדת למעלה מכתר דרחל, ונמצא כי פרצוף דלאה כולו, וגם דכתר דרחל, ננסר ביום זה כו'. וא"ת נסירה ברחל ניתא, יען אחוריהם דרחל ודז"א דבוקים, וכותל אחד משמש בין שניהם כנודע, שעל כן צריך נסירה להפרידם. אבל לאה ז"א, עמידתם הם פנים דלאה באחורי דז"א, מופרדים וקיימי בעת בריאתם, ומה שייך נסירה בין ז"א ולאנה, דע, כי לאה האמורה בדברי רז"ל, שצריכה נסירה, אינה לאה העומדת פניה כנגד אחורי ז"א, שהיא נבנית ונתקנת מאחוריים דאימא שנפלו. ועיין בשער א"א פט"ז שכתב ז"ל, והנה דוגמת אר"א, הם ז"א ורחל השוים בקומתם.

לאצילות, ומהיותה בסוד נקודה בנינו ותיקנו כל בנין פרצופה, עד שנעשית פרצוף גמור ושלם מן החזה שלו ולמטה, וכל זה על ידי הארת החו"ג היוצאות ע"י נקב שבאחורי החזה שלו, בסוד צלם על ראשה, ואלו הגבורות בודאי הם חזקות ודינין תקיפין מאד, כי הם סוד אור חזור, ואח"כ במלת באהבה, לוקחת עצמות הגבורות ע"י אימא באור ישר, ובדאי דשל אימא הם דינא רפיא מתוקים ביותר. אבל בר"ה גם אותם של אימא נקראים תקיפין, כנגד אותם של שופר שלוקחת אח"כ ע"י ז"א. כי אותם של שופר הם תכלית המיתוק, כי הם יפה כחם לעשות עיקר הנסירה.

(י) ונמצא בה שתי בחי' גבורות הראשונות שקבלם מאימא בעת הנסירה, היו גבורות חזקות ודינין תקיפין. והשניות שקבלו מז"א אחר שהקיץ משנתו, ע"י תקיעת שופר, והם גבורות ממותקות ומבוסמות יותר כו'. גם בשער תיקון הנוקבא פ"ב אות ח', כתב ז"ל, כלל העולה, כי צריכות בין לאה ובין רחל כו', שני מיני גבורות: קשות, ומתוקות. שהם הישנות קשות, והשניות מתוקות. אלא שהקשות בלאה, לוקחתם על ידי זעיר אנפין. והמתוקות ע"י אימא. ושניהם נקראים קשות, בערך דיני רחל הממותקים. ואחר כך המתוקות והקשות דרחל, שתיהן נמשכות לה ע"י ז"א עצמו, אלא שאלו הם קודם השינה, ואלו הם אחר השינה כו'. ואתה הראת לדעת, מה שיש מן הקושי בין שתי הלשונות הללו. והאמת כי שנים הם בלאה, וג' ברחל. הראשונות קודם

וירדו שם גבורות דחכמה שבו, וכיון שירדו שם (ק) הגבורות דחכמה שבו, או חוזרין לתקוע שופר ביום ב', ומתעוררין המוחין, וא"צ ז"א לחזור ולישן עה, כי כיון שנתעורר המוח, שהוא הנקרא חכמה, אין עוד שינה, ואין צורך לתקוע שופר בשאר עשרת הימים.

גם צריך שתדע, כי ביום הא' בלבד, קודם תקיעת שופר, ננסרו הגבורות וניתנו בנוקבא, ע"י אימא, שלא ע"י ז"א. אבל אחר תקיעת שופר ביום א', כל בחי' נסירת הגבורות ונתינתם בנוקבא, הוא ע"י ז"א עצמו, שלא ע"י אימא, כי אחר התקיעה ההיא, חזרה אימא ונתפשטה בז"א. ואף אם אנו תוקעים פ"ב (ר) ביום ב', הוא לטעם הנ"ל, אבל אין הדינין ננסרין, אחר תקיעת שופר דיום הא', אלא ע"י ז"א, וממנו ניתנין אליה.

ועתה עדיין צריך לבאר, ההפך שיש בין יום הא', ליום ב', והוא, כי הנה נודע, שעד מקום החזה דז"א, אורות המוחין נסתרין, ואינם מתגלים, להיותם תוך הכלי דיסוד דאימא, הנשלם במקום החזה. ולכן כל הגבורות אשר שם למעלה בז"א, נקראים דינא קשיא. שהם אותם הגבורות שאמרנו, שננסרו ביום א' מן

כי פרצוף דלאה כולו, וגם הכתר דרחל, ננסרו ביום זה, וגם לסיבה זו, נקרא יום זה, דינא קשיא, כנודע, כי בחי' לאה, הם דינין תקיפין. ודרחל דינא רפיא.

וביום ב' דר"ה, כל חלק הגבורות של הכתר שלו, נשאר בכתר שלה. ושאר הגבורות שנסתלקו ביום א', מן החכמה ובינה ודעת וחג"ת שבו, יורדות ועומדות בחכמה שבה, ואז ננסר פרק א' דנצח דז"א, וגם החכמה שבנקבה העומדת כנגדו, וכל הגבורות שבחכמה שלו ולמטה, יורדין בחכמה שלה, שננסרה ביום זה.

והנה בעת הורדת אלו הגבורות בחכמה שבה, הם מתמתקות יותר פעם ב', כי הלא יום ב' דר"ה, נקרא דינא רפיא. וביאור הענין הוא, במה שנבאר טעם, למה הם ב' ימים ר"ה. ומה חילוק יש ביניהם. ומה טעם תקיעת שופר, גם ביום הב' דר"ה. אבל הענין הוא, כי אעפ"י שז"א נתעורר והקיץ משנתו ביום א', ע"י תקיעת השופר, עכ"ז כיון שלא ננסר מוח החכמה שבה, רק הכתר שבה בלבד כנ"ל, לכן עדיין אין זה התעוררות גמור, ועדיין חוזר וישן, עד יום הב', שננסרה החכמה שבה כנזכר,

ש ע ה י פ ה

ודוגמת ישס"ת. הם יעקב ורחל הקטנים, מן החזה ולמטה דז"א. והבן זה, כי יש יעקב שהוא חצי תחתון דז"א, והוא המזדווג עם רחל הקטנה. ויש יעקב ולאה, שהם אחוריים דאז"א יע"ש. הרי בהדיא, שיש לאה שאינה אחוריים דאימא. סוד הדבר כתבו רז"ל בשער פרצופי זר"ן פ"ה ז"ל, והרי הם ד' פרצופים, כל אחד מי"ס, והם אבי"ע, וכולם יחד נקראים ז"א, ובכל פרצוף מהם יש בו דכו"ן שוים בקומתם מחוברים יחד כו'. ובוזה תבין כמה מיני פרצופים יש ברחל, עד החזה, או עד הדעת, או עד הכתר, והם פרצופים גמורים זה בתוך זה, וכולם רחל בהתכללם בפרצוף אחד כו'. והבן זה מאד מאד, איך הכלל והפרט שוים לגמרי. גם שכל ד'

הגהות ומראה מקומות

(ק) בדפו"י חסר מלת הגבורות. (ר) ל"ג ביום ב' (דפו"י). (ל) צ"ל האמורה.

הבינה שבנוקבא, ואז כל הגבורות שהם מן הבינה שלו ולמטה, כולם יורדות בבינה שבה. ביום ד', ננסר פרק א' דיסוד דז"א, והדעת שבנוקבא, ואז כל הגבורות שהם מן הדעת שבו ולמטה, כולם יורדות בדעת שבה. ביום ה', ננסר פרק ב' דנצח שבו, והחסד שבנוקבא, ואז הגבורות שהיו בחסד שלו, הם לבדם יורדות בחסד שבה. אבל הגבורות שבגבורה ושבת"ת שבו, נשארין למעלה עדיין, בדעת שבה.

ולהבין טעם אל השינוי הזה, צריך שנבאר חילוק א' שיש באלו הספירות. כי הם מתחלקות לג' בחינות: הבחינה הא', היא כתר וחכמה והבחינה הב', היא בינה ודעת. והבחי' הג', היא שאר הספירות התחתונות.

והענין הוא, כי הנה נודע, שבחי' הכתר והחכמה בלבד, נקרא ראשים, כנזכר אצלנו באדרת האזינו, (ב) בענין הנהו תלת ראשון דמתגלפין כו'. ולכן אלו הם בבחי' שני ימים דר"ה, כי כל א' מהם נקרא ראש. וכ"א מהם ננסר ביום א' מהם כנ"ל. אבל משם ואילך אינם בכלל ימי ר"ה כו'. (ג) ולכן שני ימים אלו הם שוים בבחי' א', והוא, כי כאשר אנו אומרים, שביום א' דר"ה מתקבצים כל הגבורות ויורדות בכתר של הנקבה, הענין הוא, שהם מושדשות שם בכת, ומתערבים שם. וכעד"ז בירידתם בחכמה שבה, ביום ב' של ר"ה.

אבל כשיורדות הגבורות ביום ג', בבינה שבה. וביום ד', בדעת שבה. אז הם באופן אחר, (יב) והוא, כי אמת הוא שכל הגבורות יורדות שם בבינה, או בדעת שלה, ובערך

הכתר שלו, עד סיום הת"ת שלו, והם נקראים דינא קשיא. כי גם זהו הטעם למ"ש בפרשת תצוה, בדרך קפ"ז ע"א, דדינין דזכורא תקיפין ברישא והבן זה. גם זהו טעם, למ"ש בס"ה בפרשת פנחס (ש) די"ט דיר"ט הראשון דר"ה, נקרא דינא קשיא. ויום ב', דינא רפיא. לפי שביום ב', הנסירה היא, מן הת"ת ולמטה, שהוא הפרק העליון דנצח שבו, ושם הוא מקום האורות המגולים כנזכר, ולכן הדינין והגבורות אשר במקום הזה, ומשם והלאה, נקראים דינא רפיא, כי האורות המגולים מאידים בהם, וממתקים אותם. עוד יש בזה טעם ב', והוא במש"ל, כי אחר תקיעת שופר דיום א', הגבורות נמשכות בנוקבא ע"י ז"א, ולא ע"י אימא עילאה, כי כבר ע"י תקיעת שופר, נתמתקו ונתבסמו הדינין.

ונחזור לענין א', כי הגבורות היורדות בחכמה שבה, ביום ב' דר"ה קודם תקיעת שופר, (ת) גם הם מתוקות ומבוסמות לסיבה הנזכרת, לפי שנמשכין ע"י ז"א כנזכר. ואח"כ על ידי תקיעת שופר ביום ב', חוזרות להתמתק (א) פ"ג. נמצא, כי בשני ימים דר"ה, היו גבורות קשות פ"א, ואח"כ נתמתקו ג"פ. אבל כיון שהמיתוק הב', הנעשה ביום שני קודם תקיעת שופר, אינו נעשה ע"י, אלא מאליו, לכן אין אנו מכניסין אותו בכלל חשבון המיתוק, רק בכלל הורדת הדינין והגבורות. וא"כ קפ"ז נמצא, שביום א' היה גבורות ומיתוק, וכן ביום ב'. והרי בשני הימים האלו, היה שתי בחי' גבורות, ושתיים מיתוקים, והם ד' בחי'.

ביום ג', ננסר פרק א' דהוד דזעיר אנפין,

י פ ה ש ע ה

אבל אין הבינה או הדעת שבה לוקחים רק הגבורות שבחלקם לבד כו', לא ידעתי מפני

(יב) והוא כי האמת הוא, שכל הגבורות הוא יורדות שם בבינה, או בדעת שלה כו',

הנהגות ומראה מקומות

(ב) שער רשב"י זיע"א דף רל"ז מן ד"ה ולכן נבאר כל ההמשך.
(ג) בדפ"י מוסיף כאן ויורדות שם אלא שהם שם בתורת פקדון בלבד ונמצא ביום הג' מתקבצות כל הגבורות שם ולכן וכו'.

(ש) פנחס אות שני"ה ואות תתפ"א. ובדפ"י דף רלא: ודף רנח:
(ת) ג"א ל"ג גם (דפ"י).
(א) ג"א פ"ב (דפ"י).

ספירות תחתונות שבה, והוא מה שנתבאר, כי כל הגבורות אע"פ שאינם מחלקם, מתקבצות כל הגבורות שם, (ד) ויורדת שם, אלא שהם שם בתורת פקדון בלבד. ונמצא, כי ביום הג', מתקבצות כל הגבורות שם בבינה שלה, והדינים גוברים, ותקיעת שופר כדי למתקן אין בו כשני ימים הא'. ולכן בו ביום נהרג גדליה בן אחיקם. ולהיות כי גם בדעת שבה, יש בה ג"כ קיבוץ הגבורות והתגברותם (ה) שם, לכן כשחל יום שלישי בשבת, נדחה תענית צום גדליה ליום רביעי.

ונחזור לענין א', כי בב' ימים הא' דר"ה, היו בהם ב' בחינות גבורות, וב' בחי' מתוקים כנ"ל. וזביום הג', יש בו ד' בחינות האלו. ועוד, כי ניתוסף בו בחי' ה', והוא, כי הנה או יורדין הגבורות דבינה דז"א בבינה שבה, אחר שכבר היה בהם ד' בחי' הנו', שנמשכו בב' הימים הא'. ועוד נתוסף עתה בחי' ה', כי ננסר מחדש פרק א' דהוד של ז"א. וכן כיוצא בזה, יש ה' בחי' ביום ד', והה' כו', עד הגיענו ליום הו', כי אז אין בו, רק נסירה מחדש פרק ב' דיסוד דז"א, והתפארת

זה הם דומות אל הכתר החכמה. אבל אין הבינה או הדעת שבה לוקחים, רק הגבורות שבחלקם לבד. אבל שאר הגבורות, אעפ"י שירדות שם, אינם שם רק בתורת פקדון בלבד, ואינם מתגלות שם.

(יג) וכשירדות בו' הספירות התחתונות שבנוקבא, אז הוא בחי' ג', משונית מב' בחי' הא', והוא, כי הגבורות שאינם מחלקם, אינם יורדות שם כלל, אפילו בתורת פקדון, רק הגבורות שהם חלקם.

והמשל בזה: כי ביום ה', ננסר פ"ב דנצח שלו, והחסד שבה כנ"ל, ואז יורדין הגבורות של החסד שלו, בחסד שבה, אבל הגבורות דגבורה ות"ת שבו, נשארים למעלה בדעת שבה, וכעד"ו ביום ו', כי אז ננסר פרק ב' דהוד שלו, והגבורה שבה, ואז יורדין הגבורות של הגבורות שלו, בגבורה שבה, והגבורה של הת"ת שבו, נשארין בדעת שבה, עד יום הו' כמ"ש בע"ה.

ובזה יתבאר לך, ענין צום הריגת גדליהו בן אחיקם, ביום הג'. כי הנה יש אל הבינה והדעת שבה, יתרון בבחי' א', על שאר הו'

י פ ה ש ע ה

מה נשתנה בענין זה הבינה מן החכמה, והלא חר"ב דרישא, הם בחי' אר"א השוים בכל מקום, ומפני מה בחכמה מושרשות ומתעדבות שם כל הגבורות, ואין כן בבינה. ורז"ל כתב בפ"א משער דרושי הצלם ז"ל, וכבר נודע, כי כל התחתונות מושרשות וכללות בחכמה, כי ז"ס כולם בחכמה כו'. ועד"ו צריך שגם במוח ב' הנקרא בינה, יוכללו בו כל הו' שתחתיה, יע"ש

שלוקחת בעת הנסירה באחוריים דז"א, וניתנות אליה, אבל הגבורות עצמם המתפשטות תוך גופא שלה, שהם ה"ג הידועות, כתב רז"ל שלהי שער תיקון הנוקבא שני דדכים, והדרך הראשון הוא מ"ש כאן. והדרך תב' הוא, כי כולם יחד יורדים בחסד שלה, ונשאר החסד במקומו, וכולם יחד יורדים מן החסד שלה לגבורה שלה יע"ש. ובשער הידח פרק ה', מסכים וסומך על זה הדרך תב', ז"ל שם, אעפ"י שהאמת הוא שה"ג המתפשטות בגוף, יורדות מדרגה אחר מדרגה, כי כולם יורדות בתחילה בחסד, ואח"כ חוזר שם הגבורה שלה, ויורדות ה"ר אחרות למטה בגבורה שלה יע"ש, ואם כן באחוריים דז"א הניתנות אליה, הם כפי הסדר הא' האמוד שם.

(יג) וכשירדות בו' הספירות התחתונות שבנוקבא, אז הוא בחי' הג' כו'. המשל בזה, כי ביום ה' ננסר פ"ב דנצח שלו והחסד שבה, ואז יורדים הגבורות של החסד שלו בחסד שלה יע"ש. וזאת מיירי בירידת הגבורות,

הגהות ומראה מקומות

(ד) בדפ"י חסר מן ויורדת עד בבינה. (ה) ג"א שלו (דפ"י).

הוד שבה. אעפ"י שאמרנו כי ג' מוחין שבה, מתפשטות בט"ס שבה, אין זה מעלה ומוריד, לפי שהענין הוא באופן זה, כי מוח חכמה שבה, נחלק לג' חלקים, הנקראים תלת פרקין, ומתפשטים בקו ימין שבה, שהם חח"ן. וכן מוח בינה שבה ער"ו, בג"ס קו שמאל בג"ה. וכער"ו מוח דעת שבה, מתפשט בקו אמצעי שבה, בג"ס דת"י שבה. ומלבד התפשטות הנה, עוד יש התפשטות אחר של ה"ג, מחסד עד הוד שבה. (יד) וער"ו הוא בז"א, בבחי' ה' חסדים המתפשטים בו, והוא, זולת התפשטות ג' מוחין שבו, בט"ס שבג' הקוים שבו, וזכור זה, והרי זה בחינת אחרת, של נסירת והורדת הגבורות בנקבה.

ונבאר עתה, סדר נסירת והורדת הגבורות של המוחין דז"א, במוחין של הנקבה, כמו שזכרנו עתה בבחי' הא'. כי כל הגבורות אשר היו בז"א, בסוד המוחין כנוכר, מן החכמה שבו עד החוזה, שהוא שלישי עליון דת"ת שבו, ברדתם בנקבה להתפשט מחכמה שבה עד החוזה שבה, דאי שאינם באים בלתי לבוש, וכמו שבהיותם למעלה בז"א, היו מלובשים תוך הנה"י דאימא, גם עתה ברדתם אל הנקבה, ירדו עם לבושיהם, שהם נה"י דאימא, ויתפשטו בה עד החוזה שבה. האמנם צריך שתדע, כי מה שיררד מן המוחין דז"א אל נוקבא אינו אלא חצי מוח הדעת שבו, שהיא עטרא דגבורה ובה מתלבש ג"כ, תוך חצי השמאלי דיסוד דאימא. וזו הבחי', היא המתפשטת בנקבה, עד החוזה שלה כנוכר. (טו) והנה אלו הגבורות, הם סתומות ע"י הלבוש דיסוד דאימא, המתפשט

שבנקבה, ואז יורדין הגבורות של התפארת שבו, בת"ת שבה. אבל אותם הרי בחי', של שני גבורות ושני מתוקים, שהיו בכל יום ויום מן ו' ימים הא', אינם עתה ביום הו', לפי שד' בחי' אלו לא היו, רק במה שננסר ביום א' של ר"ה, שהוא מתחלת הכתר שבו, עד שלישי הת"ת שבו, שהוא מקום החוזה, ושם היו הגבורות והמיתוקים הנו'. אבל מה שננסר מן החוזה ולמטה מיום הב' ואילך, (א) לא היו בו ד' בחי' הנו', רק בחי' א' בלבד, שהיא הנסירה פ"א, בלתי מתוקים.

הנה כרי להשלים אותם הרי בחינות, בשאר הימים מיום הו' ואילך, היה עניינו באופן זה, כי הנה נודע, כי הג' מוחין חב"ד דז"א דבחי' א"פ, הנה הם מתפשטים בכל ז"א, בט' ספירותיו, והוא, כי כל מוח מהם מתחלק לג' פרקים. והנה ג' פרקים הראשונים של המוחין, מתפשטים בג' ספירות הראשונים, חב"ד של ז"א. וג' פרקיו אמצעיים, בחג"ת שלו. וג' פרקים התחתונים בנה"י שלו. ונמצא, כי גם ג' בחי' הגבורות והדינים אשר באלו המוחין, גם הם ננסרין, ומתפשטים בנקבה, בג' מוחין שבה, אשר גם הם מתפשטים בט"ס שבה, ע"ד הנזכר. והרי זה בחי' א' של גבורות הננסרות ומתפשטות בה.

עוד יש בחי' גבורות אחרות, שמתפשטות ונותנות אליה בסוד הנסירה, והוא, כי במוח הדעת של ז"א, יש בה עטרא דגבורה, הכוללת ה"ג, ואלו הה"ג יורדים ומתקבצים ברעת של הנקבה כנודע, ואח"כ מתפשטות מחסד עד

הגהה

(א) א"ש: נלענ"ד להגיה, מיום הרי ואילך.

י פ ה ש ע ה

לבר יע"ש, וגם לקמן סמוך נראה כתב ז"ל, הוצרכו להיות שם, לצורך שני שלישי הת"ת שלה, שאין שם בחי' מוח יע"ש.

(טו) והנה אלו הגבורות הם סתומות, ע"י הלבוש יסוד דאימא המתפשט עד החוזה שבה כר. לא הבינותי, שהרי בין קומת ז"א לקומת

(יד) וער"ו הוא בז"א בבחינת ה' חסדים המתפשטים בו, והוא, זולת התפשטות ג' מוחין שבו בט"ס כו', בשער הידח פ"ד כתב ז"ל, ואמנם לבאר זה יותר, צ"ל הלא המגדל את הכתר דנוקבא, אינו אלא אותו החסד שבת"ת דז"א, כי בקו אמצעי, אין שם מוח רק החסדים

ב' הגבורות דנצח ותוד שבה, אין בהם צורך שם, לפי שכבר שני פרקין תתאין דמוח חו"ב שלה נתפשטו בתוכם כנו"ל. ונמצאו ב' גבורות אלו, עומדות שם שלא לצורך, ולא עוד אלא שאודם גדול מאד בגילוי רב, ולכן היה בהן כח לעשות בנקבה בחי' יסוד ומלכות שבה. כדמיון ז"א אשר בתחילה לא היה מצד עצמו, רק ו"ק חג"ת נה"י, וכשהגדיל, נתעלו חג"ת ונעשו חב"ד, והנה"י נתעלו ונעשו חג"ת, והיו חסרים בו נה"י, ומכח האורות של ב' חסדים דנצח ותוד הנגלים גילוי גמור, הוציאו נה"י חדשים בו"א, כי גם בנ"ה שבו מלובשין ב' פרקין תתאין דמוח חו"ב שבו, ואין צורך בב' חסדים המגולים אשר שם, ושמשו להגדיל ולהוסיף בו נה"י חדשים אחרים.

ונמצא, כי ביום הטי', שהוא כנגד התוד

עד החזה שבה, ואורותיהם סתומים ואינם מגולים, ואינם מאירים, ע"ד מה שנתבאר בז"א. ואלו הגבורות, הם הם ב', גבורות החסד, והגבורה שבה, ושלישי גבורת הת"ת שבה. (טז) אבל ב' שלישי הגבורות הת"ת שבה, וכל גבורת דנצח, וגבורת התוד שבה, הם אורות מגולים. כי כבר נפסק ונגמר לבוש היסוד דאימא בחזה שבה, ולכן הם מאירות בה אור גדול בגילוי. ובכח ההארה הגדולה הזאת, נעשה היסוד המלכות של הנקבה. לפי שהתפשטות הגבורות הוא עד הוד שבה, ולא היה עדיין מציאות יסוד ומלכות בה, אלא על ידי ההארה הנזכרת.

וגם נעשו בה יסוד ומלכות, מכח ההארה אחרת, והוא, כי הנה ב' שלישי הגבורות שבת"ת שבה, הוצרכו שם, לצורך ב' שלישי הת"ת שבה, שאין שם שום בחי' מוח. אבל

ש ע ה י פ ה

כמבואר בדרוש החר"ג. וקשה לי, דהן לו יהי שכבר נפסק לבוש היסוד דאימא, איך מאירות בגלוי, והרי עדיין מלביש עליהם לבוש היסוד דז"א, כמ"ש דז"ל בשער תיקון הנוקבא פ"ה ז"ל, וכן כשיצאים משם יוצאים הם ולבושיהם עמהם, מבחי' נה"י דאימא, ומבחי' נה"י דז"א כר', ומתלבשים בתוך הנוקבא כמו שהיה בתוך ז"א, האורות תוך נה"י דאימא ונה"י דאימא תוך נה"י דז"א, ונה"י דז"א תוך הנוקבא כר', ואותו הנרתק של היסוד דז"א, מתפשט תוך קו האמצעי של הנוקבא, ולהיות היסוד דז"א אשר הוא זכר והוא ארוך, מתפשט בכל קו האמצעי, עד סיום הת"ת דנוקבא יע"ש, באופן שגם ב' שלישי הת"ת וגבורת הנר"ה, סותם וחותם עליהם לבוש היסוד דז"א. ואפשר לחלק, שעד החזה דנוקבא יש עליהם ב' לבושים, שהם לבוש יסוד דאימא, ולבוש יסוד דז"א, ואין להם כח לבקוע ב' מסכים. אבל מסך א' בוקעים ומאירים, וכה"ג כתב רז"ל בו"א עצמו.

הנוקבא, רב המרחק, שהרי כל קומתה היא מן החזה שלו ולמטה כנודע, וא"כ היא קומת הנוקבא, כחצי קומת הזכר, וא"כ נה"י דאימא שנכנס בזה (מ) מסתיים יסוד דאימא בחזה דז"א, וא"כ כשנכנס נה"י דאימא בנוקבא, איך מסתיים יסוד דאימא בחזה שלה, היה צריך שירד בה יותר למטה לפחות עד סוף התפארת שלה, ואין לומר שמיירי דאתכלילו לאה ורחל בפרצוף אחד מן הדעת שלו ולמטה, והרי היא שוה אליו בשיעור קומתה, שהרי מן הדרוש מבואר שכל זה מיירי ברחל לבדה, שכל עשרת ימי תשובה אי אפשר להתכלל לאה ורחל בפרצוף אחד, שנודע שלאה חוזרת עם ז"א פכ"פ, וכל הזווגים בימים אלו הם בלאה, ורחל היא עמו אב"א.

(טז) אבל ב' שלישי גבורת הת"ת שבה, וכל גבורת הנצח, וכל גבורת התוד שבה, הם אורות מגולים, כי כבר נפסק ונגמר לבוש היסוד דאימא כר'. עשה אותה כז"א ממש,

הנחות ומראה מקומות

(מ) צ"ל בז"א.

נקרא רה"ר. אשר שם מקום החיצונים כנודע. והנה ביוה"כ, אז נעשה מעין חתום, כי מעין הנחתם אז בסוד ג' אהיה אלו, אשר הם בגי' חותם. וע"י היא עולה למעלה באימא עילאה, הנקראת שם אהי"ה. כנודע, כי ביום הכפורים, סלקא ברתא לגבי אימא, וכבר נתבאר מלת חתום.

ונבאר מלת מעיין, כי הנה הוא בחי' ארבעה הויות במילוייהם עסמ"ב ואם תקח מילוייהם בלבד, שהם: מ"ו, ל"ז, י"ט, כ"ו כנודע, והם בגימטריא קכ"ח, ועוד תוסיף עליהם הויה שלימה דב"ן, לפי שהנה היא בחינת מ"ן שבמלכות, ואז יהיה הכל בגי' מעיין ונמצא, כי ההויות נקראים מעיין, ושמות אהי"ה נקרא חתום.

גם תיבת מעיין, הוא סוד ג' אותיות מנ"צ מן מנצפ"ך, שהם ביסוד המלכות. גם הוא בגימטריא ב"פ מ"ן. והוא מ"ש לקמן, בענין ה' עינריים דיוה"כ, אכילה ושתיה, ושם נתבאר, כי האכילה היא ב' אותיות מ"ן. ואח"כ ע"י הטחינה בשיניים, יש שם מ"ן שני. ונמצא, כי האכילה היא ב"פ מ"ן, כמנין מעיין. אבל השתיה, נרמזה במלת חתום, כמבואר שם, כי השתיה היא בחינת ג' אהי"ה במילואם, שהם בגימטריא חתום. ונמצא כי מעיין חתום הוא רמז האכילה ושתיה, אשר על ידיהם היא עולה למעלה באימא עילאה, כיון שיש אכילה שהיא המ"ן, ושתיה שהיא ג' אהי"ה. ואחר שהיא עולה למעלה באימא ביוה"כ, איננה אוכלת ושותה, אכילה ושתיה זו החיצונית, אלא הפנימיות, בסוד ה' עינויין, וה' תפילות, שהם הבל הפה היוצא מן אימא כנזכר לקמן.

י פ ה ש ע ה

אינם יודרות שם כלל, אפילו בתורת פקדון, רק הגבורות שהם חלקם, א"כ גם גבורת היסוד והמלכות צריכים לירד מן התפארת, מה להם ללכת בהוד, ואין לו להוד אלא ליטול חלקו לבדו, כמו שאר הקצוות.

שבנקבה, שנסרה או ביום הזה, עם הפרק התחתון דהוד דז"א. (יז) והנה בהוד הזה של הנקבה, כלולים יסוד ומלכות, מן הגבורה המתפשטת בו יצאו שניהם כנזכר. והנה לפי שהיסוד והמלכות שבה, נעשו כא', ברגע א', לכן שניהם נכללים יחד ביום העשירי של יוה"כ. ואמנם לפי ששניהם יצאו מכח ההארץ ההוד שבה, ושם היו כלולים ביום הט', לכן ארז"ל (ו) כל האוכל ושותה ביום הט', מעלין עליו כאלו התענה תשיעי ועשירי.

ולבין מאמר זה, צריך שתדע תחילה ענין תענית יוה"כ, בה' העינריים אשר בו, כמו שנבאר לקמן בע"ה במקומו. וקיצור הדבר הוא זה, כי הנה בדרוש ה' עינוי יוה"כ, יתבאר לקמן, כי ביום הכפורים, עולה הנקבה אצל אימא עילאה, לאכול ולשתות אכילה ושתיה פנימית, הנקרא ה' קולות, וה' תפלות, היוצאות בסוד הבל הפה כנזכר שם, ונודע, כי אימא נקראת שם אהי"ה. גם נודע, כי המלכות נקראת גן נעול כ"י מעין חתום. כי החותם והיסוד שבה, הוא בגימטריא חותם, שהוא שם אהי"ה, בגי' מילוי שהם: יודין, ואלפין, וההיין. שהם בגימטריא תנ"ה, כמנין חותם עם הכללות, שהם: קס"א, וקמ"ג, וקנ"א. וחותם הוא אותיות חומת, כי בחי' זו נקראת חומת ירושלים. גם הוא אותיות תחום, כי עד שם הוא ז) גבול המלכות, ותחום שלה, כי הנה ג' אהי"ה הם, ושלשתם מתחילים באות אלף, והם סוד ג' אלפים אמה, והא' האחד שנרמז באהי"ה דיודין, הוא רה"י, בחי' מציאות עצמה. וב' אהי"ה האחרים דאלפין ודההיין, הם סוד אלפים אמה תחום שבת. משם ואילך

הגחות ומראה מקומות

(י) ברכות ח: (ז) ג"א גידול (דפו"י).

בס"ה. והענין הוא, כי יש ב' פסוקים בשיר השירים, הא' הוא שמאלו תחת ראשי. הב' הוא, שמאלו תחת לראשי. והנה פסוק הא', נאמר על זמן ר"ה, כי הנה אז הוא הענין החיבוק. ואמנם בימי החול, עומדים איהו יעקב בנצח דו"א, ואיהי רחל בהוד דו"א. ונמצא, כי שמאלו של ז"א, שהיא גבורה שבו, עומדת למעלה מראשה של רחל, העומדת בהוד. אבל בר"ה, עולים ב' יעקב ורחל, ועומדים בגבורה דו"א, שהוא שמאלו, כמבואר אצלינו בסוד תפלת ר"ה בעליתה, ואם כן עתה יכול ז"א לחבק לרחל, ולהשיים שמאלו תחת ראשה ממש, כי עד שם עלתה ראשה, ולא גופא, ואינו יכול לחבק גופא, ועל זה נאמר שמאלו תחת ראשי ממש. אבל הפסוק הב', נאמר על החיבוק, הנעשה בשבת וי"ט, כי אז זרין הם שווים בקומתם ממש, וראשם שוים, ואז הוא חיבוק יותר שלם. כי שמאלו מחבק את השמאל שבה ממש, ולא ראשה כמו ביום ר"ה. וזמ"ש תחת לראשי, כלומר: תחת שמאלי, אשר שם היה בר"ה בחי ראשי עצמה. אבל עתה אינו מקום ראשי, אלא מקום שמאלי. וזמ"ש לראשי, בתוספות ל', כלומר תחת המקום שהיה שם ראשי תחילה בזמן הבריאה, שאז יצא ראש הנקבה כנגד החזה של הזכר, ביץ חסד לגבורה ב' זרועות. גם אותיות לראשי, הם ישראל, לרמוז כי החיבוק הזה אינו מיעקב, אלא מז"א עצמו, הנקרא ישראל.

הגהה

אותיות פ"ך נרמזו במלכות. נמצא שאותיות שם מנצפ"ך כולו, נרמזו ביסוד ומלכות. מנ"צ ביסוד, ופ"ך במלכות. ובהצטרף יסוד ומלכות ביחד, נעשים פ"ר, כמנין מנצפ"ך, ונמתקים בה' אותיותיהם עצמם, ונעשים פרה, פ"ר ה', ואז נמתקים. כנלענ"ד.

(א) א"ש: עוד מצאתי דרוש קטן, קרוב אל כל האמור, ואכתוב אותו במקום הזה. דרוש ד' כר.

ונמצא, כי האוכל ושותה בט', גורם לה לעלות ע"י אכילה ושתיה זו, למעלה בבינה ביה"כ, והוי כאלו התענה בט' ובי', כי התענית ענינו הוא, ע"כ, איננו זוכר עוד תשלום הדרוש הזה. (ב) ז)

(א) דרוש ד

(ח) בענין ר"ה. כבר נתבאר אצלינו עניינו, ושם ביארנו, בענין י"ב חרשי השנה, כי מן תשרי עד ניסן, הם ר"ק של הזכר. ונמצא, כי אדר, הוא החוטם שלו, וניסן הוא מחובר, כי הוא בחי' פה של הזכר, ובחי' גולגולת של הנקבה. והוא, כי מן הבל היוצא מפיו של הזכר, נעשית הגולגולת של הנקבה. נמצא, כי ניסן מועיל לב', לו ולת', ולכן מעברין חדש אדר, ולא חדש אחר, לפי שאנו צריכין שיהיה החדש ההוא, בסוד פה של הזכר. ולכן צריך לקדש החדש בפה, ולומר מקודש מקודש, כמ"ש ז"ל על פסוק אשר תקראו אותם במועדם, אתם כתיב. והטעם, כי ע"י הבל פיו, נעשה גולגולת שלה.

ואמנם ו' חרשים, מניסן ועד תשרי, הם ר"ק הנקבה. ונמצא, כי אלול, הוא חוטמא של הנקבה, ותשרי הוא פה של הנקבה, וגולגולת הזכר. ואמנם נודע, כי ר"ה אז הוא זמן שמאלו תחת לראשי, בתוספות ל', כנזכר

הגהות ומראה בקומות

(ז) עיין תע"ס שיעור ט"ו מן אות ק"י עד אות קל"א. (ח) פעה ר"ה פרק ד'.

(ט) דרוש ה

בענין השבת וירט ור"ה. וכבר ביארנו למעלה. בענין השינוי החילוק, שיש בין השבת לירט ולר"ה וע"ש. ונבאר כאן עניינם בקיצור, הנה שם נתבאר כי בבחי' היות שנוקבא דז"א, עולה ביום שבת בתפלת חזרת המוסף, עד הכתר של אר"א, והיא שוה אליו עתה ממש, בכל שיעור קומתו, לכן קדושת

י פ ה

(יח) דע, כי בכל הזווגים שיש בזרין, ככולם צריך שזרין יקבלו שפע הארה, מן ט' ספירות דא"א, ובכח זה יכול להזדווג כר. אע"ג שהשפע והמוחין צריך שימשכו מרום המעלות, כמ"ש רז"ל בשער מדומין פרק ז', ונמשך עד שתי מזלות דדיקנא קדישא, ומשם נמשך לאר"א, מ"מ גם ז"ת יש להם חלק בו. שהרי נעשה הזווג באר"א, וחגית דא"א הוא עצמות המוחין דאר"א כנדוע, הרי חגית דא"א. ונהיי' עצמו דא"א המתלבש תוך גופא דז"א. ונעשה לו סוד מוחין, הרי שלצורך הזווג, כל ט"ס דא"א מאירים בו.

(יט) אבל אין כל הזווגים שוים, כי הנה בימי החול, או ז"א מקבל הארתו מן תנצח דא"א, וכל בחינותיו של ז"א נכללין בקו ימין בנצח דא"א. והמלכות מקבלת הארתה מן ההוד דא"א, וכל בחינותיה נכללות בקו שמאלי הוד דא"א כר. קשה, שהרי לעולם נהיי' דא"א, אינו מתלבש אלא בז"א, כמ"ש רז"ל בכמה מקומות, ומהם שער הולדת אר"א פ"ז, ובפ"א משער זרין. ולא מבעיא כל זמן שזרין אב"א, שכל האורות אינם אלא בז"א, וממנו ניתנים אליה דרך האחורי, כדי שיתקן את עצמה. אלא אפילו אחר חזרתה עמו פב"פ, כל נהיי' דאבא ואימא, שבתוכם נהיי' דא"א, הכל נכנס בז"א. כמ"ש רז"ל בדרוש העמידה, במלת מלך עזר ומושיע ומגן, ובחתימת הברכה. על כן

השבת, היא יותר גדולה מקדושת יו"ט. י) אבל בבחי', כי ביום השבת היא מקבלת ההארה שלה ע"י ז"א, לכן אין זה שלימות אליה. משא"כ בר"ח וירט, שהיא הוא שוין, ויונקין מכתר א', ואינה מקבלת הארתה על ידו.

אבל להבין זה, צריכין אנו להודיעך ענין זה, (יח) דע, כי כל הזווגים שיש בזרין, שכולם צריך, שזרין יקבלום שפע הארה מן ט"ס דא"א, (יט) ובכח זה יוכלו להזדווג. אבל

ש ע ה

אומר אני, שז"א האמור כאן בדברי רז"ל, מדבר ביעקב, והוא מ"ש רז"ל שם בדרוש העמידה ז"ל, והנה עתה אשר נהפכו יעקב ורחל פב"פ, נמצא יעקב בנצח דז"א, ורחל כנגד ההוד דז"א, לפי שהזכר יונק מן הימין לעולם, והנוקבא לעולם יונקת מן השמאל כר. ונדוע, כי כל הנצחים דאריך אנפין דאבא ואימא, כולם מלובשים זה בתוך זה, וכולם תוך נצח דזעיר אנפין. ונמצא, כי בהיות יעקב בנצח דז"א, הוא עומד בכל השאר נצחים, ועד"ו רחל בהיותה בהוד דז"א היא עומדת בכל שאר ההודות יעייין שם. ודע שקרוב לזה כתב רז"ל בשער תיקון הנוקבא פ"ג ז"ל באות י"ד, ואח"כ ננסרת ומסתלק הרחוניות שלה מתוך ז"א, ועיי"ו אין התדבקות כלל ונפרדים, ואז נהפכים פב"פ, ושם שוים, ושניהם ביחד מלבישים נר"ה דא"א, ז"א מלביש לאבא, ואבא מלביש לנצח דא"א. והיא מלבשת לאימא, ואימא מלבשת את הוד דא"א יע"ש. ונלע"ה, כי רז"ל שם מדבר בשבת דוקא, שנודע ששבת ז"א עולה באבא, והנוקבא עולה באימא, כמ"ש רז"ל בדרוש תפילת מוסף ז"ל, ונמצא, כי בחזרת תפילת מוסף, ירש ז"א מקום אבא, ונוקבא מקום אימא, וזה הוא הנכון יע"ש. ובדרוש א' דענין המועדים יע"ש. ומ"ש רז"ל שהמלכות מקבלת הארתה מן הוד דא"א, היינו ע"י יעקב בעלה, כנדוע שבחול היא צריכה אליו, ומקבלת אורותיה ע"י דוקא.

הגהות ומראה מקומות

(ט) פע"ח שער ר"ה פרק ר. י) נ"א ליג אבל (דסר"י).

הספיק אשר בא"א מגבורה שלו ולמטה, כולם נעשין בחי' גבורות. ועד"ו בשאר היו"ט, כל א' כפי בחינתו.

(ל) ונבאר עתה, עליית זר"ן ביום ר"ה. הנה בליל ר"ה הראשונה, נוקבא דזעיר אנפין, היא בהיכל ק"ק דבריאה. ובתפלת ערבית, עולה עד מקום ספירת הגבורה שלה עצמה, אשר בעולם האצילות. ואז גם ז"א היא עמה שם, משתמשין בכתר א'. ובשחרית בתפילת לחש, עולים הזכר והנקבה בספירת הגבורה של הזכר עצמו. ובחזרה, עולים שניהם בעטרא דגבורה אשר בדעת של הזכר עצמו.

ודע, כי לעולם כל בחי' חזרת תפילה, היא בסוד חג"ת, והם עולים למעלה, בבינה, ובמוחין. ובתפלת מוסף בלחש, עולים שניהם בספירת הגבורה של אימא. ובחזרה, עולים שניהם, בספירת הבינה של אימא. אבל אינם עולים בדעת שלה, עד מ"ש בחזרת דתפילת שחרית, והטעם הוא, לפי שדעתן של נשים קלה, ואין בהם בחי' דעת, ולכן אינם עולים אלא בבינה שבאימא, כי הנה היא נמשכת, מספירת הגבורה דא"א כנודע.

ובמנחה בלחש, שניהם הם למטה, בספירת הגבורה של נוקבא דז"א, כמו שהיו בתפילת ערבית. ובחזרה, עולים שניהם בבינה של הנקבה עצמה, אשר היא ג"כ נמשכת, מצד עטרא דגבורה כנודע. וגם בזה שייך טעמא דלעיל, שמה שאינם עולים בדעת שלה הוא, כי אין לה דעת, כי נשים דעתן קלה.

בליל ב' דר"ה, הנה נתבאר למעלה, כי ביום א' דר"ה, ננסרין כל הגבורות, שיש מן הכתר דז"א. עד החזה שבו, וכולם ניתנו בכתר שלה, כי שם הוא מקומם, כנגד אחורי הת"ת. והנה כבר הו' חסדים נתפשטו בז"א, וכח תה"ג

אין כל הזווגים שוים, כי הנה בימי החול, אז הו"א מקבל הארתו מן הנצח דא"א, וכל בחינותיו של ז"א, נכללין בקו הימין, בנצח דא"א. (ב) ומלכות מקבלת הארתה מן ההוד דא"א, וכל בחינותיה נכללות בקו שמאלי הוד דא"א. ועיי"כ אין זר"ן שוים כא'.

ובר"ה, אז זר"ן משתמשין בכתר א', ר"ל: ב' נכללים בנצח דא"א, וכולם מקבלים הארתם בהשוואה א', ואין יתרון לזכר על הנקבה.

ובשבתות, אז עולין זר"ן עד הכתר דא"א, וזה נכלל באבא, וזו נכללת באימא, ואין ב' שוים בהשוואה א', ולכן היא מקבלת הארתה ע"י. וזהו הטעם, שהשבת נקרא קדש ממש, כמשה ושמרתם את השבת, כי קדש היא לכם. אבל היו"ט, נקרא מקראי קדש. לפי שביום שבת, ז"א מקבל מן הקדש דא"א, ונותן ע"י חלקה אל נוקבא. ונמצא, כי ז"א עצמו, שהוא בחי' יום השבת, נקרא קדש ממש. אבל שאר היו"ט, אינם עולים עד המקום שעלו ביום השבת. אבל בכל יו"ט, עולים כפי בחינתו כמ"ש, ונמצא, כי זר"ן שניהם אינם מקבלים משם כמו בשבת. ולכן הם מקראי קדש, מזומנים מן הקדש, אבל אינם קדש ממש, לא היא ולא הוא.

ובי"ט אינם עולים זר"ן כמו בשבת, עד כתר א"א, אלא כל יו"ט הוא משונה ומובדל מחבירו, לפי בחינתו בענין עליית זר"ן, כמ"ש בסוף הדרוש של יום שבת, בענין השינוי שיש בין שבת ליו"ט, ובין יו"ט לחבירו.

ודע, כי כפי בחי' עליית זר"ן, באופן ההוא נכללין העולמות. והענין הוא, כי הנה ביו"ט של ר"ה, עולין זר"ן יחד ב', בגבורה (כ) דא"א, וב' נכללין שם. ואפילו כל שאר

הגהה

(ב) ואפשר לפרש, שהוא מדבר בכל קו דנצח בין למעלה בין למטה.

(ב) א"ש: צ"ע בדרוש הזה, שנראה שהוא חולק עם דרוש העליון, דשם כתב בחול בנצח דז"א, וכאן כותב בנצח דא"א, וכן בהוד.

הנהרות ומראה מקומות

(ל) פעה תפלת ר"ה פרק א'.

(כ) ליג דא"א (דטו"י).

לפי שיורד בריבויא דברכאן עילאין ונותן לה בחי' הדעת הנזכר, אשר הוא שם הוי"ה, שהוא בגימטריא כ"ו. ובריבוע הפשוט שהוא בגימטריא ע"ב, ובריבוע המלא במילוי אלפין, כזה: יוד, יוד הא, יוד הא ואו, יוד הא ואו הא, העולה בגימטריא ק"ל. אשר ג' בחי' אלו, הם הדעת שבה, והם בגימטריא כמנין ברוך, שהם: כ"ו, ע"ב, ק"ל.

אתה: הנה עתה ניתן בה כח הכ"ב אתון שיש ביסוד כנודע, כדי שבכח הזה, תוכל להעשות אח"כ בחי' פרצוף שלם. וזהו תיבת אתה: א"ת, ה'. כי היא סוד אות ה' תתאה, ונמשכין בה כ"ב אותיות, שיש מן אלף ועד תיו, שהם א"ת. גם תכוין באות ה' של אתה, אל ה' אותיות מנצפ"ך הכפולות.

יהו"ה: עתה תכוין להעלות זאת הנקודה של המלכות, עד מקום החזה דו"א באחוריו, במקום שהיתה שם תחילת אצילותה. אלהינו: עתה אנו ממשכין כח בזו"ן, כדי שעיי"כ יחזרו אח"כ פב"פ. וזה נרמז, במלת אל, של אלהינו כו', זה בקיצור.

עוד ירצה באורך הדרוש הזה, וכונתו היא, מה שראוי לכוין בה ביום ר"ה, בתפילת שחרית לבד. והנה בתחלה נקדים (ע) לה הקדמה א', והיא, כי אין שינוי וחילוק, בין כונת ברכת אבות שבימי החול, לימי ר"ה, אלא בענין כונת הרי"ו, שאנו מוסיפין לכוין ביום ר"ה, בכל בחי' ובחי' בברכת אבות, כמו שיתבאר, אבל בכל שאר הכונות הם שוים. וטעם הדבר הוא, לפי שעתה הם ימי הדין והגבורה, ורי"ו הוא בגימטריא גבורה, וכונתינו עתה, אינה לבטל מציאותם, אלא להמתיק ולבסס את הגבורות והרי"ו האלו.

ונתחיל בביאר הברכה, ברוך: תכוין בזה, כי גודע הוא במשול, שבברכות יוצר אור, עד סוף גאל ישראל, העלינו את המלכות, (ס) עד היכל ק"ק דבריאה. הנה היא בבחי' נקודה אחת כלולה מ', ואינה עדיין בבחי' פרצוף, כי היא

אשר מצד עטרא דגבורה שבה, כבר הם מזומנים שם להכלל בה, כי אז מתחיל ענינם ומציאותם. והם שם עדיין בכח בראשה. והנה בתפילת ערבית דליל ב', עולים ב' בדעת שלה, בגבורה הב' דעטרא דגבורה שבה, והיא אותה אשר אח"כ עתידה להתפשט בספירת הגבורה שבה. ופעם אחת שמעתי ממורי ז"ל דרוש זה הנזכר, ויש בו קצת שינויים ואמרתי לכתבם. בליל א' של ר"ה בתפילת ערבית, או זו"ן עומדים בספירת ההוד של ז"א עצמו. האמנם להיות שאימא מסתלקת מעל ז"א, ונשאר ישן בסוד הדודמיטא, כנ"ל בדרוש שקדם, ולכן אין הנקבה מקבלת הארתה ע"י ז"א, אלא מאימא עילאה, בהיותה מחוץ דו"א. ואמנם היא עומדת אז בהוד שלו, והיא מקבלת שלא ע"י. ואח"כ (מ) היא לוקחת ומקבלת ממנו, בהיותו עומד בהוד שלו כנזכר. ובשחר בתפילה דלחש, שניהם בספירת הגבורה שלו. ובחזרה, שניהם בעטרא דגבורה שברדת שלו. ובתפילת המוסף בלחש, שניהם בספירת ההוד דאימא. ובחזרה, שניהם בספירת הגבורה דאימא.

(ג) דרוש ו

מדבר בענין כונת העמידה בקיצור ואח"כ אחזור לבארם באורך בע"ה ז"ל, ברוך: הנה בתפילת יוצר עד גאל ישראל, העלינו את המלכות, (ס) עד היכל ק"ק דבריאה. והנה היא בבחי' נקודה א', כלולה מ', ואינה עדיין בבחי' פרצוף, כי היא בסוד לכו ומעטי את עצמך, מבלי היות בה בחי' פרצוף. ועדיין אף בהיותה בסוד נקודה, היתה חסרה ממנה בחי' הדעת שלה, שהוא סוד ע"ב ק"ל כנודע. ולכן עתה, אנו רוצים לתתו לה עתה, במלת ברוך. וזה כונתו: כי עתה על ידי ריבויא דברכאן, דאית בה בנקודה זו, שנכללה בכל היכלותיה כנזכר בס"ה בפרשת פקודי, אשר לסיבה זו נקראת ברוך. הנה גם אנו רומזים במלת ברוך אל יסוד דו"א הנקרא ברוך

הגהות ומראה מקומות

(ס) נ"א מחיכל ול"ג עד היכל (דפ"י).

(ע) צ"ל לך. (ס) נ"א נ"א מן (דפ"י).

(מ) נ"א הוא לוקח ומקבל ממנה (דפ"י).

(ג) פ"ה הפלת ר"ה פ"ג פ"ד.

ענינם: הנה תכוין אח"כ, כי המלכות בהיותה בסוד נקודה א', אין בה דק ג' קיום, והיא ג' כלילן בג', כי חב"ד שלה, נכללת בחג"ת שבה. וגם נה"י שבה, נכללת בחג"ת שלה. ונמצא שאין בה, רק הוראת ג' קיום. ולכן אע"פ שאלו הה"ג, שהם ה' הויות, אשר ברעת שבה, הם עתידות להתפשט בה, אחר היותה בחי' פרצוף בה' קצוותיה, שהם מחסד עד הוד שבה, עכ"ז, כיון שעתה היא נקודה א' בלבד, אשר לכן אין בה, רק הוראת גילוי ג' קיום בלבד כנזכר, לכן אין מתפשטות בה, רק ג' ההויות מן הה"ג בחג"ת שלה, וב' הויות האחרות, אינם מתפשטות עדיין. והנה ענין התפשטות הנה הוא, כי מה שהיה עד עתה ברעת שבה, בבחי' ד' אותיות הויה, הם עתה בדרך התפשטות הנה, י"ה יה"ו יהו"ה, שהוא ענין ריבוע ההויה, שהוא בגימטריא ע"ב. והרי עתה הם ג' בחי': כ"ו, ע"ב, ק"ל, שהם בגימטריא ברוך.

וכבר ביארנו לעיל, כי בכל בחי' ובחי', צריך לכיון בחי' רי"ו. והנה הרי"ו שצריך לכיון בכאן, הוא בסוד ג' הויות הנו' המתפשטות בחג"ת שלה, כנודע אשר כל א' מהם, היא בגימטריא ע"ב כנזכר. והנה ג"פ ע"ב, הם רי"ו.

גם תכוין אל רי"ו ב', באופן אחר. והוא, כי תכוין במלת ברוך, שהוא בגימטריא רי"ו, ועוד י"ב, והנה הרי"ו, הם ג"פ ע"ב הנזכר. והי"ב, הם י"ב אותיות שבמילוי ארנ"י במילואו, כוה: אלף דלת נון יוד. והנה הרי"ו הנה, נמשך במלכות הנקראת ארנ"י. כי כבר נודע לעיל, כי שורש המלכות היא תחת היסוד, ושם עומדת בסוד ה' אחרונה של הויה. אבל בהיותה בבריאה בבחי' נקודה נקראת שם ארנ"י. והרי נתבאר ב' בחי' רי"ו.

והנה עד עתה, נתבאר הבחי' המתפשטת בנקודה היא. ועתה צריך לכיון, ע"י מי נמשכין אלו ההארות. וענין כונה זו, היא בסוד ב' הכריעות שצריך לכרוע במלת ברוך אתה. כמבואר באורך בברכת אבות דתפילת שחרית. והנה הכריעה הא', היא לכרוע הגוף לבדו, במלת ברוך, והכריעה הב', היא לכרוע במלת אתה, הראש. כנזכר בזה, דבאתה גחין רישא.

בסוד לכי ומעטי את עצמך. וכונתנו עתה, להעלותה עד מקום אצילותה, שהוא כנגד החזה דו"א, בסוד אב"א. ואח"כ נעשה אותה פרצוף שלם, ונחזירנה פב"פ.

והענין הוא, כי ד' בחי' יש אל המלכות, כנ"ל בביאור משנת ד' ראשי שנים הם כו': הא' היא בחי', בסוד קשר של תפילין ש"ר, תחת ג"ר שהם חב"ד דו"א, ושם הניחה שורש א'. עוד יש לה שורש ב', תחת חג"ת דו"א, ושם הוא מקום החזה. עוד יש לה שורש ג', תחת נה"י דו"א, תחת היסוד, ושם הוא נקרא בסוד ה' אחרונה של הויה. עוד יש לה שורש ד', למטה, בהיכל ק"ק דבריא, ושם היא בסוד נקודה א' כלולה מ', אבל אין בה בחי' פרצוף, ואז נקרא שם ארנ"י. ועיין בפרשת חיי שדה, בענין מערת המכפלה, ותבין מה ענין ד' בחי' אלו היטב. והנה כונתנו עתה היא, להעלותה ולהמשיכה אל שרשיה העליונים הרי' אלו הנו'.

ונחזור לבאר מלת ברוך: הנה כונתנו להמשיך בה בתחילה, בחי' דעת ק"ל, בבחי' היותה עדיין נקודה כלולה מ', כי עדיין היתה חסרה מן הדעת ק"ל, והמשכה זו אנו ממשכינן אליה מן היסוד דו"א, הנקרא ברוך. ונודע, כי הדעת ק"ל שבה, היא בחי' עטרא דגבורה, מב' עטרין אשר ברעת דו"א, כי עטרא דחסד נחלקת לה' חסדים, המתפשטים בה' קצוות דו"א, מחסד עד הוד שבו. ועיטרא דגבורה, הנחלקת לה' גבורות המתפשטות בה"ק שבנקבה, מחסד עד הוד שבה. ואמנם עתה, עדיין הם עומדות ביסוד דו"א, ומשם נמשכת וניתנים ברעת שבה, ולכן צריך שתכוין במלת ברוך, כי היא זו הנקודה של המלכות, הנקראת ברוך, בכל הנהו ריבויין דברכאן, שהם ההיכלות שלה שנכללו בה. וגם תכוין אל היסוד דו"א, כי גם הוא נקרא ברוך, ומשם יורדת ההיא עטרא דגבורה בנקודה הו' הנקראת ברוך כנזכר, ועיי"כ יש בה דעת ק"ל.

וצריך שתכוין, כי הנה בתחילה ההיא עטרא דגבורה, היא הויה א' פשוטה, שהיא בגימטריא כ"ו. וכשניתנה ברעת של הנקבה, מתחלקת לה' הויות, שהם ה"ג, והם בגימטריא ק"ל. הרי עתה בחי' כ"ו ק"ל, וחסר ע"ב, לתשלום ברוך. וזה

וכונת אלו הפריעות הוא: דע, כי ז"א יש בו הוי"ה א' שלימה, הכולל את כולו. והנה במלת ברוך, תכוין בכריעה ההיא של גופך, להוריד בתחלה ו', להגביה ה' תתאה, להאירה, ולתת בה כח, שתוכל המלכות הנקראת אדנ"י, בהיותה בסוד נקודה (צ) בכריאה, להעלות למעלה. וזו הה' שאנו מורידין אות ו' לגבה, היא שורש הג' של המלכות, אותה הנקראת ה' תתאה של הויה, העומדת תחת היסוד דו"א.

והנה בחי' הרי"ו שצריך לכוין בזה, הוא זה, כי ב' אותיות ו"ה הנז', נעשים רי"ו באופן זה: כי ציור אות ה' (ק) ר"י. ועם אות ה', הרי רי"ו. וענין רי"ו הוזה, הם ג' היות דמלוי ס"ג, ועם י' אותיות המילוי, הרי ע"ג. והנה ג"פ ע"ג, הם רי"ו. כי הא' המותרת בכל הויה מהם, הוא בחי' הכללות שבה. ותכוין, כי ג' היות אלו, נמשכות מאות א', מאהיה דמילוי ההין שבבינה. ותכוין כי גם א', ציורה הוא יו"ד, כזה א', הרי רי"ו, והרי ב"פ רי"ו אחרות.

אתה: עתה צריך לכוין, כי אחר שכבר נמשך ר' בה בחי' דעת ק"ל, בהיותו עדיין בסוד נקודה, אנו צריכין לתת בה כח, לעשות פרוצוף שלם אח"כ. והנה אין הפרצוף נעשה, אלא ע"י האותיות כנודע. ולכן תכוין בכריעת הראש, אשר במלת אתה, להוריד לה כ"ז אותיות, שהם כ"ב דא"ב, וה' היתירות של מנצפ"ך, מן היסוד דו"א. כנודע, כי כל האותיות הם ביסוד, הנקרא ברוך. בסוד נגילה ונשמחה בך. וזהו ענין מלת אתה: א"ת, ה'. כי א"ת, הם כ"ב אתון, שיש מן א' עד תיו, בא"ב. ואות ה', הם ה' אותיות מנצפ"ך היתירים.

וענין הרי"ו שיש עתה, הם ג"פ רי"ו כמ"ש: הא' הוא, כי תכוין, כי אתה, הוא בגימטריא ת"ו, כמנין רי"ו צפ"ך. והענין הוא, כי כונתינו הוא, להמתיק את המנצפ"ך של המלכות, ע"י הורדת זה המנצפ"ך, הרמוז בה' של אתה כנוכר. ואמנם ב' הגבורות, הנרמזות בב' אותיות

מ"ן שבמנצפ"ך דמלכות, כבר נתמתקו, במלת ופי יגיד תהלתך, כנ"ל בתפלת שחרית דחול, כי פי הוא בגימטריא מ"ן. ולכן א"צ עתה להמתיק ולבסם, אלא ג' גבורות צפ"ך. והנה בארנו, כי אתה הוא בחי' רי"ו צפ"ך. והנה הרי"ו, הם בחי' הכ"ב אתון, הנרמזים בא"ת מן אתה. והצפ"ך, הם רמזים בה' של אתה.

וענין היות הכ"ב אתון בחי' רי"ו, הוא באופן זה: כי הנה כל אות מהכ"ב אתון, כלולה מ"ס, והם עשר פעמים כ"ב, הם ר"ך. ולהיות כי מספר ר"ך, הוא ענין רכות ורחמים, ולא קושי הדין, לכן צריך לסלק מהם ד' אותיות, וישארו רי"ו, שהוא כמנין גבורה. והד' אותיות האלו שנסיר, הם ד' אותיות גיכ"ק השרשיות בלבד. פי': כי כבר נת"ל, כי כל אות כלולה מ"ס, והנה הם מ' אותיות. ואין אנו מסירין, רק ד' אותיות גיכ"ק השרשיות בלבד.

וטעם למה אנו מסירים ד' אותיות אלו ולא אחרות, וגם איך אלו הם ר"ך ורחמים יותר מן האחרות. הענין הוא זה, כי הנה כ"ב אותיות, נמשכות מן חמש מוצאות הפה כנודע, והנה הם נוצרים, מן חיבור החיך והגרונן, שהם בחי' חו"ב. והנה אותיות גיכ"ק, הם אותיות החיך, שהם חכמה, ומשם נתפשטו כל שאר האותיות, וניתנו בגרון, שהוא בינה. ולפי שחכמה הוא רחמים גמורים, אין להכניס אותיותיה שהם גיכ"ק במנין, לפי שיתבטלו הדינין לגמרי, ואין כונתינו לבטלם, אלא להמתיקם ולבסמם בלבד. ואמנם ענין אותיות צפ"ך, אם תחבר עמהם הויה אחת פשוטה, העולה בגימטריא כ"ו, יהיה הכל רי"ו אחד, באות ה' של אתה.

אמנם שני רי"ו הנזכר, הם רמזים בשתי אותיות א"ת של אתה, בבחי' ציורם. (ש) והנה הם ב' רי"ו, (ת) אחד באותיות א"ת של אתה, בבחינת ציורם, כי א' היא ציורה יוד וא"ו ריש. גם ת' היא ציור רו"י, כזה ת', הרי הם ב' רי"ו: הא', הוא כנגד כ"ב אותיות א"ב

הנהרות ומראה מקומות

(ר) ג"א פה (דפו"י). (ש) בדפו"י חסר מן אמנם עד והנה. (ת) ג"א אחרים (דפו"י).

(צ) ג"א בכריעה (דפו"י). (ק) ג"א מוסיף הוא רי"ו (דפו"י).

יהו"ה בחסד, אדנ"י בגבורה. והרי הם ה' מקומות בז"א. שבהם עולה הנוקבא ה' עליות. הרי מהן הם, מן החזה ולמטה בז"א, על ידי זקיפה א', ה' לגבי ו'. ועלית הה' בחורג, על ידי זקיפה ב', ה' לגבי י'. כמו שיתבאר למטה, שאינה עולה אלא ע"י הזקיפות. וכל זאת הכונה אשר בכריעות, אינה רק הכנה, לתת כה כת, שתעלה עליות אלו אח"כ ע"י הזקיפה, וע"ש למטה. וכל עליות אלו, הם בסוד אב"א, ובבחי' היותה עדיין נקודה קטנה בלי פרצוף.

ועתה צריך לבאר, איך נרמזים ה"פ רי"ו הנו', בה' שמות יאהדונה"י הנו'. הנה מקום הא', שהוא המלכות ג) שתחת היסוד דזעיר אנפין יש שם יאהדונה"י, שהיא בגימטריא צ"א. גם יש בה שם אדנ"י בריבוע, כזה: א', אד, אדנ, אדני, שהוא בגי' קכ"ו. והנה צ"א וקכ"ו הם רי"ו ע"ה.

אח"כ עולה ביסוד, והנה נודע, כי ק' שערי בינה הם, והם נחלקים: כ"ה בז"א, וכ"ה בנוקבא. והביאור הוא, כי בז"א ניתנים ה"ת, וכל חסד כלול מכל הה', הרי הם כ"ה חסדים. ובנוקבא ניתנים ה"ג, וכל גבורה כלולה מכל הה', הרי הם כ"ה גבורות. הרי הם נ' שערי בינה.

גם צריך שתדע, כי בכל בחי' דז"א מז"ת, יש כ"ה, חוץ מן הת"ת. והוא, כי בדעת יש כ"ה, ובחסד יש כ"ה, וגבורה כ"ה, ובנצח כ"ה, ובהוד כ"ה, וביסוד כ"ה, ובמלכות שביסוד כ"ה. אבל בת"ת, לא יש כ"ה, לפי ששם נשלם היסוד של אימא כנודע, ולכן הם למעלה בדעת שלו. עוד טעם אחר, והוא, לפי שבתחילה היה ז"א מן ר"ק בלבד, וכ"א מהם היה כלול מנר"ן שערי בינה, ואח"כ נתחלק כ"א מהם לב', ונעשו כ"ה וכ"ה. כיצד: החסד נחלק, חציו לחכמה וחציו לחסד, והרי כ"ה כ"ה. וכן הגבורה נחלקה לבינה וגבורה, הרי כ"ה כ"ה. וכן הת"ת נתחלק לדעת ולת"ת. הרי כ"ה כ"ה.

ונחזור לענין א', כי הנה יש בו ד) ביסוד שם יאהדונה"י, שהוא בגימטריא צ"א. ונדע,

והא', כנגד אותיות א) צפ"ך. והרי"ו ב) הג' הוא, כהתחברות הכ"ב אתון, וה' אותיות מנצפ"ך, בחיבור א'. ולכן צריך לצייר מלת אתה, בציוור אהיה בזה האופן: א"ה של אתה, הם א"ה של אהי"ה. אבל אות ת' של אתה ציורה הוא רי"ו כנ"ל, והנה הרי' והואו של הת' הנו', הם ציור ה', והיא ה' א', ועם אות יוד של התי"ו שבסופה, הרי י"ה של אהי"ה. ותכוין, כי ת' זו של אתה, היא רי"ו א'. ותכוין, כי זה הרי"ו הוא בחי' שם אהי"ה, אשר הוא בגימטריא כ"א, וכל א' כלול מי', הרי י"פ כ"א. הרי רי"ו. ועם ו' אותיות שבמילוי אהי"ה, זולת ד' אותיותיה הפשוטות, הרי רי"ו. והרי נתבאר ג"פ רי"ו, במלת אתה.

ועתה נכוין, ע"י מי נמשך כל הנו', והוא, כי עתה בכריעה ב' שבמלת אתה שהיא כריעת הראש, צריך לכרוע י' לגבי ה' א', אשר ב' אותיות י"ה האלו, הם בחי' חו"ב דז"א עצמו כנודע. והנה ב' אותיות של י"ה, הם סוד רי"ו, אם תצייר אות ה', בציוור כזה ר"ו, ועם ה', הרי רי"ו. ותכוין בענין זה הרי"ו הנזכר, שהם ג' היות דע"ב דיודין, והנה ג"פ ע"ב, הם רי"ו. ואמנם ג' היות אלו, נמשכות מן אות א' של אהיה במילוי יודין שבבינה. ותכוין, כי גם א' היא ציורה רי"ו, כזה א'.

והנה ביארנו, כי צריך לכוין בה"פ רי"ו, בזה האופן: ב' רי"ו במלת ברוך, לפי שהב' האחרים שרמזנו בענין הכריעה, הם הם הב' רי"ו, שרמזנו במלת ברוך. וג' רי"ו במלת אתה כנ"ל, הרי הם ה"פ רי"ו.

והכונה היא, שתכוין, כי ע"י תה' הרי"ו האלו, יש כח במלכות לעלות אח"כ, ע"י ב' זקיפות, ה' עליות, בה' מקומות, אשר כ"א מהם, הוא סוד שם יאהדונה"י. הנזכר בספר התיקונים דף ל' ע"ב. ואלו הם: יאהדונה"י א', במלכות שתחת היסוד. יאהדונה"י ב', ביסוד עצמו. יאהדונה"י ג', בנצח והוד, יהו"ה בנצח, ואדנ"י בהוד. יאהדונה"י ד' בת"ת. יאהדונה"י ה' בחורג

הגהות ומראה מקומות

(א) ג"א שביסוד (דפו"י).

(ד) ג"א ל"ג ביסוד (דפו"י).

(א) ג"א מנצפ"ך (דפו"י).

(ב) ג"א הנזכר ול"ג הג' (דפו"י).

כי הוא כולל את ה"ק, ולוקח ה"פ כ"ה של החורג והנה"י, הם קכ"ה, הרי רי"ו. ואח"כ עולה בנצח הוד, ויש בו הוי"ה בנצח, וארנ"י בהוד, ולוקח ה"פ כ"ה, של הדעת חריג נ"ה, הם קכ"ה. ועם יאהדונה"י, הרי רי"ו.

אח"כ עולה בת"ת, ויש בו שם יאהדונה"י, שהוא בגימטריא צ"א. עוד יש בו ג' היות דע"ב ס"ג מ"ה הכלולות בו, ובכל הויה מהם יש מ"ב אותיות, בפשוט ובמילוי ובמילוי המילוי. והנה ג"פ מ"ב, הם קכ"ה, ועם צ"א הנזכר הרי רי"ו ע"ה.

אח"כ עולה בחו"ג, ויש בהם שם יאהדונה"י שהוא צ"א, לוקחים ה"פ כ"ה, שהם חר"ב ורח"ג, שהם בגימטריא קכ"ה, ועם צ"א הרי רי"ו. ונמצא כי בג' מקומות בלבד, לקחנו בחי ה"פ כ"ה. והם: א' ביסוד, והב' בנצח, ה' והג' בחו"ג. אבל בעלותה בב' מקומות: התפארת, והמלכות שביסוד, לא לקחנו. שבת"ת ובמלכות שביסוד, הרי"ו שלהם נעשה, ע"י בחי הכ"ה הנזכר.

ונמצא, כי ג"פ קכ"ה שיש בג' מקומות הנו', הם בגימטריא שע"ה, והוא בחי המלכות העולה שם, הנקראת שע"ה, כנדוד בס"ה תיקון ס"ט, בסוד מזל שע"ה גורם. גם תמצא, כי בשעה יש תתר"פ חלקים כנדוד, והם ה"פ רי"ו הנזכר, שלוקחתם המלכות, והם בגימטריא תתר"פ.

ונחזור עתה לבאר ענין הכריעות, של י' לגבי ה', וי' לגבי ה', מה ענינה. דע, כי ו' הכתר יש בו תר"ך אורות, כמנין כתר. ונחלקים לחצאין, חציין נשארין לעצמו. וחציין ניתנין באו"א. והם ש"י אורות, קנ"ה אורות לאבא. וקנ"ה לאימא. וז"ס קנה חכמה קנה בינה כו'. האמנם אעפ"י שחלקה הם קנ"ה אורות, צריך להוסיף לה' ו' אורות אחרים, כדי שיהיה בה כח להאציל את ז"א, הכולל ו"ק. ונמצא, כי יש בה קס"א אורות, וז"ס שם אהיה במילוי יודין אשר באימא העולה קס"א.

והנה אלו ה"ש אורות, שנותן הכתר לאר"א, הם הם ז' הש"ך ניצוצין דבוצינא דקרדינותא. והם הם ג"כ ענין ל"ב אלהים דמעשה בראשית. כי להיותם בחי' דין וניצוצין, נקראים אלהים. והם הם ל"ב נתיבות חכמה, הנקרא ל"ב אלהים. כי הגה כל נתיב מאלו כלול מ"ס, הרי עשרה פעמים ל"ב, הם ש"ך, כמנין ש"ך ניצוצין הנו'. ונמצא, כי הם מתחלקים, י"ו נתיבות באבא, וי"ו נתיבות באימא.

והנה גם בנור"ן, יש ל"ב נתיבות, נחלקים י"ו בנ"א, וי"ו בנוקבא. ובזה נבוא אל ביאור, י' לגבי ה', ו' לגבי ה', ונתחיל מן ו' לגבי ה', שהיא כריעה א'. כי הנה ה' תתאה, ציורה הוא כך, כי בתחלה נעשה בה קו א', והוא אות ו' א' משוכה ברוחב, וממנה מתפשט ו' אחרת זקופה מעומד, וב' וויין אלו מתחברים, ונעשים אות ד' שבציור ה'. וענין ב' וויין אלה, הם סוד י"ב נתיבות. ואות ו' אחרת, התלויה תחת אות ד' של ה', ואמנם היא ו' זעירא בלי ראש, וציורה אות י' א', נמצא שהרי הם כ"ב נתיבות, י"ו של חלקה, ועוד ו' היתירים שניתוספו בה, כדי לתת בה כח, ולהאציל את שית היכלין אשר למטה ממנה, ולכן אנו מורדין ואו לגבי ה"א תתאה. והכונה היא, לתת בה כח ע"י אות ואו זה, להוציא את שית היכלין דתחתה והנה גם ה' עילאה היא כך.

ולהבין זה, צריך שתדע מ"ש בס"ה בפרשת ויקרא, בדף י"א ע"ב, בענין סדר כתיבת שם ההויה, וע"ש. איך בתחילה צריך לצייר בה', אות י' א', והוא סוד העוקץ שבאחורי הה"א. ואח"כ ממנה מתפשטין ב' וויין, שהם: ו' משוכה ברוחב, ו' אחרת זקופה מעומד בקו ימין, כזה, ו' הרי הם י' וב' וויין, שהם בגימטריא כ"ב. והם בגי' כ"ב נתיבות, אשר בה י"ו של חלקה, וששה היתירים, הם שניתוספו לה להאציל את ז"א כלול מו"ק הנרמו באות ו' הנו', התלויה בקו שמאל של אות ה'. כי ו' זו, צורת ו', ואינה צורת יוד, כמו ה' תתאה כנ"ל. והנה לפי שכונתנו עתה, לעשותה בחי' רי"ו, שהוא

הגחות ומראה מקומות

(ה) נ"א בנ"ה (פע"ח). (ו) נ"א א"א. (ז) נ"א הש"ע (דפו"י).

ועתה כל אלו הבחינות, שהורדנו על ידי הכריעות, צריך להעלות ולזקוף אותם, על ידי הזקיפות אשר בשם ההויה, של הויה. וזה ענינה. דע, כי הנה עתה, אות א' של אדני, עולה ע"י י' של הויה, כנ"ל בסוד הכריעות. וז"ל, ח) כל הזוקף, זוקף בשם. ותחילה תכוין, כי ב' אותיות הנוז, שהם י' וא' במילואם, הם בגימטריא קל"א. והכונה היא, לעלות עתה בחי' דעת ק"ל, שהורדנו במלת ברוך.

אח"כ תכוין, כי בשם אדני עצמו, יש בו אות י' אחרת בסופו. ותכוין לחבר הא' הנוכר, עם זו הויה, והרי קל"א אחר. וב"פ קל"א, הם רס"ב, שהם סוד רי"ו, ועוד מ"ו יתירים, שהוא סוד המילוי שם של ע"ב דידין, כי כמו שהכריעה היתה, בשם אהי"ה דמילוי יודין, גם העליה תהיה ע"י הויה דמילוי יודין. גם תכוין, כי הנה הם ב"פ י"א י"א, שהוא סוד ר"ת יהו"ה אלהינו יהו"ה אחד. והם בגי' כ"ב, שהם בחי' הכ"ב אותיות, שהורדנו במלת אתה.

גם תכוין, כי עיקרם של אלו האותיות, אינם רק א' אחד וב' יודין, והם סוד אהיה אשר כבינה, כי האותיות הם מן הבינה, והם כ"ב אותיות. ט)

ואמנם עיקר מה שתכוין בהויה הנוז, הוא, כי עד עתה ביארנו, בענין ב' הכריעות, של ו' לגבי ה', ויוד לגבי ה', שהם בבחי' ההויה, הכוללת י"ס דו"א. אבל בענין ב' הזקיפות, אינם אלא בהויה פרטית, אשר בת"ת דו"א בלבד, הנקרא הויה, ושם אנו מעלין וזוקפין את נוקבא המלכות, עד החזוה שבת"ת. הנה הזקיפה הא' של גופך היא ה' לגבי ו' שהוא בחי' המלכות אשר תחת היסוד, ונכללת עמו, ג"כ נקודת המלכות שהיתה בבריאה הנקראת אדני, כנ"ל בענין ד' השרשים שבמלכות. וב' עולות יחד, לגבי ו', שהוא גופא דו"א הנקרא תפארת, ונקרא הויה. ותכוין, כי זו הה' עולה עד ראש

כשנצייר צורת ה', בציור ר"ה, כזה ה'. ונמצא, כי אותה ה', שבעוקף אחורי ההא, אינה שם עתה, ולכן אנו צריכים להוריד יוד לגבי ה' זו, כדי למתק הדינין אשר בה, שהם בסוד רי"ו כנוכר.

ונמצא, כי תכלית כל הנוכר, תכוין להוריד י' של הויה שבז"א, וביחד זו נכללת הויה א' שלימה, ולהורידה אל אות א' של אדני, כדי להעלותה עד החזוה. וג' אותיות דני, נכללין באות א' של אדני, ואינם ניכרים שם. ותכוין, כי יורד שם אהי"ה דיודין, והא' זו של אדני, נעשית שם אהיה דאלפין. וזהו כללות ב' היבות: ברוך, אתה.

ותכוין, כי ה"פ שם יאהדונה"י הנ"ל, הם בגימטריא תנ"ה. והוא סוד, אשר תנה הודך על השמים. גם ר"ת אשר תנ"ה הודך, הוא אותיות את"ה. והענין הוא כמש"ל, כי תיבת אתה, צריך לציירה בציור אהיה. והנה כשתמלא שם אהי"ה הזה, בג' מלויין שבו, שהן יודין ההין אלפין, יהיו בגימטריא תנ"ה. ותכוין, כי על ידי אלו המילויין דאהי"ה, העולים בגימטריא תנ"ה, עולה הנקבה בה' שמות יאהדונה"י הנ"ל, שהם ג"כ בגימטריא תנ"ה.

ותכוין, כי ה"פ יהו"ה, הם סוד ק"ל. וה"פ אדני, הם שכי"ה ניצוצין הנ"ל. והרי, כי כל בחי' הדינים, הם מתמתקים ועולים למעלה. גם תכוין, כי ד' מקומות של יאהדונה"י, שהוא עד החזוה מתתא לעילא, הם עולים ע"י ה' לגבי ו', שבזקיפה א'. והמקום הה' של יהו"ה אדני שבחור"ג, הוא ע"י ה' לגבי י', של זקיפה הב'. כי אין עלייה כלל בזמן הכריעות, אלא אח"כ ע"י הזקיפה, כמ"ש עתה. והוא, כי צריך שתדע, כי כל אלו הכונות, הם הכונות, לתת בה כח, כדי שתוכל אח"כ לעלות העליות הנוז, ע"י הזקיפות. כי עתה על ידי הכריעות, אינה עולה כלל. וזכור זה היטב, ואל תטעה.

הגהות ומראה מקומות

תס"ט קא. ת"ע קכ: קכג. קלו: תק"ח קטו ט"א שט"ו ושל"ב. ט) ע"י בהקסה"ז דף ל"ד בפ"י חסולם מאמר אותיות דרב המנונא סבא ד"ה גם יש.

ח) ברכות י"ב סוף ע"א. זחר ח"א כד. קלב: ח"ב קכ. ח"ג רכט. רמב: רנו. ת"ו בהקדמה ח. תי"ח לג. לד: לה. לו: תכ"א מו: תכ"ב סח: סו:

ועיי מ"ן אלו, גורמים זוג עליון באר"א, ומורידים בו שפע וכה, כדי שיוכל הוא לתקן את המלכות בבחי' פרצוף.

וצריך שתדע, כי כאשר עולה ה' לגבי י', וגם יורד י' לגבי ה', אז הוא כדי לתת מוחים בזו"ן. אבל עתה שאנו מעלין ה' לגבי י' לבד, ואין אנו מורידין י' לגבי ה', כי אין כונתנו רק לצורך הנוקבא לבדה. והנה השפע היורד מזווג אר"א, הנעשה עתה בזקיספה הב' הו"ו כנוכח, כדי שיוכל הו"א לתקן את המלכות, הענין הוא, כי יורד משם שם יהו"ה ואהי"ה לצורך הנוקבא, ועיי אלו השמות, אנו מעלים את המלכות, ג' עליות אחרות, שיש מן החזה, עד הכתר דו"א. ובתוך ב' שמות אלו הנו', יורד ומתלבש בתוכם הויה דמילוי אלפין, לצורך שפע הו"א עצמו, לחדשו ולתקן את עצמו, כי גם הוא נמעט אורו כנ"ל. ונודע, כי הויה דו"א היא דמילוי אלפין, ובכח י' אותיות הו"ה זה, מתרבה אור הארת י"ס שבז"א עצמו, ואז יכול לתקן את המלכות כנ"ל.

ונבאר עתה, כל הו' מדרגות שעולה המלכות על ידי ב' הזקיספות הנו', והם ז' בחי' של חיבור הויה אהיה, כי בב' הכריעות היו ה' בחי' יאהדונה"י כנ"ל, וענין זה רמוז בספר התיקונים בדף ל' ע"ב, וע"ש היטב. והנה הם נחלקות לב' בחי', כי בזקיספה הא', עלתה ד' מדרגות עד החזה, ובזקיספה הב', עלתה ג' מדרגות, עד כתר דו"א. ואלו הם ד' מדרגות, א', בתחילה עולה הנקודה שהיתה בבריאה, הנקראת אדני", עד המלכות אשר תחת היסוד דו"א, בסוד יהו"ה אהי"ה, ואמנם ב' הם במילוי יודין, העולים בגי' ע"ב קס"א, שהם בגימטריא רג"ל. ותסיר מהם

אות ו' זו, שהיא בחי' צורת י' א', שבראש אות ו', שהיא בחי' אות היוד שלו, דהויה פרטית אשר בת"ת דו"א. (א)

נחזור לעניננו. והביאור הוא, כי הנה ההויה הזו אשר בת"ת, היא בגימטריא כ"ו. ואם תחלקנה לג' שלישים אשר בת"ת, נמצא, כי מקום החזה, אשר שם הוא עלית הה', הנקראת מלכות, היא מדרגה י', מן כ"ו מדרגות הנו', בחשבוננו אותם מתתא לעילא, י' ונמצא, כי מדרגה ה' הזאת, היא סיום אות י', של זאת ההויה שבת"ת דו"א, אשר י' זו, היא ראשית אות ו', של ההויה הכוללת כל י"ס דתפארת דו"א. (ב)

גם תכוין בנו הזקיספה הא', ה' לגבי ו', לעשות בחי' רי"ו ע"ד הנ"ל, כי אות ה' ציורה ר"י, ועם אות ו', הרי רי"ו. והנה בזקיספה א' הזו, עלתה המלכות כ' ד' מדרגות של יאהדונה"י שיש מן המלכות של היסוד דו"א, עד החזה שבת"ת דו"א כנ"ל.

אח"כ תזקוף זקיספה ב', שהיא זקיספת הראש, והיא בסוד ה' לגבי י', שהוא עליית בינה דו"א, אל החכמה דו"א. וגם עתה תכוין, לעשות ה' וי' אלו, בבחי' ציור רי"ו ע"ד הנ"ל, ל' כי אות ה' ציורה ר"ו, ועם י' הרי רי"ו. ותכוין, כי עליית הבינה לגבי חכמה שבז"א, הוא להעלות מ"ן לגבי אר"א עילאין, שהם ה' וי' עילאין, של ההויה הכוללת כל עולם האצילות. ועל ידי כן, יורד מזווג זה הנעשה באר"א, כח אל ז"א, כדי לתקן את המלכות. לפי שכאשר נתמעטה המלכות, וירדה למטה בבחי' נקודה, גם ז"א נתמעט אורו, כמש"ה כן משחת מאיש מראהו וכי, ואין בו עתה כח לתקן פרצוף המלכות.

הגהה

(א) א"ש: בספר אחר מצאתי כתוב לזולתו, שהיא בחי' הה' של הו"ה. ונלענ"ה, כי כן עיקר. גם נלענ"ה, כי כל הלשון הזה מכאן ואילך, כולו מוטעה, כאשר עיניך תחזינה צורת י'.

הגהות ומראה מקומות

(י) ג"א מעילא לתתא (דפו"י). (כ) ג"א ג' (דפו"י). (ל) ג"א ביארד ול"ג כי אות (דפו"י).

בשם אהיה, בפשוטו ובמילוי ובמילוי מילוי
כנודע, הרי הכל בגימטריא רי"ו. (ג)

אח"כ עולה בחו"ב, בשם יהו"ה אהי"ה. אבל
בדעת אינה יכולה לעלות, כי אין בחי' דעת
נעשה בה, עד אחר הזווג, וזכור כלל זה, והיא
הויה דס"ג בריבוע, העולה קס"ו. ושם אהי"ה,
מצויר בצויר זה: יו"ד, ד"ו, י', ד"ו. והוא
בגימטריא ו', הרי הכל בגימטריא רי"ו. (ד)

אח"כ עולה בכתר, בשם יהו"ה אהי"ה. אבל
דע, כי אינה יכולה לעלות עתה כל הכתר
עצמו, רק עד בחינת קשר של תפילין ש"ד
בלבד, כמ"ש בע"ה. ואמנם בכתר, תכוין בכללות
ד' הויות עסמ"ב, העולים בגימטריא רל"ב, תסיר
מהם רי"ו, ישארו י"ז אותיות הפשוטות, שבר'
הויות אלו. ונמצא, כי ז' מדרגות הנז', כולם
בשם הוי"ה אהי"ה, הם עולים שכ"ט (ה) שהם
סוד הגבורות הנקראים מנצפ"ך, שהם בגימטריא
פ"ר, והנשאר מן שכ"ט, הוא מ"ט, שהוא בחי'
השמות עצמן של יהו"ה אהי"ה הנזכר, אשר הם
עם ב' כוללים שבהם, עולים בגימטריא מ"ט.

ותכוין, כי כיון שאין המלכות עולה עד
הכתר עצמו כנזכר רק עד מקום קשר
תפילין של ראש, אין כאן אלא מ"ט,
כי שער הן' שהוא הכתר כנודע, אינה יכולה
לעלות. וביאור ענין זה הוא: בתחילה בסוד
ב' הכריעות, ע"י ה' מדרגות יאהרונה"י, העלינו
את הדינין של שכ"ה ניצוצין הנודעים, שהם
ה"פ אדנ"י, שהם מתמתקים ומתבסמים ועולים.
ועתה אנו מעלים גם את הגבורות של מנצפ"ך

רי"ה, ישארו, י"ו, מ) שהם י' אותיות של הויה
דע"ב, וז' אותיות של הוי"ה אהי"ה וע"ה הרי
ח"י.

אח"כ עולה ביסוד עצמו, בשם יהו"ה אהי"ה
והם הויה דידין העולה ע"ב, ואהיה במילוי
ההין, העולה קנ"א. שהם בגימטריא רכ"ג, תסיר
מהם רי"ה, ישארו ז', שעם הכללות יהיו ח'
אותיות, יהו"ה אהי"ה.

אח"כ עולה בנצח והוד, בסוד יהו"ה אהי"ה
אשר בב', והם הויה דע"ב דידין, ואהיה דאלפין
העולה קמ"ג, אשר ע"ה עולים בגימטריא
רי"ו.

אח"כ עולה בת"ת, בסוד יהו"ה אהי"ה,
ונודע כי הכתר שבה, נעשה מן הת"ת שבו.
ולכן צריך לכוין עתה, בב' בחי' האלה, שהם:
הת"ת שבו, והכתר שבה. ותכוין, כי התפארת
שבו, הוא הוי"ה דע"ב דידין, ע"ד הנזכר בכל
שאר ספירותיו. והכתר שבה, הוא ריבוע שם
הוי"ה דב"ן דההין, העולה קד"ם, כזה: יו"ד,
יוד ה"ה, יוד ה"ה ו"ה, יוד ה"ה ר"ו ה"ה,
כנודע שהויה שבמלכות, היא שם ב"ן דמילוי
ההין, והנה ע"ב קד"ם, הם בגימטריא רי"ו.
והרי ביארנו, ד' מדרגות של עליות, בוקיפה
הא'.

ואלו הם ג' מדרגות עליות, אשר בוקיפה
הב', ה' לגבי י'. תחילה עולה בחסד וגבורה,
בשם יהו"ה אהי"ה, והם הוי"ה דאלפין בריבוע,
העולה בגימטריא ק"ל. ושם אהי"ה פשוט בריבועו
העולה מ"ד, ותחבר עמהם מ"א אותיות, שיש

הגהה

אהי"ה, בפשוטה י'. והה' אחרונה של אהי"ה,
מצוירת כך ד"ו.
(ה) א"ש: הפירוש הוא, ז"פ מ"ו, הם
בגימטריא שכ"ט.

(ג) א"ש: ע"ה.

(ד) א"ש: הצויר הוא כך: א' של אהי"ה,
מצוירת יו"ד, וה' של אהיה, ד"ו. והיוד של

הגהות ומראה מקומות

(מ) ג"א נשאר י"ו הם י' אותיות של מילוי הויה דידין ואח"כ הו' עם הכולל הם סוד ח'
אותיות של הוי"ה ואהי"ה אח"כ כר' (פע"ח).

כנזכר, כנודע כי ב' בחי' הם של דינין, והם פ"ר ושכ"ה, כמבואר אצלנו בפרשת בא אל פרעה, דל"ח ע"ב, בפסוק כי יהיה נערה כו', (ג) וע"ש.

גם אם נחלק ז' מדרגות הנז', של הוי"ה אהי"ה, לב' בחי', ד' דוקיפה א' עד החזה, וג' דוקיפה ב' עד הכתר, יהיה באופן זה, כי ד' המדרגות הם עולים בגימטריא קפ"ח, והוא סוד אהי"ה דידין, העולה בגימטריא קס"א, וכ"ז אותיות אשר במילוי מילוי הרי קפ"ח. והג' מדרגות הם בגימטריא קמ"א, והוא בחי' אותיות מילוי שם אהיה דידין, העולה קס"א. ואם תסיר ממנו ד' אותיות הפשוטות, העולות כ"א, ישארו קמ"א ע"ה. והרי עד עתה, עלתה המלכות שהיא בבחי' נקודה קטנה, אשר היתה בהיכל ק"ק דבריאה, שהיא שם אדנ"י, עלתה עתה עד הכתר דו"א, בסוד אב"א, ועדיין היא בסוד נקודה, ואין בה בחי' פרצוף.

אלהינו ואלהי אבותינו: הנה נתבאר, כי המלכות עדיין היא בסוד נקודה, ועלתה עד כתר דו"א, בסוד אב"א. והנה כוונתנו עתה, לתקן תחילה את ז"א, כדי שיוכל הוא אח"כ, לתקן את המלכות, לעשותה פרצוף בהיותה עדיין בסוד אב"א. והנה מן שחסר מתיקון ז"א, הוא בחי' אור המקיף של המוחין הפנימים. והענין הוא, כי הנה נתבאר אצלנו בביאור ק"ש דשחרית (ס) דימי החול, כי ע"י הק"ש, נעשין מוחין דא"פ אל ז"א דאצילות. ונעשים מוחין דא"פ אל לאה, הנקראת ד' דקשר דתפלין שבראש. ונעשין מוחין דא"פ אל רחל, נוקבא דז"א. אבל אינם נכנסין בה, כי אז היא למטה בבריאה, אבל נשארים למעלה בלאה.

והנה כל המוחין הפנימים האלו, הם מבחי' הפנימיות, הנקרא נשמות, ואינם מבחי' החצוניות

הנקרא עולמות, כמ"ש ענין ב' בחי' אלו, למעלה בדרוש הב', של ב' י"ט דר"ה. ונמצא, כי עתה אנו צריכין להמשיך אור המקיף, אל מוחין דא"פ דז"א עצמו, מבחי' הפנימיות, הנקרא נשמות כנזכר, ועי"כ יוכל ז"א לתקן את רחל נוקבא לעשותה פרצוף.

ואמנם, כמו שלצורך ביאת המוחים פנימים, הוצרך זווג אבא ואימא, ביחוד ק"ש של שחרית כנזכר. כן לצורך האור המקיף של המוחין, צריך זווג אחר מחדש, ואז הם יתנו וישפיעו אור המקיף דמוחין בז"א, והנה זה הזווג נרמז עתה, במלת אלהינו ואלהי אבותינו, כמ"ש. וזה ענינו: תכין, כי אלהינו, הוא אימא עילאה. ואלהי, הוא אבא. והואו של ואלהי, הוא הדעת הידוע, המזווג את אר"א. ואבותינו, הוא בחי' אוה"מ, של ד' מוחין דז"א.

וטעם קדימת אימא לאבא הוא, לפי שנאמר כונן שמים בתבונה, כי עיקר תיקון ז"א, הנקרא שמים, הוא ע"י אימא. טעם ב', לפי שנהי"י של אימא, הם נעשים מוחין דז"א כנודע. טעם ג', כי צריך להקדים להעלות בתחילה מן באימא, כדי שאח"כ יתן בה אבא מ"ד. טעם ד', לפי שכוונתנו עתה, לתת א"מ במוחין דז"א. ונודע, כי כל א"מ, הוא משם אהיה, הנקרא אימא כי הוא הנק' קו ירוק המקיף את העולם (ע) ולכן אנו מקדימין אותה. טעם ה', לפי שכוונתנו היא, לעשות כתר דז"א, בתיבת אלהינו. ונודע, כי כתר דז"א נעשה, מחצי התחתון דתפארת דאימא, ולכן אנו מקדימין את אימא, במלת אלהינו, ואח"כ את אבא במלת ואלהי כנזכר.

והנה כיון שהזווג הזה הוא לצורך אוה"מ דמוחין דז"א, גם הזווג הזה דא"א, הוא נעשה בבחי' אור המקיף שלהם. וצריך שתכין בזה. וא"כ צריך שתכין עתה, בג' תיבות אר"א, אל

הגהות ומראה מקומות

- ד' רד"ש ה'. פעה שער העמידה פ"ב. תע"ס שיעור י' מן אות כ"א.
- (ס) לעיל דדושי תפילת השחר פרק ב'.
- (ע) חגיגה יב. ע"ח שמ"ז פ"ז. שער מאמרי רז"ל

- (ג) שער מאמרי רשב"י זיע"א דף פ"ג. ע"ח
- ח"א שער רפ"ה נצוצין פ"ב. ע"ח עם פמ"ס ענף ל"ו. מבו"ש ש"ה ח"א פ"ג. שער הפסוקים שח"ש בפסוק באתי לגני. לעיל ח"א ענין כוונת העמידה

פנימיים שבתוך ז"א עצמו. ואח"כ יוצא מתוכם אור המקיף שלהם, בסוד תפילין במצח דז"א. ואלו התפילין, הם בחי' ה', האחרון שבכולם. ושם נתבאר, אופן הוצאת התפילין, בסוד אור המקיף בנצח דז"א, איך היא.

והענין הוא, כי נודע, שז"א מלביש את אר"א, מן החזה שלהם ולמטה. ואר"א, מלבישין את א"א. והנה נמצא, כי ז"א מלביש את הא"א, מחצי הת"ת שבו ולמטה, אחר היות א"א מתלבש תוך אר"א, שנתפשטו נה"י שלהם בתוך ז"א כנודע. והנה (צ) יש חד קוצא דשערי, נמשך מן ראש א"א דרך אחוריו, ומגיע עד רישי תרין כתפין דיליה בלבד. ונודע, כי אלו תרי רישי כתפין דא"א, הם עצמם, בחי' ב' עטרין דחסדים וגבורות שברעת דז"א. והנה על ידי ק"ש דשחרית נזדווגו אר"א בבחינת א"פ, ואז ירדו אותם ב' רישי כתפין דא"א, מבחינת א"פ שלהם, עד למטה, ונוגע ברישא דז"א, ונעשו בו ב' עטרין דרעת, בבחי' א"פ דמוחין. ועדיין בחי' א"מ, נשאר למעלה, במקום ב' רישי כתפין דא"א. וגם אותה הנימא דקוצא דשערי דרישא דא"א, אינה נמשכת רק עד שם. לפי שגם היא, היא בחי' א"מ, כי כל שערות הם א"מ כנודע. ואח"כ חזרו אר"א עתה בברכת אבות, להזדווג ב', בבחי' א"מ שלהם עצמם, ואז יורד גם אור המקיף של אותם ב' רישי כתפין דא"א, למטה ברישא דז"א. ואז גם כן נמשך ההוא קוצא דשערי דרישא דא"א מאחוריו, עד למטה בחצי הת"ת שבו, המגיע באחורי רישא דז"א, במקום העורף שבו, שהוא באחורי ב' עטרין דרעת דז"א. ואז מכה שם במקום ההוא, ובוקע אותו, ונכנס הארת ההוא קוצא דשערי, דרך

ג' שמות של אורות המקיפים, באר"א ודעת. (א) ואלו הם: הויה דע"ב, באבא. ודס"ג, באימא. ודמ"ה, בדעת. ונרמזים באופן זה: כי בב' אותיות א"ל מן אלהינו, נרמזו אל שם א"ל, היוצא מן ג' יודין וא', שיש במילוי הויה דס"ג שבאימא כנוכח בר"מ בפרשת פנחס בדרך רמ"ו ע"ב. והנה בהסירך אל מהויה דס"ג, ישאר ל"ב, הוא בחי' אור המקיף, אל הל"ב נתיבות שבמוחין. נשאר ד' אותיות: הינ"ו, מן אלהינו, והם בגימטריא ע"א, שהם ענין ע"א סנהדרין שבאימא. גם אם תסיר מהויה דס"ג, חשבון הב"ל, שהוא בחי' אור המקיף כנודע, ישאר כ"ו, ועם מ"ה שיוורד בז"א, (ע) הרי ע"א, כמנין הינ"ו מן אלהינו.

ובמלת ואלהי, תכוין, כי הנה כתיבה זו, רמזים אבא ודעת כנוכח. והנה אלהי, רומז באבא כנ"ל, והנה הוא בגימטריא מ"ו, כמנין אותיות מילוי הויה דע"ב דיודין. ואות ו' של ואלהי הרומזת בדעת כנוכח, הנה פה נרמז הויה דמ"ה, באופן זה: כי אות ו' היא ר"פ ו', והרי הם ל"ו, כמנין אלה של ואלהי. ועם י' של ואלהי, הרי מ"ה, ולפי שבמלת ואלהי, נרמזו חיבור אבא עם הדעת שלו עצמו, לכן אות י' של ואלהי, עולה לכאן ולכאן כנוכח. והרי נתבאר ענין זווג אור המקיף דאר"א ודעת, בג' תיבות הנז'.

ועתה נבאר, איך נמשך זה האור המקיף, של המוחין פנימיים דז"א, ואיך נרמזין בג' תיבות אלו, הנה נודע כמ"ש בהקדמת ביאור אדרת האזינו, (פ) ושם נתבאר ענין התפילין בארוכה, איך במוחין דז"א, יש ו' בחי', ג' מהם א"פ, וג' מהם א"מ, והבחי' ה', היא א"פ, דמוחין

הגהה

בעבור שהם המוחין כאמור, ואין בידי כח להכריע, וכמו כן לקמן, כנלענ"ד.

(א) א"ש: נלענ"ד, להגיה ולכתוב בב' תיבות אלהינו ואלהי, ואין לכתוב אבותינו.

הנחות ומראה מקומות

(פ) שער מאמרי רשב"י זיע"א דף רס"ו ד"ה הבחינה החמשית.
(צ) שער מאמרי רשב"י זיע"א דף רע"ג ד"ה אבל הענין הוא.

הגיגה. וע' בהקדמת התקונים אות רט"ז ובדפו"י ד"י.
(ע) נ"א ישאר כ"ו והוא סוד ע"א מן אלהינו שהוא הינ"ו שהם כ"ו הנ"ל היוורד למ"ה שבז"א ושניהם הם ע"א (פע"ח).

אותה הבקיעה, עד פנימיות מוחין דז"א. וע"כ ניתוסף הארתם, ובקעת ויוצאת דרך הפנים לחוץ, במצח דז"א. ושם נעשים בו בחינת התפילין, מבחי' אותו האור המקיף שירד מלמעלה מזווג הב' דא"א.

אמר הכותב, צ"ע, כי כבר ענין זה נעשה במצות התפילין, קודם התפלה. ואיך נעשה עתה באחרונה. ועוד כי הרי עתה בר"ה אינו זמן תפילין. והנה בדרושי התפילין נתבאר, כי התפילין הם רשימו דמוחין שקדמו מאתמול, ועתה בתפילת שחרית דיום זה, באים מוחין אחרים חדשים, פנימיים ומקיפים, בעת ברכת אבות. ושם בדרוש אחר נתבאר, כי התפילין, הם מבחי' המוחין, שירדו בלילה בעולם הבריאה. ואמנם בדרושים שכתבתי בסדר תיקון תפילת שחרית, והתחלקותם בד' חלקים, כנגד ד' עולמות אבי"ע, שם ביארנו, כי ע"י תפילין של יד, שהיא בבריאה, וע"י תפילין של ראש, שהיא באצילות, נעשין מוחין פנימיים דא"פ, וגם באור המקיף שלהם, אלא שהוא בבחינת חיצוניות העולמות. אבל בק"ש ובברכת אבות, אז נעשים מוחין פנימיים דא"פ ודא"מ, בבחינת הפנימיות של העולמות, שהם בחינת הנשמות כנודע. והרי לפניך ב' טעמים חלוקים זה מזה, וצ"ע.

והנה צריך שתדע, כי בכל מקום שנמצא בתורה, ב' אותיות נ"ו בסופי תיבות, כגון: אלהינו, אבותינו, וכיוצא בזה. כולם הם בחי' גבורות. וכנזכר בענין פרשת ויהי נועם שאומרים במ"ש. והטעם הוא, לפי שכל הגבורות נכללות בה' גבורות, שהם אותיות מנצפ"ך, העולים בגימטריא פ"ר. ואם תחלקם לה' חלקים, שהם ה"ג, יהיה כל חלק מהם נ"ו. כי ה"פ נ"ו, הם בגימטריא מנצפ"ך. ולכן כל מקום שתמצא אותיות נ"ו בס"ת, הם דין וגבורה.

ונודע, כי ה"ג אלו, הם ה' היות, העולים בגימטריא ק"ל. וכל הויה מהם, הוא במילוי כזה: יו"ד ה"י ו"ו ה"ה, העולה בגימטריא נ"ו. והענין הוא, כי ה"ג הם במנצפ"ך, העולים פ"ר, ואם תחבר עמהם אות ה', שהיא בבינה, יהיו בגימטריא פ"ר, שהם בגימטריא ה' היות, כל אחד במילוי הנזכר, וכל בחי' נ"ו הוא גבורה

ודין, כי כל גבורה מהה' גבורות, היא הויה אחת העולה נ"ו כנזכר.

ונחזור לענין א', לבאר מה ענין נ"ו נ"ו, אלו הנרמזים במלת אלהינו ואלהי אבותינו, והכונה הוא בב' בחי': הא' היא, כי הנה עתה, יורד המקיף של ב' עטרין, חסדים וגבורות דדעת דז"א כנ"ל, והנה חו"ג נקראים הויה אלהים, שהם בגימטריא יב"ק, כמנין ב"פ נ"ו נ"ו, שבמלות אלהינו ואלהי אבותינו. ואע"פ שהעטרא הא' הוא חסד ואינה דין, עכ"ז כיון שהיא בבחי' אה"מ שלו, וכל א"מ הוא מן הבינה, שממנה דינין מתערין כנ"ל, לכן אפילו העיטרא דחסד, האור המקיף שלה, נרמז במלת נ"ו, שהיא גבורה.

הכונה הב' היא, כי נודע, כי לד' מוחין דא"מ של התפילין, יש ד' מקיפים. ואח"כ, יש עוד מקיף א' לכל הד', והוא מצד הבינה. ואחר כך יש עוד מקיף אחר לכל המקיפים הנז', והוא מצד החכמה. וכנגד זה בעשיית התפילין, יש ד' קלפים לבנים חלקים בלתי כתיבה, לכרוך בהם ד' פרשיות התפילין כל קלף מקיף לפרשה אחת. ואח"כ כולם נתונים תוך הבית עצמו, של תפילה ש"ר, אשר הוא א"מ על כולם. והבית הזה, הוא מצד הבינה, כנודע בתחילת הקדמת ספר התיקונים, דתפילין אימא על ברא. ואמנם כנגד אור המקיף אשר מצד החכמה, אין בו רמז בעשיית התפילין, כי הוא עליון מאד, ואין לנו בו שום השגה. והנה אלו המקיפים, כולם נרמזו במלות אלו, כי אבותינו, הם ד' מקיפי המוחין, הנקראים אבות. וב' אותיות נ"ו של אלהינו, הוא המקיף מצד בינה, המקיף כל ד'. ונ"ו של אבותינו, הוא המקיף על כולם מצד חכמה.

אלהי אברהם, אלהי יצחק, ואלהי יעקב: כבר למעלה נעשה זווג אר"א, בבחי' אור המקיף שבהם, כדי להוריד את האור המקיף, הנקרא תפילין ש"ר. אבל צריך שתדע, כי אור המקיף הזה, הוא תחתון, והוא למטה מן מדרגת המוחין הפנימיים של ז"א. כי זה המקיף הנקרא תפילין, יוצא אח"כ מתוך המוחין פנימיים לחוץ. ואמנם יש עוד מקיף א' עליון, למעלה ממדרגת המוחין פנימיים דז"א, והם אותם המקיפים שנשארו

לצאת ולהתנוצץ במצח, בסוד תפילין כנוכר. ונמצא, כי מוחין דא"פ, עם המקיפים שלהם, נמשכו מחב"ד דא"א. ואלו המקיפין הב', נמשכו מן חג"ת דאימא.

והנה כבר נתבאר אצלינו, כי בוי"ת דאימא, יש ז' היות דס"ג, ואותיות המילוי של כל הויה מהם, הוא בגימטריא הבל, כשתסיר אותיות הפשוטות. והנה אלו הם סוד ז' הבלים, (ת) הגו' בפסוק קהלת, כי קהלת, הוא בסוד הבינה, ויש בה ז' הבלים אלו, כנוכר בס"ה, כי שיר השירים, וקהלת, ומשלי, אינן לקבל חב"ד. ונודע מ"ש בפרשת פנחס בר"מ, כי מהויה דס"ג, יוצא שם א"ל מג' יודין וא' אשר בה, ונמצא, כי כשיורד א"מ התחתון דמוח חכמה, יורד מן החסד דאימא, ונקרא א"ל. וגם כשיורד משם במקום הדר' מקיפים הא', ולוקח הארה משם כנוכה, הנה הוא לוקח ג"כ משם שם א"ל.

והענין הוא, כי הוא לבדו לוקח הארה מכל הדר' מקיפין ההם, והארה הלוקח, הוא שם א"ל, באופן זה: כי מג' מקיפין הא', לוקח ג' יודין. ומן המקיף הדר' דעטרא דגבורה, לוקח אות א', ונעשה בו שם א"ל. ונודע, כי המקיף הא' הם ד', לפי שלא נתלבשו עדיין בנהי"י דאימא. אבל אלו המקיפין השניים שירדו גם הם תוך נהי"י דאימא, נעשו ג' מקיפים לבד, כי ב' המקיפים דב' עטרין, נעשים מקיף א' כלול מב', ואינם נחלקים לדר' מקיפים, עד היותם יוצאים בסוד התפילין ש"ר, ואז נעשים ד' מקיפים, כמבואר באורך בדרוש התפילין.

והנה כל מקיף מאלו הג', יש לו הבחי' הנוכר, של שם א"ל. או"מ הא', לוקח שם א"ל מחסד דאימא, ואח"כ לוקח שם א"ל מכל הדר' המקיפין הא', ע"ד הנוכר. וגם המקיף הב', לוקח שם א"ל בגבורה דאימא, ואח"כ מכל ד' מקיפים הא', ע"ד הנוכר. וגם המקיף הג' לוקח שם א"ל מת"ת דאימא, ואח"כ מכל ד' מקיפים

למעלה, בת"ת של אימא, אשר ממנו נעשה הכתר דז"א. (ק) ואח"כ נכנסו המוחין ההם תוך נהי"י דאימא, ונתלבשו תוך רישא דז"א, ונעשו שם מוחין פנימיים. (ר) ואח"כ חוזרין לצאת בחוץ במצח דז"א, בסוד א"מ תחתון, הנקרא תפילין ש"ר. והרי הם ג' בחינות.

ונודע, כי הכלים אשר בתוכם נכנסים המוחין האלו, הם נקראים חב"ד, אשר בראשונה היו בחי' חג"ת, בהיות ז"א בן ר"ק, חג"ת נהי"י בלבד. וכשהגדיל, נתעלו חג"ת שבו, ונעשו חב"ד שבו, והם בחי' כלים, לקבל בתוכם הג' מוחין. ונמצא, כי אלו הג' כלים, הם נקראים ג' אבות: אברהם, יצחק, ויעקב. ואלו המקיפים, שיורדים ונמשכים עתה מזווג הגו' דא"א, נקראים אלהי אברהם, אלהי יצחק, ואלהי יעקב.

ובהיות אלו המקיפים יורדים למטה, יש בהם ג' בחינות: הא' הוא כשיורדים, ופוגעים במקום אותם המקיפים הראשונים העליונים שנשארו בת"ת של הבינה. ואח"כ יורדים עוד למטה, במקום המוחין אשר נתלבשו בנהי"י דאימא ונכנסו גו' רישא דז"א. ואח"כ בצאתם לחוץ במצח דז"א, בבחי' תפילין ש"ר כנוכר. ובכל בחי' מאלו, ברדתם שם, הם מקבלים אור מן המקום ההוא. ונמצא, כי כפ"ז, יהיה להם שם בפ"ע, בכל בחי' מאלו הג' הגו' וכמ"ש עתה בע"ה.

ולכן נבאר בתחילה, מהיכן יצאו אלו המקיפים השניים. הנה בתחלה ביחוד הק"ש, ירדו למטה ד' מוחין דא"פ, שהם מן חרי"ב דא"א, וב' עטרין דדעת. גם ירדו עמהם ד' מקיפין, שהיו להם שם במקומם בתחילה, ועתה חוזרים לרדת ד' מקיפים אלו התחתונים, הנקראים תפילין ש"ר, ונמשכים ממקום יותר תחתון, והוא מתג"ת דאימא, כי הרי אלו המקיפים, הם גרועים במעלה מן המוחין דא"פ הנוכר. כי הנה ברדתם (ש) ממקומם, מקבלים אור מהם, ומכח אור זה שקבלו מהם, הם יכולים

הנהרות ומראה מקומות

(ק) פוגעין ג"כ במוחין ואח"כ כו' (סכ"י ופע"ח).

(ש) נ"א במקומם (דפו"י).

(ת) זהר ויצא אות ט"ו בהסולם מאמר ז' הבלים.

(ק) נ"א קודם שנתפשטו המוחין הפנימיים דנהי"י דאימא (סכ"י השמ"ש ז"ע).

(ר) ג"ב ועתה כשאלו המקיפים השניים יורדין

הא', ע"ד הנזכר. וז"ס ב' אותיות א"ל, אשר
באלהי אברהם, אלהי יצחק, ואלהי יעקב. אשר
כבר נתבאר, כי ג' מקיפים התחתונים תאלו,
הם ג"פ אלהי אלהי אלהי.

ועתה צריך לבאר, כי כיון שאלו המקיפים
הב', נמשכים משלש הויות ס"ג דחג"ת דאימא,
א"כ למה אינם לוקחים אלא שם א"ל שבהם
בלבד, ואינם לוקחים כל המילוי כולו של הויה
דס"ג, שהיא בגימטריא הבל כנזכר, כי הרי
כל אור מקיף, הוא בחינת הבל כנודע. אבל
דע, כי ודאי שכך הוא, שלוקחים כל מילוי
דס"ג, שהוא בגימטריא הבל, לטעם הנזכר.
אבל הענין הוא, במה שנקדים לך הקדמה אחת
בענין הדעת, והיא זאת.

דע, כי באלו המוחין פנימיים של ז"א,
ובכל פרטי מקיפיהם, יש בהם ב' בחי' דעת,
ונקרא ב' דיעות. וז"ס משיה, כי אל דעות
ה', תרין, כנזכר באדרת האזינו. והם: דעת
א' מכריע למעלה, בין שני מוחין דזעיר אנפין,
הנקראים חר"ב. ודעת ב' למטה, מכריע בין ב'
עטרין דחור"ג, אשר אלו הב' עטרין בכללותם,
הם מוח א' הג', הנקרא דעת כנודע.

והנה מוח הדעת דאימא, מתפשט בר"ק
התחתונים, מחסד עד יסוד שבה, כנודע כי סוד
הדעת, הוא אות ו', ונחלק לר' חלקים הנז',
שהם ו' וויין. וזו היא בחי' התוספות, שיש
באותיות המילוי דהויה דס"ג, העולה בגימטריא
הב"ל על שם א"ל היוצא ממנו. כי א"ל,
עם אות ו' הוא בגימטריא הבל. כי ו'
זו, היא מבחינת הדעת כנזכר. ואף על פי
שב' וויין, הם יתירים על ב' שמות א"ל, אשר
בב' הויות ס"ג, דחסד וגבורה דאימא, עכ"ז
כיון ששרשם אינם רק ו' א' של הדעת, אינם
נחשבים אלא באות ו' א'. ונמצא, כי ב' שמות
א"ל א"ל, הם מקיף מוח חכמה דז"א, ומקיף
מוח בינה דז"א, ואות ו' היתירה, הנכללת
מב' וויין הנז', הנשאר מחשבון מילוי הבל
כנזכר, הוא מקיף מוח הדעת העליון דז"א,
המכריע בין חו"ב דז"א.

אח"כ במקיף הג' דדעת דז"א, הכולל ב'
עטרין כנודע, הנה הוא בחי' אל הג' דהויה
דס"ג דת"ת דאימא, ואות ו' הנשארת, לתשלום
כל המילוי, שהוא בגימטריא הבל כנזכר, היא
בחי' המקיף, אל בחי' דעת התחתון הב', המכריע
בין ב' העטרין דחור"ג.

והנה בחי' ג' שמות א"ל, כבר נרמזו בג"פ,
אלהי אברהם, אלהי יצחק, ואלהי יעקב. ובחי'
אות ו' של הדעת, נרמזה באות ו' יתירה, של
ואלהי יעקב. ואע"פ שהם ב' וויין, של ב' דעות,
עליון ותחתון, שניהם נכללין בו' זו, לפי שאלהי
יעקב, הוא המוח הג' הנקרא דעת, הכולל ב'
עטרין. והוא בכללותו נקרא דעת, ולכן ב'
וויין אלו, שהם ב' הדיעות, נכללין בו' ביחד,
באות ו' של ואלהי יעקב כנזכר. ועוד, כי הנה
עיקרם אינה אלא ו' א', שברדעת שבבינה,
שנחלק לר"ק כנזכר. גם ו' זו של ואלהי יעקב,
רומזת כללות הכל, שהם ד' מוחין וב' דעות,
הרי ו'.

והרי נתבאר, בחי' האור שקבלו אלו
המקיפים הב', מן הבחי' א' שירדו שם, שהם
ד' מקיפים הא', והם ב' אותיות א"ל של אלהי
כנזכר. ומן הבחי' הב', שהוא ברדתם למקום
המוחין הפנימיים ממש, כי גם משם לקחו הארה.
והנה היא אות ה' של אלהי. ומן הבחי' הג',
שהיא בעת צאתם לחוץ, בסוד תפילין במצח,
גם אז לקחו הארה, מהכאת נימא דשערי דא"א,
והוא אות י' של אלהי. ונמצא, כי ג' ההארות
שלקחו, מכל ג' המקומות, הם נקראים אלהי:
א"ל, ה', י'. וע"ש נקראים אלו המקיפים הב',
אלהי אלהי כנ"ל. וכבר נתבאר ענין ב' אותיות
א"ל, איך נלקחו ממקום המקיפים הא'.

וטרם שנבאר ב' אותיות אחרות, שהם
ה"י מאלהי, נבאר תחלה מה ענין אלו ההארות
של א"ל, ומה נעשה בהם. דע, כי הנה נמצא
שיש בג' המקיפים האלו הב', ט' יודין, וג' אלפין,
בג' שמות ת) א"ל אשר בהם כנזכר. וט' היודין,
אשר נלקחו מג' מקיפין הא', שהם חר"ב ועטרא
דחסד, אחר אשר נתנוצצו ויצאו בבחי' תפילין

הגהות ומראה מקומות

(ת) נ"א אלו (דטו"י).

בה, באופן זה: כי הנה כל אלף מאלו הג', נתחלקו לג' חלקים כנ"ל, שהם ו' וב' יודין, יו"י. נמצא, כי גם הג' אלפין שבה, הם תשעה אותיות. ומאירים בהם תשעה יודין הנו', ט' בט', ועי"כ ניתוסף בה הארה יתירה מאד, ואז נעשית היא, בבחי' ג"פ א"ל א"ל א"ל, שהם בגימטריא ג' אלפין וט' יודין, וג"פ א"ל א"ל א"ל, הם בגי' מג"ן. והוא סוד מ"ש בתפילת שחרית דחול, בענין מלך עוזר ומושיע ומגן, אשר הוא בעת חזרתה פב"פ, כנזכר שם וע"ש.

ואחר כל זה, מתעלים ג' שמות א"ל א"ל א"ל הנזכר אשר בה, וכולם מאירים בסוד הפנים שלה. א"ל א', בפן הימני, וא"ל א', בפן השמאלי. וא"ל א', בחוטם שלה. והנה שם א"ל במילוי, הוא קפ"ה, ונמצא, כי ב"פ אל אשר בב' תפוחין דילה, הם בגימטריא ש"ע. כי הנה עתה יש בפניה, אור כל הש"ע ריבוא נהורין, אשר באנפין דא"א, הנזכר באדרת נשא. אבל ז"א שאין בו רק הארת הט' יודין בלבד, אין לו רק ק"ן ריבוא נהורין באנפוי, כנזכר באדרת נשא.

וזה סוד מ"ש רו"ל, שאדם הראשון לא היה יכול להסתכל בפני חוה אשתו. והטעם הוא, כי עתה בחזרת פב"פ עמו, יש לה ש"ע ריבוא נהורין באנפאה, והז"א אין לו אלא ק"ן ריבוא בלבד. והטעם הוא, מפני שהוא לקחה הארת הט' יודין שבו, וג' האלפין שבה.

והנה א"ל הג', אשר בחוטם שבה, הנה הוא סוד ב' אותיות א"ל דואלהי יעקב, שהוא בחי' הדעת, המכריע בין ב' אנפין, וכיון שמכריע ביניהם, לוקח ב' כוחותיהם, והם ב' שמות א"ל שבהם, העולים ש"ע. ולכן גם בחוטמא, יש בו שעה ריבוא ארכא דחוטמא. כנזכר באדרת נשא. ואמנם ב' נוקבא דפרדשקא הם בחוטמא, וכ"א מהם ארכו שעה ריבוא, שהוא בחי' ב' שמות א"ל, הנכללין בהאי חוטמא, להיותו מכריע בין ב' אנפין. ואמנם היות מספרם שעה כנזכר, עם שאינם רק ש"ע, מב' שמות א"ל. הענין הוא, כמ"ש בס"ד ובאדרת נשא, כי בכל נוקבא מאלו ב' נוקבין דחוטמא, יש בה אות ה' א'. וכמבואר אצלינו בשער רוח הקדש, בענין היחודים וע"ש.

במצחא דז"א, נמשכו ונתפשטו ונעשו א"מ אל כל ט' ספירות דז"א, בבחי' החיצונית הנזכר שם, בכל ספירה דז"א, כנזכר אצלינו בדרוש שמות הספי' בסדר אורות המקיפין, וכנזכר שם, כי בכל ספירה, יש ג' בחינות: פנימי, ואמצעי, וחיצון. וכולם בסוד א"פ, וכנגדם ג' בסוד א"מ. והנה הם מתחלקים בסדר הזה: כי ג' היודין של המקיף דמות חכמה, אשר לקחם מג' המקיפים הראשונים, שהם חו"ב ועטרא דחסד, הנה הם מקיפים, אל ג' ספירות קו ימין דז"א, הם תח"ן שבו, וג' יודין דמקיף ב' של בינה, מקיפים לג' ספירות קו שמאל שבו, שהם בג"ה. וג' יודין דמקיף ג', של עטרא דחסד, מקיפים לג' ספירות קו אמצעי שבו, שהם דת"י.

ונשאר עתה בחי' אות ו', הנשארת מתשלוש חשבון מילוי הבי"ל, שהוא בחי' הרעת כנ"ל. ואמנם הם ג' ויין, אשר בג' המקיפים, מג' מילוי ס"ג, שמהם נתפשטו ג"פ א"ל א"ל א"ל כנזכר. ומאלו, נעשה בחי' הפה דז"א, בחי' הב' השפתים והלשון שבו, אשר הם בחי' נה"י שבפה.

ואמנם ג' האלפין, אשר בג' המקיפים הב' האלו, אשר לקחום ממקיף הד' הא', הנקרא עטרא דגבורה, אלו הם מתפשטים בנוקבא דז"א, אשר היא עתה אב"א, היא בסוד נקודה בלבד, ונמשכים בה ג' אלפין אלו, כדי לתקנה, ולעשותה פרוץ שלם מ"ס, כנודע כי אין המלכות נבנית, אלא מעטרא דגבורה.

והנה זה סדר התפשטות בה, הנה א' הראשון נתלקת לג' חלקים, והם ב' יודין וו', שהיא יו"י, צורת א' כנודע. ומן ב' היודין, נעשין בחי' הפנים, ונקראין ב' תפוחין קדישין, ימין ושמאל. ומן אות ו', נעשה החוטם שבה, ואלף הב', גם היא נתלקת ע"ד הנזכר, ומב' היודין, נעשים ב' הידים שלה. ומן אות ו' נעשה גופא דאמצעיתא דילה, שהם חג"ת שבה. ואח"כ מן האלף הג', נתלקת ע"ד הנזכר, ומב' היודין, נעשו ב' שוקין דילה. ומן אות ו', נעשה היסוד שבה, והרי הם נה"י שבה. והנה נתקנה ונבנית הנוקבא, בסוד פרוץ, בהיותה אב"א, ע"י ג' אלפין אלו.

והנה כאשר חזרת לעמוד עמו פב"פ, אן לוקחת גם היא ג"כ הארת הט' יודין, אשר נתפשטו בז"א כנודע, ומאירין בג' האלפין אשר

והנה ענין היות ר' זו הג' תלויה, תוך זו הה', ואינה מחוברת עמהם. הענין הוא, כי הנה ר' זו, רומזת אל הדעת כנוכר, כמ"ש למעלה, כי ב' דעות הם: דעת עליון, מכריע בין חו"ב דו"א. ודעת ב' תחתון, מכריע בין ב' עטרין. והנה הדעת העליון, נעלם מאד, ואינו ניכר, ולכן לא נתחברה ר' זו, הרומזת אל הדעת בכללותה, אל ב' הדיעות, עם ב' ויין העליונים, שהם חו"ב. אבל נשארה תלויה למטה, להורות כי אין ניכר רק הדעת התחתון, המכריע בין ב' עטרין.

והנה אף שאמרנו, כי בההארה הא', לקח כ"א מהם ד' אותיות, ועתה לא לקח, כי אם ג' אותיות, שהם ג' ויין, דציור אות ה', עכ"ז גם בה נרמזו ד' בחינות, והוא במה שנודע, במ"ש פרשת בלק דף ר"ו ע"ב, על אשורנו ולא קרוב, ענין ההוא פסיעה לבר, אשר בסוף רגל הו', התלויה תוך אות רגל ההא א' שבשם, והוא בחי' עטרא דגבורה, הניתנת למלכות, והוא דוגמת אות א' דשם א"ל כנ"ל, וג' הוויץ עצמו, הן ניתנין לז"א, כרמיון ג' יודין דאות ל' דשם א"ל כנ"ל.

ונבאר סדר התפשטותם. הנה בג' ההין הנז', יש ג' ויין, וג' פסיעות לבר. ולפי שאלו הההין, הם מן הארת המוחין הפנימיים דז"א כנ"ל, לכן הארה זו אינה יוצאה לחוץ, אבל משם ממש, מתוך המוחין הפנימיים, יורדין ג' ההין אלו, דרך פנימיות ז"א, עד מקום החוטם שלו, אשר יש שם ג' קוים, והם: ב' נקבי החוטם, ימין ושמאל, וקו א' באמצעם. ובג' קוי החוטם האלו, שם ירדו ועמדו ג' ההין הנז', ה' רחכמה לימין. וה' רכינה לשמאל. וה' רדעת, באמצע. וז"ס הההין, אשר בב' נוקבי דפרדשקא דחוטמא, הנזכר באדרא נשא וכנ"ל בענין שם א"ל, שנעשו שע"ה ריבוא בארכה דחוטמא, עם ה' זו

ואח"כ משם, נתפשטו עוד למטה באופן זה: ג' ויין דה' א', נתפשטו בג' קוים דז"א. ואתה הפסיעה אשר בזו הה' הא', נמצאת דבוקה ממש ביסוד דז"א, ומשם מאירה בנוקבא.

גם נבאר קצת מענין זה, למטה בג' ההין, שיש באלהי אברהם אלהי יצחק אלהי יעקב. והנה אלו הג' אלפין, אשר מתפשטים בנוקבא דז"א כנוכר, אשר הם מתחלקים לט' חלקים, שהם ט' אותיות יו"י יו"י, שהם בגימטריא ג' הויות, שהם בגימטריא לח"ם, להורות כי עתה היא ראויה לזווג, סוד כי אם הלחם אשר הוא אוכל.

גם ענין הג' אלפין אלו, הם סוד מש"ה, וידבר שלשת אלפים משל, כי מאלו הג' אלפין שבה, מתפשט פניה לש"ע ריבוא נהורין, כמנין מש"ל כנוכר.

גם ז"ס, כי לשלג יאמר הוי ארץ, כי ג' אלפין דמילויים, הם בגימטריא שלג, ומג' אלפין האלו העולים של"ג, נתהוית ונעשית הנקבה, הנקראת ארץ. וכשחוזרת פב"פ, אז נהפכין, בסוד נצבה שג"ל לימינך בכתם אופיר. שהוא בעת חזרתה פנים בפנים. וכאשר בעונות ישראל, יש פגם למעלה, בעונות התחתונים, והיא אוכרת האורות של האלפין האלו, אז כתיבה בה, ותרד פלאים, הפך אלפים. והרי נתבאר, בחי' הארה הא', שלוקחים אלו המקיפים הב', ברדתם אל מקום מקיפים העליונים, והם ב' אותיות א"ל, שבאלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב.

ועתה נבאר בחינת הארה הב', שלוקחים ברדתם ובהכנסם בתוך המוחין הפנימיים עצמן דז"א. והנה הוא סוד ג' ההין, שיש בג"פ, אלהי אברהם, אלהי יצחק, ואלהי יעקב כנ"ל. הנה המקיף הא' שבהם, שהוא במוח החכמה, כבר בתחלה בבחי' הא', לקח שם א"ל כנוכר. והוא סוד ג' יודין וא', שהם ד' אותיות, לפי שהמקיפים הא' הם ד' כנ"ל, לפי שלא נכללו תוך נה"י דאימא. אבל המוחין הפנימיים, שנתלבשו תוך נה"י דאימא, הם ג' מוחין בלבד. ולכן אלו המקיפים הב', כ"א מהם אינו לוקח הארה מן המוחין הפנימיים, אלא ג' הארות בלבד, והוא ג' ויין, מג' מוחין חב"ד הפנימיים, ואז המקיף הא' נצטיירו בו ג' ויין אלו, ונעשו אות ה', שהיא נחלקת לג' ויין. ו' עילאה, חכמה. ו' צד הימין, בינה. ו' התלויה ביניהם, דעת. וכעד"ז, במקיף הב' והג', ואלו הם ג' ההין, שבג"פ אלהי אלהי אלהי כנוכר.

(ב) ביאור קצת כונות, בתפילות ר"ה. הנה נת"ל, כי בר"ה, לפי שנברא העולם ביום הזה, לכן נעשה בכל שנה באלו הימים, ככל מה שהיה בעת שנברא העולם. והוא, כי בתחילה חוזרים ז' אב"א, וצריכים אח"כ נסירה, וחזרת פב"פ, וחיבוק ונישוק וזווג. וכל אלו הבחינות, הם נגמרים ביום ח' חג עצרת, ואז מזדווגים יחד. וכמ"ש בע"ה, בתחלת דרוש חג הסוכות. ובתחלת דרוש יח"כ. וע"ש בדרוש ג' דחג הסוכות, בענין התפשטות החסדים דאימא, בנוקבא דו"א. ושם נתבאר טעם נכון, אל אריכות הימים האלו, משא"כ בזמנים אחרים.

ונמצא, כי מיום א' של ר"ה, עד סוף ליל חג עצרת, כולם הם, או זווג ישראל עם לאה. או זווג יעקב עם לאה. ולכן נקרא ר"ה, כי כן לאה, היא ראש של רחל, כנודע בסוד יעקב ענוה יראת ה'. ומה שאנו מכוונים בכל תפלות אלו הימים הנזכרים בברכת אבות, במלך עוזר ומושיע ומגן כו', להחזירה פב"פ, אז הכל בסוד לאה, ולא ברחל. כי רחל אין נסירתה נגמרת, אלא עד סוף י' ימי תשובה, ספירה א' בכל יום מהם. אבל לאה, ננסרת לגמרי ביום א', ובכל יום ויום וחזרת פב"פ עמו. ולזה תיקנו ענין זכרנו לחיים כו', קודם מלך עוזר כו', כי במלות אלו, נרמז נסירת לאה.

ולכן יש בזכרנו לחיים, י"א תיבות, זה סדרם: זכרנו לחיים, מלך חפץ בחיים, כתבנו בספר חיים, למענך אלהים חיים, ולא יאמר אל מלך, וגם לא יאמר אל ח, וכ"כ בעל הטורים ז"ל. וכבר נתבאר אצלינו ד) שזהו סוד הנסירה,

כי ר' הג', נתפשטה בקו אמצעי דת"י, והפסיעה היא אצל היסוד כנזכר. וג' ויין דה' ב', נתפשטה בג' קוים דנוקבא דו"א. וג' ויין דה' ג', נשארה בסוד בחינת הדעת, המחבר את ז' ויין, וגם שם הוא בציור ג' קוים. והרי נתבארו ג' ההיין, של אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב.

ועתה נבאר בחינת ההארה הג' שלוקחים אלו המקיפים הב', בעת צאתם אחר כך לחוץ, בבחינת תפילין במצתא דו"א. כי הנה אינם יכולים לצאת שם, אלא בכח הכאת קוצא דשערי דא"א, הנמשך עד העורף דו"א, ומכה שם, ומרוב ההארה היוצא מסיום פיות דשערות ההם, נכנסת לפנים בתוך המוחין הפנימיים, ובוקע ויוצא במצח אלו המקיפים הב', כנ"ל במלת אלהינו ואלהי אבותינו. והנה ההארה שלוקחים אלו המקיפים הב', מן ההוא קוצא דשערי, הם ג' יודין, שבג"פ אלהי אלהי אלהי. והטעם הוא, כי הנה השערות יוצאות מתוך הגומות שבעור הראש כנודע, ובחי' הגומא, היא צורת יוד (ב) עגולה. ובחינת השיער, הוא צורת ו' ארוכה. ובחינת טפת האור היוצא דרך נקב השיער, הוא צורת י' (ג) עגולה. הרי הוא ציור ג' אותיות יו"י, שהוא ציור אות א. ואמנם מה שלוקחים אלו המקיפים הב', הוא אותם טפות הארות, היוצאים דרך נקבי השיער כנזכר, שהוא ציור יודין, ולכן הם נרמזים בג' יודין, שבג"פ אלהי אלהי אלהי כנזכר, כנגד ג' הארות שלוקחים אלו ג' המקיפים הב', בעת הכאת ההוא קוצא דשערי, בעת צאתם לחוץ, להעשות מקיפים בסוד התפילין כנזכר. (א)

הגהה

(ב) א"ש: עוד מצאתי כונות בשאר התפלה ואסדרם לפניך על סדר הברכות, אחת לאחת, וז"ל, ביאור כו'.

(א) א"ש הכותב: לא זכרתי עוד תשלום הענין.

הגהות ומראה מקומות

וא' ע"י אימא, וא' ע"י ז"א אחר התקיעה כמבואר ובוה לא קשיא מה שקשה לכאורה שמאחר שבק"ש ועמידה נמשכו המוחין איך אנו תוקעין שופר המורה על חזרת המוחין לפי שהיה בסוד הדורמיטא כנזכר שם אלא שבוה מתורץ שאחר קריאת

(ב) נ"א מגולה (דפו"י).

(ג) נ"א מגולה (דפו"י).

(ד) הגהות הרמ"פ ז"ל מאיר אל יקשה בעיניך ענין נסירה זו, כי מלבד הנסירה שאחר התקיעה יש עוד ב' נסירות, כי ג' נסירות הם, א' ע"י ז"א,

במלת זכרנו. ועוד יש בו נ' יתירה, לרמוז: כי הנה אח"כ נמשכים אלו המקיפים היוצאים מן הזווג הנזכר, דרך נ' שערי בינה, הנמשכים מן אורות דא"א.

גם ר"ת זכרנו לחיים, הוא ל"ו, וס"ת הוא מ"ו, והם בחי' ב' מילויי ב' היות ע"ב ס"ג, לרמוז: כי כ"ז נמשך ע"י זווג א"א, הנקרא ע"ב וס"ג, ואז יוצאים בחי' המילויים שבהם לחוץ. (א) גם תכוין, כי ר"ת הוא ל"ז כמנין הב"ל, לרמוז: כי אלו התפילין הם בחי' א"מ הנקרא הב"ל, כמבואר לעיל בברכת אבות, ובהרבה מקומות. והוא בבחינת ההבל היוצא ממילוי ס"ג, שהוא בגימטריא הב"ל.

והרי ביארנו טעם היות התיבות י"א, ואמנם היות מספר אותיותיו מ"ח, הוא לרמוז אל ב' שמות הויה אהיה, שרמוזו במלת זכרנו כנזכר. והם בפשוטן בגימטריא מ"ח, עם הכולל. אח"כ אנו אומרים מלך חפץ בחיים, והוא למטה בתפילין דמקיפים תחתונים שבמצח דז"א שהם כנגד המוחין הפנימיים חב"ד. וגם אלו התפילין נקראים חיים לטעם הנ"ל. והנה באחורי אלו התפילין, יש שם קשר של תפילין אלו שבראש ז"א, והוא סוד אות ד' כנודע, והיא בחי' לאה, מלכות העליונה, העומדת באחורי ז"א, מן חכמה ולמטה (ב) וז"ש מלך חפץ בחיים, כי זו המלכות עילאה, הנקראת מלך, לוקחת חפץ ורצון, הנמשך מן מצח הרצון אשר בז"א, אשר שם בחי' התפילין הנזכר, הנקראים חיים. ומן הרצון הזה שלוקח מן התפילין הנקראים חיים, נעשית ד' זו דקשר דתפילין מאחורוי, הנקראת מלך.

כתבנו בספר חיים, הוא בחג"ת דז"א, אשר הם סוד ב' ידי, שבהם סוד הכתיבה. והנה

ואינה נעשית אלא ע"י השינה והדורמיטא, שהיא א' מס' במיתה. לכן אנו אומרים, שזכירה תהיה לחיים, ולא למיתה. גם נתבאר אצלנו, כי למענך אלהים חיים, הוא בנה"י דז"א, ונודע כי הם שיעור קומת הנוקבא, וזהו למענך, כי נסירת הנה"י, היא למענך, כי שם הוא קומתך. והנה הם י"א תיבות בסדר הזה, והם כנגד עשר אחוריים שצריך לנסר, ועוד בחי' אחרת, שהיא חיות לכולם, שעמה הם י"א. ע"ד מ"ש ב"א סמני הקטורת, הנאחזים ב"א אחוריים שלו. ואע"פ שאין ננסר בכל יום ויום מן עשרת ימי תשובה אלא ספירה א', עכ"ז צריך להוריד הדינין עד למטה.

ונודע, כי לאה היא באחורי ז"א, מראשו ועד החזה, ורחל היא מן החזה ועד סיום רגליו. והנה זכרנו לחיים, הוא כנגד כתר דז"א, אשר נקרא חיים, בסוד התפילין העליונים, שהם בחי' המקיפים העליונים הא', אשר על כתר דז"א, כנ"ל בביאור ברכת אבות, במלות אלהינו ואלהי אבותינו כו', כי יש מקיפים א' וב'. ונודע, כי התפילין נקראים חיים, חיי המלך, לפי שיש בהם כ"א אזכרות, כמנין אהיה. וד' פרשיות, כנגד ד' אותיות הויה. וד' בתים, כנגד ד' אותיות אהיה. והנה אהיה הויה אהיה, הם בגימטריא חיים. וזה תכוין בזכרנו לחיים, שהוא מלת חיים הא', שבר"פ חיים הנזכר כאן.

ותכוין, כי אלו התפילין, שהם המקיפים העליונים, נמשכים בז"א, ע"י זווג א"א כנודע, אשר בבחי' אור המקיף שלהם. והנה א"א, הם בבחי' הוי"ה דמילוי יודין דע"ב, ואה"ה דמילוי יודין העולה קס"א, והנה ע"ב וקס"א, הם בגי' רג"ל, והם בגימטריא ד' אותיות זכור, אשר

הגהה

(ב) א"ש: גם ר"ת מלך חפץ בחיים, בגי' הוא נ', לרמוז אל הארת נ' שעריה הנמשכים בה.

(א) א"ש: ב' מילויים הנזכר, שהם מ"ו ול"ו, עם אותיות, גימטריא פ"ו. וזהו רמז ראשו כתם פ"ו.

הגהות ומראה מקומות

שע"י השופר היא לצורך רחל עכ"ל עיין בספר שמן זית זך דף קמ"ד.

ס"ת חזרת בחי' הדורמיטא לצורך הנסירה, ועיין לקמן כי נסירה זו היא לצורך לאה אמנם אותה

בנה"י שלה, וע"י כל אלו ההארות, נעשית מגין כנ"ל.

ברוך א"י מגן אברהם: כבר נתבאר, כי יש כאן ב' כריעות, וב' זקיפות. והענין הוא, כי ע"י הכריעה של הגוף, בסוד ו' לגבי ה', במלת ברוך, יורדת הארת חג"ת דו"א, בחג"ת שלה, אשר הוא בחי' אות ו'. ואח"כ על ידי כריעת הראש, בסוד י' לגבי ה', יורדת ההארה הנז', באור יותר גדול, ונמשך עד נה"י שלה. ובשם ההויה, ע"י הזקיפה ההיא, אנו ממשיכין הארה, בג' מוחין שבה, ואז עולין ונוקפין ג"פ א"ל, שנרמזו במלת מגין, שהם מתחלקים בג' קוים שבה, ומתקבצים ומאירים באנפין שלה, בסוד מגן אחר, והוא ע"י החסד, הנקרא אברהם, בסוד והוכן בחסד כסא, וזמ"ש, מגן אברהם. ועליה זו אל אנפין דילה, נתבאר היטב למעלה, בביאור ברכת אבות, במלות אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב, וע"ש היטב.

אח"כ ברכת אתה גבור, ותיקנו בה נוסח, מי כמוך אב הרחמן כו', והם ח' תיבות, ואלו הם: מי כמוך אב הרחמן וזכר יצוריו ברחמים לחיים. ויש בין התפלות שינוי, שבתפלות שחרית ומנחה וערבית, תאמר אב הרחמן. ובתפלת מוסף תאמר אב הרחמים. וגם זה נוהג בתפילת יום הכפורים. (ג)

עוד שמעתי מפי מגידי אמת, מן החברים שלנו, שאמר להם מו"ל, שגם במנחה של יום שבת, יאמר אב הרחמים. והדבר מבואר, כי במנחה דשבת, יש עליה דומיא דתפלת המוסף, והוא פשוט. גם מצאתי כתוב במחזור של מורי זלה"ה, שעשה הגהה, כי גם בתפילת נעילה ביוה"כ, יאמר אב הרחמים, כמו במוסף, וכן שמעתי מפיו כשהיה מתפלל.

והנה נוסח זה של מי כמוך אב הרחמים כו', יש בו ח' תיבות, והם כנגד הארת ח' תיקוני

מלכות הב' הנקראת רחל ונקראת ספר כנודע, היא יוצאת כאן באחורי החזה אשר בתפארת, ושם נעשים בה ג"כ בחי' תפילין שבראש שלה, הנקרא תפילה של יד דו"א, כמבואר אצלינו במקומו. וגם תפילין אלו, נקראים חיים. וזמ"ש, כתבנו בספר החיים, כי בחי' חג"ת דו"א, הנקרא כתיבה, יאירו במלכות הב', הנקראת ספר. אשר בו התפילין הנקראים חיים, ויתקנו אותה.

למענך אלהים חיים, הוא בנה"י דו"א. כבר אמרנו למעלה, כי הם שיעור קומת הנוקבא. וזהו למענך, כלומר: כי נסירת הנה"י, הוא למענך, כי שם הוא קומתך. והענין הוא, כי יש כאן בחי' נה"י דו"א, ובחי' נה"י דרחל נוקבא, העומדין כנגד הפרקים תתאין, דנה"י דו"א כנודע. וכ"א מהם נקרא אל חי, בסוד היסוד, הנקרא כן. בין בנה"י דו"א, בין בנה"י דנוקבא. והתחברות ב' יחד, נקרא אלהים חיים, בלשון רבים. וכפי הכונה הזאת, היה גם כן צורך לומר כאן, מלת אל חי, כמו שיש גורסין. אבל אין לומר אותו, לפי שאין צורך להזכירו, כיון שכבר הוזכר בלשון התחברות אלהים חיים כנזכר. ועוד כי אין להוסיף בזכרנו, יותר מי"א תיבין כנזכר.

מלך עוזר ומושיע ומגן, עתה הוא בחי' חזרת לאה עם ז"א פב"ש, כנודע בתפילת שחרית דחול. ובמלת מגן, תכוין אל מש"ל בברכת אבות, בענין אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב, ואמרנו, כי מן ג"פ אל אל, שבג"פ אלהי אלהי אלהי, נמשכה הארתם לנקבה, ונעשית מגין. ושם נתבאר, כי כל אל מהם, נחלק לג' יודין ואלף, ולכן כשנמשכין בנקבה, נחלקין ג' יודין בחב"ד שלה. ה) וג' יודין בחג"ת שלה, וג' יודין בנה"י שלה. וכעד"ז ג' האלפין שבהם, כל אלף צורתה יו"י, כזה א, ומתחלקים ע"ד ט' יודין הנז', יו"י בחב"ד, יו"י בחג"ת, יו"י

הגהה

(ג) א"ש: כך קבלתי מאבא מורי ז"ל, לומר אב הרחמים, גם בתפלת מוסף של יום שבת, שאירע באמצע עשרת ימי תשובה.

הגהות ומראה מקומות

(ה) בדפו"י חסר וג' יודין בחג"ת שלה.

מי כמוך וכו', בברכת תחית המתים, כי כולו דוגמא א'.

גם ר"ת ברחמים לחיים, הם ל"ב נתיבות. גם ר"ת יצוריו ברחמים לחיים, הוא שם בן מ"ב, שהוא בחי' גבורה, מעין ברכה זו הנקראת גבורות. גם ר"ת זוכר יצוריו ברחמים לחיים, הם מ"ט, והם מ"ט שערי בינה:

(ו) לדור ודור המליכו לאל כי הוא לבדו מרום וקדוש. דע, כי בעשרת ימי תשובה, אין לומר כל סדר זה, מן לדור ודור עד סוף הברכה, דאתה קדוש. עם ד"פ ובכך, דאצטריכו למימר. והם: ובכן יתקדש וכו', ובכן תן פחדך וכו', ובכן תן כבוד כו'. ובכן צדיקים וכו'. ואין לומר סדר הזה כולו, אלא בב' ימים דר"ה ויוה"כ בלבד, אבל ב' ימי תשובה, אין בחי' אלו מתגלים, ולכן אין לאמרם אז. זולתי זכרנו בברכת אבות, ומי כמוך בתחיית המתים ואתה קדוש, כסדר ימי החול, אלא שחותם המלך הקדוש.

ואמנם כונת אלו המלות הם, כי הנה יש בו ט' תיבות, כנגד לאה ורחל, שהם ב' דלתינו, וע"ה הוא ט'. וגם נקרא דור ודור, ואנו ממליכים אותה עתה. וזמ"ש, לדור ודור המליכו לאל וכו'. ומלת לאל, הם ב' שמות, אשר בדור ודור עצמם הנזכר, והוא, כי אות א' אשר באמצע לאל, תחברנו עם כל למד ולמד, בראש ובסוף, יהיה ל"א וא"ל, והם ברחל ובלאה. כי ברחל הוא הויה דס"ג, שיש בה ג' יודין וא', כמנין ל"א. ולפי שהויה מתחלת באות י', לכן היודין קודמין לאות הא', וזהו ל"א. אבל בלאה הוא שם אהיה ביודין, שגם יש בו ג' יודין וא', כמנין א"ל, ולפי ששם אהיה מתחיל באות א', לכן הא' קודמת ליודין, וזהו אל.

ואומרו כי הוא לבדו מרום וקדוש, גם זה בחלק לב' מלות, כי הוא לבדו, הם ברחל. ומלות מרום וקדוש, הם בלאה, כי היא למעלה ממקום רחל, כנזכר אצלינו בפרשת ויצא בסוד יעקב משמש במרום ז) וע"ש. ושמעתי משם מו"ל,

דיקנא דכהנא רבא, אשר כנגדם הם ח' בגדי כהונה, אל הכה"ג ביוה"כ. ונדע כי כהנא רבא, הוא בע"ק, א"א, ולכן נקרא רבא, ולא זעירא. אבל כהן הדיוט, אינו צריך ח' בגדים. ולפי שהם בעתיקא, לכן הם בגדי לבן, כנגד לבושיה כתלג חיזור, הנאמר בעתיקא.

ודע, כי בכל י' ית, צ"ל אב הרחמן, שהוא בז"א. אבל בתפלות המוספין דר"ה ויוה"כ ושבת שבינתים, צ"ל אב הרחמים, לפי שאז עולים עד אר"א. ונדע, כי אבא עילאה, נקרא אב לכל הרחמים כולם, כי הוא ראשית קו הימין. ולפי שברכה זו היא כולה גבורות, כי לכן נקרא גבורות, לכן אנו ממתקים אותם, במלות אב הרחמן. והענין הוא, כי אב הרחמן הוא בגי' ש"ו, מן אותיות שופר. אשר ביארנו שם, כי עם הי"ד פרקי אצבעות, האוחזים בשופר, נשלמים לש"ך ניצוצין הגבורות, ואנו קוראים אותם אב הרחמן, למתקם בסוד רחמים. וגם אב הרחמים הנזכר בתפלת המוספין כנזכר, גם הם בחשבון אב הרחמן.

ואמנם כונת ברכה זו היא, כי ביום ר"ה, נידונין כל הנשמות, העתידות לחזור בגלגול בעוה"ז, וזמ"ש זוכר יצוריו ברחמים לחיים, ולא אמר זוכר אותנו, ע"ד מ"ש זכרנו לחיים, אלא זוכר יצוריו, הם הנשמות הנז', שזוכר אותם ברחמינו יתברך, להחזירם לחיים, ולחיותם בעוה"ז, בסוד חזרתם בגלגול.

וזמ"ש בתפלת המוסף בזכרונות, אתה זוכר מעשה עולם, ופוקד כל יצורי קדם וכו', מי לא נפקד כיום הזה כו'. והנה ע"י גלגול הנשמות האלו, שחוזרים לחיות בעוה"ז בסוד הגלגול, מזה ג"כ נתאמת אצלינו, כי גם יהיה תחית המתים אל הגופים לעת"ל. וזמ"ש אחריה, ונאמן אתה להחיות מתים בגוף ונפש, כי בראותנו אותך זוכר יצוריך ברחמים לחיים, שתחזור הנשמה בגלגול, מזה נדע, כי נאמן אתה להחיות מתים, בגוף ונפש. וגם לסיבה זו, נתקן תיקון

הגהות ומראה מקומות

דף קל"ג ע"א. שער מאמרי רשב"י זיע"א חיי שרה דף ע"א.

(ו) פע"ח דרושי ר"ה פ"ו וז'.

(ז) זחר פרשת חיי שרה אות רמז. ובדפ"י

עמך, הם ברחל, אשר תמיד עומדת עם ישראל בעוה"ז כנודע.

ולכן תכוין, כי מלת יתקדש, הם אותיות שד"י ת"ק, שהוא בחי' שם שד"י כפשוטו, ובחי' אותיות מילוייו בלבד, העולים ת"ק. והענין הוא, כי לאה ורחל, שם הוא בחי' שם שד"י שבתפילין. שהם: ש' של בית תפלה ש"ר, וד' דקשר תפלה ש"ר, וי' דקשר תפלה של יד. ורחל ולאה, הם נקראות מלכות, וזהו מה שאנו אומרים בתפלת מוסף במלכות, לתקן עולם במלכות שד"י. (ג) גם תכוין, כי הנה זה ובכן הא, הוא היה דע"ב דיודין, אשר הוא בסוד החכמה, הנקרא קדש, וזמ"ש ויתקדש. וגם טעם אחר, כי בהויה דע"ב דיודין, יש ד' יודין, וכ"א כלולה מ', הם ד' מאות, ועם עשר האותיות דהויה עצמה במילואה, הרי ת"י כמנין קודש, וכמנין קדוש, וזמ"ש ויתקדש.

ושמעתי משם מורי ז"ל כונות אלו, כי ר"ת של יתקדש שמך ה', הוא בגימטריא ישי, כמנין ש"ך ניצוצין הנודעים. וס"ת הנזכר, הם שכה"ה, שהם ה' אלפים היתירים, הממתקין את הש"ך דינים, הנרמזים בה"פ די"ן של אדני"ה, העולים בגימטריא ש"ך, ובהם ה' אלפין למתקם כנודע. גם ר"ת של אלהינו על ישראל עמך, הוא קנ"א, כמנין אהיה דההין. גם ס"ת הנזכר, הם פ"ו, כמנין אלהים, ע"כ שמעתי.

ובכן תן פחדך כ"ו, צריך להגיה מלת כמו שידענו, ולהסיר מלת כמו כנודע, ואז יהיה מספר תיבות סדר ובכן הוה, מ"ב תיבות, כנגד שם בן מ"ב כנודע, שהוא בגבורה ובפחד כנודע. ומלת פחדך, הוא בגימטריא יב"ק, שהם שתי שמות יהו"ה אלהים, והם ב"פ ג"ז ג"ו,

כי הוא לבדו ח) הם בגימטריא שם מ"ב, והוא ברחל.

ובכן יתקדש שמך וכו'. דע, כי ד"פ נזכרו בכאן מלות ובכן, שלא כדברי הפוחתים ממנין זה, וגורעים ומשנים, כפי העולה בדעתם. והנה ובכן הוא בגימטריא ע"ב, (א) ונודע, כי שם בן ע"ב, (ע) הוא ג' ג' ג' אותיות, ג"פ ע"ב, ואח"כ נכללים בע"ב תיבין, א"כ הם ד' ובכן. ואמנם ענין ד' ובכן אלו, הם ד' הויות ע"ס מ"ב, באופן זה: כי הויה דע"ב, הרי היא נודעת, כי גם היא במספר ג' אותיות בכך. גם הויה דס"ג עם י' אותיותיה, הם ע"ג, כמנין בכ"ן ע"ה. גם הויה דמ"ה, עם חשבון ד' אותיותיה הפשוטות, הם כמנין ע"א, וע"ה הרי ע"ב. אמנם הויה דב"ן, היא בבחי' ריבוע, כוה: י', י"ה, יח"ה, יהו"ה, שהיא בגימטריא ע"ב, וכבר נתבאר ענין זה, בענין ויעבור וי"ג מדות דרחמי, שבתפלת שחרית דחול, כי ד"פ אלו ע"ב ע"ב ע"ב, הם סוד ע"ב רי"ו וכו', והנה אם תוסיף ו' של ובכן, יהיה בגימטריא כמנין מולא. ולכן צריך לכוין, להוריד בכל בחי' ע"ב מאלו הד' הויות, תוריד ג' הויות עליונות, אשר במזל העליון הח' דדיקנא דא"א, שהם בגי' ע"ח כמנין מולא, וכמנין ובכ"ן. ואמנם ב' ובכן הא', הם ללאה, הא' בבחי' שמאלו תחת לראשי, והב' הוא בחי' וימינו תחבקני. וב' האחרות, הם לרחל, ע"ד הנזכר בלאה.

ועתה נבאר כ"א מהו, ובכן יתקדש שמך וכו', יש בו ח' תיבות, כנגד לאה ורחל, הנקראות ב' דלתין כנ"ל. ולאה, היא הנקראת שמך ה' אלקינו, (ב) כי הנוקבא נקראת שם כנודע, ולאה נקראת שמך הגדול. ואלהינו על ישראל

הגהה

אלהינו על ישראל עמך היא רחל. (ג) א"ש: אפשר לרמוז כאן בר"ת, העולה ב"ת, בסוד בת היתה לו לאברהם וכו', והם ר"ת לתקן עולם במלכות שדי, והיא רחל, הנקראת בת.

(א) א"ש: הרי היא שמושית.

(ב) א"ש: נלענ"ד, שזמ"ש אלהינו בלאה, הוא ט"ק, ואין בלאה זולת שמך ה'. ואלהינו על ישראל עמך, הוא ברחל, כנראה מפורש. אמר מנחם, בפע"ח כתב שמך ה' היא לאה.

הנהרות ומראה מקומות

(ח) ג"א הוא (דפ"י). (ע) זהר בשלח אות קע"ג ובדש"י דף ג"ב.

פירוש: כי היצירה והעשיה, הם תי"ק ונרתק של ב' אותיות אחרונות ו"ה של ההויה, וזהו ות"ק ו"ה. והענין הוא, כי הנה אומות העולם, אין להם בחי' רוח, ומכ"ש נשמה, רק בחי' נפש בלבד מעולם העשיה, ואף נפש זו, היא מן הקליפה דעשיה, הנקראת רע. ולכן אנו אומרים בימי החול בעמידה, למינים אל תהי תקוה, פי': שאנו מתפללים, שלאומות העולם, וגם למינים שלא יהיה להם שום חלק ותי"ק ו"ה, שהם יצירה ועשיה. ואפילו בנפש דעשיה מצד הקדושה, לא יהיה להם שום אחיזה כלל. אבל עתה ביום ר"ה, אנו מתפללים, שאנו דורשיו יתברך, שיתן לנו תי"ק ו"ה מצד הטוב, ר"ל: שעל הפחות, אם אין בנו מעשים לקבל הנשמה העליונה מכולם, שהיא מן הבריאה, לפחות אל יחסר לנו רוח ונפש מן יצירה עשיה, הנקראים תקוה, מצד הקדושה שבהם, הנקראת טוב. וזמ"ש ותקוה טובה.

ונלע"ד ששמעתי ממורי ז"ל, כי בזה ובכן הג', יש בו כ"ז תיבות, חוץ ממלת ובכן. והוא כנגד שם ההויה הוה, שהיא הויה דמ"ה דאלפין כנ"ל. גם נלע"ד, שאני הוא שאמרתי למורי ז"ל ענין זה, ולא הודה בו, ואני מסופק. (ה) גם מ"ש וצמיחת קרן לדוד עבדך, הוא ברחל הצומחת ממטה למעלה, ואין בה רק ב' יחודים, הויה אלהים, הויה אדני, שהם גימטריא בא"ר. (ו) אבל ועריכת נר לבן ישי, הוא בלאה,

הגהה

שהם כ"ז. וכן אמר רבינו ז"ל מפורש, והיא כנגד שם הויה של מ"ה דאלפין, ולא קאי על המילוי, רק על שם הויה פשוט, מן שם מ"ה. ובסידור האר"י ז"ל הנוסח, ויש בו כ"ז תיבין, חוץ מלת ובכן, גימטריא יהו"ה (פי' ע"ה). (ו) א"ש: נלענ"ד, כי גם ר"ת של מלות קרן לדוד עבדך, עם הג' תיבות עצמם, הוא בא"ר. (ז)

הנהרות ומראה מקומות

(ז) זהר וישלח אות ע' ובדפו"י דף קס"ט ע"א.
(ק) ג"א ל"ג מן בתכלית עד ולכן (דפו"י).
עיין שער ההקדמות דף רי"ז ד"ה אות הבית.

והם ב' גבורות מן החמשה גבורות מנצפ"ך, כנודע שמתחלקות (פ) לה' אלהים, דכן כל א' מהם, הוא בגימטריא נ"ו נ"ו, וכל ה"פ נ"ו, הם ביחד בגימטריא פ"ר, כמבואר לעיל בברכת אבות דר"ה, במלת אלהינו ואלהי אבותינו כו', וע"ש הטעם.

גם ב' תיבות של תן פחדך, הם בגימטריא תקס"ב, כמנין ב"פ מנצפ"ך, עם ב' הכוללים של ב' מנצפ"ך, כי הם מנצפ"ך א' בבינה, ומנצפ"ך א' במלכות, והם בבריאה ובעשיה, כי בהם בחי' הדינים, שהם נקבות. ולכן לא הוזכר בברכה זו עולם היצירה, אלא בריאה ועשיה לבדם, והוא אומרו על כל מעשיך, ואימתך על כל מה שבראת. גם אומרו ויראוך כל המעשים, וישתחוו לפניך כל הברואים. (ד)

ובכן תן כבוד ה' לעמך כו'. צריך להגיה ולומר, ותקוה טובה לדורשיך. וכמשחז"ל בס"ה בפרשת וישלח, על פסוק הצילני נא מיד אחי מיד עשו כו', (ז) כי צריך האדם לפרש ולבאר בלשון שאלתו, (ק) בתכלית הביאור, עד שלא יהא בה גמגום כלל, מן ח"ו יתן מקום אל המקטרג לקטרג בלשון שאלתו. ולכן צ"ל, ותקוה טובה לדורשיך, ולא ותקוה סתם. וביאור המלות הוא: כי הנה אנו עתה בזה ובכן הג', שהוא בז"א כנ"ל, שהוא בסוד הויה דמ"ה דאלפין, ולכן צריך להזכיר בו ענין תקוה טובה הזאת, והוא, כי יש בו אותיות תי"ק ו"ה.

(ד) א"ש: גם קבלתי על פה, לומר אגודה אחת בסגל. (פי' תחת הא' של אחת).

(ה) א"ש: לא הבנתי האמור. ובאולי יאמר, כי יש בזה ובכן כ"ח תיבות, כנגד מילוי המילוי של הויה דמ"ה. אמר מנחם מענכין, מאד אתפלא על הרש"ו ז"ל, למה טרח כ"כ לעשות ט"ס, וגם בפע"ח איתא ג"כ בזה הלשון כמו בכאן, הלא הוא פשוט, שהוא כנגד שם הויה עם הכולל,

(פ) ג"א ל"ג מן חם עד וכל (דפו"י). ג"א שמתחלקות לה' חלקי דינין וכל א' מהם גי' כ"ו וכל הח' הם יחד בגי' פ"ר (כת"י).

היודע לשאול שאלותיו בהדרגה. ולכן בברכת אבות, שאלנו זכרנו לחיים סתם, ועתה הוספנו לשאול שיהיו טובים. והכונה כפי הסוד הוא, כי הנה עתה ברכה זו היא בהודאה, שהיא ספירת ההוד, ונודע כי נה"י דו"א, נעשין מוחין לנוקבא, ואז נקראים טובים. וכמ"ש בתפילת שחרית דחול, בברכת אבות, בענין גומל חסדים טובים, וע"ש. וזמ"ש, וכתוב לחיים טובים.

מה שאומר במוסף, ועקידת יצחק היום לזרעו ברחמים תזכור, שמעתי בשם מורי ז"ל, שזו הנוסחא היא האמיתית לומר לזרעו, ולא כדברי הנוסחא האחרת לזרע יעקב.

היום הרת עולם וכו'. הוא ענין התקבוצות הדינין והגבורות ביסוד הנקבה, שהם דינין דכורין, ודינין נוקבין. והם שכי"ה גיצוצין, ופ"ר דמנצפ"ך, וכולם בגימטריא הר"ת. ולכן יום זה הוא יום הדין. והיום יעמיד במשפט כל יצורי עולם וכו'.

ענין אבינו מלכינו, שנתקן אחר העמידה, בכל י' ימי תשובה, באמרו אבינו מלכינו קרע רוע גזר דינינו, תכוין במלת קרע, אל שם קרע שט"ן, והוא שם השני דשם בן מ"ב, ותכוין שע"י שם זה, יקרע רוע גזר דין.

(ש) דרוש ז

בענין תקיעות של ר"ה. ובתחילה אבאר סדרם. (ת) הנה הם ל' תקיעות, תשר"ת תש"ת תר"ת, ג"פ מיושב, בעת ברכת שופר, אחר קריאת ס"ת. ול' תקיעות מעומד, במוסף בלחש,

שהיא כדוגמת הבינה העליונה. ולכן יש בה ג"כ יחוד הג', של הויה אהיה. אשר ג' היחודים הנו' יחד, הם בגימטריא נ"ר. וזמ"ש ועריכת נר לבן ישי, שהיא לאה, אשר ממנה יצא משיח בן דוד בן ישי. (ז)

קדוש אתה ונורא שמך. נלענ"ד, ששמעתי ממורי ז"ל, במשי"ה ויגבה ה' צבאות במשפט, כי כל הזווגים שבימים אלו, מר"ה ועד שמיני עצרת, הם בלאה, ולא ברחל. ושאונו (ר) אומרים ויגבה, שהם בחי' נה"י דאימא, הנקראים יהו"ה צבאות כנודע, המלוכשים בז"א, הנקרא משפט, והם נגבהים למעלה בלאה. עוד ירצה: לפי שעתה הוא זמן הנסירה, ובר"ה ננסרת בחי' הראש, כי לכן נקרא ר"ה, כנודע אצלינו. ולכן היא צריכה להגביה עצמה למעלה, כדי ליקח הדינין הננסרין ממקום אחורי רישא דז"א, וזהו ויגבה ה' וכו'.

ברוך אתה ה' המלך הקדוש. צ"ל המלך הקדוש, בב' ההין, א' של המלך, היא בלאה, הנקראת מלך, מלכות עילאה, והיא נעשית עתה בחי' אות ה', והנה היא מקבלת הארה מן המוחין הפנימיים דז"א, המלוכשים תוך נה"י דאימא עילאה, הנקראת הקדוש: ה' קדוש. גם המלך המשפט שאומרים בעשרת ימי תשובה, הוא ברחל, מלכות תתאה. (פ) וגם ב' ההין אלו, תכוין בהם אל הדרך שנתבאר בב' ההין דהמלך הקדוש, אלא שהה' ראשונה דהמלך המשפט הוא ברחל כנזכר.

וכתוב לחיים טובים וכו'. נלענ"ד ששמעתי ממורי ז"ל, כי אנחנו נמשלים אל הכותי הזה,

הגהה

ויאמר כל אשר נשמה באפו, רמז לעולם הבריאה, כי משם הם נשמות. ומ"ש ה' אלקי ישראל מלך וכו', רמז לעולם האצילות. ומלכותו, הוא מלכות האצילות, בכ"ל משלה, והוא שם ב"ן, שגימטריא בכ"ל, כנלענ"ד.

(ז) א"ש: לבן ישי, גימטריא ש"ך דינין המתערין מלאה, עלמא דאתכסייא.

(ח) א"ש: מה שאומר שם אר"א כו', וידע כל פעול כו', נלענ"ד, שרומז כאן לדי' עולמות אבי"ע. ומ"ש וידע כל פעול, רמז לעולם העשיה. ומ"ש ויבין כל יצור, רמז לעולם היצירה. ומ"ש

הנחות ומראה מקומות

(ר) נ"א ולזה אנו אומרים (כ"י). (ש) פע"ח דרושי השופר פ"א ב' וג'.

(ת) עיין ע"ח ח"א שער ט"ז פ"ה.

ענין הדרומיטא הוה, כי היא העלאת פנימיות זרין בבחי' מ"ן, בתוך אימא עילאה, ואחר עלייתם בתוך אימא כנוכר, ע"י הדרומיטא, אז אנו מעוררין אותם, ומוציאין אותם מלמעלה, מתוקנים, עם מוחין הראויים לזווג.

ואמנם סוד השופר בעצמו, שמעתי פעם א' ממורי ז"ל, כי הוא כללות כל הגבורות והדינין, כי הנה הוא בגימטריא תקפ"ו ותוקף, להורות: כי הוא בחינת הדינין תקיפין כולם, והוא סוד ג' האלהים: הא' הוא אלהים במילוי יודין, העולה בגימטריא ש' דשופר. והב' הוא אלהים בריבועו פשוט, והוא גימטריא ר' דשופר. והג' אלהים פשוט, שהוא בגימטריא פ"ו דשופר. אבל מה ששמעתי עתה, נקשר עם הדרוש שהקדמנו, והוא, כי בחי' השופר, הוא בחינת אור המקיף, של ז' ספירות תחתונות דאימא, ולכן נקרא שופר, מלשון שפופרת של ביצה, ושפופרת של קנה, שהוא חלול מתוכו. וכן הוא בחי' א"מ, שהוא חלול מתוכו, להלביש בתוכו את האור הפנימי. עוד נקרא שופר, לטעם האדמת פני התוקע ביופי ושפיריות כמו שיתבאר בע"ה.

אבל דע, כי האור הפנימי דו"ת דאימא, הם ז' הויות דס"ג. אבל אור המקיף אינו כן וכמ"ש. (כ) והענין הוא, כי הנה נתבאר במ"א, כי יש דינין דכורין, ויש דינין נוקבין, והם שכ"ה

במלכיות זכרונות שופרות. ומ' תקיעות, בקדיש תתקבל שלאחר תפלת מוסף דחזרה, באופן זה: בתחילה יתקע תשר"ת ג"פ, תש"ת ג"פ, ותר"ת ג"פ, הרי ל' תקיעות. ויחזור לתקוע תשר"ת ותש"ת תר"ת פ"א, הרי מ' קולות. ויכוין כי הם מאה קולות, כנגד שם הויה דמילוי ס"ג, ובאותיות מילויה לברם, שהם בגימטריא ל"ו, והנה ס"ג ול"ו הן ק'. ובענין כונת השופר, יתבאר היטב ענין ס"ג ול"ו אלו מה ענינם.

סוד תקיעת שופר. ובתחילה אכתוב ענין א' שנלע"ד ששמעתי ממורי ז"ל, והוא זה, כי ב' שופרות הם: שופר הקטן, ביום ר"ה, והוא בתבונה. ושופר הגדול לע"ל, באימא עילאה, הנקראת בינה, כמש"ה והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול, מכלל דאיכא קטן, וכן דרשו רז"ל (א) גם נלע"ד ששמעתי, כי תקיעות דמיושב הם בתבונה. ושל המוסף, הם באימא. כי עד שם עולים זרין במוסף כנודע.

ועתה נבאר דרוש זה על מתכונתו בע"ה, ובו יתבאר מי הוא השופר. (ב) ומי הוא התוקע. (ג) ומי הוא הפה של התוקע, שבו תוקעים בשופר. (ד) ומהו בחי' הקול, היוצא מתוך השופר. (ה)

כבר נת"ל, כי בימי ר"ה, עומדים זרין אב"א, ואנו צריכים לנסוד אותם בימים האלו, ע"י הדרומיטא דאפילו אר"א בז"א. (ו) גם נתבאר

י פ ה ש ע ה

הש"ך דוכרין, והפ"ר נוקבין. או להפך אם הש"ך נוקבין והפ"ר דוכרין. ולעיל בדרוש א' כתב רז"ל ז"ל הזכרים הם ה' אותיות מנצפ"ך כו', והנוקבות הם שכ"ה דינים כו'. ובשער טנת"א

(כ) והענין, כי הנה נתבאר במ"א, כי יש דינין דכורין ויש דינין נוקבין, והם שכ"ה ניצוצין דבוצינא דקרדנותא, ופ"ר גבורות מנצפ"ך כו'. כאן לא פורש בדברי רז"ל, אם

הגהות ומראה מקומות

(ד) מבואר לקמן הפה עצמו של אימא והוא שם ס"ג עם כ"ב אותיות בגי' פ"ה.
(ה) מבואר לקמן שהוא הבל הפה היוצא, והם ז' מילוי ס"ג דשני תפוחין דא"א היוצאים דרך הפה דבינה.
(ו) ע"ה ח"ב שער תקון הנוקבא פ"ב כלל ח'. וספר עולת תמיד ענין ר"ה. תע"ס שיעוד ס"ו מן אות נ"ו עד אות קע"ז.

(א) זהר ח"א ד"י. ד"ג. ד"ג. ח"ב מו: ח"ג
ו: רסו:
(ב) מבואר לקמן שהוא בחי' גבורות אלקים היוצאים בגי' של השופר. עוד פירוש ב' שהוא אר"מ שהוא דין וגבורות. עוד פירוש ג' בסוד מנצפ"ך (הו"ב).
(ג) מבואר לקמן שהוא אימא המוציאה את זרין לחוץ.

בשופר לתקוע בו, כי היא כלולה מן י"ד פריקין, שבה' אצבעות היד, עם ש"ו, הרי ש"ך. וה' אצבעות היד, משלימין לה. גבורות מנצפ"ך, שהם פ"ר, ונעשין פרה אדומה. והרי נתבאר ענין השופר, וענין היד האוחזת בו.

(כא) ועתה נבאר בו, מי הוא התוקע, ומי הוא הפה. דע, כי התוקע, הוא אימא עילאה, כי היא תוקעת מתוך פיה, ומוציאה את זרין

נצוצין, דבוצינא דקרדינותא. ופ"ר גבורות דמנצפ"ך. והנה אור המקיף נודע, כי הוא בחי דינין וגבורות, כמבואר בהרבה מקומות, ולכן הוא כולל ב' בחי' אלו של הדינין, ולכן נקרא שופר, כי אותיות פ"ר דשופר, הם ה"ג דמנצפ"ך שהם בגימטריא פ"ר. וב' אותיות ש"ו מן שופר, הם סוד הש"ך דינין דבוצינא דקרדינותא, והם נשלמים לחשבון זו, ע"י היד של אדם האוחזת

ש ע ה י פ ה

המוחין דרך הפה, שהרי הקולות הללו היוצאים מתוך השופר, מוחין גמורים הם לזרין, כמ"ש רז"ל בדרושינו לעיל, ואחר עלייתם תוך אימא, ע"י הדורמיטא, אז אנו מעוררים אותם ומוציאים אותם מלמעלה, מתוקנים עם מוחין הראויים לזווג כו', אלמא מוחין גמורים. ועוד, כי כל זאת נעשה ע"י ז"א, שישן ועלה בשמתו למעלה למ"ן, וכשעולה ז"א למ"ן, אינו עולה אלא ביסוד דאימא כנודע, וכמ"ש רז"ל בכ"מ, ומהם שער הנסירה פ"ג, וכתב רז"ל ומוציאים אותם מלמעלה מתוקנים, עם המוחין הראויים לזווג, וכי עלה ביסוד ומוציאה אותו מן הפה, אתמהא. ואשר אחזה בקוצר דעתי השפל, כי נודע שכתבו רז"ל בכמה מקומות, ומהם בשער זרין פרק ב', ובדרושי הק"ש, שבכל פעם שמדווגים אר"א, כדי להוליד מוחין גדולות לז"א, נכללים ונעשים אבא ויש"ס פרצוף א', ובהתכללם יחד בינה תבונה בפרצוף א', בא יבא ג"ר דתבונה בבטן הבינה, ויבא עיבור דז"א בג"ר דתבונה, כמ"ש רז"ל בשער אנ"ך פ"ד ז"ל, והתבונה אינה מלבשת את הבינה רק מהחזה ולמטה, ושם הם ג"ר של תבונה, ומלבישין בטן דבינה, שהוא יסוד דבינה עילאה. ובג"ר דתבונה, דהיינו בבינה אשר בתבונה, שם היה העיבור דז"א יע"ש. ובשער דרושי הצלם דרוש ד' ז"ל, ובעשות בינה ותבונה פרצוף אחד, נמצא היות כל פרצוף תבונה, נה"י דבינה כו'. ובהיותם יחד פרצוף א' שניהם, יהיה היסוד של כל כללות הפרצוף יותר עליון מאד מאד, כמעט בפני התבונה, ואז נודווגו יחד אר"א בכללות כל הפרצוף הנזכר, ובזה היסוד של כללות היה הזווג, ושם ניתנו המוחין של ז"א יע"ש. ובדרוש ג' דפסח ז"ל,

פ"ד כתב היסד ז"ל, ובזה תבין היות ה"ג מנצפ"ך נקבות, וגבורות הש"ך נצוצין שהם הבל דגרמי דכורין יע"ש. ולע"ד נראה שהכל א' הוא, אלא שלפי הדרוש הכי מתפרש, ועיקר הכל הוא כי הש"ך דינים, הם הז' מלכים, וז' כלים שנשברו כי כל מלך ומלך הוא אדם זה שמו, וז' פעמים אדם, עולים שט"ו, ועם ה' גבורות שהם שורשם, הרי ש"ך, והוא הכלים עצמם עצמותם. והפ"ר הוא רפ"ח נצוצין דאור, שנשארו בתוך הכלים ונשברו, וירדו עמהם לבי"ע להחיותם כנודע, והכל נמשך ע"י זווג דאבא ואימא. ונודע כי שנעשה הזווג באבא ואימא, אבא נתן מחלקו חומר וצורה, ואימא נתנת מחלקה חומר וצורה, שהם כלים ואורות. ומשל אבא נוצר בולד רמ"ח איברים של עצמות, ומשל אימא נוצר בולד רמ"ח איברים של בשר, כמ"ש רז"ל בשער המוחין דזעיר אנפין, פ"ה ופ"ו יע"ש. באופן שיש ש"ך ופ"ר בשל אבא, וש"ך ופ"ר בשל אימא. ובזה תבין מ"ש רז"ל בשער רפ"ח ז"ל, ונודע כי כל הדינים והגבורות הם כפולים, נמצא כי יש ב' פעמים ש"ך בז"א, אשר לסיבה נקרא שמ"ש, שהם בחינת הניצוצות האלו, וב' פעמים ש"ך בנוקבא, אשר לסיבה זו נקראת תמ"ר, והוא הדבר, שכיון שהמלכים האלה הווייהם נתהוו מזווג דאר"א, וכל אחד ואחד המשיך מחלקו בכל מלך ומלך, בין בכלים בין בעצמות, נמצא כל הבחינות כפולים ומכופלים.

(כא) ועתה נבאר בו, מי הוא התוקע, ומי הוא הפה של התוקע. דע, כי התוקע היא אימא עילאה, כי היא התוקעת מתוך פיה, ומוציאה את זרין דרך פיה לחוץ כו'. אם כפשטן, מעולם לא שמענו ולא ראינו, בכל דברי רז"ל, הולדת

נתבאר כי הם ז' הויות דס"ג, שהם בגימטריא אמ"ת.

והנה המילוי של ס"ג, הוא בגימטריא הבל"ל, ז' ונמצא כי ז' המילויים שבז' הויות הנו', הם סוד ז' הבלים דקהלת, וכולם הם בגימטריא ר"ס עם הכולל שלהם. ולהיות כי כל בחי' מילוי הוא דין, כי מילוי הוא בגימטריא אלהים, (כב) לכן אלו הו' מילויים, שהם ז' הבלים הנו', נמשכים בבינה, שהיא בחי' דין, ודינין מתערין מינה, ונמשכין בז"ת שבה, כי כבר הודעתך, כי שבעה הויות דס"ג הם בז"ת דאימא. והנה הקולות שאימא תוקעת מתוך פיה,

י פ ה ש ע ה

מש"כ רו"ל, כי התקיעות דמיושב הם בתבונה, דמוסף הם באימא כו', הכל הולך למקום א', לכשתעיין בדרוש הבינה והתבונה של שער או"א, ושם תראה היות הבינה והתבונה כל חד מתפרטת לד' פרצופים.

(כב) ולכן אלו הו' מלויים, שהם ז' הבלים, נמשכים בבינה כו'. עיין מ"ש רו"ל בדרוש החו"ג אות י"ו, וכל זאת הוא גם בתבונה, ראה עצמית מ"ש רו"ל לעיל בדרוש ששי ז"ל, והנה כבר נתבאר אצלנו, כי בז"ת דאימא, יש שבעה הויות דס"ג יע"ש, וכל הכוונות ההם בחול הם, שהם מוחין דתבונה כנודע. והנה רו"ל כתב בתחילת דרוש ששי ז"ל, והנה בתחלה נקדים לך הקדמה א', והיא, כי אין שנוי וחילוק בין כוונת ברכת אבות שבימי החול, לימי ר"ה כו', שלכאורה צריך להבין, איך אפשר הדבר הזה, להיות שהרי כתב רו"ל בדרוש המועדים, כי מה שעולה ז"א בחול ע"י תפילתינו, והוא עד ישס"ת, עולה בי"ט מאליו ומעצמו, ע"י קדושת היום, וע"י תפילתינו אנו מעלים אותו עד או"א עלאין. וא"כ ר"ה יו"ט גמור הוא, ומקרא קודש כתיב ביה, וא"כ ע"י תפילתינו צריכים אנו להעלותו עד או"א עלאין, כי בישראל סו"ת כבר עולה מעצמו, ואינו צריך לתפילתנו. ובחול נודע שכל הכוונה היא בעמידה דלחש,

דרך פיה לחוץ, ואז יורדים משם ולמטה, ונכנסים ועוברים תוך פנימיות אור המקיף, בתוך חללו, עד סיום ז"ת שלה, שהם סוד השופר, ואח"כ הם יוצאים מתוך פה התחתון של השופר הוזה לחוץ. והנה גם הפה של אימא, היא הויה דס"ג, ועם הכ"ב אותיות, הנמשכים שם, בסוד אהה"ע בומ"ף כו', בתוך ה' מוצאות הפה, הרי הם בגימטריא פה.

ועתה נבאר, מה הם הקולות שיוצאים מתוך השופר. הנה הודעתך, כי התיקון הו' דבי"ג תיקוני דיקנא דעתיקא, הוא נקרא ואמת, והוא בחי' תרין תפוחין קדישין דעתיקא, ושם

יזכה יתבאר טעם למצות סיפור יציאת מצרים כו' כי הנה התבונה היא נה"י דאימא כו' ונמצא כי ראש התבונה היא בסיום נה"י דבינה כו', והנה שם הוא מקום הפה של התבונה, שהוא בג"ר שבה, וזהו לשון פסח: פה סח, כי שם הוא הפה של התבונה יע"ש. ולפי"ז מה מתוק מדבש, שהרי כשנולדים יוצאים המוחין, הוא מן היסוד דכללות הפרצוף דבינה ותבונה, וגם שם עלה ז"א למ"ן כדרכו תמיד, ובמקום ההוא בעצמו, הוא הוא פה התבונה ממש, ונמצאת התבונה היא התוקעת מתוך פיה ממש, והוא מ"ש רו"ל תחילת דרושינו, ששופר של ר"ה הוא בתבונה, וכאשר נולדים המוחין ויוצאים לחוץ, מתחלקים הפרצופים דבינה ותבונה לב', כמו שהיו קודם התכללות. ובחב"ד דתבונה מאירין, ונעשה מ' דצלם. ואח"כ בחג"ת דתבונה מאירים, ונעשה ל' דצלם. ובנה"י דתבונה שהיא צ' דצלם, מתלבשים בז"א. נמצא שהתבונה הזאת, היא התוקעת מתוך פיה העליון ממש, לתוך חלל ז"ת שלה, והם המוחין נולדים ויוצאים מן היסוד, כדרכם לעולם לצאת מתוך יסוד פה התחתון, ועיין שער המוחין פ"ג, ותבין ענין לידת המוחין. וגם בתבונה יש לה א"מ, ובפה חלל אור מקיף, כי הוא השופר, היא מוציאה את הקולות שהם המוחין, והכל נכון ואמת. וגם

הגהות ומראה מקומות

(ז) שער הפסוקים תהלים פסוק הכל סר יחדיו ובפסוק סימן נ"ד כולו סג.

ומאירין ומתאדמין פניו. וז"ס, הארת פני התוקע. וגם לסיבה זו נקרא שופר, מלשון שופריה דאדם, וכיוצא בזה, כי ע"י השופר, מתעורר יופי העליון, של תרין תפוחין דעתיקא ומתגלית הארתם למטה, בעת תקיעת השופר, כאשר מתאדמים פני התוקע כנזכר. ולהיות כי קול השופר, הוא בחי' ההבל היוצא מן הויה דס"ג כנזכר, לכן צריך לתקוע ביום ר"ה ק' קולות, כנגד שם ס"ג ומילוי העולה ל"ז. וס"ג ול"ז, הם ק' קולות, שנתב"ל היכן מקום תקיעתם.

ואחר שנתבארו כל הענינים דרך כלל נבאר עתה דרך פרט, בענין התקיעות. הנה תחלה צריך לכוין, כי צורך התקיעה זו היא, לצורך נסירת הדינים דז"ך, הנסורים ביום זה, זאנו ממתקין אותם ע"י תקיעת שופר.

ש ע ה

(ג) אין דברי אלה לי לשמי לבדי, שאין קטן כמוני כערכי, שיועילו דברי גם לו. ע"כ אנא נפשאי כתבית יחבית. והוא שבק"ש עולים ז"ך למ"ן, ונמשכים ויולדים ויוצאים מוחין דגדלות. ור"ך דמוחין דאימא נכנסים אז, וכל השאר בין דאבא בין דאימא, נכנסים בברכה ראשונה בברכת אבות, עד הגיענו למלת באהבה. ועד כאן אין שום חילוק בין דחול ליום ר"ה, והוא מ"ש רז"ל שאין חילוק, רק כונת הרי"ו. ובמלת באהבה, כאשר מסתלקין כל המוחין (ס) מזה, בין מוחין דאבא בין מוחין דאימא, תכף בהסתלקותם ובעלייתם כל המוחין כמות שהם, חו"ב וחו"ג דאבא, וחו"ב וחו"ג דאימא, יחד כולם עולים למ"ן, כדי לעשות זווג באבא ואימא, שיולדו ויחדשו מוחין לצורך הנוקבא. והוא מ"ש רז"ל בשער תיקון הנוקבא פ"ב ז"ל, ונמצא א"כ כי המ"ן נעשו קודם כל דבר, ואחר כך נכנסו הנה"י דאימא מן לאה לנסרה יעויין שם. הרי שהמ"ן קודם לנסירת הנוקבא. וכן בפ"א משער הנסירה, וגם כל זה הוא, ע"י העלאת

אל תוך השופר, הם בחי' ז' הבלים (ח) אלו, ואלו יוצאין מפיה התחתון של השופר לחוץ, והם סוד קול השופר. והנה הם בגימטריא ר"ס כנזכר, וכשיוצאים משם לחוץ מתחלקים, חציים לז"א, וחציים לנוקבא. וע"י הבלים אלו נתקנים ז"ך, והנה בהתחלקם לחצאים, היו שני פעמים ק"ל ק"ל. והנה ז"א הוא אות ו', ונוקבא היא אות ה' תתאה של הויה, ואז ז"א הנקרא ו', לוקח חציים שהם ק"ל, ונעשים קול. והנקבה הנקראת ה', לוקחת חציים שהם ק"ל, ונעשים קליה. וזהו סוד קול השופר.

ונבאר ענין האדם התוקע, אשר פניו מתאדמים בעת שתוקע, והוא, כי בהיותו תוקע להוציא ז' הבלים וקולות אלו מחוץ לשופר, אז מתעוררים שרשיהם ומקוריהם, שהם ז' היות דס"ג, אשר בתרין תפוחין דעתיקא,

י פ ה

להמשיך מבינות דישסו"ת, ודחורת העמידה להמשיך מחכמות ישסו"ת, ואיך אפשר שתהיה תדיר הכונה של ר"ה, אמנם התשובה לזאת פשוטה היא, למ"ש רז"ל שם בדרוש המועדים ז"ל, וביאור ענין זה הוא, בהקדים לך הקדמה ונאמר, כי אע"פ שאנו אומרים, כי ז"א עולה כל מדרגות, עד שירש מקום אר"א עצמם, אל תחשוב כי כפי זה אינו צריך אל המוחין הבאים לו מבחי' נה"י דאבא ואימא, אבל צריך שתדע, כי לעולם הוא צריך אל הנה"י דאבא ואימא, שיבא לו בסוד מוחין. והענין הוא כו', ואין חילוק אלא שבימי החול אז הנה"י דאבא ואימא הנעשין מוחין לז"א, הם מבחי' תחתונה, ובשבת הם מבחי' עליונה יע"ש, ובפ"ה משער המוחין דז"א. ונמצא כי העליות וקבלת המוחין תלויים זה בזה, כל כמה שז"א עולה, גם ישסו"ת הקדימו להעלות הם, ומכל מדרגה שהם, לעולם הנה"י דישסו"ת הם המוחין דז"א.

ועתה אגלה דעתי גם אני בס"ד הנעשה ביום ר"ה. ולפי שידעתי קטני ושפלותי עלי,

הנהות ומראה מקומות

(ג) צ"ל אין דברי אלה, אלא לי לשמי.

(ס) צ"ל מז"א.

(ח) עיין בוהר סתרי תורה ויצא אות י"ג

בפירוש הסולם מאמר ז' הבלים.

המצר קראתי י"ה, מקום המצר, הוא מקום הקצר, הגתון בפיו של התוקע. ומקום רחב, הוא למטה, כי כן הוא בחי' המקור שלו, שהוא הדיקנא דעתיקא, אשר הוא הכופה ומבסם כל כחות הדין כולם כנודע. הנה הדיקנא ההוא, הנה היא מצר מלמעלה, ולמטה מתרחבת יותר. ויש בה ב' שמות י"ה הנמשכים מב' שמות אלהים, אשר בב' פאתי הראש, שמשם נמשכת ויוצאת הדיקנא, כמבואר אצלנו בביאור י"ג מדות של ויעבור, בתפלת שחרית רחול. ושם י"ה הא' העליון הוא למעלה במצר, ושם י"ה הב' התחתון, הוא למטה במרחב. ומש"ה, מן המצר קראתי י"ה, ולכן צריך, שפיו הקצר והמצר, יהיה למעלה, בפיו של

והוא, כי ע"י עלותם באימא, הזיותם שם בסוד העיבור, בזמן הרורמיטא, ואח"כ אנו מוציאים אותם לחוץ, בסוד ההבל הנזכר היוצא מתוך השופר, וע"כ הם מתמתקים. וכלל זה יהיה בידך, כי כל כפיית וביטול הדינין והתמתקותם אינם, אלא על ידי שורשם ממש, כי הגבורות הדינין העליונים, הנה הם תמיד ממותקים ומבוסמים, לכן הם עצמם, כופים את הדינים הקשים, ומבסמים אותם, וממתקים אותם. ולכן אל תתמה ממ"ש עתה בעזרת השם, איך ע"י שרשי ומקורי הדין, אנו מבסמים וממתקים את הדין.

ואח"כ תכוין בענין השופר בעצמו, כי הוא קצר למעלה, ורחב למטה. בסוד מן

י פ ה ש ע ה

חלק בהם, שהנוקבא כל בנין פרוסה ומוחיה, וכל פרטיה וכחותיה, הכל עד עתה מנהי' דו"א היה, ולאפוקי מ"ש רז"ל בדרוש ה' דתפילין ז"ל, אבל הרשימו דמוחין דנוקבא הנקראת רחל עקרת הבית, הוא מסתלק בלילה ממנה, ונכנס תוך גופא דו"א, ממקום מוצאו שיצא בתחילה, שהוא בחוזה דו"א, יע"ש מה שהאריך בסוד שמני כחותם על לבך. ועם כל זה עיניך תראינה, מ"ש ז"ל בדרוש ג' רק"ש שעל המטה ז"ל, האמנם כאשר המוחין הם לצורך הנוקבא לבריה, או עולה ז"א לבדו בסוד מ"ן לצורך מוחין של נוקבא, ואז הוא בעצמה כו', ולכן כיון שהוא עולה לבדו עתה בסוד השינה והדורמיטא יע"ש. ואם בלילה שמסתלקין המוחין דנוקבא כאמור, כתב רז"ל שז"א לבדו הוא העולה למ"ן, וכ"ש וק"ו בעת התפילה, במלת באהבה, שאין כאן סילוק המוחין דנוקבא כלל ועיקר. וכלל לבר המוחין דו"א הם מסתלקין כולם יחד, בין דאבא בין דאימא, ויחד כולם עולים למ"ן. וההפך שיש בין ר"ה לשאר ימות החול הוא, כי בימות החול המוחין מסתלקין, ונשאר כל הרשימו בתוכו, ומכחו אינו ישן ז"א. וביום ר"ה

מ"ן דזווג אבא ואימא, ואחר כך נעשית הנסירה הנז"ל. וגדול מהכל מ"ש רז"ל בדרוש העמידה ז"ל, אבל עתה הוא דבר מחדש, כי הוא ענין של הנסירה, אשר מציאותה היא, כי אימא עילאה מסתלקת מתוך ז"א, ומזדווגת עם אבא, כדי להוליד מוחין אחרים לרחל לבריה, זולת המוחין הראשונים שניתנו לדו"א. וז"ס ויבן ה' אלהים כו', שהם אבא ואימא, אשר נזדווגו והולידו אלו תמוחין אחרים, ואז נכנסים נהי' דאימא עילאה, עם התלבשות אלו המוחין האחרים החדשים בתוכם, והכל יחד מתפשט תוך רחל לבריה יע"ש. הרי שאי אפשר בפירוש גדול מוז בעולם, שקודם שנכנסו נהי' דאימא בנוקבא, לעשות ולגרום הנסירה, קדם לה עליית מ"ן (ע) זווג דארי"א, הולדת מוחין חדשים, ואותם המוחין החדשים שנולדו, הם המתלבשים בנהי' דאימא, ונכנסים בנוקבא, ונעשית הנסירה באופן שקודם כל עלו כל המוחין דו"א למ"ן, בין חלקי המוחין דאבא, בין חלקי המוחין דאימא. והוא מ"ש רז"ל שם בדרוש ההוא, שכל שהוא לצורך להוליד מוחין לנוקבא, צריך שז"א לבדו יעלה למ"ן, שכל אלו המוחין דו"א לבדו, הם בין דאבא בין דאימא, ואין לנוקבא

הגהות ומראה מקומות

(ע) צ"ל לזווג.

אכלו רעים. גם ריזו אלו עם הכולל, הם סוד רזי לי רזי לי כו'. ח)
 אח"כ תכוין בהויה דע"ב דיחידן שבאבא לחיך, ולהויה דס"ג שבאימא בגרון. ותכוין כי ב' הויות אלו, הם בגימטריא קה"ל, ועם הכולל הם קול, קרל בו"א, קל"ה בנקבה, וע"י שמות אלו, נכפים הדינין שבהם.

אח"כ תכוין, להעביר ולהוציא ב' קולות אלו, שהם זו"ן, מן הפה ולחוך, ע"י ב' הויות דע"ב וס"ג הנזכר. והנה בתחילה, הם יוצאים ועוברים דרך החניכיים שבגוף הפה דאימא, כי החיך הוא אותו העומק הסמוך אצל הגרון, והוא סוד החכמה. אבל החניכיים הם יותר לחוך, אשר שם תקועים השיניים, ואלו אדרבה הם דינין. והנה הם ב' חניכיים, א' למעלה בלחי העליון, בשרשי השיניים העליונים. וא' למטה בלחי התחתון, בשרשי השיניים התחתונים. וב' חניכיים אלו, הם ב' שמות אלקים, וכל שם

התוקע, ופה הרחב, יהיה למטה. ותכוין, כי ע"י תקיעת שופר זה, אתה מוריד אותם ב' שמות של י"ה י"ה העליון והתחתון, שבמצר וברחב של הדיקנא, כאן במקום הזה, לאכפייא כל הדינין האלו, כי שם הוא שורש ומקור כולם כנודע.

ואחר כך תכוין, בענין הוצאת הקול, הוא כי התחלת הקול הזה, הוא הבל היוצא מן הגרון דאימא, אשר בו מתחברים ב' שמות מ"ב, א' מאבא, וא' מאימא, ושניהם כלולים בגרון דאימא. והנה ב"פ מ"ב, הוא סוד אהצ"ה שבגרון כנודע, וע' אלו המ"ב נכפים הדינין כנ"ל. גם תכוין באותיות גיכ"ק, אשר בחיך דאימא, הסמוך אל הגרון. כי החיך הוא סוד חכמה, המזדווג עם הגרון, שהוא בינה. ואותיות גיכ"ק ואהצ"ה, אשר בחיך וגרון, הם בגימטריא ריזו. ותכוין כי זה הריזו, הוא זווג אר"א, ע"י חיך וגרון, בסוד

י פ ה

סגי בנסירה זו לכתר, וז"א נשאר כך כמות שהיא ישן ממלת באהבה, עד עת בא תקיעת שופר, ולאה חזרת עמו פב"פ.

ובמלת עוזר ומושיע ומגן, נבנית כל פרצופה דפנים, ואיך וכמה כבר כתב רז"ל ברוש ה' דעמידה ז"ל, והנה כל אלו הכונות צריך לכוונה בתיבות, אשר מן אל עליון עד סוף ברכת אבות, אבל איננו זוכר היאך יע"ש, ואם רבי לא שנא, אנן יד עניי מה נענה בתריה. מה תאמר, אחר שז"א ישן גמור בסוד הדורמיטא, מה תועלת בחזרת לאה פב"פ. תשובה, כיון שננסרת ונגמר נסירתה צריכה היא לחזור פנים בפנים במקומה, ובשעתא ותועלת הוא לה, שתקבל הארת הפנים דז"א, ואותם הארות תלת אלפין ש"ע נהורין, כי כל אלה כיון שכבר נתגלו ונתפשטו והאירו בפנים דז"א, אינם מסתלקים בהסתלקות המחין והיא תקבל הארתם. ואין זווג דז"א ולאה נעשה, אלא בחזרת תפילת מוסף, כמו כל

בהסתלקות המחין, מסתלק הכל לגמרי, ולא נשאר כלל, ולכך הוא יישן שינה גמורה, כמו בלילה בסוד הדורמיטא. והמחין שנסתלקו אחר שעלו למין, וגרמו זווג לאר"א, חוזרים לצאת משם, וחכמות וחסדים שהם כללות מחין דאבא, נשארים בסוד מקיפים ע"ג רישא דז"א. ובינות וגבורות שהם כללות מחין דאימא, אחר שנתחדשו בזווג דאר"א, נתלבשו בכלים דנה"י, ונכנסו בשתי הנקבות לאה ורחל לנסרן, ובאותו רגע ננסר כל לאה כולה, וגם כתר דרחל, וירדו חלק הגבורות מכחב"ד חג"ת דז"א, הנוגעים לרחל, לכתר דרחל, ואין זה מספיק לנסר כתר דרחל, כי היא צריכה לקבל הגבורות ממותקות ע"י השופר, הבאות ע"י ז"א בעלה, כי איך אפשר שמן החכמה ולמטה, ינסר ע"י גבורות ממותקות, ויהיה הכתר בגבורות קשות, אחר שהכתר בכלל ובפרט, הוא תכלית הרחמים, הילכך אעפ"י שירדו חלק הגבורות הנזכר בכתר דרחל, לא

הגהות ומראה מקומות

ח) ע"ה ח"א שער ט"ז פ"ב. ע"ה עם פמ"ס ענף פ"ה. הע"ס שיעור י' מן אות ק"א.

היא כפולה, כנוכר בס"ה. והנה ו' הא' מתחברת עם יוד עילאה, ונעשים י"ו שינים למעלה. וה' הב' מתחברת עם י' תתאה, ונעשים י"ו שינים למטה, בלחי התחתון. וצורתה כזה א'. ואלו הם ל"ב שינים, אשר בפה העליון דאימא. והנה נת"ל, כי הקול היוצא, הוא בחי' ב' היות ע"ב ס"ג, אשר בחיך ובגרון. והנה יש בהם ז' יודין, ט) והם מתחברים עם ב' יודין, שבאות א' של השינים, ונכללין עמהם, והרי הם ט' יודין. והם ב' אותיות מ"ן מן מנצפ"ך, שהם כוחות הדין. ואותם ב' הווין שבאות אלף, שוכבות זה ע"ג זה, כזה: |. |. והם רמו אל שני שורות השיניים, ששוכבות זה ע"ג זה, והם טוחנים ומהדקים כחות הדין, ונקראים שחקים, השוחקים מן לצדיקים.

מאלו בבחי' ריבועם, הוא ר', ואם תחבר ר' העליון עם י"ו שינים העליונים, יהיה בגימטריא ר"ו, שהוא גבורה. וגם ר' התחתונים, עם הי"ו שינים התחתונים התקועים בה, יהיו ר"ו שני, להורות, כי השינים הם שורש הדין והגבורות. ועיין בדרושי יוה"כ לקמן בע"ה, בביאור מאמר רו"ל, כל האוכל ושותה בט' וכו', ובסוף נתבאר היטב, ענין החניכיים, והשניים, והשפתיים, באר היטב. ובהיות הקולות עוברים דרך אלו החניכיים הנקרא אלהים, הם נעשים דינין. ובצאת מן השיניים, ושם הם נטחנים עם השיניים, שהם אותיות זסרר"ך, ואז הם נמתקים. ולכן צריך לבאר לך, מהו ענין השינים. הנה השינים, הם נרמזים באות א'. והנה הא' יש בה ב' יודין, ואות ואו באמצע. וזה הו'

י פ ה ש ע ה

והנה כשיוצאין נה"י דאימא מתוך רחל, יוצאין בלא כוונתינו, מאליו בלחי שום כוונתינו בשום תיבה נעשה הדבר הזה כו', אבל בצאתם יוצאין מאליהם שלא על ידינו כו', אם כן הסתלקותם מתוך רחל, אינה צריכה אלינו ולכוונתינו. אבל הצריך אלינו לתפילתינו וכוונתינו, הוא לחברם תחילה מוחין דאימא, שכללותם בינה ועיטרא דגבורות שנסתלקו מאליהם מתוך הנוקבא, עם המוחין המקיפין דאבא, שכללותם חכמה ועיטרא דחסדים. ובהתחברם אינם מתעכבין שם כלל ועיקר, אלא תכף צריכים אנו לכוין, להעלותם כולם יחד למ"ן לזווג אר"א, שכן כתב רו"ל בשער הנסירה ז"ל, ואח"כ חוזרין להסתלק מן הנוקבא, וחוזרין תחילה להתחבר עם חכמה וחסד בסוד א"מ ג"כ עמהם, ולעשות זה צריך זווג אחר כו', ובשער תיקון הנוקבא כתב ז"ל, ואז המוחין שנסתלקו שהם חכמה וחסד, שנשארו מקיפין כנודע, נעשו מ"ן, ונזווגו אר"א, והוציאו מנצפ"ך אחרים יע"ש. אלמא קודם הזווג דאר"א, צריך עליית מ"ן, וקודם עלייתם למ"ן צריך לחבר בינה ועיטרא דגבורות שנסתלקו מן הנוקבא, עם

שבת וכל י"ט דעלמא, שכתב רו"ל בדרוש מוסף של שבת ז"ל, והנה בכל יום שבת, לא היה זווג כלל לז"א בנוקבא רחל, אלא עתה בחזרת מוסף בקול רם, שעלתה עמי שיה בשוה, והיסוד שבו שוה עם היסוד שבה יע"ש. ובדרוש המועדים כתב ז"ל, ואח"כ בחזרת מוסף, איננו עולה ז"א עלייה אחרת בכתר דאבא, ונוקבא עולה או בחזרת המוסף, ג' אמצעיות חג"ת דאימא, וג"ר חב"ד דאימא, ואע"ג שעליות ר"ה אינם דומות לעליות דשאר ימים טובים, כפי מ"ש רו"ל לעיל בדרוש ה'. ובאמת לא בקיאינן בעליות דר"ה, מ"ט יו"ט גמור הוא, ואין זווגייהו דור"ן אלא דוקא בחזרת המוסף, כמו שאר יו"ט דעלמא. ואח"כ ע"י תקיעת שופר, בתקיעה ראשונה העולה, מתעוררין המוחין קדישין העומדים מקיפין ע"ג רישא דז"א, שהם מוחין דאבא, וכללותם הם חכמה ועיטרא (דחסדים), וחוזרים ועולים למ"ן, ובעת עלייתם, גם נה"י דאימא שהיו מתלבשין בנוקבא, עולים מתוכה. ואמת הוא שעלייתם מתוך הנוקבא, אינה צריכה אל כוונתינו, שכן כתב רו"ל בדרוש העמידה ז"ל,

הגהות ומראה מקומות

ט) בדש"י חסר מן והם עד תום.

של קול הזה, בעברם דרך השינים, ונעשו רחמים. ובעברם דרך השפתים, אשר שם אותיות בומ"ף, מתמתקים יותר. והוא, כי הנה ד' מלויים ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן הנוז, הם בגימטריא קכ"ח, שהם בגימטריא ב"פ דין. ובעוברם דרך בומ"ף, שגם הוא בגימטריא קכ"ח, נמתקים שם יותר.

והרי עד עתה נמתקו, ב' אותיות מ"ן מן מנצפ"ך, ונשארו ג' אותיות צפ"ך, והם בגימטריא ק"ץ, והם נמתקים, ע"י ג' היות ע"ב ס"ג מ"ה הני"ל, שהם בגימטריא ק"פ, ועם שרשם, שהוא בחי' עשרה אותיות שבמילוי הויה, שהוא בגימטריא ק"ץ, כמנין צפ"ך, המתמתקים ע"י. והנה, אם תחבר שם הויה שהוא בגימטריא כ"ו, עם אותיות צפ"ך, יעלו בגימטריא רי"ו, כמנין גבורה. והרי נתבאר מיתוק הדינין אשר בקול השופר, עד צאתו מחוץ לפה דאימא, ונכנס תוך השופר.

(כ) דרוש ח

יבאר בו ענין התקיעות בעצמם, מה הם, ועתה צריך לבאר, בחי' התקיעות עצמם, שהם: תשרית, תש"ת, תר"ת. והנה כונתם, נתבאר בס"ה, בפרשת אמור, בדרך צ"ט ע"ב, וז"ל, סדרא קדמאה כו', סדרא תנינא כו'. ובדברינו אלה,

י פ ה ש ע ה

נודע כאשר כל המוחין כולם עולים למ"ן, מוחין דאימא עולין באימא, ומוחין דאבא עולין באבא, וכל התועלת ועיקרו הנמשך מזאת העליית המ"ן הוא, מוחין דאבא שהם ב' מנצפ"ך הנמשכים מאבא, לכך תלה הכל בעליית מחכמה ועיטרא דחסד, שהם כללות מוחין דאבא. וחזי להעלות לדעת שבינה ועיטרא דגבורות אינם עולים למ"ן באימא, שא"כ היאך נעשה הזווג, בלא שתעלה אימא מ"ן, הרי בכמה מקומות, ולעיל דרוש ששי כתב רז"ל ז"ל, טעם ג' כי צריך להקדים בתחילה מ"ן באימא, כדי שאח"כ יתן בה אבא מ"ד יע"ש.

וענין השחיקה והטחינה הזו הוא, כי בתחלה היו הדינין מתחברים י' יחד, סוד היודין אשר בב' היות ע"ב ס"ג, וכדי למתקן, צריך לפררן ולהפרידם, כל יוד בפ"ע, ואז הם מתחברין עם ב' יודין שבאות א', ונעשים ט' יודין, שהם בגימטריא מ"ן דמנצפ"ך. ובזה נמתקו ונעשו מ"ן, שהם ב' אותיות של מנצפ"ך, הכלולים בב' אותיות ס"ר של שופר כנז"ל, ונהפכו מתוקים כטעם הדבש, וכמשה וטעמו כצפיחית בדבש. והם סוד ב' אותיות הנשארות, שהם ש"ו מן שופר, שהם בגימטריא דבש.

ונודע, כי הויה דמ"ה, היא בוז"א. והנה ג' מלויים לבדם, של ג' היות, ע"ב ס"ג ב"ן, הם גימטריא ק"ט, תסיר מהם מ"ן, ישארו י"ט, שהוא חשבון מילוי הויה דמ"ה, ואינו נרמז ונוכר בפני עצמו כמו האחרים, אלא מובלע בתוכם ע"ד הנוכר. וז"ס, ויקראו בני ישראל את שמו מ"ן, כי לא ידעו מ"ה הוא, להיות בחי' מ"ה מובלע בתוכו, ולא נודע ולא ניכר בבאור, כמו ג' מילויים האחרים. והרי נרמזו כאן, ד' המילויים, של ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן.

והנה כל בחי' מלוי הוא דין כנז"ל, והנה אלו הד' מלויים, הם שרשי הדינין, כדי לאכפייא דינין תתאין כנז"ל. והנה כבר נמתקו הדינין

חכמה ועיטרא דחסד שנשארו מקיפין יחד כולם אינם מתעכבים כלל על ראש ז"א, אלא תכף עולים למ"ן באר"א.

וא"ת, אחר שכל המוחין כולם הם העולים למ"ן יחד, למה בפרק ההוא דתיקון הנוקבא, תלה רז"ל הרבר בחכמה וחסד, שכתב ואז המוחין שנסתלקו, שהם חכמה וחסד שנשארו מקיפין נעשו מ"ן ונזדווגו אר"א כו', הול"ל כי כולם עולים. אי מהא לא אריא, שנודע שאין עליית מ"ן זו נעשה אלא ע"י קול השופר, ואינו מוצא בעלייתו לעורר, אלא החכמה והחסד העומדין מקיפין, ונמצא כי חכמה וחסד מתעוררים, והם הגורמין כל זאת ועוד, כי

הגהות ומראת מקומות

(י) בדו"ק חסד מן יחד עד עם. (כ) פע"ח דרושי השופר פרק ד'.

יתבאר לפניך דברי המאמר הנזכר היטב, ובתחלה צריך שנחזור לבאר, התעוררות קול השופר מה עניינו. הנה נתבאר למעלה, כי כונתנו ביום זה הוא, כי ז"א הוא בסוד השינה התרדמה, וכונתנו הוא לנסור את זרין, להחזירם סב"פ. והענין הוא, כי הנה נודע טעם דבוקם אב"א הוא, לפי שאחזרים של זרין הם דינין, לפי שהם שמות אלהים, וכדי שלא יתרדקו החיצונים בהם, נתדבקו הם אב"א, ובעלות רצון המאציל להחזירם סב"פ, הוצרך להפיל על ז"א תרדמה, וע"י תרדמה זו, ננסרים כל הדינין אשד באחודי ז"א, וניתנין אל הנקבה. ובמקום הדינין שבאחודי הזכר, באים במקומו חסדים, בסוד ויסגור בשר תחתונה. (ל) ואז יהיה ז"א כולו חסדים, ונוקבא כולה דינין. ועי"כ אין להם דבקות יחד בסוד אב"א, ויפרדו איש מעל אחיו, ואח"כ יתבסמו הדינין שבנקבה. וזה נקרא חיבוק השמאל. ואחר כך יחבקנה בימין. ואח"כ יחזירנה סב"פ עמו, לצורך הזווג. והרי נתבאר כללות הענין בקצרה.

ובדרוש א' של סוכות, (מ) נתבארו כל פ"טים אלו, בתכלית הביאור בקצרה. ולכן צריך שתעיין שם, בתחלה דרוש ג', וזה פרטי הדברים: וזנה להיות ז"א בתרדמה ההיא אשר נתבאר עניינה, בפרשת וישב, בפסוק ויוסף הורד מצרימה. ושם נתבאר היטב, ענין השינה, החלום והפתרון, מה עניינם. (נ) והנה סודה היא, הסתלקות פנימיות, שהם ד' מוחין שבו, חר"ב ודעת כלול מתרין עטרין, בהיותם מלובשים תוך נה"י דאימא כנודע, באופן שיצאו המוחין הפנימיים, הם ולבושיהם, שהם הכלים דנה"י דאימא, ויצאו ויחננו על ראש ז"א, ונשארו שם בבחי' א"מ עליו. ואז ז"א ישן, כי נסתלק ממנו חיותו הנזכר, באופן כי אור הפנימי שלו, חזר לעלות ונעשה א"מ עליו.

ונמצא, כי אע"פ שהם עתה בחינת חב"ד, שורשם היו חג"ת, שהם ג' אבות: אברהם, יצחק, יעקב. ולא לו ג' חללי גולגלתא, חב"ד דז"א, הוא שמזכיר במאמר הזוהר הנ"ל, בשם אברהם יצחק יעקב, והבן זה.

ונחזור לבאר ענין המוחין בעצמם, שעלו ונסתלקו. הנה מוחין אלו הם ד', והם חר"ב, ודעת כלול מחו"ג. והם מתלבשים, תוך ג' לבושים דנה"י דאימא. וכבר נתב"ל בביאור ברכת אבות דר"ה, במלות אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב, כי ב' דעות הם: דעת א', בין ב' מוחין חר"ב, והוא נעלם. ודעת ב', נגלה, ומכריע בין תרין עטרין דחו"ג, שבמות הדעת, המלובשים תוך היסוד דאימא. וזה דעת תחתון, נקרא ת"ת. באופן, כי במוח הג', הנקרא דעת המתלבש ביסוד דאימא, הוא כלול מן ג' בחי', שהם חג"ת. ואלו הג' מוחין, הכלולין במוח הדעת, הם המוחין של ג' הכלים הנ"ל הנק' אברהם יצחק יעקב, ונקרא רישא דלהון שם במאמד הזוהר.

אמר הכותב, צ"ע, כי לעיל בברכת אבות, נתבאר, כי חב"ד, הם מוחין דג' הכלים, הנקראים אברהם יצחק יעקב. וכאן נראה להיפך, כי מוח הדעת, הנקרא חג"ת, הוא ג' מוחין דג' הכלים, הנקראים אברהם יצחק יעקב. והרי הם ר' בחינות של מוחין, חר"ב ודעת המכריע ביניהם, וח"ג ות"ת שהוא הדעת הב' המכריע ביניהם. ואפשר לומר, כי הנה נתבאר, כי תרין פרקין עילאין מכל ספירה, מאלו הג' דחג"ת דז"א הראשונים, הם עלו ונעשו חב"ד דז"א. וכפ"ז

ונבאר תחילה, מי הם הישנים, ואחר כך נחזור לבאר מה נעשה מן המוחין אשד עלו, ונעשו א"מ. הנה נודע, כי טרם שבאו המוחין

חנחות ומראה מקומות

(ל) לעיל ח"א דרושי הלילה דרוש ג' ד' ר'. (מ) דרוש ג' וד' מדדושי יום כפורים, לעיל ע"ח ח"א שער כ' פרק ט' ח"ב שער כ"ט. (נ) שער הפסוקים פרשת וישב דף פ"ה.

עמה. אבל נסתלק מתוכו, ונשאר הוא לבדו, בסוד א"מ על רישא דו"א. משא"כ ביצחק, שהוא קו השמאלי, בינה ועטרא דגבורה, אשר נשאר מלובשים תוך נה"י דאימא הנקראת נהר, ונסתלקו עמה לגמרי כנ"ל.

והנה עתה נבאר, ענין התקיעות. כי הנה אחר התרדמה והשינה הנז' אנו צריכין שיחזרו המוחין דו"א להתלבש בנה"י דאימא, שהם בחי השופר כנוכר, ויחזרו ליכנס ברישא דזעיר אנפין כבראשונה, ע"י תקיעת שופר כנוכר. (ע)

ונתחיל לפרש סימן תשרי: הא' היא התקיעה, ונודע, כי התקיעה היא באברהם. וע"י תקיעותינו למטה, עולה זו התקיעה, היוצאת מפנינו, שהיא בחי' הכל היוצא, שהוא מילוי הויה דס"ג. ונודע, כי כל הכל, הוא אור המקיף, עולה ומטי עד לגבי אברהם. פי': עד כלי החלל דגולגלתא דו"א, אשר בתוכו נתון ומלובש מוח עיטרא דחסד כנ"ל, שזהו החסד הא' דר"ק דו"א, שנתעלה ונעשה בחי' חללי דגולגלתא, ולכן נקרא אברהם. והנה הכלי הזה, הוא ישן כנוכר, ומעורר אותו.

ואח"כ עולה זו התקיעה יותר למעלה עד רישיה דאברהם, והוא ההיא עיטרא דחסד, הנשאר בסוד א"מ, ע"ג רישא דו"א, כי ההיא עיטרא דחסד, נקרא רישיה דאברהם, שהוא הכלי, אשר בו מתלבש ההוא עיטרא כנוכר. וכדין ההוא עיטרא דחסד, הנקרא רישיה דאברהם, אתער גם הוא, ואז הוא ממשיך אליו, אותם תרין מוחין, שהם בינה ועטרא דגבורה, שנסתלקו עם נה"י דאימא למעלה, ומורידן עד מקומו שהו"א עומד שם למטה, בסוד א"מ. ואז נמצאין כל הד' מוחין יחד שם, בבחי' א"מ ע"ג רישא דו"א. ונעשה עתה שם, בחי' כסא של ד' רגלים. וזמ"ש, ואתער הוא, ואתקן לכורסייא, וז"ס, והוכן בחסד כסא, והבן זה. ולכן בבחי' הכלי עצמו, אמר מטי לגבי. ובבחי' המוח עצמו, אמר ושריא ברישיה. אמנם ביצחק ויעקב, לא הזכיר לשון ושריא ברישא, והטעם הוא, לפי שעתה צריך שינח שם ויתעכב, עד שימשיך תרין

נמצא, כי בבי' (ס) פרקין עלאין של כל אחד, מתלבשין המוחין הנקראים חב"ד. ובג' פירקין התתאין, מתלבשין הג' מוחין הנקראים חג"ת. ונמצא, כי כפי האמת, כל הכלים נקראים אברהם יצחק יעקב, אבל יותר בפרטות, הם שלשה פירקין תתאין, לפי שגם המוחין שבתוכם, הם בחי' חג"ת כמותם.

והנה נתבאר, כי בתרדמת ז"א, עלו המוחין שבו על ראשו, בסוד א"מ. ואמנם יש חילוק בזה, כי ב' המוחין הזכרים, שהם: חכמה, ועטרא דחסד, אלו נשאר בסוד א"מ על ז"א. אבל תרין מוחין נוקבין, שהם: בינה, ועטרא דגבורה, נסתלקו עם הנה"י דאימא לגמרי, ולא נשאר עליהם אפילו בסוד א"מ. ואלו נכנסו תוך רישא דנוקבא להגדילה, בעוד שהו"א ישן, בסוד ויבן ה' אלהים את הצלע. וכמו שנתבאר בדרוש הנסירה, ובברכת המפיל חבלי שינה כו' וע"ש היטב.

ובדרוש ראשון דחג הסוכות, נתבאר יותר בכיארור. ובדרוש פורים, יבואר כי גם המוחין ונה"י דאבא, נכנסים בנוקבא ונעשה בה ב' הארות אחרות יוצאות ממנה, יעקב מלפניו, ורחל אחרת מאחוריו, יע"ש.

ונחזור לענין הראשון, כי הבי' מוחין הזכרים נסתלקו מתוך מלבושיהם, שהם נה"י דאימא, ולא נכנסו בנוקבא, ונשאר בלתי התלבשות על ראש ז"א, בסוד א"מ. וזמ"ש המאמר הנ"ל, דף צ"ט ע"א, וז"ל, ת"ת, כד תהוא שופר עלאה דנהירו דכולה ביה, אסתלק כו'. פי': כי השופר, הוא נה"י דאימא, אשר אור פנימי דמוחין דו"א, הנקרא נהירו דכולא, הם בו בתוכו מלובשים. וכד נסתלק ויוצא מתוך רישא דו"א, ויצא למעלה, כדין לא נהיר לבנין, שהם זרין, כי נסתלקה הארתם, ונשארים ישנים.

גם בזה תבין, מ"ש כי אברהם לא אתרבק בהוא נהר כמו יצחק, והענין הוא, כי מוח החכמה והחסד, שהם קו ימין, הנקרא אברהם. לא אתרבק בהוא נהר, שהיא אימא להסתלק

הנהגות ומראה מקומות

(ס) נ"א בג' (כ"י). (ע) עיין זחר אמור מן אות קצ"א בפירוש הסולם מאמר תקיעת שופר.

מוחין בינה וגבורה למטה אצלו בסוד א"מ. אבל ביצחק ויעקב, אין כונתינו שישארו שם בסוד א"מ, רק שתכף ירדו ויכנסו תוך רישא דז"א, בסוד מוחין פנימיים.

המנצפ"ך למלכות. כנודע, כי עטרא דגבורה, הוא לצורך המלכות. והרי ע"י התקיעה הא' שהוא אברהם, ננסרו אלו הדינין דמנצפ"ך למטה.

אח"כ הם השברים, והם ביצחק כנודע, ועל ידי השברים, יורדין אותם התרין מוחין, בינו ועטרא דגבורה, תוך רישא דז"א ממש, בסוד מוחין פנימיים. ואלו מקדימין לכנס בו, טרם מוחין הנקראים חכמה ועטרא דחסד, לפי שר"ה הוא יום הדין, ולכן אלו השנים שהם דינין, נכנסים תחילה.

והנה כיון שעטרא דחסד, נשארה עדיין למעלה בסוד א"מ, אין יסוד דאימא יורד למטה ונשאח למעלה עם החסד. כי אם גם חסד היה נכנס, היה יורד היסוד דאימא, ומלביש את התרין עטרין. אבל עתה נשאר למעלה, ולכן עטרא דגבורה אין לה לבוש, והיא מתלבשת עם המוח בינה, תוך ההוד דאימא, ושניהם מלובשים בו.

ונמצא, כי ע"י תקיעת השברים, נכנס הוד דאימא, ובתוכו תרין מוחין שמאליים, שהם בינה ועטרא דגבורה לתוך רישא דז"א. והוד דאימא יש בו ג"פ כנודע, ומתפשטים בג' ספירות שבקו שמאלי דז"א, שהם: בינה, וגבורה, והוד. ונודע, כי מן ההוד דז"א, נעשה מוח הבינה והגבורה דנוקבא. נמצא, כי על ידי תקיעת שברים, כבר התחיל להיות אל המלכות בחי מוחין, כי גם הנהי' דז"א עצמם, שהם ג' מוחין שבה, עדיין לא נתפשטו מוחין בתוכם עצמם. ועתה שהתחיל להתפשט בהוד דז"א, גם ניתן מוח הבינה והגבורה במלכות.

ואת, והרי הכתוב אומר, ויפל ה' אלהים תרדמה על האדם שהוא ז"א, וא"כ אם גם בנוקבא לא היו בה מוחין, גם עליה נפלה תרדמה. אבל הענין יובן עם הג"ל, כי כשהפיל

והנה צריך לידע, איך עליית תקיעה זה, גורמת ירידת אותן תרין מוחין בינה וגבורה למטה. והענין הוא, כי הנהי' דאימא עם תרין מוחין דבינה וגבורה, (ע) שיכנסו בנוקבא והגדיליה, מסתלקים ממנה, ואז חוזרין אבא ואימא להזדווג על ידי תקיעה זו, ויורדין גם תרין מוחין הנזכר למטה בסוד א"מ כנזכר. (פ) והענין הוא, כי תקיעה, הוא אותיות תקע יה. ותקע, הוא לשון זווג, מלשון מ"ש ז"ל (צ) נפל מן הגג, ונתקע ביבמתו. וי"ה הם אר"א.

וענין קריאת הזווג הזה, בלשון תקע, הוא לרמוז, כי עי"ז הזווג דאר"א, נמשכים מן אבא למטה, ב' מיני מנצפ"ך, אשר ב' פעמים מנצפ"ך הם גימטריא תק"ס, וכללות חשבון עשר גבורות אלו, הם תק"ע. והנה מנצפ"ך הא', נותנו אבא אל אימא בעת הזווג, לצורך נקודת יסוד שבה. והמנצפ"ך הב', לצורך יסוד המלכות נוקבא דז"א. (ק)

וז"ס, ה' בחכמה יסד ארץ, ולא כתיב ברא ארץ, או יצר ארץ, אלא יסד ארץ. והענין הוא, כי מן החכמה נמשכו ה"ג מנצפ"ך, ביסוד המלכות, הנקראת ארץ, ונתיסדה בהם. ואעפ"י שאבא הוא חסד, והמנצפ"ך הם גבורות, הענין הוא, כמבואר אצלינו, כי לעולם בכל מקום, שרש החכמה הוא הגבורה, כי החכמה העליונה והקדומה מכולם, שהיא חכמה סתימאה, דא"א נתלבשה בתוכה הגבורה דעתיק יומין, וחכור כלל זה. והנה ענין הורדת שני מנצפ"ך אלו, הוא על ידי (ר) שני המוחין בינה וגבורה אשר נסתלקו למעלה כנזכר, וע"י מוח בינה, יורד מנצפ"ך באימא. וע"י מוח עטרא דגבורה, יורד

הגהות ומראה מקומות

(ע) נ"א שנכנסו (דפרי"י).

(ק) נ"א נמשכין אותן ב' מנצפ"ך בב' מוחין

(פ) ס"א ר"ל שעולים חכמה וחסד בסוף מ"ן

דז"א א' לבינה דז"א וא' לעטרא דגבורה וע"י יורד המנצפ"ך הב' אל המלכות (פע"ח).

לזווג אר"א (הר"ב).

(צ) יבמות נד. ב"ק כז.

(ר) נ"א ל"ג שני (דפרי"י).

תש"ת תר"ת דמיושב, הם בז"א דאצילות. ושל מוסף בלחש, הם בבריאה. ושל החזרה, הם באצילות, או אם עשרה ראשונות דמיושב, הם בז"א דאצילות. והאמצעיות דמוסף, הם בנוקבא. והאחרונות הם בראש הבריאה. כל אלו הספקות יש לי, באיזה אופן מאלו הם ששמעתי ממורי ז"ל.

ואח"כ זכרתי כי שמעתי ממורי ז"ל, כי שברים הם דינא קשיא, והם בלאה. ותרועה דינא רפיא, והיא ברחל. וכונתנו היא להמשיך מוחין לשתיהם. ולכן בתחילה אנו עושים סימן תשר"ת, הכולל שברים ותרועה, כנגד לאה ורחל. ואנו תוקעים תשר"ת ג"פ, א' באצילות, וא' בבריאה, וא' באצילות. ואח"כ מפני הספק, אנו עושים תחלה תש"ת, לפי שאין לנו עתה בימים האלו המשכת המוחין, אלא בלאה, כי עמה הוא הזווג בימים אלו כנ"ל. ואחר כך אנו עושים תר"ת מספק, אולי כיון שתכלית הכונה אינה, אלא לצורך רחל, שתיכונן ותיתקן בימים אלו, כדי שתהיה ראויה לח' חג עצרת.

גם נלע"ד ששמעתי ממורי ז"ל, כי תקיעה היא בגימטריא שופר עם הכולל, וגם בגימטריא תוקף, והוא בחי' ג' מוחין דאלהים: א' במילוי ידין, העולה ש'. וא' אלהים דאחוריים בריבוע, העולה ר'. וא' אלהים פשוט, העולה פ"ה. הרי הכל כמנין שופר ותקיעה. גם נלע"ד ששמעתי ממורי ז"ל, כי התקיעות דמיושב הם בתבונה, ובמוסף, הם בבנינה עילאה, כי הרי במוסף עולים ז"ן עד הבינה.

(א) דרוש ט

בסוד השופר והתקיעות, וכונתם, אבל מעורב יחד, ונעתיקהו מכונות שמסר הרב ז"ל, להרב

הנחות ומראה מקומות

דאימא. ואח"כ בתקיעה אחרונה נכנסים כולם בז"א בסוד הקוים שלהם הימין לימין והשמאל לשמאל וסימנך עלה אליקם שהוא הגבורות בתרועה כנזכר. הוי"ה שהוא החסד נכנס במקומו בקול שופר שהוא תקיעה אחרונה ע"כ.

(א) פע"ח שער השופר פ"א ב' וג'.

תרדמה על ז"א, נסתלקו ממנו המוחין, ואז אימא עילאה, אשר הנהי' שלה היו תוך ז"א, גם היא נסתלקה ממנו, והאירו אל לאה, שהיא סוף ש) המלכות של אחורים שלה עצמה ממש, כנודע כי שם נפלה בעת מיתת המלכים, ועומדת מן החזה ולמעלה באחורי ז"א, ושם מלמעלה תאיר בה אור גדול בבחי' א"מ, ומן לאה היתה נמשכת הארה אל רחל, העומדת למטה ממנה, בסוד מוחין, ולא היתה ישנה, לא לאה, ולא רחל.

אמר הכותב, ולמה לא אמר, כי נהי' דאימא, עם ב' מוחין דבינה וגבורה, היו נכנסים תוך לאה ורחל כנודע, ולמה אמר שהיה בסוד א"מ בלבד. ואפשר, שאין זה אלא אחר שחזרה ונסתלקה מתוכם. טרם שחזרה ליכנס תוך ז"א, כי אז עומדים המוחין בסוד א"מ ע"כ. (ת)

ודע, כי בענין תשר"ת ותש"ת ותר"ת, שמעתי ממורי ז"ל דרוש אחר, ואיני זוכרו היטב, ואני מסופק בו כמה ספקות, ואלו הם: נלע"ד ששמעתי ממנו, כי תשר"ת הם בראש ז"א דאצילות. ותש"ת, בנוקבא. ותר"ת, בראש הבריאה. לפי ששם כבר נסתיים האצילות, ולכן הוא מקום התקבצות הדינין שם. ואעפ"י שמשלשון המאמר הנ"ל דפרשת אמור, משמע דסדרא תליתאה שהוא תר"ת, אנו חוזרין להעלות למעלה. הכונה היא: כי כיון דתשר"ת ותש"ת היו בזו"ן, שהם בסוף האצילות, אעפ"י שעתה תר"ת הם בבריאה, כיון שהם בראש הבריאה, מקרי שפיר עליה. או אפשר ששמעתי ממנו, כי תשר"ת, אצילות. ותש"ת, בבריאה. ותר"ת, חזור להיות באצילות.

גם אני מסופק, כי מה ששמעתי, אינו בתשר"ת ותש"ת ותר"ת, כי כל אלו שלשתם באצילות לבדו. ומה ששמעתי הוא, כי תשר"ת

(ש) נ"א סוד (כ"י).

(ת) הגה"ה מצאתי כתוב בספר כנף רננים להר"א אזולאי ז"ל שכתב ואמנם מהחכם האלקי כמה"ר סלימאן בן אהנוואל קבלתי תשלום הענין והוא כי בתרועה עולה הגבורות מהוד דאימא ומתחברת בחסדים ביסוד דאימא ואח"כ בנצח

ד' היות ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, קכ"ח, ועם ד'
כוללים שלהם, והכולל לכולם, הרי קל"ג.
הגרון: הוא אחה"ע, שהם ב"פ מ"ב מ"ב.
ותחבר אותיות החיך והגרון, שהם אחה"ע
וגיכ"ק, ויעלה בגימטריא רי"ו עם הכולל.

כונת התקיעות, הם בסוד קר"ע שט"ן, שהוא
בגימטריא תש"ל עם הכולל, והוא בגימטריא
אלהים דידין ש', וה' אלהים פשוטים, הם ת"ל,
הרי תש"ל.

גם תכוין, שהוא בגימטריא מצפ"ן, והוא
שם הממתיק לה' אלהים פשוטים שהם ת"ל, הרי
תש"ל.

גם צריך לשלב שם קר"ע שט"ן, עם שם
הויה, כזה: יקקלננה ישקננה וניקודם הוא
קיבוץ ופתח ושבא פתח וחולם וסגול ושבא
וחירק.

ונבאר התקיעות עצמם: תשר"ת, הנה
בתחלה היא התקיעה פשוטה, ותכוין כי תקיעה,
היא בגימטריא עשר י"ה, פ"י: שתמשיך ק"ן
נהורין, שהם בגימטריא עשר פעם י"ה, מן אבא
הנקרא י"ה, אל ז"א, ומשם אל נוקבא, (א)

והתקיעה היא שיעורה ט' טרמוטין, וסוד
הטרמוטין זהו ענינם: דע, כי טרמוט הוא בגי'
ג"פ אלהים, (ב) והנה בתקיעה הא' יש ט'
טרמוטין, שהם כ"ז פעמים אלהים, והם בגי'
ב' אלפים וג' מאות ועשרים ושנים, שהם כ"ז
פעמים פ"ו, והם האחוריים של אדנות, עם
האותיות של האחוריים, וד' פשוטות, ושך
ניצוצין שהם ה"פ דין, ויכוין להמתיקם בב'
איה דידין, שהם בגימטריא שכ"ב.

ונלע"ד חיים ביאוד דברים אלו, כי האחוריים

יעקב ארזין ז"ל. וכתב מורי ז"ל, נראה לע"ה,
שיש בו תערובות רבות, שאינם ממורי ז"ל.
ועכ"ז אעתיקם כולם לפניך פה, וז"ל, תחלת
הכל אסדרם כפי יכולתי. שופר הם ש"ה, עם
י"ד פרקי האצבעות האוחזין בשופר, הם שך
ניצוצין, דמתערי מבוצינא דקרדינותא. ופ"ר
הם ה"ג דמנצפ"ך, דמתערי מן בינה, ועם ה'
אצבעות האוחזין בו, הם פריה אדומה, כי התי'
אצבעות, הם שורש הה"ג. ואחר שנתבאר ענין
השופר עצמו, נבאר עתה ענין תקיעתו בראש
השנה.

הנה ביום ר"ה, עולה אור פנימי של
חגת"ם ב) בתוך הבינה, כדי להמתיק לכל בחי'
הרין, בפה התוקע, ובהבל היוצא מפיו, נכנס
בתוך השופר, ופוגע בו' הבלים אשר בתוך
בינה, ומוציא ר"ס אורות, כמנין ז"פ הבל.
ונחלקים: ק"ל לז"א, שהוא ו', ונעשו קול, וק"ל
לנקבה, שהיא ה', ונעשית קל"ה, בסוד דעתן
של נשים קלה, ויכוין בו' היות דס"ג, שהם
בגימטריא אמת, תיקון ז' דדיקנא דעתיקא,
הנקרא תרין תפוחין קדישין. ותכוין להמשיך
מאותם הפנים העליונים ש"ע נהורין שבהם,
ומנין אר"ך, גשארים בהם. וק"ן יורדין לזעיר
אנפין.

פה התוקע: הוא הויה דס"ג, וכ"ב אותיות.
והבל היוצא מתוכו, הוא בגימטריא ל"ז, המילוי
של הויה דס"ג הנזכר, שהוא בסוד הפה.
השפתים: הם בומ"ף, שהם בגימטריא ד'
מילויים, של ד' היות ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, קכ"ח
היוצא דרך השפתים.

החיך: הוא גיכ"ק, והם ד' מילויים, של

הגהה

(א) א"ש: כך מ"כ, והנלענ"ד לפרשו הוא
כך, כי תקיעה, הם אותיות תקע י"ה, והנה תק"ע
בגימטריא הוא עשר, וי"ה במקומו עומד.
(ב) א"ש: החשבון הוא כך, כי טרמוט

הנחות ומראה מקומות

(ב) חיינו זרין.

טרמוטין. והענין הוא, כי שורש הדינין אשר בגרון, הם שלשה אלקים, שהם סוד טרמוט א' כנ"ל. וכן גרון בגימטריא שלשה אלקים עם הכולל, ולכן כנגדם הם ג' קולות, ג' שברים. ולא נתחברו בקול א', כמו התקיעה הכוללת כל הט' טרמוטין כנוכר.

ואח"כ מתפשטין ג' של ג' ג', שהם ט' טרמוטין. ותכוין להמתיק אלו הדינין, ע"י החסד שבגרון, שהם אותיות אחצ"ה, שהם בגימטריא פ"ד, שהם ב"פ מ"ב אותיות, שיש בב' היות דע"ב דיודיין, שהם סוד תריין טיפין דמ"ב, ד) העומדין בבינה בבחינת הגרון, והם מבחינת הויה דיודיין.

ואח"כ בתקיעה אחרונה, תחזור ותכללם ביחד. כי תחילה נתפשטו בבחי' ג' קולות שברים כנוכר, ועתה נתחברו, ונעשה קול א' של תקיעה פשוטה.

ונחזור לענין התקיעה, כי הנה תכוין, כי כל סוד התקיעות האלו, הם בשם של כ"ב, של ברכת כהנים, כמו שנבאר. והנה תקיעה, היא בגימטריא פסתם, עם ד' אותיות הכולל. גם תכוין, כי זה נקרא תקיעה פשוטה. וכבר ביארנו, מלת תקיעה, ומלת פשוטה.

שברים: הם ט' טרמוטין אחרים, ועם הט' טרמוטין של התקיעה, הרי ח"י. ומלת שברים, היא בגימטריא, ש' הוא אלקים דמילוי יחיד, ואחוריים פשוטין דאלקים ר', ונ"ב אותיות שיש בפשוט ובמילוי המילוי, הרי שברים. ותכוין לכלול ב"ן זה של אלהים, עם ב"ן של הויה דההין. כי ב"ן דהויה דההין, הוא סוד הים העליון. וב"ן אותיות של אלהים, יורדים שם, בסוד גלי הים, ומתגעשים ומתרעשים שם, והחיצונים הנקראים אלה, נאחזים באלה האותיות

המלואים של אדנות, הם בגימטריא אלף ותתקע"ח, (ג) ומספר האותיות האלו הם ל', קי"א, תקמ"ה, תרנ"א, תרע"א. תסיר יוד אותיות המילוי, (T) נשארו י"ח אותיות, ונקרא אותיות של אחוריים. נשארו י"ח, תוסיף עליהם ד' אותיות פשוטות של אדני, על י"ח אותיות הנו', יהיו כ"ב אותיות. ועם אלף תתקע"ח הנו', יהיו בגימטריא ב' אלפים. תוסיף עליהם ש"ך ניצוצים, ועוד שני כוללים, הם: כולל א' של אדני, וכולל א' של הש"ך ניצוצין, יהיו כולם יחד בגימטריא אלפים ושכ"ב.

אח"כ תמתיק כל זה, בב' אהיה דיודיין, העולים בגימטריא שכ"ב, והם קס"א קס"א. והנה כל החשבון הנ"ל, זולתי הכוללים, הם ב' אלפים משם אדני, וש"ך ניצוצין. ולכן ב' אהיה שהם בגימטריא שכ"ב, הש"ך ימתיקו אל הש"ך ניצוצין. ולכן ב' אהיה שהם בגימטריא שכ"ב, הש"ך ימתיקו אל הש"ך ניצוצין. והב', ימתיקו אל הב' אלפים, של שם אדני כנלע"ד.

נמצא, כי כל תקיעה, היא ט' טרמוטין ע"ד הנוכר. ולכן בתקיעה הא' של תשר"ת, תכוין להמתיק הט' טרמוטין, שהם כ"ז אלהים הנו'. ולהמתיק את האחוריים של אדני, ע"י הש"ך (ג) דינין כנוכר. וכ"ז ע"י תקיעה הפשוטה, שהיא סוד הויה דע"ב דיודיין, שהיא בגימטריא חסד, ובו תמתיק כל הדינין הנו'. וסוד הויה הזאת, נרמזת במלת פשוטה, שהיא בגימטריא ת', שהם ד' יודין שיש בהויה הנוכר, הרומזו אל החסד, ומתפשט וממתיק כל הדינין הנ"ל.

אח"כ בג' השברים הנ"ל, תכוין כי הם סוד הדינין העומדים בגרון, והנה השבר הוא שיעורו שלשה טרמוטין, נמצאו ג' שברים, ט'

הגהה

אלף דלת נר"ן יר"ד עכ"ל. כן הוא מפורש בפע"ח פ"ג משער השופר, וז"ל מהרח"ו, תסיר י"ב אותיות המילוי.

(ג) א"ש: באופן זה: אלף, אלף דלת, אָלף דלת נון, אלף דלת נון יוד.
(ד) א"ש: נלענ"ד שצריך להגיה כך, תסיר י"ב אותיות המילוי, והם י"ב אותיות של אדני.

הנהגות ומראה מקומות

(ג) ג"א עם הש"ך (כ"י). (ד) ג"א דמ"ן (כ"י).

אותיות, שיש בהויה דב"ן דההין, בפשוטו ובמלוי ובמילוי המילוי כנ"ל. ג"פ תשר"ת, הם ג"פ ב"ן.

והנלע"ד חיים פירושו: כי בכל פעם יש ל"ו טרמוטין, כמנין ל"ו אותיות הויה דב"ן דההין. נמצא, כי ג"פ תשר"ת, הם ג"פ ב"ן, והם ח"ק טרמוטין, בג"פ תשר"ת, והם סוד כי חק לישראל הוא, הנאמר בענין ר"ה, יום הדין, והנה מלת ח"ק, בגימטריא ב' שמות הויה, ס"ג מ"ה, שהם אימא עילאה וז"א.

תש"ת: תקיעה פשוטה הא', היא ע"ד תשר"ת, כי תקיעה היא בגימטריא עשר י"ה, ר"ל י"פ י"ה, שהם להמשיך ק"ן נהורין מן אבא לז"א, ומשם אל נוקבא. גם היא בגי' פסת"ם כנ"ל, ופשוטה גם היא בגימטריא ת', שהם ד' יודין הויה דע"ב, והם ט' טרמוטין.

שברים: הוא אלקים דיודין ש', והאחוריים הם ר', וב"ן אותיותיו כנ"ל. גם הוא ספספ"ם דיונס"ם עם מ"ב אותיות שם בן מ"ב כנ"ל, והם ט' טרמוטין.

תקיעה אחרונה עם חמש אותיותיה והכולל, והם בגימטריא אנקת"ם. כל מספר הטרמוטין של תש"ת, הם כ"ז, והם כ"ז אותיות של מילוי המילוי של אהיה. ובג"פ תש"ת, יש ג"פ כ"ז טרמוטין והם ג"פ כ"ז אותיות, שיש בג"פ אהי"ה, ב' דיודין, וא' דאלפין. סך הכל טרמוטין תש"ת, ז' דהיינו ג' תש"ת, ג"פ כ"ז, והם א"ף טרמוטין. ותכוין לבטל בהם, את חרון אף הגדול, וזה ע"י ב' שמות י"ה אדני עם הכולל, שהם בגימטריא א"ף. גם תכוין ליה"ו דאלפין, שהוא בגימטריא ט"ל. וגם מ"ב אותיות של הוי"ה דס"ג, הרי ט"ל ומ"ב, והם בגימטריא א"ף, לבטל עמהם האף והחרון.

תש"ת: תקיעה א' פשוטה, תכוין ע"ד הנ"ל,

שיש בפשוט ובמילוי ובמילוי המילוי של הוי"ה דב"ן, שהם בגימטריא לאה, והם סוד ל"ו טרמוטין שיש בסימן תשר"ת, שהם ד"פ ט', שהם בגי' לאה.

גם תכוין לשם ספספ"ם דיונס"ם, שהם בגי' תק"י, וחבר עמהם מ"ב אותיות, שיש בשם של מ"ב, שהוא אבגית"ץ, הרי בגימטריא שברים. תרועה ה) היא בגימטריא תרפ"ו, והיא עם ה' אותיות תרועה והכולל, והם בגימטריא ד' הויות, ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, שהם רל"ב, ושלשה אהיה: א' דיודין, וא' דאלפין, וא' דההין, שהם תנ"ה, וסך הנ"ו, הם תרפ"ו. גם הוא בגימטריא אדני במילואו, והוא תרע"א, ועם ד' אותיות הפשוטים של אדני, וי"ב אותיות של המילוי, הרי תרפ"ו.

ובקונטרס אדם א' מצאתי, כי מלת תרע"ה הוא חסר ו', והוא אדני במילואו, שהוא תרע"א עם ד' אותיותיו הפשוטות, הרי תרע"ה. ושיעור התרועה גם היא ט' טרמוטין.

ומצאתי ג"כ נוסח אחר, שנמחה עליו הדין, והעביר עליו הקולמוס, וכתוב שם, כי מלת תרועה, היא אדני במילואו, והוא תרע"א עם כללות ט' טרמוטין, והוא תר"פ. (א)

גם תכוין, כי הוא בגימטריא פסת"ם במילואו כזה: פ"ה סמ"ך ו) ת"ו מ"ם. והנראה לע"ד חיים, כי הוא יתר עשרה, וכפ"ז צ"ל, כי כך צ"ל, כי פסת"ם במילואו, הוא בגימטריא תרועה, ועודפים עוד מספר עשרה, תחברם עם שם אדני במילואו, שהוא תרע"א, ויהיו גם כן בגי' תרועה, כנלע"ד כפי כתבו.

תקיעה אחרונה, עם ה' אותיות והכולל, הם בגימטריא אנקת"ם. גם תקיעה זו בגימטריא פסת"ם, כנ"ל בתקיעה הא'. כל מספר הטרמוטין, שבסימן תשר"ת, הם ל"ו טרמוטין, כמספר ל"ו

הגהה

(א) א"ש: עם הכולל.

הנחות ומראה מקומות

ה) ג"א היא בגי' תרפ"א ועם ה' אותיות תרועה (דפ"י). ו) ג"א תי"ו (דפ"י).

ז) ג"א ל"ג דהיינו ג' תש"ת גי' כ"ז (דפ"י).

הדין של אלהים, ע"י שם שדי במילואו. המאה קולות לבדם הם הויה דס"ג, ומלואו ל"ו. (ב)

ועתה נחלק הסימנין, כל א' לבדו. והנה הם י"פ תשר"ת, שהם י"פ ל"ו טרמוטין, והם בגימטריא ש"ס, כמנין שטן עם הכולל. ותכוין לבטל את כח השטן המקטרג ע"י שט"ן טרמוטין אלו. ועשר פעמים תשר"ת, יש בהם ר"ע טרמוטין, לבטל ע"י את כח היצה"ר, הנקרא ר"ע, הממונה על הלאוין מצות ל"ת, שהם דינין תקיפין תשר"ת כנ"ל. וי' פעמים תר"ת, יש בהם ג"כ ר"ע טרמוטין, ותכוין לבטל ע"י היצה"ר, הממונה לבטל המצות עשה, והם דינא רפיא כנ"ל.

(ג) מצאתי בקונטרס לאדם א', וכתוב בו כך, כי זה הרי"ו הנזכר, עובר בתוך השוטר, וממתק את הדין, שהם: מ"ג, וצפ"ך, הוא בגי' ק"צ, והוא בגימטריא ג' היות ע"ב ס"ג מ"ה עם עשרה אותיות המילוי, הם בגימטריא צפ"ך וק"ץ, וזה סוד ק"ץ שם לחושך, כי אלו הקיץ נתנים לשכינה, ונקראת חש"ך, שהוא הויה דב"ן דההין, ושם מתחברים ג' היות הנז' דכורין, והם בגימטריא ק"צ, עם שם ב"ן דההין הנקרא חש"ך. והנה כשתוסיף מספר הויה עצמה פשוטה שהוא כ"ו, והוא שורש לג' היות המלאות הנז', יהיה הכל בגימטריא רי"ו, וזה סוד הרי"ו של אחז"ה גיכ"ך.

גם יש בחינת רי"ו אחר, בסוד החניכים, כמבואר אצלנו וע"ש, והוא רי"ו בשינים העליונים, ורי"ו בשינים התחתונים. והם השוחקים מן לצדיקים. והם סוד מ"ש למעלה, כי מ"ן של מנצפ"ך, נשחק ונטחן עם הצפ"ך, העולים רי"ו עם ההויה פשוטה כנזכר.

הגהה

(ג) א"ש: עוד מ"ש למעלה, בענין חיבור אחז"ה וגיכ"ך, שהם רי"ו, כתב מורי ז"ל מצאתי בקונטרס כר.

להמשכת ק"ן נהורין, ולשם פסת"ם. וגם במלת (ח) פשוטה תרועה, תכוין גם כנ"ל. ז"ך טרמוטין יש בתר"ת, תכוין בהם כמו ט) בתשר"ת. אבל יש בזה קצת שינוי, והוא, כי כשתחבר ג"פ ז"ך טרמוטין שהם פ"א, תכוין בהם כונה אחרת, והיא זאת: כי תשר"ת, הם שברים, שהם דינא קשיא, אף הגדול כנ"ל, אבל תר"ת היא דינא רפיא, ולכן תכוין למתק אותו האף הרך, ע"י פ"א טרמוטין האלו, (י) וזה בכח הויה דמ"ה דאלפין, ול"ו אותיות דמילוי המילוי של הויה דב"ן כנ"ל. גם תכוין אל יה"ו דאלפין, ואל מ"ב אותיות שבהויה דמ"ה. כי גם הם בגימטריא אף.

תחבר ג"פ תשר"ת, וג"פ תשר"ת, וג"פ תר"ת, שהם ל' קולות דמיושב, ובהם ר"ע טרמוטין, ותכוין לבטל ע"י, את יצה"ר של ע"ו. ור"ע טרמוטין שיש בל' קולות במוסף דלחש, תכוין לבטל ע"י, יצה"ר של גלוי צרות. ור"ע טרמוטין שיש בל' קולות דחזרת מוסף, תכוין לבטל ע"י, את יצה"ר של ש"ד. ועשר קולות אחרונות, שלאחר התפלה, בקדיש של תקבל, תכוין לבטל ע"י את יצה"ר של לשה"ר.

כל מספר הטרמוטין של מאה קולות הנז', הם תת"ץ טרמוטין, ותכוין לשם שדי במלואו, ובשם אלהים פשוט, ושניהם הם בגימטריא תת"צ. גלע"ד טעות חשבון, (כ) וצריך להגיה כך, מספר הטרמוטין שבק' קולות הנז', הם תת"ק, להיות שהם ג"פ ר"ע, הם תת"י, והי' קולות הם צ' הם תת"ק, וכן שם שדי במילואו, כזה: שין דלת יוד, הוא בגימטריא תתי"ד, ושם אלהים פשוט, הוא פ"ו, הרי כל האמור הוא בגימטריא תת"ק, ויכוין (ל) לשדד כחות

הגהות ומראה מקומות

(כ) בכת"י הוא הגח"ה א"ש.
(ל) ג"א לשבר (דפ"י).

(ח) ג"א ל"ג פשוטה (דפ"י).
(ט) ג"א בתשר"ת (דפ"י). (י) ג"א וגם (דפ"י).

בספרי הגאונים, היה מורי ז"ל נוהר מאד לקיימו. והיה לוקח תרנגול א' לבן, לכל א' מבני הבית הזכרים. ותרנגולת אחת לבנה, לכל א' מבני הבית הנקבות. ולפיכך (מ) לאשה מעוברת, ישחוט עליה מספק ב' תרנגול, א' זכר, אולי הוא זכר, ותרנגולת א' נקבה, אולי הולד נקבה. ועוד תרנגולת אחרת, בשביל האשה עצמה, נמצא שהם ג' תרנגולים, ב' נקבות, וא' זכר, לכל אשה מעוברת. וזמן שחיטתו, הוא בליל ערב יוה"כ, באשמורת, קודם עלות השחר, אחר סליחות.

וסוד הדבר הוא, לכפות את (נ) הדינים. כי הנה התרנגול נקרא גבר, כי הוא בחי הג' אשר ביסוד דנוקבא, הנקרא גב"ר. והוא נשחט ג"כ ביום הט', שגם הוא כנגד היסוד כנ"ל, וע"י השחיטה, נכנעים ונמתקים גבורות היסוד הנז', וכנגדו הוא השעיר המשתלח ביום הכפורים, כי הנה השעיר ההוא, הוא גבורות שבמלכות דנוקבא, אשר הם דינין, קשים יותר מן הגבורות שביסוד שבו, הנקרא גבר ותרנגול. ולפי שהוא יוה"כ, יש בנו כח למתק אפילו הגבורות קשות שבמלכות שבה, הנקראים שעיר. אבל בערב יוה"כ, אין בנו כח אלא בגבורות היסוד, שאינם כ"כ קשים. ואפ"י אינם נמתקים, אלא באשמורת הבוקר, שהוא עת רצון, וזרחמים גוברים אז. ועוד טעם אחר כמו שהקדמנו, כי יסוד נרמז בט', והמלכות בעשור

(ד) הנה נדע, כי במלת שופר, נרמזים ג' אלקים, והם אלו: אלקים דמילוי יודין, הוא ש' דשופר. אלהים פשוט, הוא פ"ו דשופר. אלקים בריבוע, הוא ר' דשופר. הנה כדי למתק ג' אלקים הנז', צריכים אנו לכון בג' שמות של אהיה הנרמזים ג"כ במלת שופר, באופן הזה: כי בשין דשופר, תקח האות האמצעית של הש', והוא י'. ובאות ה' דשופר, תקח האות האמצעית, והיא א'. ואמנם באות פ', לא יש אמצעית, ולא נקח ממנו כלום. ובאות ה' דשופר, תקח האות האמצעית, והיא י'. הרי נרמז שם י"א, והוא שם אהיה. ותמלא תמלא הא' ביודין, ויעלה בגימטריא קס"א. ותמלא הב' בההין, ויעלה בגימטריא קנ"א. והג' אהיה פשוט בגימטריא כ"א, סך הכל בשלשתם בגי' של"ג. אח"כ תמנה עשר אותיות דשם אהיה דיודין, ויחד אותיות דשם אהיה דההין, וד' אותיות דשם אהיה הפשוט, הרי כ"ד אותיות, תוסיף כ"ד על של"ג, יעלו בגימטריא שני"ז. אח"כ תמנה סופי האותיות של שופר, והם אות נון מהשין, ואות וא"ו מהואו, ואות א' מהפא, ואות ש' מהריש, והרי הם בגימטריא שני"ז. נמצא שג' שמות אהיה, ממתקים את ג' שמות אלקים. (ה) (ל)

דרושי יוה"כ

ובתחילה אכתוב המנהגים, ואח"כ אכתוב הדרושים בע"ה. מנהג של הכפרה, המנהג הנזכר

הגהה

חשבון שני"ז הנזכר הוא כנגד שנת הלבנה המתכסה ביום ר"ה כמשה בכסא ליום חגיגו, וימיה הם כמנין שניה וכולל א' של אלקים וכולל א' של שמות אהיה (ס) שני"ט ואם נוסיף פעם ב' כוללים הנז' בסוד כולל הכולל יעלו בגי' שני"ז ויכוין בהם לבלבל את השטן ביום ר"ה ובאמצעות תקיעת השופר וכוונתו מתבלבל דעתו ואינו מקטרג על ישראל כאמור למעלה בסוד עלה אלקים בתרוצה ה' בקול שופר, כן נלע"ד.

הנהרות ומראה מקומות

(ג) נ"א הדין והגבורה (דפ"י). (ס) צ"ל שני"ז, ואם נוסיף פעם ב' כוללים הנז' בסוד כ"ר יעלו בגי' שני"ט.

(ד) א"ש: עוד מצאתי כונה אחת בענין השופר, ורציתי לכותבה, ואעפ"י שמצאתי אותה מוטעה, רציתי להעתיק אותה, ולישב אותה כפי דרכינו, כאשר עיניך תחזינה מישרים, הנה כ"ר. (ה) א"ש: הנה יותר טוב היה לכון בג' אהיה דיודין דההין דאלפין. ואמנם להיות כי הזכרנו אלהים דיודין וכנגדו הוא אהיה דיודין וכנגד אלקים ברבועו הוא אהיה דההין וכנגד אלקים הפשוט הוא אהיה הפשוט. ונלע"ד כי

(ל) עיין במבוא שערים דף ש"ב מאמרים לר"ה. (ס) נ"א ואפילו (כת"י).

זהם: מן אשרי, ולמה רגשו, מזמור לדוד, למנצח
בנגינות עד לבטח. וסגולתם היא, כי יש בהם
י"ש תיבת, כמנין קרי. ומי שקורא אותם ומכוין
בהם, לא יראה קרי בליל יוה"כ ההוא.

גם ר"ת וס"ת של ד' מזמורים האלו, הם
בגימטריא קל"א (פ) כמנין כונ"ן שמים בתבונה
זהם אלו: א' מן אשרי האיש וס"ת ד' מתאבד.
ל' מלמה רגשו גוים, וס"ת ו' מחוסי בו. מ'
מזמור לדוד, וס"ת ה' מן סלה. ל' מלמנצח,
וס"ת יו"ד מן תושבני. ויתכן שהוא מונה בחשבון
א' מאשרי, וה' מהאיש, והם קל"א, כן נלע"ד.
או אם נמנה גם ד' מזמורים עצמם, והכולל
לכולם ויהיה ה', וקכ"ו, הרי קל"א (פ) ויכוין,
כי קל"א הוא בגימטריא סמאל, וסגולתם להעבירו
מעליו. ולפיכך אמרו"ל (צ) הרואה קרי בליל
יוה"כ, הוא מסוכן ח"ו.

(ט) זה מצאתי בספר המחזור של מורי
ז"ל כמנהג אשכנזים, כתוב בחוץ, קודם תפלת
אלול, ויוד ימי תשובה, יום צום, ישאל האדם
חיים וכפרה, ויעמוד בשעת הוצאת ספר תורה,
ויקרא ג"פ י"ג מדות, ואחר כך, רבש"ע מלא כל
משאלותי לטובה, והפק רצוני, ותן שאלתי,
לי ולבני ביתי, חיים טובים וארוכים, בכבוד
ובמנוחה, ביראתך ובתורתך, בשלום ובהשקט
ובבטחה. ופרני מכל צרה ויגון, וממות, ומכל
שעות רעות המתרגשות ויוצאות לעולם. וכפר
עונותינו ואשמותינו, אכ"ר. ויזכור שאלתו ג'
פעמים. וכן במוסף ובמנחה. כדי שישלים שאלתו
ג"פ. ותנתן שאלתו. ויקרא ג"פ ואני תפילתי.
גם זה מצאתי אחר כל הנזכר, וז"ל, יום צום,
ישאל אדם חיים וכפרה שכתוב למעלה, עד

שהוא יוה"כ. ולכן כל בחי' נעשית ביום המיוחד
לה.

המנהג שנהגו להתעטף בציצית בליל יוה"כ,
מנהג נכון הוא. וטעם המנהג הזה הוא, כי לעולם
סוד הטלית הוא אי"מ אל ז"א, אם בבחי' ציצית
קטן דעיבור, או דיניקה, או דגדלות. ולכן בליל
יוה"כ, שאז שליטת הנוקבא רחל, לפי שמדת
לילה גוברת בלילה, ואז עלתה רחל בראש
התבונה כנודע, ואז אימא עילאה מקפת אותה
בציצית גדול. אבל בשאר לילות, שאינה עולה,
לא יש מצות ציצית, ואינה נוהג בלילה, שהיא
זמן הנוקבא. ולפי שהענין הזה נעשה מאליו
ליל יוה"כ, ולא הוצרך אל תפילה, כמבואר
אצלינו, לכן אין צורך לברך עליו ברכה להתעטף
בציצית. (ו)

המנהג שנהגו להוציא ס"ת א', או ג' ס"ת,
בליל יוה"כ, ואומרים עליו התרת נדרים, שהוא
כל נדרי, נזכר בס"ה בפרשת פנחס, בר"מ ברך
רנ"ו ע"א, וז"ל, ובג"ד תקינו למימר בו כל
נדרי. ובענין הס"ת, שמעתי מחבר א', הוא
הרי"ס ז"ל (ע) שציוהו מורי ז"ל פעם א' בליל
יוה"כ, שיקנה מצות הוצאת ס"ת בלילה ההיא,
בכל מה שיוכל לקנותו. כי אז היה צריך לתקן
איזה ענין, והודיע לו כונה גדולה, שיכוין בעת
שיוציא הס"ת. ונראה מזה, כי יש סמך במנהג
הזה, להוציא הס"ת.

גם היה נוהג מורי ז"ל, להיות ניעור כל
ליל יוה"כ ועוסק בתורה. (ז) ונלע"ד הטעם הוא,
כדי שלא יראה קרי בליל יוה"כ ח"ו. ולכן
בליל יוה"כ נוהגים לקרות אחר כל סדר תפלת
ערבית, ד' מזמורים הראשונים שבספר תהלים,

הגהה

(ח) א"ש: צ"ע, כי אינם אלא קכ"ו.
(ט) א"ש: לבל יהיה החיבור הזה חסר
מכל כתבתי לפניך גם לקוטים אחרים השייכים
ביוה"כ. וז"ל מורי ז"ל זה כו'.

(ו) א"ש: אני ראיתי למורי ז"ל, שהיה
מתעטף בציצית קודם שתשקע החמה, ולכן
היה מברך עליו להתעטף בציצית, וכן אני
נוהג אחריו.
(ז) א"ש: כן נהגתי בבחרותי, כמה שנים.

הגהות ומראה מקומות

והכולל עולה מנין סמאל (פע"ח להרח"ו ז"ל).
(צ) סוף מסכת יומא.

(ע) בפע"ח כתוב הרי"י משען.
(ס) ור"ת וס"ת של אלו המזמורים עם ד' כוללים

ויקרא ג"פ ואני תפילתי. גם זה כתוב סמוך לו תיכף אלו השמות, ואלו שצריך להזכירם, או לכיין בהם, אחר נוסח התפלה והשאלה הנ"ל. ואלו הן:

בראשית ק	שמות צג	ויקרא קח	במדבר קח	דברים קד
שיר קז	מגילה קז	רות קד	איכה קמ	קהלת קמ
שופטים קמ	שמואל קפ	מלכים קמ	ישעיה קנ	ירמיה קמ
יחזקאל קפ	תרי עשר קז	תהלים קח	איוב קכ	משלי לק
דניאל קז	דברי הימים קח	עזרא. קכ		

ואני חיים, חקרתי לידע מהיכן מוצא השמות האלו, וידעתי כי הם מתיבה שניה של פסוק אחרון של הספר, אות א' ואחרונה, כזה שם א' י"פ הא', יוצא מפסוק אחרון של ספר בראשית שהוא וימת יוסף, אות א' ואחרונה של יוסף, וכן כולם עדי"ו.

גם זה מצאתי בחזרת מוסף ש"ץ ביה"כ, כתוב מבחוץ מכנגד איה מקום כבודו, עשוי סימן על תיבת איה כזה, ומבחוץ כתוב ז"ל, יר"מ אבינו שבשמים, שתמלא את שאלתי ובקשתי כו', ולא מצאתי יותר מאלו התיבות הנזכר פה, ובמחזור שלו אחר מצאתי, כתי עצמו, שמסיים בנוסח זה, שתמלא את שאלתי ובקשתי, בשם יפ ענ חת כסדר שכתבתי לעיל.

גם זה מצאתי בספר המחזור של מורי ז"ל, ממנהג אשכנזי, בתפילת יום הכפורים, וז"ל, ביה"כ בשעה שהש"ץ אומר איה מקום כבודו, ישאל א' מג' שאלות שירצה לשאול, ויאמר בשם י"ה, והם קיבוץ קמץ, והם בגי' מ"ו. ונלע"ד פירושו, שישאל שיתנו לו א' מג' שאלות שירצה לשאול ולא יותר, ובהכרח יענו ויתנו לו, א' מהם. גם יכוין לשם י"ה בקיבוץ וקמץ, אשר הם ד' יודין ופתח, שהם בגימטריא מ"ו. וזה יכוין בב' אותיות י"ה, הרמוזים במלת איה, ולא ידעתי אם זה כתבו מורי ז"ל בתחילת ימיו, אשר עדיין לא נכנס בפרדס החכמה, אלא העתיק זה מספרים אחרים, ולזה דעתי נוסח.

גם מצאתי בסדר מוסף יהי"כ בחזרת הש"ץ, בפזמון המתחיל כן, האוחזו ביד מדת משפט, הכל מאמינים שהוא אל אמונה. הבוחן ובודק גנוי נסתרות, וכל מאמינים שהוא בוחן כליות, ופזמון זה כתוב אחר קדושת המוסף, וכתוב בחוץ כתיבת מורי ז"ל, האוחזו הוא שם בן ד' אותיות, ובגימטריא כ"ו, היוצא מפסוק אחזה בסנסיניו. (א) הבוחן (צריך כד) (ק) צריך להגיה כך: הבוחן, והוא בגימטריא אדני, והוא שם מעולה למעלה, על ע"א שמות. הגואל צריך להגיה כך: הגאל, והוא בגימטריא שם כז"ו, ט"ל, והוא בגימטריא הויה אחד, ובגימטריא יד"י די"א, וכולם טובים לגאולה ולישועה.

הדן באת ב"ש, צט"ק, והוא שם של כתר, הנקרא צורטק. (הגוי ר) והוא בגימטריא אזובגה.

הגהה

נפלאתי על הרש"ו ז"ל, שידבר דברים כאלה, כי הוא פשוט כי האוחזו בגימטריא כ"ו, והוא שם בן ד' אותיות ע"ה, וקאי על שם הויה, ולא על שם אהיה, וכן הוא בפע"ח דקאי על שם הויה, ואין להאריך בדחוקיו.

(א) א"ש: כך מצאתי כתוב, וצ"ע כיצד כתב והם שם בן ד' אותיות, לכן נלענ"ד שטעות קולמוס נפל, וצריך להגיה האוחזו חסר ו', והשתא אתי שפיר, והוא שם בן ד' אותיות, ומספרו בשם אהיה, וכן אחזה בסנסיניו, עולה בגימטריא אהיה כן נלענ"ד. אמר מנחם מענדל, נוראות

הנחות ומראה מקומות

ק) ליג צריך כך (דפ"י).
ר) ונלפע"ד חיים שאותיות הגוי לבד עולין (פע"ח).

כבר נת"ל בענין ר"ה כנוכר, כי כל ימות השנה, ע"י אכילתינו ושתייתנו הגופני, שאנו מברכין עליהם כמה ברכות, המוציא, וברכת המזון, וברכת הנהנין כלם, הנה ע"י הברכות ההם, אנו ממשיכין לז"א ולנוקבא רחל, בחי': אכילה, ושתייה, רחיצה, סיכה, נעילת הסנדל, תשמיש המטה, מן אימא עילאה. ואמנם האכילה ושתייה ההם, הם אכילה ושתייה גופנית, נמשך מן חיצוניות אימא עילאה. אבל ביוה"כ, יש לנוקבא דז"א שהיא רחל, עליו יתירה בב' בחי' שנבאר, אם בענין מציאות עליו האכילה והשתייה כו' בעצמה, ואם בבחי' מקום מוצאם. והטעם הוא, כי עתה ביוה"כ, כבר ננסרה רחל לגמרי, וקבלה הדינין מאחוריים דז"א, על ידי ביסום ומיתוק, ונמשך לה ע"י ז"א עצמו, כנ"ל בדרוש הנסירה. ועתה ביוה"כ, היא צריכה לקבל מיתוק הדינין מן אימא עילאה עצמה, שלא ע"י ז"א. (א) ולכן היא צריכה עתה לעלות עד אימא עילאה ממש, ומתעלית למעלה מועיר אנפין. וכיון שעלתה שם, איננה מתפרנסת מן אימא, אכילה ושתייה גופנית מחיצוניותה כבתחילה.

ובגימטריא רודי, וזמ"ש דודי צח. הודאי הוא שם המפורש, י"ה במילואו, יוד ה"א, אותיות הודאי. ובאותו שם עלה משה למרום, וכן ודאי היא בגימטריא אהיה. עוד ירצה: כי ודאי הוא שם קדוש, היוצא בר"ת ויברך דוד את ה'. החותך, צריך להגיה החתך, והוא שם המפורש, יוצא מפסוק פותח את ידיך, ס"ת. הטוב, בגימטריא והו, והוא שם א' מע"ב שמות. היודע, הוא בגימטריא המלך, והוא שמו של כתר הקב"ה.

(ש) דרוש א ליוה"כ

ובו יתבאר מאמר רז"ל, שאמרו (ת) כל האוכל ושותה בערב יוה"כ, הרי הוא כאלו התענה ט' וי' כו'. וע"ש. הנה למעלה בענין ר"ה, בדרוש הנסירה אשר בהמשך י' ימי תשובה, נתבאר זה באורך.

ועתה צריכין אנו לבאר, מה ענין התענית הזו, אשר נצטוו להתענות ביוה"כ, בה' מיני עינוים: אכילה, ושתייה כו'. ונחזור לבאר מאמר רז"ל הנזכר. דע, כי

י פ ה ש ע ה

כי מקבלת מקיפין גבורותיה הפנימים. אמנם כי יודע וקצור קצרה דעתי מלהבין, איך היא עולה, לפי היסוד מוסד שהניח לנו רז"ל בפ"ה משער המוחין דז"א, ובדרוש א' למועדים, ודרוש ג' דקבלת שבת, שכדי שיעלו הפרצופים תחתונים צריך שכל הפרצופים העליונים יתחלפו, ויתנענעו ממקומם, ויעלו עלייה אחר עלייה, כדי ליתן מקום לפרצופים התחתונים שגם הם יעלו למעלה. וא"כ כאן, שאין ז"א עולה שום עליה, ואינו זו ממקומו, נראה שכ"ש הוא שאין פרצופים העליונים דז"א זזים ממקומם, וא"כ איך עולה המלכות למעלה, עד אימא עילאה. הן אמת שבכל יום ויום בחזרתה פכ"פ עם ז"א, בודאי מקום יש בראש לבא לפני המלך, אבל בעלותה למעלה היא לבדה, איה מקום כבוד עלותה.

(א) ולכן היא צריכה עתה להעלות עד אימא עילאה ממש שלא ע"י ז"א, ומתעלית למעלה מז"א כו'. הנראה לע"ד, שכל אלו הגבורות שלוקחת עתה ע"י אימא, הם מקיפין דגבורותיה הפנימים, שלקחה ע"י הנסירה מיום ר"ה עד יוה"כ. כמו שהפנימים לקחתם על ידי אימא תחילה ביום א' דר"ה, ואח"כ בעשרת ימי תשובה ע"י ז"א יותר ממותקים. כן המקיפין דפנימיות ז' גבורות, מקבלת יוה"כ ע"י אימא, ואח"כ ע"י ז"א, ע"י ה' ברי ערבה ביום ח' חג עצרת. ולפי שהם מקיפים, הם בסוד קולות. ועיין מ"ש רז"ל בדרוש י"א לספירת העומר ז"ל, והנה כל כוונתינו עתה, אינה אלא בחי' אור המקיף, להמשיכו ולהוציאו דרך מעבר הפה, ואחר צאתו נעשה א"מ יע"ש. וכן כל תפילות יוה"כ, אינם אלא הבל היוצא מן הפה,

הגהות ומראה מקומות

(ש) טע"ה שער י"כ פרק א'. (ת) ברכות ה'.

אבל היא ניוזנת, מן המקום שאימא עילאה מקבלת, וניזונת ורוחצת וסכה ושיתה ואוכלת, וכל אותם ה' דברים, אכילה ושיתה וכו' הראשונים, נתבטלו עתה, לפי שהם באים לה ממקום גבוה, ולכן אינם מושגים אלינו במששות, רק בסוד הבל היוצא מן הפה, ומאותו הבל ניוזנת עתה רחל ביוה"כ, ולכן נצטוינו בה' מיני עיניים אלו, שהם אכילה ושיתה, כי נתבטלו ממנה עתה ביוה"כ, ואינה ניוזנת אלא מהבל היוצא מפה עליון. ולכן כנגדם תיקנו ה' תפילות ביוה"כ, כנגד ה' דברים, אכילה ושיתה כו'. כי התפלות הם בסוד הבלים, היוצאים מן הפה.

וגם לטעם זה, אומרים ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד ביוה"כ בקול רם, כי בשכמל"ו, היא תיקון המלכות, וכיון שעתה ניוזנת מן הקולות הפנימיים, לכן נאמר בקול רם. גם יש טעם אחר, והוא, כי לפי שרחל לוקחת עתה ביוה"כ, ה' גבורות שלה ממותקות לצורך פרצופה, מיד אימא עילאה עצמה, שלא ע"י ז"א, כמשי"ת לקמן בע"ה, ולכן כנגדם תיקנו ה' עיניים אלו, שהם אכילה ושיתה כו', ודבר זה נרמז בס"ה פרשת פנחס, בדף רל"א ע"ב.

ונחזור לענין א', כי ע"י ה' תפלות שאנו מתפללים ביוה"כ, אנו ממשיכין אליה, ה' בחי' אכילה ושיתה פנימיים, מפנימיות אימא, בסוד ה' קולות, היוצאות מהפה, בסוד הבל, כדמיון ה' קולות תפילתינו. כי גם אלו ה' בחינות הנו', הם סוד ה' קולות פנימיים, היוצאים מפי אימא, ומשם מקבלת המלכות עתה, ה' בחי' אכילה ושיתה כו'. גם בחינות ה' עיניים עצמם, (א) הם כנגד ה' קולות אלו, לפי שהתענית נקרא צום, וצום בגימטריא קול, כי הוא ממשיך ה' קולות הפנימיים העליונים, ע"י ה' צומות אלו, מאכילה ושיתה וכו' הגופניים.

גם יובן הענין כפשוטו, כי הנה אלו הה'

קולות שנמשכים לה עתה, הם מפנימיות חג"ת נ"ה דאימא, והנה זה עצמו הוא סוד התענית, כנודע מס"ה פרשת תרומה, כי ביום התענית, כל האברים נזונים, ממזון שמשלח המוח בהם. נמצא, כי ע"י התענית ועיניים ה' אלו, נמשכין אליה ה' קולות, ומזונות רוחניים, שהם ה' תפלות, מן המוחין אשר בה' (ב) קצוות אימא ממש, כמו שיתבאר עניינם לקמן בע"ה.

וז"ס מ"ש הכתוב, כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם כו', ר"ל: כי בשאר ימות השנה, זו"ן נקראים אדם, חיים וניזונים ע"י הלחם הגופני, שהוא סוד ג' הויות העולים בגימטריא לחם, כמבואר אצלינו בסוד המוציא לחם מן הארץ, בסעודות שבת. אבל אינו על הלחם הגופני לבדו, רק בשיתוף מוצא פי ה', שהוא פנימיות ורוחניות בסוד הבל, היוצא מפי ה', המשתתף עמו. וזה מ"ש, כי לא על הלחם לבדו, והוסיף מלת לבדו, לשלול שאינו לבדו, רק בשיתוף מוצא פי ה'. אבל ביוה"כ, אין בו אכילת לחם, רק מוצא פי ה' קולות הרוחניים הפנימיים הנו'.

גם רמז באומר מוצא, כי הוא אותיות צומ"א, שהוא תרגומו של תענית, כי על ידי התענית, ניוזן ממוצא פי ה', שהוא אכילה פנימית ורוחנית, בסוד קו"ל והבל היוצא מפה העליון כנזכר.

וגם ז"ס משי"ה, מקולות מים רבים אדירים משברי ים, אדיר במרום ה', כמ"ש בקבלת שבת, כי בפסוק הזה נרמזו בר"ת, אמי אבי. ר"ל: כי יש קולות עליונים פנימיים, שמהם נזונים או"א. והנה עתה ביוה"כ, גם רחל נוקבא דו"א, נזונת משם.

הנה קראם קולות מים רבים, לפי שכל אלו הקולות, הם סוד נהר פרת, בינה, הכולל כל ד' נהרות, כמ"ש ז"ל. ובנהר זה נכללים כל המים רבים, שבד' נהרות. והנה ה"פ

הנהרות ומראה מקומות

(א) הגה"ה נ"ב בחי' ה' עיניים יה' תפילות הם משני בחי' ה' עיניים מחיצוניות דפנימיות, (דטו"י).

וה' תפלות פנימיות דפנימיות. (ב) נ"א קולות

החיצוניות, ונמצא כי המרבה באכילה ושתייה ביום ט', ע"י הכונה שלו, וע"י הברכות והמצות שעושה באכילתו ושתייתו הגופני, מתקן בחי' הט' ועשירית. ועי"כ יש בה תיקון, לשתוכל לעלות ביוה"כ, לאכול ולשתות בחי' הפנימיות, ע"י התענית. ונמצא כי האוכל ושותה בט', גורם לו שיתענה בי', לקבל אכילה ושתייה הפנימיות. והרי הוא כאלו התענה בט', כי אכילת הט', גורם תיקון התענית כנזכר.

עוד יש טעם אחר והוא, כי ביום זה דערב יוה"כ, נכנסים בנוקבא דז"א, ב' בחי' החסדים התחתונים, שהם כללות ה' חסדים, ביסוד שבה, ובמלכות שבה. והנה היסוד הוא בחי' ט', והמלכות בחי' עשירי, ושתייהם נכנסים בט'. וזמ"ש, כאלו התענה ט' וי', כי בחי' ב' הימים נתקנו ביום זה ע"י אכילתו ושתייתו ביום זה. וזה יתבאר לקמן בדרוש א' דחג הסוכות, וע"ש.

(ד) דרוש ב

על הנזכר ביתר שאת, וז"ל, ונחזור לבאר ענין ה' דברים הנז', שהם: אכילה, ושתייה, אשר יש בהם בחי' חיצוניות ובחי' פנימיות כנ"ל. ונתחיל לבאר בתחילה מזון אר"א עצמן, דע, כי כל מזון אר"א, נקרא בשם אכילה, ולא שתייה. וכל מזון זרין, נקרא בשם שתייה, כי מאימא ולמטה, הוא סוד המים. וכמ"ש בס"ה, בפרשת ויקרא, אכלו לעילא ודא אינון אר"א דלא מתפרשין לעלמין, שתו ושכרו דודים, לתתא זרין, ודא אינון דודים לזמנים ולפרקים.

י פ ה

הפנימיות דחיצוניות, ע"י אכילה. והפנימיות, ע"י תפילה. כדי שאח"כ תוכל לקבל מקיפים דפנימיות כאמור.

קול, הוא בגימטריא פר"ת, ואעפ"י שנוקבא לברדה היא העולה ביום זה, וניזונת בה' קולות אלו, אבל ז"א אינו עולה, ואינו ניזון מהם. עכ"ז נצטוינו גם אנחנו להתענות כמות, לפי שלעולם אין לנו שום שפע ומזון מן ז"א, אלא באמצעות נוקבא, וכיון שעלתה עתה למעלה, אין לנו אכילה ושתייה, ולכן גם הזכרים חייבים בתענית יוה"כ.

ונחזור לענין מאמר הנ"ל, כל האוכל ושותה כו'. (ב) כי בתחלה צריך להשלים תקון נוקבא, בכל בחינותיה בבחי' החיצונית, כדי שתוכל אח"כ ביוה"כ, לקחת הפנימיות. והנה בערב יוה"כ, צריך להשלים תקון יסוד ומלכות של הנוקבא, כנ"ל בדרוש הנסירה, כי ב' בחינות אלו נעשות ביום תשיעי, שהוא ערב יוה"כ. והנה היסוד ומלכות האלו אשר בה, אינם נתקנים אלא בסוד החיצוניות, ולכן האדם חייב להרבות ביום זה באכילה ושתייה. משא"כ בשאר הימים, כי בכל יום משאר ימי תשובה, נתקן בו בחי' א' לבד, אבל עתה נתקן ביום זה בחינתו, ובחי' יוה"כ שהוא בחי' הוד שבה, ננסרת ונתקנת ביום ט', וגם צריך לתקן בו גם הבחי' הנוגעת ליום עשירי, שהוא יסוד ומלכות שבה, כנודע כי תמיד הם בחיבור כחדא, ואין להפרידם (ג) ולכן שניהם נקראים בחי' א'.

ואמנם תקונם, ע"י אכילה ושתייה החיצוניות, ואם אינו מרבה באכילה ביום זה, לא יתקן כי אם בחינתו, ויצטרך לאכול ביום עשירי, שהוא יוה"כ, לתקן בחי', שהוא יסוד ומלכות. כי לא תוכל לעלות ולאכול אכילה ושתייה הפנימיות, עד שתשתלם בבחי'

(ב) כי בתחילה צריך להשלים תיקון נוקבא דז"א בכל בחינותיה בבחי' החיצוניות, כדי שתוכל אח"כ ביוה"כ לקחת הפנימיות כו'. ר"ל: שצריך להשלים תחילה החיצוניות

הגהות ומראיה מקומות

(ג) נ"א ולכן צריך שניהם ונקרא בחי' א' (דפו"י). (ד) פע"ח דרושי יוכי"פ פרק ג'.

כן בפנימיותו דרך הגרון, אשר שם הוא מקום כתר או"א, כנודע. ודרך מוחין שלהם יורד משם ומתפשט עד פיהם דא"א עצמם, ואז יורד בפנימיותם, דרך הגרון שלהם עצמם, עד הריק שלהם עצמם, והוא מזון אל הריק שלהם. וזו האכילה הב', היא סוד הה' קולות הפנימים, שאמרנו למעלה, שמהם ניונת נוקבא דו"א ביוה"כ, כי נמשך לה מזה האכילה, אשר תוך פנימיות חג"ת ונ"ה של אימא כנ"ל.

וזה ענין ב' שתיות זור"ן, כי הנה מן אימא עילאה, נמשכין להם ב' שתיות אלו, ע"ד הנ"ל בב' האכילות. והשתיה הא' היא לצורך ג"ר דור"ן, והיא מן האכילה הב' דאימא, ממה שיורד אליה מלמעלה מן א"א, דרך המוחין שלה, עד הפה שלה. (ה) והנה יורד דרך הגרון שלה בפנים, וממנו נוונים ג"ר דור"ן. והשתיה הב', נמשכת ו) ממוחין דאימא עצמה, ויורדת עד הפה שלה עצמה.

(ג) ואמנם אכילת או"א, נחלקת לב' אכילות. ושתית זור"ן, ג"כ נחלקת לב' שתיות. וזה ענין ב' אכילות או"א, הנה שתיהן נמשכות אל או"א, מן פה דא"א. אבל יש בזה חילוק, כי יש אכילה לג"ר דאו"א, ויש אכילה, לז"ת שבהם. והנה אכילה העליונה, נמשכת מן עת"י, המתלבש תוך גולגלתא דא"א, ומשם נמשכת אכילה ומזון למטה עד הפה דא"א, דרך פנימיותו. ואח"כ יוצא מן הפה ולחוצו, כי מרוב הארתו איננו יכול להיות מוגבל ומצומצם בתוך פנימיות, ולכן יוצא מפיו, בסוד הבל היוצא מן הפה, יורד ונמשך דרך הדיקנא ולמטה, עד פה דא"א. והוא שם בסוד אור מקיף להם, כי כל הבל הוא סוד אור המקיף כנודע. ומן אור המקיף הוה, שואבים ושואפים מזונם או"א, והוא מזון לג' עליונות שבהם, שהוא סוד שאיפה בלבה, ולא אכילה.

עוד יש אכילה ב', נמשכת ממוחין דא"א עצמו, עד פיו עצמו דא"א, ומשם יורד גם

י פ ה ש ע ה

ממנו, וכיון שאינו אלא לחיות דא"א, למשך לריק שלהם, אבל הווג שהוא להמשיך מוחין גמורים לא"א, כדי שגם או"א ימשיכו לזור"ן, אינו מספיק לא"א שימשיך מניה וביה, אלא צריך שימשוך מלמעלה מעתיק, וגם עתיק ממשיך מרום המעלות, ונמשך למוחין גמורין דא"א, דרך המזלות קדישים, כדרך כל המשכת מוחין קדישין, שכתב רז"ל בשער הנסירה, ובשער מדומ"ן. וכן או"א מה שהם ממשיכים לצורך חיות לזור"ן, הוא ממוחין שלהם, ואינם צריכים להמשיך ממה שלמעלה מהם. ועיין מ"ש רז"ל בשער מוחין דצלם פ"ו, ולכן הוא נמשך לחיות ולמזון לריק שלהם, אבל לצורך מוחין דזור"ן, גם או"א ממשיכין מא"א, וא"א מרום המעלות כנודע, ועיין שער סדר אבי"ע פ"ד וה'.

(ג) ואמנם אכילת או"א, נחלקת לב' אכילות. ושתיות זור"ן, נחלקת לב' שתיות כו'. לפי שפלות וקצר עניות דעתי, אין אכילות ושתיות אלו, אלא זווגין גמורים, והמשכת מוחין גמורין. וכבר נודע שבכל הפרצופין עליונים ותחתונים, יש ב' בחינות זווגין, אם בחי' זווג כדי להמשיך חיות העולמות, אם בחי' זווג להמשיך מוחין קדישין, פ"י להוליד בנים, והם נשמות צדיקים חסידים, וכדי להוליד (ו) דגדלות לזור"ן, וכל דברי רז"ל מלאים מזה, ועיין פ"ד משער או"א ופ"ה, והשתא כל זווג שהוא לחיות לבה, כל פרצוף ממשיך מניה וביה, ר"ל ממה דאית ביה, ואינו צריך להמשיך בווג ההוא מפרצוף העליון שלמעלה ממנו, הלכך אכילה שנייה שהיא לחיות דא"א, נמשך ממוחין דא"א עצמו, ואינו צריך א"א להמשיך מלמעלה

הנהרות ומראה מקומות

(ה) ג"א ונח"י (דפו"י). (ו) ג"א למוחין (דפו"י). (ז) מוחין דגדלות.

דיני, או נמלחים ונעשים מים מלוחים ולא מרים, כי הם ג"כ מבחינת ד' היות. אבל צריך שתדע, כי הויה דב"ן, הוא מים מרים. אבל ג' היות ראשונות ע"ב ס"ג מ"ה, בהתערבם עם ג' מילויי אהיה, נעשים מלוחים, לפי שהויה דע"ב הוא רחמים, כי היא בחכמה, והיא מים מתוקים. והויה דס"ג ומ"ה, שהם מן הבינה ולמטה, הם מרים, אבל לא כמו ההויה דב"ן, שהיא מים מרים לרוב דינין שבה. ולכן בהצטרף הויה דע"ב שהם מים מתוקים, עם ההויה דס"ג ומ"ה, יתמוגו כולם יחד, ויהיו כולם שלשתם מים מלוחים, אבל לא מרים. כי הויה דע"ב, יסיר מרירותם. ולכן מלח, הוא בגימטריא שלשה היות, שהם ע"ב ס"ג מ"ה כנזכר.

והנה כיון שהם מים מלוחים, אם יכנסו דרך הגרון שלה, ברו"ק תחתונות שלה, יחזרו להיות מים מרים. ולכן יוצאים דרך פיה לחוץ, כדי שלא יתמררו. ולא עוד, אלא שאדרבה, הם נעשים עתה מים מתוקים והוא, כי בעת צאתם מן הפה, ועוברים דרך השפתים, אשר שם אותיות בומ"ף, שהם ד' מילויי ד' היות ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, שהם בגימטריא קכ"ה, כמנין בומ"ף. והם היות לברם, בלתי עירוב שמות אהיה שהם דינין, ולכן הם מים מתוקים, ולכן בעבור המים המלוחים הא', דרך השפתים, נמתקים ע"י אותיות בומ"ף, שהם מתוקים. וכבר ביארנו כיצא בזה, ענין השפתים, בדרוש השופר וע"ש. והרי נתבאר היטב ב' אכילות אר"א, וב' שתיות זרין. והנה אעפ"י שביארנו, כי אין לזרין רק בחי' שתיה, עכ"ז זהו בערך אכילת אר"א, אבל גם בזרין יש בהם בחי' אכילה, כמ"ש בע"ה.

(ז) דרוש ג

על הנזכר. ונבאר עתה, ה' בחינות: אכילה, ושתיה, ורחיצה, וסיכה כו', הבאים לזרין מאימא עילאה, ואח"כ נבאר ה' קולות הפנימיים הנ"ל, וזה ענין החיצוניות.

ואז יוצא מפיה לחוץ, ויורד עד ר"ק דזרין, וניזונית ממנו.

הנה יש שינוי באלו הב' השתיות, מב' האכילות. כי שם האכילה ראשונה העליונה, יצתה מחוץ לפה דא"א. והב', נכנסת דרך פנימיות. אבל השתיה הא' נכנסת דרך פנימיות אימא תוך גרונה, ולא יצתה חוץ לפיה. והשתיה הב', יצתה דרך פיו לחוץ.

והענין הוא, לפי שא"א הכל הוא רחמים, והאכילה הא' יצתה דרך פיו דא"א, לפי שהוא הארה גדולה, ואינה נגבלת בתוכו, ולכן יצתה חוץ לפיו. אבל האכילה הב', שהיתה מבחי' המוחין שלו עצמו, היה בה יכולת ליכנס בפנימיותו. אבל ענין השתיה, שהם מאימא, דדינין מתערין מינה, ולכן השתיה הא', הנמשכת ממוח דא"א, לצורך אכילה הב' שלה, הם רחמים, והם מים מתוקים, ואף אם יכנסו דרך גרונה, ויתערבו בגופה, אינם נעשים מים מלוחים. אבל השתיה הב', הנמשכת ממחין דאימא עצמה, אשר דינין מתערין מינה, הנה להיותם ממנה, הם מים מלוחים קצת, בסוד הדינין, ואם יכנסו דרך פנימיות הגרון שלה, ויעברו בכל גופה למטה, יתוספו הדינין בהם, ויהיה מים מלוחים ומרים, ולכן הם יוצאים דרך הפה שלה ולחוץ, והוא בסוד המים, המוציא האדם בבחי' הרוק. והנה רוק הוא בחי' ב' האותיות ש"ו משופר.

והנה למטה יתבאר, כי ענין השתיה נמשך מט' יודין, שיש בד' היות ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, ומן ה' יודין שיש בג' אהיה, דיודין דאלפין דההין, סך כולם י"ד יודין. ואם תצרף י"ד יודין אלו, עם רוק הנזכר, שהוא שני אותיות ש"ו משופר, יהיה בגימטריא ש"ך דינין, ע"ד מ"ש בדרוש השופר, כי ש"ו עם היד האוחזת בשופר, הם ש"ך ניצוצי הדין, ולכן הם מים מלוחים ולא מרים.

והענין הוא, כי אעפ"י שי"ד יודין הנז', הט' מהם הם היות, והם רחמים, עכ"ז כאשר מתערבים בג' מילויי אהיה שבבינה, שהם

הג'ת נה"י, יכול להתלבש בו אור הא"ס, אם לא שיתלבש בהם בתחילה אור החסד. וז"ס יומם יצוה ה' חסדו, כי החסד נקרא יומם, יומא דכליל כולוהו שיתא יומין, שהם ו"ק. ונמצא, שבתחילה מתפשט אור החסד, בתוך ו' ספירות תחתונות דאצילות, ובתוך החסד, מתלבש אור החכמה, ובתוך החכמה, מתלבש אור א"ס. אבל הבינה אין מתלבש בתוכה א"ס, אלא ע"י אור החכמה בלבד. והרי זה דרך כללות הי"ס דאצילות. וכעד"ן הוא בכל הפרטים. (ד) ונמצא, כי החסד שבאבא, הוא מתלבש ומתפשט בכל י"ס דאימא, וע"י מתפשט השפע בכולה. (ה) והחסד דאימא, מתפשט בכל י"ס דז"א, י ובאמצעות מתפשט השפע בכולו. והחסד דז"א, מתפשט בכל הי"ס דנוקבא ע"ד הנוכר.

וטעם הדבר הוא, לפי שכל מיני שפע ברדתם למטה, הם משתנים. משא"כ החסד, שהוא נקרא אור קדמאה, שהוא מאיר מסוף העולם ועד סופו, ואינו ניתש כחו, ואינו מתעבה ומשתנה, וכל כך אורו גדול למטה, כמו בהיותו למעלה, ולכן אין שום שפע

אכילה: הנה בדברינו אלה, יתבאר מאמר הסבא פרשת משפטים. בפסוק שארה כסותה, ועונתה כו', דע, כי באימא עילאה, יש בה הויה א', בנקוד אלהים, הכולל את כולה, כזה: יה"ה. ויוצאים ממנו ד' שמות של אהי"ה, באופן זה: אהי"ה דיודין ביר"ד, ואהי"ה דיודין בהא א', ואהי"ה דאלפין בוא"ו, ואהי"ה דההי"ן בה"א אחרונה.

ואמנם האכילה דז"א, כבר נתבאר לעיל, שנמשכת ממוח אימא עצמה. ונמצא כי מן יו"ד של ההויה הנזכר, אשר בראשה ובמוחין שלה, אשר שם הוא אהי"ה דיודי"ן, משם יוצא אהי"ה דיודי"ן הב', הרמוז באות ה' ראשונה, והוא המתפשט למטה, עד החסד, שם נעשה בחי' אכילה, כמו שיתבאר.

והנה נתבאר בשער הדרושים (ח) כי אי אפשר ט' שנתפשט ויתלבש אור הא"ס, בשום א' מהי' ספירות, אלא עד שיתלבש תחילה אור החכמה בהם, ואז אור הא"ס מתלבש בתוך החכמה, ומתפשט בתוך הספירה, וז"ס כולם בחכמה עשית. וכעד"ן, אין שום א' מהו"ק

י פ ה ש ע ה

דז"א, ובאמצעותו מתפשט השפע בכולו כו'. נ"ל שהכוונה, שהנה חר"ג דאבא אינם מתגלים תוך גופא דז"א כלל, ואין בו בגלוי אלא חר"ג דאימא, והגבורות נותן לנוקבא, ולוקח לעצמו החסדים, ועל ידם נגדל כל גופא דז"א כנודע. נמצא שהחסד שבה' חסדים דז"א, נמשך מחסד שבו"ק דאימא, כמ"ש רז"ל בשער לידת המוחין פ"ב ז"ל, אבל טיפת הדעת הכלולה מחו"ג, אינה נמשכת מן הדעת עצמו דאז"א, אלא מן החו"ג המתפשטים בו"ק דגופא דאז"א כנודע יע"ש, נמצא חסד דז"א, בא מחסד דאימא, והרי ע"י חסד דאימא מתפשט השפע בכוליה דז"א, ועיין מ"ש רז"ל בדרוש החר"ג אות ז'.

(ד) ונמצא כי החסד שבאבא, הוא מתלבש ומתפשט בכל י"ס דאימא, וע"י מתפשט שפע בכולה כו' עיין שלהי דברי רז"ל בשער השמות, אבל חסד דאבא שמתפשט בכל י"ס דאימא, אין בידי לפרשו, אם לא במ"ש רז"ל בפ"א ושער המקיפים, שמפי היסוד דא"א יוצאים החסדים שלו, ומקצתם נעשה אור מקיף לאבא, ומקצתם א"פ. ואח"כ אימא מלבד מה שלוקחת מא"א, מפי היסוד דאבא יוצא האור, ולוקחתו אימא, מקצתו לא"מ ומקצתו לא"פ, וכבר נודע שקי"ל איתגלייא חסד בפומא דאמה, ונמצא חסד דאבא מתפשט בכולה אימא.

(ה) חסד דאימא מתפשט בכל הי"ס

הנהרות ומראה מקומות

(ט) נ"א שיתפשט (דפו"י).

(י) ובאמצעותו (דפו"י).

(ח) ע"ה ח"א שער סדר אצילות למהר"י

בקיצור מופלג פרק א'.

אלהים, הכוללת כל י"ס דאימא. והם: שבא סגול, חירק, חולם, והם ז' נקודות.

ו"ס מאמר הסבא הנ"ל, כי שארה, היא הויה בניקוד אלהים, הנמשך מן עלמא דאתי. ונדוע כי שארה, היא האכילה, הנרמזת ב"ט יודין הנז'. ואלו נמשכין ויורדין עד החסד דאימא, אשר שם בחי' האכילה, כמ"ש.

והנה כיון שו' נקודות אלהים, הם הו' יודין הנז', שהם סוד האכילה, ונקרא שארה. גם שם אלהים בעצמו, צריך שיהיה רמוז באכילה, זו הנקראת שארה, כיון שכל המזון הוה הוא מאימא, א"כ היא בחי' גבורה הנקראת אלהים. והנה ש' של שארה, הוא אלהים במילוי יודין, העולה בגימטריא ש'. וכללות שם אלהים, הוא א' של שארה, ואלהים בריבוע הפשוט, הוא בגימטריא ר' של שארה. והי' אותיות של שם אלהים, הם הי' של שארה.

גם ידעת, כי שארה הוא באימא, בסוד: אשר הי'. כמ"ש בס"ה, בסוד אשר הוצאתיך מארץ מצרים, וכמ"ש בע"ה.

והנה נתבאר, כי המזון הוה הנקרא שארה, יורד ונמשך עד החסד שבאימא. ונדוע, כי ז' שמות של שם בן מ"ב, הם בז"ת דאימא. ונמצא, כי שם אבגית"צ הוא בחסד, והוא בגימטריא שארה, לרמוז כי המזון הוא בחסד דאימא. גם נודע, כי שם של מ"ב, יוצא מן מ"ב אותיות ראשונות, מן בראשית עד ב' של ובוהו בחילוף אלפא ביתא. ל) ונמצא, כי שם אבגית"ץ, יוצא מתיבת בראשית, שהוא אותיות, שאר בית. ר"ל: מזון דאימא, הנקראת בית. בסוד בראשית, בית ראשית, נקודה בהיכליה. גם האימא נקראת הי' ראשונה, וזהו שארה, שאר הי'. נמצא כי שארה, ושאר בית, משפט א' להם, והרי נמצא, כי המזון נרמז במלת בראשית כנזכר, ויורדין בחסד של אימא, הנקרא ברא, וזהו בראשית ברא. (מ)

יורד למטה, עד שיתלבש בו בחסד, ואז יורד למטה. (כ)

ונבאר עתה, החסד דאבא המתפשט באימא, הנה החסד של אבא, הוא הויה דע"ב דיודין, שהוא בגימטריא חסד. ושם אהי"ה רמילוי יודיין הב', היוצא מאות הי' ראשונה דהויה"ה שבאימא כנ"ל, הנה הוא מתלבש בזה החסד דאבא, ואז שניהם יורדים למטה, להשפיע בחי' האכילה כמ"ש.

ואל תתמה, איך שם אהיה דאימא. מתלבש תוך החסד דאבא, כי הנה שם אהיה זה, הוא למעלה ברישא דאימא. אבל החסד דאבא, הוא א' מו"ק תחתונות שבו, והנה אר"א שוין, כהרא נפקין, וכהרא שריין, ולא מתפרשין לעלמין. זא"כ ודאי, שיותר יהיה מעולה שם אהי"ה הב' הוה, מן הויה דע"ב דחסד דאבא. ולכן הוא מתלבש בתוכו.

והוא סוד מ"ש באברהם, והוא עומד עליהם תחת העץ ויאכלו, כי אברהם הוא החסד הנזכר שבאבא, והנה הע"ץ, הוא אהי"ה הב' דיודין דאימא, שהוא בגימטריא ע"ץ, ואברהם הנזכר, הוא למטה מבחי' אהיה, וזהו תחת העץ, כי לכן אהיה מתלבש תוך החסד הנזכר, ובהיותם מלובשים כך, אז נמשכת האכילה והשפע למטה, וזהו מ"ש ויאכלו.

והנה אלו היו מלאכים, ונדוע כי מאכלם הוא מן העליון, כמ"ש הכתוב, לחם אבירים אכל איש, לחם שמלאכי השרת ניוונים ממנו. והנה אכילת המן הוה, נרמז בב' שמות הנז' עצמם, שהם בהויה"ה דחסד דאבא, ובאהיה דאימא. כי הנה יש בהם ז' יודין, וא' של אהי"ה שצורה ב' יודין וו', כזה: א. הרי הם ט' יודין, כמנין מ"ן.

ודע, כי אלו הו' יודיין שבב' שמות אלו, הם בחי' ז' נקודות, שיש בשם הויה"ה בניקוד

הגהות ומראה מקומות

פרמישלא דף ג"ד. הקדמת ספר הזהר אות ג', ובדפו"י דף א' ע"א. (מ) עיין בתע"ס שיעור ט"ו מן אות קכ"ח עד אות קל"ט.

(כ) עיין בפתיחה לחכמת הקבלה למרן בעל הסולם זצ"ל אות ג"א.
(ל) בספר הקנה דפוס קארעץ דף ל"ז ובדפוס

שם ייא, שהיא בגימטריא אל מן אלוה, אשר באל זו מתכסים זר"ן, הנקראים ר"ה מן שם אלוה, וזהו אלוה: אל ר"ה, כנדרש פרשת לך לך ע"כ.

דע, כי אלף דאיה, היא בחי' הפה והשיניים של אימא. והענין הוא, כי כדוגמת אות י של ההוי"ה דאבא, היא ממש אות א' של אהי"ה שבבינה, ולכן הא' צורתה יו"ד, כזה א'. והנה נודע, כי מן ב' אותיות וד שבמילוי אות יוד דאבא, נעשית אימא, שהיא ה', ד' על ר', ומה שהיה תחילה ר"ד, נעשה ד"ו. ונמצא כי בצירור יוד זה, נכללו אלו האותיות יוד וד, שהם בגימטריא ל. ואמנם צריכין שיהיו בצירור א' של אהי"ה, ג"כ באופן זה, יו למעלה, וד"ד למטה, כי ב' הווי"ן יחד באמצע, וב' הדלתין מחוברות יחד למטה. והרי איך כולם נכללים בצירור אות אלף זה, כזו הצורה א'. ואלו הם סוד ל' שיניים, אשר בתוך פה דאימא.

ולפי שאלו המזונות נמשכו באימא מן ס) החד דאבא כנ"ל, ולא מלמעלה ממנה, לכן אין בה רק ל' שיניים, כי משפטם היה ראוי בה להיות ל"ב שיניים, וב' השיניים שחסרו ממנה, הם כנגד חר"ב דאבא שחסרו ממנה. אבל עכ"ו, אלו הב' שיניים, נעשים ע"י כללות הכל. והוא, כי הנה נתבאר כי זה האלף של אהי"ה, וצורתה יוד וד, והנה ג' אותיות יו"ד, הם ציור א'. וב' אותיות וד, הם ציור ה', הרי ב' אותיות אה, נעשים מצירור הנזכר, באות א' דאהי"ה, ואלו הם תשלום ב' שיניים החסרים כנזכר. גם אלו הם ב' אותיות

והנה נת"ל, כי אלו הה' דברים, אכילה כו', הם מחיצוניות הבינה, כי הנה קולות, הם נמשכים מפנימיות. (ו) והנה אכילה שאנו עוסקים בה, היא מבחי' החיצוניות. ואמנם חיצוניות דאימא דחסד שבה, הם ב' שמות: הוי"ה דההי"ן, ואהי"ה דההי"ן, העולה קנ"א. והנה ב"ן וקנ"א, הם בגימטריא בר"א, הרי כי ברא הוא בחד דאימא כנ"ל.

ואל תתמה, איך ב' שמות אלו, הם בחיצוניות דחסד דאימא, כי הנה נודע, שהחסד דדכורא, גניו בפומא דאמה, יסוד שבו. וכן החסד דנוקבא, גניו ביסוד שלה. ולכן הוי"ה דב"ן, שהוא סוד מ"ן שביסוד שלה, צריך שיהיה שרשם בחד שבה, כי משם נמשכים ביסוד שבה.

גם ענין אהי"ה דההי"ן, נרמז בפסוק, כי ה' אלקיך אש אוכלה הוא אל קנ"א, הרי כי הבינה הנקראת אש, החסד שבה הנקרא אל, הוא קנ"א, שהוא אהי"ה דההי"ן. ואחר שירדו המזונות בחד שבה, הנקרא ברא, אז נעשה בבחי' מ) אלקים, שהוא מ"ש במלת שארה, איך בו רמוז שם אלהים בכל בחינותיו, וזהו בראשית ברא אלהים.

והנה ע"ד מ"ש, כי האכילה היא נקראת מ"ן, ונקרא שארה, והוא בחי' ט' יודין הנ"ל, שבחד דאבא ובאהיה דאימא, ועד"ו צריך שנבאר כל בחי' אלו, בבחי' הפה והשיניים שבפה דאימא, הטוחנים המן הנה.

ובשער נ) מאמרי הרשב"י זיע"א, פרשת משפטים כתב וז"ל, ושם ביארנו שארה, אבל כסותה לא ביארתי שם, והנה עניינה הוא שם ס"ג שבבינה, שבו ג' יודין ואלף, שהוא

י פ ה ש ע ה

ממוחין דאימא עצמה, אשר דינין מתערין מינה, והנה להיותם ממנה כו', ולכן הם יוצאים דרך הפה שלה לחוץ, אלמא אינם יורדים לר"ק שלה.

(ו) והנה אכילה זו שאנו עוסקים בה, היא מבחי' החיצוניות. ואמנם חיצוניות דאימא, החסד שבה הם כו'. לעיל בדרוש שני הוא אומר, שאכילה הנמשך לחיצוניות, אינו נכנס בר"ק דאימא, ז"ל אבל השתיה הב' הנמשכת

הנהות ומראה מקומות

(מ) ברא אלקים (כ"י). (נ) שער מאמרי רשב"י זיע"א דף צ' טור ב'. (ס) ג"א החזה (דפו"י).

שם ביארנו, כי ב' החניכים, הם ב' שמות, אלהים אלהים.

והנה בזה יתבאר מאמד ספר הזהר, בפרשת שמות דף מ' ע"א (ע) וז"ל, ממעונות אריות, דא אינון שיניים. מהררי נמדים, דא אינון שפוזן. והענין הוא, כי החניכים העליונים, הם שם אלהים בדיבועו, העולה בגימטריא ר'. ועם י"ו שיניים העליונים התקועים בהם, הם רי"ו, כמנין ארי"ה. וכן למטה החניכים התחתונים, הם שם אלהים בדיבועו, העולה ר', ועם י"ו שיניים התחתונים התקועים שם, הרי רי"ו ב', כמנין ארי"ה. והרי כי בחי' השיניים והחניכים הם בחי' ב' פ' אריות. וזהו ממעונות אריות, דא אינון שיניים.

ואמנם להבין, איך ב' אותיות ש"ד מן שארה, הם ב' החניכים, צריך שנבאר באופן אחר, והוא, כי החניכים העליונים, הם שם אלהים במילוי יודי"ן, העולה בגימטריא ש' של שארה. החניכים התחתונים, הם שם אלהים בדיבועו, העולה כמנין ר' של שארה.

וכדי ליישב ב' דרושים אלו, צדיכין אנו לבאר ענינם יותר, והוא, כי למעלה יש בחי' ש', באופן זה: כי הרי"ו שבהם מקומם בחניכים העליונים. וכנגדם רי"ו ב' בחניכים התחתונים, מדיבוע אלהים עם י"ו שיניים. והרי יצדק מאמר הזהר על ממעונות אריות. ואמנם הפ"ד (צ) החסדים על הרי"ו שבחניכיים העליונים, לתשלום ש', הם בחי' אותיות אחע"ה שבגרון, לפי שמן החניכים, שהם קצה וסוף החיך שהוא חכמה, נמשכים אחע"ה אלו אל הגרון, שהוא בינה. ונמצא, כי נשאר רי"ו לבד. בחניכיים העליונים, כמספר הרי"ו שבחניכיים התחתונים.

והנה עדיין לא נשלם החשבון היטב, כי הנה החניכיים התחתונים, הם ר' עם י"ו שיניים הם רי"ו, אבל בחניכיים העליונים,

ראשונות דאהי"ה. גם אלו הם ב' אותיות אה מן שארה.

והנה נתבאר לעיל, כי ב' הדלתין כלולות בצורת ד' שבאלף דאהי"ה. אבל אות ו' שבציור אות א' דאהי"ה, נחלקת לב' ויין, א' למעלה בשיניים העליונים, וא' למטה בשיניים התחתונים. והנה אם תצדף ד' זו הנוספת, עם ג' אותיות יוד של ציור א' דאהי"ה, שהם ציור אלף א', יהיו ב' אותיות א"ד מן אדני"ה.

גם ב' ויין שיש בציור אות א' דאהי"ה כנוכח, הנה הראשונה היא עולה למנין ס', לפי שהיא מחוברת וסמוכה לאות י' עילאה דציור אות א', וי' פעמים ו' הם ס'. אבל ו' השניה, היא בחשבון ו', והוא סוד ששים ושש, ו' עילאה ו' תתאה כנודע, והרי הוא בגימטריא אדני"ה עם הכולל, גם הוא בגי' אכילה.

גם הב' דלתין הנו', אם תחברם ותציידם בציור ׀ סתום כזה, הנה היא מ' דמצנפ"ך. ואם תשים הב' ויין הנ"ל זו על גבי זו, יהיה ציור ׀ פשוטה דמצנפ"ך. והרי הוא סוד המין הנ"ל, שהוא ענין האכילה עצמה כנ"ל.

ונמצא, כי ציור אות א' דאהי"ה בציור יוד וד כנ"ל, עם הציור של ב' אותיות אה, הנעשה מהם כנ"ל. הנה כל זה, היא בחי' ל"ב השיניים שבפה דאימא. כי אותיות י"ו, הם י"ו שיניים העליונים. ואותיות ודד הם בגימטריא י"ד, ועם ב' אותיות א"ה, שהם ב', הם י"ו שיניים התחתונים. וכבר נתבאר, כי ציור יו"ד דו של אות אלף דאהי"ה, הם ציור ב' אותיות אה מן שארה, והם בשיניים של פה דאימא. נשאר ב' אותיות ש"ר מן שארה, שהם בב' החניכיים, שבהם נתלים שרשי השיניים, כנ"ל בדדוש השופר. והנה

הנהות ומראה מקומות

(ע) אות כ' ובדפ"י דף ג' ע"א ומת שכתב
(פ) ל"ג ב' (דפ"י).
(צ) ג"א היתרים (דפ"י).
מ' טעות הדפוס הוא.

ש) ז' יודין הם, עכ"ז לא אמרו"ל אכילה בכלל שתיה, אלא שתיה בכלל אכילה. לפי שהאותיות מ"ן הרמזים באכילה, הם יותר כפשטם, שהם: אות מ', ד' יודין דהויה דע"ב, ואות נו, ה' יודין דאהיה. וגם ת) שהרי אותיות מ"נ, הם כסדרן, מ' קודם לנ', כי הויה קודמת לאהיה. אבל אותיות מים שהם השתיה, אינם כסדרן, ואינם מחולקות בבחי' הנזכר, ולזה אמרו כי השתיה טפילה בכלל האכילה והאכילה היא העיקרית.

ונבאר השינוי, שיש בין האכילה והשתיה, כי עם היות ששתיהן באות ממקור א', עכ"ז האכילה היא גבוה במדרגתה מן השתיה, כי האכילה מן הט' יודין, א) שבשלשה השמות הנז', שהם עליונים, וכמו שנתבאר לעיל. אבל השתיה, היא מכל כללות ההויות ואהיה, כי הנה הר' הויות ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, הם בגימטריא רל"ב, וג' שמות אהיה דיודין דאלפין וההין הם בגימטריא תנ"ה, והנה דל"ב ותנ"ה, הם בגימטריא תרפ"ז כמנין שתיה, ועדיין חסדים כ"ה, אבל עניינם הוא, כי האכילה נטחנת ע"י השיניים, ושם הוא נטעמת. אבל השתיה שאינה נטחנת ע"י השיניים, אינה נטעמת עד הגיע בחיך, שהוא אותיות כ"ח, ואז נשלמו הכח עם תרפ"ז, ונעשית שתיה. ולכן עם היות האכילה והשתיה ענין א' כנוכר, עכ"ז האכילה היא נטחנת על ידי השיניים, נמתקת ע"י התרדקוטה כנו"ל, שהדינין מתפורים, ואינם מתחברים, ועי"כ נחלש כחם. אבל השתיה שאינה נטחנת ע"י השיניים, אינה נמתקת עד שתגיע בשפתים, ושם נמתקת ע"י אותיות בומ"ף אשר שם, שחשבונום הוא קכ"ה, שהם ד' מילוי ההויות לברם, שהם רחמים. והמים המלוחים שהם ההויות, שנתערבו עם אה"ה שבאימא, שהם דינים, נעשים מים מתוקים, כנ"ל בענין ב'

יש רי"ו מלבד י"ו שיניים העליונים. ק) ועמהם הם רל"ב. אבל הענין הוא, כי כל הל"ב שיניים, הם כנגד ל"ב נתיבות חכמה, ולכן יש שם שם אלהים בריבועו העולה ד', ועוד יש שם כללות ושדש כל ל"ב שיניים. ואחר כך נחלקים, וחצים שהם י"ו נשארים למעלה בחכמה, וחצים י"ו התחתונים יורדים למטה בבינה.

עוד טעם אחר, כי הנה חניכיים העליונים, הם בחכמה, לפי שהם בסיום החיך העליון, שהוא חכמה כנ"ל. ולכן יש שם בחי' דל"ב, כנגד ד' הויות ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, העולים דל"ב, כי שודש ארבעתם הם בחכמה. אבל בחניכיים התחתונים, שהוא בחיך התחתון, שהוא בינה, והם סמוכים אל הגרון, לכן הם בבינה, ואין שם רק חציים, שהם י"ו שיניים התחתונים. והרי נתבאר בחי' האכילה הנקראת שארה. ונתבאר מאמד הסבא, בענין שארה.

ונבאר ענין השתיה. וצדיכין אנו להודיעך, אעפ"י שאינן רק ה' עינויים, ואם נמנה השתיה הם ו'. הטעם הוא, כי שתיה בכלל אכילה, וא"כ אינם רק ה' עינויים. ועתה נבאר, איך אכילה ושתיה ממקור א' הם באים, אלא שהאכילה מעולה מן השתיה כמ"ש, הנה נתבאר לעיל, כי האכילה היא בחי' ז' יודין, שיש בהויה דע"ב דחסד דאבא, ובשם אהיה הב' שבראש אימא, ועוד, א' דאהיה הוא ציור ב' יודין ור', הרי הם ט' יודין, כמנין מ"נ דמנצפ"ך. והוא אכילת המן. והנה אותיות מ"ן ג"כ בגימטריא מים, שהם השתיה. והרי כי אכילה ושתיה, הם מבחי' ט' יודין הנז'. גם ד) ז' היודין הראשונים שבב' שמות הנז', הם בגימטריא יין, שהוא ענין השתיה. ועם היות כי שניהם מבחי'

הגהות ומראה מקומות

(ר) ג"א ט' (דפ"י).

(ש) ג"א ט' (דפ"י).

(ת) ג"א שאר (דפ"י).

(א) ג"א שבב' (דפ"י).

(ק) פירוש אחרי כי בחניכיים העליונים יש

שם אלקים במלוי יודין שעולה ש' יש שם מספר

רי"ו לבד הי"ו שיניים והחניכיים התחתונים הם

ר' לבד ועם י"ו שיניים יש רי"ו (ח"ב).

והנה אם תשים אות ה' של השתיה עמהם, יהיו עשרה יודין, לפי שאות הה' היא אות ה' מאלהים יודין, לפי שכל בחי' מים, נקרא גבורות גשמים, והם דינים דאלהים, וה' זו מצטרפת עם ה'ירד, ונעשה ה"פ יוד שהוא נו"ן, והם ה' יודין. ועם ה' יודין הנו', יהיה עשרה יודין, העולים בגימטריא ימים. והנה נמצא ב"פ ימים, א' בחיך עליון חכמה, מים זכרים. וא' בחיך תחתון בינה, מ"נ.

והלשון, הוא הרקיע מבריל בין מים למים, ונמצא, כי המים העליונים הזכרים, הם ט' יודין שבד' ההיות שבחכמה. והמים התחתונים הנקבות, הם היודין שבג' שמות אהיה כנ"ל. וז"ס ויהי מבריל בין מים למים, כי ויהי, הוא בגימטריא שם א"ל, היוצא מאהיה תא' שבכלם, שהוא המילוי יודין, אשר בו ג' יודין ואלף כנודע, ולכן נרמז תחילה במלת ויהי, כי ממנו התחלת מ"נ. ואהיה אחרון שבהם, שהוא המילוי דההין, העולה בגימטריא קנ"א, נרמז אח"כ במ"ש ולמקוה המים קרא ימים, כי מקוה הוא בגי' קנ"א, כי זה האהיה דההין, הוא אחרון לכלם, ומקוה שלהם, שבו נקוים כולם.

ודע, כי מבחי' ימים שבחיך העליון כנו', הנה הוא נחלק ב"פ י"ם י"ם, ומהם נעשה אח"כ חכמה ובינה דז"א, כי החכמה נקרא י"ם, והבינה נקרא מי. ומן ימים הנקבות שבחיך התחתון, שגם הם נחלקים לב"פ ים ים, מהם נעשו חכמה ובינה דנוקבא דז"א, ע"ד הנוכר. והרי ביארנו ענין אכילה ושתיה בדרך ארוכה.

ואמנם תשלום הה' דברים, לא ביאר לי מורי ז"ל, אלא דרך קצרה, וזה עניינם. ונתחיל בתשמיש המטה. יען כי בו נתבאר תשלום המאמר הנ"ל, סבא דמשפטים, ואמר שם, כי עונתה איהו ה' צבאות כו'. והענין הוא, כי טיפת הזווג אינה כמו האכילה, שלא נמשכת אלא מהוי"ה דע"ב ואהיה דיודין,

אכילות ובי' שתיות שבאר"א הזו"ן בתחילת הדרוש.

עוד נרחיב הביאור במלת שתיה, הנה אות ת', היא בחיך העליון. ואות ש', בחיך התחתון. ואות י' למעלה, ואות ה' למטה. ונבאר תחילה, בי' אותיות שת. הנה חיך העליון הוא חכמה, ולכן יש בו אות ת, לפי שבחכמה יש כללות כל הר' היות ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, שהם בגימטריא רל"ב, כנ"ל בענין האכילה. גם יש בחיך, לפי שהוא בחכמה, בי' בחי' אחע"ה, שהם אחע"ה בחכמה, ואחע"ה בינה, ושניהם נכללים בחכמה, כי היא העליונה. ואח"כ אחע"ה האחר יורד אל הבינה, שהוא בגרון. בגימטריא ב) בי' פעמים אחע"ה, הם בגימטריא קס"ח, ועם רל"ב הנוכר, הרי הם בגימטריא ת' של שתיה. ולהיות כי אותיות אחע"ה הם אותיות ג) גרונות, שאינם נטחנות ע"י השינים, כי הם דקות ורוחניות, כדוגמת השתיה שאינה נטחנת בשיניים, לכן הם נכנסים בחשבון ת' של השתיה כנ"ל.

אבל חיך התחתון שהוא בינה, יש בה ש' של שתיה, והוא ג' אהיה דיודין ואלפין וההין, העולים בגימטריא תנ"ה, והש' הם כאן, והקנ"ה היתירים, הם יורדים למטה, ומשם נעשים בחי' הקנ"ה, ונמשך עד הריאה, אשר הוא שואב השתיה והמשקין, כנוכר בדברי רז"ל. ואין הכונה שהמשקין נכנסים בתוכו, אלא ששואב דרך שאיבה מחיצוניותו, המים היורדים דרך הושט, המחובר לו, על ידי חום הריאה ונשיכתו, ואז נמשכת שאיבת השתיה ההיא עד הריאה, השואבת כל מיני משקין.

גם בי' אותיות יה, הם בחיך עליון וחיך תחתון, כי הנה בחיך העליון שהוא חכמה, יש בו כל ד' היות ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, שבהם ט' יודין, העולים בגימטריא מים כנ"ל, ואם תחבר עמהם אות י' של שתיה, יהיה ימים. ובחיך התחתון שהיא בינה, יש בה ג' שמות אהיה הנו' העולים תנ"ה, ובהם ה' יודין.

הנהות ומראה מקומות

(ב) נ"א ל"ג ב פעמים (דפו"י). (ג) נ"א גרועות (דפו"י).

עם אותיות מ"ג, יהיה שמן, ומ"ש וכשמן בעצמותיו.

רחיצה: הוא שם אהיה דיודין ודההין שעולים בגימטריא רחיצה עם הכולל. והענין הוא, כי אהיה דההין הוא בגימטריא מקרה כנ"ל. ושם אהיה דיודין, הם המים הנקיים בתוך המקוה, כי כל בחי' מים, הם ממילוי יודין כנ"ל, ושניהם בגימטריא רחיצה. גם רחיצה היא בגימטריא שדי עם הכולל.

נעילת הסנדל: נעל בגימטריא הוא אהיה דההין. (א) גם סנדל, הוא בגימטריא אהיה דאלפין (ב) גם סנדל, הוא בגימטריא קמ"ד, והוא אחוריים מלאים דהויה דב"ן דההין. (ג) לא שמעתי תשלום הדרוש הזה.

דרוש ד

ד) בענין התפילות דיוה"כ, הנה למעלה בענין ר"ה, ולמטה בענין חג הסוכות, נתבאר ענין זה באדוכה, האמנם קיצוד הדברים הוא, כי בר"ה ועד יוה"כ, הוא בחי' שמאלו תחת לראשי. וממוצאי יוה"כ, עד ח' חג עצרת, הוא וימינו תחבקני. ובח' עצרת, הוא הזווג. כי בט' ימי תשובה, נשלמה הנסירה, כמו שנת"ל בדרוש כל האוכל ושותה בט' כו', בענין דרוש הנסירה, כי בערב יוה"כ, נסד הוד ויסוד ומלכות דנוקבא, ובעת הנסירה, ניתנין כל הדינין שבאחורי ז"א בנוקבא. ואח"כ שמאלו דז"א מחבקה, למתק דיני האחוריים אשר בה, כי אין הדינין נמתקין אלא ע"י מקורם ושרשם.

הנה ביוה"כ, צריכה נוקבא דז"א, אחר שכבר נגמר נסירתה לעלות עד אימא עילאה, להתעטר ולהתקטט שם בקישוטין כנודע, ואז לוקחת הה"ג מצנפ"ך מן אימא עצמה שלא

שבהם ט' יודין כנ"ל. אבל טיפת הזווג, נמשכת מכלם, והוא, כי הנה נתבאר בתחילת הדרוש, כי ד' שמות של אהיה, נכללין בד' אותיות הויה בניקוד אלהים שבאימא. ב' אהיה הראשונים במילוי יודין, וג' דאלפין, וד' דההין. והנה אהיה הא' דיודין, בהתחברו עם הויה דע"ב דיודין, יהיה בהם ז' יודין, כמנין ע' של עונתה. וג' אהיה האחרונים, הם בגי' ג' אותיות נח"ה של ענתה, כי ענתה הוא בגימטריא ה' צבאות.

והענין הוא, כי ג' מילויי אהיה הנזכר, שבנה"י דאימא, כנודע אצלינו, בסוד חותם בתוך חותם, בדרוש הצלם דליל הו"ר. ונודע, כי הזווג נמשך מנה"י, הנקראים ה' צבאות. ועוד, כי כשנמשכין הויה דע"ב ואהיה דיודין העליונים למטה בנה"י דאימא, ואז יושלם בחי' ענתה הנזכר, שהוא בגימטריא ה' צבאות. והנה כמו שיש זווג ועונה באימא, כן יש עונה בנוקבא דז"א. והנה ב"פ ענתה, הם בגימטריא תשמיש המטה.

עוד ירצה: כי ב' עונות וזווגים הם, זווג אבא עם אימא, זווג ז"א עם נוקבא. וכשיש למעלה ב' עונות אלו, שהם בגימטריא תשמיש, אז יש תשמיש למטה בתחתונים. אבל ביוה"כ, שאין תשמיש שלם למעלה, רק חציו, והוא זווג או"א לבד, בעבור כי רחל עלתה למעלה עם אימא כנזכר, אז גם התחתונים אטורים בתשמיש המטה.

סיכה: היא כלולה מאכילה ושתיה. וכמ"ש במשנה, מניין לסיכה שהיא כשתיה ביוה"כ, שנאמר וכשמן בעצמותיו. והענין הוא, כי הנה האכילה והשתיה הם אותיות מ"ן כנזכר, וגם הסיכה נמשכת משם. ואם תחבר תמורת הויה, שהוא מצפ"ץ, העולה בגימטריא ש',

הגהה

(ג) א"ש: כוה: יוד, יו"ד ה"ה, יוד הה וו, יוד הה וו הה.

(א) א"ש: ע"ה.
(ב) א"ש: ע"ה.

נוקבא תחתונה דז"א. עד ראש התבונה, שהיא נוקבא תחתונה דאבא. ואח"כ בתפלת ערבית, אנו מעלים אותה ע"י תפילתינו, עד בחינת המלכות של בינה עילאה, שהיא נוקבא עילאה דאבא כנודע. ובתפילת שחרית, אנו מעלים אותה עד הג'ת דבינה, בחוזה שלה. ובחזרת התפילה, אנו מעלים אותה עד דעת דבינה. ובתפלת מוסף, אנו מעלים אותה עד חו"ב דאימא ובחזרה עד כתר דבינה.

ואמנם ז"א, עדיין הוא למטה במקומו, ולא עלה שום עליה. אבל הוא מזדווג בתפלות הנו', עם לאה נוקבא עילאה שלו. והטעם הוא, כי כל תפלות יוה"כ, הוא לצורך בנין דחל נוקבא דז"א העיקרית, כדי שתתעטד ותתקשט ע"י אימא עילאה כנוכר. ולכן היא העולה בתחילה עד כתר דאימא, והוא נשאר למטה, ואינו עולה עד תפלת המנחה. ואז בתפלת המנחה, עולים ז"א ולאה עד ראש התבונה. ובחזרתם, עולים עד החוזה דבינה עליונה. ובתפלת הנעילה עולים עד ראש הבינה. לפי שאינו כמו דחל, שעלתה תחילה בדעת הבינה כו'. אבל ז"א לעולם עולה כשיעור מדתו, ושיעור קומה שלו. ועתה כבר ז"א ולאה ודחל שלשתם שוים, כי עלו עד הכתר דבינה. (ז) ובחזרת הנעילה, עולים שלשתם: ז"א, ודחל, ולאה, עם אימא עילאה בדיקנא דז"א.

ע"י ז"א, ולוקחת ע"י ה' עינויים הנוכרים, מאכילה ושתייה כו' וע"י ה' קולות דה' תפלות דיוה"כ כנ"ל באורך.

ונלע"ד ששמעתי ממורי ז"ל, כי לכן נקרא כפור, שהם אותיות: כ"ו, פ"ד, כי הו"א הוא שם הו"י"ה, שהוא בגימטריא כ"ו, ונוקבא לוקחת ה' גבורות מנצפ"ך, העולים בגימטריא פ"ד. ונמצא, כי הארה שמקבלים ז"ו"ן ביום כפור, הוא כ"ו פ"ד. כי הנה כ"ו הנוכר במלואו, הוא כ"פ ו"ו, והוא בגימטריא יב"ק, ופ"ד הוא בגימטריא מנצפ"ך (ד). והענין הוא, כי כל בחי' אלו, מקבלת עתה ביום זה מלכות נוקבא דז"א, מאמא עילאה עצמה, שלא ע"י ז"א בעלה.

היותו נקרא יוה"כ, בלשון רבים, הוא הענין, רחל נוקבא דז"א, העולה ביום זה עד אימא עילאה עצמה כנוכר, ומתחברות שתייהן. (ה) והנה אעפ"י שה' מיני גבורות מנצפ"ך, שלוקחת מאימא עילאה, אינו רק אחד תפלת הנעילה, בסוד החתימה כמ"ש שם, עכ"ז, מתחלת הנוקבא לעלות עלייה אחר עלייה, ותכלית כוונתה הוא לוקחת הה"ג מנצפ"ך מאימא. ואמנם מדרגת עלייתה, הם כסדר ה' תפלות של יוה"כ.

וזה ביאורם: הנה בליל יוה"כ, עולה דחל

הגהה

(ד) א"ש: חשבון פ"ד ויב"ק, הם בגי' שצ"ב, והם רמז, לג' מילוי אהיה דיודין ודאלפין ודההיך, הנוכר לקמן בדרושי ליל

יפה שעה

(ז) ובחזרת הנעילה, עולים שלשתם יחד ז"א ולאה ודחל, עם אימא, בדיקנא דז"א כו'. תימא, לפי"ז נמצא גדול ויפה כח יוה"כ מיום השבת, שבשבת אין עליה כלל ועיקר לרחל בדיקנא קדישא, כמ"ש רז"ל בדרושי מנחה דשבת. וביוה"כ זוכה ועולה עד שם, ולמה

הגהות ומראה מקומות

(ה) עד כאן מצאתי. (ו) עיין בתע"ס שיעור ט"ו בלוח התשובות תשובה ז' ד"ה ואין להקשות. ובתשו' קפ"ו.

ז"א ו) בעתיקא, עד אחר החזרה, לכן אומרים ה' הוא האלהים, אחר חזרת העמידה. וטעם אמירת ז"פ, הוא כנגד הז' קצוות דאצילות, אשר עלה ז"א למעלה מהם, ועלה עד הבינה, שהיא למעלה מז' תחתונות דאצילות.

ז) דרוש ה

בענין החתימה, שאנו מזכירין בתפלת הנעילה. ובו יתבאר מאמר חז"ל (ח) ג' ספרים נפתחים בר"ה: א', של צדיקים גמורים. וא', של רשעים גמורים. וא', של בינונים. והנה של בינונים, נכתבים בר"ה, ונחתמין ביוה"כ. ולכן בר"ה אומרים, כתבנו לחיים, וכתוב לחיים טובים כו', נזכר ונכתב. וביום הכיפורים בנעילה, אומרים, חתמנו לחיים, וחתום לחיים, נזכר ונחתם לחיים כו'. גם נבאר ענין ליל הו"ה, אשר גם אז נידונים ונחתמים, כי לכן נקרא ליל החותם. כמ"ש הרמב"ן ז"ל, על פסוק סר צלם מעליהם כו'. ונמצא כפ"ו, כי ג' זמנים הם, שבהם האדם נידון, בר"ה, ובנעילת יוה"כ, ובליל הו"ה. ואמנם בר"ה נכתבים, ובנעילת יוה"כ נחתמין, ובליל הו"ה נחתמים פעם ב'.

אבל הענין הוא, דע, כי בכל זמן שהגבורות מתעוררין, הוא זמן דין, ואז נידון העולם. והנה בר"ה, שהוא התחלת נסירת הדינין מאחורי דו"א, וניתנין לנוקבא כנ"ל, לכן אז זמן שליטת הדינין והגבורות, ולכן נקרא יום א' דינא קשיא, כדאיתא בפרשת פנחס (ט) ואז צדיקים גמורים דוקא, הם נחתמים לחיים בר"ה, ולא הבינוניים, לפי שהוא דינא קשיא. ובנעילת יוה"כ, אשר נעשית בח"י היסוד של רחל נוקבא דו"א, עם הכלי של הה"ג, לכן גם הוא זמן דין, ולא קשה, ולכן הבינונים נחתמים בו לחיים. ובליל הו"ה, אשר אז נכנסים ה"ג לתוך הכלי שלתם,

וז"ס מה שנהגו לומר אחר תפלת הנעילה, ז"פ ה' הוא האלהים. והש"ץ אומר פ"א, והקהל עונים אחריו, וכן עד ז"פ. ואע"פ שאנו כופלים בכל פעם, ה' הוא האלהים, ה' הוא האלהים, לפ"א תחשב כמ"ש. והענין הוא כי הנה שמעתי ממורי ז"ל כי ה' הוא בעתיקא והאלהים בועיר אנפין, כנזכר באדרת נשא. גם שמעתי ממנו, כי יהו"ה בועיר אנפין, ואלהים בנוקבא. ונלע"ד שיתיישבו ב' הדרכים האלו, עם מה שנתבאר אח"כ, בענין ביאור כונת ה' הוא האלהים. ונמצא, כי ה' הוא האלהים הנאמר בתחילה, הוא כנגד ז"א הנקרא הו"ה, שעלה עד מקום נוקבא, הנקראת אלהים, בערך ז"א. ואח"כ כופלים פעם ב' ה' הוא האלהים, כנגד עתיקא קדישא, הנקרא ה', אשר עתה נעשה אלהים, ע"י עליית ז"א, ותרין נוקבין דייליה, ואימא עילאה, שם בעתיקא, כי כלם נקראים אלהים כבודע. ונמצא, כי אעפ"י שאנו כופלין אותו בכל פעם, עכ"ז לפעם א' יחשב. ונמצא, כי י"ד פעמים ה' הוא האלהים, אינם רק ז"פ בלבד.

ונחזור לבאר ענין ה' הוא האלהים, כי הנה אלהים הוא נוקבא. ויהו"ה הוא דכורא, והקטן נתלה בגדול, והל"ל אלהים הוא יהו"ה, וא"כ למה אנו אומרים, יהו"ה הוא האלהים. אבל הענין יובן עם הנ"ל, כי הנה ביוה"כ, עלתה רחל עד חזרת המוסף בכתר דאימא, ואז ז"א הוא טפל אליה, כי הוא לא עלה כלל, והיא עלתה כל המדרגות ההם. ועתה אחר המנחה והנעילה, אשר עלה ז"א עד מקום נוקבא, והושווה אליה, לכן אומרים ה' שהוא ז"א, עלה עד מקום עליית נוקבא, הנקראת אלהים. ונלע"ד, כי כפי זה היה ראוי לאמור, אחר תפלת לחש דנעילה, ולא אחר החזרה. ואפשר כי הטעם הוא שלא להפסיק בין הלחש והחזרה. גם יובן ע"ד הנלע"ד שכתבתי לעיל, כי ב' כוונות נכללו כאן, ענין זרין, וענין ז"א ועתיקא. וכיון שאין עליית

הגהות ומראה מקומות

(ת) ר"ה טו:

(ט) אות תתפ"א עיי"ש בפירוש הסולם.

(ו) נ"א ועתיקא (דפו"י).

(ז) פע"ה שער יו"כ פרק ה'.

נעשה מן ד' שמות אהי"ה, בד' המילויים, ב' דיודי"ן, וא' דאלפין, וא' דההי"ן, כמבואר אצלנו בכונות ק"ש דשחרית דחול. אבל רחל, עיקר בניינה אינו, אלא מן נה"י דו"א. אבל ענין שמות אהיה כנוכר, הם לצורך החותם שבה בלבד, כמו שיתבאר, ולכן עיקר שם חותם הוא ברחל. והרי נתבאר ענין ר"ה, כי בו נעשה חותם דלאה, אבל נקרא בשם כתיבה.

(א) ומה שאומרים זכרנו לחיים ביוה"כ, עם היות שנתבאר אצלינו, שענין זה נאמר לצורך הנסירה, והנה כבר נגמרת נסירתה בערב יוה"כ. אבל עכ"ז צריך לאומרו גם ביוה"כ, כי ענין זה הוא בבחי' הנשמות שבה, שצריך להמתיקם, כי עד עתה היו נמתקין ע"י זכרנו לחיים, כשהיו ניתנות מז"א אליה. אך עתה ביוה"כ אומרים זכרנו לחיים כו', להמתיקם פעם ב', אחר שכבר נתקנו ליתנו בה, עכ"ל.

ובנעילת יוה"כ, או אנו מזכירין ענין החתימה, כמ"ש חתמנו לחיים, וכיוצא בזה. והוא, כי עתה נעשה חותם דרחל, אשר עיקר החותם הוא בה כנ"ל. וענין החותם הנה הוא, בחי' היסוד שברחל, שהוא הכלי של הרחם שבה, העשוי לקבל בתוכו הה"ג, הנקראים מ"ג שלה, וגם לקבל בתוכו טיפת מ"ד בעת הזווג. והנה ענין החותם הנה הוא, כי נודע, כי כל בנין י"ס דרחל, הם נעשים ונבנים מן נה"י עצמם דו"א, ומן החסדים אשר בתוכם, מן הפנימיות עצמו של ז"א. והנה בנצח והוד דו"א, יש בכל א' מהם ג' פרקין, ומהם נעשין ג' ספירות דקו ימין, וג' ספירות דקו שמאל של רחל. אבל היסוד דו"א, אינו ארוך, ומתפשט כשיעור נר"ה. והנה חצי התחתון דת"ת דו"א, ממנו נעשה כתר של רחל, ומן היסוד שלו שאין בו אלא ב' פרקין, והם היסוד והעטרה שבו, נעשים הדעת והת"ת של רחל. ונמצא, כי יסוד דו"א, מסתיים עד סיום התפארת של רחל. והנה היסוד והמלכות אשר ברחל, אין

הנעשה ביוה"כ בנעילה כנוכר, לכן נחתמים בו העולם חותם ב' כמ"ש. והרי נתבאר עניינם דרך כללות.

ונחזור לבארם דרך פרט, הנה ג' חותמות הם: חותם לאה, בר"ה. וחותם בתוך חותם דרחל, בנעילה והר"ר. והענין יובן במ"ש למעלה, כי מיום ר"ה עד יוה"כ, ננסרין יוד אחוריים דרחל. אבל דלאה ננסרה כולה ביום א' דר"ה. ולכן כל הזווגים שיש מר"ה ועד ח' עצרת ולא עד בכלל, הם ישראל ולא, או יעקב ולא. כי כבר היא ראויה לזווג, מיום א' ואילך, וא"א שום זווג בעולם, עד שיהיה בחינת החותם נחתם ביסוד הנקבה כמ"ש בענין הנעילה דיוה"כ. ונמצא, כי בר"ה נחתם חותם לאה, ונדווגה עם ז"א. והנה לאה נקראת דינא קשיא כנודע, ולכן בעת החותם הנה הנעשה בה, שהוא בחי' גבורת היסוד שבו, מתעורר הדין, ונידון העולם, ואז צדיקים גמורים לבדם, נחתמים לחיים, ע"י החותם ההוא. כי אם אין חותם בר"ה, איך אמרו חז"ל שצדיקים גמורים נכתבים בר"ה לחיים.

וא"ת אין חתימה נזכרת בר"ה, אלא כתיבה בר"ה, וחתימה בנעילת יוה"כ. והתשובה היא, כי נוקבא האמיתית והעיקרית דו"א, היא רחל, ולכן החותם העיקרי, שהוא בחי' היסוד של הנוקבא, אינו אלא ברחל. ובפרט כאשר נכללת לאה ברחל, ונעשות א', כי אז היסוד הוא ברחל, ולא בלאה. ולכן החותם הנעשה בלאה, לא יקרא חתימה אלא כתיבה. והטעם הוא, כי היסוד דלאה הוא בשליש העליון דת"ת דו"א, בין ב' הזרועות והידיים שלו, אשר בהם ענין הכתיבה. אבל היסוד של רחל, הוא למטה בג' פרקין תתאין דנה"י דו"א, ושם נקרא חותם, שהוא תחו"ם, וחות"ם, וחומ"ת, וסיום הרגלים, כמ"ש בע"ה.

עוד טעם אחר, כי לאה עיקר בנין פרצופה,

הגהה

(א) א"ש: עוד מצאתי כתוב להרב ז"ל טעם נכון סמוך עם האמור, ואמרתי להעתיקו פה, וז"ל, ומה כו'.

להם על מה שיסמכו כנגדם בקו האמצעי דו"א, וא"כ מהיכן יעשו בחי' יסוד ומלכות.

ואמנם בדרוש אלפא ביתא דאטב"ח כו' (י) ביארנו, כי בהיות המלכות שהיא רחל, בסוד נקודה קטנה כלולה מי', אותה הנקודה מתחלקת לעשר נקודות, ואח"כ מתחברין בה הארות אחרות, עד שנשלמה ליי"ס. ונמצא, כי כבר יש בה מבחי' עצמה משרשה, ב' נקודות, א' לצורך היסוד שבה, וא' לצורך המלכות שבה. ושם נתבאר, כי נקודת הת"ת מתחברת עם נקודת היסוד שבה, וממנו נעשה היסוד שבה. גם בדרוש קטנה נערה ובוגרת (כ) נתבאר ענין היסוד והמלכות שבה, מאיזה בחי' נעשו. ונמצא, כי החותם הזה הנזכר, אינו בחי' היסוד שלה ממש. אבל הענין הוא, בסוד גן נעול אחותי כלה, גל נעול מעין חתום. והענין הוא, כי מפחד החיצונים שלא יתאחו שם, לב' טעמים הראשונים הוא, לפי שהנבקה כולה דינים, אשר החיצונים אין להם אחיזה אלא בדינין. ועוד, לפי שרחל היא העשירית התחתונה שבכל עולם האצילות, ולכן היה יכולת אל החיצונים להתאחו ביסוד שלה, שהוא פתחה של רחל, שמשם יוצא כל השפע, בסוד לפתח חטאת רובק. ולכן הוצרך להנתן ביסוד ההוא שבה, חותם א', לשמור המקום ההוא מן החיצונים, שלא יכנסו שם. כדרך כל האדם, השומר איזו דבר, ע"י החותם הנחתם בו. וזמ"ש גן נעול אחותי כלה, כי זאת הכלה, הנקראת רחל, היא נעולה, והמעין שבה שהוא היסוד, הממשיך מ"ג, הוא חתום ע"י חותם א', כדרך הכלה דאוגרת פתחה לבעלה, לבל ישלוט שם זר בה, עד שתזדווג בבעלה, בעת ליל ח' עצרת כנ"ל.

והנה החותם הזה ניתן ביסוד שבה, מן אימא עצמה, מנה"י שבה, כמו שיתבאר. ולכן נקרא חותם לכמה טעמים: הא' הוא, אותיות תחום, לרמוז: כי הוא תחום הקץ, וסיום המלכות. ועד שם יכולים החיצונים להתאחו, ומן התחום

ההוא ולפנים, אינם יכולים לכנס. והב' הוא, כי הוא אותיות חמו"ת, ר"ל: כי אימא עילאה, היא אימא דו"א בעלה של רחל, ונמצא, כי היא חמותה. ובא לרמוז, כי חותם זה נעשה בה, מן נה"י דאימא, הנקראת חמות שלה. והג' הוא, לסיבה הנ"ל, כי זהו כעין החותם הנחתם באיזה מקום, לשמרו שלא יגעו בו זרים. והד' הוא, כי הוא אותיות חומת, כי הוא כעין חומת העיר, העשויה לשמירה, כדי שלא יכנסו בתוכו זרים. והה' הוא, כי כמו שהחותם אינו העיקר, רק הטבעת, שבו חותמין על השעוה. אבל החותם הנחתם והנרשם בשעוה, אינו דבר ממש, רק דמות ותמונת הטבעת, כך היסוד והמלכות של הנבקה, אינם כמו שאר הספירות שבה לטעם הנ"ל, כי הנה שאר ספירותיה, יש להם על מה שיסמכו בנה"י דו"א, חוץ מן היסוד והמלכות אשר בה, אשר אינם רק הארה בעלמא, וחותם הנחתם בהם, מן ספירות הא', כנודע, כי היסוד נקרא כ"ל, לפי שבו מתקבצים כללות כל האורות העליונות, ואינם האורות בפני עצמם, כי הנה ה"ג לבדם הם, ומתפשטים בחסד עד הוד שבה, וכללות חותם הנחתם מן הארתם, הוא הניתן ביסוד. וכעד"ז במלכות, כי היא מן הארת חותם היסוד, נחתם חותם ב' גרוע מן הא', וניתן במלכות שבה, כי לכך נקרא כל"ה: כ"ל, ה'. כי בה מתקבצים כללות האורות עליונות שביסוד שבה.

והנה בטעם ה' הזו, יתבאר משו"ל (ל) ד' דברים צריכים חותם בתוך חותם, וסימנם חבי"ת, ואין אנו בביאור ארבעתם, זולתי ענין אות י' של מ) חביות, שהוא יין. והענין הוא, כי ה"ג שביסוד שבה, נקראים יין, וצריכין חותם ע"ג חותם, לשמור מן החיצונים, כי אין החיצונים נאחזים אלא בגבורות, לפי שהקליפות הם שמרי היין כנודע.

והנה ב' החותמות הם אלו: א' מיסוד שלה, אשר היא נעשה מהארת כללות האורות שבה, קצוות הגוף, וזהו חותם הפנימי. ועליו יש חותם

הגהות ומראה מקומות

ושער הירח פ"ב וג' תע"ס שיעור ט' מן אות נ"ט. (ל) ע"ז לט. (מ) צ"ל חבי"ת.

(י) ע"ח ח"ב שער הירח פ"ד.

(כ) ע"ח ח"ב שער תקון הנוקבא פרק ו'

ספירות, יש בה שם אהי"ה. וג' אהי"ה, אשר בג' ספירות קו ימין שבה, שהם חח"ן, הם במילוי יודין, העולה קס"א. ושל קו שמאל שבה, שהם בג"ה, הם במילוי אלפין, העולה קמ"ג. ושל קו אמצעי, שהם דת"י, הם בההי"ן העולה קנ"א. ונמצא כי בנה"י שלה, יש ג' אהיה: דידין, ואלפין, ודההי"ן. ונמשכת הארה מן ג' אהי"ה האלו, ביסוד דרחל, ונעשה בה בחי' החותם הנזכר, כי הנה ג' שמות אהי"ה הנז', במילוי יודין אלפין וההי"ן, הם בגי' חותם. (ג) והרי נתבאר טעם ו', למה נקרא חותם. והענין הוא, כי להיות כי הארה זו היא מנה"י דאימא עילאה, ונודע שאין החיצונים נאחזים בג"ר מבינה ולעילא, ולכן הארה זו הניתנת ביסוד שבה, נעשה חותם דאימא, השומר את החיצונים לכנס שם.

אמר הכותב, פקח עיניך בענין החותם הזה, והנלע"ד בזה הוא, כי כמו שנתבאר, שאין ז"א יכול לקבל את הנפש והרוח והנשמה שבו, הנקראים אורות ועצמות בלא כלים, כי עשר ספירות, הם הכלים והגוף, ובתוכם מתפשטים האורות, שהם נר"ן, והם נקראים בשם מוחין דעיבור ויניקה וגדלות, כי הנפש נכנסת בזמן העיבור, והרוח בזמן היניקה, והנשמה אחר היותו גדול ואיש בן י"ג שנה ויום א'. וכמו שאיננו יכול לקבל אורותיו הנז', עד שבתחילה יתלבשו תוך הכלים דנה"י דאימא, ואחר כך נכנסים תוך ג' ספירות ראשונות דז"א, שהם חב"ד שלו, בבחי' כלים, והם נקראים תלת חללי גולגלתא. ונמצא כי המוחין הם אורות ולא כלים, בין בעיבור, בין ביניקה, בין בגדלות. והנה הכלים של ס' נה"י דאימא, הם ארוכים, ומתפשטים בב' הקוים דז"א. אבל כלי היסוד

יותר חיצוני, והוא המלכות שבה, הנעשה מהארט כללות כל האורות שביסוד. ונמצא, כי חותם הב', הארתו גרועה מהארט החותם הא', כי ממנו נחתם. ובערך שיש מן האורות שבגוף, אל חותם היסוד, כך יש מחותם היסוד, אל חותם המלכות שבה. והרי זו כדמיון הטבעת, החותם צורתו ע"ג השעוה, וחזרה השעוה להיות כדמיון הטבעת, ובלי ספק כי חותם השעוה, הוא תולדות הטבעת, והוא גרוע מאד ממנו. ואח"כ נותנים דיו שחורה, על החותם הנחתם בשעוה עצמה, ובה חותמים חותם ב', ע"ג הקלף והנייר. ונמצא, כי חותם הנייר, הוא תולדת חותם השעוה. ודבר זה נאמר בהקדמת התיקונים, (ד) בענין שינוי ד' עולמות אבי"ע, בענין מראות יחזקאל:

דע, כי חותם היסוד, נקרא ציון. (ב) וחותם המלכות, נקרא ירושלם, כנודע, כי היסוד נקרא נקודת ציון, שהוא יותר רחמים מירושלם שהוא דין, כנזכר בס"ה. וז"ס, חומת בת ציון הוריתי כנחל דמעה כו', ועל חומתך ירושלם הפקדתי שומרים כו', כנ"ל כי חותם הם אותיות חומת, ונמצא כי יש חומת ציון, וחומת ירושלם, והם סוד חותם בתוך חותם, הנזכר בדברי רז"ל:

והטעם הששי, יתבאר לך כמה שנבאר לך ענין החותמות האלו מה עניינם, ומהיכן נמשכין: הנה נודע, כי המוחין דז"א, הם בחינת אורות בלבד, והם מתלבשין תוך הכלים של נה"י דאימא, כי האורות של נה"י דאימא עלו למעלה, כנזכר בסוד פסוק אדם כי ימות באהל, וארו"ל (ג) אין התורה מתקיימת, אלא במי שממית עצמו עליה. ואח"כ נכנסין נה"י דאימא, תוך הכלים דחב"ד דז"א, הנקרא תלת חללי גולגלתא. והנה אימא נקראת אהי"ה, וכל ספירה מי

הגהה

(ב) א"ש: כוונת נקודת ציון, הוא היסוד ששי, והוא ו' היות פשוטות, כמנין ציון, והוא קנ"ו, וכמנין יוסף. וירושלם חסר יוד, כמנין תוקף, וכמנין שופר, הם גבורות. וע"ש: ש', פ"ו, ר', והוא אלקים דידין, ש'. אלקים פשוט, פ"ו. אלקים ברבוע, ר'. (ג) א"ש: ע"ה.

הגהות ומראה מקומות

(ד) אות ע"ח ובדפוס"י ד. ג) ברכות סג: (ס) צ"ל ג"ה.

התלבשות מוחין דאבא, תוך מוחין דאימא, ואח"כ מתלבשין בו"א, והבן זה מאד. והנה זה הדרוש כולל הקדמות רבות התועלות, אם בענין מוחין דו"א, ואם בנוקבא, כנלע"ד.

והנה זהו ענין תפלת הנעילה דיוה"כ, אשר אמרו בגמרא, שהוא עת נעילת שערי היכל. והענין יובן כמ"ש לעיל, כי חותם היסוד דרחל, נעשה עתה בתפלת הנעילה. כי כן לשון הנעילה, מורה על בחי' הדלתות, הסוגרות פתח היסוד, שלא יכנסו בו זרים. ואלו הם הדלתות של שערי ההיכל, הנזכר בגמרא. כי היכל הוא רחל, הנקראת אדני, שהוא בגימטריא היכל. והשערים שלה, הם ביסוד שלה, שמשם נכנסים ויוצאים כל מיני השפעות והנשמות הנאצלות משם. והם ננעלות בשעה זו, שהוא בחינת החותם הנזכר.

והטעם שאינם ננעלים, עד זמן התפלה הזאת ה' הוא, כי הנה בכל המשך יה"כ, נתקן בנין הנקבה רחל, ע"י אימא, בסוד ויבן ה' אלהים את הצלע כנודע. והה' גבורות שנותנת לה אימא עילאה, אינה נותנת אותם לה, אלא ע"י ה' עינויים, וה' תפלות כנ"ל. ונמצא, כי בסיום ה' תפלות, בתפלה הה', שאז היא סוף היום, וסוף זמן הה' עינויים, אז נשלמו להנתן בה הה"ג, ונתפשטו מחסד שבה, עד הוד שבה כנודע. ואז בתפלת הנעילה, מתקבצות כללות הארת ה' גבורות שבה' קצוותיה, ונמשכו ביסוד שלה. ע"ד הנזכר ביסוד דו"א. ואז כדי שלא יתאחוזו החצונים, באותם הגבורות שביסוד שלה, נחתם בה החותם הנ"ל, שהוא הכלי, שבו מתקבצים מ"ג שלה, שהם אלו הגבורות הנז', כדי להנצל מפחד החיצונים הנז'.

ובזה יתבאר טעם, למה זמן שדנים העולם ע"י חתימה, היא בעת הזאת. כי הנה עתה נגמרה להכנס בה, כל תשלום הה"ג הנזכר. והנה הגבורות הם הדינים שדנים את העולם בעת תגבורת שלהם.

עוד טעם ב', בבחי' החותם כנזכר, כי הנה עתה נחתמים וננעלים שעריה, שלא יכנסו בה החיצונים. וכיון שהחיצונים רואים מניעת אחיזתם בה, הם מתעוררים להתגבר, ע"י היותם מקטרגים על התחתונים, ממעשיהם הרעים, כדי שע"י כן

דאימא, הוא קצר, ואיננו מגיע רק עד החזה דו"א. וכשאח"כ מתגלים אורות החסדים למטה מהחזה, מוכרח הוא, שאין נשמה בלא גוף, ואין אור בלי כלי. ולכן אעפ"י שהכלי עצמו אינו יורד למטה, עכ"ז נמשכת הארתו למטה, להלביש את אורות החסדים. וכן כללות החסדים שביסוד דו"א, ושבמלכות שבו, אינם בלתי לבוש, אלא ע"י הארה הנמשכת מן הכלים של אימא כנזכר. ובלי ספק, כי הארה זו, היא אינו בחי' חיצונה שבכלים שלה, והיא היורדת להלביש את אורות היסוד ומלכות דו"א, וחיצוניות הכלי הזה, ודאי שהיא גרוע מן הכלים העליונים, ולכן נקרא בחי' חותם בעלמא.

והנה כך בנוקבא דו"א, כי האורות שבה, הם גבורות, והכלים שבה, הם י"ס עצמן, ואינה יכולה לקבל אורותיה, עד שיתלבשו תחילה, בכלים החיצונים, הנקראים אחוריים דנה"י דו"א. ואח"כ מתלבשים בכלים שלה, וזהו ענין הנסירה כנ"ל. והנה ביסוד ומלכות שבה, לא הגיע המשכת הכלים דנה"י דו"א כנ"ל, ולכן כדי שלא ישלטו בה החיצונים, באורות שבב' ספירות האלו, שהם גבורות, לכן ירדו בחי' חיצוניות כלים דנה"י דאימא, והלבישום, ונכנסו תוך הכלים שלה עצמה, והם נקראים חותם. ובוזה יובן, כי החותם דבר א', והיסוד דבר א', ואין הכל א'. ואם נרצה להרחיב הביאור יותר, נוכל לומר, כי גם הארת הכלים דו"א, ירדו ביסוד ומלכות שבה, וגם בתוך הכלים האלו דו"א, יש החותם הנזכר, שהוא כלים דאימא. ואין נקרא חותם, רק הכלים דאימא, כי הם המונעים את החיצונים לכנס שם כנזכר.

גם נוכל לומר, כי בכל י"ס דנוקבא הוא כך, כי הם אורות שלה עצמה, ומתלבשים בכלי דנה"י דאימא, וכלים דאימא תוך כלים דנה"י דו"א, וכלים דו"א, תוך הכלים שלה עצמה. כי א"א לשום בחי' לקבל אור עליון, אלא ע"י התלבשות כל אשר למעלה ממנו, זו בתוך זו כו'. וההכרח לזה יובן מדרוש הא' של סוכות, כי שם נתבאר, שנוקבא דו"א, לוקחת גבורות דו"א, וגבורות דאימא, וחסדים פנימיים ומקיפים דאימא, וחסדים פנימיים ומקיפים דו"א. ובלי ספק, כי אלו מתלבשים, אלו בתוך אלו, ע"ד

והיא נקראת גבורה עילאה. ובפרט נה"י שבה, שהם יותר דינין, אם להיותם ג"ת שבה. ואם להיותם בסוד ירכיין, דאינון לבר מגופא כנודע. ונוסף על הכל, כי אין החותם הזה נעשה, אלא מן הכלים והלבושים החיצונים של נה"י דאימא, שהם יותר בחי' דין. ונמצא כי בחי' חותם זה הוא דינין, ולכן בעת חתימת חותם זה ביסוד שבה, נידון העולם ונחתם כנזכר.

(ח) וא"ת, והרי בכל יום ויום נתקנת בנין רחל בעת התפילה, ומוכרח הוא שבכל עת תיקונה, ניתן בה בחי' חותם זה, וא"כ למה אין העולם נידון בכל יום ויום, בכל שעת נתינת

יוכלו להתאחו כנודע. ולכן אז הוא שעת גמר הדין של התחתונים, ובו נחתמים, הן לטב הן לרע, בעת שנחתם בה החותם הנזכר. ואז ניתן לחיצונים רשות, לשלוט על אותם שנתחייבו מיתה, וכיוצא בזה משאר העונשים. ובוה הם מתרצים, ואינם נאחזים עוד כלל בגבורות שביסוד הנזכר, כי כבר נחתם. ועוד, כי כבר עמדו בדין כל ב"א ע"י קטרוגם, ונגמר הדין כפי המשפט, ובוה אין עוד להם אחיזה כלל. עוד טעם ג', בבחי' החותם עצמו, כי הנה החותם הזה, נמשך מאימא כנזכר. ונודע, כי כללות אימא, הם דינין, כי דינין מתערין מינה,

שעה

יפה

בר"ה, נמשכים בה ה"ג ע"י אימא עצמה, בסוד ויבן ה' אלהים את הצלע. אך בשאר ימות השנה אינם נמשכים לה ה"ג, אלא על ידי זעיר אנפין לבד מאחוריו, וכתוב שם בהגהה וצ"ע, שגם בחול בשינת הלילה לוקחת על ידי אימא עצמה יעויין שם. ולע"ד כוונת רז"ל לומר, שכל השנה כולה, בין בשעת התפילה, בין בשינת הלילה, כשלוקחת ע"י אימא, מ"מ הם הם עיטרא דגבורה שנסתלקה מז"א, היא עצמה אחר שנתחדשה בזווג דאבא ואימא, מ"מ אותה בעצמה היא הנכנסת בנוקבא כדי לגדלה ולנסרה, וכאילו נתנה לה ז"א מעצמו דמי, ומחלקו ונחלתו נחשבת היא. לא כן ביוה"כ, כי היא העולה למעלה באימא, וז"א במקומו הוא עומד, כי היא נתעלית למעלה ממנו, בסוד צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם, שלהא מילתא דומה יה"כ לעת"ל, שאין בו לא אכילה ולא שתיה, וזולתי נהגים מאור השכינה, והיא לוקחת הגבורות על ידי אימא, אותם שמעולם לא נכנסו בזעיר אנפין ולא זכה בהם זעיר אנפין מעולם, שאין לו חלק בהם.

ועל מה שהקשה רז"ל משינת הלילה, נ"ל דלא קשה, כי בשינת הלילה, לאה היא הנחתמת בחותם ההוא, ואין הזווג מחצות עד קרדוטא של בוקר, אלא בלאה, וחותם לאה כבר כתב רז"ל כאן, כי אינה חותם העיקרי. כמ"ש רז"ל בדרושינו, ובכל יום ויום בתפילה, אין ז"א ישן לגמרי, אלא בכח הרשימו נשאר נעור, כמ"ש

(ח) וא"ת, והרי בכל יום ויום נתקנת בנין רחל בעת התפילה, ומוכרח הוא שבכל עת תיקונה, ניתן בה בחי' חותם הזה, וא"כ אין העולם נידון בכל שעת נתינת החותם ההוא כו'. לא ידעתי מאי קשה ליה, הא קי"ל כרבי יוסי, דאמר אדם נידון בכל יום, וכוותיה מצלינן האינדא אקצירי ואמריעי. אלא כונתו לאשמעינן טעמא דרבנן, דפליגי עליה דר"י. ותשובתו הרמ"ה ז"ל והתשובה היא כו', אז נעשה החותם שבה ע"י ז"א, ולכן אין בחותם ההוא כח לידון את כל העולם, ועוד כו'. וקשה לע"ד, שהרי כל יום נמי לוקחתו ועשייתו הוא ע"י אימא, ועיין מ"ש רז"ל בשער המוחין דז"א פרק ט', ובשער תיקון הנוקבא פ"ב אות כ', ובשער הירח פ"ג, וגדולה מכולם מ"ש בכוונת התפילה במלת באהבה ז"ל, כי הוא ענין הנסירה, אשר כל מציאותה היא, כי אימא עילאה מסתלקת מתוך ז"א, ומזדווגת עם אבא, כדי להוליד מוחין אחרים לרחל לברדה, זולת המוחין הראשונים שניתנו לז"א. וז"ס ויבן ה' אלהים את הצלע, כי ה' אלהים הם אבא ואימא, אשר נזדווגו והולידו אלו המוחין האחרים, ואז נכנסים נה"י דאימא עם התלבשות אלו המוחין האחרים החדשים בתוכה, הכל יחד מתפשטים בתוך רחל לברדה יע"ש, הרי שכל יום לוקחתם על ידי אימא, וננסרת ע"י אימא. ובדרוש החו"ג אות ד' כתב רז"ל ז"ל, ודע שיש חילוק בין ר"ה שהוא כו', והוא שבעת בריאת העולם, וכן

החותם ההוא. והתשובה היא, כי אז נעשה החותם שבה ע"י ז"א, ולכן אין כח בחותם ההוא, לדרון את כל העולם. ועוד, כי אין כח בחותם ההוא לדחות אחיות החיצונים. אבל עתה ביוה"כ, שנעשה החותם הזה ע"י אימא עצמה כנוכר, לכן יש בחותם הזה יכולת וכח לדחות את החיצונים, ואז היא דנה את העולם.

ונמצא, כי בר"ה שלא נעשה אלא חותם לאה, לא נחתמת אז, אבל נכתבו זולת הצדיקים גמורים, שיש להם כח ליכתב ולהחתם לאלתר. וזה ע"י חותם לאה. אבל זה החותם של יוה"כ, הוא ברחל. ולא עוד, אלא שהוא ביסוד שבה, שהוא חותם משובח, ופנימי ועליון יותר מחותם

ע) דרושי חג הסוכות

וגם יתבאר בהם מעלת הימים, שבין יוה"כ לסוכות. וגם ימי הסוכות עצמם, מה טיבם. ובתחילה אכתוב ואבאר, המנהגים הנצרכים

ונמצא, כי בר"ה שלא נעשה אלא חותם לאה, לא נחתמת אז, אבל נכתבו זולת הצדיקים גמורים, שיש להם כח ליכתב ולהחתם לאלתר. וזה ע"י חותם לאה. אבל זה החותם של יוה"כ, הוא ברחל. ולא עוד, אלא שהוא ביסוד שבה, שהוא חותם משובח, ופנימי ועליון יותר מחותם

י פ ה ש ע ה

רוח, הן נשמה, הן הם ה"ג דמ"ן עצמם, והכלי דז"א אפשר שהוא שם ב"ן, המעלה המ"ן, או אפשר כו', הרי שג' נה"י דאימא, בג' נה"י דז"א, מלובשים של אימא בתוך של ז"א, נכנסים בנוקבא. וגם הארותיהם יורדים ביסודה, ובכל יום ויום כל זה נעשה בנסירה. וגם בר"ה כל זה צריך שתעשה בר"ה לדעתי בבת אחת, בתחילה על ידי אימא כחב"ד חג"ת דכל ג' פרצופים, ואחר כך ע"י ז"א, שלדעתי הנסירה צריכה שתהיה כאחד, שהרי ביה"כ כבר צריכה להיות שנגמרת כל מלאכת נסירתה, כמ"ש רז"ל לעיל דרוש ד' ז"ל, והנה ביוה"כ צריכה נוקבא דז"א אחר שכבר נגמרה הנסירה. וכן בדרוש ה', בנותנו טעם למה צ"ל זוכרנו בתפלה, וכתב שהוא לענין למתק בענין הנשמות יע"ש, וכונת דבריו, כי ביה"כ הוא לוקחת המקיפים דגבורותיה הפנימיים, שנודע שלעולם הנשמות הם בחינות הפנימיות, ומסיבת היותם מקיפים הם גדולים ומתוקים יותר מן הפנימיים.

רז"ל שם. לא כן ביום ר"ה, כי הוא ישן שינה גמורה, בסוד דורמיטא ממש, עד שצריך שופר גדול לעוררו, והיא לוקחת הגבורות ע"י אימא, כי נסרין אז כחב"ד חג"ת דז"א, וחלק רחל יורדים בכתרה בו ביום, ובכל יום מעשרת ימי תשובה, יורדים מספירה לספירה אותם הגבורות עצמו מלבד, הממותקות יותר שלוקחת בשופר על ידי זעיר אנפין.

ואם נרצה להרחיבו יותר, נוכל לומר, כי גם הארת הכלים דז"א ירדו ביסוד ובמלכות שבה כו', כן האמת ובהדיא כתבו רז"ל בפ"ב דשער תיקון הנוקבא אות ט"ו ז"ל, ג' כלים יש במלכות, ובכלי הא' יש שלש בחינות, כלי שלה, וכלי מלבוש ז"א, וכלי מלבוש אימא, ובתוכו המוחין דנפש. ובכלי הב' ג' בחינות אחרות כנוכר, והרוח בתוכם. וכלי הפנימי ג' בחינות הנו'. ונמצא שיש לה שלשה בחינות של ג' ג', והכלי שלה נקרא יסוד, והכלי של אימא, נקרא חותם, והמוחין בתוכם הן נפש, הן

הגהות ומראה מקומות

ובערב סוכות מחלקן והוה שאמר בספר הכונות שמוהר"ח ערב סוכות היה מחלק הקופה והכוננה על הקופה זו של פדיון לא שהיה גבאי. והעושה פדיון זה באופן זה בודאי שמשלים שנתו. מספר הכונות מאיד בתיאי שקבל מרבו הר"י ווילנא זל"ה (הר"ב).

ס) להלן דרושי הסוכות דרוש ו'.

ע) פ"ח שער הלולב פרק ג' וח'. וז"ל הרב ש"ש מצאתי בגליון ספר בית מועד מוהר"ח ז"ל היה נוהג בכל ערב ר"ה לעשות פדיון באופן זה בערב ר"ה היה מונה הק"ס פרוטות מנין לבד והיה שומרם ובערב יוכ"פ היה עושה הפדיון ושומרם

הלולב, שהוא למטה בגופא דזעיר אנפין כמ"ש במקומו.

גם סדר הנענועים הם ב"ק, ע"ד ר' צירופי יהו"ה הנזכר בס"י. וגם נזכר בס"ה בפרשת ויקרא, בר"מ בדף י"ז ע"א. והנה הם כסדר ה"ק ממש דז"א, שהם חג"ת נה"י. ולכן נענוע הא' הוא לצד דרום, כנגד החסד. ואח"כ נענוע הב', הוא לצד צפון, שהוא בגבורה. והג' במזרח, שהיא בת"ת. והד' והה', מעלה ומטה, שהם שחקים, נצח והוד זה על גב זה. והי' הוא במערב, שהוא היסוד, שעליו אמרו שכינה במערב. גם סדר ו"ק אלו, נזכרו בס"ה.

סך מספר הפעמים של נטילת לולב הם, פעם א', בעת הברכה. ואח"כ ד"פ אחרות, באמצע סדר ההלל, והם: בהודו לה' כי טוב הא', פ"א. ובאנא ה' הושיעה נא, כפול ב"פ. ובהודו לה' כי טוב האחרון, פעם א'.

והנה טוב הוא, שאחר עלות השחר, שהוא כבר יום, קודם שתתפלל, תטול הלולב בתוך הסוכה, ותברך עליו. ואח"כ הד' נענועים של הלל, יהיו בבית הכנסת. ומה טוב היה, אם היית מתפלל בסוכה, כדי שתתפלל ותטול הלולב בברכתו, בשעה הראויה אליו, שהוא אחר תפלת שחרית, קודם ההלל.

וענין הד' נענועים, שבתוך קריאת ההלל הנזכר, צריך שיכוין בכל פעם, כנגד הוי"ה א' במילואה. אמר הכותב חיים, נלע"ד, שהם סוד: ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ז. גם בענין ההלל, צריך לכפול כל הפסוקים ב"פ, מן פסוק אודך כי עניתני כו', עד סוף ההלל, שהוא פסוק הודו לה' כי טוב האחרון. ואפילו הפסוקים שלאחר אנא ה' הצליחה נא, ברוך הבא כו', אל ה' כו', אלי אתה ואודך כו', הודו כו', כל א' מהם תכפלו ב"פ. (א)

לנהוג בהם, ואח"כ אסדר לפניך כל הדרושים, זה אחר זה, באר היטב. הנה בעת נטילת הלולב, שלא ע"י זמן ההקפה, צריך לנענע הלולב, והנענועים הנודעים, להמשיך החסדים ממקורם ושרשם, אשר בדעת דז"א, כמו שיתבאר בדרושים. אבל בזמן ההקפה, אין צורך לנענע הלולב, כי הוא בסוד אור המקיף הנגלה, וא"צ לנענעו.

גם צריך, שלא להפריד כלל את האתרוג מן הלולב, אלא ב' ידיו סמוכות זו לזו, ומתדבקין יחד הלולב והאתרוג. וגם בעת הנענוע, תכוין בעת הובאת הלולב, שתביאנהו כנגד החזה שבגופך, לפי הכונה שנבאר לקמן בע"ה.

גם סדר נענוע הלולב כך הוא, להוליך הלולב למרחוק, ולהחזירו להביאו פ"א, וכן פעם ב', וכן פעם ג', הרי הם ג' הולכות וג' הובאות, בכל קצה מו"ק. שלא כאותם הנוהגים, לעשות ג' נענועים בהולכה, וג' נענועים בהובאה א', ומוליכין הלולב מעט מעט ג"פ בהולכה א', וכן בהובאה.

גם תזהר, שלעולם תקח הלולב, ותנענוע דרך גדילתו, שהוא שורשו למטה, וראשו כלפי מעלה. אפילו בעת שתנענע נגד מטה. שלא כאותם הנוהגים או, לכוף ראש הלולב כלפי מטה, והשורש בידיהן כלפי מעלה. אבל תניח הלולב כמו שהוא, ראשו למעלה, וסופו למטה. אלא שתשפיל ידך, יותר למטה ממקומם, ושם תנענע הלולב ג"פ, ראשו למעלה, וסופו למטה. והטעם יובן במ"ש בדרושים של הלולב, שכונת הנענועים היא, להמשיך הארת הדעת למטה, והו"ק כלם הם בדעת. ונמצא, כי אפילו בנענוע של מטה של הדעת, הנה הוא למעלה מראש

הגהה

(א) א"ש: קשיא לי טובא, שהרי בספר התיקונים, בדף מ"ח ע"ב שורה ל', בתיקון כ', כתוב ח"ל, אינון נענועין ד' זמנין, דסלקין ע"ב, ואינון חיי נענועין בנטילת לולב, חיי חיי תרין זמנין בהודו לה', תחילה וסוף. חיי באנא ה' הושיענא ע"ב כו'. וגם הובא

זה הלשון בכמה מקומות אחרים בספר הזהר, וגם בס"ה בפרשת פנחס, בר"מ, בדף רנ"ז ע"א שורה ג', ח"ל, ונענועין דהלל, אינון משותפין בנענועין דנטילת לולב, ואינון חיי באנא, חיי בהודו תחילה וסוף, חיי דנטילת לולב, הרי ע"ב כו'. והרב זלה"ה כתב, שהם

מנהג ליל הו"ר

והנה לקמן בע"ה, נבאר ענין החותם, הנעשה בליל זו. ולכן צריך להיות נעור כל הלילה הזה, יען כי בו נדונים כל הנבראים כנו"ל, וזה הסוד שתעשה: הנה בחצי הלילה הא', תקרא ספר ואלה הדברים כולו, עד סוף פרשת וזאת הברכה. וזה הספר, נקרא משנה תורה כנודע, ואם תשלם קריאתו, קודם שיהיה חצי הלילה, תעסוק בתורה, ובסתרי קבלה אם תרצה, ולא בדבר אחר. ועיקר הדין הוא נידון, בחצי הא' של הלילה, כמ"ש לקמן בע"ה. ולכן אחר חצות לילה, הוא שיוצאים לראות צל שלהם בלבנה, כי כבר נגמר הדין. וזהו טעם אותם שנוהגים לומר סליחות בליל הו"ר אחד חצות, קרוב לאשמדת הבוקר. האמנם אסור לומר ויעבור וי"ג מדות, או סליחות אשד הם כיוצא בזה. אלא יאמר רחמנא אדכר לן קיימיה כו', אלהינו שבשמים כו', דעני לעניי כו', ה' הוא האלהים כו', ה' מלך כו', עשה למען שמך, וכיוצא באלו יכול לומר. גם ביום הו"ר בתפלת שחרית, יאמר ע"ד הנוכח, חוץ מן י"ג מדות של ויעבור וכיוצא בזה כו'.

ליל שמחת תורה, אסור בתשמיש המטה. לפי שאין נוקבא דז"א רחל מזדווגת עמו, עד תפלת מוסף של היום. ואעפ"י שבשאר

הימים שבין ר"ה לח' עצרת, מותרים בתשמיש המטה. הטעם הוא כמ"ש, כי בכל אלו הימים, יש זווג עליון של ישראל או יעקב עם לאה, אבל עתה ביום ח' עצרת, לא יש זווג אלא ברחל לברכה, והנה אין זווג שלה, אלא בתפלת מוסף כנוכח.

יום שמחת תורה

מה שנהגו להוציא הספרים מחוץ להיכל, וגם להקיף עמהם התיבה, בשחר, ובמנחה, ובערבית דבמוצאי יום טוב, מנהג אמיתי הוא. וכבר נכתב בס"ה בפרשת פנחס, בדף רנ"ו ע"ב בר"מ, וז"ל, ונהגין ישראל למעבר עמה חרה, ואתקריאת שמחת תורה, ומעטרן לס"ת בכתר דיליה כו'. וראיתי למורי ז"ל, נזהר מאד בדבר זה, להקיף אחד הס"ת, או לפניו, או לאחוריו, ולרקד ולשורר לפניו בכל יכלתו, בליל מוצאי י"ט, אחר תפלת ערבית. והיה מקפיד מאד, לעשות או ז' הקפות שלימות, וזלת ההקפות שלימות של יום שמחת תורה. אבל בענין ההקפות שביום לא נמצאתי עמו, ולא ראיתי. גם ראיתיו בליל מוצאי יום טוב, שהלך לב"ה אחד, והקיף ז' הקפות, והלך לדרכו, ומצא בית הכנסת אחרת, שנתאחרו בהקפות, וחזר להקיף עמהם.

(ב) ענין ר"ה, ויה"כ, וסוכות. נודע

הגהה

ד' זולת נענוע של הברכה וצריך עיון. ונלע"ד כדי לישב דברי הרב ז"ל, והוא, כי הרב נשען ע"מ שיאמר הברכה לבדו תחילה קודם שיתפלל, ואח"כ יעשה הד' נענועין יחד בהלל, ואז צריך לכיין כל הע"ב בהלל. ובס"ה ובתיקונים אמרו בזמן שהוא מתפלל בסוכה כמצותה, ומבדך בעת קריאת ההלל, ואז יספיקו הד' הנענועין, מאחד שאין פירוד ביניהם כלל, ואז אין צורך לאנא ה' הושיענא

הנהגות ומראח מקומות

(ס) ספר התקונים תקון ו' אות נ' עיי"ש בפירוש מעלות הסולם ד"ה פירוש.

ראוי להריון. וסוד ג' ימים אלו הם סוד חג"ת, שמהם מקבלת הנוקבא הטיפה העליונה, כי אלו הם סוד ג' בני נח היוצא מן התיבה, וסוד ג' מראות של הקשת, ולכן צריכה ג' ימים לקולטם.

והענין הוא, כי טיפת מ"ה היא סוד החסדים. והנה חסד הוא בגימטריא ע"ב, והוא מתחלק לג' חלקים, כ"ד כ"ד כ"ד, שהם ע"ב. כנזכר בס"ה, בתיקון ט'. וציורו כזה יהיה, שהם ג' הויות. ובכל א' כ"ד עיינין, בסוד משה וגבותם מלאות עינים. וג' הויות אלו, עד"ן הם: א' חסד, וא' גבורה, וא' בת"ת. וכלם הם בחי' חסד, שהוא ע"ב. ואמנם סוד האסרו חג, שלאחך ח' חג עצרת, הוא סוד קליטת הורע, כמבואר אצלנו, וע"ש.

(ז) דרוש ג

בענין הימים שבין יה"כ לסוכות, וגם כל ח' ימי החג, בסדר נכון. ובו נבאר בארוכה מתחילת יום ר"ה וי"כ. ודע, כי להיות כי ביום ר"ה נברא העולם, לכן חזר להיות ביום ר"ה שבכל שנה ושנה, כענין מה שהיה ביום ר"ה, שבו נברא העולם. והוא, כי חזרין ז"ן לעמוד אב"א, וצריכים נסירה, וחזרת פכ"פ, וחיבוק, ונישוק, וזוג. וזה נמשך, מר"ה עד ח' עצרת, וטעם אריכות זמן זה, יתבאר לקמן, בענין התפשטות החסדים מצד אימא, בנוקבא דז"א.

הנה מיום ראשון של ר"ה, עד יה"כ, ננסרין כל י"ס של רחל נוקבא דז"א מאחוריה, ואז בערב יה"כ נגמרה מלאכת נסירתה, ונמצא שלא היתה ראויה לזוג. ולכן בכל אלו הימים שבין ר"ה לח' עצרת, כל הזוגים כלם, הם, ישראל או יעקב עם לאה כאמור. והנה כל הימים שבין ר"ה ליה"כ, הם בחי' שמאלו תחת לראשי, שהוא ענין חיבוק השמאל. והענין הוא, כי הנה ענין הנסירה, הוא ענין דחיית הדינים הקשים, שיש באחוריים

דבעי ליחדא קוב"ה ושכינתיה, בדחילו ורחימו. והנה יש חיבוק, של שמאלו תחת לראשי, ונקרא דחילו, יען כי הוא שמאל. וזה נעשה מן ר"ה, עד יה"כ, שע"כ יחזרו אנפין באנפין. ואח"כ בסוכות, או היו רחימו, סוד חיבוק של הימין, וימינו תחבקני, ולכן יש בסוכות ניסוך המים, ושאר המצות שבו, שהם לולב ואתרוג כו'. וזהו הארת החכמה בחסד. אבל יה"כ, הוא הארת הבינה, בחיבוק השמאל שהוא גבורה. ואח"כ בח' חג עצרת, הוא הזוג עצמו.

ודע, כי ז' ימי חג הסוכות, או הוא הזוג בסוד ר"ק בלבד. אבל זוג ח' חג עצרת, הוא בבחי' היסוד, אחר שנכללו בו כל הר"ק. ולכן היסוד נקרא ר'. וז"ס מ"ש בס"ה בפרשת תצוה, באות א', כי בעת הזוג, נעשה בחי' ר', כי הר"ק שהם גדפוי דאות א' כזה, הם סוד תרין יודין שבה, ומתטמרין ונכללין תוך ר' שבאלף, ואין ניכרת או, רק אות ר' לבדה. ולכן ח' עצרת, הוא יום א' בלבד, עם היותו חג בפני עצמו. אבל פסח וסוכות, הם ז' ימים, בסוד ז' קצוות.

ונבאר יום ח' חג עצרת. כי הנה הוא מלשון עצר ה'. והענין הוא, כי בליל יום ח' עצרת הוה, יש זוג ישראל שהוא ז"א עם רחל, וקולטת טיפת זרע העליון, וקולטתו ועוצרתו בתוכה, ואינה מפלת אותו ח"ו. כי הנה לפעמים יש למעלה ג"כ נפלים, בסוד הנפילים היו בארץ, כי הפילתם המלכות, בסוד נפלים. ולהיות שהם באו מבחינה זו, לכן גם הם היו אח"כ משחיתים על הארץ את טיפות זרעם, והבן הסוד הזה, ואמנם טעם היותם נפלים הוא, לפי שהיו דינים קשים, והיה גלוי לפניו יתברך, שאין בהם תועלת, ולכן הפילתם הנוקבא העליונה.

ונחזור לעניינינו, כי הנה זמן קליטת הורע, הם ג' ימים. כי לכן הפולטת ש"ה, ביום הג' היא טהורה, יען כי כבר הסריחה, ואינו

הגהות ומראה מקומות

(ז) פ"ח שער הסוכות פרק א'.

דרכוֹדא, וליתנם בנקבה. ונשאר הוא חסד, ונוקבא כולה דין. וכדי לבסם ולמתק הדינין שבנוקבא, הוא מחבקה בשמאלו. כנודע כי אין הדינין מתבסמין אלא בשרשם. והנה שורש הדין של נוקבא, היא שמאלו דז"א. ולכן מחבק האחוריים של הנקבה, אשר שם ניתנו כל הדינין על ידי הנסירה, ומחבקה בשמאלו, ואז מתבסמים ונכנעים ונמתקים.

וביאור ענין החיבוק הזה, עניינו הוא, כנ"ל בדרוש השופר, כי ביום ר"ה, בעת הפלת הרודמיטא והשינה עליו, הם יוצאים המוחין שלו עם לבושיהם, שהם נה"י דאימא, ויוצאים מתוכו, ונשאר ישן. ואז תרין מוחין דכורין, חכמה ועיטרא דחסד, נשארים בלתי לבושיהם, בבחי' א"מ על ראש ז"א. ותדין מוחין נוקבין, בינה ועטרא דגבורה, מתלבשין תוך ההוד דבינה בלבר, ונכנסין תוך נוקבא בבחינת מוחין. וענין לקיחת הנוקבא עטרא דגבורה זו, היא הנקדא בלשון חיבוק השמאל, כי ע"י זה מתמתקין הדינים שלה כנוכר. באופן כי כומן הרודמיטא, או בא ענין חיבוק השמאל, ואז הדינין שלה מתבסמין, ואז הוא זמן הנסירה. וג' בחי' אלו, נעשות יחד, כי ע"י הרודמיטא, אין יניקה לנקבה ע"י הזכר, ואז נפרדים מאחוריהם, וננסדין. ואז נכנסת עטרא דגבורה ובינה דז"א, בסוד מוחין אליה, וזהו חיבוק השמאל, והבן כל זה היטב.

וביזה"כ, כבר הי"ס שלה ננסרו מערב יוה"כ, ולכן בתחילת ליל יום זה, עולה מדרגה אחד מדרגה, אל אימא עילאה בסוד הה' תפלות כנ"ל, ובחזרת מוסף או נגמד עלייתה שם. וענין עלייתה שם הוא, בסוד ויבן ה' אלהים את הצלע כו', כי שם היא מתקשטת בקישוטין ולוקחת הה"ג מן אימא עצמה שלא ע"י ז"א, כמו עד עתה בר"ה. ובנעילה נעשה גם החותם של היסוד שבה, שהוא הכלי שבו נתונין המ"נ, שהם הה"ג שלקחה מאימא, וכבר

נתבאר לעיל, כי החותם הזה, איננו היסוד עצמו שבת.

ובימים שבין מוצאי יוה"כ עד ח' עצרת, ולא עד בכלל. הכל הוא ענין חיבוק הימין, וכבר היא יכולה באלו הימים, לעמוד עם ז"א פב"פ עמו ממש, ולא עם יעקב לברו, אלא עם ז"א עצמו. ואמנם חיבוק הימין הוא, לקיחתה גם את עטרא דחסדים. האמנם החסדים האלו, יש בהם ב' בחינות: הבחינה הא' היא, החסדים שלוקחת מן אימא עצמה, שלא ע"י ז"א, בהמשך כל הימים הנז', ויש בבחינה זו ב' חלקים: החלק הא', הם החסדים דא"פ. והחלק הב', הוא דאוד מקיף. ובחינה הב' היא, החסדים שלוקחת מז"א עצמו, ואינם מבחי' הרעת עצמו אשר בז"א, אלא בבחי' החסדים המתפשטין בו"ק דגופא דז"א כנודע.

אמנם בתחילה צריך להמשיך להם בעצמם אור גדול, מן השורש והמקור שלהם, שהם החסדים אשר בעטרא דחסד שברעת דז"א, כדי שיוכלו הם אח"כ, להאיד אל נוקבא, וליתן בה בחי' חסדים כנוכר. וגם בבחי' זו הב', יש בה ב' חלקים, א"פ וא"מ.

ואמנם ענין המשכת החסדים דאימא, בסוד א"פ, הוא שלא ע"י מעשה, אלא בכל יום ויום, ממוצאי יוה"כ, עד יום הא' של סוכות, נגמדים לכנס בה. והימים האלו בעצמם, יש בהם שלימות הזוה"ק (המשכתם בסוד אר"מ, הוא ע"י מצות סוכה, שהוא בחי' אר"מ עלינו כנודע). המשכת החסדים דז"א, באר"פ ואר"מ, שניהם נעשים ע"י מצות הלולב, אלא שע"י נטילת לולב, ועשיית הנענועים, נכנס האור הפנימי. וע"י ההקפת המזבח עם הלולב, נכנס אור המקיף.

ואמנם צריך שתדע, כי כל אלו החסדים כולם, בכל בחינותיהם, הם לצורך בנין גופה עצמה, להעשות פרוצוף שלם. אבל מה שהוא לצורך בחי' הזווג שלה, אינו נעשה אלא

הנהגות ומראה מקומות

(ק) ג"א המשכתם בסוד א"מ וא"פ ע"י מצות סוכה ולולב אלא וכר' ול"ג מן הוא עד אלא (דערי').

ביום הרי"ד, וביום ח' חג עצרת, כמ"ש במקומו. והרי נתבאר כל הבחי' דרך כלל.

ועתה נבאר פרטן. הבחי' הא/שהם החסדים שלוקחת מאימא, הנה נודע הוא, כי אלו החסדים שלוקחת מאימא עצמה, הם מתפשטים בה, ע"ד התפשטות החסדים שלוקחת מו"א ממש, כי ה"ח מתפשטים מחסד עד הוד שבה. ואח"כ כללות הה"ח האלו, יורדת ביסוד שבה, הנקרא כל כנודע. ואח"כ הארה אחרת, יוצאה מתולדת הארה כללות החסדים דיסוד, וגם היא כוללת כל הה"ח, ויורדת במלכות שבה. והרי הם ז' בחי' חסדים דא"פ, מתפשטים בו ספירות תחתונות שבה. ועד"ז הוא התחלקות והתפשטות החסדים דא"מ בחוץ, בז"ס האלו. ע"י מצות הסוכה כנו"ל.

ונחזור לענין החסדים דא"פ, דע, כי בכל הזמנים האחרים, סדר התפשטות החסדים הוא, מלמעלה למטה, בין בא"פ בין בא"מ. כי תחילה מתפשטים בחסד, ואח"כ בגבורה, ואחר כך בתפארת כו'. אבל עתה בימים האלו ובזמן הזה, החסדים דא"מ, הם נכנסים כדרכם, מלמעלה למטה. אבל החסדים דא"פ, נכנסים שלא כדרכה, ממטה למעלה, כי תחילה נכנס בחי' המלכות, ואח"כ בחי' היסוד כו'. וטעם השינוי הזה הוא, לפי כי עתה הנקבה כולה גבורות ודינין בלבד, אם גבורות שלקחה ע"י ז"א, ואם גבורות שלקחה ע"י אימא, ואינו כשאר הזמנים, שתכף בפעם שניתנו בה הגבורות נכנסים החסדים, כנודע כי מה שנעשה עתה, בכל אלו הימים שבין ר"ה לח' עצרת. נעשה בכל יום, ובכל תפלה, כנו"ל בענין חותם נעילת יו"כ, ולכן לא נתחזקו הגבורות בה. אבל עתה, שכל י' ימי תשובה, לא היה בה דק הגבורות ודינין, נתגברו ונתחזקו בה הדינין מאד זמן דב, ואם החסדים הפנימיים, היו נכנסים ד' מלמעלה למטה כסדרן, היו מתבטלים. לפי שכמו שהגבורות נכנסו בהמשך

הימים הנו', גם החסדים אינם יכולים לכנס יחד, אלא בהמשך ימים.

וטעם אריכות זמן זה הוא, לפי שעל ידי חטאו של אדה"ר, ביום שנברא, שהוא יום ר"ה, הטיל הנחש זוהמא בחה, והוצרכה נוקבא דז"א, להתעכב כל הימים האלו, עד שתשתלם ביום ח' עצרת, ולא יכלה להתקן בפעם אחד, אלא מדגה אחר מדגה כנו"ל.

ונמצא, כי מוכרח הוא, שלא יכנס בכל יום, דק חסד א', כמו שיתבאר. ואם החסד הגדול שבהם, שהוא החסד שבחסד, נכנס בו בתחילה, הנה להיותו יחידי בתוך הגבורות הרבות והגדולות והחזקות ההם, היה מתבטל בתוכם, ואחד שזה החסד הגדול נתבטל, כאשר יכנסו החסדים האחרים ג"כ יחידים כל א' ביומה, והנה הם גרועים ממנו, בלי ספק שיתבטלו כולם, כי כל מה שהולכים הם גרועים וחלשים. והנה תכלית כניסת החסדים האלו הוא, להמתיק הגבורות החזקות אשר בה, ולבסמם, בסוד וימינו תחבקני כנו"ל, ולכך צריך, שביום א' נכנס החסד הגרוע שבכולם, שהוא כללות הארת החסדים, אשר זה חלק המלכות שבנוקבא, ואעפ"י שהיא מתבטלת בתוך הגבורות, עכ"ז עושה שם איזה רושם של תיקון בהכרח. וביום ב', נכנס חסד יותר משובח, ועושה רושם יותר גדול. וכן עד"ן, החסדים הולכים ומתחזקים, עד שבהכנס החסד הגדול שבכולם באחרונה, יש בו כח להתגבר, מחמת הרשמים שעשו החסדים הראשונים, ואז ש) מתבסמים ומתמתקים גבורותיה. והנה פשוט הוא, כי החסדים דא"פ, מקדימים להתפשט קודם החסדים דא"מ כנודע. ה)

ונבאר עתה סדר כניסתם. זה נתבאר לעיל, בענין ערב יו"כ, כי טעם משחז"ל, כל האוכל ושותה בט', כאלו התענה ט' יעשירי, הוא, מפני כי ביום ההוא, ננסדין ההוד היסוד והמלכות דרחל נוקבא דז"א, וגם נכנסו אז, בחי' כללות הארת החסדים במלכות שבה,

הגהות ומראה מקומות

(ת) כי לעולם הפנימי קודם אל המקיף והמקיף נכנס באחרונה כי הוא עליון מן הפנימי (כ"י).

(ר) ג"א ממטה למעלה (דפו"י).

(ש) ג"א מתפשטים (דפו"י).

הימין. וז"ס, ולקחתם לכם ביום הא' כו'. אעפ"י שכבר נכנסו החסדים הפנימיים, כיון שעיקר החיבוק הוא ביום זה, כי בו מתחיל התפשטות החסדים המקיפים, הוא הנקרא יום הא', ולכן הוא י"ט גמור, כי הימים שקדמו אליו היה חול גמור, אעפ"י שנכנסו בהם חסדים הפנימיים, לפי שאינו ענין החיבוק. ועוד שלא היה נכנס רק חסד א' בכל יום. אבל עכ"ז, אין בהם נ"א וסליחות והספד כו'. אבל ביום א' דסוכות, כי נכנסו בו ב' בחי' יחד, פנימי ומקיף, ולא עוד אלא שהם הפנימי הגדול שבכולם, הכולל לכולם, והמקיף הגדול שבכולם ג"כ, ולכן הוא יו"ט גמור.

ובימים שלאחריו, אעפ"י שאין נכנס בכל יום מהם, רק מקיף א' בלבד, עכ"ז כיון שהם בחי' מקיפין, שהם אורות גדולים מאד יותר מן הפנימיים, וכנזכר כי אין נקרא חיבוק ימין, אלא בבחינת המקיפים, לכן אינם חול גמור, ואינם יו"ט גמור, אבל נקראים חול המועד. והנה מה שנכנס בהם הוא זה, כי ביום ב' וג' וד' וה' דחג הסוכות, נכנסים ד' מקיפים, של גבורה ות"ת ונצח והוד שבנוקבא, כסדרן מעילא לתתא כנ"ל. וביום ו', נכנס כללות החסדים המקיפים ביסוד שבה. וביום ה' הנקרא הו"ר, נכנס כללות החסדים המקיפים במלכות שבה. והנה נתבאר בחי' הא', שהם החסדים הפנימיים ומקיפים מצד אימא.

הבחינה הב' היא, החסדים פנימיים ומקיפים מצד ז"א, המתפשטים בנוקבא, הם ג"כ ע"ד הנזכר, אלא שהם ע"י הלולב ומיניו. הפנימיים, ע"י נטילת הלולב ונענועיו כנודע. והמקיפים, ע"י הקפת המזבח, או התיבה בזמנינו זה של הגלות, ע"י הקפת הלולב ומיניו. והנה בוי' ימי החג, נכנסים ו' בחי' דפנימיות כסדרן. וזו בחי' המקיפים כסדרם מעילא לתתא. ואחר שביארנו דרוש הכולל בענין הימים בעצמם, ובענין מצות הסוכה, ובענין מצות הלולב, נחזור לבאר כל דרוש מהם בפ"ע דרך פרט, וזה החלי.

ואח"כ בחי' כללותם ביסוד שבה כנזכר שם. ואמנם בידה"כ, לקחה הגבורות והחותם מאימא עילאה, כנ"ל במקומו. ועתה בד' ימים, שיש ממוצאי ידה"כ, עד יום הא' דחג הסוכות, נכנסים ד' החסדים האחרים ג"כ ממטה למעלה כנ"ל, והם: חסד שבהוד ביום א', וחסד שבנצח ביום ב', וחסד שבת"ת ביום ג', וחסד שבגבורה ביום ד', שהוא ערב חג הסוכות. וביו"ט הא' של חג הסוכות, יש בו ב' בחינות: אם בחי' היום בעצמו, ככל הימים הנז'. ואם בחי' מצות הסוכה אשר בו. לכן נכנסים בו החסד העליון שבכולם, שהוא החסד שבחסד שבה, וזה נעשה ע"י בחי' היום בעצמו כשאר הימים, והנה נגמרו להכנס כל החסדים הפנימיים דאימא. ועוד נכנס בו ג"כ, החסד העליון שבכל החסדים דא"מ מצד אימא, שהוא החסד שבחסד שבה, כנ"ל כי כל המקיפים נכנסים כסדרן מעילא לתתא. וזה נעשה מבחי' מצות הסוכה אשר ביום זה. ובוזה יתבאר, למה אנו עושים י"ט גמור, ביו"ט א' דחג הסוכות.

וטעם הא' הוא, מפני שבו נשלמו כניסת החסדים הפנימיים דאימא, ולא עוד, אלא שבו נכנס החסד העליון שבכולם, הנקרא יומם, יומא דכליל לכולהו יומין כנודע. וטעם הב' הוא, כי בו התחיל התפשטות החסדים המקיפים דאימא. ולא עוד, אלא שבו נתפשט המקיף העליון שבכולם כנזכר.

והנה נודע, כי חיבוק הימין אינו מתחיל (א) להעשות, אלא ביום זה. והנה כל עיקר תיקון נוקבא, אינו אלא על ידי החסדים, ובפרט המקיפים הנקרא חיבוק כנזכר, כי זה סוד הווכן בחסד כסא, כי כל הכנת תיקון המלכות הנקרא כסא, הוא ע"י החסדים, הנקראים חיבוק הימין. ונודע, כי אין חיבוק, אלא באור המקיף המחבק את הנקבה מחוץ שלה. וא"כ מיום א' דסוכות, אז מתחיל חיבוק

הגהות ומראה מקומות

(א) נ"א לעשות.

ב) דרוש ד

והוא דרוש הסוכה. ובראשונה נבאר הכולל שלה, ואח"כ נבאר דיני הסוכה בעצמה, וציוורה, ודמותיה, והסכך, מה עניינם בארוכה בע"ה. הנה נתבאר לעיל בדרוש שקדם, כי ע"י מצות ז' ימי הסוכות, מתפשטין החסדים דאימא, בסוד א"מ לנוקבא דז"א, בז"ת שבה. ולפי שעיקר החיבוק בימין, הוא ע"י אלו המקיפין דחסדים דאימא, לכן אין חג הזה, ולא הימים האלו, נקרא חג הלולב, או ז' ימי הלולב, רק חג הסוכות, וז' ימי הסוכות.

והנה זהו טעם מצות סוכה, כל שבעת הימים של החג. כי הנה ענין הסוכה, הוא א"מ אל הנקבה, מבחי' החסדים דאימא. ואנחנו ישראל בני מלכים, בני מלכות הנקראת רחל נוקבא דז"א, עושים סוכה ויושבים בצל אור המקיף ההוא, המתפשט בה, המקיף וסובב אותה כעין סוכה, כדי שנמשיך אלינו מן האור המקיף ההוא.

וז"ס מ"ש חז"ל ג) כי הסוכה, היא כנגד ענני כבוד אשר במדבר, כי הנה כל ענן הוא בחי' חסד, כמ"ש הכתוב כי ענן ה' עליהם יומם, ואין יומם אלא חסד, כמ"ש הכתוב, יומם יצוה ה' חסדו. ולכן היו ענני כבוד, כנגד אהרן הכהן, איש החסד. והם ז' עננים, כנגד ז' מקיפים של החסדים, בן' ספירות תחתונות דנוקבא, מחסד עד מלכות שבה, וכנגדם הם ז' ימי הסוכה. ועתה נבאר צורת הסוכה בעצמה, והדינין שבה. הנה אמרו בגמרא כמה מיני סוכות

הם, ד) סוכת גנב"ך, ורקב"ש כו'. אבל שורש כולם, אינה רק ג' בחי', אשר כנגדם נזכר בכתוב, ג"פ סוכות, כמ"ש בסוכות תשבו שבעת ימים. כל האזרח בישראל ישבו בסוכות. למען ידעו דורותיכם, כי בסוכות הושבתי כו'. ובוה תבין כמה מאמרים בס"ה ובס"ת, חילוקים בענין הסוכה, כי במקום א' אמר, כי הסוכה היא אימא עילאה, המסככת על בנין. ובמ"א אומר, כי הסוכה היא מלכות תתאה. ופעם אחרת אומר, כי סוכה היא כ"ו ה"ס, והם הויה ואדני, שהם זו"ן.

והנה עיקר הדבר הוא, כי בחי' סוכה, היא אימא עילאה, המסככת על בנין, בבחי' א"מ. אלא שנחלק לג' בחינות: א"מ של ז"א לבדו. ובחי' א"מ, אל נוקבא לבדה. ובחי' א"מ, לשניהם ביחד. ושלשתם מאימא עילאה, המסככת עליהן, ומקיפתן. ולכן ב"פ נזכרו בפסוק, תיבת בסכת חסרים, כנגד המקיף דז"א לבדו, וכנגד המקיף דנוקבא לבדו. ופעם אחרת נזכר בפסוק, בסכות מלא, כנגד המקיף דשניהם יחד. והוא, כי בהיות סכה חסר ו', הנה הוא בגי' אלהים עם הכללות, והוא רמז אל הנקבה הנקראת אלהים, לרמזו: כי היא לבדה מוקפת מאימא עילאה. או ירמוז אל ז"א, המוקף הוא לבדו מאימא עילאה, הנקראת ג"כ אלהים כנגדו. אבל סוכה מלא ו', בגימטריא הו"ה ואדני, והם אותיות כ"ו ה"ס כנזכר, שהם המוקפים יחד מן אימא עילאה.

ועתה (א) נבאר גם ג' בחי' הנז'. הנה נודע, כי הנקבה רחל, מתחלת מן אחורי החזה דז"א

ש ע ה י פ ה

(א) ועתה נבאר ג' בחינות הנז', ואח"כ נמשך א"מ דאימא ע"ג נוקבא לבדה, כי הנה אין אותו אה"מ ע"ג ז"א ממש מאחוריו, אלא ע"ג נוקבא הנדבכת שם עמו אב"א כו'. אע"ג שכבר בעי"ת, נגמרה מלאכת הנסירה, וביה"כ לקחה גם גבורות אימא ממעל, ומשם ואילך היא עמו פב"פ, כמ"ש לעיל בדרוש ג' ז"ל, וכבר

הגהות ומראה מקומות

(ב) פע"ח שער הסוכה פ"ג וד'. (ג) סוכה י"א סוף ע"ב. זחר אמור קג. (ד) סוכה ה:

ולמטה. ובהיות אימא מקפת את ז"ן, נמצא כי בתחילה מקפת את חציו העליון של ז"א הוא לבדו, והרי זו היא בחי' א'. ה) ואח"כ נמשך אר"מ דאימא, מקפת ע"ג הנקבה לברכה. כי הנה אין אותו האור מקיף ע"ג ז"א ממש מאחוריו, אלא ע"ג נוקבא, ונדבכת שם עמו אב"א, והרי זו בחי' ב'. ועוד יש בחי' הנורע ימין דז"א, שבו מחבק את נוקבא, כמש"ה וימינו תחבקני, בהיותם פב"פ, ושם זר"ן הם ביחד. ונודע, כי החיבוק הוא א"מ, כנ"ל בדרוש הא' שקדם לזה, והנה אור המקיף ע"ג זרוע ימין של ז"א, כשהוא מחבק את נוקבא, ודאי כי גם היא מוקפת באותו האור המקיף, והרי נשלמו ג' הבחינות. והנה ב' בחינות הראשונות הם מבוארות, אבל הבחינה הג', אנו צריכים לבאר עניינה, והנה לזו הבחינה הג', הוא שאמרו בגמרא, שתים כהלכתן, וג' אפילו טפח, וזו א' מצויורי הנזכר בגמרא, וזה עניינו. כי הנה בהיות זר"ן פב"פ, והוא מחבק אותה בורעו הימיני, והנה הזרוע יש בו תלת פרקי: פרק העליון, הסמוך ומחובר בכתף, והוא ארוך. ופרק האמצעי, והוא הנקרא זרוע, וגם הוא ארוך. ופרק האחרון, והוא הכף של יד עם ה' אצבעותיו, וזו היא פרק קצר וקטן. והנה בהיותו מחבקה בורעו, נמצא כי הפרק העליון, הוא מחבק את צד זרוע שמאל של נוקבא. והפרק האמצעי, נכסף עוד, ומחבק לצד האחור של נוקבא. ואלו נקראים ב' דפנות שלימות כהלכתן. והפרק הג' של היד נכסף יותר מכולם, ומחבק צד פנים של נוקבא, אבל אינו מחבק כל הצד ההוא של פנים, כי הפרק ההוא קטן וקצר, ואין בו רק שיעור טפח שהם ד' ו) אצבעות היד לבדם, ועל זה אמרו, ודופן ג' אפילו טפח.

והואיל ואתא לידן, נבאר עוד ציור אחר הנזכר בגמרא, והוא סוכה העשויה כמבוי, ועניינה הוא, כי הנה בחי' רחל, בין בהיותם פב"פ, או אב"א, אין עיקר יציאתה, אלא מקו האמצעי של ז"א, במקום החזה, דתמן נקיב חד נוקבא, ואתפשט בוצינא דקרדינותא, ועביד לרישא וגולגלתא דנוקבא, כנזכר באדרת נשא. ונודע, כי הנ"ה דאימא עם המוחין דזעיר אנפין שבתוכן, המתלבשין תוך הז"א, הנה הנצח וההוד מתפשטין בב' קוי הימין והשמאל עד סיום רגליו, אבל היסוד המתפשט בקו האמצעי, אינו מתפשט רק עד החזה בלבד, למעלה מראש רחל, ונמצאת רחל העומדת בקו האמצעי דז"א, מוקפת מן נצח והוד דאימא, והם כצורת ב' דפנות ימנית ושמאלית, זו כנגד זו, וזו כנגד זו, כדמיון מבוי מפולש. ופשוט הוא, כי כמו שבחי' זו היא בא"פ, כך הוא בא"מ דאימא, המקיף מבחוץ סביב הנצח וההוד דז"א, כי לעולם אין סוכה אלא בא"מ כנזכר, ואל תטעה בזה, כי אין כל דברינו אלה, אלא בבחי' א"מ דאימא הנקרא סוכה. והנה הנקבה, עומדת בין ב' הדפנות, העשויות כמבוי מפולש. ולכן צריך שיביא פס טפח ומשהו, ויעמידנו בדופן הג' המזרחית, בפחות מג', אל הדופן הימנית והדופן השמאלית. באופן שהפס הזה, יהיה ממש מכוון באמצע ב' הדפנות, ימנית ושמאלית, וע"י נכשרת סוכה זו, שהרי אינו מבוי מפולש.

והנה ענין הפס הזה הנזכר, אשר בדופן הג', הנה הוא היסוד דאימא, שנסתיים בחזה, והוא דופן ג' מזרחית, באמצע ב' דפנות נצח והוד, דרומית וצפונית, והוא מכוון ממש באמצע, בין ב' הדפנות, ואינו קרוב לזה יותר מזה.

י פ ה ש ע ה

העשויות כמבוי מפולש, ולכן צריך שיביא פס טפח כו', והנה ענין הפס הזה אשר בדופן הג', הנה הוא היסוד דאימא שנסתיים בחזה יע"ש, הא דדאי קשה, שהרי היא עמו פב"פ בכל אורך

הגהות ומראה מקומות

ה) ג"א מא"מ דאימא ע"ג הנקבה לברכה. כי הנה וכו' (דפו"י). ו) ג"א ה' אצבעות (כת"י).

האמנם שיעור גבהו של סכך, הוא למטה בתוך ד' אמה, כי סוכה שעשאה למעלה מד' אמה פסול. (ג) והענין הוא, כי ז"ן העומדים תחת, כל א' מהם, יש לו י"ס, הרי הם גובהן של שניהם ד' אמה. והסכך שהוא הכתר שעל גביהם, הוא גבוה למעלה על ד' אמה, ממש מצומצם, ומונח עליהם. אבל אם יהיה למעלה משיעור ד' אמה פסול.

והטעם הוא, מ"ש חז"ל, ממש בגמרא, כי עד עשרים אמה, אדם יודע שיושב בצל סוכה כו'. פי': כי נודע הוא, שכל האורות העליונים, כל א' הוא למטה ממדרגת חבירו, ואינו יכול להשיג ולהסתכל למעלה ממדרגתו. ועד"ז אמרו בנשמות הצדיקים, שכל א' נכוה מחופתו של חבירו. (ד) והנה האדם היושב תחת סוכה זו, הם ז"ן, אדם וחיה, שנאמר בשניהם, זכר ונקבה בראם, ויקרא שמם אדם. ובפרט ז"א, שהוא

(ב) ונודע כי ביסוד הזה, יש בו ה' החסדים או ה' גבורות, ונודע הוא כי הם בחי' ה' אצבעות, יד ימנית או יד שמאלית. ונמצא, כי שיעור הפס הזה, הוא טפח. והנה על דרך זה, יתבאר כל שאר ציורי הסוכה. אבל הכלל העולה, כי כל בחי' סוכה, אינו אלא בבחי' אימא עילאה, המסככת על ז"ן בנין דילה, בבחי' אור המקיף שלה כנזכר. (א)

ועתה נבאר, ענין הסכך של הסוכה, כי הדפנות הם נה"י דאימא, מבחי' אור המקיף כנזכר. האמנם הסכך, הוא בחי' חצי התחתון דת"ת דאימא, מן החוה שלה ולמטה, אשר הוא כעין סכך, (ז) ע"ג ג' דפנות דנה"י שבה. ונודע כי בחי' הת"ת הזה, שהוא עצמו כתר דז"א, הוא בחי' סכך הסוכה, אשר הוא סוכך ע"ג ז"ן, היושבים תחתיו. כי כל כתר הוא, בחי' א"מ, מלשון כותרת.

הגהה

לא' מהדפנות כו', האמנם רצה לקרב הדין אצל הסוד. ואעפ"י שאינו מכוון ביפה, ואף היא לא תברא, שיסוד הזה הוא של תבונה, והוא בסוד מ' ולא בסוד ס', וא"כ הוא כלול מד' נהי"ם דתבונה. ואפשר לזה רמזו רז"ל, באומרם עושה פס ד' טפחים כו', והכל הולך המקום אחד, כנלענ"ד. א"ש, עוד אפשר לפרש, כי הרב ז"ל מדבר במציאות העושה סוכתו באמצע החצר, רחוק מדפנות החצר, שדי לה בריוח טפח. ועיי' בספר הלבוש בהל' סוכה סימן תר"ל סימן ד'.

(א) א"ש: אפשר שסובר הרב ז"ל, כסברת רבי יהודה, שאמר במסכת סוכה פ"א דף ו' ע"א, וז"ל, אמר רבי יהודה סוכה העשויה כמבוי כשרה, ואותו טפח מעמידו לכל רוח שירצה וע"ש. א"ש, בוודאי שהרב ז"ל לא אשתמיטתיה הדין, המוסכם, שסוכה העשויה כמבוי, צריכה פס ד' טפחים ומשהו, וגם צריך להעמידו פחות מג' סמוך לא' מב' דפנות כו'. ואפילו בציור העליון, של ב' כהלכתו, וגי' אפילו טפח כו'. וגם צריך שאותו טפח, יעמיד אותו בפחות מג'

יפה שעה

(ג) והענין הוא, כי ז"ן העומדים תחתיו, כל אחד מהם יש לו י"ס, הרי הם גובה של שניהם כ' אמה כו'. אע"ג שהם עומדים פב"פ, מ"מ הנוקבא עומדת לפי דרוש זה מן התפארת שלו ולמטה, והיא בת עשר ספירות, נמצא הוא שתי קומת דילה עשרים אמה.

(ד) הנה האדם היושב תחת סוכה זו הם ז"ן כו', והאדם הזה אינו משיג למעלה מחצי

(ב) ונודע כי ביסוד הזה יש בו או ה' חסדים, או ה' גבורות כו'. פירוש: כי נודע שהחסדים מתפשטים תחילה, ואח"כ הגבורות, נמצא כשנתפשטו החסדים, נשארו הגבורות תוך היסוד, וכשירדו גם הגבורות, חזרו החסדים באור חזור שלהם להעלות פנימיותם תוך היסוד, כמ"ש רז"ל בדרוש החו"ג אות א', ועיין בכלייה בשער דרוש הצלם.

הנחות ומראת מקומות

(ז) ג"א מגג דנה"י שבה (דפרי"י).

הוי"ה דמ"ה, שהוא בגימטריא אדם כגודע, והאדם הוה, אינו משיג למעלה מחצי התחתון דתפארת דאימא כלל. ואעפ"י שגם הוא סוכך סוכך עליו, כיון שהוא למעלה משיעורו, שהם ד' אמה, אינו משיג אורו, ואינו יודע אם יושב בצילו, ומסכך ומאיר עליו.

ונבאר מלת סכך. הנה גודע, כי הכתר כולל כל הטי' ספירות שלמטה ממנו. ויש בו כללות, של כל מה שלמטה ממנו. וגם התפארת עצמו דאימא, בודאי שכל האורות שבה משם ולמטה, כולם יורדים ועוברים בו. ונמצא לבי' טעמים, הוא מוכרח, שבכתר הוה יהיה בו כללות כל מה שלמטה ממנו. וגודע, כי אורות אימא הנמשכין בתוך ז"א, הם מאה אורות, בסוד ק' ברכות, שהאדם מברך בכל יום. והם הוי"ה דס"ג שבאימא, והמילוי שלה, שהם ל"ז. והרי ס"ג ול"ז, הם בגימטריא מאה. והם בחי' מקום אורות המכוסים והמגולים שבועיר אנפין, כמבואר אצלינו, בענין ו' בני לאה, עם דינה. ח) וכל ק' אורות אלו, עוברים דרך הסכך שהוא הכתר דז"א, ונכללים בו, ומניחים הרושם שלהם בו, אלא שזה האור של הסכך הוא בחי' א"מ כנוכר. וע"כ נקרא סכך, אם כפי הבנת הלשון, שהוא מסכך עליהם בבחי' א"מ. ואם בבחי'

הגימטריא שלו, שעולה סכך ק', כנגד מאה אורות דז"א, היורדין דרך בו כנוכר. ונבאר עוד מה שכתב רז"ל במסכת סוכה, המעובה כמין בית, אע"פ שאין הכוכבים נראים בתוכה, כשרה בדיעבד, אבל לכתחילה, בעיניו שיהיו נראים הכוכבים מתוכה של הסכך. וסוד זה, נתבאר בתיקון תוספת, ופרוס עלינו סוכת שלום, שתיקנו לומר בליל שבת בברכת השכיבנו. ושם נתבאר ענין זה באורך, ענין היסוד דאימא, הנפרש כמין אהל וסכך סוכה, תוך גופא דז"א, במקום החזה שבו, ונפרש עד דפנות הגוף, וכל החסדים דגופא דז"א, הם למעלה מן המסך ההוא, כי עלו ממטה למעלה, כי נקיבו המסך ועלו. ודרך אותם נקבי הסכך, והמסך ההוא, יורד הארותיהם, ונראים למטה דרך נקבי המסך, כעין כוכבים שברקיע. זה ששמעתי ממורי ז"ל בפעם אחרת, ונראה שאינו מקושר עם מה שאמרנו בתחילה ט) וצ"ע.

(י) דרוש ה

הוא דרוש הלולב עם מיניו, והיכן רמוזים. ובראשונה נבאר כונתו בדרך כללותו, ואח"כ נבאר פרטי ד' מינים הנז'. כבר נתבאר לעיל,

יפה שעה

א"א, וגם י"ג תיקוני דיקנא קדישא הנמשכים לטי' תיקוני דיקנא דיליה, כל זה הוא הארות הנמשכים לו לתתא במקומו, וגם הוא ע"י אימא קדישא, ועל כל אלה שייך לומר, שאינו משיג למעלה מחצי תחתון דת"ת דאימא שיתלבש בו ויעשה כגופו. אמנם קשה לי על המקיפין שהם ל"מ דצלם, שהם למעלה מת"ת דאימא כמ"ש רז"ל בכ"מ, ומהם בשער דרושי הצלם פ"ד, והם חלקו ונחלתו דז"א, והם למעלה מחצי תחתון דת"ת דאימא.

תחתון דת"ת דאימא כלל כו'. שאפילו במנחה דשבת, שעולה עד דיקנא קדישא, מ"מ זו עליה לבד עד מקומה, ולובש עצמות אור א"א הגשאר במקומו, וע"י כן קונה גרנח"י דיחידה, על ידי מוחין דאימא, ע"י שהפרצופים העליונים כבר הקדימו לעלות יותר למעלה, ולעולם המוחין דאימא מקבלם יותר עליונים, מלובשים בנה"י דאימא, ולעולם ת"ת דאימא כתר שלו. כמ"ש רז"ל בדרוש המועדים, כבר הובא לשונו לעיל כמה פעמים, וגם כי ז"א מסתכל בפנים דא"א, יגם במצחא קדישא דיליה, כמ"ש רז"ל בשער

הגהות ומראה מקומות

וכאן אומר שהוא יסוד דאימא הנפרש כמין אהל וסכך סוכה תוך גופא דז"א.
(י) פע"ח שער הלולב פ"א ב' וג'.

ח) שער הפסוקים פרשת ויצא דף ע"א ד"ה ונבאר טעם למת.
ט) דת"ת דאימא הוא הסכך. וכן הכתר דז"א.

שבכולם, נכנס ביום א', ונקרא יומם, יומא דכולהו, כי היא הולך ומתפשט עם כולם, בכל יום ויום. והנה חס"ד בגימטריא ע"ב. והנה ד' נענועי הלולב, כל נענוע יש בו ח"י זמנין, שהם ג"פ בכל קצה מו"ק, וד"פ ח"י גימטריא ע"ב, כמנין חסד. לרמוז אל החסד הא', שהולך ומתפשט בכולם, בכל יום ויום, עם החסד של אותו היום הבא.

ונבאר עתה, פרטי הלולב ומיניו, היכן רמוזים, בדרך קצרה, כדי שתבין סוד הנענועין, ואח"כ נשלים ביאור פרטיו. הנה למטה יתבאר, כי ד' מינין שבלולב, הם רומזים אל ד' אותיות ההוי"ה. והנה הויה זו, כולה היא בו"א לבדו, בזה האופן: יוד, חסד גבורה ת"ת, והם ג' הדסים. הו, נצח והוד, והם ב' ערבי נחל. ו', יסוד, והוא הלולב. הה אחרונה, אתרוג, והיא מלכות שבו, שהיא העטרה שביסוד, הנקראת ראש צדיק. אבל אינו נוקבא דו"א, כמו שחשבו רבים, כי זהו טעות מפורסם, כי המלכות דו"א עצמו, המחוברת עמו, גם היא נרמזת, בחיבור, בסוד אות ה"ה אחרונה של הוי"ה. אבל הנקבה, יש לה שם שלם בפני עצמה, והוא אלהים, או אדני, כנודע. ולכן נקרא פרי עץ הדר, ר"ל: פרי של היסוד, הנקרא עץ הדר. והפרי שבו, הוא העטרה. גם נקרא יסוד הדר, בסוד הדרת פני זקן. וכמ"ש בפרשת תצוה. (ב)

ובזה יתיישבו לך, כמה מאמרים בס"ה, שנראין דברייהם כסותרין זה את זה. כי נמצא בוהר, שהאתרוג הוא יסוד. גם נמצא במ"א, שהוא המלכות. ושניהם אמת, כי היא מלכות שביסוד דו"א. וזה טעם איסור הפרשת האתרוג מן הלולב בעת נטילתו, וצריך לחברם יחד, כי הלולב הוא היסוד, והאתרוג הוא העטרת הדבוקה עמו בלי פירוד.

וז"ס הנזכר בספר הרקאנטי, על ענין אותו החלום, שראה אותו חכם, שהיה מפריד ה' אחרונה משאר ג' אותיות ההויה, והיה זו, על שהיה מפריד האתרוג מן הלולב.

כי ע"י הלולב, נכנסים ז' בחי' חסדים דא"פ, מן ז"א אל רחל נוקבא, בו' ספירות התחתונות, חסד א' בכל יום מן ימי החג. ואעפ"י שבכל יום יש נטילת לולב בכל נענועיו, להמשיך אלו החסדים בה, עכ"ז אין נכנסין בה, רק חסד א' בכל יום, מעילא לתתא: חסד א', בחסד שבה, ביום א'. וחסד ב', בגבורה שבה, ביום ב', וכו', עד כי ביום הו', הנקרא הו"ר, נכנס כללות הארת החסדים במלכות שבה.

ונודע, כי בזמן שב"ה קיים, היה הלולב ניטל כל ז'. אבל במדינה, אין בידינו כח להמשיך החסדים, אלא ביום א' בלבד, שהוא יו"ט. ומשם והלאה נעשה מאליו, ואין בידינו כח להמשיכו. והנה כל זה נעשה ע"י נטילת לולב, ונענועיו. וסוד הנענועין הוא, להמשיך החסדים שבדעת דו"א, הסתומים תוך יסוד דאימא, וע"י הנענוע יורדת הארתם בחסדים המתפשטים בו"ת דו"א, שהם סוד הלולב ומיניו, ומשם נמשכים לנוקבא כמ"ש בע"ה.

ואח"כ מקיפין את המזבח, או את התיבה, פעם א' בכל יום, עם הלולב ומיניו, והכונה היא, להמשיך החסדים הנו', מבחי' אור המקיף, אל הנקבה הנקראת מזבח, או תיבה. ולהיות אור המקיף בגילוי, לכן אין מנענעין את הלולב בזמן ההקפות. וגם באלו המקיפים, יש ז' בחי', ובכל יום יורד אור א' מהם, עד תשלום ז' ימי החג. ע"ד החסדים הפנימיים, וגם הם מעילא לתתא, כסדר כניסת הפנימיים כנ"ל.

וכבר נתבאר למעלה, כי לעולם אור הפנימי נכנס קודם אור המקיף, ולכן אחר נטילת לולב ונענועיו בברכה ובהלל, אז עושים ההקפות. כי גם ענין ההלל, הוא נעשה עם נטילת לולב, להמשיך החסדים הפנימיים. ולכן ביארנו לעיל, שצריך לנענע ד' נענועים, בקריאת ההלל. והזכרו בספר התיקונים בדרך מ"ח, בתיקון ד'. ומה שתכוין אז הוא, כי הנה נתבאר, כי בכל יום נכנס חסד א' דא"פ, והנה החסד הא'

הגהה

(ב) א"ש: היות ההויה הנזכר באופן זה, יתבאר לקמן בע"ה באר היטב, ושהיא הויה דמילוי ב"ן, בג' מיני בחינות.

ולהיות כי המלכות נאחזת בשמאלא, לכך אתרוג בשמאל, אבל עכ"ז אין להפרידו מן היסוד.

והנה הלולב, הוא היסוד, וגמשך דרך חוט השדרה. וז"ס הלולב, הדומה לשדרה. ולכן מקום חיבור האתרוג עם הלולב כנ"ל, הוא בסיומא, במקום אחיזתו מלמטה, כי כן העטרה, היא בסוף היסוד. ולפי שיוסף סליק בחביבו לעילא, עד המוח, ויורד למטה בסוד הנימין, כנזכר בפרשת פקודי בהיכלות, וגם בפרשת שלח לך, וגם בפרשת משפטים, בענין ההוא סבא, בפסוק, משכיל לאיתן האזרחי, דסליק עד מוחא, להמשיך משם טיפת הורע, ולכן הלולב גבוה מכל שאר המינין, מן ההדס והערבות כנודע.

וג' ברי הדס, רומזים לג' אבות, חג"ת, אשר כל א' כולל משלשתו, ולכן צריכין להיות עבות, משולשין כל ענף וענף לברו. ובי' ברי ערבות, הם נצח והוד, כנזכר בפרשת צו. והרי נתבאר, כי ר' מינין שבלולב, כוללים ז"ת דו"א, שהם חג"ת ונה"י, והעטרה שביסוד. והם בחי' החסדים עצמם, המתפשטים בז"ת דו"א, מן החסד עד מלכות שבו, ואינם הו' ספירות עצמם, רק החסדים המתפשטים בהם.

ועתה נבאר סוד הנענועים. הנה נתבאר, כי הכוונה בנטילת לולב הוא, כי ר' מינין אלו, הנפרטים בז' בחינות, שהם ז' בחי' חסדים, המתפשטים בז"ת דו"א, אנו מנענעים אותם, ומעלים אותם למעלה, עד השרשים שלהם אשר בדעת דו"א כנודע, ומקבלים הם עצמם שם הארה גדולה, כשעולים שם, שהוא סוד ההולכה שבלולב. ואח"כ בחזרת הובאת הלולב, מורידין הארה אל הנוקבא, כדי לתת בה בחי' ז' חסדים הפנימיים, בז' ימי החג כנ"ל. ולולי הנענוע, לא היו מקבלים הארה כנ"ל, כי האורות הם

שם סתומים, וע"י הנענוע, מתעוררים, ומאירים בהם.

וז"ס, הולכת והובאת הלולב. ותכוין בהולכתו, כי הוא עולה בדעת, לקבל הארה משם. ובהובאתו, תכוין להמשיך הארה היא אל הנוקבא, אשר עומדת ראשה במקום החזה. ולכן צריך לכוין להביא סוף קצה הלולב עד החזה שבך, ותגיעוהו שם, ותכוין, כי אתה המנענע הלולב, נרמז בו"א, אשר מנענע החסדים שבו, שהם הלולב ומיניו, עד הדעת שבו, וממשיך הארה אל נוקביה, אשר ראשה כנגד החזה שבו. ואין הנוקבא הזו, בחינת האתרוג כנ"ל. ובכח הכאת החסדים, שהם הלולב ומיניו, הם בפנים, המכים בחזה, גורם שיצא משם הארה בחוץ, אל ראש רחל, שהיא עמו פב"ס כל הימים האלו, כנ"ל בדרוש א', ונכנסים בה החסדים הפנימיים. (ה) ולכן ענין נטילת הלולב, ניטל אחר תפלת שחרית, קודם תפלת מוסף, לפי שאז היא עדיין עמו פב"ס, מן החזה ולמטה. אבל בתפלת המוסף, עולה יותר למעלה מן החזה, כנודע.

וענין היות הנענועים ר' לו"ק, הענין הוא עם הנ"ל, כי הנה אמרו בתיקונין, שהדעת היא נשמתא דת"ת. והענין הוא, כי כמו שהת"ת הוא ו"ק, חג"ת נה"י, ונקראים כולם על שמו, כי הוא הגוף, שבו נאחזים ו"ק. גם הדעת יש בו ו"ק, ונאחזים בו, ע"ד הנזכר בת"ת. ואותם הו"ק שבו, הם ר' בחינות חסדים, שהם שרשים ומקורות, אל ר' חסדים המתפשטים בת"ת, עם ו"ק, שהם ה' חסדים מחסד עד הוד, וכללותם ביסוד. ואלו החסדים התחתונים, הם בחי' הלולב ומיניו כנ"ל, ולכן מנענעין נענוע א', בכל קצה מו"ק העליונים השרשים אשר בדעת, להמשיך ממנו הארה למטה, ר' עליונים באו תחתונים.

י פ ח ש ע ה

(ה) לכן ענין נטילת הלולב ניטל אחר תפלת שחרית קודם תפילת מוסף, לפי שהיא אז עדיין עמו פב"ס מן החזה ולמטה כו'. דבר זה קשה להבינו, כי איך אפשר שבימים האדירים האלה, גם לאחר חזרת של העמידה תהיה עמו

כי הדרום שהוא החסד של הדעת, כלול מג' מוחין, ולכן צריך שלשה הולכות וג' הובאות, כנגד דרום, הכלול מג' מוחין, להמשיך הארה משלשחם. ולכן צריך הולכה והובאה פ"א, כנגד המוח הא', אשר בדרום. והולכה והובאה פ"ב, להמשיך המוח הב', אשר בדרום. כ) והולכה והובאה פ"ג, להמשיך מוח הג', שבדרום. שלא כדברי הנהגים, לעשות ג' הולכות רצופות בפעם א', שמוליכין הלולב קצת, וחוזרים ומרחקים אותו יותר, וחוזרים ומרחקין אותו יותר. ואח"כ מקרבין אותו, בג' קירובין.

ועד"ו, בכל ר"ק הדעת, שיהיו ג' נענועין, בכל קצה מהר"ק. ולכן תכוין בכל הולכה והובאה, שבכל פעם שבג"פ, שבכל קצה, להוליך ולהמשיך הארה, ולהביא הלולב עד החזה, להאיר בנוקבא אשר שם כנ"ל. והיו חיי נענועין, ג' בכל קצה. ולכן היסוד האחרון שבכולם, שהוא כלול מכולם, ומקבל מן חיי בחי' מוחין, שיש בר"ק הדעת כנוכר, הנקרא חיי העולמים. ועד"ו הוא בר"ק תחתונות בגופא דז"א, כי הם כלולים מחיי בחי' הנו', וגם היסוד ההוא נקרא חי העולמים.

ועתה נבאר הנענועין הנו', בסוד השמות אשר יש בהם. והענין הוא, במה שנודע, כי ג' המוחין, הם ג' אותיות יה"ו. יו"ד, בחכמה. ה', בבנינה. ו', בדעת. וכיון שכל קצה מהר"ק

הנה סדר הנענועים, הם כסדר ו"ק עליונים שבדעת. והם: תחילה דרום, בחסד. אח"כ צפון, בגבורה. אח"כ מזרח, בת"ת. אח"כ מעלה, בנצח. אח"כ מטה בהוד וכן נו' בס"ה. (ו) והטעם, כי נצח והוד נקראים שחקים, והם רחיים העליונים, הטוחנים מן לצדיקים, שהוא יסוד. ונודע כי הרחיים הם ב' אבנים זו ע"ג זו, זו למעלה וזו מטה. גם זהו ענין והקרנים גבוהות, והא' גבוה מן הב', והם תרין רצועין, נצח והוד, כנוכר בס"ה בהקדמה. גם זה ענין נקראים שפתים, שהם שפה אחד ע"ג חברתה. גם ז"ס ענין יעקב ורחל, זה בנצח וזה בהוד, בתפילת שחרית דחול, כמבואר במקומו. וכשמזדווגים, נמצא נצח על הוד. גם זה סוד נרמז בהיכלות בפרשת פקודי בס"ה, כי היכל עצם השמים עומד למטה, והוא כנגד ההוד. והיכל הנוגה שהוא כנגד הנצח, אינו עומד בצידו אלא למעלה ממנו. אח"כ מערב ביסוד, כי כללות כל החסדים מתערבין יחד ונכללין בו כנודע. ונמצא כי סדר הנענועין הם בר"ק, על סדר חג"ת נה"י, ונמצא כי נענוע האחרון מכולם הוא מערב, וזכור זה.

וטעם היות כל נענוע ג"פ הוא, כי הנה ג' מוחין יש ברישא דו"א, חב"ד, ולהיות כי הדעת מכריע ביניהם, הוא כלול משלשחם. ולא עוד, אלא שאפילו חו"ב, כל א' מהם, כלול משלשתן, ומכ"ש הדעת, לטעם הנזכר. ונמצא,

ש ע ה י פ ה

המ"ן, ומה ענין השיניים אצל השפתים, כי מדרוש השופר, וכן מדרוש ה' מוצאות הפה מבואר, כי זה להוד וזה לחד. ומ"ש רו"ל כי נצח מעלה, והוד מטה, ואנו רואים שניהם שוים בכמה קומתם, דע כי נו"ה לעולם כלולים זה בזה, כמ"ש רו"ל בכמה מקומות, ועיין בשער שבירת הכלים, ובשער רפ"ח, והרי איתכללות ההוד שבנצח הוא למטה, וכן איתכללות הנצח שבהוד הוא למעלה, ובוה הנצח לעולם למעלה, ונראים שוים בשיעור קומתם.

(ו) והטעם הוא, כי נו"ה נקראים שחקים, והם רחיים העליונים, הטוחנים מ"ן לצדיקים שהוא היסוד כו'. לפי"ו ניחא עשר ספירות דרישא כך הם, כתר גולגלתא, חו"ב ב' אזנים, דעת מצחא, חו"ג ב' עינים, ת"ת החוסם, נו"ה תרין שפתים, יסוד לשון, מלכות פה. אבל מ"ש רו"ל בדרוש התקיעות ז"ל, והם רמז אל ב' שורות השיניים שוכבות זו על זו, והם טוחנים ומהדיקים כוחות הדיו, ונקרא שחקים השוחקים המין לצדיקים יע"ש, נמצא שהשיניים הם השוחקים

חנהות ומראה מקומות

(כ) בדפוי חסר מן הולכה עד שלא.

שבדעת, כלול מג' מוחין, יש בו שם א' של יהו'. אמנם אינם דומים זה לזה, כי הם נחלקים בבחי' ו' צירופיו, כנזכר בס"י. וזה פרטן:

יהו' בדרום. הו"י, בצפון. וי"ה במזרח. ירה במעלה. הי"ו במטה. הו"י במערב.

וביאור הענין היא, כי אעפ"י שכל קצה מהם, כולל ג' מוחין, שהם ג' אותיות יהו'. אינם שוים, כי החסד שהוא קו הימין, גובר בו אות י'. וצפון שהוא גבורה, קו שמאל, גובר בו אות ה"א. ומזרח שהוא הת"ת, קו אמצעי, גובר בו אות ו'. הרי הם ג' קצוות ראשונים.

והנה גם ג' קצוות האחרונים, הם ע"ד הנזכר בגי'ר, כי במעלה שהיא נצח, גובר אות יו"ד. ובמטה שהוא הוד, גובר אות ה"א. ובמערב שהוא היסוד, גובר אות ו'. אבל יש ביניהם שינוי, בסדר האותיות האחרונות שבכל שם מהם. כי בחסד, קודמת ה' אל וא"ו, כי כן הוא הסדר האמיתי, שהגבורה היא קודמת הת"ת, שהוא ה' על ו'. אבל בנצח, קודמת ו' על ה', מפני שהת"ת גובר בו על הגבורה, לפי שנצח יונק מן הת"ת. וכן בגבורה שהוא דין גמור, כל אותיותיה הם למפרע, בסוד הדין, כנודע בסוד פסוקים, של ויסע ויבא ויט. ולכן לא די, שבו גוברת אות ה' בראש כולם, אלא אף אות ו', שהוא הת"ת, גובר על י', שהוא בחסד. (ז) אבל בהוד, שאינו כ"כ בחי' דין כמו הגבורה, לכן אעפ"י שאות ה', גברה בו בראש כולם, אמנם אות י' שהוא

חסד, גובר בו י' על וא"ו שהוא ת"ת, כי זה סדרן האמיתי.

וכן במזרח שהוא הת"ת, גברה י' שהוא החסד, על גבורה שהוא ה'. (ח) אבל ביסוד שהוא מערב, שהוא בחי' דין יותר מן הת"ת, כנודע בסוד יצחק, ק"ץ ח"י, נטיל לשמאל, כנזכר בס"ה, לכן אות ה' גברה בו על אות י', שהוא גבורה על החסד.

והנה נתבאר ו' צירופי שם יהו', הנזכרים בספר יצירה, אשר הם למעלה ברו"ק הדעת, וכן דוגמתם הוא ברו"ק התחתונות דגופא דו"א, כנזכר בס"ה. ובאלו הו' צירופים נברא העולם כנזכר בספר יצירה, כי העולם הוא ר"ק אלו.

ועדיין אנו צריכין להודיעך, כי אלו הו' צירופים כו', צריך לכוין בסוד מילויים. והם: דרום, במילוי יודין, כזה יוד הי ויו. צפון במילוי ס"ג, כזה, הי ואו יוד. מזרח, במילוי מ"ה, כזה, ואו יוד הא. מעלה, במילוי יודין, יוד ויו הי. מטה, במילוי ס"ג, הי יוד ואו. מערב מילוי מ"ה, כזה, ואו הא יוד.

ונמצא, כי כיון שהכונה היא, לכוין להמשיך הארה מאלו הי"ח אותיות שבדעת, שהם ו' שמות צירופי יהו', אל הנוקבא העומדת בחוזה, בבחי' הובאת הלולב כנ"ל, אי"כ תכוין עתה, כי ע"י ה' תתאה, שהיא בנוקבא, והיא הו"ה דב"ן, נשלם שם יהו', בכל ו' צירופיו, ונעשה יהו"ה שלם, כנזכר בס"ה בפרשת ויקרא בר"מ בדף י"ז ע"א.

ונחזור לבאר בדרך פרט, ענין ד' מינין

י פ ה ש ע ה

(ח) אבל היסוד הוא מערב כו'. וכן דוגמתם הם ברו"ק דגופא התחתונות דו"א כו' ואע"ג דיסוד התחתון דועיר אנפין, איהו נטיל קודם כל הרו"ק תחתונות, דהא איהו סליק לעילא עד הדעת, ונטול הטיפה וממשיכה למטה ברו"ק, כמ"ש רבינו ז"ל ריש דרושינו, מ"מ אינו מאיר לנוקבא אלא לאחר שבא וישב במקומו, וכל כונתינו להאיר לנוקבא.

(ז) אבל בהוד שאינו כ"כ בחי' דין כמו הגבורה כו', אע"ג שבהוד לעולם הוא ריבוי הדינין, כמ"ש רז"ל בדרוש דא"ט ב"ה, וגם לעיל תחילת דרושי ר"ה, בסוד הוד נהפך לזדה, כל היום דהו, מ"מ אם מצד עצמו, הרי חסד שבו מגולה וממתקו, אלא שכל גבורותיו ודיניו הם לקחות אצלו, ויורדים אליו מהגבורה, כי לא נמתק, שהחסד שבו חתום.

מילוייה: ובאר אותם כסדרן, הנה הלולב, הוא כנגד ר'. וההדס, כנגד י'. והערבה, כנגד ה' ראשונה. והאתרוג, כנגד ו'. אחרונה. והרי נתבאר בחי' אותיותיו ד' פשוטות.

וענין ה' אותיות מילוי שבה לבדה, מבלתי הפשוטות, הם באופן זה: כי ג' הדסים ב' ערבות, הם חג"ת נ"ה, והם כנגד ה' אותיות המילוי הנז'. (ט) וכל אלו הה', לקחם הלולב, שהוא היסוד הנקרא כל, כי כל א' מהה', הוא כלול מ', והרי הם בגימטריא כל. ואח"כ

ש ע ה י פ ה

עצמם, רק הדעת שלהם כר'. וצריך שתעין היטב היטב במ"ש רז"ל שם אות ח', שהיה צריך להעתיק כל דבריו שכתב באות ההוא, ולאהבת הקיצור סמכתי על המעין בדרכי יושד קחנו משם.

והנה החסד הראשון, הוא חסד דחסד דז"א, דשש קצוותיו, הלא הוא בעל עשר ספירות, שיעוד קומה שלימה, וחכמה שלו היא בעיטרא דחסד, ובינה שלו בעיטרא דגבורות, הדעת שלו היא בדעת המכריע בין ב' העטרין, הרי חב"ד שלו בראש. ושש קצוותיו, חסד בחסד דספירת החסד דז"א, וגבורה שלו נעשה חסד דגבורה, ות"ת נעשה חסד דת"ת, ונצח נעשה חסד דנצח, והוד נעשה חסד דהוד, ויסוד נעשה חסד דיסוד, ומלכות נעשה חסד דמלכות, הרי ז' קצוות, חסד שבחסדים, הוא נעשה חסד לכל הרק דז"א, והיא הנקרא יומם, חסד דאזיל עם כולו יומי, כי הוא עיקרם חסד דכולם. ואח"כ גבורה שבחסדים, חכמה שבה בעיטרא (ש) דגבורות, ודעת בדעת המכריע בין ב' העטרין, וחסד שבה נעשה גבורה שבחסד, וגבורה גבורה שבגבורה, ות"ת גבורה דת"ת, ונצח גבורה דנצח, והוד גבורה דהוד, ויסוד גבורה דיסוד, ומלכות גבורה דמלכות הרי נשלמו ז' קצוות דגבורה שבחסדים. וכן הת"ת, חכמה בעיטרא דחסדים.

שבלולב. הנה נת"ל, כי הם כנגד ד' אותיות הוי"ה הנזכר. האמנם הם בסוד התורה במילוי ההין העולה בין. הטעם הוא, כי כל כוונת הלולב הוא, לפי שעד עתה הנקבא רחל, היתה ה' גבורות, ועתה צריך למתקה ע"י החסדים, כדי שתהיה ראויה לזווג, ביום ח' עצדת. ולכן כוונת הלולב ומיניה, הם בהויה דב"ן דההין, אשר היא בנקבא כנדע.

והנה סוד הלולב ומיניה, נדמונו בג' בחי' ההוי"ה הנז' אם בד' אותיותיו הפשוטות, ואם בה' אותיות מילויה, ואם באותיות מילוי

(ט) וכל אלו הה' לוקחתם הלולב, שהוא היסוד הנקרא כל, כי כל אחד מן הה' הנז', כלול מעשר, והרי הם בגימטריא כל כר'. הנה בענין החו"ג, נמצא בדברי רז"ל דברים מופלגים, נראים כחולקים, שכמה פעמים הוא אומר, שכל אחד כלולה מעשר, והיינו טעמא שנקרא היסוד כל. ולעיל בדרושי ר"ה בששי, כתב שהה' חסדים, כל אחד כלול מה', וכן הגבורות אלמא שאין כולל אחד אלא ה'. ובכל דרושי העומד כתב, שכל אחד ואחד כולל שבעה, שכן בכל שבוע בכללותה, שבה ז' לילות, נתקן ומתפשט חסד א', אלמא כל חד וחד כולל ז', ואיך יתקיימו ג' סברות הללו, שבאמת אלו ואלו דברי אלהים חיים, ואגב נבאר לפי קוצד דעתינו השפל, סוד הכונה בלולב, והוא שהנראה לענ"ד הוא, שאלו הה"ח כל אחד ואחד הוא פדיון גמוד שלם דעשר ספירות גמורות, והוא שדו"ל בדרוש החו"ג אות י"ז ז"ל, חר"ב הם תרין כתפין דא"א, שהם קו ימין וקו שמאל, והנה הם תרין עטרין, ובין תרין עטרין אלו סוד הדעת המזווגם כר', ונמצא שכל מה שאנו מדברים תמיד, שמתפשט הדעת בסוד ה"ח וה"ג בגופא דז"א, ומשם יוצאים הגבורות לנקבא דז"א, לדעת שלה, אנו מדברים בזה הדעת התחתון, המכריע בין תרין עטרין, אך לא העטרין

הגהות ומראה מקומות

(ש) צ"ל חכמה שבה בעיטרא דחסדים, ובינה שבה בעיטרא.

היסוד, נותנם לאתרוג, שהוא המלכות, הנקראת כליה, ר"ל: כ"ל, ה'.

ונבאר ענין ט' אותיות המילוי בשלימותו, וגם ענין מילוי המילוי הכל ביחד. הנה יר"ד, הם ג' אותיות, כנגד ג' ההדסים. וכבר נת"ל, כי סיבת היותם עבות, הוא להורות, כי כל אי כולל שלשתם, ונמצא שהם ג' של שלש שלש, שהם ט' אותיות מילוי מילוייה, כזה: יוד ויו דלת.

ה"ה הראשונה, היא ב' אותיות, כנגד ב' ערבי נחל, הם נצח והוד, היוצאים מנחל עליון בינה, כנודע דעד הוד אתפשטת אימא.

היא מגדלת נצח והוד חדשים לז"א, בסוד כונן שמים בתבונה. האמנם לפי שגם היא מגדלת נצח והוד שבנוקבא, לכן יש ד' אותיות במילוי המילוי, כזה: הה. ולפי שנה"ה דנוקבא, נעשים מכח נו"ה דז"א, לכן נכללים בהם, ואינם רק ב' ערבות בלבד, כנזכר בענין ההדס, שאעפ"י שהם שלש, של שלש שלש, עכ"ז לא יש רק ג' הדסים.

ו"ו, הם הלולב, שהוא היסוד. ונרמו בו ו"ק דז"א, באות ו' ראשונה. וו"ק הנוקבא, באות ו' שניה. ושתייהן נכללות בלולב, שהוא השדרה, הכולל ו' הקצוות. ובמילוי מילויין,

י פ ה ש ע ה

עטרין מתפרט לה'. ולדעתי הקל, כמות שהוא בין בחכמה, בין בבינה, שהם התרין עטרין האמורים, וכן בדעת המכריע ביניהם, כל הה' קצוות שבכל אחד מהם, וכן בכל קצה וקצה מה' קצוות תחתונות דז"א, בכל אחד ואחד בפרטות, החלקים שבהם עומדים בהם דרך קיום, ואל יקשה בעיניך הדבר הזה, שהרי היסוד שהוא אבר קטן יותר מכולם, כנראה בחוש הראות, כתב רז"ל בפירוש, שכאשר יורדים החו"ג בתוכו, עומדים בסוד קוין, כאשר האריך בשער דרושי הצלם, במיתוק הגבורות עם החסדים. ואח"כ מכללות הה' חלקים שבחכמה עיטרא דחסד, נעשה יסוד שבחכמה. וכן מכללות הה' חלקים שבבינה עיטרא דגבורות, נעשה היסוד דבינה. וכן מכללות ה' חלקים שברעת, המכריע בין תרין עטרין, נעשה היסוד דדעת. וכן בכל ז' קצוות תחתונות היסוד דכל קצה וקצה נעשה כבר, ניתן היסוד בה' קצוות שבו, באופן שמכללות הה' חסדים שכל אחד כולל עשר ספירות שלימות, נעשו י"ס דיסוד, כי מכללות הה' חכמות נעשה היסוד דחכמה, וכן מכללות הה' בינות, נעשה היסוד דבינה, וכן מכללות ה' דעות, נעשה היסוד שברעת, וכן כל קצה מז' קצוות תחתונות, הם י"ס דיסוד. וחכמה שבה בעיטרא דחסד, שהיא חכמה, ובינה שבה בעיטרא דבינה, ודעת שבה בדעת המכריע בין תרין עטרין, וחסד נעשה יסוד דחסד, וגבורה יסוד

ובינה בעיטרא דגבורות, ודעת בדעת המכריע בין תרין עטרין, וחסד שבה נעשה תפארת שבחסד, וגבורה תפארת שבגבורה, ותפארת בתפארת שלה עצמה, ונצח ת"ת דנצח, והוד ת"ת דהוד, ויסוד ת"ת דיסוד, ומלכות ת"ת דמלכות, הרי נשלמו כל עשר ספירות דחסד הת"ת. וכן הנצח, חכמה שלה בעיטרא דחסד, ובינה שלה בעיטרא דגבורות ודעת בדעת המכריע בין תרין עטרין, וחסד נעשה נצח דחסד, וגבורה נצח דגבורה, ות"ת נצח דת"ת, ונצח הוא נצח שלה עצמה, והוד נצח דהוד, ויסוד נצח דיסוד, ומלכות נצח דמלכות, הרי נשלמו כל עשר ספירות דחסד הנצח. וכן ההוד, חכמה שבה היא בעיטרא דחסד, בינה בעיטרא דגבורות, ודעת בדעת המכריע בין ב' עטרין, וחסד שלו נעשה הוד דחסד, וגבורה הוד דגבורה, ות"ת הוד דת"ת, ונצח הוד דנצח, והוד שלו עצמו, ויסוד הוד דיסוד, ומלכות הוד דמלכות, והרי נשלמו י"ס דהוד שבחסד. ואח"כ ברצון המאציל העליון, שלא יהיו יותר כי אם ה' חסדים האמורים, דהרי שהם ה' בכללות, הם ז' בפרטות, שכל אחד מתפרט ומתפשט לו' קצוות, הם עשרה העולים, אם אנו מכוניסים במספר גם חב"ד דכל אחד ואחד בפרטות. ונמצא לפי זה, שעיטרא דחסדים שבכללותה היא חכמה, גם היא מתפרט לה', וכן עיטרא דגבורות שכללותה בינה, גם היא מתפרט לה', וכן הדעת המכריע בין תרי

עוד שמעתי כונה אחרת, בענין הלולב וההדס. הנה הדס הוא בגימטריא חיים ע"ה, לרמז: כי ל) הם החיות, הנמשך מן אימא אל ז"א בגופו, שהם ג' אבות, הנרמזים בהדס. וגם הלולב הוא בגימטריא חיים, אמנם היא בחי' החיים, הנמשכים מן היסוד הנקרא לולב, אל המלכות. משא"כ בערבי נחל, ופרי עץ הדר. ולכן אלו לברם, נקראים חיים. ולפי שהחיים הנמשכים מן אימא לז"א הם יותר מעולים וגדולים, מן החיים הנמשכים מן היסוד אל המלכות, כי חיות ז"א הוא מאבא ואימא, הנקראים חיים כנודע. אבל חיות הנמשך מן היסוד אל המלכות, אינו אלא הארה נחתמת, מכללות הארות של החסדים, שנכללו ביסוד, וזו היא חיי המלכות, שהוא חיות מעט, ולכן ההדס היא א' יתירה על חשבון חיים. אבל לולב, הוא ממש חשבון חיים. ובוה תבין.

יש ד' ווי"ן, ר"ו ר"ו, כי ב' ווי"ן אשר בסוד המילוי, כבר נתבאר עניינם. וב' ווי"ן דמילוי המילוי, נקרא וי"ן זעירין, הא' כנגד היסוד דז"א, הנקרא ו' זעירא, משום דכליל שית בקרטופא חדא, כנוצר בסוף אדרת נשא. והב' כנגד היסוד דנוקבא, כי גם הוא נקרא ואו זעירא.

ה"ה אחרונה, הוא האתרוג, והוא העטרה שביסוד דז"א, מלכות שבו. ונודע, כי גם בה מתפשט הארה א' מכללות כל החסדים. הרי הם ב' בחינות, שהם: העטרה, והחסד שבה, שהם כנגד ב' ההי"ן של המילוי. ובמילוי המילוי יש ד' ההי"ן, ה"ה ה"ה. והנה ב' ההי"ן המילוי לבוד, הם בעטרת היסוד דז"א, אשר בה ב' הבחי' הנז'. וב' ההי"ן דמילוי המילוי, רומזים אל הנוקבא דז"א, בת זוגו ואשתו, שגם בה יש ב' בחי' הנז', ע"ד הנזכר ממש.

י פ ה ש ע ה

שבשני עטרין, הנקראים חו"ב, ומן הדעת המכריע ביניהם, מחב"ד שלו, כמו ביום א' מחב"ד דחסד, וביום ב' מחב"ד דגבורה, וכן עזה"ד כל יום מחב"ד דחסד הנתקן בכל יום, ולהמשיך בפרטות מחב"ד לחסד דחסד, ומחב"ד לחסד דגבורה, ומחב"ד לחסד דת"ת, ומחב"ד לחסד דנצח, ומחב"ד לחסד דהוד, ומחב"ד לחסד דיסוד, וכל זה ביום ראשון, וכן עזה"ד בחסד הנתקן באותו יום, בכל יום מו' ימי החג, ולהכי צריך ג' נענועים בכל רוח ורוח, בכל צד וצד. וטעם הדבר, כי כאן הולך לפי הדרך שכתב רז"ל בשער תיקון הנוקבא פ"ז, שמן הדעת נמשך לחסד, ומן הדעת נמשך לגבורה, ואינם צריכים זה לזה, ומן הדעת נמשך לת"ת, ואינו צריך לחו"ג שעליו, ומן הדעת נמשך לנצח, אלא שצריך לעבור דרך הת"ת, ומן הדעת נמשך להוד, ואינו צריך לנצח, אבל צריך הוא לעבור דרך הת"ת, יע"ש.

דגבורה, ות"ת יסוד הת"ת, ונצח יסוד דנצח, והוד יסוד דהוד, ויסוד יסוד דיסוד עצמו, ומלכות יסוד דמלכות, הרי נשלמו י' ספירות דיסוד. וכן עזה"ד בעשר ספירות דמלכות, מכללות דכללות, ונמצא עתה שהם שתי פעמים כללות הנעשה אחד, היסוד דכל קצה וקצה, ופרטות נעשה מה' קצוות פרטיות שבו, וכן בכללות כל י"ס דיסוד, נעשה מכללות ה' חסדים, שכל אחד כולל עשר ספירות, וכן עזה"ד בכללות שבמלכות.

ועתה בנענועים שבלולב, אע"פ שביום א' הוא בחסד לבוד, צריכים כל ה"ק, כדי להמשיך כל חלקי החסד בשלימות המתפשט בכל ה"ק, שהם: חסד שבחסד, וחסד שבגבורה, ושבת"ת, ושבת"ת, ושבת"ת, ושבת"ת, שכל זה הוא חסד שבכל קצה וקצה, שכולם הם חלקי החסד שבחסד, המתפשט בכולם. וכן עזה"ד בכל אחד ואחד מהם, כל אחד ביומו, ובכל יום ויום בפרטות אותם ה"ק שבו, צריך לכל אחד ואחד, להמשיך לו הארה מג' מחזין

הנהרות ומראה מקומות

(ל) ג"א גם (דטו"י).

ודאלפין, אשר בהם, והם בגימטריא חותם, כי החיצונים אינם נאחזים באימא, ולכן או נידון העולם כולו, ונחתם, או לחיים, או למות, ואז הוא עיקר הדין.

והנה בליל הו"ר, נעשה החותם הב' החצון, בסוד חותם בתוך חותם כנ"ל, וניתן בספירת המלכות שבה, שהיא העטרא של היסוד שבה. ואמנם חותם זה, גרוע מן הא', כי זה נעשה מן ג' המילויים לבד, אשר בג' שמות אהי"ה הנו, שהם מילוי של היודין ק"ם, ושל האלפין קכ"ב, ושל הההין ק"ל. אבל אותיות הפשוטות עצמם של אהי"ה, אינם שם, והם השרשים והעיקרים. ולכן הוא גרוע מחותם הא', והנה ק"ם וקכ"ב וק"ל, הם בגימטריא שצ"ב, ועם ג' כוללים שלהם הם שצ"ה, כמנין של משנה, לרמזו: כי הנה חותם זו, הוא משנה של הא', ושני לו, כערך המשנה עם המלך, (י) כי העיקר הוא חותם היסוד, אבל זה שבמלכות גרוע ממנו, והוא משנה שלו.

למה אימא נקראת אלהים חיים, והיסוד נקרא אל חי, והטעם הוא, כי מן היסוד נמשך חיות א' בלבד אל המלכות. אבל מן הבינה, נמשכים ב' בחי' של חיות אל ז"א, והוא מן אבא, ומן אימא. (ל)

(מ) דרוש ו

והוא דרוש ליל ה"ר. ובו נתבאר ענין הלילה הזה, הנקרא ליל החותם. הנה בדרוש תפלת הנעילה דיוה"כ, נתבאר באורך דרוש החותם מה ענינו. והענין בקיצור הוא, כי ביה"כ, ע"י ה' תפלות, לוקחת רחל ה"ג מאימא, שלא ע"י ז"א. וכדי שלא יתאחזו החיצונים בגבורות האלו, אשר ביסוד הנקבה, לכן נחתם בה חותם א' ביסוד שבה, לשמור את הגבורות ההם. והנה החותם ההוא, היא החותם העיקרי הפנימי, הנעשה מן הנה"י דאימא, מג' שמות אהי"ה, דיודי"ן ודההי"ן

י פ ה ש ע ה

(י) כי העיקר הוא חותם היסוד, אבל זה שבמלכות, ממנו גרוע, והוא משנה שלו, וזה הוא ענין המלכות כו'. ואמנם לפי שגם החותם הזה נמשך מאימא, משמות אהיה, נקרא חותם כו'. מבואר בדברי רו"ל, שגם החותם השני שבמלכות הנוקבא, נמשך לה ע"י אימא. וקשה שבכמה מקומות כתב, שחותם הראשון נעשה לה ע"י ידי הארת הגבורות שלוקחת ע"י ז"א קודם הנסירה, ונעשה לה ציר אחד ודלת א', והכל ביסודה, ואח"כ בלוקחה הגבורות עצמם ע"י אימא, ולא הארתם כבתחילה, נעשה לה חותם ב' ציר אחד ודלת א'. והראשון הנעשה ע"י ז"א, יורד במלכותה והנעשה ע"י אימא, נשאר ביסודה, והם ציון וירושלם, ע"י אימא ציון, וע"י ז"א ירושלם. עיין בדרוש החו"ג אות ז' ובשער תיקון הנוקבא פ"ב אות כ' ובשער הירח פ"ג ז"ל, אבל אותם שלוקחת ע"י ז"א, הם דינים גמורים, ואלו הב' בחי' הם ציון וירושלם,

הגהות ומראה מקומות

עיין בספר מבוא שערים דף ש"ח מאמרים דסוכות. (מ) פ"ח שער הלולב פרק ד'.

בהאי ליליא, אתעדי צולמא מעל רישייהו. ובמקום אחר נראה, כי הוא נעשה ביומא תמינאה דחג, שהוא ח' עצרת.

ואמנם אמיתות הענין הוא זה, כי הנה עיקר הדין, נידון ונגמר בחצות הא' של ליל הו"ר, ואז בעת חצות לילה, נגמר החותם להחתם במלכות שבה, ונגמר הדין. ואז תיכף אחר חצות לילה, אתעדי צולמא מעל רישייהו, דמאן דאחתם ח"ו למיתה, ואז הוא זמן שיוצאים בני אדם, לראות את צלם באור הלבנה, שזורחת אחר חצות. ולכן נוהגים, לעסוק בתורה בחצות לילה הא', עד זמן זריחת הלבנה, וקוראים ספר אלה הדברים, הנקרא משנה תורה, ויכוין בקריאתו זאת, לעשות חותם המלכות שבה, שהוא בגימטריא משנה"ה, ע"י קריאה זו.

ואמנם עיקר הדין שנידון העולם עתה, הוא להמסר הפתקין, שנחתמו בנעילת יוה"כ, אותם שלא חזרו בתשובה כל הימים שבינתיים, שמן יוה"כ עד יום הו"ר, ונמסרין ביד השלוחים לפעול הדין והמשפט, למי שנתחייב. אבל אף על פי שנמסרו הפתקים בידם, לא ניתן להם רשות לפעול המשפט והעונש, הכתוב באותם הפתקים, עד יום ח' עצרת, כדי לתת עוד זמן אל החוטאים שישובו בתשובה, ביום ההוא של הו"ר, יום אחרון של הלולב והסוכה. ואם ישוּבו, יחזרו לקחת הפתקים מידם. ואם לאו אין עוד תקנה בתשובה מאז ואילך.

ואף על פי שאמרו בס"ה, כי כיון דנפקי פתקין מבי מלכא, תו לא הררי, דיבר בהוה, כי בלי ספק שמי שלא נתעורר לשוב בתשובה, מעת נעילת יוה"כ עד יום הו"ר, לא ישוב ביום ההוא, וכיון שלא ישוב בו ביום, תו לא הדרי. אבל ודאי, שאם יודמן מי שישוּב, ודאי שיקרעו גזר דינו, ויחזרו לקחת פתקא שלו מיד השלוחים.

וראיה לזה, מ"ש בספר הראקאנטי, כי נעשה הדבר הזה באדם א', שנתסכל באור הלבנה,

וזהו ענין המלכות, דלית לה מגרמה כלום, כי כמו שכל פרצוף הנקבה בכללותו, נקרא אספקלריא דלית לה מגרמה כלום, אלא מיד בעלה. כן המלכות שבנוקבא, בערך שאר ספירותיה, אמר עליה דלא נהרא מגרמה כלום, כי הנה אינה לוקחת ג' אהי"ה עצמם, אלא הארתם, שהוא המילויים שבהם. ואמנם לפי שגם החותם הזה נעשה מן אימא, יש בו כח לדחות את החיצונים, ובערך זו נקרא חותם.

ובזה תבין מ"ש בס"ה, ובספר התיקונים, כי ספר אלה הדברים, הנקרא משנה תורה, הוא במלכות. והענין הוא, כי הנה נודע, כי כל בחי' מקרא, הוא בנוקבא. ולכן תמצא, כי כשמאיר ז"א בנקבה, נותן בה הארת התורה, כי ז"א עצמו נקרא תורה כנודע, ונותן הארתו ביסוד הנוקבא, ושם נקרא תורה ממש כנוכר, כי בחי' המקרא, הוא בנוקבא. וכאשר הארה הנזכרת שביסוד שבה, נחתמת גם במלכות שבה, ואז נקרא משנה תורה. כי התורה עצמה, היא ד' חומשים הא'. ומשנה תורה, הוא ספר אלה הדברים, אשר בו נשנו ונכפלו, כל מה שיש בתורה עצמה, ולכן נקרא משנה תורה כנודע.

והנה כמו שבעת עשיית החותם היסוד שבה, נידון העולם בנעילת יוה"כ, ונחתמים לחיים או למות, לטעם הנזכר שם. כך עתה שנעשה החותם השני של מלכות שבה, נידון העולם ונחתם פעם ב'. אלא שאז שהיה החותם הפנימי העיקרי כנ"ל, היה זמן הדין, (ג) והגזירת והחתימה ממש. אבל עתה שהוא חותם החיצון, אינו רק ענין מסירת הפתקין, אשר נחתמו בנעילת יוה"כ, וניתנים עתה ביד השלוחים, על עונשי פורענות בני אדם, כנזכר בזהר פרשת ויחי, (ס) ופרשת אמור. (ע)

והנה בענין מסירת הפתקים האלו, יש מאמרים חלוקים בס"ה, בבי' הפרשיות הנזכרות. וגם בפרשת תרומה, (פ) כי במקום א' אומר, כי מסירת הפתקים, הוא בליל הו"ר, וז"ל, ולכן

הנחות ומראת מקומות

(ג) דף צט:

(ס) קמב.

(ג) צ"ל הגזירה (דפו"י).

(ס) דף רכ.

בידה ובממשלתה, לכן היא אשר מודעת ומראה הגזירות בעולם, ולכן אין גזירות הדין ניכר, אלא בהסתכלות הצל לאור הלבנה עצמה.

ועתה נבאר ישוב המאמרים חלוקים בס"ה, כי במקום א' בפרשת תרומה אומר, שהצלם מסתלק מעל ראשו של אדם, בליל ה'ר"ר. ובפרשת ויחי אומר, כי הצלם אינו מסתלק אלא ל' יום קודם מיתת האדם. אבל הענין הוא, כי בליל ה'ר"ר, או מסתלק, להורות מה שנגזר עליו, כדי לתת רשות אל החיצונים לשלוט עליו ולהמיתו, וע"י הסתלקות הצלם בעת ההיא, כבר נמסר האדם בידם, וכיון שנמסר בידם בעת הגזירה, תו לא חיישי כלל. ועיין בפרשת פקודי דף רל"א עמוד א' שורה ג'. ואז חוזר הצלם למקומו, כי בלעדו אין האדם יכול להחיות ולהתקיים, וכמש"ה אך בצלם יתהלך איש, וישוב עמו עד ל' יום, קודם לפרק מיתתו, ואז חוזר ומסתלק לגמרי, ואינו חוזר למקומו. ובאותם ל' יום, חיות האדם מתבטל ומתמעט, הלוך וחסור, עד יום מותו. ובוה צדקו ב' המאמרים הנזכרים.

(ק) דרוש ז

ובו יתבאר היטב, ענין הצלם הזה, המסתלק מן האדם בליל ה'ר"ר, ובו יתבאר ג"כ מאמר רז"ל שאמר, (ר) כי בני האדם יש להם בבואה, וגם בבואה דבבואה. אבל השדים, בבואה אית להו, בבואה דבבואה לית להו. הנה כתוב א' אומר, אך בצלם יתהלך איש, משמע דחד צלם הוי, וגם אקרי הכי צלם, ולא צל. וכתוב א' אומר, עד שיפוח היום ונסו הצללים, משמע דתרין צללים הוו. ועוד דלא אקרו צלמים, אלא צללים. הרי ב' שינויים יש, באלו הפסוקים. גם מס"ה עצמו מפרשת תרומה, ומפרשת ויחי, ומפרשת אמור, יש מאמרים שונים, ע"ד הנזכר. ולכן צריך שאודיעך תוכן הענין.

הנה נודע, כי ה' שמות יש לנפש, כנגד ה"פ ברכי נפשי כו', (ש) והם ה' בחי' שונות,

ולא מצא צל על ראשו, וחזר (צ) בלילה, והתפלל ובכה ושב בתשובה, וחזר וראה צל על ראשו, וחזר הצלם למקומו.

ולכן כל יום ה'ר"ר, יש בו קצת דינין, אעפ"י שנגמר הדין בחצות הראשון של לילה כנ"ל. והטעם הוא, לפי שעדיין הדין תלוי עד יום ח' עצרת כנזכר, לראות אם ישובו בתשובה. ולכן יש נהגים לומר סליחות, אחר חצות ליל ה'ר"ר, קרוב לאשמורת הבוקר, אעפ"י שנגמר הדין בחצות לילה הא'. אבל לא יאמר ויעבר, כנ"ל בתחילת הדרושים של סוכות.

גם צריך ליוהר, לכיון האדם דעתו במאד מאד, בתפלת יוה"ר, ובכל מעשיו ביום ההוא, כיון שעדיין יש לו תקנה אז, כי אח"כ אין לו עוד תקנה כנ"ל.

והנה מצאתי כתוב בקונטרסי, כי שמעתי באופן אחר ממורי ז"ל, והוא, כי בליל ה'ר"ר, שבו נעשה החותם, אז נכתבים הפתקים. וביום ה'ר"ר, שאז ניתנין בה ה"ג, בסוד ה' בדי ערבה, כמ"ש לקמן, אז הוא מסירת הפתקים. וביום ח' עצרת, נתנים בה ה"ג בבחי' זוג ממש, והוא חותם בבחי' אחרת, שהם גבורות שנותן לה ז"א בסוד זוג, לכן נמשך זמן הדין עד יום ח' עצרת כנ"ל.

ואמנם טעם ההסתכלות האדם אחר חצות בצילו לאור הלבנה, דע, כי כיון שהחותם נגמר להעשות בחצות הלילה, א"כ אח"כ נגמר הדין, ולכן הסתכלות הצל הוא אחר חצות לילה, בכל שעה שיהיה מן הלילה. וההסתכלות דוקא הוא לאור הלבנה, ולא לאור הנר. והטעם הוא, כי הלבנה היא בסוד נוקבא דו"א, הנקראת רחל, אשר לא נגמר חותם המלכות שבה להעשות, עד חצות הלילה, ואז הוא זמן זריחתה ממש כנודע, ואז הוא עצמה יוצאת להאיר על הארץ, ודנה את העולם ע"י החותם ההוא, שכבר נגמר להנתן בה, כנודע, כי הגבורות הם הדינין השופטים בעולם, ולכן כיון שהדינין נמסרים

הגהות ומראה מקומות

(ר) כתובות קכב. גיטין סו.
(ש) ברכות י.

(צ) ג"א מוסיף בלילה ההוא (דפו"י).

(ק) פ"ח שער הלולב פרק ד'.

וכשהנשמה היא יורדת בעולם הזה, ליכנס תוך הגוף, היא באה מלובשת בחותם ההוא, וע"י היא נשמרת מן החיצונים שלא יתאחוזו בה. ונמצא כי הצללים האלו, הם עצמם הארת בחי' החותם שבנקבה.

ונלע"ד, כי גם נמצא, כי הצלם של מוחין דו"א, הנעשה לו מנה"י דאימא, הוא מבחי' החותם אשר בה כנלע"ד. וצ"ע, שהרי נתבאר, שאלו הצללים הם למטה ממדרגת הנפש הפנימית וגם שהם הארה לבד מחותם היסוד לבדו. ואמנם צלם המוחין, הוא א"מ גדול מאד מאד, מנפש הפנימית. וגם שהוא מהכלים עצמם של אימא. וגם שהוא מהכלים (ג) חצי ת"ת ונה"י דאימא. ועיין במ"א היטב, שהצללים לבדם, הם לבושי הנשמות, מחותם כלי נה"י, כנלע"ד חיים.

וכח הארת זו החותם, הנחקק בנשמת האדם, נכלל מג' שמות אהיה הנו'. ולכן נחלק לג' בחי' הנו', כי מכח הארת אהיה דיודיו, נחקק בו, בחי' הצלם העליון מכולם. כי כן אהיה דיודיו, בגימטריא צלם. (א) וע"ז נאמר, ויברא ה' אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אותו. וכתיב אך בצלם יתהלך איש.

ומכח הארת אהיה דאלפין, נעשה בחי' הב', הנקרא צל הא' שבב' הצללים. והוא חסר מ', והוא בגימטריא כמו המילוי לבד של אהיה דאלפין, שעולה בגימטריא בצ"ל. ואם נמנה כולו, יהיה בגימטריא בצל אהיה.

ומכח הארת אהיה דההין, נעשה בחי' הג', הנקרא צל הב', מב' הצללים הנו'. והנה הוא בגימטריא קנ"א, כמנין בצל אל, ואצפ"י ששמו אהיה הכל א'. ויובן זה, במה שזכר בס"ה בפרשת פנחס בר"מ ועיין שם, וגם נזכר הרבה פעמים בביאורינו זה, כי שם זה של א"ל, הוא ענין

זו למעלה מזו, ואלה שמותם: נפש, מן המלכות דאצילות. רוח, מו"א. נשמה, מבינה. ת) נשמה לנשמה, מאבא. יחידה, מא"א. וכל הה' בחי' נכללות, ונקרא נפש האדם, אשר בתוך גופו. ועד"ז יש בו בחי' אלו, מעולם הבריאה. וה' בחי' מעולם היצירה. וה' בחי', מעולם העשיה. וזהו בדרך פרט. אבל כשנעריך ד' עולמות יחד דרך כללות, הנה העשיה כולה בסוד המלכות, וה' בחינותיה נקראים נפש. וה' בחי' יצירה נקראים רוח. וה' בחי' בריאה, נקראים נשמה. וה' בחי' אצילות נקראים חיה, שהם נשמה לנשמה.

ונחזור לבאר דרך פרט, בענין ה' חלקי עולם האצילות (א) ומהם יובנו שאר בחינות העולמות: בריאה, יצירה, עשיה. והנה גוף האדם, ודאי שהוא מן הנקבה מלכות, שהרי אנו, רואים, שנגמר גופו להיות נוצר, בהמשך ט' חדשים של העיבור בתוכה. עוד יש ג' בחי' אחרות, למטה ממדרגת הנפש, בה' (ב) חלקים, והם: ג' צללים שבאדם. והבחי' העליונה שבהם, נקראת צלם. וב' בחינותיהם התחתונים, כל א' מהם נקרא צ"ל, וחסר מהם אות מ' של צלם. וז"ס, אך בצלם יתהלך איש. וסוד פסוק עד שיפוח היום ונסו הצללים. כי הם צלם א' עליון, למעלה מב' צללים אחרים.

ומציאות ג' צללים אלו, עניינם הוא, כי מאחר שניתנו ה' בחינות הנפש הנו', שהם נרנח"י בסוד הזווג, תוך היסוד והרחם של הנקבה, וגוף האדם נוצר שם, בהמשך ט' חדשי העיבור. הנה נמשך כח אחד, מן הארת כלי החותם, אשר ביסוד הנקבה, שנתבאר לעיל בענין נעילת יוה"כ, הנעשה מג' שמות אהיה, דיודיו דאלפין דההין, שהם בגימטריא חותם. וכח הארת אותו החותם נחקק בנשמת האדם עצמו, ולא בגוף.

הגהה

(א) א"ש: עם הכולל.

הנחות ומראה מקומות

- (ת) כמו שאומר הכתוב ונשמת שדי תבינם
 לשון בינה חיה שהיא נשמה לנשמה (כת"י).
 (א) ג"א ועוד (דפרי"י).
 (ב) ג"א חלקיה (דפרי"י).
 (ג) ג"א מהכלים עצמם דחצי ת"ת ונה"י דאימא
 (כ"י).

ואמנם הוא נמשך מן הזכר, בעבור כי אהיה של יודין, הוא דכורא. אבל ב' הצללים התחתונים הם המתגלים באדם, בסוד בבואה, ובבואה דבבואה. והם: צ"ל אהיה דאלפין, הנקרא בבואה והוא בא מן הזכר, כי אהיה דאלפין הוא דכורא. וצ"ל אהיה דההין שהוא נוקבא, ונקרא בבואה ד) דבבואה.

אבל בשמות השדים, חסר מהם בבואה דבבואה, שהוא הצל הב' נוקבא, כי לא נברא אלא מדכורא לבדו כנוכר. ולכן בני אדם, שיש להם הצלם, וב' הצללים, שהם מג' שמות אהיה, שהם בגימטריא חותם, גשמרים ע"י מן השדים, אשר אין להם הצל התחתון, ואין החותם נגמר בהם.

גם בזה תבין, למה נקראים בלשון שדים. והטעם הוא, כי אין בהם רק הצלם, והצל העליון, שהם דכורין כנוכר. והם אהיה דיודין, ואהיה דאלפין, שהם קס"א וקמ"ג, ושניהם בגי' ש"ד, ולכן נקרא שדים.

גם בזה תבין ענין השדים, שלא נברא להם גופים, כמ"ש חז"ל, ה) והטעם הוא, כי ג' בחי' הצלם והצללים, הם למטה ממדרגת הנפש, ולמעלה ממדרגת הגוף. וכיון שלא נברא להם צל הג', שהוא הסמוך, למעלה מן הגוף, אין בהם כח, לעשות בהם בחי' גוף, כי הכל נעשה בסדר המדרגות בלי ספק. ולא עוד, אלא כי עיקר הגוף, נוצר בכח זה הצל האחרון, הקרוב אליו. ובפרט כי הוא בחי' נוקבא כנוכר, והגוף הוא נעשה מבחי' הנקבה כנ"ל, וכיון שחסר מהם, לא נעשה להם גוף, כמו הגופות של בני אדם. אבל כבר אמרנו למעלה, שיש להם גוף דק, נברא להם, מכח השפחה החיצונה. אבל אין זו נקרא גוף ממש כגופות בני אדם.

ובזה יובן, ענין הסתלקות של הצלם בליל הו"ר, כי הגה הצל התחתון, הנקרא בבואה דבבואה, הוא לבדו המסתלק ממנו, כנראה בחוש העין, למי שניסה הדבר. ואינו תימא, אם הזוהר קורא אותו בלשון צולמא, וכמו שמצינו בה' חלקי הנפש כנ"ל, שלפעמים כולם נקראים נפש.

אהיה בעצמו, והוא השורש שלו, כי הוא כולל שם אהיה בגימטריא כ"א, ועם י' אותיות מילואי הרי אל.

ובזה נבא אל ביאור המאמר הנ"ל, בענין האדם, שיש לו בבואה, ובבואה דבבואה כו', והענין הוא זה: דע, כי אין דבר בעולם שנברא, אלא ע"י זווג זו"ן, ומשם נולדו בשמות בני אדם, וגשמות השדים, כי הכל מעשה ידיו הם, ואין דבר שאינו נמשך ונברא ע"י יתברך, וזה פשוט.

והנה נתבאר אצלינו, בענין ק"ש שעל המטה ובשער רוח הקודש, בתיקון עון המוציא קרי לבטלה, כי כל מה שיש למטה, כנגדו הוא למעלה ממש. וכמו שבהודווג האדם עם בת זוגו, מוליד גשמות בני אדם. ובהיותו מזריע לבטלה, זכר בלא נקבה, נוצרים משם שדין ורוחין ולילין כו', הנקראים נגעי בני אדם. כמו שמצינו באדם הראשון, באותם ק"ל שנים שפירש מאשתו, שהיה מוליד שדין ורוחין כו', נקראים נגעי בני אדם. ר"ל: בני אדם קדמא ממש, הבאים מתענוגי בני אדם שידה ושידות, שמתענגות בליה, ומזדווג עם השידות הנקבות, ומשם מתילדים נגעי ב"א ממש, כי העונג נהפך לנגע.

והנה ער"ו ממש הוא למעלה, כי כאשר ז"א מזדווג בנוקבא, בורא ומוליד גשמות בני אדם. ואם ח"ו באותה העת חוטאים ישראל למטה גורמין שהנקבה העליונה תרד למטה, ותתרחק מבעלה ח"ו, ואז שפחה תירש גבירתה, והשפחה החיצונית לוקחת הטיפות ההם, ונוצרין בתוכה שדין ורוחין כו', הנקראים נגעי ב"א, והיא מולידה הגוף, אבל הנשמה באה מלמעלה כנו'. באופן, כי הנשמות של ב"א, הם באים מזווג זכר ונקבה עליונים. אבל גשמות השדים, הם באים מן הזכר לבדו, בלי בת זוגו עמו.

ובזה נבאר המאמר הנזכר, כי הגה הצלם העליון, אינו נגלה וניכר בחינתו למטה, ע"י הצל של האדם לאור הלבנה, לפי שהוא עליון.

הגהות ומראה מקומות

ד) נ"א ובבואה דבבואה (דפ"י). ה) אבות פרק ה' מ"ו. זהר ח"א יד. מז: קעה. ח"ב קנה:

ז) דרוש ח

והוא דרוש יום הו"ר, ויתבאר בו ענין שבעה הקפות אשר ביום זה. כבר נתבאר למעלה בענין הלילה, קצת מענין היום, איך עדיין הדין תלוי, כל יום הו"ר, עד ח' עצרת. ולכן יוהר האדם ביום זה, להשלים מעשיו, ולשוב בתשובה כו'. גם נתבאר ענין ה"ג, הניתנין בנקבה ביום זה, בסוד ה' בדי ערבה. לכן עדיין הדין תלוי ביום זה.

ועתה נבאר כל הענין בע"ה, הנה נודע הוא, מעלת יום הו"ר, על שאר ימי חול המועד של החג, וסוד הדבר הוא, כי הנה ביום זה נמשכין כמה בחי' ח) האורות בנוקבא דו"א: הא' היא ענין הנשיקין, כנ"ל בדרוש הא', כי החיבוק בשמאל, היה מר"ה עד יוה"כ. והחיבוק בימין, הוא בחג הסוכות, בסוד החסדים המקיפים דאימא. ועתה ביום הו"ר, נעשין הנשיקין. וביום ח' עצרת, הוא הזווג. ואחר כך נבאר ענין הנשיקין. והנה ג' בחי' נעשות ביום זה: בחי' הארת כללות הה"ח מקיפים מצד אימא, במלכות שבה, וזה נעשה ע"י הסוכה כנודע. ובחי' הארת כללות הה' חסדים פנימיים מצד ז"א, במלכות שבה, ע"י הלולב ונענועיו. וגם בכלל זה, נעשה הארת כללות בחי' המקיפין של החסדים מצד ז"א, במ' שבה, וזו נעשה ע"י הקפת הלולב. בחי' ג', היא נתינת ה' גבורות ביסוד שבה, בסוד ה' בדי ערבה, כמו שיתבאר. הרי הם ג' בחי'.

ותחלה נבאר ב' בחי', הא' של החסדים, לפי שהם קודמין לכנס בה, קודם הגבורות, שהם הבחי' הג'. ואמנם בחי' נטילת לולב, נודעת היא ככל שאר הימים. גם בחי' ט) הסוכה, ע"ד שאר הימים. אבל בענין ההקפות, נשתנה יום זה משאר הימים, בענין היותם ז' הקפות יחד ביום זה. וכפי הנראה, שהיה מספיק בהקפה א', כשאר הימים. ולכן נבאר ענין ז' הקפות אשר ביום זה.

וכבר נת"ל, כי להיות כל החותם נגמר באדם, לכן נשמר מן החיצונים. ועתה שנחסר נפשו ונפגם, שולטין עליו, והפתקים של גזר דינו, נמסר בידם בליל זה, אשר בו נעשה החותם העליון, ובו נידון העולם, וכל מי שנתחייב בדין, מסתלק ממנו חותם נשמתו ונפגם, ונמסר ו) פסק דינו ביד החיצונים. ואין צורך שיסתלק כל החותם, כי כיון שנסתלק הצל התחתון, הנקרא בבואה דבבואה, אשר הוא המיותר באדם מן השדים כנוצר, אז נמסר בידם. ועוד, כי אין הגוף נוצר, אלא באמצעותו, לב' סיבות כנו"ל, אם להיותו צל נוקבא. ואם להיותו סמוך לו, והוא המתלבש ממש בגוף דבוק עמו, להיותו האחרון מכולם.

וה"ס ההסתלקות, כי הוא ממש הוראת המיתה, כי אין הגוף מת, עד שיסתלק ממנו הצל הזה הקרוב אליו, המחיה ומקיים אותו, ובהסתלקותו נחלש, ומת לגמרי, ומסתלקות ממנו כל שאר המדרגות שלמעלה ממנו. והרי בשלם ביאור ענין הסתלקות הצלם, ומה עניינו.

ונחזור לענין א', בענין הצללים. כי הנה כמה וכמה מיני הארות הצללים, יש באדם. כי הנה בענין הצלם, כמה בחי' מצינו: צלם הויה, וצלם אלהים, וכיוצא. וכבר נתבאר זה בדרוש הצלם דו"א וע"ש. גם בצללים מצינו בחינות רבות: צל אהיה, וצל שדי, וצל אל, וכיוצא בזה.

ומצאתי כתוב בקונטרסי, כי שמעתי ממורי ז"ל, כי מן אהי"ה דאלפין כולו, נעשה הצל הנקרא בצל שדי, ומן המילוי לבדו, נעשה הצל הנקרא בצל, בענין חשבון המילוי שהוא קכ"ב. גם מצאתי כתוב שם, כי ב' בחי' יש בענין הצלם, והם: צלם דאימא, וצלם דאבא. וכמבואר אצלינו בענין המוחין דו"א, שהם הנשמה שלו, הבאה מלובש תוך הצלמים האלו, שהם נה"י דאימא, ונה"י דאבא. ובוה תבין ענין הצלם שבאדם מה עניינו.

הנחות ומראה מקומות

(ח) ג"א הארות (דפו"י).

(ו) ג"א ונמסר פסק גזירת דינו (כ"י).

(ט) ג"א ל"ג הסוכה (דפו"י).

(ז) פע"ה שער הלולב פרק ג' ר' ז'.

הדיבור, הנאמר בעת ההקפה, כנזכר במשנה (כ) וז"ל, וכך היו אומרים, אנו ליה וליה עינינו כו'. וגם בזמן הזה, אנו אומרים פזמונים, ובהם מזכירין, זכות ז' האבות, בז' הקפות, כמו שתיקנו מסדרי התפלות, כל א' כפי מנהגו. (א) אות מ', היא המעשה, והוא הולכת הלולב בידו, בעת ההקפות.

וכנגדם הם, שלשה בחינות חסדים מקיפים: הא' הוא, בחי' המקיפים של החסדים דאימא. הב', בחי' המקיפים של החסדים דז"א, בשרשם העליון למעלה, ברעת שבו. ומשם אנו ממשיכים הארה אותם המקיפים, שישארו במלכות, שהוא המזבח או התיבה. הג', היא המקיפים של החסדים התחתונים, ומתפשטים בו"ק, בגופא דז"א, כי כבר ביארנו, כי עתה אנו מחברים כל בחי' החסדים המקיפים יחד.

ונמצא, כי צריך לכיון, כי ע"י הקפת האדם בעצמו, נמשכים המקיפים של החסדים התחתונים דגופא דז"א, הנקרא אדם, שהוא ההוי"ה דאלפין העולה מ"ה, כמנין אדם. והנה אלו, הם סוד חיבוק הימין, שבהם נאמר וימינו תחבקני, שהוא זרוע ימין דז"א, שהם החסדים, שמחבק בהם את הכלה.

וע"י הדיבור, הוא ממשיך המקיפים של החסדים דאימא, כי ממנה יוצא הקול והדיבור כנודע.

וע"י הלולב, שבו מקיפין המזבח או התיבה, הוא ממשיך המקיפים של החסדים העליונים שברעת דז"א, וע"י הלולב שהם ז' החסדים התחתונים, מעוררים השרשים העליונים, שבדעת

אמר חיים הכותב, מה שנלע"ד בזה הוא. כי הארת ז' החסדים, נכנסת ביום זה במלכות שבה. ואינו חסד א' פרטי בפני עצמו, כשאר הספירות שבה, כי לכן נקראת כלה, כללות כל הו'. ולכן כנגדם הם ז' הקפות ביום זה, ולא כשאר הימים. אעפ"י שביום ו', נכנסת האורות כללות ה"ח ביסוד, הנקרא כל. עכ"ז הכל הוא בחי' א', כי היסוד הוא א' מהו"ק, והכללות שבו כולו לפרט אחד יחשב. משא"כ במלכות, שאינה מחשבון ו"ק, אלא בחי' כלולה המקבלת מכולם. זה הנלע"ד.

אבל זהו מה ששמעתי ממורי ז"ל, ואינו סותר למה שכתבתי. הנה ז' החסדים הפנימיים דאימא, נכנסו בנוקבא, מקודם חג הסוכות, ונגמרו כניסתם, ביום הא' עצמו של חג הסוכות. וששה חסדים דא"מ דאימא, נכנסו בה בו' ימי החג הא', וזה נעשה ע"י מצות הסוכה. וז' חסדים פנימיים דז"א, וז' מקיפים, נכנסו בה ג"כ בו' ימי החג הא', וזה ע"י נטילת לולב, וע"י הקפת המזבח בלולב. באופן, כי מה שעתיד לכנס בנוקבא, הוא ג' מיני חסדים: חסד הז', דא"מ דאימא. וחסד הז', דא"פ דז"א. וחסד הז', דא"מ דז"א. ושלושתן במלכות שבה כנודע. אבל עתה בהו"ר, אנו צריכין לכלול ולחבר כל בחי' החסדים המקיפין יחד, (י) כי החסד הז' הפנימי דז"א, נכנס ע"י נטילת לולב ביום הזה. נשארו ב' חסדים המקיפים התחתונים, דאימא ושל ז"א, לכנס במלכות שבה.

אמנם מצאנו, ג' בחי' בענין ז' ההקפות האלו, וסימנם אדם. והנה אות א', הוא בחינת האדם עצמו, המקיף את המזבח. ואות ד', הוא

הגהה

(א) שהם כנגד ז' קני מנורה, והם חג"ת נהי"ם, קרא אותם אבות, וזהו כוונת הרב ז"ל.

(א) א"ש: לאו דוקא ז' אבות, בעבור כי עים לז, איז קורין אבות אלא לגי. האמנם להיות,

הגהות ומראה מקומות

(י) בה היום ככל שאר הימים, נמצא כי בהקפה ראשונה צריך לכיון להמשיך לה המקיף דחסד הז' וגם המקיף דחסד הא' דרעת דאימא ורעת דז"א ודגופא דז"א עכ"ל (השמ"ש).

(כ) סוכה נא:

(י) ג"כ דאימא ורעת דז"א וגופא דז"א והם פעולים מאותם שנמשכו לה בו' ימים כי אלו הם משרשי החסדים דרעת דאימא ורעת דז"א ודגופא דז"א, ע"י בספר הכונות הישן ואלו הו' מקיפין הם מלכוד המקיף דחסד הז' הנמשכים

בחיבור ג"פ א"ל הנו, כי הם בגימטריא מגו, ותמשיך זו המגן במלכות כנודע.

הקפה ב': בגבורה. וע"ד ההקפה הא, אלא שתכוין, כי א"ל הא, הוא כנגד הדיבור, וכנגד אימא. ותכוין בו בשם ייא"י, היוצא מהוי"ה דס"ג, שהוא באימא.

הב, היא כנגד הלולב, וכנגד הדעת דז"א, ותכוין בג' צירופי הוי"ו הוי"ו הוי"ו, כסדר מילוי ע"ב ס"ג מ"ה, והם בגבורה שבדעת כנודע. ותכוין להמשיכם אל ה' אחרונה כנ"ל.

הג, כנגד האדם, וכנגד ו' קצוות תחתונות, והוא שם ייא"י, היוצא מג' שמות אהי"ה, היוצאין מג' אלפין דהויה דמ"ה, שהיא בגימטריא אדם. ושלשתם הם במילוי ההיך. ואח"כ תכוין במגן ב'.

הקפה הג': בת"ת. א"ל א', בדיבור ובאימא, והוא שם ייא"י היוצא מהויה דס"ג. הב, בלולב, ודעת, ויוצא מג' וי"ה וי"ה וי"ה, במילוי ע"ב ס"ג מ"ה, שבת"ת שבדעת. הג, מג' אהי"ה דהוי"ה דמ"ה, ושלשתם הם במילוי אלפין. ואחר כך תכוין במגן ג'.

הקפה ד': בנצח. א"ל א' בדבור ובאימא, ובשם ייא"י דס"ג. הב, בלולב, ודעת, ובג' וי"ה וי"ה וי"ה, במילוי ע"ב ס"ג מ"ה שבנצח שבדעת. הג, מן ג' אהיה דהויה דמ"ה, ומילוי כל אחד מהם הוא, אלף הי יוד הא. הי א' בידין, והב' באלפין. היודין לפי שהיא קו ימין, והאלפין לפי שיונק מת"ת, קו האמצעי. ואחר כך תכוין במגן ד'.

הקפה ה': בהוד. א"ל א', בדיבור ובאימא, ובשם ייא"י דס"ג. הב, בלולב, ודעת, ובג' הי"ו הי"ו הי"ו, במילוי ע"ב ס"ג מ"ה, שבהוד שבדעת. הג, מן ג' אהי"ה דהויה דמ"ה, אשר מילוי ה' ראשונה היא בתהיך, והב' היא באלפין. לפי שעיקרו הוא קו שמאל, ולכן הא' היא בתהיך. והב' הוא באלפין, לפי שיונק מן הת"ת. ותכוין במגן ה'.

דז"א כנ"ל. ונמצא כי בכל הקפה מו' הקפות שביום זה, צריך לכלול אותם בג' בחי אלו. והנה סדר הו' הקפות, הם כסדרן ממעלה למטה, מחסד עד המלכות, וזה פרטן.

הקפה א': בחסד. וצריך לכוין בה ג' מיני מקיפים, כנגד ג' בחי הנו, אלא ששלשתן הם בחסד. וכבר נתבאר אצלינו, כי כל המקיפים, הם בחי שם א"ל, כי במילוי אלף למד, עולה בגימטריא הק"ף. ועם חשבון אותיותיו, הוא הקפ"ה בגימטריא עם הכללות. והנה שם אל זה, יוצא משם ייא"י, שבמילוי הוי"ה דס"ג כנודע. והנה הוא בגימטריא א"ל, היוצא משם הויה דס"ג שבאימא. ונמצא כי צריך לכוין ג' שמות אל. אל ראשון, כנגד הדיבור, והוא כנגד אימא. ולכן תכוין בו, לשם ייא"י, היוצא מהויה דס"ג שבאימא כנזכר.

הב, כנגד הלולב, וכנגד הדעת, ותכוין בג' שמות יה"ו שבחסד כנודע, שהם בגימטריא ס"ג. ותוציא ג"כ ממנו, שם ייא"י כנזכר. אבל תכוין במילוייהם, כסדר ע"ב ס"ג מ"ה. ותכוין להמשיכם אל ה' אחרונה, שהיא הנוקבא הוי"ה דב"ן, ובוה גשלמים ונעשים הויות גמורות. או תכוין בג' היודין שבג' שמות אלו, ועם כללותם הרי אל. ונודע כי שם יה"ו, הוא בחסד דדעת כנ"ל, בסוד ששה נענועים של הלולב.

הג' כנגד האדם, וכנגד ו"ק התחתונים. ויכוין, כי אדם הוא הויה דמ"ה, ובה יש ג' אלפין, שכל אחד מהם הוא שם אהיה, הרי הם ג' שמות אהיה, שהם במספר הויה דס"ג, ותוציא ג"כ ממנה שם ייא"י, ע"ד הנו"ל, שהוא כמנין אל. ותכוין בג' שמות אהי"ה הנו, כי שלשתם הם במילוי יודין.

(ב) גם בכונה ג"פ אהי"ה, שביארנו שם, צריך ג"כ שתכוין, שהם בסוד מילוי ע"ב ס"ג מ"ה. ועד"ז בכל ו' ההקפות, (ג) חוץ מן ההקפה הו', ששלשתם הם במילוי ההיך, לפי שהם בסוד המלכות, הנקראת ה' תתאה. ואחר כך תכוין

הגהה

מהויה דמ"ה לבד. ואולי נאמר שאחר שיצאו מהויה דמ"ה, ונעשו ג' אהיה, אח"כ נחזור לפרט, ולכוין בהם בסוד ע"ב ס"ג מ"ה, כנלע"ד.

(ב) א"ש: עוד מצאתי במ"א הגה להרב ו"ל, שכתב על ענין זה, וז"ל, גם כו'.
(ג) א"ש: וצ"ע, כי כאן כתב שיוצאים

ותכוין כי שלשתם עולין בגימטריא קכ"ו, שהוא שם אדני בריבוע, כזה: א', א"ד, אד"ג, אדנ"י, העולה קכ"ו, והיא בחי' הכתר שלה כנודע, ואנו ממשיכין אותו עתה אליה. הג', מן ג' אהי"ה דהוי"ה דמ"ה, ומילוי ה' ראשונה בחי' היא ה"ה בההין, ותכוין במגן ו'.

וזה ציורה בקצרה, על הסדר שתכוין בהם, שלא תטעה. ובתחילה תכוין להמשיך החסדים המקיפים מאימא, ומדעת דו"א, ומגופא דזעיר אנפין.

הקפה ו': ביסוד. א"ל הא', בדיבור ובאימא, ובשם ייא"י דס"ג. הב', בלולב, ובדעת, ובג' הוי"ו והי"ו והי"ו, במילוי ע"ב ס"ג מ"ה. הג', מן ג' אהי"ה דהוי"ה דמ"ה, ומילוי ה' ראשונה הוא באלפין, לפי שהוא קו אמצעי. והב' היא בידוין, לפי שהיא מטה כלפי חסד, שהיא יודין. ותכוין במגן ו'.

הקפה ז': במלכות. א"ל א', בדיבור ובאימא, ובשם ייא"י דס"ג. הב', בלולב, ובדעת, ובג' יה"ו יה"ו יה"ו, ושלשתם הם במילוי ההין דכ"ו,

הקפה ב' בגבורה:
 יוד הי ואו הי, אל.
 הי ויו יוד, הי ואו יוד,
 הא ואו יוד, אל.
 יוד הא ואו הא, אלף
 הה יוד הה,
 אלף הה יוד
 הה, אלף הה יוד הה, אל.
 מגן

הקפה א' בחסד:
 יוד הי ואו הי, אל.
 יוד הי ואו, יוד הי ויו,
 יוד הא ואו. אל.
 יוד הא ואו הא, אלף הי
 יוד הי, אלף הי יוד הי,
 אלף הי יוד הי, אל.
 מגן

הקפה ד' בנצח:
 יוד הי ואו הי, אל.
 יוד ויו הי, יוד ואו הי,
 יוד ואו (מ) הא, אל.
 יוד הא ואו הא, אלף
 הי יוד הא, אלף הי
 (ג) יוד הא, אלף הי
 יוד הא, אל.
 מגן

הקפה ג' בת"ת:
 יוד הי ואו הי, אל.
 ויו יוד הי, ואו יוד
 הי, ואו יוד הא, אל.
 יוד הא ואו הא.
 אלף הא יוד הא,
 אלף הא יוד (ל) הא,
 אלף הא יוד הא, אל.
 מגן

הקפה ז' במלכות:
 יוד הי ואו הי, אל.
 יוד זה וז, יוד זה וז,
 יוד זה וז, אל.
 א', א"ד, אד"ג אדנ"י. יוד
 הא ואו הא. אלף הא יוד
 הה, אלף הא יוד הה,
 אלף הא יוד הה, אל.
 מגן

הקפה ו' ביסוד:
 יוד הי ואו הי, אל.
 ויו הי יוד, ואו הי יוד,
 ואו הא יוד, אל.
 יוד הא ואו הא. אלף הא
 יוד הי, אלף הא יוד
 הי, אלף הא יוד
 הי. אל
 מגן

הקפה ה' בהוד:
 יוד הי ואו הי, אל.
 הי יוד ויו, הי יוד
 ואו, הא יוד ואו, אל.
 יוד הא ואו הא. אלף
 הה יוד הא, אלף הה
 יוד הא, אלף הה יוד
 הא. אל
 מגן

הנחות ומראה מקומות

(ל) ג"א אלף הא אל יוד הא (דפ"י). (מ) ג"א מוסיף כאן הי (דפ"י). (ג) ג"א מוסיף כאן עוד הי (דפ"י).

לראשי. כי הגבורות האלו, הם שמאלו דז"א עצמו. ואח"כ ביום הו"ר, ע"י ה' בדי ערבה שאנו מחבטין אותם על הקרקע, אנו מעוררים את הגבורות האלו עצמם, אשר כבר היו ביסוד שלה מתחילה כנוכר. כי כיון שעתה נשלם כניסת כל החסדים כנ"ל, לכן אנו מעוררים את הגבורות אשר היו בה מתחילה, ונותנים בה כח שיעלו מ"ן למחרת, ביום ח' עצרת, בווג הנעשה אז.

אבל מ"ש בקונטרס ממה שאני שמעתי ממורי ז"ל, הוא באופן זה: כי הנה אחר שנכנסו כל החסדים בה, ונשלם כניסת כולם ביום הזה, ע"י הסוכה והלולב והקפת הלולב, או נכנסין הה"ג בה במלכות אשר בה, כי גם בחי' כללות החסדים של חלק מלכות שבה, נכנסו ע) ביום זה כנוכר. ואחריהם נכנסין ה' גבורות במלכות שבה, כי כבר גבורת היסוד שבה, נכנסין מתחלה. ואלו אינם ע"י ז"א, אלא נמשכו לה מאימא עילאה עצמה. כדמיון ה' גבורות היסוד שבה, שנכנסו מתחילה מן אימא ביה"כ. ואלו הה"ג ניתנין בה, כדי לעשות בה בחי' כלי של מ"ן אשר בה, כדי שלמחרת ח' עצרת, בעת הזווג, תהיה מוכנת לשתוכל או להעלות מ"ן. ונמצא כי ה"ג אלו, הם בחי' הכלי של מ"ן אשר במלכות שבה, ולטעם הנזכר נמצא, כי אינם נכנסות ה"ג אלו, עד אחר שכבר נכנסה הארת כללות החסדים במלכות שבה, בסוד המקיפים גם כן, והוא אחר קדיש תתקבל של ההקפות.

ואמנם כניסת החסדים דאימא, היה על ידי הסוכה. ושל ז"א, ע"י הלולב. אבל אלו הגבורות, הם ע"י הערבה, שהיא מנהג נביאים, ליקח ערבה זולת אותה של לולב, ותחבוט אותה בקרקע, ולא תברך, כמ"ש ז"ל (פ) חביט חביט ולא בריך.

ולכן אבאר ענין הערבה אשר ביום זה, הנה אחר שאמרו קדיש תתקבל, של אחר סדר ז' ההקפות, קח ה' בדים של ערבה כשרות, כמו

ודע, כי שמעתי ממורי ז"ל, כי הנה ר"פ מגן, הם ב' הקפות הראשונות, וכולם הם ליתנם במלכות כנ"ל. ועוד יש מגן ז' במלכות עצמה, בהקפה הז'. והנה ר' מגן הראשונים, הם בגי' תקנ"ח. וברדתם במלכות, נעשה בה בהם מגן הז', שגם הוא בגימטריא תקנ"ח. לפי שמגן הם ג"פ א"ל א"ל א"ל, וכשתמלאם במילוייהם, אלף למד, אלף למד, אלף למד, יעלו בגימטריא תקנ"ה. ועם ג' כולליהם יהיו בגימטריא תקנ"ח. הרי כי מן ר' מגינים ראשונים העולים תקנ"ח, נעשה בה מגן ז', העולה גם היא בגי' תקנ"ח.

ועתה נבאר הבחי' הג' הנעשית ביום זה, והוא ענין הגבורות כנ"ל. וזהו ענין הנשיקין, הקודמין אל הזווג כנ"ל. והנה בענין אלו החסדים והגבורות, יש לי קצת דוחק, לרדת כמה וכמה פעמים נכפלו כוונתם, וכמה וכמה נכנסו. וכבר ביארנו קצת בחינותיהם, בכל הדרושים שקדמו, מיום ר"ה עד עתה. וצריך לעמוד ולהסתכל בחינותיהם, איך שונות וכפולות. ובפרט ענין הגבורות, מה חילוק יש בין גבורות חמש תפלות יוה"כ, אל החותם עצמו, של נעילת יוה"כ. ואל הגבורות שלקחה ביום ר"ה, בסוד עטרא דגבורה, בעת התרדמה, הנקרא חבוק השמאל. ואל הגבורות של יום הו"ר, ואל חותם ליל הו"ר. ואל גבורות יום ח' עצרת.

והנה שמעתי ממורי ז"ל, בענין החסדים, כי כל החסדים שנתבארו לעיל, בין החסדים של אימא הפנימיים, שנכנסו קודם הסוכה. ובין המקיפים שלהם, שנכנסו ע"י מצות הסוכה, ובין החסדים הפנימיים ומקיפים דז"א, שנכנסו ע"י נטילת לולב, והקפה, כנ"ל באורך, כולם הם לצורך תיקון פרוץ המלכות. אבל אותם שהם לצורך הזווג, הם נכנסים ביום הו"ר, וביום ח' חג עצרת. (ס)

גם בענין הגבורות, שמעתי בשם מורי ז"ל, כי הנה גבורות דז"א עצמו, נתנם לה בעשרת הימים, שבין ר"ה ליוה"כ, בסוד שמאלו תחת

הגהות ומראה מקומות

(א) ג"א ל"ג מן ביום עד מתחילה (דפ"י).

(ב) סוכה מד:

(ס) ספר עולת תמיד בסופו ענין ר"ה ויוה"כ

ד"ה בראש השנה.

היא מנהג ויסוד של גביאים. והרי נתבארו כונות החבטה, שהוא הורדת הערבות וחבטן בקרקע. אבל בעת העלותן מן הקרקע, כי בכל חבטה יש ירידה ועליה, ולכן בעת העליה, תכוין כוונה אחרת, והוא, כי זה הוא בחי' הנשיקין, הקודמין אל הזווג של ח' עצרת. כי גודע, כי ערבה דומה לשפתים, והנשיקין הם בחי' השפתים, והם ענין הנשיקין ממנה אליו, מתתא לעילא, דרך עלייה. ונלע"ד, כי עתה נעשה הזווג הרוחני, הנקרא נשיקה, כמבואר עניינו במקומו. אבל לא שמעתי ממורי ז"ל, אלא כן נלע"ד.

ק) דרוש ט

ובו יתבאר ענין ח' עצרת, וענין הזכרת הגשמים בו, ולמה נקרא יום שמחת תורה, וגם יום ב' נקרא יום אסרו חג. הנה כבר ביארנו קצת מנהגים אשר ביום זה, למעלה בתחילת הדרושים של חג הסוכות. גם נתבאר שם, כי כל הימים שמר"ה עד עכשיו, כל הזווגים היו, ישראל או יעקב עם לאה. אבל רחל, היתה נתקנת ונבנית מדרגה אחר מדרגה, בהמשך ימים האלו לאט לאט, בשביל חטאו של אדה"ר, שחטא ביום ר"ה שבו נברא העולם.

והנה עתה כבר נתקן ונבנה כל גופה, ונבסרה, וחזרה אפין באפין, וניתנו בה כל בחי' החסדים, דאימא, ודו"א, לצורך בנין גופה, ולא בסוד זווג. גם נעשו בה שני החותמות כנ"ל. גם ביום הו"ר, נעשה בה הכלי שבתוכו המ"ן, ע"י הערבה, הנקרא מנהג ויסוד של גביאים, והם ה' גבורות דאימא. וכבר נשלמו כל הבחי'. ועתה ביום ח' עצרת, או הוא זווג ז"א עצמו עם רחל, בתפלת המוסף דוקא, ולא מקודם.

הגהה

(א) א"ש: שמעתי אני ג"כ משם הרב ז"ל, ט"ל, וכמספר שם יוד הא ואו, העולה בנימטריא גם הוא ט"ל. ואולי מפני שתיבות ולא בריך, הם ציווי לא בריך, לא מנה אותם הרב.

אותם שבלולב, ולא תקחם קודם עם הלולב, כמנהג קצת עמי הארץ, כי אין ראוי לעורר הגבורות והדיגין, בזמן כניסת החסדים. ותכוין, שהם ה"ג מנצפ"ד, וניתנות לה מאימא, לעשות בהם במלכות שבה כלי, להעלות בו מ"ן, ביום ח' עצרת כנ"ל. ואח"כ תחבוט בהם על הקרקע, ותכוין כוונה א' בעת החבטה שהוא בזמן הורדת הערבות עד לקרקע, והוא לתת בה ה"ג הנו' לעשות בה בחי' כלי במלכות, לצורך המ"ן כנזכר. ותכוין, כי הערבה הוא בנימטריא זרע, שהם סוד מ"ן אשר בה. גם הוא בנימטריא עזר, ר"ל: כי ע"י כן, תהיה היא עזר כנגדו, להעלות מ"ן כנגד המ"ד, שהוא גותן לה בזמן הזווג, ביום ח' עצרת.

ולכן צריך שתחבוט ה' חבטות, כנגד ה' גבורות. כי בכל חבטה, יורד וניתן בה גבורה אחת מהם. וכוונת החבטה בעצמה, הוא הכאת הדיגין, וירידתם במלכות שבה, הנקראת קרקע עולם כנודע. וגם עניינה הוא, להכות ולשבר ולהחליש כח הגבורות כדי שיתמתקו ויתבסמו. גם תכוין בעת החבטה, לשם יו"ד ה"א וא"ו, שהוא בנימטריא ט"ל. וזה נרמז במ"ש חז"ל, חביט חביט ולא בריך, ואיני זוכר איך נרמז. ואפשר כי מלת חביט, בנימטריא ט"ל. והם חבטות הרבה, הרמוזות באומרו חביט חביט, ושתייהם נקראות חביטי לשון רבים. (א)

ואמנם אין צורך לברך על הערבה הזו, כי כיון שאינם הגבורות עצמם של הזווג, רק לעשות מהם כלי הנזכר, לכן די בחבטה שהוא במעשה, ואין צורך גם בדיבור.

ונודע, כי ערבי נחל הם נצח והוד, הנקראים גביאים. ולזה אמרו בגמרא, (צ) כי ערבה זו,

חנהות ומראת מקומות

(ז) סוכה מד. (ק) פע"ח שער הלולב פרק ח'.

אלו המים, הם מלובשים בתוך החותם שבנוקבא, כמבואר למעלה, שהם בחי' הצללים הנז'. ולכן נקראים גשמים, שהם בגימטריא כמנין ג' מלויים שבשם אהי"ה, שהם החותם הנ"ל, של ליל הו"ר.

יום אסרו חג

הנה גם יום זה, יש בו קצת משמחת החג. והענין הוא, כי הוא יום ב' לקליטת זרע, והתקשרותו שם ברחם האשה. וזהו פ"י אסרו חג, כלומר: איסורו והתקשרותו של הזווג, הנעשה בחי' חג עצרת. אבל ביום השלישי לקליטת הזרע, מקצת היום ככולו, ותיכף בהתחלתו נקשר, ואין עוד פחד שמא תפלטו, ולכן הוא חול גמור.

ודע, כי המשך זמן העיבור הזה, הוא נמשך מיום ח' עצרת, עד יום ז' של פסח. ואז נולד הולד הנעשה בזה העיבור, בסוד קריעת ים סוף, שהוא עת לידת רחל כמבואר שם. אמנם שאר כל העיבורים, הנעשים משאר הזווגים, שנכנסו בהמשך ששה חודשי החורף, אינם מתעכבים עד הפסח. ואפשר, כי בו ביום של העיבור והזווג היא יולדת, אבל עיבור של זווג ח' עצרת, מתעכב עד יום ז' של פסח כנזכר. כן נלע"ד ששמעתי ממורי ז"ל.

(ח) דרוש א

בענין חנוכה

סדר הדלקת הנרות היה נוהג כנוסח הכתוב בבית יוסף ז"ל על הטורים וגם בספר שולחן ערוך. והוא, כי בלילה הא', ידליק הנר שבצד ימינו, שהוא היותר רחוק מן הפתח, מכל ז' נרות. ובליל ב', ידליק נר הב' לו, שהוא יותר

לפי שבתפלת מוסף הם שוים בקומתם, כנ"ל בענין דרושי היו"ט, דרך כללות וההפרש שבין עליית התפלות דיום שבת ליו"ט.

והנה בווג הזה, נלע"ד ששמעתי ממורי ז"ל, כי בווג הזה, נותן לה הז"א ה"ג, (ר) בסוד טיפת הזווג. כנודע כי יש גבורות זכרים ונקבות, כמבואר בדרוש קין והבל. (ש) ולכן מזכירין את הגשמים בתפלת מוסף ביום זה, ואומרים משיב הרוח ומוריד הגשם. כי הגבורות הם נקראים גבורות גשמים. ואח"כ בחג הפסח, נותן לה החסדים, כי חג הפסח הוא בחסד כנודע.

אבל מה שאמרתי, שמצאתי כתוב בקונטרס ממה ששמעתי, הוא זה, כי ביום זה, ניתנו ברחל ה"ג אחרות חדשות, בסוד זווג, והם מן הז"א עצמו, ולא מן אימא, כאותם דהו"ר. ולכן אלו הגבורות הם יותר מבוסמות וממותקות, כי הם על ידי זווג ממש מן ז"א, ולכן נקרא יום הזה, יום שמחת תורה. כי הז"א הנקרא תורה, שמח בווג עם בת זוגו האמיתית העיקרית שהוא רחל כנודע.

והנה אלו הה"ג, הם המ"ן עצמם של הנקבה, כי אותם של הו"ר, היו בחי' הכלי שלהם, ולכן נעשה ע"י אימא. אבל אלו הגבורות שהם המן עצמם, הם מזווג ממש של ז"א. ואח"כ נותן לה בסוד זווג הטיפת מ"ד.

והנה ענין הזכרת הגשמים בתפילת מוסף ביום זה הוא, כי נודע מש"ה בפרשת תרומה בדרך קס"ד ע"א, כי טיפת הזרע של הזכר, נכללת בג' בחינות, שהם נוטריקון מלת אמר: אור, מים, רקיע. ר"ל: כי בהיותה עדיין במוח הזכר, היה אור. ובירירתה בעת הזווג, תוך רחם האשה, נעשית מים. ואחר שמצטיירת ונעשית גוף גמור, נקרא רקיע. ולכן אומרים משיב הרוח ומוריד הגשם, בסוד הטיפה ההיא, שנעשית עתה מים, בהנתן תוך רחמה בעת הזווג. והנה

הגהות ומראה מקומות

(ר) סוף ספר עולת תמיד ענין ר"ה וזיחכ"פ.
(ש) שער הפסוקים פרשת בראשית דף כ"א
ר"ה ונבאר תחלה. ע"ה ח"א שער אנ"ך פרק ז'.

ח"ב שער תקון הנוקבא פרק ג'. שער מ"ן ומ"ד
(ת) פע"ה חנוכה פרק ד'.

פרק י"ג מבר"ש ש"ו ח"א פרק י'. תלמוד ע"ס
שיעור ט' לוח התשובות לפירוש המלות תשובה
כ"ד כ"ה.

ועיין שם. ב) ועניינו בקיצור הוא, כי שלשה בחי' של יחוד יש לזו"ן: הא' הוא, בבחי' יהו"ה אהי"ה, ומספרו מ"ז. הב' הוא, בבחי' יהו"ה אלהים, ומספרו יב"ק. הג' הוא, בבחי' יהו"ה אדני, ומספרו צ"א. ולפעמים מתייחדים בבחי' א', ולפעמים בשתייהם, ולפעמים בשלשתם. ואז הוא היחוד הגמור. ואז הנוקבא נקראת נ"ר, כמספר ו' שמות הנו'. והנה בברכה הא', שהיא להדליק נר חנוכה, נרמזו שלשתם. ובברכה ב', שהיא שעשה נסים, נרמזה הב'. ובברכה ג', שהיא שהחיינו, נרמזה התחוננה מכולם. (א)

וזהו מה שמצאתי בקונטרס אחר, כי ההויה הא', שעם אהי"ה, תהיה במילוי יודין דע"ב. וההויה הב', שעם אלהים, היא דס"ג. וההויה הג', שעם אדני, היא הוי"ה דמ"ה. וג' הויות אלו עצמם, הם שתכויין במלת להדליק, שהיא בגימטריא ע"ב ס"ג מ"ה, (ב) של להדליק. ומן האהי"ה שבחיבור ההויה דע"ב דיודין, גם הוא יהיה במילוי יודין, שהוא קס"א. ועם ההויה עצמה שהיא ע"ב, יהיו שניהם בגימטריא רג"ל. לרמז: כי גם חנוכה נקרא רג"ל מכלל המועדים כנזכר בכתיבת יד בהקדמת התיקונים.

ואמנם בקונטרס אדם אחר מצאתי, כי בברכה א' של להדליק, כשיאמר ברוך אתה יהו"ה, יכוין, שזו ההויה היא דע"ב דיודין, ותכויין לחבר עמו גם אהיה דיודין, ושניהם בגי' רג"ל, וז"ס, עד שתכלה רגל מן השוק. ובברכת שעשה נסים, יכוין באותה הויה למילוי ס"ג, ויחבר עמו שם אלהים, ולכן גם ההויה דס"ג, יכוין שהוא בניקוד אלהים. ובברכת שהחיינו, יכוין באותה הויה שהוא במילוי מ"ה דאלפין, ויחבר עמה שם אדני.

סמוך אל הפתח, יותר מן הא', ואח"כ יפנה אל ימין, וידליק הנר הא'. וכן עד"ו, כל שאר הלילות, עד שנמצא, כי בלילה האחרונה, מדליק הנר שבצד שמאלו, שהוא הגר היותר קרוב וסמוך אל הפתח, ומתחיל בו, ונפנה לצד ימינו, הקרוב קרוב קודם. ונמצא, כי הנר הא' מכולם, שהוא בצד ימין המדליק, נדלק אחרון בלילה אחרונה. ואמנם נבאר תחילה, ענין קדושת הימים האלו. ואח"כ נבאר, ענין ברכות נר של חנוכה. והנה כמו שנתבאר, שבשבתות ויו"ט ור"ח, יש בהם תוספת קדושה על ימי החול, גם בחנוכה ופורים, יש בהם תוספת קדושה יותר מימי החול. אמנם אין מדרגתם שוה, למדרגת השבתות ויו"ט ור"ח. והנה הם נתבארו כל אחד במקומו. אבל ענין חנוכה ופורים, הוא באופן אחר, כי תרוייהו אינון בהוד. ואעפ"י שבתפלת שחרית בחול ביארנו, דיעקב בנצח, ומלכות בהוד. וכפ"ז החול הוא קדוש יותר מחנוכה ופורים, אשר תרוייהו אינון בהוד. א) אבל הענין הוא, על דרך שביארנו בדרוש ר"ח, בענין הי"ט, כי הנוקבא יש לה אז תוספות קדושה, לפי שאז מקבלת הארותיה ע"י עצמה, שלא ע"י בעלה, וכן הוא כאן. כי הנה בחול, יעקב יונק הארתו וחלק הארה שלה מן הנצח ומן ההוד, ואח"כ נותן לה הארתה, ונמשך מן ההוד על ידו. אבל עתה בחנוכה ופורים, היא יונקת חלק הארותיה מן ההוד, ע"י עצמה, שלא ע"י בעלה, ואינה טפילה אליו כימי החול. והנה ענין זה, הוא תוספת קדושה אליה בזמנים אלו, יותר מבחול. ואמנם ענין כוונת ברכות הדלקת הנר, הם סובבים על יחוד א' עליון ושלם, הנקרא נר. כמבואר אצלינו בתפילת שחרית דחול, בברכת שים שלום, כי שם נתבאר יחוד זה על מתכונתו,

הגהה

(א) א"ש: עוד מצאתי בהשמטות מורי ז"ל, וכבר נתבאר אצלינו, שיכוין במלת נר אל ג' יחודים, שהם: הויה אהיה, הויה אלקים, הויה אדני. (ב) א"ש: עם הכולל.

הגהות ומראת מקומות

(א) עיין בספר התקונים עם פירוש מעלות הסולם תקונא תליטר אות מ"ו במעלות הסולם ד"ה פירוש בשער הכוונות. ביאר ענין תרוייהו אינון בהוד. ועי' בתע"ס שיעור ט"ז בלוח התשובות תשובה ו' ד"ה ונתבאר היטב.
(ב) לעיל ח"א סוף דף רמ"א ד"ה דע כי יש כאן.

ועי"כ תהיה נר חנוכה. עוד יכוין במלת חנוכה, אל מ"ש חז"ל ג) שהוא אותיות: חנו, כה, והם סוד כ"ה אותיות, שיש בו השמות, שאמרנו שיכוין במלת נר.

ברכה ב', והוא שעשה נסים כו'. במלת שעשה, תכוין שהוא חיבור: ש"ע, ש"ה. פירוש: שתכוין להמשיך הארת הפנים העליונים, שהם ב' שמות אל ומילוייהם, כזה: אלף למד, אלף למד, העולים בגימטריא ש"ע, כנוצר באורך בתפילת ר"ה, בברכת אבות, במלת אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב כו', וע"ש. ותמשיכם אל שם אלהים דמילוי יודין, העולה בגימטריא ש', ועם ה' אותיותיו הפשוטות ה', הרי ש"ה מן שעשה, ש"ע ש"ה, ובוה יתמתק שם אלהים הנזכר.

עוד ירצה: כי ענין ב' שמות אלו של אל, הם סוד הויה דס"ג, שביארנו במלת חנוכה, שהוא כ"ו וס"ג, שהוא הויה בפשוט ובמילוי. והנה בפשוט, הוא אל, כי חשבונה הוא כ"ו, וד' אותיותיה והכולל, הרי אל. וגם ד) במילואה דס"ג, יש בו אותיות ייא"י, שהוא בגימטריא אל. ואלו ב' שמות אל, מתמלאים, והם בגי' ש"ע מן שעשה כנו"ל, ולא נמצא תשלום הדרוש הוה.

עוד מצאתי בספר אחר על ענין חנוכה ב) וז"ל, דע, כי מה שאנו צריכין לתקן, הוא זווג זו"ו. ויש כמה בחינות, כי כמו שהאצילות יש בו ג' חלקים, והוא, קוצו של יוד, ואין משיגים בו, אלא מהחיצוניות שבו, שהוא הקרקפתא, העצם המקיף המוחין, ואינו אלא הלבוש, וזה

ונחזור לברכה ראשונה, כמו שאמרנו, כי בתחילה תכוין במלת להדליק, שהוא בגימטריא ג' היות, ע"ב ס"ג מ"ה, ותכוין להמשיך ג' היות האלו, ע"י הדלקה זו, אל הנוקבא הנקראת הויה דב"ן. ובמלת נר, תכוין שע"י המשכה זו, תשתלם בג' היחודים הנ"ל, ואז תעשה בחינת נר חנוכה, שהוא כמנין ג' היחודים הנו', ותתייחד עם בעלה בג' היחודים הנו'.

אח"כ תכוין, כי ר"ת להדליק נר חנוכה, הוא שם קדוש, הנקרא נחל, היוצא מר"ת נוצר חסד לאלפים כנודע. ועניינו הוא, אור הגמשך מן אימא לו"א, כדי שיהיה בו כח, להתייחד עמה בג' היחודים הנזכרים שהם בגי' נר. ולכן תכוין בשם נחל, שהוא בגימטריא הויה דמ"ה דאלפין, ואות אלף שבאמצע מילוי אות ר', היא שם אהיה בריבועו, כזה: יוד ה"א ר', א' א"ה אה"י אה"ה, ר' ה"א כי שם זה מורה ענין אימא, המאירה בז"א בהתלבשה בתוכו. (ג)

ונלע"ד ששמעתי, שיכוין ג"כ שהנחל הנז' שהוא הויה דמ"ה, ובתוכו ריבוע של אהיה, ימשך בנוקבא, הנקראת הויה דב"ן, אשר אותיותיה שבמילוי המילוי, הם לו"ו אותיות, והנה ב"ן ול"ו, הם ג"כ בגימטריא נח"ל, ואיני זוכר אם שמעתי זה ממורי ז"ל.

אח"כ במלת חנוכה, תכוין, כי כמו שהמשכנו הארה מאימא אל ז"א, בשם נחל, כדי שיוכל להתייחד עמו בג' יחודים, הנקראים נר, כן עתה נמשיך הויה דס"ג של אימא, שהוא מספר עשר אותיות המילוי, עם חשבון אותיות הפשוט לבדם, שהם כ"ו, והרי כ"ו וס"ג בגימטריא חנוכה. וזהו ההמשכה חמשיכנו בנוקבא, הנקראת נר,

הגהה

(ג) ונלענ"ד שמואל, כי ב' שמות אלו, גימטריא נחל ע"ה, והם מ"ה מ"ד. וכבר נתבאר השם הזה, בדרוש הא' של פסח ליציאת מצרים,

הנחות ומראה מקומות

(ג) שבת כא: ועיין בספר החקונים ת"ג אות מ"ו. (ד) נ"א כי (דפריי).
(ב) עיין בספר הלכות פירוש תולדות דף ל"ב

סוף ע"א. ע"ה ח"א שער ט"ו סוף פ"א. שער הפסוקים פרשת תצא. שער התקדמות בסופו ב"ה בדרוש שלח הקו.

ג) דרוש א

בענין הפורים

הנה נוסח ברכה אחרונה של המגילה, היא חמשה מטבעות, ואלו הם: הרב את ריבנו, והרין את דינינו כו', והם כנגד ה' גבורות הנודעות, אשר על ידיהם, יריב את ריבנו, וידין את דינינו, כי בהם תלוי הרין והנקמה. עוד על ענין על הנסים כו'. (א)

ועתה נבוא אל ביאור, ענין ימי פורים, והמגילה, והמרדכי, ומעות מגבת פורים, והמשתה והשמחה. הנה נתבאר אצלינו בדרושי נוקבא דז"א, ובענין מיעוט הירח, כי בכל זמן של הגלות, עומדים זו"ן אבי"א כל ימי החול, לולי בשעות התפלה ובשבתות וכיוצא בזה, כמו שנתבאר שם. והנה כאשר רוצים לחזור פב"פ, צריך שתקדים בחי' הפלת הדורמיטא על ז"א, כדי שתיעשה הנסירה, ותוכל לחזור עמו אפי"ן באופיו, כנזכר בדרושי ראש השנה. ולהיות כי ענין מרדכי ואסתר, היה בסוף השבעים שנה של גלות בבל כנודע, לכן אז כבר בימיהם התחיל ענין תיקון זו"ן, כדי לחזור אפי"ן באפי"ן ויגאלו ישראל.

וענין התחלה זו, היא ענין הדורמיטא, שנעשה אז בימיהם. וז"ס הצרה העצומה, שהיתה אז לישראל, אשר עליו נאמר, והנה אימה חשיכה גדולה כו', וארז"ל ד' חשכה זו גלות מדי, שהחשיך עיניהם של ישראל. וענינו הוא, לפי

הלבוש בלבד, אנו משיגים. והבחי' הב', מן המוחין דאו"א ודעת, ובאלו אנו משיגים הפנימיות עצמן, ואע"פ שהם שלשה, כולם תלויים באבא, ונקראים על שמו, כי סתם מח, הוא מאבא. הבחי' הג', הם ו' מדות התחתונות, שמהם הנהגות כל העולמות.

וכן יש בזווג זו"ן, ג' בחינות: א', ו"ק, ופ': כשהיא עולה בו"ק שלו, ושם הם מזדווגות, וזה אינו חשוב כ"כ, לפי שרמ"ח אבריה הם מו"ק שלו ולמטה, ועוד שאינם פב"פ, ועוד כי החיבוק אינו בגופה, אלא בתחילת ראשה. ואינה בין תרין דרועין דמלכא. הבחי' הב', כשעולה עד המוחין שלו, ושם מזדווגת. וגם זווג זה, גם שהוא מעולה מן הא', אינו חשוב כ"כ, לפי שהכתר שלה הוא כנגד הפנים שלו, ואינם פב"פ, והחיבוק בצואר. הבחי' הג', כשהיא עולה עד הכתר שלו, וזה מובחר, כי הוא פב"פ, והחיבוק הוא בגופה ממש, ואז היא נקראת נ"ר, כמ"ש בזוהר, רמ"ח איברים ותרין דרועין דיליה המחבקים אותה, הם נ"ר.

וזהו נר שבת, ונר חנוכה. אלא שיש הפרש ביניהם, כי נר שבת עולה היא למעלה, עד הכתר שלו ממש. ונר חנוכה, הוא אשר יורדים כל הבחי' אלו אליה למטה במקומה. ולכן קניית שמן של שבת קודם. ובענין ההדלקה, נר חנוכה קודם, כי אם ידלוק של שבת קודם, כבר עלתה, ומה התועלת באחרת. אבל יעשו לה הכנה בהדלקת נר חנוכה, וירדו בה האורות, ואחר כך תעלה בנר שבת.

הגהה

היה אומר על הנסים. והנלע"ד, כי הטעם הוא, כי בענין ההפסקת בעמידה, לא היה מפסיק מספיקא. האמנם בשאר מצות פורים, כמו משלוח מנות, גם מתנות לאביונים, גם ביום הב' היה נוהג לעשות כן מספקא.

(א) א"ש: כתב אבא מורי ז"ל, תז"ל, שמעתי ממהר"י הכהן, שראה למורינו ז"ל, בבית הכנסת של אשכנזים, ביום ט"ו לאדר, שהוא יום הב' של פורים, בהיותו בצפת ת"ן, לא היה אומר על הנסים. א"ש: גם אני ראיתי למורי ז"ל, שביום הב' של פורים בדמשק, לא

הנחות ומראה מקומות

ג) פע"ח שער פורים פ"ה ר'. תע"ס שיעור ט"ו בסופו מבואר כל דרוש זה.
ד) בראשית רבה פרשה מ"ד כ'.

והנה אף בזמן הדורמיטא, אין הנקבה ישנה, כי אז מסתלקין המוחזין מן ז"א, ונכנסין בנקבה, כדי להבנות ולתקן פרצופה, כדי שתוכל לחזור אפין באפין, כנודע בענין דרוש השופר של ר"ה. ובהכרח, יש הארה והשגחה זו על ישראל מצידה, וענין אותה הארה היתה ענין מרדכי הצדיק, כמו שנבאר בע"ה.

וכראות המן את מרדכי, שע"י היתה הארה והשגחה על ישראל בזמן ההוא, נתיעץ עם זרש אשתו ושס"ה יועציו כו', וארו"ל ו' כי זרש אשתו, היתה מכשפה גדולה, ועצתה שקולה מכל שס"ה יועציו, ועלתה עצתם להרוג את מרדכי, ולתלותו על העץ, הוא זנבה של נחש, המשך רגל הקוף, כמבואר אצלינו, וכנוכר בס"ה שיר השירים ודי בזה. ואם ח"ו ככה יעלה, יוכל אח"כ לאבד את שונאיהם של ישראל, ואז השי"ת ברחמיו, האיר הארת נוקבא העליונה, והיא גדולת מרדכי ואסתר, ועל ידם נושעו ישראל מן הצרה הגדולה ההיא, כמו שנבאר.

וזה ענין מרדכי והארתו: (א) דע, כי הנה בזמן הדורמיטא דז"א, לא בלבד נכנסין המוחזין דז"א, מצד נה"י דאימא, ונכנסין בנוקבא רחל,

שאו היה ז"א בסוד הדורמיטא. ונודע, כי המן הרשע, היה אוסטורלוגוס גדול, כנודע בענין ויפל פור הוא הגורל מיום ליום כו', ובפרט במ"ש בס"ה, כי הוא ועשרת בניו, כוללים כל עשרה קליפין החיצונים. וידע בחכמתו, ענין מיעוט השגחתו יתברך על ישראל בימים ההם, להיותו בבחי' השינה, ולכן חשב ועלה בלבו, כי הזמן מוכן לאבד שונאיהם של ישראל.

וה"ס ענין ויכוח המן עם אחשורוש, אם יעלה בידם עצה זו, והשיב לו המן ישנו עם כו', ודרשו רז"ל ה' ישן הוא האלוה שלהם, והבן זה. ולהיות כי הדורמיטא היא, היא לטובתן של ישראל, כדי שתנסר הנקבה מאחורוי, ויחזרו פב"פ, ויגאלו ישראל, ויבנה בית המקדש. לכן התייעצו שניהם, כי בזמן ההוא שהאלוה שלהם הוא ישן, יקדימו הם לאבד ולהשמיד שונאיהם של ישראל, כדי שלא ישארו אפילו מתי מעט, שיהיו ראויים לגאולה, ועי"כ לא יבנה בהמ"ק. ונודעה עצת המן, מן שמי ספרא בנו וכתביהם אל אחשורוש הנקרא ארתחששתא בספר עזרא, עד שביטלו בנין ב"ה, בראותם כי הגיע זמנו להבנות, ודי בזה.

י פ ה

(א) דע, כי הנה בזמן הדורמיטא דז"א, לא בלבד נכנסים המוחזין דז"א מצד נה"י דאימא, ונכנסים בנוקבא רחל, בהיותה אב"א, אלא גם המוחזין דבנה"י דאבא, בסוד ויבן ה' אלהים את הצלע, ונמצא כו'. מה מאד קשו דברי רז"ל, במ"ש שמוחזין שבנה"י דאבא, היו נכנסים בנוקבא, שלכאורה הם הפך כל דבריו, בדרושי ר"ה בפירוש כתב, שחכמה וחסד, שהם כללות מוחזין דאבא, נשארים בסוד מקיפים על גבי רישא דז"א, ובינה וגבורות שהם כללות מוחזין דאימא, הם הנכנסים בנוקבא, כדי לגרום ולעשות הנסירה, ואם בר"ה שהוא כעין דוגמת בריאת העולם, כמ"ש רז"ל בדרושים ההם כו'. ועיין מ"ש רז"ל בפ"ט משער המוחזין דז"א, ובפ"א משער הנסירה, ובפ"ב משער תיקון הנוקבא,

הגהות ומראה מקומות

(ה) מדרש רבה אסתר פרשה ז' י"ב פרקי ד' אליעזר פ"ג. (ו) מדרש משלי י' י"א.

הוא, כי ההארה הגדולה ההיא, היא מר דרור, וך ונקי בתכלית, העוברת מפי יסוד דנוקבא ולחוץ. וז"ס פסוק וידי נטפו מר כו' עובר.

ובזה תבין מעלת מרדכי, שעלה לבחינת מלכות, ומשנה למלך. וז"ס הפסוק, ומרדכי יצא מלפני המלך, בלבוש מלכות, תכלת וחור, ועטרת זהב גדולה. והמשכיל יבין כל פרטי הפסוק זה, ענין יציאה זו מלפני המלך, היא רחל. ועטרת זהב גדולה, מצד עטרה יסוד דאבא, ולכן נקרא גדולה, כי החסד והחכמה, נקראים גדולה, בסוד הגדול הגבור והנורא. גם המעמיק ישכיל, היותו משבט בנימין, ודי בזה. (ב)

וז"ס קריאת המגילה, וגם התפשטותה בעת קריאתה, לטעם פירסנם הנס. והוא ענין, הארת עטרת מלכות דאבא, המתגלית ויוצאה לחוץ, ולכן נקרא מגילה, לשון גילוי, וצריך לגלותה ולפרסמה. גם מגלה בלא יוד, היא עולה בגי' ע"ח, כמנין גי' הוי"ת, כ"ו כ"ו כ"ו, שהם ענין גי' מוחין דחב"ד דנה"י דאבא, המתגלים שם במלכות ההוא. וזהו ענין היות המגילה נקרא אגר"ת, ונקרא ספ"ר, ויש לה דינין כתורה שבכתב, כי ספר התורה, הוא יסוד דאבא, הנקרא תורה שבכתב, צורת ספר, כעין וי' ארוכה. והמגילה היא ההארה היוצאה מחוץ ליסוד כנו, וגם הוא ארוכה בצורת וי', ובצורת מגילה ארוכה, ודי בהערות אלו אל המשכילים.

בהיותה אב"א, אלא אף גם המוחין דבנה"י דאבא, בסוד ויבן ה' אלהים את הצלע, דא אבא ואימא. ונמצא, כי כמו בהיות המוחין ההם תוך ו"א, היו יוצאים מהם ב' הארות לחוץ, ומבחי הארת המוחין דאבא, יוצא יעקב, מצד פנים דו"א. ומבחי הארת מוחין דאימא, יוצאת רחל מצד אחוריו. גם עתה, יוצאות מרחל נוקבא דו"א, ב' הארות אלו ג"כ בלי ספק. ולא עוד, אלא שבהיות מוחין הנזכר תוך הנקבה, נתוספה בחי' הארה שלישית, משא"כ בהיותם תוך ו"א. והוא, כי הנה בהיותם תוך ו"א, היה היסוד דאימא נשלם בחזה דו"א, והיסוד דאבא, שהוא יותר ארוך כנודע, היה נשלם בסיום היסוד דו"א ממש, ולא היה יוצא מחוץ ליסוד כלל. אבל עתה, בהיותם המוחין תוך הנקבה, אשר היסוד שלה נוקביי קצר, מוכרח הוא, שהיסוד דאבא יתפשט, ויצא מחוץ ליסוד נוקבא ולחוץ, ותתגלה הארתו בגילוי גמור לגמרי. ונודע, כי מה שהיה מתלבש ביסוד דו"א, הוא בחי' העטרה של היסוד דאבא, שהיא בחי' המלכות דאבא, ואין ספק כי הארה זו הנגלית ממלכות דאבא, היא הארה גדולה עד מאד.

והנה שורש נשמת מרדכי, היתה מן ההארה ההיא, ולכן על ידו היתה תשועת ישראל בזמן ההוא. וזה נרמז בשם מרדכי ממש, שארז"ל (ז) שהוא לשון מירא דכיא, מ"ר דכ"י, והוא תרגום מר דרור. גם נקרא מור עובר, והענין

הגהה

(ב) א"ש: הטעם הוא גלוי, להיות בנימין יסוד דנוקבא.

י פ ה ש ע ה

שמאל דיסוד דאבא, לנצח וצד ימין יסוד דאימא, שהיא חכמה וחסד שבה חלקה ונחלתה. וחכמה וחסד שהיה בנצח וצד ימין דיסוד דאימא, להד וצד שמאל דיסוד דאבא, לבינה וגבורה שלו, חלקו ונחלתו. נמצא שכאשר מוחין דאימא מלובשין בנה"י דאימא, נכנסים בנוקבא חכמה וחסד, כשהיו בו"א היו מוחין מלובשין בנה"י

דאימא, ונעשה לה חכמה וחסד. וחכמה וחסד דאימא, ניתן בהוד, וצד שמאל דיסוד דאבא, ונעשה לו בינה וגבורה, יע"ש למאי איצטריך כן. וכאשר חזרין ומסתלקין המוחין מז"א, כדי להנתן מוחין דאימא בנוקבא, לגדלה, ולגרום הנסירה, חזר הדבר כבתחילה לכמות שהם קודם החילוף, כי חזר בינה וגבורה שבהוד וצד

הגהות ומראה מקומות

(ז) חולין קלט:

וזה"ש מ"ש הכתוב, וזכרם לא יסוף מזרעם, כי אותה ההארה, היא עטרת היסוד הזכר דאבא, הנקרא זכר כנודע, וזכרם ה) זה לא יסוף מזרעם, בימי הפורים שבכל שנה ושנה כנוזר.

לכן לעתיד לבא, כל הספרים יתבטלו, חוץ ממגילת אסתר. והטעם הוא, כי לעולם לא היה נס גדול כזה, לא בשבתות, ולא ביו"ט, להתקיים ההארה זו, אף אחר הסתלקות המוחין מן הנקבה, אלא בימי הפורים בלבד. ובבחי' זו, יש יתרון גדול אל פורים, על כל שאר הימים, אפילו בשבתות ויו"ט.

והנה בכל שנה בימי הפורים, כדי לקיים ההארה הנו', אנו צריכין לעשות ג' מצות, והם: קריאת המגילה, כדי להמשיך ולגלות ההארה הנו', היוצאת לחוץ, בגילוי. והנה צריכות ב' בחי' אחרות, והם אלו: הא', בחי' ההארת היסוד ההוא דאבא ברחל, לצורך תיקון בנין פרצופה,

ואמנם היות ימי הפורים האלו, נעשים בכל שנה ושנה, ולא הספיק לעשות בזמן ההוא לבדו, הטעם הוא, כי השי"ת ברחמיו, רצה שאותה ההארה המתחדשת, בהיות המוחין דאו"א תוך הנקבה, בזמן דורמיטת ז"א, לא תבטל לעולם, בכל שנה ושנה, בימים ההם עצמם. כי הנה אחר דורמיטא חזורים פב"פ, והמוחין הם בז"א, ואין בחי' ההארה זו יוצאת אז כלל כנ"ל, והארת מרדכי מתבטלת לגמרי, ונעלמת בפנים. ורצה השי"ת, שבכל שנה בימי הפורים כיוצא בהם, אף אם יהיו זו"ן פב"פ, תתגלה ההארה הנו' בימים ההם, ולא תבטל.

והענין הוא, כי בכל שנה בימים ההם, כאשר יכנסו המוחין ברחל, בסוד דורמיטא דז"א, אעפ"י שאח"כ יחזרו פב"פ, לא תבטל ההארה הנו', ותשאר שם קיימת ונרשמת, אף גם אחר הסתלקות המוחין האלו ממנה, ויחזרו בז"א.

י פ ה ש ע ה

דאבא, ועכשיו נעשו מוחין דאימא, מלובשין בנה"י דאימא, ומצד זה שפיר שייך לומר שגם מוחין דאבא מתלבשים בנוקבא. ובדאי החכמה וחסד דאימא, כשהיו בנה"י דאבא, החסד הוא נתפשט בכל אורך יסוד דאבא, ואפשר שבצאתם מנה"י דאבא, לקחו איוז התלבשות מנה"י דאבא לכן עתה בהתלבשם בנוקבא מתפשט היסוד דאבא, ויוצא ובולט ועודף על יסוד הנוקבא, להיותו קצר, והיא הארת היוצאת של מרדכי, וכתב רז"ל שיוצאת בכל שנה בימי הפורים, ועד"ז תפרש כל דברי רז"ל בדרוש זה.

ובהכי נחא, להיותו עיטרא דחסד דאימא, היא המתפשטת ויוצאת מחוץ ליסוד דנוקבא, יצא מרדכי זכר. ועיין מ"ש רז"ל בדרוש סדר התפלה ז"ל, גם ענין יעקב היא באופן זה, כי הנה בחצות הראשונה של הלילה, כשנכנסו נה"י דאו"א תוך לאה להגדילה כנוזר, הנה אז היא יוצאת בחי' יעקב מתוך לאה, ע"ד מה שנתבאר בענין פורים יע"ש אלו דבריו, ועיין בפ"א דשער הנסירה ותראה בפירוש, כי גם בלילה חכמה

הנחות ומראה מקומות

(ה) ג"א ל"ג זה (דפרי"י).

וענין משלוח מנות איש לרעהו, לא נתבארנו מפני הרב ז"ל, ושמא רמוז, לענין הארת יסוד דזכורא, הניתן ליסוד דנוקבא, והם נקראים איש לרעהו, יסוד ליסוד, כנלע"ד.

(י) מנות ומתנות, ארוז"ל, ב' מנות לאיש א'. וב' מתנות, לב' אביונים. והנה יש לראות, למה ברעהו אמר מנות, באות תיו א', ובאביונים ב' אותיות תיו. האמנם כבר ידעת, כי היסוד נקרא איש, ועיקר הארת יום זה, הוא גילוי יסוד אבא, והוא זכר, ובהיותו מלוכש בתוך יסוד דאימא, לכן אמר מנות בתיו א', כי אות תיו מצד הנוקבא. באופן, כי ב' מנות הם, א' מצד אבא, שהוא מ"ג דמנות, כאשר ידעת. ואחד מצד היסוד דאימא כנ"ל. והם, איש: שהוא יסוד דאבא, לרעהו: שהוא היסוד דז"א. כי אם היות אבא גדול, הנה בהיותו יורד למקום יסוד ז"א, נקרא רעהו, ע"ד הז"א, כשיורד ביצירה, שנאמר עליו שלף איש נעלו, ונתן לרעהו.

ומתנות לאביונים, הם מצד אימא, ולכן הם ב' תרין, כי הם מצד הנוקבא, והם ב' מתנות, לב' אביונים, שהם נ"ה, שהם אביונים, כאשר ידעת בסוד הערבה, לא ריח ולא טעם, ונקראו אביונים, כי אימא עד הוד אתפשטת. וגם מ"ש רז"ל, כי בימי הפורים נותנים לכל מי שפושט ידו. הענין הוא, כי הגבאי של צדקה, הוא היסוד, ובימי החול אשר הוא יסוד דז"א, צריך לראות למי נותן הצדקה. אבל עתה שהוא יסוד דאבא, הארה גדולה, אין להקפיד, אלא כל מי שפושט ידו נותנים.

ומ"ש רז"ל, חייב אינו לבסומי בפוריא, עד שלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי כו'. הכונה הוא, כי לעולם תוך הקליפה, יש ניצוץ של קדושה המאיר בתוכה, ומחיה אותה. ולכן

כי לכן נכנסים המוחין הנו' בה, כדי להגדילה, ולעשותה פרצוף כנוכר. וזה נעשה, בסוד מתנות לאביונים, כי רחל נקראת עני ואביון. והיסוד דאבא, הנקרא צדיק, נותן לה צדקה ומתנות, והארות הזה (ו) מתקיים ע"י שאנו נותנים למטה מתנות לאביונים, וע"י מצוה זו, נעשה דוגמתה למעלה.

ובחי' הב' היא, כי אחר שנתקן פרצוף רחל עצמו, על ידי הצדקה ומתנות לאביונים, עוד צריך הארה, (ז) שתתקיים בה בסוד המוחין עצמן שלו, המתלבשין תוך פרצוף י"ס שלה, (ח) בעת הדורמיטא כנודע. וצריך שתתקיים הארה הנו', במוחין שלה, כל הימים ההם, הנקראים פורים. וישאר קיימת שם, אף גם אם יסתלקו המוחין דאז"א, אחר הדורמיטא, ותחזור פב"פ, ועכ"ז תשאר הארת המוחין ההם קיימים במוחין שלה, ולא יסתלקו לגמרי כבשאר הזמנים כנ"ל. וענין זה תלוי בקיום מצוה אחרת, והיא לעשות סעודת פורים משתה ושמחה.

וזה ענין אכילה ושתיה, כמבואר אצלינו, שהמוחין של הנקבה, נקראים י"ה י"ה, (ט) ונעשים מבחי' י"ה, והם נמשכין בה ע"י אכילה ושתיה. וזהו פירוש אכילה: אכ"ל י"ה. שתיה: ש"ת י"ה. כי ע"י המאכל והמשתה, נמשכין לה מוחין הנקראים י"ה. גם נרמזה היא עצמה במלת אכילה, שהיא בגימטריא אדני" ע"ה, לרמז: כי אלו המוחין של י"ה, הנמשכין ע"י האכילה, הם בנקבה הנקראת אדני". גם אסת"ר, היא בגימטריא תרס"א, והנה שם אדני" במילואו, הוא תרע"א, והנה שם אסת"ר חסרה י', ובתוכה מסתתרת הנקודה הפנימית עצמה, הנקראת י' של אדני", הנקראת אסת"ר, על שם שמסתתרת. עד כאן הגיעו דרושי הרב זלה"ה.

הגהות ומראה מקומות

א"ש, עד כאן הגיעו כל ספר הדרושים של הרב זלה"ה, ולא הפלתי דבר אחד מדבריו ארצה תל"י.

הגהה

- (ו) נ"א נעשה (דפו"י). נ"א שתנתן (דפו"י).
 (ז) נ"א ל"ג בעת הדורמיטא (דפו"י).
 (ח) ל"ג ונעשים (דפו"י).
 (י) עוד נמצא כתוב שם מכתבת מודינו דה"ח
 דר' יעקב ישראלג"א זלה"ה וז"ע וז"ל מנות
 וכ"ו (פע"ח).

כשישראל עונים קדיש, ואומרים אמן, מקבלים אז הארה מב' א"ל: א' של ז"א, שהוא אל רחום וחנון. וא' מא"א, שהוא מי אל כמוך. ופירושו: אל של אריך, מאיר באל של ז"א, ואז ז"א מאיר בנוקבא פב"פ. לפי כי אל הוא בפנים, והארה הוא בפנים. ואלו הב' אל במילואם, עולים ש"ע בהורין, והארה הגז' הוא בענית אמן, ולכך אמר דוד ע"ה, מלא פניהם קלון, זו אמן, כי מאחר שהם לא האירו באמן ב' אל, א' של אריך, וא' של ז"א, מלא פניהם קלון, שלא רצו לקבל מאל העולה קפ"ה, יהיו לו קלון, שעולה ג"כ קפ"ה עם הכולל.

ויבקשו שמך ה', פירוש: כי שמך הוא המלכות, שנקראת שם. והוא אדני והויה, שעולים אמן. והנה אסתר המלכה כאשר לבשה בגדי מלכות, ובאה לדבר אל המלך, וכשנכנסה לבית ע"ז מקום הקליפות, הוסר הארת אריך, ולא נשאר בה רק הארת ז"א, שאם לא היתה לה הארה אפילו מז"א, היתה שחורה ולא ירקקת, ולכן היא אמרה אלי אלי למה עזבתני, שא' מאלו האלי שהוא של אריך, למה עזבתני, ולא האירו לה שניהם יחד.

צריך לומר ברוך המן, להמשיך אל הניצוץ שהוא אור, ולכן צריך לומר בלא כונה, אחר שהוא שיכור ויצא מדעתו, שאם יהיה ח"ו בכונה, יאיר גם אל הקליפה ח"ו?

ונלע"ד, כי כשאנו ממשיכין אור מוח הבינה ברחל, ע"י שתיית יין בריבוי גדול, יש הארה גדולה, שיש בה כח, להאיר גם אל הניצוץ שהוא אשר בתוך הקליפה. וצריך לכיין באכילה, בב' אותיות י"ה דיודין, ולכיין שהם של ע"ב. ובשתיית לבי י"ה של ס"ג, שעולים כמנין יין, כזה: יו"ד ה"י, יו"ד ה"י. ולכיין להמשיך אליה מוחין דחכמה, ע"י אכילה. ומוחין דבינה, ע"י שתייה ולהיות כי הנוקבא גוברת, מוח בינה הגובר. ולכן צריך השתייה, מרובה מן האכילה. וזהו אכילה: אכ"ל, י"ה. שתייה: שת, י"ה. ר"ל: שימשכו אליה המוחין, אשר כולם בסוד י"ה, כמבואר אצלינו במקום אחר, שהם בסוד חו"ב, הנקראים י"ה י"ה. כי הדעת שלה היא ק"ל, ולית בה אלא נהירו דתרין מוחין גליפין בה, כמבואר אצלינו במקום אחר.

אסתר, בגימטריא שושנה. גם אסתר, בגי' תרע"א, כמנין אדני במילואו. הכונה הוא, כי

תם ונשלם שבח לאל בורא עולם

אמר הצעיר שמואל בן הרב המחבר זלה"ה בראותי כי אחרי בלותי היתה לי עדנה להתעדר בגן עדן ולאכול מעץ החיים ולשתות את מי הנהר הגדול נהר פרת העצומים והרבים, וקרתי ושתיתי מים צוננים ומתוקים, כל חיך אומר לי לי בסדר אשר סדרתי לפניך ותיקנתי סדר נאה ויאה בפתחי שערים והיה כל מבקש ה' יכנס בשער שהוא אשר לבו חפץ. האמנם העיקר עדיין חסר מן הקרב הקרב אל משכן ה' כי לא ידע למצוא את אהבה היכן אהלו תקוע, או אצל מי הוא חונה, ולכן לעומת שבא כן ילך ומאומה אין בידו להיות כי מפתחות שכיות החמדה לא נמסרו בידו.

לכן אמרתי אני אל לבי לטרוח ולהכין ולמסור המפתחות ביד שלוחי דרחמנא, ויזכו משלחן גבוה כשלחן ערוך ומפה פרוסה על לחם הפנים פונים אל כל עבריהם ודברי תורה עניים במקומם ועשירים במקום אחר והיו למאורות ולאורות מנורה בדרום שלחן בצפון איש על דגלו יחנו ויהנו מאד בכוונים מכוונים למלאכת השמים בדבר דבור על אופניו בהיר ונהיר וצהיר וטהיר הוא המשביר בר לחם ומזון לנשמות לתת לכל שואל די מחסורו אשר יחסר לו מכריז ואומר מאן בעי סם חיים.

טו 97

א	ט	הקדמה ראשונה בשינוי שיש בין כל התפלות דחול ושבת וי"ט.
ב	ט	הקדמה שנית על הנזכר
אב	י	הקדמה שלישית על הנזכר ורביעית וחמישית על ענין הנזכר סוד עצימת העינים בביאור מאמר הסבא בס"ה בפ' משפטים, וז"ל: ומהו עולימתא שפירתא ולית לה עיינין שם
א	יא	הקדמה ו' מבארת שינה שיש בין שחרית ומנחה כו'
ב	יא	דרוש א' כולל בכל עליות אשר בתפלת החול והשבת
א	יג	נתבארו עוד שתי הקדמות קטנות על הנזכר
א	יד	ענין ליל מוצש"ק ושם נתבאר האלפ"א בית"א הנאמרת בכל מוצש"ק ופסוקים ויתן לך וכר
א	טו	נתבאר שצריך לומר אחר ברכת הלבנה שלום עליכם ג' פעמים
א	טו	נתבאר שאין לבכות על החורבן בליל מוצאי שבת
א	טו	נתבאר ענין הבהלה של מוצאי שבת בביהכ"ס ובבית. וגם ענין ההדס. וגם בורא מאורי האש. וכיצד מברכין על ההבהלה
ב	טו	שם נתבאר קדושת ובא לציון גואל הנאמר בליל מוצאי שבת
א	טז	נתבאר ענין ויהי נועם ד'. הנאמרת במ"ש בכל כוונותיו
א	טז	נתבאר כי שני מיני תוספת שבת בקדושה ניתוספי' האחת בענין התפלות והאחת בכוונת סעודת השבת
א	יז	נתבאר כוונת המלות של ויהי נועם בעצמו כו'
ב	יז	שם נתבאר כונה אחרת בפסוק הזה אל שני מיני זווגים
ב	יט	שם נתבאר הקדמה אחת קטנה קשורה אל הנזכר לעיל
ב	יט	נתבאר הקדמה טובה בענין ויהי נועם עמ"ש חז"ל בפ' זכור את יום השבת
א	כ	היא א' מרמ"ח מ"ע

שער

מפתחות

הכונות

שלה

טור	דף	
א	כא	שם נתבאר כונה טובה בברהמ"ז כרי לקבל תוספות שבת בכל ימי השבוע כאמור
ב	כא	נתבאר הקדמה טובה כי הלילות של החול הם בעשיה וששת ימי החול הם ביצירה ויום השבת הוא בבריאה כו'
ב	כא	נתבאר הקדמה קטנה בבחינת המלכות היורדת בעולמים בכל ימי השבוע ובשבת עולה כו'
א	כב	נתבאר בקצור כוונת ויהי נועם פעם אחרת
א	כג	ענין ליל יום ששי וענין יום ששי בעצמו
ב	כד	נתבאר ענין אחד במי שנקבר בע"ש אחר שעה ה'
ב	כד	נתבאר מנהגי הרב ז"ל בקריאת הפרשה בע"ש
א	כה	נתבאר מנהג הרב ז"ל בטבילת של ע"ש
א	כה	נתבאר כוונת הטבילה של ע"ש
ב	כה	נתבאר כוונה שנית של הטבילה של ע"ש
א	כו	נתבאר כוונה שלישית של הטבילה של ע"ש
א	כו	נתבאר שראוי לטעום כל התבשילין של שבת מע"ש
ב	כו	ענין קבלת שבת בתפלת המנחה בע"ש
ב	כו	שם נתבאר כוונה שנית קרוב אל הנזכר
א	כז	שם נתבאר כוונה שלישית על הנזכר
א	כח	ענין העירוב ומנהגו וסדרו וזכירתו נתבאר
ב	כו	ענין קציצת הציפרנים וענין רחיצת פי"ו במים חמים וכוונת הרחיצה וענין הקציצה
ב	כט	נתבאר פסוק שלהבת יה מהו הענין
א	ל	כוונה קטנה אחרת בענין הרחיצה כו'
א	ל	ענין לבישת בגדי שבת אחר הרחיצה וכוונתם וכמה הם
ב	ל	ענין תוספת נשמה שנתוספה בשבת מה היא
ב	ל	ביאור פסוק אם תשוב משבת רגליך נתבאר
א	לא	ענין היוצא חוץ לתחום מה פוגם ומה עניינו נתבאר
ב	לא	טעם למה כל השבת היא בסוד שביעיות נתבאר
א	לב	ענין השבת שיש בו בחינת שבעה ובחינת י"ג
א	לו	דרוש ראשון בענין קבלת שבת בשדה
א	לח	שם נתבאר סוד קבלת שבת וסוד עליית העולמות
א	לט	נתבאר ענין תוספת קדושת שבת על מתכונתו
א	מז	שם נתבאר איך יוצאים הז' שמות משני השמות
ב	נב	דרוש שני קצר בענין קבלת שבת בשדה
ב	נד	דרוש שלישי קצר בהסתכלות הנר ומה יכוון בו
ב	נד	דרוש רביעי קצר בענין נר שבת
ב	נה	דרוש א' בענין הפרש שיש בין תוספת שבת לשבת ממש
א	נו	דרוש שני יותר מבואר באורך על ענין הנזכר
א	נט	דרוש שלישי בענין שבת וענין הרגלים הנזכר בכל מקום
א	סא	ענין ליל שבת בעצמה שאיננה בחינת תוס' בלבד
ב	סא	כוונת קדיש הראשון של קודם תפילת ערבית
ב	סב	כוונת ברכו הא' של קודם תפילת ערבית
ב	סג	ענין יוצר דערבית והק"ש

הכונות

מפתחות

שער

שלו

סוד	דף	
ב	סג	כוונת ופרוס עלינו סכת שלום
א	סט	כוונת קדיש של קודם העמידה כ"ו
א	סט	דרוש א' כולל לכל תפלות העמידה דכל שבת
א	ע	דרוש שני על הנזכר
ב	ע	כוונת דתפלת ערבית בליל שבת
ב	ע	כוונת תיקון סדר ישמחו במלכותך
א	עא	כוונת אתה קדשת כ"ו
א	עא	ענין העמידה של תפילת ערבית
א	עא	ענין ויכולו שבתוך העמידה כ"ו
א	עב	ענין ויכולו שלאחר העמידה
א	עב	עוד טעם על שלשה פעמים ויכולו
ב	עב	אגיד לך טעם ברכת מעין שבע
ב	עב	כוונת השני קדישין של אחר העמידה
א	עג	סדר כניסתו לבית ומה יאמר ומה יעשה
א	עג	יבאר דרך כלל ענין השלשה סעודות
ב	עג	יבאר סוד הנשיקה מה היא
ב	עד	שם יבאר ענין הקפת השלחן וסודה וכיצד יהיה
ב	עו	דרוש ראשון בענין הקידוש כ"ו
א	עז	סדר הקידוש כ"ו
ב	עז	עוד דרוש שני קטן בענין ג' פעמים ויכולו
א	עט	שם נתבאר ג"כ סוד של ברכת מעין שבע
ב	פ	שם נתבאר עוד ענין הקידוש
		שם נתבאר שיאמר קודם הקידוש בכל הג' סעודות מזמור לדוד ה' רועי וכ"ו
א	פב	וכוונת סברי מרנן
ב	פב	כוונת בורא פרי הגפן וכוונת שתית היין
א	פג	כתבתי תפלה טובה לאומרה קודם כל סעודה
ב	פג	נוסח הנט"י וכוונתה כ"ו
		שם נתבאר ענין השולחן וכיצד יעריכו הלחם בו וכמה לחמים יהיה
א	פד	וכוונתם היכן רומזים ודרך הבציעה
א	פה	שם נתבאר כונת האכילה בקיצור
ב	פה	שם נתבאר פזמון שסדר הרב ז"ל לסעודת הלילה
		שם נתבאר שיקרא כמה פרקי משנה קודם בה"מ, עוד נתבאר מה שיכוין אחר
ב	פו	הנטילה קודם בה"מ
ב	פו	שם נתבאר ענין בהמ"ז ומה יכוין בברכותיה
ב	פו	שם נתבאר שאחר בהמ"ז יריח בהדס ומה כוונתו
א	פח	מנהג הרב ז"ל לקרא מס' עירובין בכל ליל שבת
		נתבאר שאין לומר אותם הפסוקים הנזכרים בספר הזוהר והם ה' אלהי אתה
ב	פח	בקומו בחצות ליל שבת
ב	פח	שם נתבאר מנהג הרב ז"ל להניח השולחן במקומו בליל שבת
ב	פח	שם נתבאר ענין העונה והזיווג של ליל שבת
א	פט	שם נתבאר ענין הטבילה בשחרית דיום שבת וכוונתה

טור	דף	
ב	טט	שם נתבאר ענין התפילות בשחריר. דיום שבת כו'
א	צ	שם נתבאר כוונת נשמת כל חי וכוונת יוצר בשבת
א	צ	נתבאר כונת תפלות שחרית דשבת ומ"ש ישמח משה
ב	צב	שם נתבאר ענין הס"ת מה ענינו וכוונת העולים
ב	צד	שם נתבאר ענין תפלת מוסף בלחש ובחזרה וענין הכתר
א	צז	נתבאר ענין סעודת שחרית דשבת וכוונתה וסדר הקידוש
ב	צז	שם נתבאר ג"כ ענין קידושא רבה דשחרית וענין הלחם
א	ק	נתבאר נוסח פזמון סעודת שחרית
		נתבאר מנהגים של הרב ז"ל ביום שבת בענין הדיבור ובענין השינה
א	ק	ובענין הכובע של הראש ובענין הליכה
א	קא	נתבאר ענין מנחת שבת בכל פרטיה וענין קדושת ובא לציון גואל
ב	קטו	נתבאר טעם למה הנשים אסורות בעשיית מלאכה בר"ח
א	קטז	נתבאר טעם מה שתקנו יעלה ויבוא בעבודה
א	קטז	שם נתבאר טעם למה אומרים במוסף ר"ח כתר
ב	קטז	שם נתבאר טעם מה שתקנו לומר נוסח הזה בר"ח במוסף והוא ראשי חדשים
ב	קטז	שם נתבאר ענין מיעוט הירח כו' ומ"ש צדיקים יקראו על שמך
ב	ק"ט	שם נתבאר ענין הקדושה הפסוק ימלוך ד' לעולם
א	קכ	שם נתבאר מה שנהגו להסיר התפילין קודם מוסף ר"ח
ב	קכ	שם נתבאר בקצרה עוד ענין העליות של ר"ח
א	קכא	שם נתבאר סוד הפסוקים המחולפים זהם ונסכו ונסכה
א	קכב	שם נתבאר כונת ליל ר"ח וכוונת יום ר"ח מה יכוין בהם
ב	קכג	שם נתבאר הקדמה קטנה בהפרש המועדות זה מזה
		נתבאר הקדמה שנית בענין השינויים שבין שבת ליר"ט ושבין יר"ט לחבירו
א	קכז	בפסוק ברכת ד' היא תעשיר
ב	קכז	שם נתבאר הקדמה שלישית על הנזכר בפסוק אלה מועדי ד'
א	קכח	שם נתבאר הקדמה ד' על הנזכר בהפרש שבת ליר"ט
א	קכח	שם נתבאר טעם למה אין אומרים כתר במנחת יר"ט כמו שבת
ב	קכח	שם נתבאר טעם אל חמשה ב"א העולים בס"ת
ב	קכט	שם נתבאר הקדמה ו' על הנזכר בהפרש שבין שבת ליר"ט
ב	קכט	שם נתבאר שתי הקדמות קטנות גם על הנזכר
א	קל	נתבאר ענין שינוי שיש בין הימים טובים הם בעצמם כי אין יר"ט דומה לחבירו
א	קל	שם נתבאר ענין ותודיענו כו'
א	קל	שם נתבאר ענין תפלת יר"ט וכוונתם בו' ברכות שלהם
ב	קל	שם נתבאר כונת הטבילה בכל הערבי ימים טובים כולם
א	קלא	דרוש א' בענין האסרו חג והמשכת האור בו
ב	קלא	דרוש ב' יבאר מה ענין המשכת האור הזה ביום אסרו חג
א	קלב	שם נתבאר סוד פסוק אל ד' ויאר לנו אסרו חג
		דרוש שלישי ארוך בענין ההפרש שיש בין השבתות לימים טובים
א	קלג	ובו נתבאר ג"כ ענין אסרו חג בארוכה
א	קלד	שם נתבאר טעם היתר מלאכת אוכל נפש ביר"ט ולא בשבת
ב	קלד	שם נתבאר טעם שני להיתר מלאכת אוכל נפש ביר"ט

טור	דף	
ב	קלו	דרוש ראשון ארוך בענין פסח ויצ"מ
א	קמט	דרוש שני יבאר תוקף הגדלת ז"א ביצ"מ
א	קנא	שם נתבאר היטב ענין הקטנות והגדלות של ז"א
א	קנג	דרוש ג' יבאר ג"כ ענין יצ"מ והפסח
ב	קנד	שם נתבאר טעם למצות סיפור יצ"מ בליל פסח
ב	קנד	שם נתבאר טעם למ"ש הלל גמור בליל פסח
א	קנו	שם נתבאר טעם לענין איסור הזווג בליל פסח
		דרוש ד' יבאר בו ענין שמות המחולפים בתורה באיסור חמץ בפסח
א	קנז	כמו שאור וחמץ ומחמצת ומשארותם כו'
ב	קנח	נתבאר למה נקראת מצה שמורה ושאינה שמורה
		שם נתבאר טעם למה דחל עם ז"א אחור באחור ולאח עם ז"א עומדים
א	קס	פנים כנגד אחור
		שם נתבאר טעם הסוד מלת פסח שהוא פ"ה ס"ח וסוד הארבע כוסות של ליל
א	קסא	פסח וסוד משחז"ל כנגד ד' בנים כו'
		דרוש ה' יבארו בו ענין גלות מצרים וענין כרעה ושם נתבאר כונת ד' כוסות
א	קסב	והג' מצות והמרור והחרוסת הכל בקיצור
		דרוש ו' יבאר בו באורך סדר ליל פסח והג' מצות והד' כוסות והכרפס
		והחרוסת וההגדה כו' ושם נתבאר סדר קדש ורחץ כו' ומאיזה דברים
א	קסד	נעשה החרוסת
ב	קעב	דרוש שביעי והוא דרוש א' בענין ספירת העומר
א	קעד	שם נתבאר דרוש קטן טעם נכון למספר מ"ט ימי העומר
ב	קעד	דרוש ח' והוא דרוש שני בענין ספירת העומר באורך
א	קעה	שם נתבאר היטב ענין השבעה שבועות והמ"ט יומין היטב
		שם נתבאר טעם למה כל השבוע הראשונה נקרא חוה"מ וטעם יום ז' של פסח
		שהוא יר"ט גמור וטעם שהותר הזווג בליל ז' ש"פ וטעם יום ח'
ב	קעה	שנקרא אסרו חג
א	קעז	דרוש ט' והוא דרוש ג' בענין ליל פסח וספירת העומר
א	קעט	דרוש עשירי והוא דרוש על הנזכר בענין ספירת העומר
א	קפ	שם נתבאר למה שבוע א' אינו הול גמור אלא חוה"מ
ב	קפ	שם נתבאר שנית למה יום ז' ש"פ הוא יר"ט גמור וענין אסרו חג
ב	קפ	שם נתבאר ג"כ למה אין אומרים הלל גמור בז' ש"פ
א	קפא	דרוש י"א והוא דרוש ה' על הנזכר, בענין ספירת העומר
א	קפא	נתבאר ביאור פסוק טובה תוכחת מגולה מאהבה מסותרת
א	קפב	שם נתבאר ענין עומר השעורים שהיה קרב בלילה הראשונה
ב	קפב	שם נתבאר סוד של הברכה של על ספירת העומר מה ענינה
ב	קפב	שם נתבאר סוד הרחמן הוא יחזיר עבודת ביהמ"ק כו'
ב	קפב	שם נתבאר שנית למה נקרא פסח ולא חג המצות כו'
ב	קפב	שם נתבאר טעם מצוה לספר ביצ"מ כו'
א	קפג	שם נתבאר כוונת הברכה כולה מתחילתה ועד סופה
ב	קפג	שם נתבאר כונה אחרת בעומר מיוסדת על השיך דינין
ב	קפד	שם נתבאר כל שאר הכוונות אחרות שיש בספירת העומר

שער

מפתחות

הכונות

שלט

סוד	קד	
א	קפו	דרוש שנים עשר ובו נתבאר יום ו' ש"פ
ב	קפו	שם נתבאר סוד קריעת ים סוף בכל פרטיה כו'
א	קצא	שם נתבאר ענין מנהג שנהגו ישראל ללכת ביום ל"ג לעומר על קבר רשב"י ועל ר"א בנו במירון
א	קצב	שם נתבאר קיצור שעשיתי בסדר קדש ורחץ
ב	קצג	שם נתבאר קיצור שעשיתי בכל כוונת העומר באר היטב
ב	קצט	דרוש א' לחג השבועות ובו נתבאר ענין שתי הלוחות
א	רב	שם נתבאר איסור הזווג בליל שבועות ושלא לישן אותו הלילה
ב	רב	שם נתבאר הסדר של ליל שבועות
ב	רג	נתבאר ענין הטבילה של יום שבועות וכוונתה
ב	רד	שם נתבאר ענין שתי הלחם הבאים ביום שבועות מה טיבם
א	רה	שם נתבאר תפלה קטנה ליום חג השבועות מהרב ז"ל
א	רה	ענין בין המצרים ומנהגם וכוונתם בברכת העמידה
א	רו	ענין תשעה באב ומנהגיו
ב	רו	ענין הסליחות ומנהגם
ב	רו	הקדמות קטנות לר"ה ויוהכ"פ מכתובת הרב ז"ל
ב	רז	מנהגים של ליל ר"ה לקרא על השלחן מסכת ר"ה וכוונתם
א	רח	מנהג לומר בכל עשיית מזמור ממעמקים. ויאמר ג"כ עושה השלום בה' יתירה
א	רח	ענין אבינו מלכינו שאומרים בכל עשיית
ב	רח	ענין הידוי ביום ר"ה והבכיה בעת התפלה
ב	רח	ענין השינה ביום ר"ה
ב	רח	ענין המנהג של תשליך
א	רט	שם נתבאר יחוד גדול ביום ר"ה בעת תשליך
ב	רי	יחוד שני על הנ"ל
ב	רי	יחוד ג' על המתענה בעשיית
א	ריא	יחוד ד' על המתענה ד' ימים בשנה
א	ריא	יחוד ה' על הנזכר מהר"א מגרמזיה ז"ל
א	ריא	דרוש ראשון כולל בענין ר"ה
א	ריב	ענין החדשים חדשי קיץ וחורף
א	ריג	נתבאר מאמר רז"ל אמר ר' יצחק לא היה ראוי להתחיל התורה וכו'
א	ריג	נתבאר המחלוקת במסכת ר"ה ר"א אומר בתשרי נברא העולם ור"י אומר בניסן
ב	ריד	נתבאר מאמר הוהר בפסוק יהי שם ה' מבורך
א	רטו	נתבאר ענין הנקבה וענין הנסירה
ב	ריט	דרוש ב' יבאר בו טעם למה הם ב' ימים ר"ה גם בא"י
ב	רכ	דרוש ג' בענין הנסירה וענין י' ימי תשובה
א	רכט	ענין צום הריגת גדליהו בן אחיקם
א	רלב	נתבאר מאמר חז"ל כל האוכל ושותה בתשיעי כאלו התענה וכו'
א	רלב	שם נתבאר סוד פסוק מעין חתום
א	רלג	דרוש ד' קטן בענין ר"ה
א	רלג	שם נתבאר ב' פסוקים בשה"ש של שמאלו תחת ראשי
א	רלד	דרוש ה' בענין השבת ויו"ט ור"ה ונתבאר עליית ז"א עליה אחר עליה

שם

שער

מפתחות

הכונות

סוד	קד	
א	רלו	דרוש ו' נתבאר בו כל כונת העמידה בקיצור ובאורך
א	רמח	הקדמה אחת קטנה בענין הדעת שהם שנים
ב	רנו	דרוש ז' בענין תקיעות יום ר"ה וסדרם ומספרם
ב	רסה	דרוש ח' יבאר בו ענין התקיעות בעצמם מה הם
ב	רסט	דרוש ט' יבארו בו בקיצור כללות כל כוונות שבשופר
א	רעג	שם יבאר כוונה אחת טובה מחודשת בעת תקיעת שופר
		דרושי יוה"כ ובתחלה אכתוב המנהגים ואח"כ אכתוב הדרושים ואלו הם מנהג
		הכפרה ומנהג להתעטף בציצית גדול בליל יוה"כ, ומנהג להוציא ס"ת ולומר
		כל נדרי, ומנהג להיות ניעור כל ליל יוה"כ ועוסק בתורה, ומנהג לומר ד'
א	רעד	מזמורים בערבית וכו'
		שם נכתבו ד' תפלות הנאמרות ביום צום וביו"כ עם כוונתם וביאר פזמון המתחיל
ב	רעה	האוחז ביד וכו'
		דרוש ראשון ליוה"כ ויתבאר בו מאמר רז"ל כל האוכל בתשיעי כאילו התענה
א	רעז	ט' זי'
ב	רעח	שם נתבאר סוד פסוק כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם
ב	רעט	דרוש ב' מבאר ביתר שאת בחמשה אכילות ו' תפלות כו'
ב	רפא	דרוש ג' על הנז' ביתר שאת
		דרוש ד' בענין התפלות דיו"כ ועלית ז"א ונוקבא גם נתבאר ז' פעמים שאומרים
ב	רפח	ד' הוא אלקים
		דרוש ה' בענין שאנחנו מזכירים בתפלת הנעילה ושם נתבאר מאמר חז"ל ג' ספרים
ב	רצ	נפתחים ברה"ה, ושם נתבאר למה נקראת תפלת הנעילה ומה טיבה
		דרושי חג הסוכות דרוש א' בו נתבאר כל המנהגים של נטילת הלולב ומקום
ב	רצז	הנענועים בהלל ומספרם
א	רצח	שם נתבאר מנהג ליל הוש"ר ויומו וליל שמחת תורה ויומו
ב	רצט	דרוש ג' דחג הסוכות יבאר כללות הח' ימים בקיצור
ב	ש	יבאר בו באורך בהמשך הימים שבין יו"כ לסוכות
א	שא	שם נתבאר ג"כ כל ח' ימי החג כסדר נכון
א	שג	דרוש ד' והוא דרוש הסוכה באורך דפנותיה ובסכך וציוריה
ב	שו	דרוש ה' והוא דרוש הלולב ומיניו בפרטות ובכללות
א	שיד	דרוש ו' והוא דרוש ליל הוש"ר ולמה נקרא ליל החותם
ב	שטז	דרוש ז' והוא דרוש של הצלם המסתלק מן האדם באר היטב
		דרוש ח' והוא דרוש של יום הוש"ר יתבאר ענין סוד ז' הקפות אשר בה יסוד הה'
ב	שיט	בדי ערבה כו'
		דרוש ט' והוא דרוש של יום שמ"ע ובו יתבאר ענין הזכרת הגשמים בו וגם למה
ב	שכד	נקראת יום ש"ת יום א' ויום ב' נקרא א"ח
ב	שכה	דרוש א' בענין חנוכה וסדר הדלקת הנרות וכונת הברכות
		דרוש בענין הפורים יתבאר בו נוסח ברכות המגילה וגם כוונתם וכונת המגילה
ב	שכה	וענין מרדכי ואסתר והמשתה והשמחה באר היטב